T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 31

ARŞİV BELGELERİNE GÖRE BALKANLAR'DA VE ANADOLU'DA YUNAN MEZÂLİMİ

III

BALKANLAR'DA YUNAN MEZÂLİMİ

ANKARA–1996

Proje Yöneticisi

İsmet BİNARK

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları

Necati AKTAŞ

Devlet Arşivleri
Genel Müdür Yardımcısı

Necati GÜLTEPE

Devlet Arşivleri
Genel Müdür Yardımcısı

İsmet DEMİR

Osmanlı Arşivi Daire Başkanı

Yayına Hazırlayanlar

Uğurhan DEMİRBAŞ
Ümmühani CERRAHİ
Ali Osman ÇINAR
Mücahit DEMİREL
Seher DİLBER
Gülşen ERGÜN
Recep KARACAKAYA
Habibe TOPALOĞLU

Bilgisayar Dizgi

Günay SARIHAN

Sayfa Düzenleme

Yakup YILDIRIM

ARŞİV BELGELERİNE GÖRE BALKANLAR'DA VE ANADOLU'DA YUNAN MEZÂLİMİ

III

BALKANLAR'DA YUNAN MEZÂLİMİ

Ö N S Ö Z

Türk milleti, kurmuş olduğu devletlerin çatısı altında yaşayan Türk olmayan unsurlara, kendi kültürel değerlerini yaşama ve geliştirme imkân ve hürriyetini her zaman tanımıştır. Bu sınırsız hoşgörünün benzerini tarih boyunca başka milletlerde görebilmek mümkün değildir. Yüzyıllar boyunca Osmanlı Devleti tebaası olarak Türk idaresi altında yaşayan milletlerin hiç bir kültür erozyonuna uğramadan, kimliklerini olduğu gibi koruyabilmiş olmaları, hatta kendilerine her türlü insanî ve vicdanî hürriyeti alabildiğince tanımış olan Osmanlı Devleti'ne karşı emperyalist devletlerin kışkırtmaları ile zaman zaman isyan etmeleri, milliyetçilik duygularının diri tutulmasından kaynaklanmıştır.

Türk milletinin bu hoşgörü anlayışı, hoşgörüye muhatap olanlar tarafından, başka devletlerin yararları için istismar da edilmiştir. Türk olmayan unsurlar ne yazık ki, yüzyıllar boyu aynı devletin çatısı altında kader birliği yaptıkları Türk milletine ve hiç bir ayrım gözetilmeden hak, görev ve sorumluluk sahibi oldukları Osmanlı Devleti'ne karşı emperyalist amaçlı Avrupa devletlerinin işbirlikçisi olma yolunu tercih etmişlerdir.

1830 yılına kadar hiç bir problem ve sıkıntı olmadan Osmanlı tebaası olarak yaşayan Yunanlıların, sözü edilen tarihte, kukla bir devlet kurdurularak bağımsızlığa kavuşturulmalarından sonra, Balkanlar coğrafyasında huzur ve güven kalmamıştır. Kurulur kurulmaz bir genişleme ve yayılma politikasını takip eden Yunanistan, sadece Osmanlı Devleti'ne ve Türk milletine karşı değil, etrafında Yunan olmayan unsurlara karşıda, saldırgan ve sömürücü bir yaklaşım sergilemiştir.

Hedeflerine ulaşmak yolunda dini de kullanmaktan çekinmeyen Yunanlılar, en önemli varlık sebepleri olan İslâm ve Türk düşmanlığına ek olarak, Ortodoks

mezhebine dahil olan her toplumu kendi patronajları altında görme gibi bir anlayışın da tesiriyle, bu mezhebe inanmış Bulgarlar ve Ulahlar gibi komşularına karşı da insafsızca hareket etmişlerdir. Balkanlarda süregelen karışıklıkların ve huzursuzluğun kaynağı her dönemde Yunanlılar olmuştur.

Her fırsatta Türkleri barbarlıkla suçlayan Yunanlıların gerçek yüzlerinin teşhir edilmesi için, kendi dinlerinden ve mezheplerinden olan coğrafî komşularına reva gördükleri zulmü, işledikleri cinayetleri, yaptıkları yağma ve hırsızlıkları, Bulgar eksarhlığına açtıkları savaş ile de vicdan hürriyetine olan saygılarının derecesini öğrenmek ve anlamak için, en sağlam ve güvenilir kaynaklar olan arşiv belgelerine dayanılarak hazırlanan bu eser de görmek mümkün olacaktır.

Bu eserin hazırlanmasında emeği geçen Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı personeline teşekkür ediyor ve eserin ilgililere yardımcı ve yararlı olmasını diliyorum.

Başbakanlık Müsteşarı

S U N U Ş

Osmanlı Devleti'nin temellerinin atıldığı kuzey-batı Anadolu'da yaşayan gayr-i müslim unsurlarla, Osmanlı Devleti'nin kurucusu olan Türkmenler arasında savaş ve barış çerçevesinde çeşitli münasebetler kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nin zaman içinde hızla büyümesi ve bu bölgeyi ele geçirmeye başlaması ile, buradan göç etmeyen gayr-i müslimler yavaş yavaş Osmanlı Türklerinin yönetimi altına girmeye başlamıştır. Türk milleti tarihin hiç bir döneminde emperyalist düşünce taşımadığı ve münasebette bulunduğu toplumlara asimilasyon uygulamayı düşünmediği için, bölgenin Hristiyan unsurları Türk yönetimi altında kendi istekleri ile ve huzur içinde yaşamaya devam etmişlerdir.

İstanbul'un fethi ile birlikte Osmanlı Devleti'nin büyük bir güç haline gelmeye ve aynı zamanda müesseselerini tam olarak teşekkül ettirmesi ile beraber, Osmanlı tebaası olarak yaşayan gayr-i müslimlerin sosyal statüsü ve hukuklarının belirli bir nizama oturtulması gündeme gelmiştir. İlk olarak Ortodoks kilisesinin Bizans dönemindeki bütün hakları aynen tanınmıştır. Ayrıca piskopos ve metropolitlere yargı imtiyazına sahip olma hakkı verilmiş, her türlü dinî ibadetin serbestçe yerine getirilebileceği, hiç bir kilisenin başka bir ibadethâneye dönüştürülemeyeceği, Ortodoksları hiç bir merciin rahatsız etmeyeceği karar altına alınmıştır. Böylelikle sadece Rumlardan değil Sırplar, Romenler, Bulgarlar ve bazı Arnavut ve Araplardan meydana gelen Ortodokslar, Katolik Garp kilisesinin nüfuz ve tahakkümünden kurtarılarak bağımsızlaştırılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin yönetimine giren Anadolu'nun ve Balkanların Hristiyan halkları, emperyalist ülkelerin tahrikleri sonucu bağımsızlık hareketlerinin başladığı XIX. yüzyılın başına kadar huzur içinde yaşamışlardır. Fransız İhtilali'ni takip eden dönemde Avrupa toplulukları arasında yayılan "Milliyetçilik" fikri Osmanlı Devleti

sınırları dahilinde yaşayan toplumları da etkisi altına almıştır. Bu akımın neticesi olarak Rum kontrolünde bulunan Ortodoks kilisesinin statüsüne, Rumlar haricinde bulunan Ortodoks unsurlar tarafından itiraz edilmeye başlanmıştır. Bunun üzerine Fener Patrikhanesi sahip olduğu yetki ve imtiyazları keyfîliğe ve Rum olmayan unsurları sindirmeye kadar götürmüştür. Rumlar, bu yolla Bulgaristan'daki bütün dinî mercileri ele geçirdikleri gibi o bölgenin ekonomisinde de önemli hakimiyet tesis etmişlerdir. Rumların esas ve nihaî amaçları, Ortodoksluk kozunu kullanarak, Bulgarları Rumlaştırmaktı. Aynı politikayı devletin değişik bölgelerinde de tatbik etmişler ve bu yolla Ortodoksluk ile Rumluğu özdeşleştirmeye çalışmışlardır. Fakat temel felsefesi "hoşgörü" olan ve bu hususta çağdaş olan toplumlarda değil, günümüzde bile örneği görülemeyecek derecede sağduyulu, hak ve hukuk gözetir bir anlayışın sahibi olan Osmanlı hakimiyeti altında, bu tür ırkçı amaçlara ulaşmak da elbette kolay değildi.

Gelişen milliyetçilik akımlarına bağlı olarak yavaş yavaş genel bir huzursuzluğun yayılmaya başlaması ile birlikte, fırsattan istifade etmek isteyen Rusya, Osmanlı sınırları dahilindeki menfaat ve çıkarlarını gerçekleştirmek için Hristiyan tebaa, özellikle de Ortodokslar üzerinde etkin bir rol oynamaya başlamış ve 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile Ortodoks tebaayı himaye etmek hakkını elde etmiştir. Bu dönemde Çariçe Katerina'nın ortaya atmış olduğu Grek projesine göre Slavlar ve Rumlar, Osmanlı yönetiminden kurtarılacak ve Bizans diriltilerek Katerina'nın oğlu Konstantin'in yönetimine verilecekti. Ancak Rum-Ortodoks dünyasında kök bulan asıl düşünce, din kaynaklı olmaktan ziyade, "ırkçılık" ağırlıklıdır.

Napolyon'un Yediada'ya yerleştikten sonra burada yaşayan Rumlar arasında yaptığı milliyetçi telkinler Rumların Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmaları için büyük etki yapmıştır. 1805'ten sonra bu bölgede Fransızların yerini alan Rusların gayretleri ile Rum ayrılıkçılığı fikri iyice yayılmıştır.

Rumlar arasında isyan ve ihtilal için gerekli zeminin oluşturulmasında bu maksatla kurulan cemiyetler büyük önem taşımaktadır. 1814 yılında Odesa'da kurulan "Filiki Eterya" ihtilalci Rum gizli cemiyetlerinin en etkilisidir. Filiki Eterya'nın gerçekleştirdiği ilk isyan Mart 1821'deki Eflâk-Boğdan isyanıdır. Bu isyanda Rusya, Rumlara destek vermiş, fakat Romen halkının isyana karşı çıkması ve Türk birliklerinin kararlı tutumu isyanın genişlemeden bitmesini sağlamıştır. Filiki Eterya'nın lideri Aleksandr İpsilanti'nin başarısızlıkla neticelenen bu teşebbüsünün

ardından kardeşi Dimitri İpsilanti, bir ay sonra Mora'da isyan çıkarmaya kalkışmıştır. Tepedelenli Ali Paşa isyanı ile aynı döneme rastgelmesinden dolayı, az miktarda Türk askerinin bulunmasının yol açtığı boşluk sebebiyle isyan Ege adalarına kadar yayılmıştır. Bu arada korumasız kalan binlerce Türk, Rumlar tarafından vahşice katledilmiştir. Mora ve Girit valiliklerinin Mehmet Ali Paşa'ya verilmesinden sonra, ayaklanma Mısır ordusu tarafından bastırılmıştır.

Bu Rum ayaklanması ve Mehmet Ali Paşa'nın Akdeniz'e yerleşmesi, Avrupalı büyük devletleri harekete geçirmiştir. Nisan 1826'da imzalanan Petersburg protokolü Yunanistan devletinin kurulması yolunda devletler arası diplomasi alanında atılan ilk adım olması itibarıyla önem taşımaktadır. 1828 Osmanlı-Rus Savaşını takiben Osmanlı Devleti'nin imzalamak mecburiyetinde kaldığı Edirne Antlaşması (14 Eylül 1829) ile Osmanlı Devleti, Yunanistan devletinin kurulmasını kabul etmek zorunda kalmıştır. Beş ay sonra 3 şubat 1830 tarihinde İngiltere, Fransa ve Rusya arasında imzalanan Londra Protokolü ile bağımsız Yunanistan devletinin kurulduğu ilan edilmiştir.

Avrupalı büyük devletlerin himayesinde ve onların oyuncağı olarak kurulan Yunanistan, kendisine bahşedilen toprakları az bularak özellikle Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğüne yönelik yayılmacı ve istilâcı bir politika takip etmiştir. Bu politikanın temelini de "Megali İdea" fikirleri oluşturmaktaydı. Malûm olduğu üzere Megali İdea, Yunanlıların geçmişte yaşamış olduklarını iddia ettikleri toprakları, başta İstanbul olmak üzere, ele geçirip, Bizans'ı tekrar diriltmek ve iki kıtalı, beş denizli büyük bir Yunanistan kurmak anlamını taşımaktaydı. Bu amaç etrafında toplanmış etmiş ve organize olmuş Yunanistan yalnız Türkleri ve diğer Müslümanları düşman olarak addetmemiş, bu ideal önünde engel gördüğü her unsuru kendine düşman kabul etmiştir. Yunanlıları bu şekilde düşünmeye ve hareket etmeye iten başka bir düşünce de Türk milletini Avrupa'da hazmedemeyen, hatta görmeye bile tahammülü olmayan Batılı emperyalist devletlerin Yunanlıları Türklerin karşısına bir piyon olarak çıkarmak ve kullanmak istemeleridir. Yunanlılar bu desteği de arkalarında hissederek sağa sola saldırmaya ve bir süre sonra olayları Yunan ve Yunan olmayan boyutuna indirgeyerek, esas hasım olarak gördükleri Türklerin yanında Hristiyan unsurlara, hatta kendileri gibi Ortodoks mezhebine tabi olan milletlere karşı da düşmanlık hisleriyle hareket etmeye başlamışlardır. Irkçılık boyutlarına ulaşan Yunan hareketleri Balkanlarda asırlardır Türkler sayesinde devam edegelen emniyet ve huzur ortamına büyük darbe indirmiş, asayişin alt üst olmasına sebebiyet vermiştir. Yunan

hükûmetine bağlı birimlerde plânlanarak teşekkül eden ve devlet tarafından finanse edilen çeteler vasıtasıyla yürütülen terör faaliyetlerine bir de dinî kılıf giydirilmiştir. Rum kiliseleri çetelere her türlü desteği sağlamış, hatta kiliseler aynı zamanda Rum eşkiyasının karargâhı ve sığınağı vazifesini icra etmişlerdir. Aynı mezhebe mensup Bulgar ve Ulah kiliseleri arasında başlatılan mücadelede Rum kiliseleri bu eşkiya güruhu vasıtasıyla söz konusu kiliseler üzerinde büyük baskılar kurmuşlar ve onları aslî vazifelerini yapamaz hale getirmişlerdir. Nerede bulunursa bulunsun her Rum, çetelerin gönüllü militanı durumuna getirilmiştir. Kendisine verilen görevi aksatan ve ihmâl edenler ile sağduyu sahibi bazı Rumlar hemen "hain" damgasını yiyerek, kendi ırkdaşları ve dindaşları tarafından en ağır şekilde cezalandırılmışlardır. Hedeflerine ulaşmak yolunda hiç bir engel tanımayan Rum çeteleri, baskı ve yıldırma yoluyla Bulgar ve Ulah yerleşim birimlerini yakıp yıkıp, halkını göçe zorlayarak buralara Rum nüfus yerleştirmek suretiyle yavaş da olsa topraklarını genişletmişlerdir. Rum zulmünden insanların yanında hayvanlar bile nasiplerini almışlardır.

Osmanlı yönetiminde yüzyıllar boyu huzur ve güvenlik içinde yaşayan Balkanlar, Yunanistan'ın kurulmasından sonra bugüne kadar bir daha rahat yüzü görmemiştir. Bu kaprisli, şımarık ve bozguncu devlet, kendilerinden olmayan her etnik unsura karşı, anlaşılmaz bir düşmanlık ve art niyet besleyerek, olmayacak hayallerini gerçekleştirebilmek için, inanılmaz zulümler yapmaktan geri kalmamışlardır.

Yunan mezaliminin boyutlarını belgeleriyle en sağlam şekilde ortaya koyabilmek ve yurtiçi veya yurtdışı kamuoyuna yapılan barbarlıkları gösterebilmek için Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan eserin ilk cildi, bu milletin Müslüman veya gayr-i müslim, Yunan olmayan her unsura aynı düşmanlığı ve zulmü uygulayabileceğini göstermek maksadıyla iki bölüm halinde düşünülmüş ve Müslümanlar ile gayr-i müslimlere uygulanan Yunan mezalimine ait belgeler "Gayr-i Müslimlere Yapılan Mezâlim" ve "Müslümanlara Yapılan Mezâlim" başlıkları altında yayınlanmıştı.

Serinin ikinci cildinde ise emperyalistlerin kuklası olarak Anadolu'ya itilen ve yeniden Bizans'ı kurmak gibi akıldışı bir hayal ile kandırılan Yunanlıların, Türk vatanını işgal ettikleri dönemde, kaçınılmaz akıbetleri gelmeden önce, suçluluk, korkaklık, eziklik gibi her türlü kompleksin verdiği bir içgüdü ile Türk milletine kendi

öz vatanında, arkalarındaki emperyalist güçlere sığınarak, uyguladıkları mezâlim ile ilgili belgeler yer almıştır.

Yunanlıların tarihin seyri içerisinde yaptıkları mezâlim ve barbarlığı net bir şekilde ortaya koyabilmek maksadıyla, gayr-i müslimlere yönelik Yunan zulmü ile ilgili yeni belgeler neşri gerekli ve yararlı görülmüştür. Bu maksatla birinci ciltte yer alan konu ile ilgili belgeler, gözden kaçan ufak-tefek hataları giderilmek maksadıyla yeniden gözden geçirilmiş, imlâ ve üslûp olarak tetkik edildikten ve gerekli tashihler yapıldıktan sonra yayına hazır hale getirilmiştir. Ayrıca, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki fonlar yeniden taranarak, bu konu ile ilgili olarak tespit edilen yüzlerce belgeden en göze çarpanları ve dikkate değer olanları da seçilerek yayına hazır hale getirilmiştir. Birinci ciltten alınan belgeler ile yeni tespit edilenler karıştırılarak, kronolojik sıraya konulmuş, böylelikle Yunanlıların Balkanlardaki huzursuzlukların ve karışıklığın gerçek sorumlusu olduğuna dâir birinci elden en sağlam kaynaklar bir araya getirilmiştir.

Bu ciltte konu ile ilgili toplam 153 belge yer almaktadır, bunların 70 tanesi ilk ciltte yayınlanmış belgeler olup, 83 tanesi de yeni taramalar neticesi tespit edilmiştir. İlk ciltte yer alan 13 belge yeni tespit edilenler içinde bulunan bazı belgelerle aynı konu ve hâdiseye ait olduğu için, tekrardan kaçınmak maksadıyla, bu ciltte yayınlanmamıştır.

Eserde "İçindekiler, Sunuş ve Önsöz" yazılarından sonra "Belgelerin özet ve transkripsiyonları", ile yer, şahıs ve müessese adlarına ait “İndeks” bulunmaktadır.

Belgelerin özet ve transkripsiyonları bölümünde, önce belgelere, kronolojik sıraya uygun olarak belge sıra numarası ve belgenin muhtevasını ifade eden bir başlık, daha sonra da köşeli parantez içinde italik yazı ile belgelerin özeti verilmiştir. Özetin altında belgenin milâdî tarihi bulunmaktadır. Aynı belge numarası ile ve aynı başlık altında yer alan birden fazla belge içinden tarihi en büyük olan esas alınmıştır. Tarihten sonra belgelerin transkripsiyonuna yer verilmiştir. Orijinal metindeki harf ve hece düşüklükleri köşeli parantez içinde gösterilmiştir.

Belgelerin sıralanışında olduğu gibi, aynı belgenin içindeki vesikaların sıralanışında da kronolojik sıra gözetilmiş olup, transkripsiyon ve fotokopiler de bu sıraya göre dizilmiştir.

İkinci bölümde ise, belgelerin fotokopileri bulunmaktadır. Bu bölümdeki belge numaraları ile birinci bölümde yer alan belge numaraları birbirinin aynıdır. Her iki bölümde de belge numarası ve özet başlıkları aynı tarzda verilmiştir. Belge fotokopisinin hemen altında, belgenin kimliği olarak vasıflandırılabilecek referanslar yer almaktadır. Bu referanslar, belgenin Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi'nde hangi fonda bulunduğunu, dosya ve gömlek numaralarını göstermektedir. Çok sayfalı belgelerde, referans en son sayfanın alt kısmında verilmiştir.

Bu cilte yer alan belgeler içinde Bulgarlar ile ilgili olanlar incelenirse, Rum çetelerinin dindaşları ve hatta aynı mezhebe mensup oldukları Bulgar unsuruna karşı giriştikleri cinayet, soygun, adam yaralama, ev yakma, tehdid, şantaj, dinî baskı ve zorlamanın hangi boyutlara ulaştığı açık olarak görülür. Rumların Bulgarlara karşı duydukları nefretin esas sebebi Bulgarların Rum kilisesinden ayrılarak, kendi eksarhlıklarını kurmuş olmalarıdır. Kiliseyi kullanarak Bulgarlar üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışan ve hatta Bulgarları Rumlaştırmak niyetlerine Bulgar kilisesinin ayrılmasından sonra, ulaşamayacaklarını anlayan Rumlar, intikamlarını alabilmek ve başarabilirlerse Bulgar kilisesini yok etmek için korkunç bir terör havası estirmişlerdir. Bulgar unsurunun Rum saldırıları karşısında duydukları korku ile Osmanlı yönetiminden yardım istemeleri dikkat çekicidir. Ortodoks mezhebine dahil olan bir toplumun, aynı mezhebe mensup başka bir millete karşı, yönetiminden ayrılmak istediği, hatta bunun için mücadele ettiği devlete sığınması ve yardımı oradan beklemesinin tarihte eşi az görülen olaylardan olduğu aşikârdır.

Balkanlar'da Rum zulmünden Bulgarlardan başka Ulahlar ve Arnavutlar da etkilenmişlerdir. Bu toplumlara karşı şiddetli bir "Rumlaştırma" politikasına çalışılmış, Yunanlılar en başta kendilerinin bile inanmadıkları bir şeyi bu iki topluma kabul ettirebilmek için olmadık yolları denemişlerdir.

Eserde Yunanlılar tarafından Yahudilere ve Protestanlara yapılan zulüm ile ilgili belgeler de bulunmaktadır.

Yunanistan'ın çevresine verdiği huzursuzluk ve Balkanların problemli ülkesi olma özelliği günümüzde de devam etmektedir. Tarihî karakterini değiştirmeyen bu ülke Türkiye ile durduk yere Ege, Kıbrıs, Batı Trakya gibi konularda problem üretmeye devam ederken, sadece isminden duyduğu rahatsızlıktan dolayı Makedonya'yı dünyadan tecrit etmeye, Arnavutluk ile de etnik bazı gerekçelerle

huzursuzluk çıkarmaya çalışmaktadır. Yunanistan'ın komşusu olmak, bu ülkenin kurtulamadığı kompleksleri yüzünden, ciddî bir sıkıntı sebebidir.

Halen yaşananların daha iyi anlaşılabilmesi için, geçmişte olanları göz önünde bulundurmak daha sağlıklı değerlendirmeler için gereklidir. Bu kitap bu gözle incelendiği zaman verilmek istenen mesajın anlaşılması kolay olacaktır.

Takdir edileceği üzere, tarihin gerçek bilgileri ilk elden orijinal kaynaklara, yani arşiv belgelerine dayanır. Belgesiz tarih yazılamaz ve olayların gerçek yönleri gün ışığına çıkarılmaz.

Arşiv belgeleri olmadan ve bilinmeden, varsayımlarla tarih yazmak, belirli bir devir hakkında hüküm vermek, bir devri veya olayları değerlendirmek, tarih biliminin gerektiği tarafsızlığa ve ilmî objektifliğe sığmaz.

Konusunda büyük bir boşluğu dolduracak olan bu arşiv belgelerinin neşre hazırlanmasında emeği geçen Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı personelini tebrik ediyorum.

Bu vesileyle çalışmalarımızda her türlü teşvik ve desteği bizlerden esirgemeyen Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Sayın Doç. Dr. Türkmen DERDİYOK'a teşekkürlerimizi sunmayı görev biliyorum.

Eserin, tarihî hakikatlerin ilmin ışığında aydınlanmasına yardımcı ve ilgililere çalışmalarında yararlı olması en samimi dileğimizdir.

… / … / 1996

İsmet BİNARK
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

K I S A L T M A L A R

M.	Muharrem
S.	Safer
Ra.	Rebî‘u'l-Evvel
R.	Rebî‘u'l-Âhir
Ca.	Cemâziye'l-Evvel
C.	Cemâziye'l-Âhir
B.	Receb
ş.	şa‘bân
N.	Ramazân
L.	şevvâl
Za.	Zi'l-ka‘de
Z.	Zi'l-hicce
A. DVN.	Sadâret Dîvân-ı Hümâyûn Kalemi
A. MKT. UM.	Sadaret Mektûbî Kalemi Umum Vilâyât
b.	bin, ibn
bk.	bakınız
BOA.	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
çf.	çiftlik
DH. EUM. 3. şb.	Dâhiliye Nezareti Emniyet-i Umûmîyye 3. şûbe
DH. EUM. AYŞ.	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umûmiye Müdiriyeti Asayiş şubesi
DH. İD.	Dahiliye Nezareti İdare
DH. KMS.	Dahiliye Nezareti Kalem-i Mahsûs
DH. MUİ.	Dahiliye Nezareti Muhâberât-ı Umûmiye İdaresi
HH.	Hatt-ı Hümâyûn
HR. SYS.	Hâriciye Siyasi
k.	karye
ks.	kasaba
kz.	kaza
l.	liva
m.	mahalle
n.	nahiye
sn.	sancak
TFR. 1 A	Rumeli Müfettişliği Sadâret-i Uzmâ
TFR. 1 KV.	Rumeli Müfettişliği Kosova
TFR. 1 M	Rumeli Müfettişliği Müteferrik
TFR. 1 MN.	Rumeli Müfettişliği Manastır
TFR. 1	Rumeli Müfettişliği
TFR. 1 SL.	Rumeli Müfettişliği Selânik
TFR. 1 UM.	Rumeli Müfettişliği Umumî Tebligat
Y. A. HUS.	Yıldız Sadâret Hususî Mâruzât
Y. MTV.	Yıldız Mütenevvi Mâruzât
Y. PRK.	Yıldız Perakende
Y. PRK. UM.	Yıldız Perakende Umum Vilayetler ve Mutasarrıflıklar
Y. PRK. ZB.	Yıldız Perakende Zabtiye Nezareti

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

ÖNSÖZ V

SUNUŞ VII

KISALTMALAR XV

İÇİNDEKİLER XVII

I. BÖLÜM

BELGELERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONU

1 Selânik Yunan Konsolosunun Gayr-ı Müslim Tebaayı Kışkırttığı Gibi Eşkiyalık Eden Rum Kaptanları Koruduğu 3

2 Rumların Akhisar'daki Protestanlara Baskı Yaptıkları 4

3 İzmir'de Rumların Yahudilere Yönelik, Asayişi Bozucu Hareketlere Başvurdukları 5

4 Patrikhâne Bünyesinde Kurulacak Ruhânî Meclis Üzerindeki Rum Nüfuzunun Kaldırılması 7

5 Yunanlıların ve Rumların Bulgar ve Ulahları Patrikhâneye Borçlu Olmakla Tehdid Ettikleri 8

6 Yunan Askerleri Tarafından Öldürülen, Yaralanan ve Haps Olunanların Yakınlarına Tazminat Ödenmesi 10

7 Rumların Musevîleri Tahrik ve Tahkir Edici Hareketler İçinde Oldukları 11

8 Korfu'da Yunanlılardan Kaçan Yahudilerin İstanbul ve İskenderiye'ye Göç Ettikleri 12

Belge S›ra Nu.		Sayfa
9	Kesriye Rum Metropolidi ile Emrindeki Silahlı Rumların İki Bulgar Kilisesini Zorla İşgal Ettikleri	12
10	Rum Eşkiyâlarının Kendi Kiliselerine Girmeleri İçin Bulgar Ahaliye Baskı Yaptıkları ve Biri Papaz Olmak Üzere İki Kişiyi Katlettikleri	14
11	Rum Eşkiyasının Nefvan Köyü Arnavutlarına Tecavüzü	16
12	Doyran Civarında Rum Eşkiyasının Bulgar Köylülerini Öldürdükleri	17
13	Florina'nın Bulgar Zehlince Köyünde Rum Eşkiyasının Bir Düğünü Basıp Katliâm Yaptığı	21
14	Kesriye'de Beş Bulgarın Rum Eşkiyası Tarafından Katlolunduğu	22
15	Rum Eşkiyasının Davud Bâlî Çiftliğini Basarak İki Bulgar ve Bir Rum'u Ağır şekilde Yaraladıkları	24
16	Selânik'in Davud Bâlî Köyünü Basan Rum Çetesinin İki Bulgarı Ağır şekilde Yaraladıkları	25
17	Kesriyeli Bulgarlara Rum Eşkiyasının Tecavüzü	28
18	Yenice Kazasında Bir Değirmene Giden Beş Bulgar ile Bir Değirmen İşçisinin Rumlar Tarafından Katledildiği	29
19	Nasliç ve Kesriye Civarında Rum Eşkiyâ Çetelerinin Yunan Hükûmetince Silahlandırılıp Korunduğu	30
20	Yunan Zabiti Dimitri Vasendi'nin Rumeli Vilâyetlerinde Karışıklık Çıkartmak İçin Hazırlıklar Yaptığı	38
21	Rum Eşkiyasına Karşı Ulahların Daha Fazla Osmanlı Askeri Talep Ettikleri	39
22	Rum Eşkiyasının Florina'nın Srebreno Köyüne Saldırarak Katliâm Yaptıkları	40
23	Karaferye Yakınlarında On Üç Bulgar Kömürcüsünün Yunan Eşkiyası Tarafından Nehre Atılarak Öldürüldüğü	41
24	Karaferye Civarındaki Ulahlara Rum Eşkiyasının Saldırıda Bulunduğu	43
25	Florina-Kesriye Bölgesinde Çetelerin Halka Yaptıkları Saldırıların Engellenmesi İçin Seyyar Müfrezeler Kurulması Gerektiği	45
26	Vodine'nin Tehovo Köyü Bulgar Halkından Daskal Gato'nun Rum Eşkiyası Tarafından Katledilmesi	47

Belge
S›ra Nu. Sayfa

27 Rum Eşkiya Çetesinin Kesriye Civarında Bir Papazı Yaralayıp Bulgar Kilisesindeki Kitapları Yaktıkları ... 48

28 Rum Eşkiyasının Karaferye'nin Panceste Çiftliğini Basarak İki Kişiyi Katlettikleri ... 49

29 Görice'de Köy Basan Rum Eşkiyasının Ulah Kilisesindeki Kitapları Yaktıkları ve Ulahça Ayin Yapılmaması Konusunda Halkı Tehdit Ettikleri ... 51

30 Ulahların Rum Eşkiyası Tarafından Dinî ve Kültürel Baskıya Maruz Kaldıkları, Grebene Metropolidinin Eşkiya ile Birlikte Hareket Ettiği ... 52

31 Gevgili'ye Bağlı Moin Köyünden Dört Bulgarın Rum Eşkiyası Tarafından Katledildiği ... 59

32 Rum İken Mezhep Değiştirerek Bulgarlığı Seçen Bir Kişinin Rum Eşkiyalarınca Öldürüldüğü ... 60

33 Rum Eşkiyasının Kesriye'nin Oşpencani Köyünde Mezalim ve Yağmalama Yaptıkları ... 60

34 Rum Eşkiyasının Besonye Köyünü Basarak Birçok Evi Yakıp Yağmaladıkları ... 61

35 Karacaabad'a Bağlı Pozar Köyü Bulgar Ahalisinden Dokuz Kişinin Rumlarca Tutsak Alındığı ... 62

36 Görice Rum Metropolidinin Nüfus Sayımında Ulah ve Arnavudlara Rum Olarak Yazılmaları İçin Baskı Yaptığı ... 63

37 Yunan Eşkiyasının Kesriye'nin Lugrada Köyüne Tecavüzde Bulundukları ... 64

38 Grebene Civarında Yunan Eşkiya Çetelerinin Ulahlara Yaptıkları Tehdit ve Tecâvüzler ... 64

39 Rum Eşkiyasının Florina'nın Buf Köyü Halkını Patrikhane'ye Bağlanmaları İçin Tehdid Ettiği ... 66

40 Rum Eşkiya Çetesinin Florina'nın Armençka Köyünde Bulgar Kilisesine Saldırdıkları ... 66

41 Rum Eşkiyasının Bulgar Kilisesindeki Kitapları Yakıp Papazını Katlettikleri ve Bazı Bulgarları da Rum Patrikhane'sine Girmeye Zorladıkları ... 67

42 Sele Ulahlarından Beş Kişinin Rum Eşkiyası Tarafından Soyulduğu ... 69

Belge
S›ra Nu. Sayfa

43 Yunan Eşkiyasının Karaferye Kazası Civarında Muhtelif Mevkilerde Yaptıkları Katliam ve Mezalim 70

44 Florina'nın Aydos Köyüne Saldıran Rum Eşkiya Çetesinin Sekiz Ev ve Bir Dükkanı Yakıp Bir Bulgarı Öldürdüğü 72

45 Manastır'da Ulahlara Ait Mabedin İnşasını Durdurmak İsteyen Rumların Ulah Başpapazına Saldırdıkları 73

46 Rum Eşkiyasının Lobtin Köyünde Bir Bulgarı Katlederek Evini Yağmaladıkları 74

47 Rum Çetelerinin Grebene'nin Avdela Köyünde Ulahlara Ait Evleri Ateşe Verdikleri ve Bazı Ulahları Katlettikleri 75

48 Yunan Eşkiyasının Ulahlara Yönelik Saldırılarına Ait Liste 76

49 Rum Eşkiyasının Florina'nın Nolyan-ı Bâlâ Köyünde Bir Düğün Evini Bastığı 79

50 Grebene Rum Metrepolidinin Rum Çetelerini Ulahlara Karşı Kışkırttığı 80

51 Yunan Çetelerinin Rumeli'deki Bulgar ve Ulahlara Karşı Yaptıkları Saldırıların Son Günlerde Arttığı 82

52 Ayvasıl Gölünde Bulgarlara Saldırının Rum Eşkiyası Tarafından Yapıldığı 83

53 Rum Eşkiyasının Bulgarlara Rum Patrikhânesine Katılmaları İçin Baskı Yaptıkları 84

54 Gömence Nahiyesinde Bulgarlara Karşı Rumların Yaptıkları İddia Edilen Saldırıların Tahkiki 85

55 On Beş Kişilik Bir Rum Çetesinin Grebene'nin Perivoli Köyünde Bazı Evleri Yaktıkları 90

56 Lankaza'ya Bağlı Kelpe'de Rumlar Tarafından Dört Bulgarın Öldürüldüğü 92

57 Ulah Mekteplerinin Rumlar Tarafından Taşlandığı 92

58 Yunan Eşkiyasının Karaferye'ye Bağlı İsporlita Çiftliğinde Ulahlara Saldırması 93

59 Horpeşte'nin Ezereç Köyüne Gelen Yunan Eşkiyasının Yaktığı Samanlıklarda Bir Kişinin Öldüğü 95

Belge S›ra Nu.		Sayfa
60	Rum ve Ulahlar Arasındaki Gerginliğe Manastır Rum Metropolidinin Sebep Olduğu, Metropolitin İdaresindeki Manastır Rum Hastanesi'nde Rum Eşkiyasının Tedavi Edildiği	96
61	Kruşova Rum Cemaatinden Altı Kişinin Ulahlara Saldırdığı	99
62	Karaferye'de Ayamarin Çiftliği'ni Basan Rum Eşkiyasının Bir Bulgarı Öldürerek Kaçtıkları	101
63	Rum Eşkiyasının Kesriye'nin Moyaniç Köyünde Yangın Çıkardığı	102
64	Kesendire'de Bulgarları Katledenlerin Rum Çetesi Mensubu Oldukları	102
65	Rumeli Vilayât-I Selâsesi'nde Bulgar ve Ulahlara Yunan Çetelerinin Yaptığı Katliam ve Tehditler	104
66	Pirlepe'nin Urla Köyünü Basan Rum Eşkiyasının İki Bulgarı Öldürdüğü	106
67	Karaferye'ye Tabi Bulgar Köylerinde Rum Eşkiya Çetelerinin Mezâlimde Bulundukları	107
68	Rum Eşkiyasının Kesendire'de Fidye Toplayıp Ulahlara Ait Sürüleri Takibe Hazırlandıkları	111
69	Poleşte Köyünden Üç Kişinin Rum Eşkiyası Tarafından Öldürüldüğü	112
70	Yenice Kazası Golo Köyünden Dört Bulgarın Rum Eşkiyası Tarafından Katledildiği, Üç Ulah'ın da Kayıp Olduğu	113
71	Gevgili'de Ulah Bekçinin Rum Papazı ve Yandaşları Tarafından Ağır şekilde Dövüldüğü	115
72	Bazı Hıristiyan Din Adamları ve Nüfuz Sahiplerinin Rum-Ulah Kavgasını Körüklediği	116
73	Selânik'in Yaylacı Çiftliği'nin Rum Eşkiyası Tarafından Basılarak Bir Evin Bombalandığı ve İki Çocuğun Yaralandığı	117
74	Karacaâbâd'ın Treste Köyünde Ulah Çobanların Rum Eşkiyası Tarafından Katledildiği	118
75	Rum Eşkiyasının Kaymakçalan'da Üç Bulgar Çobanı Katlettikleri	119
76	Gevgili Kazasında Ulahların Yunan Eşkiyasının Saldırısına Uğradıkları, Rum Papaz ve Metropolidlerinin de Ulahlara Karşı Rumları Kışkırttığı	121
77	Manastır'a Bağlı Köylerden On Dört Bulgarın Öldürülmesinin Rum Komiteleri Tarafından Kararlaştırıldığı	122

Belge S›ra Nu.		Sayfa
78	Vodine'nin Ulahlarla Meskûn Patocin Köyünde On Hane ile Rumlara Ait Yavoryan Çiftliği'nin Rum Eşkiyasınca Yakıldığı	123
79	Rum Eşkiyasının Görice'nin Ezereç Köyünün Bulgar Ahalisini Rumlaştırmak İçin, Episkoposun da Yardımıyla Büyük Mezâlim Yaptıkları	125
80	Drama Rum Metropolidinin Bulgarlara Karşı Yapılan Saldırılarda Arnavutları Kullandığı	131
81	Manastır'a Bağlı Köylerde Rumların Ulahlara Karşı Saldırılarda Bulundukları	133
82	Teselya'da Çalışan Osmanlı Tebeasına ve Eksarhlığa Mensup Bulgarlara Yunan Makamlarınca Yapılan Baskılar	135
83	Karaferye'nin Dolyani Köyünden Dört Ulahın Rumlar Tarafından Öldürüldüğü	138
84	Siroz Sancağına Bağlı Karacaköy'de Rum Eşkiyasının Bulgarlara Saldırısı	139
85	Katrin, Karaferye ve Grebene Kazalarına Tabi Köylerde Ulahlara Yunan Eşkiyası Tarafından Tecâvüzlerde Bulunulduğu	140
86	Karaferye ve Katrin'de Rum Eşkiyasının Ulahlara Ait Çiftlikleri Bastığı	145
87	Katrin'de Rum Eşkiyasının Duvarlara Bildiri Asarak Ulahça Konuşmanın Yasaklandığı Yolunda Tehditte Bulundukları	147
88	Selânik'te Terzi Esnâf Kethüdası Olan Ulah Kostantin'in Komite Üyesi Bir Yunanlı Tarafından Yaralandığı	148
89	Bulgar Mihaloş'un, Evinde Uzun Sürelerle Ulahlar Kaldığı İçin, Menlik Rum Metropolidinin Teşvikiyle Öldürüldüğü	150
90	Ulahların Kendi Dilleriyle Ayin ve Eğitim Yapmalarının Rumlar Tarafından Engellendiği	154
91	Bulgarlık İddiasında Bulunan Eğridere Köyü Ahalisinden Angel Nikola'nın Rum Eşkiyası Tarafından İşkence ile Öldürüldüğü	155
92	Karaferye'de Ulah Papazının Rumlar Tarafından Öldürüldüğü	157
93	Manastır'da Düğünden Dönen Bulgarlara Rum Eşkiyasının Tecavüzü	160
94	Kozana Kasabasında Asayişin Temini İçin Gece Dükkanların Erken Kapatılması Kararından Vazgeçildiği	161

Belge
S›ra Nu. Sayfa

95 Kavala'da Bir Bulgarı Öldüren İki Rum'un Yunan Konsolosluğu'nda Saklandığı ... 162

96 Bir Rum Çetesinin İstrepne Köyünde Komitenin Sırlarını Açıkladıklarından şüphelendikleri Altı Rum'u Öldürdükleri ... 165

97 Dedeağaç, Gümülcüne ve İskeçe'de Rumların Bulgarlara Saldırılarda Bulunduğu ... 165

98 Görice'nin Kilisura Nahiyesindeki Ulahların Rum Eşkiyasının Mezâlim ve Baskısına Maruz Kaldıkları ... 166

99 Florina Civarında Bulgar Köylerini Basan Rum Eşkiyasının Kadın ve Çocukları Katlettikleri ... 169

100 Yunan Eşkiyasının Sınır Tecavüzü ile Bulgar ve Ulah Köylerini Tehdid Edip Yakma Girişiminde Bulundukları ... 171

101 Pazardan Dönen İki Hırıstiyan'a Rumlar Tarafından Silahlı Saldırıda Bulunulduğu ... 172

102 Rum Eşkiyası Tarafından Rehin Alınan Kişilerin Serbest Bırakılmaları İçin Rum Olduklarını Kabul Etmelerinin İstendiği ... 173

103 Karaferye'de Rumların İki Ulahın Üzerine Silahla Ateş Edip Birini Katlettikleri ... 176

104 Daha Önce Papasçayırı Ulahlarına Saldırmış Olan Rum Eşkiyasının Nevrekop Bulgar Köylerinden Birine Saldırabileceği ... 178

105 Drama, Siroz, Zihne ve Demirhisar'da Millî Husûmetleri Dolayısıyla Rum ve Bulgarların Birbirlerine Karşı Saldırılarda Bulundukları ... 178

106 Bir Rum Çetesinin Oşteme Köyünde Eksarhhâne'ye Mensup Dört Kişiyi Katledip Üç Kişiyi de Yaraladığı ... 187

107 Selânik Yunan Konsolosunun Emrinde Hareket Eden Bir Rum Çetesinin Çeşitli Cinayetler İşlediği ve Zorla Para Topladığı ... 188

108 Katrin Kasabası Meclis-İ İdâresi'nin Ulah Azâsı Naki'nin Rumluğu Kabul İçin Tehdid Edildiği ... 189

109 Kesriye'de Rum Eşkiyası Tarafından Üç Bulgar Kadının Öldürülüp İki Tanesinin de Yaralandığı ... 191

110 Rum Eşkiya Çetesinin Koru Yeniköy Ahalisinden Bir Bulgar'ın Evine Saldırdığı ... 192

111 Klos Çiftliğini Basan Yunan Eşkiyasının Bir Bulgarı Yaralayıp Hayvanları Öldürdükleri ... 193

Belge S›ra Nu.		Sayfa
112	Rum Eşkiyasının Siroz'da Bazı Bulgarları Rumlaştırmaya Çalıştıkları	194
113	Kesriye'de Rum Eşkiyasının Yaktığı Hanelerin Yeniden Yaptırılması İçin Para Gönderilmesi	195
114	Ustrumca'da Mezheb Anlaşmazlığından Dolayı Rumların Bulgarlar Üzerine Silahlı Saldırısı	202
115	Görice'nin Gratçe Köyünde Katliâm Yaparak Firar Eden Rum Çetesinin Takibine Devam Edildiği	203
116	Bulgar Çobanların Rum Eşkiyasının Saldırısına Uğraması	204
117	Rum Eşkiyasının Nasliç'te Üç Bulgarı Katlettiği	205
118	Iraklı Çiftliği'ne Hücum Eden Rum Eşkiyasının Bir Bekçiyi Öldürüp Dört Bulgarı da Yaraladığı	206
119	Rum Eşkiyanın Yenice Kazasına Bağlı Bulgar Golo Köyünde Mezalim Yaptığı	208
120	Zihne Kazasının Klebuşte ve Siroz'un Lagos Köylerinde Rum Eşkiyasınca Bulgarların Katledildiği	209
121	Florina'nın Buf Köyünden Dört Bulgarın Rakova Ormanında Rum Eşkiyası Tarafından Katledildikleri	211
122	Bir Rum Çetesinin Bulgarlarla Meskun Aydos Karyesine Hücum Ederek Altı Kişiyi Öldürüp Üç Kişiyi de Yaraladıkları	213
123	Kesriyeli İki Bulgarın Rum Eşkiyası Tarafından Katledildiği	214
124	Devlete Bağlılıkları Bilinen Ulah Cemaatinin Zarar Görmemesi ve Rum Saldırılarından Korunması	215
125	Ustrumca'da Rum Eşkiyası Aleyhinde İhbarda Bulunan Bir Rum'un Öldürüldüğü	219
126	Alasonya Kazasının Yunan Sınırına Yakın Bölgesinde Ulahlara Yapılan Katliam	219
127	Manastır'ın Dragoş Karyesinde Rum Patrikhânesi'ne Katılmamakta Direnen Bulgarların Evleri ile Beraber Yakıldıkları	220
128	Mezhep Ayrılığı Yüzünden İki Bulgar'ın Rum Eşkiyası Tarafından Öldürüldüğü	230
129	Selânik'te Rum Komitesinin Emellerine Karşı Gelen Rum Atanaş Nikola'nın Öldürüldüğü	232

Belge
S›ra Nu. Sayfa

130 İki Yüz Kişilik Rum Çetesinin Görice'nin Kostic Köyüne Taarruzla Bulgar Ahaliyi Katlederek Köyü Yaktıkları ... 232

131 Zihne'nin Kırlıkova Köyünde Beş Bulgar Çobanın Rum Çetesi Tarafından Katledildiği ve Cesetlerinin Parçalandığı ... 233

132 Rum Eşkiyasının Leskofça Köyüne Saldırarak Çok Sayıda Ev ile Samanlık Yakıp Hayvan ve İnsanları Katlettikleri ... 236

133 Siroz'un Nigrita Nahiyesi Müdürü Mina Zograf Efendi'nin Evine Rum Eşkiyası Tarafından Silahlı Saldırıda Bulunulduğu ... 237

134 Manastır'ın Bulgar Köylerinden Ribarça'ya Saldıran Rum Eşkiyanın Otuz Kişiyi Katlettikleri ... 238

135 Tırhala'da Bir Ulah Tüccarının Yunan Askerleri Tarafından Öldürüldüğü ... 239

136 Manastır'da Halkının Büyük Çoğunluğu Bulgar Olan Dihova Köyü Ahalisi Tarafından Yaptırılan Mektebin Rum Taraftarların Zorbalığıyla Kapatıldığı ... 240

137 Rum Çetelerinin Karacaabat'ın Pozar Köyünü Basarak On Üç Bulgarı Öldürüp Evlerini Yaktıkları ... 242

138 Rumların Rumeli Vilayetinde Bulgar Ahaliyi Rum Patrikhanesi'ne Bağlama Gayretleri ... 243

139 Resne'de Rumlar Tarafından Bulgarlar Üzerine Ateş Açıldığı ... 247

140 Florina'nın Lagin Köyünde Bir Bulgarı Döven Rumların Cezalandırıldığı ... 247

141 Kilisura Ulah Cemaati Reisinin Rum Eşkiyası Tarafından Vurulması ... 249

142 Kilisura'da Ulahların İbadetlerinin Rumlar Tarafından Engellendiği ... 250

143 şoti Yaylağındaki Ulahlara Ait Kulübelerin Rumlar Tarafından Ateşe Verildiği ... 251

144 Rumların Manastır Civarında Eksarhhane'ye Bağlanan Bulgarlara Baskı Yaptıkları ... 251

145 Rumların Davud Bâlî Köyünde Bulgar Ölülerinin Defnedilmesine ve Ayin Yapmalarına Müsaade Etmedikleri ... 254

146 Gevgili'nin Buymitçe Köyünde Ulahlara Ait Kilisenin Rumlar Tarafından Yakılması ... 254

Belge
S›ra Nu. Sayfa

147 Terkos Nahiyesinde Bulgarlara Ait Kiliseye Rum Papazların Müdahelesi ... 255

148 Eğrikapı'daki Rum-Bulgar Mezarlığına Bulgar Cenazelerinin Defnedilmesinin Rumlar Tarafından Engellendiği ... 257

149 Din Değiştirmek İsteyen Bazı Rum Kızlarının Metropolit Tarafından Akıl Hastanelerine Kapatıldığı ... 258

150 Lüleburgaz'da Yunan Askerinin Müslüman ve Musevilere Mezalim Uyguladığı ve Halkın Göçe Başladığı ... 260

151 Lüleburgaz'da İşgalci Yunanlıların Yahudi ve Müslümanlara Uyguladığı Mezalim ... 261

152 Yunanlıların Kuleli'de Bir Musevi Ailesinin Parasına El Koyduğu ... 270

153 Silistre'de Rumların Bulgarlar Üzerine Uyguladıkları Baskı ve Zulüm ... 271

İNDEKS ... 273

II. BÖLÜM

BELGELERİN FOTOKOPİLERİ ... 319

I. BÖLÜM

BELGELERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONU

1

SELÂNİK YUNAN KONSOLOSUNUN GAYR-I MÜSLİM TEBAAYI KIŞKIRTTIĞI GİBİ EŞKİYALIK EDEN RUM KAPTANLARI KORUDUĞU

Yunanistan'ın Selânik konsolosunun gayr-ı müslim tebaayı tahrik ettiği, Selânik iskelesinde bulunan reaya kayıklarının eşkiyalık yapan Yunan kaptanları tarafından soyularak reis ve tayfalarının döğüldüğü ve bunları yaparken de konsolostan cesaret aldıkları, ayrıca yine Selânik'te sekiz yaşında bir Yahudi kızının üç Yunan neferi tarafından kaçırılması üzerine konsolosa yapılan müracaatdan sonuç alınamadığı.

20 Haziran 1839

Devletlü, atûfetlü, mürüvvetlü, re'fetlü me'âli-şiyem efendim hazretleri,

Yunan hükûmetinin Selânik'de mukîm olan Todori Valano nâm konsolosu huşûnet-i mizâc ile me'lûf ve re'âyâ-yı devlet-i aliyyeyi dâ'imâ tahrîk ve iğfâl misillü hâlât-ı nâ-marzîyye ile meşgûl olarak her-bâr uygunsuz şeylere tasaddî ve ibtidâr etmekde olduğu der-kâr olduğundan bu def'a senâverleri Selânik'e gelerek ifâdât-ı lâzıme kendüsüne serd ü beyân kılınmış ise de bir vechle kabul ve ısgâ etmeyüp izhâr-ı te'annüd eylemiş olmasıyla şu esnâda Yunan tebe'asından Selânik İskelesine gelmiş olan İşkatozlu Zorayit nâm kapudanın suvâr olduğu Golt sefînesi iskelede bulunan re'âyâ kayıklarından Zagoralı(?) bir kayığın üzerine gelerek oradan def' etmek üzre hücûm ve iktihâm ve birkaç Yunan tâ'ifeleriyle kayık-ı mezkûra cebren duhûl ile re'îsi ve tâ'ifelerini şetm ve tekdîr ve darbederek sekiz bin gurûş nakd akçelerini ahz u gasb etmiş ve re'îs-i mersûmun bir kolunu şikest ve kafasıyla gözünü mecrûh eylemiş ve tâ'ifelerini dahi ziyâde döğerek gümrük tarafından giden müsellem kolcuyu darb ve şetm ile bir takım hezeyân-âmiz tefevvühâta ibtidâr eyledikleri ihbâr kılınmış olduğundan kapudan-ı mersûm celb ve mezbûr re'âyâlar ile terâfu'-ı şer' etdirilüp meblağ-ı mağsub-ı mezkûrun istirdâdıyla re'âyâ-yı mersûmenin sûret-i iskâtı teklîf olundukda "konsolos bilür" diyerek kapudan-ı mersûm cevâb-ı vâhi vermiş ve

ol-vechle bu tarafda mahbûsen tevkîf kılınmış olup ancak mukaddemâ Selânik ve havâlisi sevâhilinde ba‘zen zuhûr eden hayâdid eşkıyâsının ele getürülmeleri husûsu hükûmet-i mezkûre tarafına bi'l-iş‘ar ol-vechle geçenlerde bir kıt‘a berîk ve iki kıt‘a koter sefîneleri geşt ü güzâr ile hâlî Yunan adalarında buldukları hırsızları sıkışdırup Aynaroz cezîresi taraflarına savuşmuş olduklarından taraf-ı âcizîden me’mûr bulunanlar ile cezîre-i mezkûre re‘âyâsı zikrolunan hırsızların ekserîsini hayyen ve meyyiten ele getürmüş olarak mezkûr sefînelerin oradan avdetlerinde Selânik pişgâhına lenger-endâz olması ve bunlara kal‘adan top atılmak üzre top endâht edecekleri lede'l-ihbâr bu sûret re‘âyâya bir nümâyiş ve mâdde-i mezkûrenin dahi haylûleti cihetiyle nâ-revâ olacağı anlaşılmış olduğundan hiç top atılmak lâzım gelmeyeceği ifâde olundukda hemân kalkup gitmiş olmalarıyla şâyed bu vesîle ve ser-rişteler ile bir gûne ifâdât-ı kâzibeye âgâz etmeleri melhûzâtdan olarak bundan başka dahi geçen mâh-ı Muharremü'l-harâmda Yanya mütemekkinlerinden yedi sekiz yaşında bir Yahûdî kızı Selânik'te mukîm Nemçe müste’minânından Libaso nâm Yahûdînin hânesinden çıkup Frenk mahallesinde gezer iken üç nefer Yunanî mersûme kızı kapup kaçırdıkları konsolos-ı mûmâ-ileyhe her ne kadar ifâde olunmuş ise de bizin tebe‘amızdan bu misillü hâlât zuhûr etmez yollu cevâb-ı nâ-savâba ibtidâr eylediği ve'l-hâsıl açıkdan açığa bî-edebâne sözler ile kendüsü ve gerek tercümânı ihtilâl-ı şirâze-i ra‘iyyete dâ’ir şeyler ile uğraşmakda oldukları meşhûd-ı âcizânem olmuş ve bi'l-etrâf ifâde-i hâle ibtidâr vâcibe-i zimmet husûsiyetim bulunmuş olmakdan nâşî mahsûsen ifâde-i hâl siyâkında nemîka-i sitâyişverî tahrîr ve terkîmine ibtidâr kılındığı inşâ-Allahu te‘âlâ rehîn-i ilm-i sâmîleri buyuruldukda ol bâbda re’y ü himem efendimindir.

Fî 7 R. sene [12]55

Mustafa .....

BOA. HH. 47784

2

RUMLARIN AKHİSAR'DAKİ PROTESTANLARA BASKI YAPTIKLARI

Saruhan sancağına bağlı Akhisar kazasında Rumların Protestanlara baskı yaparak mal ve emlâklarına el koydukları, asayiş ve emniyetin tekrar sağlanması için Protestan Vekili'nin girişimlerde bulunduğu.

6 Haziran 1853

Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki,

Saruhan sancağına tâbi‘ Akhisar kazâsında bulunan Protestan tâ’ifesine hasbe'l-mezheb Rumlar tarafından icrâ-yı garaz u nefsâniyet içün rencîde ve ta‘addî ve kendilerinin telef ve i‘dâmına kasd ve tasaddî olunduğundan başka emlâkları dahi gâret olunarak tâ’ife-i merkûmenin râhat ve emniyetleri külliyen münselib olduğundan ta‘addiyât-ı vâkı‘anın men‘ ve def‘i husûsu Protestan vekili tarafından bâ-takrîr ifâde ve inhâ olunmuş olup nezd-i âsafânelerinde müstağnî-i ta‘rîf ve beyân olduğu üzre her sınıf tebe‘a-i Devlet-i Aliyye'nin istikmâl-i esbâb-ı ârâmiş ve istirâhât-i bâlleri matlûb ve mültezim olan usûl tebe‘a-perverî ve ma‘delet iktizâsından olduğundan Rumlar tarafından bunlar hakkında îkâ‘ olunan cevr ü ezâ ve ta‘addînin men‘ ü def‘i ve tahkiye olunan gâret-i emlâk mâddesinin dahi bi't-tahkîk sahîh olduğu hâlde istirdâd ve ihkâk-ı hakk etdirilmesi husûsuna himem-i behiyye-i âsafâneleri der-kâr buyurulmak bâbından emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 ş. sene [12]69

Mustafa Nâ’ilî

BOA. A. MKT. UM. 140/21

3

İZMİR'DE RUMLARIN YAHUDİLERE YÖNELİK, ASAYİŞİ BOZUCU HAREKETLERE BAŞVURDUKLARI

İzmir'de Rumların gün geçtikçe uygunsuz hareketlerini arttırdıkları, millî ve dinî nefretlerinden dolayı kendi dışlarındaki cemaatlere ve özellikle Yahudilere yönelik olarak bazı hareketlere giriştikleri; Yunan devletinin kurulduğu günün yıldönümüne tesadüf eden yortuda etrafa rastgele silahla ateş açtıkları ve terbiyesizce hareket etmeleri yüzünden elebaşılarının bir müddet hapsedilmesi yoluna gidilip taşkınlıklarının önlenmeye çalışıldığı, fakat olayların devam etmesi halinde ileri gelenlerinden bazılarının vilayet dışına çıkarılacakları.

12 Nisan 1859

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Hâk-pây-ı mekârim-peymâ-yı vekâlet-penâhîlerine arz u beyâna hâcet olmadığı üzre İzmir'in nezâketçe mahall-i sâ’ireye rüchâniyeti müsellem olduğuna ve husûsiyle ahâlî ve müsâfirînden her sınıf tebe‘a-i saltanat-ı seniyye ve ecnebiyyenin kendisini

bilmez cühelâsı ziyâde bulunduğuna mebnî bir gûne uygunsuzluk zuhûra gelmemesine dâ'imâ ve müstemirren takayyüd olunmakda olduğu gibi şu aralık Hıristiyan tâ'ifesinin paskalyaları mevsimi olduğundan ve geçende makâm-ı vâlâ-yı Nezâret-i Celîle-i Hâriciyyeye iş'âr ve ifâde ve bu kerre diğer arîza-i ubeydânemde arz ü tahkiye kılındığı vechle vefât eden bir Fransalunun tahkîk-i katli zımnında istintâk tahtına konulan Kassâb Nikola ile simsâr Avram nâm Yahûdîden dolayı Rum milleti mâdde-i katli simsâr-ı merkûma azv ile zâten beynlerinde olan adâvete mebnî millet-i Yehûd'a bâzen tenha tesâdüflerinde mu'âmele-i nâ-sezâya cür'et ve mâh-ı hâlin üçüncü gününe tesâdüf eden Haml-i Meryem Yortusu sebebiyle sene-i sâbıklardan ziyâde silâh endâhtına ve ba'zı edebsizliğe cesâret gösterdiklerinden çünki bu makûlelerin def'aten te'dîb ve men'-i hareketlerince şiddet gösterilmesi câ'iz görülemeyeceği eclden millet rü'esâsının ba'zılarına bi'z-zât ve birazına bi'l-vâsıta tenbîhât ve nesâyih-i mü'essire icrâ ve bir tarafdan dahi istikmâl-i vesâ'il-i inzibâtiyyeye i'tinâ ile bir kaç edebsiz bir müddet habs ve tevkîf ve kefîle rabtla tahliye kılınmış olmasıyla sâye-i asâyiş-vâye-i hazret-i cihân-dârîde semere-i teveccühât-ı muvaffakiyyet-âyât-ı vekâlet-penâhîleriyle asâyiş-i mahalliyyeye kat'an halel getürülmemiş olup ancak dâ'imâ zuhûra gelen uygunsuzluğa Rum milletinin kendisini bilmezleri âlet olduğundan ve siyyemâ mezkûr yortunun Yunan devletinin ibtidâ-yı teşekkülü gününe tesâdüf etmesiyle millet-i mezkûre birbirlerini vizite ederek izhâr-ı meserrât eyledikleri cümle-i tahkîkât-ı hafiyyeden bulunduğundan millet-i merkûmenin taht-ı inzibât ve inkıyâda idhâlleri farîzadan olarak bu ise rü'esâ-yı milletden îcâb edenlerin ilerüde vesâ'il-i münâsibe ile buradan savuşdurulmalarıyla hâsıl olacağından her ne kadar keyfiyet bundan böyle ber tafsîl arz u beyân kılınacak olduğundan şu aralık tasdî'-i ser-mekârim-efser-i sadâret-penâhîlerine mücâseret hadd-nâşinâslık ise de şâyed hilâf-ı vâki' havâdis neşriyle hırâşide-i efkâra tasaddî olunur mütâla'ası şöylece arz-ı hakîkât-ı hâle çâkerlerini mecbûr etmiş olduğu muhât-ı ilm-i âlem-şumûl-i sadâret-penâhîleri buyruldukda ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 9 N. sene [12]75

Bende
Vâlî-i Eyâlet-i İzmir
Mehmed Kâmil

BOA. A. MKT. UM. 348/911

4

PATRİKHÂNE BÜNYESİNDE KURULACAK RUHÂNÎ MECLİS ÜZERİNDEKİ RUM NÜFUZUNUN KALDIRILMASI

Ortodoks mezhebinin ayin ve kurallarının daha iyi tatbik edilebilmesi için bu mezhebe bağlı milletlerin temsilcilerinden teşkil olunacak bir meclisin kurulmasına padişah tarafından ferman verilmişken, Rumların bunu fırsat bilerek mecliste yalnız kendi azâlarının temsil edilmesi yönünde çaba harcadıkları, patrikhâne ve ruhânî meclis üzerindeki Rum nüfuzunun kaldırılarak diğer milletlerin de eşit şartlarda temsil edilmesini isteyen Tırnovi sancağından gönderilmiş Bulgarca dilekçenin tercümesi.

15 Ocak 1860

Tırnovi Sancağı'ndan Bulgariyü'l-ibâre olarak hâk-pây-ı âlîye takdîm kılınan mahzar-ı umûmînin tercümesidir.

Rum hükûmet-i ruhâniyyesinin ilgâ-yı bedâyi‘iyle tamâmiyet-i noksânlarına dâ’ir mukaddemleri bizim Bulgar milleti taraflarından hâk-pây-ı âlîye takdîm kılınan arzuhâl-i sadâkat-me’âllerimize ihâle-i nazar-ı merhamet buyurularak usûl-i rûhâniyye ve âyin-i milliyyenin bir kâlib-i hakkâniyyete ifrâğı-çün Rum mezhebinde bulunan sunûf-ı milel-i tebe‘a-i şâhâne murahhaslarından mürekkeb olarak patrikhânede bir meclisin teşkîline irâde-i seniyye-i hazret-i zıllu'l-lâhî müte‘allık ve şeref-sünûh buyurulduğuna binâ’en mesânid-i hükûmet-i rûhâniyyede bulunan rehâbîn-i Rûmiyye bunu vakt-i suhûlet ittihâz ederek i‘âne-i kuvvet-menâsıb ve cerbezeleriyle kendülerinin menâfi‘ ve tesvîlâtını müstelzim olur esbâb-ı teshîliyyenin isti‘mâliyle işbu menâfi‘den hisse-dâr olacaklardan başkaları nazar-ı hakkâniyyetle bakamayacakları sûretle hûkûk-ı Bulgariyyenin taht-ı nâ-hakkîde bırağılması içün meclis-i mezkûr a‘zâsının ekserîleri kendülerinden tertîb olunarak adem-i müsâvâtda bulundurulmuş, binâ’en-aleyh lâzım gelenlerin da‘vet olunmasıyla meclis-i mezkûrun teşkîlinden matlûb-ı âlî olan efkâr-ı âdile mutâla‘a olunmayarak tebe‘a-i şâhâneden olup mezheb-i mezkûrda bulunan milel-i sâ’ire hakkında gadri mûceb olacak vechle nüfûz-ı Rûmiyye'nin tervîci millet-i âcizânemizin Rum milletiyle müsâvâtdan mehcûriyyetiyle hükûmet-i rûhâniyye ‘indinde yeniden merkez-i esâret-kâride bulundurulmasını da‘vet eylemiş olduğundan Rumların ekseriyet-i ser-riştesiyle hukûk-ı dîniyyemizin dahi ibtâline ibtidâr eylediklerinden ve her ne ki vaktiyle beyân olunmuş ise havâle-i sem‘-i i‘tibâr olunmayarak merâmlarının icrâsıyla Nevâiye(?)

Episkoposların intihâbı ellerinde(?) taraf-ı âcizânemize hakk bırakmamak üzere ism ü günâh dahi irtikâb etdiklerinden böyle kendü menâfi‘-i efkârında bulunan meclisden kat‘-ı ümîd ile bi'l-istiklâl vekîl-i âcizânemiz olan Hacı Nikoli Minço oğlu bendeleri vâsıtasıyla bâb-ı adâlet-me’âb-ı hazret-i cihândârîye rû-mâlî-i ubûdiyyetle hakk-ı âcizânemizde nazar-ı merhametlerinin şâyânıyla umûr-ı rûhâniyyede Rum milletiyle bilâ istisnâ mu‘âmele-i mütesâviyyenin icrâsını niyâza mecbûriyet hâsıl olmuşdur ki meclis-i mezkûrun mugâyir-i âyin-i Îseviye ve muhâlif-i ma‘delet-i seniyye millet-i âcizânemiz üzerine tahmîl efkârında bulundukları bâr-ı girân-ı nâ-hakkının rızâ-yı âcizânemiz ile kabûlü tabî‘at-ı beşeriyyenin hilâfı olup böyle esdak-ı tebe‘a-i şâhâneden olan bir millet-i cesîmenin hukûk-ı milliyyeden dûr ve mehcûr tutulmalarına merhamet-i aliyyelerinin kâ’il ve râzı olmayacağı i‘tikâdında bulunduklarımızdan bu halde şedîden muhtâç olduklarımız merhamet ve şefkat-ı seniyyenin hakk-ı bendegânemizde bî-diriğ buyurulması bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 15 Kânûn-ı Sânî sene 1860

BOA. A. DVN. 149/47

5

YUNANLILARIN VE RUMLARIN BULGAR VE ULAHLARI PATRİK-HÂNEYE BORÇLU OLMAKLA TEHDİD ETTİKLERİ

Yunan tebaasından ve Osmanlı Rumlarından teşkil edilen bir komitenin, Bulgar meselesinin halli ile ilgili fermanı kendilerine göre değerlendirerek, Bulgarların Rum Patrikhânesi'ne on milyon kuruş borçlu oldukları, Patrikhâne'ye muhalefet edenlerin bu parayı ödemek zorunda kalacakları, eğer Patrikhâne'ye bağlı kalırlar ise borçtan muaf tutulacakları şeklindeki tehdidiyle Bulgar ve Ulahları kendilerine tâbi olmaya zorladıkları ve bu durumun engellenmesini isteyen Tulce Bulgar ahalisinin dilekçesi tercümesi.

30 Nisan 1860

Fî 18 Nisan sene [1]276 Bulgariyü'l-ibâre mahzarın Türkçe'ye sûret-i tercümesidir.

Makâm-ı Celîl-i Cenâb-ı Sadâret-i Uzmâya

Bu kerre Bulgar mes'ele-i rûhâniyyesinin hal ve tesviyesine dâ'ir birkaç mevâddı şâmil şeref-ısdâr buyurulan fermân-ı me'âlî-ünvân-ı hazret-i Pâdişâhî muktezâ-yı münîfi üzre adl ü infâzına müsâ'ade-i seniyyeleri erzân buyurulduğuna umûmen teveccühle memnûn ve müftehir ve bu inâyet-i celîleye ne sûretle müteşekkir oldukları nâ-kâbil-i ta'rif olunduğu cihetle hemân zât-ı mülk-simât-ı hazret-i pâdişâhî ve zât-ı me'âlî-simât-ı cenâb-ı hidîv-i a'zamîleri dünya durdukça vücûd-ı kemyâb-ı hod(?) hümâyûnlarıyla ve hidîv-i efhamîlerine âfiyet iclâl ve ömr-i seniyyelerinize firâvân buyursun. Silistre'nin Rum Despotu ile Tulce ve ..... bulunan Rum milletinden ve Yunan Devleti tebe'asından olarak bir komite kılıklu birkaç tüccârdan mürekkeb eşhâsın Bulgar millet mes'elesinin hal ve tesviyesiyle imtiyâzâtını hâvî müzeyyen ve muvaşşah buyurulan fermân-ı celîlü'l- ünvân-ı hazret-i cihân-dârînin ahkâm-ı mündericâtına vâkıf olamayup hükm-i celîlenin adem-i infâzını mûceb cereyân eden sû'-i mu'âmelât[ı] hâvî iş bu hulûl edecek mayısda Dersa'âdet Rum Patrikhânesi'nde akd olunacak meclis-i umûmîde "on milyon guruş Bulgar milletinin Patrikhâneye duyûn gösterilecektir" demesiyle ahâlî-i millet-i Bulgar fukarâlarına bir havf u telâş vâki' olarak işbu komitenin tanzîm etmiş oldukları mahzarda eğerçi Rum Patrikhânesini kabûl ve dehâlet edilür ise mahzara vaz'-ı imzâ ettiğiniz hâlde işbu borçtan mu'âf ve müstesnâ olursunuz. "Eğerçi sûret-i muhâlefette bulunduğunuz hâlde işbu on milyon guruşu Patrikhâne'ye i'tâ ve tazmîn olunacakdır" deyû Tulce'de bulunan Bulgar milletinden Kazak ve Meldivan ya'ni Ulahları tahrîk ve tehdîdâtıyla kendülerine tâbi'iyyet etdirmek efkâr-ı fâsidelerinde bulunmuş olduğundan bu ise ma'delet-i seniyyeye tevâfuk etmeyeceğinden ve rızâ-yı hazret-i cihândârîleri ve zât-ı me'âlî- simât-ı hazret-i hidîv-i a'zamîleri kâ'il ve râzî buyurulmayacağı bedîhî ve âşikâr olup bu bâbda meslûbü'l-huzûr ve emniyye olunduğuna binâ'en bunların men' ve ıslâhı husûsunu niyâz ve istirhâmı hâvî tanzîm kılınan protesto-yı kemterânemizle arz u ifâdeye cür'et kılınmıştır. Ol bâbda emr ü fermân ve lütf-i bî-pâyân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Bende

Ahâlî-i Bulgar-ı Tulce

BOA. A. DVN. 151/93

6

YUNAN ASKERLERİ TARAFINDAN ÖLDÜRÜLEN, YARALANAN VE HAPS OLUNANLARIN YAKINLARINA TAZMİNAT ÖDENMESİ

Tırhala Sancağı Dömeke Nahiyesi'ne bağlı Palama köyü, Derbend ve Nezird çiftliklerinde Yunan askerleri tarafından öldürülen, yaralanan ve haps edilenlerin yakınlarına tazminat ödenip zarar ve ziyanlarının tazmin edilmesi.

4 Ağustos 1870

Fî 6 Cemâziye'l-evvel sene [12]87 ve fî 23 Temmuz sene [12]86 târîhiyle Yanya Vilâyet-i Celîlesinden gönderilen tahrîrâtın sûretidir.

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Tırhala sancağı dâhilinde kâ’in Dömeke nâhiyesinde Palama karyesi ahâlîsinden Kostanti Milano'nun asâkir-i Yunaniyye tarafından katl ve nâhiye-i mezkûreye merbût Derbend Çiftliği ahâlîsinden İstavri'nin diğer bir refîkiyle ahz ve darb ve habs edilmesinden ve kezâlik Nezird(?) Çiftliği'nden Çoban Kotoi ile Palamalı bir çobanı asâkir-i merkûme tutup darbetmelerinden dolayı vukû‘ bulan arz u iş‘âr-ı çâkerâneme cevâben ve yetmiş altı numarası ve fî 23 Haziran sene [12]86 târîhiyle murakkamen hâme-pîrây-ı ta‘zîm ve ibcâl olan emirnâme-i sâmî-i fehâmet-penâhîlerinde keyfiyet Atina Sefâret-i Seniyyesine iş‘âr ile Yunan Hâriciye Nezâretiyle bi'l-muhâbere alınan cevâbnâmede vukû‘ mâdde oraca dahi tasdîk olunup ol bâbda Fransızca vürûd eden evrâkın birer kıt‘a sûreti leffen irsâl buyurulduğu merkûm Kostantin'in asâkir-i merkûme tarafından katl ü telef edilmiş olmasından nâşî ahlâfına medâr-ı nisbet olmak üzre deyn-i şer‘iyyesine ve darb ve habs edilenlerin zarar u ziyânlarına mukâbil tazmînât taleb ve istihsâli hakkında sefâret-i müşârûn-ileyhâya ta‘lîmât-ı mukteziyye i‘tâsı der-dest bulunduğu beyân-ı âlîsiyle bi't-tahkîk bu tazmînâtın ta‘yîn-i mikdârıyla serî‘an iş‘âr ve ol cânib-i âlîye arz u izbârı emr ü fermân buyurulmuşdur. Mâdde-i tazmîne dâ’ir mahalliyle ba‘de'l-muhâbere keyfiyet dîvân-ı temyîz-i vilâyete havâle olunarak sûret-i hâle ve icrâ kılınan tahkîkâta göre maktûl-i merkûm deyninin istîfâsı veresesi tarafından dahi taleb ve iddi‘â olunduğu ve darb ve habs olunanlardan Koti'nin ol vakit asâkir-i Yunaniyye cânibinden eslihası alınmış ise de mu’ahharen yine kendisine redd kılındığı cihetle bu bâbda bir gûne iddi‘â olmadığı ve tazmîn da‘vâsında bulunmadığı anlaşılup ancak İstavri ile refîkinden biri darb ve diğeri sekiz gün İzdin'de habs edilmeleri işlerinin ta‘tîline sebebiyet verdiğinden darb ve ziyânlarına mukâbil dört yüz guruş alınması erbâb-ı vukûf ma‘rifetiyle karârlaşdırıldığı misillü maktûl-i merkûmun deyn-i şer‘iyyesi dahi fızzadan on bin sîm-i hâlisleri fî’ât-ı câriyyesine tatbîkan bir dirhemi üçer guruşdan otuz bin guruşun istihsâli iktizâ-yı hâlden olmasıyla keyfiyet sefâret-i müşârûn-ileyhâya beyân ve iş‘âr olunmuş ve icrâ-yı iktizâsı mütevakkıf-ı emr ü irâde-i celîle-i hidîv-i a‘zamîleri bulunmuş olmağın. Ol bâbda.

Vâli-i Vilâyet-i Yanya
Bende
Ahmed Rasim

BOA. HR. SYS. 1623/45

7

RUMLARIN MUSEVÎLERİ TAHRİK VE TAHKİR EDİCİ HAREKETLER İÇİNDE OLDUKLARI

Paskalya zamanında Rum kilisesi bulunan mahallerde bilhassa Büyükdere'de, Rumlar tarafından Musevîleri tahrik ve tahkir edici hareketler yapıldığı.

27 Nisan 1891

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi

Paskalya zamânında ba‘zı Rum kilisesi bulunan mahaller ile bi'l-hâssa Büyükdere'de Rumlar tarafından Mûsevî şekil ve kıyâfetinde resm-i mücessemler i‘mâliyle esvâk ve pazarda teşhîr ve mu’ahharan ihrâk edilmekde ve şu sûretle millet-i Mûseviyyeyi nev‘a-mâ tahkîr ve terzîl maksad-ı gayr-ı meşrû‘unda bulunulmakda ve bu da beyne'l-milel münâferet ve tezâdı mü’eddî ahvâlden bulunduğuna binâ’en bu hâlin men‘i Hâhambaşı Kâ’im-i makâmlığı'ndan bâ-tezkire iş‘âr olunmuş ve gerçi nezâretce hiç bir tarafdan bu gibi ahvâl vukû‘una delâlet eder jurnal ve ma‘lûmât alınamamakla berâber yine ihtiyâten tekayyüdât-ı kâfiyye ve mahsûsa iltizâmıyla mugâyir-i rızâ-yı âlî ahvâl vukû‘una kat‘iyyen meydân verilmemesi iktizâ edenlere teblîğ edilmiş olmağla arzolunur. Ol babda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 15 Nisan sene 1307

Zabtiye Nâzırı
Bende
İmzâ

BOA. Y. PRK. ZB. 8/6

8

KORFU'DA YUNANLILARDAN KAÇAN YAHUDİLERİN İSTANBUL VE İSKENDERİYE'YE GÖÇ ETTİKLERİ

Korfu'da bir kız çocuğunun Hamursuz Bayramı'nda öldürülmesi nedeniyle çıkan karışıklıkta Yunanlıların baskı ve saldırılarından canlarını kurtarmak için Yahudilerden altmış beş kişinin mal ve mülklerini terk ederek pasaportsuz olarak İstanbul'a geldikleri, ayrıca sekiz bin kadar Yahudinin de İskenderiyye ve diğer yerlere göç ettikleri.

18 Mayıs 1891

Nezâret-i Zabtiyye

Geçen Hamursuz'da Korfu adasında telef edilen bir kız çocuğundan dolayı Yunanlılar ile zuhûr eden arbede üzerine cânlarını kurtarmak içün mâllarını mülklerini terkederek firâr etmiş olan Yahûdîlerden altmış beş nüfûs bugün İtalya Kumpanyası'nın Floro nâmındaki vapuru ile pasaportsuz olarak Korfu'dan Dersa‘âdet'lerine gelmiş ve zabtolunan ifâdelerine nazaran Yunanlıların hücûm ve tahakkümlerinden dolayı kendilerinden başka sekiz bin kadar Yahûdî İskenderiye'ye vesâ’ir yerlere firâr ile canlarını kurtarmış oldukları gibi Korfu'dan Dersa‘âdet'lerine daha bir çok Yahûdî geleceği anlaşılmış ve bunların pasaportsuz olmaları cihetiyle Hahamhâne'ye gönderilerek te’mînât-ı kaviyyeye rabtları münâsib gibi mütâla‘a olunarak îcâbının icrâsı içün me’mûrlar gönderilmiş olduğundan haklarında olunacak mu‘âmelenin istîzânına cür’et olundu. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizindir.

Fî 6 Mayıs sene 1307

Râhim(?) kulları

BOA. Y. PRK. ZB. 8/30

9

KESRİYE RUM METROPOLİDİ İLE EMRİNDEKİ SİLAHLI RUMLARIN İKİ BULGAR KİLİSESİNİ ZORLA İŞGAL ETTİKLERİ

Florina'ya bağlı Zeleniç ve Aydos köylerindeki Bulgar kiliselerinin Kesriye Rum metropolidi ve emrindeki silahlı Rumlar tarafından cebren

işgal edilmesi ve Bulgar papazı ile kocabaşıların Rumlar tarafından dövülmesi üzerine Bulgar halkın şikâyetçi olduğu.

5 Ağustos 1903

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 604

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Kesriye Rum metropolidi ma'iyetinde müsellah Rumlar bulunduğu hâlde Florina kazâsı dâhilinde Zeleniç karyesine giderek mahallî Bulgar ahâlîsinin ileri gelenlerini nezdine celb ile kilisenin miftâhını kendisine teslîm etmeleri hakkında vukû' bulan teklîfine muvâfakat etmemelerine binâ'en Bulgar Papası Gorgi ve Kocabaşı İstoyan ve Nanço'yu adamlarına darbetdirdiği ve adamlarını kilisenin çatısına çıkarup cebren kapuyı açdırdığı ve Bulgarlardan kimse girememek içün kiliseyi Mülâzim Halid Efendi'nin yed-i hıfzına tevdî' ve aynı mu'âmeleyi Aydos karyesindeki Bulgar kilisesine dahi icrâ eylediği Florina'dan iş'âr kılındığından ve Rum metropolidinin bu gibi teşebbüsât ve ta'addiyâtı sıfat-ı rûhâniyyesine yakışmayacak ahvâlden bulunduğundan bahsle mezkûr kiliselerin Bulgar Ortodoks ahâlîsine teslîmi Bulgar Eksarhlığı tarafından bâ-takrîr istid'â kılınmasına nazaran bi't-tahkîk îcâb-ı hâlin îfâ ve inbâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 11 Cumâde'l-ûlâ sene [1]321
Fî 23 Temmuz sene [1]319

Sadr-ı a'zam
Mehmed Ferid

BOA. TFR. 1 A. 10/952

10

RUM EŞKİYÂLARININ KENDİ KİLİSELERİNE GİRMELERİ İÇİN BULGAR AHALİYE BASKI YAPTIKLARI VE BİRİ PAPAZ OLMAK ÜZERE İKİ KİŞİYİ KATLETTİKLERİ

Florina'nın Veşetran nahiyesindeki kilisenin Rum Patrikhanesi'ne ait olduğuna dâir Bulgar halka bir belge imzalattırmak amacıyla baskı yapan nahiye müdürünün hareketinin uygun olmadığı ve kendisinin uyarıldığı, otuz kadar Rum eşkiyasının, Noska nahiyesine bağlı Prekopan köyünde biri Bulgar papazı olmak üzere iki kişiyi katlettikleri ve civar köylerdeki Bulgar ahalinin Rum Patrikhanesi'ne geçmeleri hususunda baskı yaptıkları.

4 Ekim 1904

Manastır Vilâyeti

Mektûbî Kalemi

Aded: 668

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Âlîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Müdîr-i nâhiye kendilerini müdîriyet dâ'iresine celb ile münâza'un-fîh olan kilisenin Rum Patrikhânesi'ne â'id olduğuna dâ'ir bir varakaya imzâ eylemelerini teklîf eylediğinden ve karyelerinde bulunan Rum ahâlînin eksarhhâneye tahvîl-i irtibât etdiklerinden bahsle icrâ-yı îcâbı istid'âsını hâvî Florina kazâsına tâbi' Veşetran karyesi muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyyesi tarafından huzûr-ı âlî-i âsafânelerine takdîm edilüp havâleten tevdî' buyurulan arzuhâl zahrında kiliselerin yeniden münâvebeye vaz'ı gayr-i câ'iz ve Rumların Bulgar olduklarına dâ'ir kerhen ve cebren verdirilmekde olduğu be-dîdâr olan evrâk üzerine şimdilik mu'âmele icrâsı kâbil olamayacağı der-kâr ise de me'mûrîn-i hükûmetin Rum olduklarına dâ'ir Bulgarlara evrâk imzâ etdirmek yolundaki teşebbüsât ve harekâtı da gayr-i câ'iz ve dâ'î-i mes'ûliyyet-i ahvâlden olduğu beyân-ı âlîsiyle bu cihetin tahkîkiyle müdîrin mugâyir-i vazîfe harekâtda bulunduğu sâbit olursa hakkında mu'âmele-i lâzıme îfâ ve netîcesinin arz u inbâsı irâde buyrulması ve bu bâbda Ohri Bulgar metropolidi tarafından dahi mürâca'at olunması üzerine sebkeden teblîğe cevâben Florina Kâ'im-i makâmlığı'ndan bu kerre gelen tahrîrâtda mukaddemâ taraf-ı hükûmetden seddedilmiş

olan mezkûr kiliseden dolayı bir gûne münâza‘a ve ihtilâf zuhûruna meydân verilmeyeceğine dâ’ir irâ’e edilen bir varakayı imzâ etmeleri Veşetran nâhiyesi müdîri tarafından teklîf edilmiş ve bu da ahâlînin müttehid olduklarından bahsle kilisenin küşâdını istid‘â eylemeleri üzerine vukû‘ bulmuş ise de Bulgarların Rum olduklarına dâ’ir bir varakanın imzâ edilmesi gibi bir teklîfin vâki‘ olmadığı tedkîkât ve tahkîkât-ı vâkı‘adan anlaşılmış ve hattâ teklîf-i mezkûr üzerine ahâlî-i merkûme izhâr-ı tereddüdle imzâdan istinkâf eylemelerinden nâşî evvelce ahâlî tarafından verilen sözlere i‘timâden küşâd edilen kilisenin de tekrâr seddedilmesi şikâyât-ı vâkı‘ayı intâc eylemiş idüğü iş‘âr kılınmasına mebnî kiliseyi teblîğât-ı adîde-i sâbıka ahkâmına mugâyir olarak bilâ-istîzân küşâd ve seddeylemek ve varaka tanzîmiyle ahâlîye imzâlatdırmak gibi ahvâle cür’et eden müdîr-i mûmâ-ileyhin şedîden tevbîh ve ba‘demâ bilâ-istîzân böyle bir hareketde bulunursa azledileceğinin teblîği ile berâber kilisenin de kemâ-kân mesdûd tutulması lüzûmu mezkûr kâ’im-i makâmlığa teblîğ edilmiş olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 18 Receb sene [1]322 ve
Fî 15 Eylül sene [1]320

Bende
Manastır Vâlîsi
Ebû Bekir Hazım

Numara: 225

Huzûr-ı Celîl-i Hazret-i Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

şehr-i hâl-i Rûmî'nin on yedinci günü otuz kadar Rum eşkıyâsı Noska nâhiyesine merbût Prekopan [Prekopana] karyesine giderek karye-i mezbûreli Daskal Kostantin Kondofça'yı katl ve Papa Nikola'yı berâberlerinde götürdükleri nâhiye müdîriyetinden iş‘âr olunmasıyla tahkîkât ve ta‘kîbât içün zâbıta me’mûrunun hareket etdirilmiş olduğu ve netîcesi başkaca arzolunacağı mütekaddem 18 Eylül sene [1]320 târihli telgrafnâme-i çâkerî ile arzedilmişidi. Me’mûr-ı mûmâ-ileyh tarafından i‘tâ edilüp cihet-i adliyyeye tevdî‘ edilen takrîrin leffen arz u takdîm kılınan bir kıt‘a sûreti müfâdından keyfiyet tafsîlen karîn-i ilm-i âlî-i âsafâneleri buyurulacağı üzre eşkıyâ-yı merkûme Kesriye kazâsının Lehova karyesinden Ziso Dimo nâm şakînin riyâseti tahtında mezkûr Lehova ve Gorençi ve Loşniçe ve Florina'nın İstrepne(?) ve Nasliç'in

Rumilaci karyelerinden tertîb edilmiş otuz kişiden ibâret bulunduğu ve berâberlerine aldıkları Papa Nikola'yı dahi Prekopan karyesi kenârında bir dere içinde katleydikleri ve eşkıyâ-yı merkûme İstrepne ve Prekopan [Prekopana] ve Balkamen muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyyesine Kesriye Rum metropolidine mürâca'atla Rum Patrikhânesi'ne tebdîl-i intisâb eylemeleri lüzûmunu tenbîh etmiş oldukları anlaşılmış ve ta'kîblerine şiddetle devâm edilmekde bulunmuş olmağla. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 24 Recebü'l-ferd sene [1]322 ve
Fî 21 Eylül sene [1]320

Florina Kâ'im-i makâmı
Bende
Abdullah Nuri

BOA. TFR. 1 MN. 49/4873

11

RUM EŞKİYASININ NEFVAN KÖYÜ ARNAVUTLARINA TECAVÜZÜ

Rum eşkiyasının Noska nahiyesi Nefvan köyü Arnavutlarına tecavüz ile yanlarına bir şahıs, bir mikdar ekmek ve silah alarak kaçtıkları.

15 Ekim 1904

Telgrafnâme
Florina
Mahallî numarası: 4162

Üsküb'de Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Kazâ dâhilinde bulunduğu arzedilmiş olan bir çete Rum eşkıyâsı Noska nâhiyesi dâhilinde ahâlîsi kâmilen Arnavud Rumlarından bulunan Nefvan(?) karyesine giderek mezkûr karye ahâlîsinden Kola Pine(?)'nin on dokuz yaşlarındaki oğlu İlo'yu berâberlerine alarak götürdükleri ve karyenin bir mikdâr etmek ve Papa Todor nâm kimesneden bir de martin alarak savuşup gitdikleri haber verilmesiyle ta'kîbleri-çün îcâb-ı hâle müsâra'at edildiği berây-ı ma'lûmât arzolunur. Fermân.

16

Fî 2 Teşrîn-i Evvel sene [1]320

Kâ'im-i makâm
Abdullah Nuri

BOA. TFR. 1 MN. 50/4940

12

DOYRAN CİVARINDA RUM EŞKİYASININ BULGAR KÖYLÜLERİNİ ÖLDÜRDÜKLERİ

Usturumca'ya gitmekte olan Boğdance köylü Bulgarların Doyran-Boğdance arasında Furka hududu mevkiinde Rum eşkiyası tarafından yollarının kesilip üçünün katledildiği ve birinin de yaralandığı, iki kişinin de ancak Rum olduklarını söylemeleriyle ölmekten kurtulmalarının mümkün olduğunun yapılan tahkikat sonucu anlaşıldığı.

24 Kasım 1904

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmiliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Seyyâr Jandarma Yüzbaşısı İsmail Ağa tarafından ale'l-acele gönderilen süvârinin ifâde-i şifâhiyyesine atfen zâbıtadan verilen jurnal üzerine Boğdance karyesi ahâlîsinden ve Bulgar mezhebinden iki kişinin Boğdance ile Furka karyesi arasında katledildiği fî 7 Teşrîn-i Sânî sene [1]320 târîhli telgrâfnâme-i çâkerânemle arzolunmuş ise de ahîren icrâ kılınan tahkîkâtda maktûllerin iki kişi olmayup üç kişi olduğu ve bir kişinin de mecrûh bulunduğu ve maktûllerin isimleri Gone veled-i Risto [Hristo] ve Gone veled-i Trayko ve Eftem veled-i Anko ve mecrûhun da Hristo veled-i İstamko olduğu ve kâtillerin ise mechûlü'l-ahvâl Rum eşkıyâsı idüğü mahall-i vak'aya azîmet ve avdet eden me'mûrîn tarafından tanzîm olunup bir sûreti leffen piş-gâh-ı sâmî-i dâver-i efhamîlerine arz u takdîm kılınan zabıtnâme münderecâtından anlaşılmış ve eşkıyâ-yı merkûme kemâl-i şiddetle ta'kîb ve taharrî edilmekde bulunmuş olduğu arzolunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 16 Ramazan sene [1]322 ve
Fî 10 Teşrîn-i Sânî sene [1]320

Gevgili Kâ'im-i makâmı

Bende
[Mühür]

Bin üç yüz yirmi senesi Teşrîn-i Sânî'sinin yedinci Pazar günü me’mûriyetimize i‘tâ olunan Gevgili Zâbıta Me’mûrluğu'nun 7 Teşrîn-i Sânî sene [1]320 târîh ve iki yüz yirmi numaralı jurnalde "bugün Boğdance karyesinden ve Bulgar mezhebinden olup isimleri ma‘lûm olmayan iki kişi Boğdance'den Ustrumca'ya giderken esnâ-yı râhda Boğdance ile Doyran kazâsının Furka arasında eşkıyâ tarafından katl olundukları" muharrer olması ve iş bu jurnalin sâ‘at dokuz buçuk râddelerinde vürûd etmesi üzerine keyfiyetden müstantık efendi haberdâr edilüp gelmesine intizâr olunmayarak Belediye Tabîbi Nesim Efendi'yi ve mikdâr-ı kâfi jandarmayı bi'l-istishâb azîmet olundu.

Sâ‘at on bir buçuk râddelerinde mezkûr Boğdance karyesine muvâsalat olunup orada müfreze-i askeriyye ile ikâmet eylemekde olan Jandarma Yüzbaşısı İsmail Ağa ile buluşularak istifsâr-ı keyfiyyet olundukda üç maktûl ve bir de mecrûh bulunduğu ve ahâlî maktûlleri katl olundukları mahalden kaldırup hânelerine getirdiklerini ve maktelin, karyeden bir sâ‘at kadar mesâfede vâki‘ olduğunu söylenmesi üzerine cürmün mahall-i vukû‘unın ahvâlini anlamak içün hemân maktele gidildi.

Mahall-i mezkûr Boğdance karyesinin şimâl-i şarkî istikâmetçe Doyran kâzâsının Furka karyesine doğru giden ve "Gabreş"(?) tesmîye olunan derenin şimâle doğru sağ tarafdaki dağdan giden dar bir yolun Furka hududu ta‘bîr olunur mevki‘inde olup dağın ufak bir helezon teşkîl etdiği bir noktada hayli mikdârda kan damlası görüldüğü gibi buradan dört beş metre yukarıda kezâlik yolun kenarında bir çok kan âsârı müşâhede olunup katlin burada îkâ‘ olunduğu ve fâ‘illerin tepeden ve kayalar arasından zuhûr edüp icrâ-yı cinâyet eyledikleri tebeyyün eylemesi üzerine Boğdance karyesine mu‘âvedet olundu.

Muhtar	Müfreze Yüzbaşısı	Belediye Tabîbi	Gevgili Müdde‘î-i Umûmî Mu‘âvini

Karyeye muvâsalat edilüp birer birer maktûllerin hânelerine gidilmeğe başlanarak muhtar dahi hâzır olduğu halde **evvelâ;** maktûl Gone veled-i Hristo'nun hânesine gidilerek keşf ve mu‘âyeneye ibtidâr kılındı.

Maktûl-i merkûm Gone, hânesinin bir odasında yatak derûnuna âdet olduğu vech üzre yeni elbiseler ilbâs olunarak yatırılmış bulunup lede's-sû’âl otuz iki yaşında kiracılık ile müte‘ayyiş müte’ehhil dört çocuk sahibi Bulgar mezhebinden olduğu

anlaşılup nazar olundukda siyah saç ve bıyıklı matrûş, elâ gözlü, orta boylu, tâmmü'l-a‘zâ ve başının tepesi bir mikdâr saçsız bir şahıs olduğu görülüp vücûdu ve yaraları mu‘âyene edildikde sol kulağından dört beş santim kadar yukarıdan ve başdan duhûl edüp sağ yanağından hurûc bir aded ve sağ omuzunun arka tarafından girüp ön tarafından çıkan diğer bir aded ki cem‘ân iki kurşun ile cerh ve katledilmiş bulunduğu görülerek beraberimizde bulunan Belediye Tabîbi Nesim Efendi'ye kânûn dâ’iresinde yemin verildikden sonra mu‘ayene-i tıbbiyyesi icrâ etdirildikde merkûm Gone'nin almış olduğu iki kurşun yarasından derhal vefât etmiş bulunduğu beyân eyledi.

Sâniyen; Gone Trayko'nun hânesine gidülüp merkûm dahi yatakda yeni elbise lâbis olduğu halde bulunarak lede's-sû’âl yirmi dört yaşında kiracı ve Bulgar Katolik mezhebinde olduğu anlaşılup nazar olundukda siyah saç ve ter bıyıklı matrûş, uzunca boylu, kaviyyü'l-vücûd, tâmmü'l-a‘zâ bir şahıs olduğu görülerek vücûdu ve yaraları mu‘âyene edildikde sağ elin avucundan girüp baş parmağının altından çıkmış bir aded ve sol küreğinin altından girüp göğsünden çıkan diğer bir aded kurşun ki cem‘ân iki kurşun ile cerh ve katledilmiş olduğu görülüp tabîbe mu‘âyenesi icrâ etdirildi.

Sâlisen; maktûl Eftem veled-i Anko'nun hânesine gidilerek merkûmun dahi yeni elbise ile yatakta yatmakta olduğu hâlde bulunup sû’âl olundukda an-asl Perdeiç [Pardoveyça] karyeli olup beş sene mukaddem Boğdanceli Dilo veled-i İstoyân Karkalaş'a dâmâd olduğu ve Bulgar mezhebinde ve kırk yaşlarında bulunduğu anlaşılup bakıldıkda top çehreli, siyah saç ve kaşlı ve sarı bıyıklı matrûş, yeşil gözlü, kaviyyü'l-vücûd, tâmmü'l-a‘zâ bir şahıs bulunduğu görülerek vücûdu ve cerîhası mu‘âyene edildikde sağ kulağından girüp yine sağ kulağının dört parmak üst tarafından başının kemiklerini kırarak çıkmış bir aded kurşun ile mecrûh ve maktûl olduğu müşâhede olunarak tabîb efendiye mu‘âyene etdirildi.

Muhtar	Yüzbaşı	Belediye Tabîbi	Gevgili Müdde‘î-i Umûmi Mu‘âvini

Râbi‘an; Boğdanceli Hristo veled-i İstamko Kara şa‘ban'ın nezdine gidilerek mu‘âyene edildikde sağ elinin baş parmağı altından girüp çıkmış bir aded kurşun ile sağ, sağ taraf böğründen girüp on santimetre kadar gitdikden sonra hurûc etmiş diğer bir aded kurşundan cerhedilmiş olduğu görülerek tabîbe muayene-i lâzımesi icrâ etdirilüp bu bâbda maktûller ile mecrûh içün ayrı ayrı raporlar tanzîm ve i‘tâ eylemiş olmağla maktûllerin defnine ruhsat verilerek tedfîn etdirilmişdir.

Vak‘adan ma‘lûmât verebilecek olan kesânın birer birer isticvâblarına mübâşeret olunarak evvelâ mecrûh Hristo İstamko'nun ifâdesine mürâca‘ât edildikde

"biz iki kişi ya‘nî bera(?) Eftem ile berâber Ustrumca pazarına gidiyor idik. Biz hasırcıyız. Dereye geldik. Orada sekiz on kişi kadar üstümüze çıkarak "siz nesiniz?" dediler biz de Bulgarız dedik. Bizi tuttular. Sonra aşağıdan dört kişi daha pazara gidiyorlardı; onları da tuttular ve sordular. Onlardan ikisi ki ölmüşdür, Bulgarız dedi; diğer ikisi ki kurtulmuşdur, Rum'uz dediler. Sonra hemân bir kumanda verildi, silahlar atılmağa başladı. Hep kaçmağa başladık. Arkadaşım Eftem'in urulduğunu gördüm. Ben kaçtım. Bu adamlardan biri beyaz zîvereli(?) diğerleri mâ’i şalvâr ve siyah Ulah kepeli ve yüzleri sarılı idi. Hiçbirisi tanıdığım adamlar değildir" diyerek beyân-ı hâl eylemesi üzerine mührü olduğu, imzâ dahi bilmediği cihetle Bulgar muhtarına temhîr etdirildi.

Boğdance muhtarı

Vak‘adan bulunup sâlimen firâr eden Boğdance karyeli otuz sekiz yaşında kiracı Bulgar Dino veled-i İstamko'dan istifsâr-ı keyfiyyet olundukda pazar günü sabahleyin Ustrumca pazarına gitmekde iken Gabreş deresinde önümüze sekiz on kadar eşkıyâ çıkarak bana: "Apustol kapûdân kimdir, sizden." demekle "dinamit ve revolver var mı?" diyerek üzerimizi aradılar ve benim iki lira kadar pâremi, çakmak taşımı aldılar. Bunun üzerine birisi Rumca "ateş" dedi. Birisi bir el silah atdı, Eftem uruldu. Ben aman kaçayık diyerek yalvarıyorum, diğer birisi bir tekme ur da ateş et dedi. Bana bir tekme urup üzerimize ateş atdılar. Ben tepeden dereye doğru yuvarlandım; urulmadım. Bir sâ‘at kadar sonra İsmail Ağa geldi. Bizi kurtardı. İfâdemi imzâ ederim.

Boğdanceli Dino İstamko

Diğeri Mito İstamko otuz beş yaşlarında Bulgar mezhebinden kiracı olup ber-vech-i âtî ifâde-i hâl eyledi (merkûm Dino ki ifâde-i hâl etdi). Bunlardan başka maktûlleri vereseleri olan Gone Hristo'nun kardeşi Atanaş ve Gone Trayko'nun papası Trayko ve Eftem'in kâ’in-pederi Delo'nun ifâdelerine mürâca‘at olunacak idiyse de başlarına gelen felâketden me‘yûs ve âdetâ mecnûn gibi olduklarından ifâde vermeğe muktedir olamadıklarından istintâkda arz-ı hâl edeceklerinden ifâdelerinin ahzından sarf-ı nazar edilmiş ve buraca başka tahkîkât kalmamış olmağla işbu zabıt varakası bi't-tanzîm imzâ ve tehattum kılındı.

Fî 7 Teşrîn-i Sânî sene [1]320

Muhtar	Yüzbaşı	Belediye Tabîbi	Gevgili Müdde‘î-i Umûmi Mu‘âvini

BOA. TFR. 1 SL. 58/5712

13

FLORİNA'NIN BULGAR ZEHLİNCE KÖYÜNDE RUM EŞKİYASININ BİR DÜĞÜNÜ BASIP KATLİÂM YAPTIĞI

Florina'da ahalisi Bulgar olan Zehlince köyünü basan silahlı Rum eşkiyasının on kişiyi katledip, altı kişiyi de yaralayarak kaçtıkları.

29 Kasım 1904

Makâm-ı Ser‘askerî

Mektûbî Kalemi

Üçüncü Ordû-yı Hümâyûn Müşîriyeti'nden mevrûd fî 15 Teşrîn-i Sânî sene [1]320 târîhlü şifreli telgrafnâme sûretidir.

Mâh-ı hâl-i Rûmî'nin on dördüncü gecesi sâ‘at beş râddelerinde Florina kazâsına muzâf Zehlince(?) karyesi ahâlîsinden ve Bulgar cemâ‘atinden Tripçe İstefan'ın velîme cem‘iyyeti icrâ olunmakda olan hânesine mechûlü'l-mikdâr Rum eşkıyâsı aheng icrâ edilmekde olduğu sırada bi'd-duhûl hâmil oldukları gra ve revolverlerle odada bulunanların üzerlerine ateş ederek on kişiyi katl ve altı kişiyi cerh ile firâr eyledikleri ve bu miyânda med‘uvvînden ve karye-i mezkûre ahâlî-i İslâmiyyesinden Hasan bin Abdülkerim'in maktûl, Goriçiko [Gorniçovo] karyesinde sâkin Ali Bey'in mecrûh olduğu ve maktûlîn miyânında düğün sâhibinin akâribinden Naşo'nun familyası da bulunduğu Manastır Vilâyetinden verilen ma‘lûmât üzerine anlaşılmış ve çıkarılan müfrezeye zamîmeten Suroviç ve Florinaca da ta‘kîbât-ı lâzıme ve ciddiyyenin sür‘at-i icrâsıyla eşirrânın behemehâl der-dest ve istîsâlleri esbâbının istikmâli husûsu îcâb edenlere kemâl-i ehemmiyyetle teblîğ edilmiş olduğu ve alınacak netâyicin pey-der-pey bildirileceği Kolordu-yı Hümâyûn Kumandanlığı Vekâleti'nden alınan telgrafnâmeden anlaşılmış olmağla arz-ı ma‘lûmât olunur. Fermân.

Makâm-ı Ser‘askerî

Mektûbî Kalemi

Florina kazâsına muzâf Zehlince(?) karyesi ahâlîsinden ve Bulgar cemâ‘atinden Tripçe İstefan'ın velîme cem‘iyyeti icrâ olunur iken cem‘iyyet-i mezkûrede

bulunanların Rum eşkıyâsı tarafından ne sûretle dûçâr-ı ta‘arruz olduklarına dâ’ir tafsîlâtı ve ol bâbda ittihâz olunan tedâbîri mutezammın Üçüncü Ordû-yı Hümâyûn Müşîriyyet-i Celîlesi'nden ve bir danka tüfengi ve revolverle müsellah olduğu hâlde dolaşdığı görülen Yeniköy karyeli Yorgi'nin hayyen der-dest olunduğu ve teferru‘âtı hakkında dahi Dokuzuncu Fırka-i Hümâyûn Kumandanlığı'ndan mevrûd iki kıt‘a telgrafnâmenin sûretleri leffen arz u takdîm kılınmış ve eşkıyâ-yı merkûmenin behemehâl der-dest ve istîsâlleri zımnında müşîriyyet-i müşârûn-ileyhâya teblîgât-ı cevâbiyye îfâ ve Bâb-ı Âlî'ye ma‘lûmât i‘tâ edilmiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l emrindir.

Fî 21 Ramazan sene [1]322 ve
Fî 16 Teşrîn-i Sânî sene [1]320

Ser‘asker
Bende
Rızâ

BOA. Y. MTV. 268/142

14

KESRİYE'DE BEŞ BULGARIN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN KATLOLUNDUĞU

Kesriye ve Suroviç'ten köylerine dönmekte olan biri papaz altı Bulgarın Bubeşte köyü çayırında giysi ve konuşmalarından Rum oldukları anlaşılan eşkiyanın saldırısına uğradıkları, papazın kurtulmayı başardığı, kalan beş kişinin katlolundukları.

7 Mart 1905

Telgrafnâme
Kesriye
Mahallî Numarası: 1512

Selânik'de Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

Dünkü Perşembe günü Zagoriç karyeli Kahveci Nikola Nane ile Kotorili olup Zagoriç'de mukîm Yorgi İsteryo Kilisura pazarından ve Mokrani karyesi bekçisiyle papası Kesriye'den avdet ve Bubeşte karyeli iki kişi Suroviç'den karyelerine azîmet ederken mezkûr Bubeşte karyesi altındaki çayırlarda hüviyetleri mechûl altı kişi

önlerine çıkarak bi't-takrîb Zagoriç karyesine firâr edebilmiş olan mezkûr Mokrani papasından mâ‘adâsının katledildiği şimdi Zagoriç karyesi muhtarından alınan tezkire ile bekçinin ifâdesinden anlaşılup maktûllerin Bulgar kurâsı ahâlîsinden olduğuna nazaran kâtillerin Rum eşkıyâsı olacağı melhûz bulunduğundan tahkîkât ve ta‘kîbât-ı lâzıme icrâsı zımnında me’mûrîn-i â’idesi ise müteheyyî’-i azîmet bulunduğu ve keyfiyet civâr kazâlara, nevâhîye yazıldığı ve netâyic-i hâsılanın arzına müsâra‘at edileceği ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 18 şubat sene [1]320

Kesriye Kâ’im-i makâmı
Tahsin

Telgrafnâme
Kesriye
Mahallî Numarası: 10582

Selânik'de Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

18 şubat sene [1]320 târihli telgrafla arzolunduğu üzre Bubeşte karyesi çayırlarında Rum eşkıyâsı tarafından katl u itlâf edilen beş kişi hakkında mahallince icrâ etdirilen tahkîkât netîcesinden anlaşıldığına ve eşkıyâ yedinden firâra muvaffak olan Mokrani karyeli Papa Toma'nın ifâdesine nazaran geçen perşembe günü Mokrani karyesi bekçisi Yorgi ile Kesriye'den avdet ederken sâ‘at on bir râddelerinde Bubeşte çayırlarında müsellah üç kişi ve içlerinde teşhîs eyledikleri İstrepne karyeli yirmi-yirmi beş yaşlarında esmer çehreli, ter bıyıklı Cile nâmında bir şahs ile diğer iki refîki önlerine çıkarak kendilerini der-destle daha ileride bulunan Bubeşteli Yovan ve Vasil ve Zagoriç karyeli Yorgi ve Kola'nın yanlarına götürdüklerinde içlerinden kebe ile sarılmış birisi sizi kapudan istiyor diye çağırmasıyla yukarıya doğru azîmetlerinde daha üç nefer şakî yanlarına gelerek yolcular miyânında bulunan Kilisuralı Vasil nâmında bir çocuk salıverildikden sonra eşkıyâ-yı merkûme kendilerini iki sıra yaparak önlerine silâh endâhtla arkadaşlarını katl u itlâf etdikleri sırada merkûm Papa Toma firârla Bubeşte ve andan Zagoriç karyesine ilticâ eylediği ve arkasından beş on el silâh atıldığı hâlde isâbet etmediği ve eşkıyâ-yı merkûmenin Rum lisânıyla tekellüm ve üzerlerinde siyâh pantolon ve ba‘zısının başında siyâh külâh ve birisinde Yunan şapkası bulunup cümlesinin gra tüfengiyle ve Rum çetesine mensûb oldukları anlaşılmış ve ta‘kîblerine gerek buradan ve gerekse Kilisura nâhiyesinden çıkarılan müfreze-i askeriyye tarafından civârında ve Yakova karyesinde taharriyyat-ı lâzıme

icrâ edilmiş ise de; bir ser-rişte ve emâreye tesâdüf olunamayup ma‘a-mâfîh yine ta‘kîbât ve tahkîkâta devâm edilmekde bulunduğu ve maktûllerin vak‘a gününden beri maktelde bulunup defn içün cihâs olmadığı vesîle eden veresesi tarafından el-yevm kaldırılmayan cenâzelerinin defni husûsu Kesriye Bulgar papası tarafından bâ-tezkire teblîğ etdirildiği gibi teşhîs edilen İstrepneli Cile'nin der-desti Florina Kâ’im-i makâmlığına yazılmış olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 22 şubat sene [1]320

Kesriye Kâ’im-i makâmı
Tahsin

BOA. TFR. 1 MN. 58/5725

15

RUM EŞKİYASININ DAVUD BÂLÎ ÇİFTLİĞİNİ BASARAK İKİ BULGAR VE BİR RUM'U AĞIR ŞEKİLDE YARALADIKLARI

Kalabalık bir Rum eşkiya çetesinin Davud Bâlî çiftliğine tecavüz ile iki Bulgar ve bir Rum'u kama ve tüfekle tehlikeli surette yaraladıkları.

25 Mart 1905

Numara: 12

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Dünkü cum‘a günü akşam üstü kırkı mütecâviz Rum eşkıyâsının Davud Bâlî çiftliğine girerek Bulgar cemâ‘atinden Hristo Kabag'ı kamalarla başından ve Resto Nikola'yı tüfeng kurşunu ve kama ile ayağından ve Rum cemâ‘atinden Naço Yorgi'yi omuzundan cerh etdikden sonra Akpınar karyesine doğru firâr etdikleri ve mecrûhların yaraları dahi tehlikeli bulunduğu çiftlik-i mezkûr muhtarının ihbârına atfen şimdi merkez jandarma binbaşılığından bâ-jurnal bildirilmesi üzerine eşkıyâ-yı merkûmenin ta‘kîb ve der-destleri zımnında merkez kazâsı zâbıta me’mûru ile

Jandarma Mülâzımı Ali Efendi kumandasında bir müfreze-i askeriyye bi't-tertîb îcâb eden mahallere sevk edilmiş ve mecrûhların keşf ve mu‘âyeneleri zımnında me’mûrîn-i lâzıme ile belediye tabîbinin karye-i mezkûreye i‘zâmları lüzûmu da cihet-i adliyyeye teblîğ kılınmış olmağla berây-ı ma‘lûmât arz-ı keyfiyyete müsâra‘at olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 12 Mart sene [1]321

Selânik Merkez Kâ’im-i makâmı
Bende
mühür

BOA. TFR. 1 SL. 66/6581

16

SELÂNİK'İN DAVUD BÂLÎ KÖYÜNÜ BASAN RUM ÇETESİNİN İKİ BULGARI AĞIR ŞEKİLDE YARALADIKLARI

Selânik'in Davud Bâlî köyüne gelen yirmi-otuz kişilik bir Rum çetesinin köylülerden birkaç kişiyi bağladıkları ve milliyetlerini sordukları, Bulgar olduklarını söylemeye cesaret eden iki kişiyi kurşunlayarak ve bıçaklayarak ağır şekilde yaraladıkları, eşkiyanın köydeki Rumlardan da destek gördükleri, Rumların sürekli baskı ve saldırılarına karşı tedbirler alınması ve bu nedenle köylerinde bir askeri müfreze bulundurulması hakkında Davud Bâlî köyü ahalisinin arzuhali.

30 Mart 1905

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Âlîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Geçen şubat mâhının üçüncü günü birâder ve akrabâmız Davud Bâlî karyeli Prodan Kostantinof, karye-i mezkûreye Selânik'den avdet etmekde iken, Rum eşkıyâ çetesi tarafından katledilmişdir. Mâh-ı cârînin on birinci günü akşama karşı sâ‘at on bir râddelerinde yirmi-otuz kişiden mürekkeb bir Rum eşkıyâ çetesi, karyemize bi'd-duhûl bir kaç köylüyü bağladıkdan sonra hangi milletden bulunduklarını su’âle mübâşeret eylediler. Bulgar milletinden olduğunu söylemeye cesâret edenleri o anda katlediyorlardı. Rum eşkıyâ çetesi bu sûretle Hristo Nikola'yı kurşun ve kama ile cerhetdikleri gibi Hristo Gorgi'yi tehlikeli sûretde bir çok yerinden kama ile

cerheylediler. İşbu fi‘l-i katle karyemiz ahâlîsinden ve Rum cemâ‘atinden Gorgi Hristo Burgazlı ve İstoyan Atanaş Marko dahi iştirâk ve eşkıyâya mu‘âvenetde bulunmuşlardır. Lütfen ve kemâl-i merhameten mütecâsirîn hakkında îcâb-ı kânûnun icrâsıyla, cemâ‘atimiz Rum eşkıyâlarının dâ’imî ta‘addiyât ve ta‘arruzâtına ma‘rûz olduğu cihetle ileride dahi vukû‘u melhûz ve hattâ muhakkak olan vukû‘âtın önü alınmak içün karyemizde bir müfreze-i askeriyyenin ikâme etdirilmesine müsâ‘ade-i celîle-i hidîv-i a‘zamîlerinin bî-dirîğ ve sezâvâr buyurulmasını gözyaşlar dökerek istirhâm ve niyâz eyleriz. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 15 Mart sene 1321

Bende	Bende	Bende
Mecrûh Hristo	Mecrûh Hristo Gorgi'nin	Selânik muzâfâtından Davud Bâlî
Nikola'nın birâderi	oğlu	karyesi ahâlîsinden maktûl
İlya Nikola	**Sotir Hristo**	Proda'nın birâderi
		Hristo Kostantin

Müfettiş-i Umûmîlik

25 [Mart] sene [1]321

Eşkıyânın ta‘kîbi içün kuvve-i kâfiyye ve tahkîkât-ı lâzımenin icrâsı zımnında da me’mûrîn-i lâzımenin sevk ve i‘zâm olunduğu 12 Mart sene [1]321 târîhli tezkire münderecâtından anlaşılmış idiyse de netîce-i tahkîkât ve ta‘kîbâtdan henüz ma‘lûmât verilmediği ve metn-i istid‘âda cinâyetde medhallerinden bahsolunan iki şahıs hakkında dahi tahkîkât icrâsı lâzım geleceği cihetle netâyici bildirilmek üzre serî‘an ve mazrûfen Selânik Merkez Kâ’im-i makâmlığı'na.

Fî 15 Mart sene [1]321

Fî 17 Mart sene 1905

Selânik kazâsına tâbi‘ Davud Bâlî karyesi ahâlîsinden Sotir Hristof, İlya Nikolov ve Hristo Kostondinov.

Yunan eşkıyâsından mürekkeb bir çete sene-i hâliye şubat'ı üçünde müsted‘îlerin akrabâsından Prodan Kostandino[f] nâm kimesneyi katleyledi.

Mâh-ı cârî-i Rûmî'nin on birinde dahi yirmi-otuz Yunan eşkıyâsından mürekkeb bir çete karye-i mezkûreye gelerek Bulgarlığı kabûl etmiş olan Hristo Gorgief ve Hristo Nikolof nâm kimesneleri fenâ sûretde cerhetdi.

Bu haydûtların ku[la]guzları karye-i mezkûre ahâlîsinden ve Patrikhâne mensûblarından Corci Hristo Burgazlıya ve İstoyan Atanaş Marko nâm kimesneler idi.

Merkûmlar köylerinde asâkir-i şâhâneden dâ'imî bir karagolun bulundurulmasını istid'â ederler.

Vürûdu fî 17 Mart sene [1]321

Vak'anın ihbâr olunmasını müte'âkib derhâl müstantık ve belediye tabîbi ile birlikde bi'z-zât mahall-i cürme azîmet ve tahkîkâta müsâra'at olunmuşdur. Mecrûhlardan Bulgar milletinden Hristo Yorgi ifâdesinde münâferet-i milliyye sevkiyle kilise mes'elesinden mütevellid ihtilâf üzerine çiftliğe bağteten gelen bir çete Rum eşkıyâsı tarafından milliyeti ba'de's-su'âl cerhedildiğini ve kilise ihtilâfından mütevellid iğbirâr dolayısıyla eşkıyânın vürûduna karye halkından Gorgi veled-i Hristo Burgazlı ve İstoyan veled-i Atanaş Marko'nun delâletleri olduğunu şübhe etdiğini ve eşkıyâdan ba'zısının elbîse ve eşkâlini ta'rîf ile bunların Selânik ve bağlıca karyeleri ahâlîsinden olduklarını sûret-i tekellümlerinden istidlâl eylediğini der-miyân eylemişdir. Mahallince arîz u amîk icrâ kılınan tahkîkâtdan eşkıyânın ism ve hüviyetleri ta'ayyün eylememiş ve Rum cemâ'atinden Gorgi ve İstoyan'ın delâlet ve mu'âvenetde medhaldâr olduklarına dâ'ir mecrûh-ı merkûmun şu ifâdesi diğer mecrûh Hristo ve Atanaş ve karyenin muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyyesi ve isticvâb olunan eşhâs-ı sâ'irenin ifâde ve ihbârâtıyla te'eyyüd etmemiş ise de mechûlü'l-hüviyye eşkıyâ ile ma'an merkûmân haklarında dahi hukûk-ı umûmiyye da'vâsı ikâme olunarak dâ'ire-i istintâkca tahkîkât kemâl-i germiyyetle ta'mîk edilmekde ve eşkıyânın ta'yîn-i hüviyyeti hakkında da zâbıtaca tecessüsât icrâ etdirilmekde olduğu ma'rûzdur.

Fî 17 Mart sene [1]321

BOA. TFR. 1 SL. 67/6671

17

KESRİYELİ BULGARLARA RUM EŞKİYASININ TECAVÜZÜ

Yenişehir'e gitmekte olan Kesriyeli on Bulgar'ın yolda Rum eşkiyasının baskınına uğraması ve bir kişinin kurtulmayı başararak güvenlik güçlerine haber vermesi üzerine yapılan tahkikatta iki Bulgar'ın yaralanmış, birinin ise öldürüldüğünün anlaşılmış olduğu.

14 Nisan 1905

Telgrafnâme

Nasliç

Mahallî Numarası: 3134

Müfettiş-i Umûmîlik Cânib-i Sâmîsine

Kesriye'nin Gabreş ve Libanice karyeleri halkından on Bulgar Yenişehir'e gitmek üzre evvelisi akşam şiceste [şeçeşte] nâhiyesinin Rum köylerinden Konçko karyesi hanında beytûtet ve ale's-sabâh Kozana'ya müteveccihen dağ tarîkiyle hareket edüp yarım sâ‘at mesâfe kat‘ eyledikden sonra önlerine çıkan yirmi kadar Rum eşkıyâsı kendülerini der-dest etdiği sırada içlerinden Zişi şonta(?) nâm şahıs sâlimen firâra muvaffak olarak Kozana'nın Sarıhanlar nâhiyesi hükûmetine mürâca‘atla ihbâr-ı keyfiyyet eylediği müdîriyetden bildirilmesi üzerine derhâl müte‘addid müfrezeler sevk ile ta‘kîblerine müsâra‘at olunmuş ve şiceste'den [şeçeşte] çıkarılan jandarmalar bugün Bulgarlardan ikisini bir dere içinde mecrûh bulup merkez nâhiyeye nakl ve îsâl edilerek lede'l-isticvâb eşkıyâ-yı merkûme tarafından cerh ve bî-rûh zannıyla terk ve refîklerinin itlâf olundukları anlaşılmağla teşdîd-i ta‘kîbât ve taharriyât edilmiş olduğu şiceste Müdîrliği'nin iş‘âr-ı telgrâfîsi üzerine berây-ı ma‘lûmât arzolunur. Fermân.

Fî 1 Nisan sene [1]321

Nasliç Kâ’im-i makâmı

Ali Rıza

BOA. TFR. 1 A. 24/2311

18

YENİCE KAZASINDA BİR DEĞİRMENE GİDEN BEŞ BULGAR İLE BİR DEĞİRMEN İŞÇİSİNİN RUMLAR TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ

Yenice kazâsının Libarit ve Ulah köyünde toplam beş Bulgar'ın bir değirmende Rum çetesi tarafından baskına uğratıldığı, dördünün balta ve birinin de değirmen hizmetkârıyla birlikte silahla katledilerek, değirmencinin de parasının gasbedildiği.

24 Nisan 1905

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Selânik Vilâyeti'nden mevrûd 11 Nisan sene [1]321 târîhlü şifreli telgrafnâmenin sûretidir.

Vodine Kâ’im-i makâmlığı'ndan alınan telgrafnâmede Yenice kazâsının Libarit karyesinden bir ve Ulah karyesinden dört Bulgar Vodine'nin Brahne(?) değirmenine giderek dakîk tahnıyla meşgûl oldukları sırada Libarit karyeli bulunan Bulgar akşam üzeri köye avdet etdiği esnâda kendi hudûdunda bir Rum çetesi tarafından üzerine atılan kurşunların isâbetiyle katl edildiği ve bu çete müte‘âkiben ve leylen değirmeni basup ve Ulah karyeli diğer dört Bulgarı ahz u girift edüp orada ele geçirdikleri balta ile bunları ve değirmen hidmetkârı olup firâr teşebbüsünde bulunan ve değirmen hâricinde arkasından tüfeng atılan bir şahsı katl ve değirmencinin kırk beş lirâsını ahz u gasb eyledikleri ve bu vukû‘ât mütecâsirleri olan Rum çetesi Yenice kazâsından gelmiş yine o taraflara savuşmaları melhûz bulunmuş olduğu cihetle mahallî kâ’im-i makâmlığına ma‘lûmât verilmiş olduğu gibi bi'z-zât ve jandarma yüzbaşısı refâkatiyle iki müfreze ile Vodine kazâsı dâhilindeki mahâll-i maznûnede taharriyyât-ı şedîde icrâ edilmekde olduğu izbâr kılınmış ve kâ’im-i makâm-ı mûmâ-ileyh ile sâ’ir lâzım gelenlere teblîgât-ı mukteziyye icrâ edilmiş olduğu berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur.

BOA. Y. MTV. 273/120

19

NASLİÇ VE KESRİYE CİVARINDA RUM EŞKİYÂ ÇETELERİNİN YUNAN HÜKÛMETİNCE SİLAHLANDIRILIP KORUNDUĞU

Nasliç'in Viroşan köyüne gelerek iltica eden Yunan eşkiya komitelerine mensup Nikola Dimitri'nin verdiği ifadeye göre on sekiz kişiden oluşan çetenin mensuplarının bir kısmının Giritli Yunan bir kısmının da Arnavud Hıristiyanı olduğu, çetenin Kesriye ve Nasliç kazalarının ortak sınırı olan mıntıkada Rum halkı kışkırtmak ve Bulgar köylerine tecâvüz etmek maksadıyla Yunan Hükûmeti tarafından silahlandırıldığı, maaşlarının Yunan Hükûmeti'nin bilgisi dahilinde merkez komitesi kanalıyla konsoloslara, oradan metropolidler vasıtasıyla Rum köylerindeki papaz veya emin bir kişi tarafından kendilerine ulaştığı, çetenin yapacağı saldırılarda bütün ihtiyaçlarının Rum köylerince karşılandığı ve bu Rum köylerinde saklandıkları, çatışma esnasında yaralanan eşkiyaların Bogaçko'da Rum doktor tarafından tedavi edildiği, Bulgarlar üzerine yapılacak baskınlarda yeterli sayıda eşkiyâ bulunmazsa Rum köylülerden takviye yapıldığı.

26 Nisan 1905

Bu kerre kendi ârzûsuyla Nasliç kazâsının Viroştan [Viroşan] karyesine azîmet ve ilticâ eden Yunanlı eşkıyâ komitelerinden Nikola Dimitri'nin ber-vech-i zîr zabtolunan ifâde-i evveliyyesidir.

Fî 24 Mart sene [1]321, yevm-i Perşembe

– Ne vakitden beri Yunanistan'dan hudûd-ı hâkânîyi tecâvüzle buralarda geşt ü güzâr ediyorsunuz?

– Geçen üç yüz yirmi senesi şehr-i Teşrîn-i Evvel'in otuzuncu günü otuz sekiz nefer arkadaşla Velemeş [Velimişt] kapusu(?) hâricinden leylen hudûdu tecâvüz ile Grebene kazâsının Fili [Fila] karyesi bekçisi Yorgi nâm şahıs bizi Kalabaka'dan alup mezkûr Fili [Fila] karyesine kadar getirdi ve Kayalı karyesi civârında bir ormanda bir gece ihtifâ ederek etmek dahi karye-i mezkûreden tedârik edilmişdir. Oradan kalkup Varka ta‘bîr olunur mahalden ve Gustom ve Kavirbova [Kopernava] karyeleri arasından mürûrla Vanca tarîkini ta‘kîb ederek doğruca Palukastro karyesi civârına geldik ve orada iki gece kalarak kezâlik etmeklerimizi karye-i mezkûreden tedârik etdik, oradan Seçeşte bağlarına gelerek bir iki sa‘at ârâm edüp bekçiler vâsıtasıyla etmek tedârik etdik oradan dahi kalkup Sençe, Virotekçeşte karyeleri arasından mürûr ederek doğruca şişan Manastırına gidüp sabâh olduğu içün görülmemek üzre bütün gün orada kaldık. Ahşam oldukda ahîran Kozaz'da der-dest edilen Kapudan Kara Livanos ile nısfımız Kesriye'nin Loşnice karyesine gitmiş ve nısf-ı diğerimiz de Kapudan Yorgi Çondos Varda ile birlikde Blaçi Manastırı'na gitdiler, bir gün sonra

cümlemiz Loçeşte'de [Liçişta] birleşdik oradan Kostraç karyesine gitdik, oradan avdetde Molas deresini geçüp Çerçeşte karyesine geldik oradan Bişova'ya(?) gidüp muhtefî olan Bulgar şakî re'îsi Kostando'yu katl u itlâf ve hânesini ihrâk etdikden sonra oradan cümlemiz kalkup ve arkadaşlarımızdan Apostol isminde birisi elinden mecrûh olduğu hâlde Kesriye'nin Pelesko(?) ve Kuşca(?) karyelerine gidüp mezkûr köylerde dört gün-dört gece kaldık ve oradan Nasliç kazâsının Kelişte(?) ve Zançko karyelerine geldik oralarda bir müddet geşt ü güzâr etdikden sonra Lanka [Langa] karyesine geldik ve oradan da Ezereç karyesine gitmek içün kapudanımız tarafından mezkûr karye ahâlîsine hitâben kabûl olunmaları zımnında mektûb yazmışlar ise de mezkûr köy ahâlîsi Horpeşte'ye getirüp askere ihbâr-ı keyfiyyet olunmağla ta'kîbimize asker çıkdığından bu sebeble mezkûr karyeye gidemeyüp Odra dağlarına gidüp orada ihtifâ etdik. Ve'l-hâsıl Yunanistan'dan çıkdığımız günden beri evkâtımızı Kesriye ve Nasliç kazâsı köylerinde geçirdik.

– Sen ve berâberinde bulunan arkadaşların ile kapudanınız nerelidir?

– Ben Yunanistan'ın Lamya kazâsının Palodraha(?) karyesindenim, arkadaşlarımın bir kısmı Giritli bir kısmı da Arnavud Hıristiyânları idi.

– Sen ve arkadaşların nerede birleşdiniz?

– Atina'da teşekkül eden Makedonya komite re'îsi tarafından üçer-beşer şimendüfer vâsıtasıyla doğruca Kalabaka'ya sevkolunarak belediye ma'rifetiyle teslîh olundukdan ve çete çete ayrıldıkdan sonra hudûdu tecâvüzle Memâlik-i Osmâniyye'ye geçiverir idik.

– Beherinizin ma'âşları kaçar guruş idi?

– Herkesin şahsına göre ikişer-üçer Napolyon, ma'âş alıyorduk.

– Almakda olduğunuz ma'âşları ne vâsıta ile alıyordunuz?

– Konsoloslar vâsıtasıyla despotlara ve oradan da karye papaslarına ve papaslar tarafından kapudanlarımıza verilüp bize tevzî' olunuyordu.

– Geşt ü güzâr etmiş olduğunuz köyler kangı köylerdir?

– Seçeşte nâhiyesiyle şişan Manastırı, Loşinceyan [Loşniçe], Kostoraç [Kostraç], Molas, Çerçeşte, Bişova, Kelişte, Zançko, Vidoloş, Kostançko, Lanka [Langa], Zigovişte, Loçeşte, Buhin, Selsko(?), Konlesko(?) köylerine bir kaç def'alar gidüp geldik ve her köyde kemâl-i istirâhatle bilâ-hâvf ikâmet ve beytûtet ediyorduk.

– Bu gezmiş olduğunuz köylerde lâzım gelen harekâtınızı kimler teshîl ve mu‘âvenetde bulunuyor idi?

– Her köyün mütevellîsi lâzım gelen mu‘âvenet ve teshîlâtı irâ’e edüp asker geldikçe haber vermek üzre her köyde kulağuzumuz var idi.

– Sen bu mütevellî ve kulağuzları şahsen bilir ve tanır mısın?

– Her birini ism ve cismiyle bi'l-umûm çetemiz bilir ve tanırdı.

– Köylere gitdikçe yiyecek ve içeceği ne sûretle tedârik ediyordunuz ve ücretini veriyor mu idiniz?

– Hayır ücret vermediğimiz gibi, köylüler ma‘a'l-memnûniyye bizi kabûl edüp besliyorlardı.

– Köylere gitdikçe size ya‘nî eşkıyâ çetelerine mu‘âvenetde bulunmak içün köylülerin ma‘lûmât ve medhalleri var mıdır?

– Evet despotlar vâsıtasıyla her karye papaslarına ve mütevellîlerine sûret-i mahsûsada ta‘lîmât verilmişdir.

– Bu ta‘dâd etmiş olduğunuz köylerden size mu‘âvenet ve kulağuzluk eden eşhâsın isimleri nedir?

– Evvelce de arzetdiğim gibi Seçeşte'de etmeklerimizi bekçiler tedârik etdikleri gibi, etmek getirdikleri vakit berâberlerinde isimlerini bilemediğim mütevellîler ile bir takım setre pantolonlu ma‘rûf adamlar dahi berâberlerinde idi. Bi't-tab‘ bekçiler biliyor şişan Manastırı'nda dahi bi'z-zât kendisi bizi manastır içine kabûl ederek akşama kadar bizimle birlikde oturup yemek vesâ’ire dahi vermişdir. Loşniçe'de dahi Anagoş ile oğlu Hristos Tomo ve Lolo Bakkal ve Kostoraç [Kostraç]'da dahi umûm köy ahâlîsi bizimle görüşüp hattâ mezkûr karye bekçisi Mişyani ismindeki bekçi bizim vâsıta-i muhâberemiz idi. O köyün mütevellîsi kim olduğunu merkûm bilir. Molas karyesinde ise bir kaç def‘alar gidüp ikâmet ve beytûtet etdik ise de mütevellîler kim olduğunu tanımam. Çerçeşte'de Papa Tanas ile bakkal Ulah çoban iki kardaşlar vâsıtasıyla ba‘zı yolları irâ’e etdikleri gibi papas ve bakkalın hânesine de bir çok def‘alar ikâmet ve beytûtet etdik. Bişova karyesi ise; her iki komite tarafından tazyîk gördükleri içün karye-i mezkûre ahâlîsi her iki komiteye yataklık ve kulağuzluk etdikleri sizce de ma‘lûmdur. Kelişte(?)'de Juga Bakkal ciddî muhbirimiz olup merkûm vâsıtasıyla da bir çok müşkilâtımızı halletmişdir. Zançko karyesinde Anagoş ile karye bekçisi bize yol gösterdiği gibi bir tarafdan asker zuhûrunda derhâl ihbâr-ı keyfiyyet ederler idi. Vidoloş'da Barbadina ile birâderi ve Papa İsteryo, kulağuzumuz idi. Hattâ Barbadina'da iki gra tüfengi mevcûddur. Papa İsteryo'da ise bir sandık

cebhâne dahi vardır. Vukû‘ bulan müsâdemelerde sarfetdiğimiz cebhânenin yerine merkûmdan alıyor idik. Cebhâne deposu merkûm İsteryo'dur. Loçeşte(?) karyesinde de Paskal ile bekçileri vâsıtasıyla her dürlü ihtiyâcâtımızı ikmâl ediyorduk. Zigovişte karyesinde de Anagoş ve bekçi dahi kulağuzumuz idi. Buhin karyesinde de şişman Panol muhbirimiz idi. Pesleçko(?) karyesinde Muhtar Yorgi nâm şahsın hânesinde çok kerre müsâfir olduk ve kapudanımızın en sevgili dostlarındandır. Kutluca'da dahi bir adamımız vardıysa da ismi hâtırımda yokdur. Kostançko'da Vasil Kini ile Bakkal Miho ile Kara Nikola oğulları ve diğeri Havpar ihtiyârca, Havparlalı çocuğu Kozma olup geşt ü güzâr etdiğimiz müddet zarfında isimlerini ta‘dâd etdiğim eşhâs cümlesi kulağuzumuz ve levâzımât-ı mahsûsamızı tedârik edenler bunlardır.

– Kâ’im-i makâm beyin yanında iken Bogaçko'da bir takım mecrûhînin tedâvî olunduğunu ve bir doktor tedâvî etdiğini söylemiş idin. Bu yaralılar el-ân orada mıdır ve tedâvî eden doktor kimdir ve ismi nedir ve kaç yaşındadır?

– Evet, hakîkaten Bogaçko'da el-ân arkadaşlarımızdan vukû‘ bulan müsâdemede cerîhadâr olan üç-dört arkadaşımız el-ân orada tedâvî olunmakdadırlar ve mezkûr karye ahâlîsinden ismini bilemediğim otuz sekiz yaşlarında bir doktor tarafından tedâvî olunmakdadır. Ancak yaralılar dâ’imâ bir hânede bulundurulmayup iki-üç günde bir kerre hâneler tebdîl olunuyor ve mensûbu bulunduğumuz çete kapudanı mezkûr yerli daskallarından ismini bilemediğim fakat şişmanca otuz beş yaşlarında bir şahıs dâ’imâ kapudanımızla mülâkât ve lâzım gelen mu‘âveneti teshîl eder.

– Selçe, Diranova [Drenovo], Peleska(?) karyelerine uğradınız mı ve orada muhbirleriniz ve rehberleriniz var mıdır, varsa kimlerdir?

– Mezkûr karyelerde muhbirimiz var idi. Hakkıyla isimlerini bilemem. Gitmiş olduğumuz hâneleri biliyorum. Lâkin mezkûr karyelerde delâlet eden muhtarlar olmalıdır.

– Geşt ü güzâr etmiş olduğunuz müdded zarfında nerelerde Bulgar komitesiyle müsâdeme etdiniz?

– Yalnız Koraşte(?)'de diğer bir çetenin Bulgar komitesiyle müsâdemesi vukû‘ bulmuşdur. Yine Kesriye kazâsında Mangila ile Nasliç'in Bişova(?) karyesinde kezâ Bulgar komitesiyle müsâdeme etdik. Hattâ Kostando'yu Bişova(?)'da katl ve ihrâk etdik. Kostando'nun itlâf edildiğine dâ’ir de hükûmete tezkire yazmışdık ve bi'l-âhire hükûmetce icrâ edilen hafriyâtda cesedleri zuhûr etmişdir.

– Kesriye kazâsıyla Nasliç kazâsında ve civâr kazâlarda kaç çete Bulgar eşkıyâsı vardır?

– Kesriye kazâsıyla Nasliç kazâsında geşt ü güzâr eden Rum komitesi iki çeteden ibâretdir. Bunlardan başka hâl-i hâzırda komite yokdur.

– *Esâsen bunların re'îsleri kimdir ve kaçar kişiden ibâretdir ve kazâmız halkından ya'nî Nasliç kazâsı halkından çete ile birlikde bir kimse var mıdır, var ise isimleri nedir ve kangı karyelerdendir?*

– Birisi on ve diğeri yirmi kişiden ibâret olup on kişilik çetenin re'îsi Giridli Mihal ve yirmi kişilik çetenin re'îsi de Mihal'in amuca-zâdesi Mülâzım Varda Yorgi'dir. Varda Yorgi'nin mu'âvini de Kesriyeli Aristidi'dir ve Nasliç'in Zançko karyesinden Apostol ile ismini bilmediğim bir Kıptî vardır. Kıptînin birâderi mezkûr karyede demircidir.

– *Sen arkadaşlarından ayrıldığının ve Viroştan [Viroşan] karyesine gelerek teslîm olduğunun esbâbı nedir, doğrusunu söyle?*

– Ben Zançko'da bir haftadan beri tedâvî olunmakda idim. Komite re'îsinden aldığım kâğıt üzerine Lanka [Langa] 'ya gitmekliğimi yazmış ben de kalkdım Lanka [Langa] 'ya gitdim. Sonra oradan çete ile berâber Zançko karyesinden almış olduğumuz kulağuzlarla İslam kurâsından Banya ve Hayvalar karyelerinde bulunan Bulgar değirmencilerini alarak Ezereç karyesine maksadımızı icrâ etmek üzere ve esnâ-yı râhda Odra dağında bulunan Ezereç karyesi çobanlarından beş kişiyi dahi alarak merkûmûn ile berâber doğruca Ezereç'e gitdiğimizde karye-i mezkûre ahâlîsi bizi hüsn-i sûretle kabûl etdiler ve berây-ı muhâfaza köylü tarafından bir kaç karakol köy etrâfına çıkararak bizi muhâfaza etdiler. Bu esnâda umûm köylü hâzır olduğu hâlde kapudanımız tarafından köylüye hitâben: "*Siz evvelce Rum iken Bulgar oldunuz. Halbûki şimdi yine Rum olmanız lâzımdır. Zirâ sonra sizin içün vahîmdir. Bunun ile berâber sizden iki yüz lira isteriz*" demesi üzerine benim bu teklîfe karşı canım sıkılup: "*Bu bâbdaki mu'âmeleniz iyi değildir. Hattâ resm-i tahlîf icrâ olunmuş iken buralara cesâret etmek ve bundan dolayı burada bulunan bi'l-umûm Rum köyleri bu mu'âmelemizi işidir ise bizim içün iyi değildir*" kapudana vâki' olan îfâdem üzerine merkûm da bana: "*Sen otur yerinde, istersen git*" diye tekdîr etdi ve hattâ: "*Hakkında fenâ olur kapudan benim*" demişdir. Ben de ol vakit bu mu'âmelesinden dolayı onlardan ayrılup Lanka [Langa]'ya kaçdım ve orada kendisini intizâr etdim. Mu'ahharan kapudan der-dest etmiş olduğumuz sekiz kişiyi kapudanımız kesdi ve otuz lira köylüden aldıkdan sonra Lanka [Langa] 'ya gelüp bir gece beytûtet ederek ferdâsında Kesriye kazâsına merbût Peselçko karyesine gelüp iki gece ikâmet etdikden sonra dün gece Zançko Manastırı'na geldik. Orada da kapudanla tekrâr münâza'a ederek benim silâh ve fişenklerimi alup bana kastedeceğini hissetdiğimden der-dest

edecekleri sırada yedimde muhtefî bulunan kamayı teşhîr ile ber-takrîb yanlarından firâr etdim ve yakîn olan Viroştan [Viroşan] karyesine gelerek teslîm oldum.

– Vermiş olduğun ifâdelerin doğru olduğuna ve hilâf-ı hakîkat olmadığına imzâ eder misin?

– Evet doğrudur imzâ ederim.

Müste'min Rum komitesine
mensûb Yunanlı
Nikola Dimitri

Buraya kadar zabtolunan işbu ifâdât merkûm Nikola'nın olduğunu tasdîk ve temhîr eyleriz.

Polis	Polis Komiseri	Jandarma Yüzbaşısı
bende	bende	bende
Cafer Sadık	**İbrahim Ali Remzi**	**Süleyman Sırrı**

Görülen lüzûm üzerine Nikola'nın tekrâr zabtolunan ifâdesidir.

– Bulgar köylerine ve komitelerine gitdiğiniz vakitlerde abluka edeceğiniz Bulgar karyelerini çetenin adem-i kifâyetinden Rum köylerinde çetenize iltihâk etmek üzere hîn-i hâcetde berâberinize almak hakk-ı selâhiyetiniz var mı idi ve böyle bir hâl vukû' buldu mu?

– Evet hîn-i hâcetde gerek Bulgar komitelerinin ta'kîbine ve gerekse bir Bulgar karyesini abluka etmek îcâb etdikce çetenin mevcûdu kifâyet etmediği takdîrde bu Rum köylerindeki yatak ve kulağuzlarımız olan ve isimlerini beyân etdiğim eşhâsı teslîh ederek berâberimizde almağa hakk ve selâhiyetimiz vardır ve hattâ geçenlerde Mangila karyesine gitdiğimiz sırada Bişova(?) ve Zigovişte karyelerinden on kadar kesân birlikde idi. Vukû' bulan müsâdemede Bişova(?) karyesinden olup geçenlerde Bulgar komiteleri tarafından katl u itlâf edilen Tanaş mezkûr müsâdemede kasığı tarafından kurşunla mecrûh olup hânesinde tedâvî olunuyordu.

– Bunlara nereden silâh tedârik ediliyor?

– Kapudanımız vâsıtasıyla tedârik olunarak idâre etmediği hâlde kâr-i kadîm bir takım kapsüllü ve çakmaklı tüfenklerle teslîh ediliyordu.

– Bu bâbdaki ifâdenizin doğru olduğunu mühürler misin?

– Evet doğrudur imzâ ederim.

Müste’min Rum komitesinden
Yunanlı
Nikola Dimitri

Merkûmun işbu ikinci ifâdesi dahi muvâcehemizde ahzolunduğunu tasdîkan temhîr eyleriz.

Polis	Polis Komiseri	Jandarma Yüzbaşısı
bende	bende	bende
Cafer Sadık	**İbrahim Ali Remzi**	**Süleyman Sırrı**

İşbu evrâk-ı istintâkiyye aslına mutâbık ve muvâfık olduğu tasdîk kılınır.

Fî 26 Mart sene [1]321

Nasliç kazâsı zâbıtası

Nasliç Kâ’im-i makâmlığı'ndan mevrûd fî 25 Mart sene [1]321 târihli şifreli telgrafnâmenin sûretidir.

Rum ahâlîyi ifsâd ve Bulgarlar aleyhinde îcrâ-yı hareket etmek maksadıyla Yunanistan'da bi't-teslîh bu taraflara sevkedilegelmekde olan eşkıyâ çeteleri efrâdının ma‘âşları Hükûmet-i Yunaniyye'nin inzimâm-ı re‘y ve ma‘lûmâtıyla müteşekkil merkez komitesi tarafından konsoloslara irsâl ve oradan da metropolidler ma‘rifetiyle Rum köylerinde ve papaslar ile köylüden müntehab birer mu‘temede tevdî‘ olunarak bu sûretle tevzî‘ ve çetelerin ihtiyâcât ve masârifâtı teshîl ve tesviye edilmekde ve bir tarafda îkâ‘-i cinâyete gidecek olan çetenin mevcûdu hadd-ı kifâyede olmadığı hâlde evvelce sebt-i defter edilmiş olan Rum köyleri halkından lüzûmu kadar eşhâs alınarak müttehiden hareket ve ba‘de'l-vukû‘ât köylüler yerli yerlerine avdetle iş güçleriyle iştigâl etmekde olduğu ve çeteler bi'l-umûm Rum köylerinde ihfâ ve i‘âşe edilerek müfrezelerin seyr ve harekâtı köylüler tarafından tarassud ve ihbâr edilegeldiği cihetle her tarafa eşkıyânın bir emniyet-i kâmile tahtında dolaşmakda bulunduğu ve kendisinin mensûb olduğu çetenin re’îsi Kesriyeli Aristidi olup on sekiz kadar avenesiyle Kesriye ve Nasliç kazâlarının hudûd-ı müşterekesi üzerindeki mıntıkaya me’mûr olarak hattâ şu sırada Kesriye'nin Ezereç ve Mankeç(?) ve Mangila ve Nasliç'in Bişova(?) karyelerinde îkâ‘ olunan cinâyât-ı mütevâliyenin mütecâsirleri bu çete efrâdı olduğu ve Yunan zâbitânından Mülâzim-i Evvel Gorgi Varta nâmındaki sergerdenin dahi yirmi beş kadar ma‘iyyetiyle dâ’imâ Kesriye'nin Bogaçko ve Loşnice ve Kayalar'ın Blaçi karyelerinde ihtifâ ve ihtiyâr-ı ikâmetle îcâbında etrâf ve eknâfı

geşt ü güzâr ederek îcrâ-yı mel‘anet eylemekde idüğü müste’min şakî Nikola'nın cümle-i ifâdâtından bulunmuş olup binâ’en-aleyh müste’min-i merkûmun dâhil-i kazâda beyân etdiği eşhâs ve mahallere dâ’ir icrâ-yı taharriyât ve ta‘kîbât içün buraca derhâl tertîb edilen müfrezeler sevk ve tisyâr olunduğu gibi; Kesriye kazâsına â’id olan aksâm hakkında da mahallî kâ’im-i makâmlığına iş‘âr ve makâm-ı âlî-i kumandanîye de arz u izbâr-ı keyfiyyet edilmiş olduğu ma‘rûzdur.

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 96

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

28 Mart sene [1]321 târihli telgrafnâme-i âcizîye lâhikadır. Bu cihete tecâvüz eden eşkıyânın Yunanistanca kimler tarafından ne sûretle teslîh ve ma‘âşları tevzî‘ edilmekde olduğuna ve bu tarafda kurâ bekçileriyle ahâlîden kimlerin müşâreket ve mu‘âvenet eylediklerine ve nerede esliha ve cebhâne bulunduğuna vesâ’ireye dâ’ir Nasliç Hükûmeti'ne dehâlet eden Lamya kazâlı şakî Nikola tarafından verilen ma‘lûmâtı hâvî olup Serfice Mutasarrıflığı'ndan gönderilen Nasliç Kâ’im-i makâmlığı'nın telgrafnâmesiyle isticvâb varakasının sûretleri manzûr-ı sâmî-i dâverâneleri buyurulmak üzre leffen takdîm kılındı. Lâzım gelen eşhâs hakkında tahkîkât ve muktezî mahallerde taharriyât icrâsı hakkında mezkûr mutasarrıflıkla Kesriye'de bulunan Görice mutasarrıfına îfâ-yı vesâyâ olunmuş ve merkûm Nikola'nın ifâdâtına nazaran eşkıyânın tertîbât ve teheyyü’âtı me’mûrîn-i Yunaniyye'nin ma‘lûmâtı tahtında icrâ kılınmakda idüğü anlaşılmakda bulunmuş olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 21 Safer sene [1]323 ve
Fî 13 Nisan sene [1]321

Manastır Vâlîsi
Bende
Ebû Bekir Hazım

BOA. TFR. 1 MN. 61/6070

20

YUNAN ZABİTİ DİMİTRİ VASENDİ'NİN RUMELİ VİLÂYETLERİNDE KARIŞIKLIK ÇIKARTMAK İÇİN HAZIRLIKLAR YAPTIĞI

Yunan zabitlerinden Dimitri Vasendi'nin, Selânik civarındaki Bulgarları vurmak ve Rumeli vilâyetlerinde karışıklık çıkartmak amacıyla etrafına topladığı eşkiyâ ile Kalabaka ve Teke hanlarına gelerek silah ve mühimmat temin edip Grebene'nin Beyazkilise taraflarından sınıra tecâvüz edeceğinin bildirildiği.

1 Mayıs 1905

Sûret.

Selânik vesâ'ir Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi'ndeki Rum tebe'a-i şâhânesini müdâfa'aten Bulgarları urmak ve dolayısıyla vilâyât-ı mezkûrede iğtişâş çıkarmak maksad-ı mel'anetkârânesiyle Yunan zâbitânından Dimitri Vasendi topladığı eşkıyâsıyla Kalabaka ve daha berisindeki Teke hanlarına gelüp esliha ve cebhâne vesâ'ir eczâ-i nâriyye almakda olduğu ve Grebene'nin Beyazkilise cihetinden hudûd[u] tecâvüz edeceği şimdi Tırhala'dan alınan bir mektûbda bildiriliyor. Icâbının icrâ buyurulması ma'rûzdur.

Yanya Vilâyeti'nden 11 Nisan sene [1]321

Meçovo[n] Kâ'im-i makâmlığı'ndan alınan telgrafnâme sûreti ma'lûmât olmak üzre bâlâya arzedilmişdir. Fermân.

Fî 18 Nisan sene [1]321

Manastır Vilâyet-i Aliyyesine

Yunan zâbitânından Dimitri Vasendi nâmında birinin başına topladığı eşkıyâ ile Kalabaka ve civârına gelüp esliha ve cebhâne vesâ'ir eczâ-yı nâriyye almakda oluduğu ve Grebene'nin Beyazkilise cihetinden hudûdu tecâvüz edeceği Meçovo[n] kâ'im-i makâmına Tırhala'dan gelen bir mektûbda bildirildiği Yanya Vilâyeti'nden iş'âr olunduğundan ana göre idâme-i tekâyyüdâta i'tinâ edilmesinin îcâb edenlere teblîği mütemennâdır. Ol bâbda.

BOA. TFR. 1 MN. 62/6106

21

RUM EŞKİYASINA KARŞI ULAHLARIN DAHA FAZLA OSMANLI ASKERİ TALEP ETTİKLERİ

Kayalar'ın şabançe yaylasında Yunan eşkiyasının iki Ulah çobanı öldürmesi üzerine Ulah Kosta Vaşil takımı kahyası Damo'nun Yunan eşkiyasından korunmak ve Ulahlarla Rumlar arasında meydana gelebilecek çatışmalara engel olmak için daha fazla Osmanlı askeri gönderilmesini talep ettiği.

21 Mayıs 1905

Karaferye Kâ'im-i makâmlığı'ndan

8 Mayıs sene [1]321, sa'at: 2 şeb

Kayalar'ın şa'bançe yaylasında Yunan eşkıyâsının kendi takımına mensûb Kicebayo ve Mitakola nâmında iki çobanı katl u itlâf etdiklerini ve evvelce istirhâm eyledikleri üzre Rum eşkıyâdan muhâfazaları içün mikdâr-ı kâfî asâkir-i şâhânenin nezdlerinde bulundurulmasını şimdi nezd-i çâkerîye gelen Ulah Kosta Vaşil takımı kahyası Damo Kahya beyân ve taleb etdi. Mukaddemâ dahi arzedildiği vechile kuvvet-i mevcûdenin müsâ'adesizliği ve eşkıyânın şurada burada baş göstermesine karşı bir yerde sâbit müfreze bulundurmanın da bu mikdâr-ı kalîl ile imkânsızlığı ve diğer tarafdan mevâki'-i mu'ayyene ve gayr-i mütebeddiledeki jandarma efrâdı ba'de't-tenzîl el-yevm hükûmetde çavuş ve onbaşılarıyla yalnız on iki nefer bulunması cihetleriyle gerçi her ihbâr üzerine derhâl civâr kazâlara teblîğât icrâ ve eldeki kuvvetin bir kısmı o tarafa sevk ve isrâ ediliyorsa da bu sebeble iktizâ eden yerlerde kuvvet bulundurmağa muvaffakiyet esbâbı mefkûd ve Ulahlarla Rum arasında tehaddüs eden münâferet bi't-tab' beynlerinde bir takım vukû'ât tevellüdüne meydân vermesi mülâhazası kaviyyen mevcûd bulunduğundan bir an evvel iktizâsının emr ve îfâsı tekrâr arz u istirhâm olunur. Fermân.

BOA. TFR. 1 SL. 72/7173

22

RUM EŞKİYASININ FLORİNA'NIN SREBRENO KÖYÜNE SALDIRARAK KATLİÂM YAPTIKLARI

Florina'nın Srebreno adlı Bulgar köyüne saldıran Rum eşkiyasına köylülerin karşılık verdiği, bu esnada köyden kaçmaya çalışan kadın ve çocuklardan ibaret ahalinin Rumlar tarafından takip edildiği ve eşkiyanın köylülerden iki kişiyi öldürüp iki kişiyi yaraladığı.

27 Mayıs 1905

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Vilâyât-ı Mümtâze ve Muhtâre Kalemi

Varaka Sûretidir.

şehr-i hâl-i cârînin üçüncü günü öğleden sonra sa'at 3-4 karârlarında Florina kazâsında Srebreno nâm Bulgar karyesi üzerindeki ormanda anlaşıldığına göre ihtifâ etmiş bulunan bir Rum çetesi karye-i mezkûreye ta'arruza tasaddî ederse de köyün iki nefer bekçisi ahâlînin daha cesâretli olanlarından bir kaç kişi ile birlikde silâhla köyü müdâfa'a ve muhâfaza ederler ve bu esnâda karı ve çoluk çocuktan ibâret olan diğer ahâlî civârda kâ'in Zeleniceni karyesine doğru firâra şitâb etdikleri sırada Rumlar bunları ta'kîbe başlayarak otuz beş yaşlarında Gorgi Peçenof, 56 yaşlarında Sotir Godcamanhof'u katl u telef ve on iki yaşlarında Lazo Trapçef ile 35 yaşlarında Tasa Lazot'u tehlikeli bir hâlde cerhederler. Çete ile köylüler arasında vukû'a gelen müsâdeme takrîben üç sa'at kadar devâm etmiş olduğu hâlde mahall-i vak'adan üç çâr-yek sâ'at mesâfede vâki' Noska nâhiyesinde bulunup, vak'adan haberdâr olan asker vakt u zamânıyla yetişmek hareketinde bulunmayup ancak çete oradan savuşdukdan sonra köye girüp taharriyât icrâ etmiş ve ferdâsı günü sabâhleyin askerler köylüden on beş kişiyi toplayup berâberlerinde götürdüklerinde Rum çetesi balkanda bunların üzerine yeniden ateş etmiş ise de aslâ nazar-ı dikkate alup ehemmiyet bile vermemişlerdir.

Fî 14 Mayıs sene [1]321

Kapu Kethüdâlığı

BOA. TFR. 1 A. 24/2365

23

KARAFERYE YAKINLARINDA ONÜÇ BULGAR KÖMÜRCÜSÜNÜN YUNAN EŞKİYASI TARAFINDAN NEHRE ATILARAK ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Manastır Vilayetinin Buşkani köyünden olup Karaferye'nin Bratnice çiftliği ormanında kömür imaliyle uğraşan onüç Bulgar'ın Yunan eşkiyaları tarafından İncekara nehrine atılarak öldürüldüğü, aynı eşkiyanın Ulahların yaşadığı Dolyan köyüne de saldıracağının haber alındığı.

28 Mayıs 1905

Telgrafnâme
Karaferye
Mahallî Numarası: 590 ***Müsta'celdir***

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Manastır Vilâyeti'nin Buşkanlı [Buşkani] karyesi ahâlîsinden ve Bulgar milletinden olup Karaferye'nin Bratnice çiftliği ormanında kömür i'mâliyle iştigâl eden on iki şahsın şehr-i hâlin birinci pazar gecesinden beri gâ'ib oldukları ve ne tarafa gitdiklerine dâ'ir bir haber alınamadığı mezkûr çiftlik bekçisinin şimdi verdiği haberden anlaşıldı. Diğer tarafdan yüz yetmiş ve bir rivâyete göre de yüz seksen altı kişilik bir çete Yunan eşkıyâsının Katrin kazâsı hudûdu cihetinde Kokova çiftliği tarafından gelüp İncekara nehri üzerinden geçerek Bratnice ormanındaki sâlûfü'l-arz kömürcülerden on üçünü dutup İncekara nehrine atmış ve oradan Ulah ahâlî ile meskûn Dolyan karyesine ta'arruz etmek üzre hareket eylemiş oldukları haber verilmişdir. Gerçi derhâl tahkîk-i mâddeye ibtidâr ve civâra da keyfiyet telgrafla iş'âr edilmiş ise de, kuvve-i kâfiyye bulunmadıkça böyle külliyetli eşkıyânın ta'kîbine imkân olmadığından ve elde mevcûd yirmi-otuz neferin bunların üzerine sevkindeki mehâzîr müfreze kumandanı tarafından îfâde kılındığından kable'l-vukû' lüzûmu hissolunarak evvelce de kerrâren huzûr-ı vilâyet-penâhîye arzedildiği üzre buraya kuvve-i lâzıme yetişdirilmesi zarûriyâtdan ve ma'a-mâfîh bu gece bu eşkıyânın mezkûr karyeye melhûz olan ta'arruzlarına karşı da bir şey yapılmak adîmü'l-imkân bulunmasıyla arz-ı hakîkat-ı hâle ictisâr kılındı. Fermân.

Fî 2 Mayıs sene [1]321

Karaferye Kâ'im-i makâmı
Seni

Telgrafnâme
Karaferye
Mahallî Numarası: 592

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Diğer telgrafla ma‘rûz eşkıyâ ta‘arruzâtının şuyû‘u üzerine gerek Dolyan karyesi ahâlîsi ve gerek yaylalarda sâkin Ulah ahâlî nâmına mürâca‘at edenler Yunan eşkıyâsı ta‘arruzâtından muhâfazaları zımnında kuvve-i askeriyye bulundurulmasını son derece istirhâm etmekde olduklarından bir an evvel iktizâsı rehn-i emr ü irâde-i fahîmâneleridir. Fermân.

Fî 2 Mayıs sene [1]321

Karaferye Kâ’im-i makâmı

Seni

Karaferye Kâ’im-i makâmlığı

Aded: 34

Hulâsa: *Rum eşkıyâsı tarafından İncekara nehrine atılan ve na‘şları bulunamayan dört şahsın cesedlerinin dahi zâhire ihrâc edildiğine dâ’ir.*

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Evvel ve âhir arzolunduğu üzere Yunan eşkıyâsı tarafından İncekara nehrine atılan on üç kömürcü Bulgarlardan na‘şları bulunamayan ve isimleri 11 Mayıs sene [1]321 târih ve otuz iki numaralı arîza ile arzolunan dört neferin dahi mezkûr nehirde cesedleri görüldüğü haber alınarak mahalline i‘zâm kılınan me’mûrîn-i adliyye ve zâbıta tarafından mu‘âyeneleri bi'l-icrâ bu bâbda tanzîm olunan zabt varakasında cihet-i adliyyeye tevdî‘ kılındığı zâbıtadan verilen jurnalde gösterilmiş olmağla berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 23 Rebî‘ü'l-evvel sene [1]323 ve
Fî 14 Mayıs sene [1]321

Karaferye Kâ’im-i makâmı Vekili
Bende
Ahmed Zâhid

BOA. TFR. 1 SL. 73/7245

24

KARAFERYE CİVARINDAKİ ULAHLARA RUM EŞKİYASININ SALDIRIDA BULUNDUĞU

Vodine'nin Koprana taraflarında daha önce kaçırılan iki kişinin cesetlerinin bulunduğu, Karaferye civarındaki Kayalar'ın Gramatik kulübelerinde kırk beş kişilik bir Rum eşkiya çetesinin Ulahlardan bir kişiyi yaralayıp bir kişiyi de beraberlerinde götürdüklerinin haber alındığı

7 Haziran 1905

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî Numarası: 1142

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-i Müfettiş-i Efhamîye

Deminki telgrafnâme-i çâkerî ile eşhâs-ı mechûle taraflarından kaldırıldıkları arzedilen Reste ile oğlu Dine'nin Koprana(?) taraflarından maktûlen bulundukları ihbâr edilmiş ve mahall-i vak‘aya me’mûrîn-i lâzıme gönderilmiş olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 23 Mayıs sene [1]321

Vodine Kâ’im-i makâm Vekîli

Cevdet

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî Numarası: 1171

Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

Kayalar kazâsının Gramatik kulübelerinde Ulah milletinden Mihal Yani nâm şahsın o taraflarda zuhûr eden Rum eşkıyâsı tarafından cerhedildiği ve yine mezkûr kulübeler ahâlîsinden ve Gramatik karyesinin papasının oğlu Yanaki'yi dahi berâberlerinde götürdükleri şimdi mecrûh-ı merkûmun vâki‘ olan ihbârından anlaşılmış ve keyfiyetden Kayalar ve Karaferye Kâ’im-i makâmlıklarına dahi ma‘lûmât verilmiş ve Ostrova müfrezesi dahi o taraflara çıkarılarak ta‘kîbâta devâm edilmekde bulunmuş olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 24 Mayıs sene [1]321

Vodine Kâ'im-i makâm Vekîli
Cevdet

Telgrafnâme
Karaferye
Mahallî Numarası: 916

Rumeli [Vilâyât-ı] şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Evvelki akşam Karaferye kazâsına civâr Kayalar'ın Gramatik kulübeleri cihetinde kırk beş kişilik bir çete Rum eşkıyâsı zuhûr ederek o cihetlerde bulunan Ulah milletinden Mihal Yani nâm şahsı cerh ile mezkûr kulübeler ahâlîsinden Gramatik papasının oğlu Yanaki'yi berâberlerine alarak Karataş cihetlerine savuşdukları şimdi Vodine Kâ'im-i makâmlığı Vekâleti'nden alınan telgrafnâmede bildirilmekle oraya civâriyeti hasebiyle hemen tedâbîr-i ta'kîbiyyeye ibtidâr olunması Ağustos Müdîriyeti'ne iş'âr ve buraca da tedâbîr-i mümkineye ibtidâr kılınmış olmağla. Fermân.

Fî 25 Mayıs sene [1]321

Karaferye Kâ'im-i makâmı
Seni

BOA. TFR. 1 SL. 74/7346

25

FLORİNA-KESRİYE BÖLGESİNDE ÇETELERİN HALKA YAPTIKLARI SALDIRILARIN ENGELLENMESİ İÇİN SEYYAR MÜFREZELER KURULMASI GEREKTİĞİ

Blaçi köyü Bulgarlarından yedi kişinin Florina-Kesriye kazaları arasında kırk kişilik bir Rum çetesi tarafından öldürüldüğü, Rum ve Bulgar çetelerin halka uyguladıkları mezâlimin engellenmesi ve eşkiyanın takibi için kazalarda bir mikdar asker bırakılarak ellişer-yüzer kişilik seyyar müfrezeler oluşturulması gerektiği

26 Haziran 1905

Manastır Mıntıkası Kumandanlığı Cânib-i Vâlâsına

Fî 11 Haziran sene [1]321

Kesriye Kâ'im-i makâmlığı'ndan alınan 11 Haziran sene [1]321 târihli telgrafda dünkü gün hatab kat‘ etmek üzre balkana giden Blaçi karyesi Bulgarlarından altı şahsın, kırk kişiden mürekkeb bir Rum çetesine tesâdüf ederek içlerinden dördünün eşkıyâ-yı merkûme tarafından katledildiği ve diğer ikisinin tahlîs-i nefs ile köylerine avdet eyledikleri bildirilmişdir. Bu hâdise Kesriye ve Florina mıntıkaları dâhilinde Rum eşkıyâsının hâlâ mevcûd olduğunu isbât ediyor. Geçen gün zât-ı vâlâ-yı sa‘âdetleriyle müzâkere edildiği üzre Rum ve Bulgar eşkıyâsının mezkûr kazâlar dâhilinde icrâ-yı mel‘anet etmelerine meydân verilmemek ve her nerede baş gösterirlerse müte‘addid cihetlerden müfrezeler sevkiyle derhâl kahr ve tedmîr edilmelerine medâr olmak ve tebdîl-i mezheb içün tarafeyn eşkıyâsının Rum ve Bulgar tebe‘aya ta‘arruzları men‘ olunmak üzre her iki kazâda mevcûd ve mecmû‘u iki bin yedi yüz nefere bâliğ olan kuvâ-yı askeriyyeden kazâ merkezleri içün birer mikdâr kuvvetin ifrâzından sonra mütebâkîsiyle ellişer-yüzer kişilik müfrezelerin tertîb edilerek îcâb eden noktalarda dâ'imî ve seyyâr olarak bulundurulması ehemm ü elzem bulunduğundan ve nerelerde, kaçar kişilik dâ'imî ve seyyâr müfreze bulundurulması îcâb edeceğinin mevki‘ kumandanıyla bi'l-müzâkere müsta‘celen iş‘ârı bugün mezkûr kazâlar kâ'im-i makâmlıklarına teblîğ kılındığından bâlâda beyân olunan cinâyetin îkâ‘ına cür'et eden Rum eşkıyâsının şedîden ta‘kîb ve taharrîleriyle behemehâl ahz u giriftleri esbâbının istikmâline gayret edilmesi husûsunun iktizâ eden mevâki‘ kumandanlıklarına sûret-i mü'essirede emr ve teblîğiyle beraber, şikâyât ve ta‘rîzâtın tecdîdini müstelzim olacağı bî-iştibâh bulunan işbu hâdisenin tekerrürüne mahall kalmamak üzre tertîbât-ı mutasavvere-i mezkûrenin de tesrî‘-i icrâ'âtına himem-i aliyyelerinin masrûf buyurulması bâbında.

Telgrafnâme
Görice
Mahallî Numarası: 5440

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

şehr-i hâlin onuncu günü hatab kat‘ etmek üzre balkana giden Kesriye'nin Blaçi karyesinden Bulgar Pando ve İsteryo ve Leonid Atanas ve Vasil Dimitri ve Yovan Hristo ve Gorgi Hristo ve Vasil Yovan, nâm kimselerin önlerine kırk kişilik bir Rum eşkıyâ çetesi çıkarak merkûmlardan Pando ve Leonida ve Vasil ve Yovan Hristo'yu der-destle katl u itlâf eyledikleri ve diğerleri Gorgi Hristo ve Vasil Yovan savuşup

karyelerine geldikleri muhtarı tarafından haber verilmiş olmağla ta‘kîb ve taharrîlerine müsâra‘at edildiği gibi keşf ve tahkîkât-ı kânûniyye îfâsı içün mahalline me’mûrîn-i mukteziyyenin der-dest i‘zâm bulunduğu Kesriye Kâ’im-i makâmlığı'ndan iş‘âr kılındığı arzolunur. Fermân.

Fî 11 Haziran sene [1]321

Mutasarrıf
Feyyaz

Sadâret-i Uzmâya

Fî 13 Haziran sene [1]321

C. [Cevâb] 12 Haziran sene [1]321

Rum eşkıyâsı tarafından katledilen Bulgarların dört olmayup yedi kişi oldukları tahkîkât-ı ahîreden müstebân olmuşdur. Bu cinâyet Florina-Kesriye kazâları arasında vâki‘ olup Rum ve Bulgar çetelerinin pek serbest olarak cevelân ve her dürlü fezâyihi icrâ etdikleri Selânik'de iken mükerreren iş‘âr ve kuvve-i kâfiyye ikâmesiyle taht-ı inzibâta aldırılması istirhâm olunan Viç nâmındaki cesîm balkanda vukû‘ bulmuşdur. Ba‘zı mertebe-i tahkîkât ve tetebbu‘ât-ı inzibâtiyyede bulunmak üzre refâkat-i âcizîye me’mûr Erkân-ı Harbiyye Kolağalarından İsmâil Hakkı Efendi, mıntıka kumandanlığından terfîk olunan diğer bir zâbitle dün o taraflara i‘zâm edilmiş ise de vesâ’it ya‘nî kuvve-i ta‘kîbiyye-i askeriyye tezyîd ve istikmâl edilmedikçe hiç bir tedbîr ve teşebbüsün fâ’idesi yokdur. Manastır'a muvâsalatımdan sonra elde edilen müte‘addid evrâk-ı fesâdiyyeye nazaran sâlifü'z-zikr kazâlarda müte‘addid Bulgar ve Rum çetelerinin icrâ-yı mel‘anet ve şekâvet etmekde oldukları anlaşılmışdır. Cinâyâtın tevâlisine ve yine sefâretlerin vesâ’irenin şikâyât ve ta‘rîzâtına meydân verilmemek, tedâbîr-i mukteziyyenin vaktiyle ittihâzı ma‘rûzdur.

BOA. TFR. 1 A. 25/2422

26

VODİNE'NİN TEHOVO KÖYÜ BULGAR HALKINDAN DASKAL GATO'NUN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ

Vodine'nin Tehovo köyü Bulgar halkından olup köy halkını Bulgar Eksarhhânesi'ne bağlanması için teşvik etmiş olan Daskal Gato'nun ormanda Rumlar tarafından öldürüldüğü ve cesedinin başucuna "Rumların fenalığına çalışanların cezası budur" ibaresi bulunan bir kağıt bırakıldığı.

21 Temmuz 1905

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî numarası: 1777

Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

Kasabaya iki buçuk sâ‘at mesâfede Tehovo karyesi halkından ve Bulgar milletinden Daskal Gato'nun karye-i mezkûredeki tarlasında maktûlen yatmakta olduğu haber verilerek, mahalline i‘zâm olunan me’mûrîn-i adliyyece icrâ edilen tahkîkât ve keşfiyâtda merkûm dünkü gün familyasıyla tarlasına giderek bir müddet işledikden sonra çalı kesmek üzre civârdaki ormana gitdiği sırada siyâh elbiseli dört kişi tarafından balkan içerülerine götürüldüğü, oradaki tarlasını çapalayan bir kız tarafından görülüp maktûlün zevcesine ma‘lûmât verildiği ve bugün müfreze-i askeriyye ile karye ahâlîsince icrâ edilen taharriyâtda merkûm Daskal'ın tarlaya iki üç dönüm mesâfede maktûlen yatmakda olduğu ve başucunda Rûmîyü'l-ibâre olarak "Rumların fenâlığına çalışanların cezâsı budur" me’âlinde bir varaka bulunduğunu mübeyyin ve bir iki ay mukaddem karye-i mezkûre ahâlîsi maktûl-i merkûmûn teşvîkiyle Eksarhhâne'ye tahvîl-i merbûtiyyet içün hükûmete istid‘â verdiklerine ve başucundaki varaka me’âline nazaran fi‘l-i katlin Rum eşkıyâsı tarafından îkâ‘ı melhûz bulunmuş olmağla ta‘kîbât-ı şedîde icrâ edilmekde olduğu ve netîcesinin ayruca arz olunacağı ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 8 Temmuz sene [1]321

Vodine Kâ’im-i makâmı

Ra’ûf

BOA. TFR. 1 SL. 78/7746

27

RUM EŞKİYA ÇETESİNİN KESRİYE CİVARINDA BİR PAPAZI YARALAYIP BULGAR KİLİSESİNDEKİ KİTAPLARI YAKTIKLARI

Altmış-yetmiş kişilik bir Rum eşkiya çetesinin Kesriye civarındaki Oşince köyü Bulgar papazını yaraladıkları, Drenova köyünde de Bulgar kilisesinde bulunan Bulgarca kitaplar ile diğer bazı evrakı yaktıkları.

2 Ağustos 1905

Kesriye Kâ'im-i makâmığı'ndan

Fî 20 Temmuz sene [1]321

şehr-i hâlin on yedinci Pazar günü sa‘at on bir râddelerinde altmış-yetmiş mevcûdlu bir Rum eşkıyâ çetesi Oşince(?) karyesine giderek birisinin Bulgar Papası Papa Yorgi'yi arayup papas-ı merkûm katl u itlâf edeceklerini hissetmesiyle Tırnova karyesine doğru firâr etmiş ise de eşkıyâ tarafından arkası ta‘kîb olunarak endâht edilen silâhlardan çıkan kurşun dânesi sol koluna isâbetle hafîfce cerhedildiği ve eşkıyâ papası ta‘kîben Tırnova karyesine giderek taharriyât icrâ etmişlerse de bulamadıkları ve ahâlîden bir çocuğu dağa aşırup ertesi gün tekrâr salıverdikleri ve eşkıyânın Drenova karyesinde bulunduğu sırada kiliseyi açdırup derûnunda bulunan Bulgarca kütüb ve evrâk-ı sâ'ireyi ihrâk etdikleri karye-i mezkûre bekçisi Yovan Kosta ile Protoker İstoyan Kola'nın ifâdelerine atfen Konemlan Müdîrliği'nden vârid olan tahrîrâtdan anlaşılmış ve Konemlan karyesine ilticâ eden merkûm papas karye-i mezkûrede bulunan askerî cerrâhı tarafından tedâvî edilmekde ise de, buraca daha ziyâde müdâvâtına bakılmak üzre buraya nakli ve eşkıyâ-yı merkûmenin ta‘kîb ve tenkîli esbâbının istikmâli cevâben Konemlan Müdîrliği'ne yazıldığı gibi buradan ve Konemlan'dan müte'addid müfrezeler çıkarılmak sûretiyle tedâbîr-i ta‘kîbiyyeye tevessül edilmiş bulunduğu ma‘rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 MN. 70/6918

28

RUM EŞKİYASININ KARAFERYE'NİN PANCESTE ÇİFTLİĞİNİ BASARAK İKİ KİşİYİ KATLETTİKLERİ

Karaferye'nin Panceste çiftliğinden iki kişinin on beş kişilik bir Rum eşkiya çetesi tarafından katledildiği, çetenin daha sonra Vodine'ye gelerek birkaç kişiyi yaralayıp hayvanlarını alarak kaçtıkları.

3 Ağustos 1905

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî Numarası: 1685

Rumeli Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Bu gece sâ‘at iki buçuk râddelerinde Karaferye'nin Pance[ste] çiftliğine tahmînen on beş kişilik bir çete Rum eşkıyâsı gelerek mezkûr çiftlik ahâlîsinden Aleksi Restorişka'nın hânesine muhavvel ve merkûm Aleksi ile oğlu Argiri'yi ahz ile firâr etdikleri jandarma bölük kumandanlığından bâ-jurnal bildirilmiş ve eşkıyâ-yı merkûme hakkında tedâbîr-i tafsîliyye ve istîsâliyye icrâsıyla merkûmun behemehâl sâlimen tahlîsleri zımnında nâhiye müdîriyetiyle mevki‘ kumandanlığına ve civâriyet hasebiyle Vodine Kâ’im-i makâmlığına iş‘âr kılınmış olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

19 Temmuz sene [1]321

Karaferye Kâ’im-i makâmı

Seni

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî Numarası: 1703

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Rum eşkıyâsı tarafından kaldırıldıkları dünkü telgrafla ma‘rûz Pancesteli, Patrikhâne'ye mensûb Bulgar cemâ‘atinden Aleksi veled-i Dericko ile oğlu Argir'in bugün Panceste'nin yarım sa‘at hâricinde bir buğday tarlası içinde maktûlen bulundukları haber verilmekle derhâl bir tarafdan me’mûrîn-i keşfiyye ve bir tarafdan da mütecâsir eşkıyâ hakkında ta‘mîk-i tahkîkât zımnında jandarma bölük kumandanı gönderilmiş ve netîce-i keşfde merkûmânın gra kurşunları ve kamalarla katl u itlâf edilmiş oldukları anlaşılmış olmağla bu bâbda eşkıyâ-yı merkûme hakkında tahkîkât ve ta‘kîbât netîcesinin ayrıca arzolunacağı ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 21 Temmuz sene [1]321

Kâ’im-i makâm

Seni

Telgrafnâme
Karaferye
Mahallî Numarası: 1703

Müfettiş-i Umûmîlik Cânib-i Sâmîsine

Geceki telgrafnâme-i çâkerânemle de arzolunduğu üzre Panceste çiftliğinden Aleksi ve mahdûmu Dine'yi katleden eşkıyânın Rum eşkıyâsı olup oradan Vodine'nin Veceste çiftliğine giderek mezkûr çiftlik halkından ve Bulgar cemâ'atinden bir kaç kişiyi darb ve bir kaç re's koçlarını ahz ile savuşdukları tahkîkât-ı ahîreden anlaşılmağla keyfiyet Vodine Kâ'im-i makâmlığına tekrâr yazılmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 21 Temmuz sene [1]321

Kâ'im-i makâm
Seni

BOA. TFR. 1 SL. 79/7863

29

GÖRİCE'DE KÖY BASAN RUM EŞKİYASININ ULAH KİLİSESiNDEKİ KİTAPLARI YAKTIKLARI VE ULAHÇA AYİN YAPILMAMASI KONUSUNDA HALKI TEHDİT ETTİKLERİ

Yetmiş kişilik bir Rum eşkiya çetesinin, ahalisi Ulah olan Görice'nin Plas kulübeleri köyünü muhasara ederek kiliseye girdikleri, Ulah lisanıyla yazılı kitapları yaktıkları, halkı kiliselerde Ulahça ayin yapmamaları ve Rum olduklarını kabul etmeleri yolunda tehdit ettikleri, sonra da yanlarına iki kişi ile bir miktar hayvan ve malzeme alarak kaçtıklarının bildirildiği.

5 Ağustos 1905

Telgrafnâme
Görice
Mahallî Numarası: 7991

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Celîlesine

Bu gece yetmiş-seksen kişiden mürekkeb bir çete Yunan eşkıyâsı Görice'nin Plas karyesi üzerinde kâ'in Plas kulübeleri denilen ve sekenesi Ulah unsuruna mensûb bulunan karyeyi abluka etdikden sonra karye derûnundaki kiliseye bi'd-duhûl mevcûd Ulah lisânıyla muharrer kitâbları ihrâk ve ba'demâ Ulah lisânıyla icrâ-yı âyîn etmemeleri ve Rum tanınmaları vesâ'ir tenbîhât-ı mel'anetkârâneyi îfâ ve tehdîdâtda bulundukları ve içlerinden Naşo Nikola ve Vangel Gaki ile dokuz re's ester ve bârgîr ve yetmiş-seksen kıyye etmekle malzeme-i sâ'ireyi aldıkdan sonra savuşdukları şimdi karye-i mezbûre muhtarı tarafından haber verilmesi ile berây-ı ta'lîm merkeze celbedilmiş olan efrâd-ı redîfeden ve bir kaç jandarmadan mürekkeb bir müfrezenin sevkiyle ta'kîbâta müsâra'at olunduğu arzolunur. Fermân.

Fî 21 Temmuz sene [1]321

Mutasarrıf

Feyyaz

Sadâret-i Uzmâya

Fî 22 Temmuz sene [1]321

Yetmiş kişilik bir Rum çetesinin dün gece Görice dâhilinde Plas kulübeleri nâmında Ulah ahâlî ile meskûn olan karyeyi muhâsara ve kiliseye duhûl ve derûnunda bulunan Ulah lisânıyla muharrer kitâbları ihrâk ve ba'demâ Ulah lisânıyla icrâ-yı âyîn edilmemesi yolunda tehdîdâta cür'et etdikden sonra ahâlî-i karyeden iki kişiyi birlikde alup götürdükleri ve Görice'de berây-ı ta'lîm silâh altına alınmış olan bir bölük ikinci sınıf redîfden tertîb olunan müfreze ile ta'kîblerine müsâra'at olunduğu mahallinden alınan telgraf üzerine ma'rûzdur.

23 Temmuz sene [1]321 târihli telgrafnâme-i sâmî

Sa'at: 4 ,rûz

C. [Cevâb] 22 Temmuz sene [1]321. Asâkir-i mürettebenin tesrî'-i cem' ve sevkleri hakkında taraf-ı Ser'askerî'ye tekrâr îfâ-yı teblîgât olunmuşdur. Gerek Plas kulübelerine gelen, gerek cihât-ı sâ'irede zuhûr eden eşkıyânın şimdilik vesâ'it-i hâzıra ile şedîden def' ü tenkîllerine i'tinâ olunarak şikâyete meydân verilmemesi rü'yetlerinden muntazırdır.

BOA. TFR. 1 A. 26/2502

30

ULAHLARIN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN DİNÎ VE KÜLTÜREL BASKIYA MARUZ KALDIKLARI, GREBENE METROPOLİDİNİN EŞKİYA İLE BİRLİKTE HAREKET ETTİĞİ

Yunan eşkiya çetesinin Grebene'nin Avdela köyünü basıp Ulah ileri gelenlerinden üç kişiyi ormana kaçırarak katlettikleri, bu tecavüzün arkasında Grebene metropolidinin olduğu, bazı Ulah köylerinin ve diğer Hıristiyan halkın Yunan tecavüzünden endişe duydukları için muhafaza ve emniyetlerinin sağlanmasını istedikleri, Yunan eşkiyasının Ulahlara haber göndererek Ulah lisanını terk ile okul ve kiliselerini Rumlara teslim etmelerini, Rum metropolidine tâbi olmalarını, aksi takdirde bütün Ulahları katledecekleri tehdidinde bulundukları; Grebene metropolidinin gizlice eşkiya yatağı olan Zalva köyüne gidip kışkırtıcılık yaptığı, metropolidin fesat hareketlerine destek verdiği için kazâdan uzaklaştırılmasının istendiği, şüphe duyulan bir Rum'un üzerinin aranmasıyla Grebene metropolidi tarafından Yunan komitelerine yazılan ve eşkiyânın harekâtına dâir bazı önemli bilgileri ihtiva eden bir mektubun ele geçirildiği, metropolidin sıkı şekilde gözetim altında tutulması gerektiği.

10 Ağustos 1905

Telgrafnâme
Serfice
Mahallî numarası:10669

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Dün gece sâ‘at altıda elli kadar Yunan eşkıyâsı Grebene'nin Avdela karyesine giderek ahâlîden Ulah unsuruna mensûb olanların kâffesinin der-destlerine teşebbüs etmişlerse de muvaffak olamayup yalnız Tul Papa ve Esteryo Tul Papa ile Kostaki Papa Yerikli'yi der-dest ile balkana savuşdukları haber verildiği Grebene Jandarma Kumandanlığı'ndan livâ jandarma kumandanlığına gelen telgraf bildirilmekle eşkıyâ-yı merkûmenin serî‘an ve şedîden ta‘kîb ve tenkîlleriyle alınan eşhâsın sâlimen tahlîsi zımnında Grebene Kâ’im-i makâmlığı'na teblîgât-ı mü’essire icrâ kılındığı ma‘rûzdur.Fermân.

Fî 23 Temmuz sene [1]321

Mutasarrıf

Serfice Mutasarrıflığı'ndan

24 Temmuz sene [1]321

Temmuz sene [1]321 târîhli telgrafnâme-i çâkerîye zeyldir. Avdela karyesine giden eşkıyâ seksen kişiden ibâret olduğu ve berâberlerine aldıkları Ulah mu‘teberânından üç şahsı Avdela ile İzmikis [Smigi] arasındaki balkanda itlâf eyledikleri ve eşhâs-ı merkûmeden Papa Yerikli, Ulahlığı şiddetle himâye eden takımdan olup geçende iki nefer jandarma himâyesiyle Grebene'ye gelmekde iken Mavrani karyesi civârında eşkıyâ tarafından der-destine çalışılmış ise de jandarmaların birisinin şehîd diğerinin mecrûh olmasını intâc eden müsâdeme ve müdâfa‘a sırasında kaçup kurtulan papas olduğu ve bu hâl merkûm papasa husûmet-i şedîdesi olan ve dâ’imâ köylerde geşt ü güzâr eden Grebene Metropolidi'nin tertîbât-ı mahsûs eseri olmak ağleb-i ihtimâl olup ma‘amâfîh iş bu derecede kalmayup Provel [Perivoli] ve Kranya ve İzmikis [Smigi] gibi ahâlîsi Ulah olan karyelerin dahi bu gibi tecâvüzâta dûçâr olmasından endîşe edilmekde idüğü beyânıyla Samarina ve Jupan istikâmetindeki balkanlara firâr eyledikleri anlaşılan eşkıyâ-yı merkûmenin kurbiyet-i mevkî‘iyyesi hasebiyle ta‘kiblerine müsâra‘at edilmesi Köprüyüz Kumandanlığı'na yazıldığı gibi Grebene'den dahi bir müfrezenin der-dest-i tertîb ve sevk olunduğu Grebene Kâ’im-i makâmlığı'na da teblîgât-ı mü’essire icrâ edildiği ma‘rûzdur. Fermân.

Serfice Mutasarrıflığı'ndan

Fî 24 Temmuz sene [1]321

23 Temmuz sene [1]321 târîhli telgrafnâme-i çâkerîye lâhıkadır. Grebene Metropolidi dün gece kimsenin haberi olmaksızın hilâf-ı tenbîhât olarak mahall-i eşkıyâ olan Zalva karyesine gitdiği ve mûmâ-ileyhin fikri pek sakîm ve Rum komitelerinin Ulahlar aleyhine tecâvüzâta başladığı bir zamanda köylere gitmesi fevka'l-âde câlib-i dikkat olduğu cihetle Hudâ-negerde kasabaca büyük fenâlığa bâdî bir takım ahvâle sebebiyet verilmesinden Hıristiyanlar dahi endîşe etmekde olduklarından açıkdan açığa ifsâdât ile uğraşan metropolid-i mûmâ-ileyh hakkında ne yapılmak lâzım geleceği Grebene Kâ’im-i makâmlığı'ndan bu kerre de istîzân olunmağla ta‘dîl-i meslek etmesi gayr-ı me’mûl bulunan metropolid-i mûmâ-ileyhin bir an evvel kazâ-yı mezkûrdan kaldırılması îcâb-ı hâl ve maslahatdan görülmekte ise de muktezâsının icrâ ve emr ü inbâ buyurulması ma‘rûzdur. Fermân.

Telgrafnâme

Serfice

Mahallî numarası: 10893

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Sâmîsine

Gece Grebene Kâ'im-i makâmlığı'ndan alınan telgrafda evvelisi gün Grebene'den Avdela karyesine gitmekde olan Ulah tâ'ifesinden Yan ve Aleksi ve Mihal ve Hristo ve Mitro ve Vasil nâm şahısları Bura ve Mavrani [Mavroven] karyesi arasında üç şakî derdest ve bend ile berâberlerine aldıkları ve zâbıtaca kuvvetin fikdânından dolayı ta'kîbâta müsâra'at edilmesi Grebene ve Köprüyüz kumandanlıklarına teblîğ edildiği iş'âr ve müte'âkiben gelen telgraflarda da eşkıyâ-yı Yunaniyyenin karyelerine de ta'arruz etmesi muhakkak olduğuna ve Avdela karyesinde yapdıkları gibi karyelerinden Ulah olanları dahi katledeceklerine dahi tehdîd-âmiz haberler alınmakda olduklarına binâ'en geceleri köyü terkle ormanlarda yatmağa mecbûr kaldıklarından te'mîn-i muhâfazaları ve yâhûd â'ileler Grebene'ye nakletmek üzre muvakkaten mikdâr-ı kâfî muhâfız i'zâmı Provel [Perivoli] ve Samarine karyeleri ahâlîsi tarafından istirhâm edildiği beyânıyla icrâ-yı îcâbı izbâr kılınmış ve tedâbîr-i mümkine ittihâzıyla alınan eşhâsın tahlîsine ve ahâlînin teskîn-i heyecânına müsâra'at edilmesi mezkûr kâ'im-i makâmlığa ve Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanlığı'na yazılmışdır. Kazâ jandarma mevcûdunun adem-i kifâyesine ve fî 24 Temmuz sene [1]321 târîhli emr-i telgrafîlerine binâ'en livânın jandarma kuvvetinden tefrîki mümkin olabilen bir müfreze tertîb edilüp oraya sevkedildiği gibi teşdîd-i ta'kîbât içün buradan asker i'zâmına ihtiyâc var ise ne cihete sevk olunmak lâzım geleceği dahi kâ'im-i makâmlıkdan istifsâr edilmiş ise de alınan cevâbda Ulah köyleri merkez-i livâya pek uzak olduğundan Köprüyüz ve Grebene'deki kuvâ-yı askeriyye hüsn-i idâre olduğu hâlde livâdan asker i'zâmına hâcet olmadığı ve mukaddemâ bildirildiği vechile İzmikis [Smigi] karyesinde bir sâbit müfreze ikâmesiyle civârında bulunan mezkûr Avdela ve Provela [Perivoli] ile Filipi ve Dunçko ve şargani karyeleri arasındaki mıntıka tarassud-ı dâ'imî tahtında bulundurulursa eşkıyânın oralara yanaşmağa imkân bulamayup bu sûretle ahâlînin muhâfaza ve sükûnetleri te'mîn edilmiş olacağı bildirilmekle ve keyfiyet Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanlığı'na da yazılmağla îfâ-yı muktezâsı ma'rûzdur. Fermân.

Fî 27 Temmuz sene [1]321

Mutasarrıf

Celal

Telgrafnâme

Grebene

Mahallî numarası: 593

Târîh: 28 Temmuz sene [1]321

Manastır'da Umûm Müfettiş-i Efhamîye

Ulah tebe‘a-i sâdıka-i şâhânenin uğur-ı meyâmin mevfûr-ı cenâb-ı tâcdâr-ı a‘zamîye karşu ibrâz etmiş ve edecekleri sadâkat ve istikâmeti çekemeyen ve Yunan efkârına hâdim olan Rumların eser-i delâletiyle mâh-ı hâl-i Rûmî'nin yirmi ikinci gecesinde ve yanlarında iki zâbit ve birinci kumandanları Draga nâmıyla olup ve irâ’e-i tarîk içün dahi İspilo [Spihova] karyeli Diyayandi ve Vira ile karyemiz halkından üç çoban berâberlerinde bulundurularak ve lisânları sırf Rumca ve husûsuyla Girid'in Rumcasıyla tekellüm eder ve Yunan askerî elbisesiyle lâbis ve ekserîsinin ayaklarında çizme ve başlarında birer mendil ve birer ufak istavros nişânıyla hâmil oldukları hâlde ve seksen kişiden mürekkeb bir Yunan komite çetesi Avdela karyemize bi'd-duhûl yedlerinde mahfûz ve yüzlerce esâmîsi mazbût defterine mürâca‘atla Ula[h] Tul Papa'nın hânesine girerek Papa'yı der-destle "havf etmeyiniz. Biz askeriz" diyerek mahdûmu İsteryo'nun bulunduğu odasına getürerek İsteryo'yu dahi der-destle diğer mahdûmları Gaki ve Nako orada bulunmadıklarından ahz u der-destlerine muvaffak olamayarakdan ve hânesinden zî-kıymet bir çok eşyâsını ahz ile Nako İksarho'nun hânesine gitmişler Nako'yu bulamadıklarından zevcesini ve vâlidesini şiddetle darbetdikden sonra Papa Yerikli'nin(?) evine gidüp papası orada bulunamadığından oğlu Kostaki'ye elde ederek ahîren kulunuza ve İsteryo Karayani ve sâ’irelerinin der-desti içün hâne be-hâne gezerek bi-hikmeti'llahi te‘âlâ bulunamadıklarından ve sabah olmağa başladığından şu üç kişiyi berâberlerinde alarak Samarine ve İzmikis [Smigi] karyelerinin hudûdu arasında Yoca(?) balkanında ta‘âm eyledikden sonra ifâdelerini zabtla ve İsteryo, Ulah mektebinin mütevellî mu‘âvini bulunduğu ve sırf Ulah olduğunu bildiklerinden ve her üçü[nü] bir tavr-ı fecî‘âne ve mel‘anet-kârâne ile itlâf eylediler ve muvâcehelerinde bulundurulan Avdela karyeli Toşo Berber'i ve sâ’ireyi "işte görünüz ve köyünüze ve memerri-nâs olan mahalde gidiniz. Umum Ulahlara yüksek sadâ ile söyleyiniz. Eğer Ulah lisânını terk etmezler ve mekâtib ve kiliselerini bir haftaya kadar Rumlara teslîm etmezler ise ve Rum metropolidine tâbi‘olmazlar ise Ulahların kâffesini parça parça edeceğimiz gibi Provel [Perivoli] ile Samarina ve sâir Ulah köylerinin ahâlîsini dahi ona göre istihlâk edeceklerini ilâveten mükerreren dermiyân eyledikleri arzolunur. Esdıkâ-yı bendegân-ı cenâb-ı şehriyâr-ı a‘zamîden olduğumuzdan nâşî biz ki Ulah ve tebe‘a-i

sâdıka-i şahanedeniz esef ve kedveret-i azîmeye giriftâr ve bir havf ve heyecân-ı dâ'imede pây-endaz olduk. Bundan dolayı kulunuz ve daha bir takım Ulahlar keşfe gelen asâkir-i şâhâne ile ve dağdan dağa ve tepeden tepeye Grebene'ye geldik ve Grebene'ye gelirken Vravonişta karyesinin hudûdu kurbünde Tuz karyeli ve nâsiye-i hâlinden şübhe edilen Tanaş Mitro'yu jandarma Yüzbaşısı Mustafa Efendi tarafından der-destle edilen su'âlde Grebene Metropolidi tarafından verilen bir mektubu Tuz karyesi papasına götüreceğini söylemiş ise de yüzbaşı ve mülâzım ve müstantık ve belediye tabîbi vekîli ve Vravonişta karyesinde iki a'zânın muvâcehelerinde mezkûr mektubu komitelere götürmek üzre Grebene Rum Metropolidi tarafından verildiğini tav'an ikrâr ve i'tirâf eylemiş, mektubun me'âli ve münderecâtı "Daskal Kirye Ksantopol'i mülâkât ve ittihât etmek üzre çocuklarla ma'an Kirye ve Vraga'ya [Draga] gidesiniz. Vraga'ya [Draga] ise başkumandanınızdır. Ne vakit ve nereden ma'âş alacağınızı andan öğreneceksiniz." Vraga'ya [Draga] başkumandanınız olduğunu cümleye ma'lûm olmak ibâresiyle memlû' olan mezkûr mektûb yüzbaşı tarafından bâ-jurnal kazâ kâ'im-i makâmlığına takdîm edilmiş. Grebene kazâsı Ulah ve İslâmlardan mâ'adâ umûmen Rum-Ortodoksu olup mekr ve etvâr-ı mefsedet-kârânelerini sûret-i hafiyyede icrâ edegelmekde Ulah ve Rum metropolidinin ma'lûmâtı tahtında bulunan ve ânın eser-i delâletiyle meydân-ı fecî'de konulan bu vukû'ât-ı mü'ellimeye cür'eti milletimizin cüz'î derecede olsun her ne sûretle ihbârâta dest-res oldukları gibi hükûmet-i mahalliyyeye dakîka fevt etmeyerekden i'tâ-yı ma'lûmât etmekde bulunduğumuzdan ilerü gelmekde bulunduğu âşikârdır. Zâten nâsıye-i hâl bu vukû'ât ile münhasıran iktifâ edileceği değil. Geçen, pazardan köylerine mu'âvedet eden daha altı Ulah der-dest ve dağa kaldırıldıkları misillü cüz'î bir kuvvetden mürekkeb olan umûm milletimize tasallut ve harekât-ı hun-rîzânelerini icrâ edeceklerini teşebbüsât-ı rûz-merre bi'l-bedâhe irâ'e eyler. Grebene kazâsı Rum metropolid efendinin gün aşırı kurâyı berây-ı nasîhât dolaşmakda ve hattâ vukû'âtdan iki gün evvel İspilo [Spihova] karyesine giderek sûret-i hafiyyede eşirrâ-yı merkûme ile ba'de'l-mülâka avdet eylediğini bir menba'-ı mevsûkdan istihbâr edildi. Kazânızda mevcûd Ulah kavmimizin ahvâl ve zulmâne ile mahvı mugâyir-i rızâ-yı meyâmin-irtizâ-yı cenâb-ı pâdişâhîden bulunmuş olmağla vesâ'it-i muhâfaza-i çâkerânemizin te'mînini istirhâm eyleriz. Rum milletinin metropolid efendi delâletiyle kazâmız hâricinde kesbetmiş oldukları serbestiyet hâric-ez-tasavvurdur. Bî-günah bir milleti bi-gayr-i hakkın Rum efkâr-ı bed-girdârlarına adem-i tâbi'iyyeti hasebiyle istihlâkı sâhib-i vicdân olan efendilerimize ne derece te'sîrât hâsıl edeceği yek nazarda tecessüm eyler. Bir kavm-i mutî'in bu sûretle istihlâkı ve âmir-i mücbir bir millet re'îs-i rûhânîsi tarafından bulunmasına te'sîr[müte'essir] olmamak kâbil değildir. Sâye-i asâyiş-vâye-i cenâb-ı

pâdişâhîde ve şu tebe‘a-i sâdıka-i şâhânenin dahi Yunan komitelerinden emr-i muhâfazamıza dâ’ir muktezâ-yı serî‘anın îfâsı zirâ mevcûd bulunan Yunan komite çetelerinden ma‘adâ beş yüzü mütecâviz komite Ulah kurâsına der-dest-i sevketmekde bulunduğunun arzıyla tenezzülen ve âcilen mikdâr-ı kâfî asâkir-i şâhânenin kurâmıza yetişdirilmesi esbâbının istikmâl buyurulması ve hâl-i hâzırda derûnumuzu ihâta etmiş olan bu gibi ihâfât-ı mü’ellimeden tahlîsimizi istirhâma cür’et eylerim. Fermân.

Ulah Mekâtibinin
Müfettiş Mu‘âvini
Nikola Tacit
Bendeleri

Serfice Mutasarrıflığı'ndan

28 Temmuz sene [1]321

Avdela vukû‘âtını tahkîke giden Grebene adliye ve zâbıta me’mûrlarının tanzîm etdikleri evrâk-ı tahkîkiyyede bir haftaya kadar Grebene metropolidinin elini öpmezlerse Ulahların mecmû‘unu katledeceklerine dâ’ir eşkıyâ tarafından ba‘zı yerlerde tehdîdât vukû‘ bulduğu münderic bulunmasına nazaran bu işde metropolidin zâten maznûn olup medhali bir dereceye kadar te’eyyüd etdiği gibi Grebene'ye avdetlerinde ve Vradonista [Vravonişta] karyesi hudûdunda tesâdüf ve şübhe üzerine taharrî olunan bir Hıristiyan üzerinde zuhûr eden mektûbun münderecâtı pek muzır olduğu anlaşılmış ve lede'l-isticvâb merkûm Tor [Tuz] karyesi ahâlîsinden olup köy hâricinde tesâdüf etdiği on beş nefer Yunan şakîsi tarafından Grebene Metropolidine îsâl ve cevâbı i‘âde olunmak üzre verilen bir mektubu dün metropolidhânede metropolid efendiye teslîm ederek mukâbilinde aldığı işbu cevâb mektubunu eşkıyâya îsâl etmekde olduğunu i‘tirâf eylemiş olmasıyla tanzîm kılınan zabıt varakasıyla berâber merkûmun hükûmete götürüldüğü ve ihtilâtdan men‘ ile ta‘mîk-i tahkîkât edilmekde idüğü ve mezkûr varaka 27 Temmuz sene [1]321 târîhiyle müverrah ve münderecâtı eşkıyânın harekâtına dâ’ir ba‘zı teblîgâtı muhtevî bulunduğu ve imzâsı şifreli olduğu cihetle istiktâb sûretiyle kimin yazısı olduğu anlaşılmadığı ve îcâb eden daha bir takım delâ’ilin istihzârına çalışılmakda idüğü Grebene Kâ’im-i makâmlığı'ndan iş‘âr ve tahkîkâtın hakîkat-ı hâl tamâmıyle tezâhür edecek sûretde icrâ ve ta‘mîkiyle ve metropolid-i mûmâ-ileyhin hâl ve hareketinin taht-ı dikkatde bulundurulmasıyla netîcesinin iş‘ârı ve mezkûr mektûb sûretinin de irsâli cevâben izbâr kılındığını müte‘âkib mezkûr kâ’im-i makâmlıkdan gelen şifreli bir telgrafda metropolid üzerinde ve ikâmetgâhında evrâk-ı muzırra bulunması kaviyyen melhûz ise de şâyed inde't-taharrî bir şey elde edilemediği takdîrde mes’ûliyetden ihtirâzen

taharriyâta zâbıta ve polis ve me'mûrîn-i adliyyece cesâret olunamamakda olduğundan sûret-i mu'âmele istifsâr edilmişdir. Gâyet şerîr ve mes'ûliyet ve vehâmeti ta'yîne muktedir mûmâ-ileyh metropolid gibi dessâs bir adamın enzâr-ı dikkat ve tarassudun kendüsüne ma'tûf olduğu şöyle bir sırada evrâk-ı muzırra bulunacak bir hâl ve metropolidhânede bırakmak tedbirsizliğinde bulunması müsteb'id ise de istifsâr-ı mahallîye göre sûret-i mu'âmele istizân olunur. Efendim.

BOA. TFR. 1 MN. 71/7051

31

GEVGİLİ'YE BAĞLI MOİN KÖYÜNDEN DÖRT BULGARIN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ

Odun kesmek için Gardeşt ormanına gitmekte olan, Gevgili'nin Moin köyünden dört Bulgarın, önlerine çıkan eşkiya tarafından bağlanarak kendi baltalarıyla kesilmek suretiyle katledildikleri, katliâmın Rum ve Bulgar anlaşmazlığından ve millî nefretten dolayı Rum eşkiyası tarafından yapıldığının anlaşıldığı.

16 Ağustos 1905

Telgrafnâme
Gevgili
Mahallî Numarası: 2730

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Moin karyesi ahâlîsinden ve Bulgar milletinden Resto ile daha üç refîki odun kesmek üzre ale's-seher Gardeşt balkanına gitmekde iken orman içinde çıkan eşhâs-ı mechûl tarafından bağlanup kendi baltalarıyla itlâf edilmiş ve kâtillerin karye-i mezkûrdaki Rum ve Bulgar ihtilâfından ve münâferet-i milliyyeden nâşî Rum eşkıyâsı olduklarına i'timâd hâsıl olmuş ve bir haftadan beri kazâ dâhilinde peydâ olan işbu Rum çetesinin kahr u tedmîri içün kumandanlığından umûm sâbît ve seyyâr müfrezelerine emr verilmiş olduğu ve mahallince bugün bi'z-zât tahkîkât-ı lâzıme yapılarak ve müfrezelere ta'lîmât verilerek şimdi avdet edildiği arzolunur. Fermân.

Fî 3 Ağustos sene [1]321

Gevgili Kâ'im-i makâmı

Tahsin

BOA. TFR. 1 A. 26/2537

32

RUM İKEN MEZHEP DEĞİŞTİREREK BULGARLIĞI SEÇEN BİR KİŞİNİN RUM EŞKİYALARINCA ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Rum iken mezhep değiştirerek Bulgarlığı kabul edip Bulgar emellerine hizmet için çalışan Gevgili'nin Sehova köyü halkından bir kişinin Rum eşkiyalarınca öldürüldüğü.

1 Eylül 1905

Telgrafnâme

Gevgili

Mahallî Numarası: 3202

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Mâh-ı hâlin on sekizinci gecesi Gevgili'nin Sehova karyesi ahâlîsinden ve Bulgar cemâ‘atinden İstoyko şatko ile oğlu Mito, Livadyalı Neşon'un kumandasındaki Rum çetesi tarafından hâneleri kapusu önünde der-dest olunarak Cavfaderesi nâm mahalle îsâl olunup İstoyko'nun katl ve Mito'nun cerholunduğu ve şakî-i şehîr Argir'in hânesine doğru silâh atdıkları ve maktûlün Rum iken tebdîl-i mezheb ile Bulgar olduğu ve Bulgar âmâline hıdmet etdiğinden dolayı katledildiği ve eşkıyâ-yı merkûmenin semt-i firârlarına nazaran müfrezelerce ta‘kîblerine müsâra‘at kılındığı arzolunur. Fermân.

Fî 19 Ağustos sene [1]321

Gevgili Kâ’im-i makâmı

Tahsin

BOA. TFR. 1 SL. 82/8172

33

RUM EŞKİYASININ KESRİYE'NİN OŞPENCANİ KÖYÜNDE MEZALİM VE YAĞMALAMA YAPTIKLARI

Kesriye kazasına bağlı Oşpencani köyüne giden eşkiyanın Rum olduğunun tesbit edildiği ve köyde bir kişiyi öldürüp üç kadını yaraladıkları, çok sayıda ev ve samanlığı yakıp hayvan ve eşyaları gasbettikleri ve köyden çıkarken iki köylüyü de yanlarında götürdükleri.

7 Eylül 1905

Serfice Mutasarrıflığına

25 Ağustos sene [1]321

C. [Cevâb] 25 Ağustos sene [1]321 Kesriye kazâsına tâbi‘ Oşpe[n]cani karyesine giden eşkıyânın Bulgar olmayup Rum çetesi olduğu ve mezkûr çetenin karye-i mezkûre sekenesinden Toma isminde birini katl ve üç kadını cerh ve dokuz hâne ile on iki samanhâneyi ihrâk etdikden ve on beş re’s hayvan ile bir çok da eşyâ gasbetdikden sonra karye-i mezkûreli Kıbtî Vangel'i de berâberlerine aldıkları halde, Avdere balkanına firâr etdikleri Kesriye Kâ’im-i makâmlığı’nın iş‘ârından anlaşılmışdır. Mevâki‘-i lâzımeden müfrezeler sevkiyle eşkıyâ-yı merkûmenin şedîden ta‘kîb ve taharrî ve ahz u giriftleri ve magsûbâtın dahi istirdâdı Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanlığı'na iş‘âr olunduğundan oraca da tedâbîr-i ta‘kîbeye mu‘avenet edilmesi tavsiye olunur.

BOA. TFR. 1 MN. 74/7348

34

RUM EŞKİYASININ BESONYE KÖYÜNÜ BASARAK BİRÇOK EVİ YAKIP YAĞMALADIKLARI

Rum eşkiyasının, Besonye köyüne baskın yapmasıyla ahalinin köyden kaçması üzerine birçok evi yakıp bir dükkânı da yağmaladıkları.

10 Eylül 1905

Telgrafnâme

Manastır

Mahallî numarası: 33381

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Dünkü gün sâ‘at beş râddelerinde Prespe'nin Bukov[n]ik ve Besonye karyeleri arasındaki ormanlarda Rum ve Bulgar eşkıyâsının yekdiğeriyle müsâdeme eyledikleri istihbâr olunması üzerine Pepla karyesinde bulunan müfreze ta‘kîblerine gitmiş ise de eşkıyâya tesâdüf edemeyüp avdet eylemiş ve o akşam sâ‘at bir râddelerinde Besonye karyesine üç kapudan kumandasında yetmiş kadar Rum eşkıyâsının gelerek ahâlînin karyeden firâr eylemesiyle beş hâne ihrâk ve bir dükkân eşyâsı yağma ettikleri istihbâr olunmasıyla ta‘kîblerine merkez-i nâhiyeden bir müfrezenin sevkolunmuş olduğu ve netîce-i müstahsalanın başkaca arz olunacağı ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 28 Ağustos sene [1]321

Merkez Kâ’im-i makâmı

Hakkı

BOA. TFR. 1 MN. 73/7278

35

KARACAABAD'A BAĞLI POZAR KÖYÜ BULGAR AHALİSİNDEN DOKUZ KİŞİNİN RUMLARCA TUTSAK ALINDIĞI

Karacaabad nahiyesine bağlı Pozar köyü Bulgar ahalisinden dokuz kişinin, ormana odun kesmeye giderken çoğunluğu Rumca konuşan eşkiya tarafından tutulduğu, eşkiyanın daha sonra esirlerden serbest bıraktıkları bir kişi vasıtasıyla, istenilen para gönderilmezse ellerindeki tutsakları öldürüp köyü de yakacakları tehdidinde bulundukları.

13 Eylül 1905

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî numarası:3006

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

şehr-i hâl-i Rûmî'nin otuzuncu Salı günü Karacaâbâd nâhiyesine tabi‘ Pozar karyesi Bulgar ahâlîsinden ma‘lûmü'l-esâmî dokuz kimesne odun kat‘etmek üzre balkana azîmet etdikleri sırada on üçü Rumca mütekellim ve beşi Pirlepe'nin Gradşenice karyesi ahâlîsine ve beşi Karakaçan Ulahlarını andırır cem‘an yirmi üç şakî tarafından der-destle mezkûr Gradşenice karyesine bir sâ‘at mesâfeye kadar götürülüp ertesi günü ale's-sabâh merkûmûndan Yovan Piko'yu tahliye ile perşembe

günü sâ‘at ikiye kadar Gradşenice'ye yüz lira götürmedikleri hâlde köylerinin ihrâk ve üserânın katl olunacağını köylüye haber vermek üzre kendüsüne tenbîhât icrâ olunduğu merkûmun ifâdesine atfen Karacaâbâd Nâhiyesi Müdîrliği'nden iş‘âr ve Pozar karyesi civarıyla Gradşenice üzerine bir müfreze sevkolunduğu ilâveten izbâr olunmuş ve buraca tertîbât-ı lâzıme ittihâzıyla berâber Pirlepe Ka’im-i makâmlığı'na dahi iş‘âr-ı keyfiyyet edilmiş olduğu mar‘ûzdur. Fermân.

Fî 31 Ağustos sene [1]321

Vodine Ka’im-i makâmı

Ra’ûf

BOA. TFR. 1 SL. 83/8290

36

GÖRİCE RUM METROPOLİDİNİN NÜFUS SAYIMINDA ULAH VE ARNAVUDLARA RUM OLARAK YAZILMALARI İÇİN BASKI YAPTIĞI

Görice Rum metropolidinin, köy papazlarını çağırarak nüfus sayımında Ulah ve Arnavudların Rum olarak yazılmalarını, aksi şekilde davrananların afaroz edileceğini Hıristiyan ahaliye telkin ettiği ve bu konudaki talimatı patrikhâneden aldığının kendisi tarafından ifade edildiği.

16 Eylül 1905

Manastır Vilâyetinden

3 Eylül sene [1]321

Görice Rum metropolidinin köy papaslarını celb ile tahrîr-i nüfûsda Ulah ve Arnavud olanların Rum yazılmasını ve yazılmıyacakların afaroz edileceklerini ahâlî-i Hıristiyâniyyeye telkîn etmelerini emr ve ihtâr eylediği ve hattâ mûmâ-ileyhin vekili ve Behlişta Papası Petro Efendi'nin Ağustos'un yirmi sekizinci günü metropolidhâne kurbündeki kilisede *"ba‘demâ etfâlini Ulah protestan mekteblerine gönderecek ve esnâ-yı tahrîr-i nüfûsda Arnavud veya Ulah yazılacak olanların reddolacakları"* zemîninde bir nutk îrâd etdiği istihbâr olunduğu ve keyfiyet metropolidden lede'l-istifsâr bu bâbda harekât ve mu‘âmelâtı patrikhâneden aldığı evâmir ve ta‘lîmâta müstenid olup başka sûretle hareket edemeyeceğini beyân ve gerek kendisi ve gerek ahâlî bu yolda ba‘zı müsted‘iyâtda bulunacaklarını ve fırsat buldukları hâlde

harekât-ı nümâyişkârânede dahi bulunmaları melhûz idiğünü der-miyân eylediği Görice Mutasarrıflığı'ndan bildirilmiş idüğü ma‘rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 MN. 74/7333

37

YUNAN EŞKİYASININ KESRİYE'NİN LUGRADA KÖYÜNE TECAVÜZDE BULUNDUKLARI

Elliden fazla Yunan eşkiyasının Kesriye'ye bağlı Lugrada köyüne gelerek birçok ev ve samanlığı ateşe verip yanlarına dört atı da alarak kaçtıkları, yangın esnasında hayvanların da yandığının belirlendiği eşkiyanın takibi ve yakalanması için gerekli tedbirlerin alındığı

19 Eylül 1905

Telgrafnâme
Kesriye
Mahallî numarası: 8096
6 Eylül [1]321

Selânik'de Huzûr-ı Müfettiş-i Efhamîye

Dün akşam sâ‘at üç buçukda elliyi mütecâviz Yunan eşkıyâsı Lugrad[a] karyesine giderek altı bâb hâne ve bir samanhâne ihrâk ve dört bargîr alarak savuşdukları ve muhterik hâneler derûnunda iki re’s hayvanın da yandığı ve insanca bir gûnâ telefât olmadığı Horpeşte Müdîrliği'nin iş‘ârâtından münfehim olup eşkıyâ-yı merkûmenin ta‘kîb ve tenkîlleri esbâbına buraca tevessül olunduğu gibi Nasliç kazâsınca da ta‘kibât-ı lâzıme icrâsı kâ’im-i makâmlığına yazıldığı ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 6 Eylül sene [1]321

Kesriye Kâ’im-i makâmı
Tahsin

BOA. TFR. 1 MN. 74/7364

38

GREBENE CİVARINDA YUNAN EŞKİYA ÇETELERİNİN ULAHLARA YAPTIKLARI TEHDİT VE TECÂVÜZLER

Grebene kazasına tecâvüz eden yedi çetenin mevcudunun yüz elli-iki yüz kişi olduğu ve eşkiyalardan bir kısmının Yunan askerinden ve bir kısmının Grebene Rum halkından olduğu hakkında edinilen bilgiler üzerine yapılan tahkikatda Yunan komitelerinin mikdarının tam olarak öğrenilemediği, ancak seksen veya yüz yirmi kişilik bir Yunan çetesinin Ulah köyleri etrafında dolaşarak ahaliye, sayımda Ulah yazılmamaları için tehdidde bulunduklarının anlaşıldığı.

25 Eylül 1905

Serfice Sancağı Mutasarrıflığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 365

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Grebene kazâsına tecâvüz eden yedi çete eşkıyânın mevcûdları yüz ile iki yüz arasında olduğu ve şakîlerden bir kısmının Yunan askerinden ve bir kısmının bu taraf ahâlîsinden bulunduğu hakkında ta‘kîb-i eşkıyâ içün Grebene'ye gönderilen Polis Çavuşu Yani Efendi tarafından Livâ Polis Komiserliği'ne çekilen telgrafnâme üzerine keyfiyetin tahkîk ve inbâsı Grebene Kâ’im-i makâmlığı'na yazılmışdı. Alınan tahrîrât-ı cevâbiyyede dâhil-i kazâda şekâvet-i âdiyye erbâbından ve ikişer-beşer kişiden mürekkeb üç çete olduğu ma‘lûm ise de Yunan komiteleri mikdârından ma‘lûmât-ı sahîha alınamadığı ve Kesriye kazâsına gitmek üzre tecâvüz etmekde olan eşkıyâdan mâ‘adâ seksen yâhûd yüz yirmi kişilik bir çete Ulah kurâsı civârında dolaşarak Ulahları Ulah yazılmamak içün tehdîd etmekde oldukları istihbâr edilerek fenâlık îkâ‘ edememeleri içün mevâki‘-i mühimme ve lâzimenin askerle tutdurulduğu bildirilmiş ve orada kuvve-i kâfiyye mevcûd olduğu cihetle eşkıyâ-yı merkûmenin yalnız îkâ‘-ı zulm edememeleri içün mevâki‘-i lâzımeye asker ikâmesiyle iktifâ edilmeyüp şedîden ta‘kîbleriyle def‘ ü tenkîlleri esbâbının istikmâli mezkûr kâ’im-i makâmlığa kemâl-i ehemmiyyetle teblîğ edilmiş olduğu arzolunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 25 Receb sene [1]323 ve

Fî 11 Eylül sene [1]321

Serfice Mutasarrıfı
Bende
Celal

BOA. TFR. 1 MN. 74/7396

39

RUM EŞKİYASININ FLORİNA'NIN BUF KÖYÜ HALKINI PATRİKHANE'YE BAĞLANMALARI İÇİN TEHDİD ETTİĞİ

Florina'nın Buf köyünden askeri müfrezenin ayrılmasından sonra köye gelen Rum çetesinin koyun gasbederek ormana kaçtıkları, ele geçirdikleri çobanla köy ahalisine de Patrikhâneye bağlanmaları için tehdit mektubu gönderdikleri.

25 Eylül 1905

Telgrafnâme
Florina
Mahallî numarası: 3532

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Berây-ı devr Buf karyesinde bulunan müfreze-i askeriyyenin dünkü gün karyeden infikâkını müte‘âkib ormandan köy civârına gelen Rum çetesi tarafından köylünün iki koyunu gasb olunarak ormana çekildikleri gibi bu sabâh mezkûr çete tarafından der-dest olunan çobanla karye ahâlîsine Patrikhâne'ye tahvîl-i intisâb içün tehdîd-âmîz mektûb gönderildiği ma‘lûmât verildiğinden derhâl bir müfreze-i askeriyye çıkarıldığı ve bu aralık ta‘kîbât-ı askeriyye de bir kat daha irâ’e-i şiddet ve fa‘âliyet olunması husûsunun lâzım gelenlere emr ü irâde buyurulması vücûbu arz olunur. Fermân.

Fî 12 Eylül sene [1]321

Kâ’im-i makâm
Re’fet

BOA. TFR. 1 MN. 74/7392

40

RUM EŞKİYA ÇETESİNİN FLORİNA'NIN ARMENÇKA KÖYÜNDE BULGAR KİLİSESİNE SALDIRDIKLARI

Florina'nın Armençka köyüne gece gelen elli kişilik bir Rum eşkiya çetesinin Bulgar kilisesindeki kitap ve diğer evrakı yakarak, papazla iki Bulgarı yanlarında götürdüklerinin haber alındığı.

28 Eylül 1905

Telgrafnâme

Manastır

Mahallî Numarası: 40054

Huzûr-ı Sâmi-i Hazret-i Müfettiş-i Efhamîye

Dün gece Florina'nın Armençka karyesine gelen elli kişilik bir çete Rum eşkıyâsı tarafından Bulgar Kilisesi'ndeki kütüb ve evrâk-ı sâ'ire ihrâk olunduğu gibi Bulgar Papası Kriste ile daha iki Bulgarın dağa kaldırıldığı ihbâr olunması üzerine ta'kîbâta müsâra'at edildiği Florina Kâ'im-i makâmlığı'ndan bildirilmiş ve mıntıka kumandanlığıyla Kesriye Kâ'im-i makâmlığı'na da icrâ-yı teblîgât kılınmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 15 Eylül sene [1]321

Manastır Vâlîsi

Hazım

BOA. TFR. 1 MN. 75Ğ7422

41

RUM EŞKİYASININ BULGAR KİLİSESİNDEKİ KİTAPLARI YAKIP PAPAZINI KATLETTİKLERİ VE BAZI BULGARLARI DA RUM PATRİKHANE'SİNE GİRMEYE ZORLADIKLARI

Bir Rum çetesinin Armençka köyüne gelerek kilisedeki kitap ve diğer evrakı yakıp bir Bulgar papazı dahil üç kişiyi kaçırdıkları, daha sonra papazla beraber bir kişiyi katlettikleri; Karacaâbad nahiyesi Pozar köyünden ormana odun kesmek için giden dokuz Bulgarın da Rum eşkiyası tarafından kaçırılıp, Rum Patrikhânesi'ne girmeleri için zorlandıkları.

1 Ekim 1905

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyet-i Celîlesinden mevrûd 17 Eylül sene [1]321 târîhlü şifreli telgrafnâmenin sûretidir.

Evvelki mikdârı mechûl bir çete Rum eşkıyâsı Armençka karyesine gelerek kilisedeki kütüb ve evrâk-ı sâ’ireyi ihrâk ve Bulgar Papası Kriste(?) ile Vasil Bozin nâmında bir köylüyü ve dülgerlik eden Konemlanlı bir şahsı berâberlerinde alup firâr etdikleri ve ta‘kîb ve der-destleri içün müfrezeler sevkedildiği Florina Kumandanlığı'ndan ve Köprüyüz kazâsında Kırbyadis(?) cihetinde iki şahsın tahsîl me’mûruyla jandarmalar tarafından görülerek firâr etmeleri üzerine üzerlerine silâh atıldığı ve civâr müfrezesi silâh sesine koşmuş ise de ormanda gâ’ib oldukları ve orman derûnunda otuz altı kıyye barut bulunup müsâdere edildiği Alasonya Kumandanlığı'ndan bildirilmekle arz-ı ma‘lûmât olunur. Fermân.

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyet-i Celîlesinden mevrûd 18 Eylül sene [1]321 târîhlü şifreli telgrafnâmenin sûretidir.

Armençka karyesinden kaldırıldığı 17 Eylül sene [1]321 târîhlü telgrafnâme-i âcizânemle arzolunan üç şahısdan Konemlanlı Dülger(?)'in salıverilüp diğer iki [*] içinde katledildikleri ve eşkıyânın ta‘kîbine devam olunduğu Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'ndan bildirildiği ma‘rûzdur.

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Selânik Vilâyeti'nden mevrûd fî 18 Eylül sene [1]321 târîhli şifreli telgrafnâmenin sûretidir.

Vodine Kâ’im-i makâmlığı'ndan alınan telgraflarda Karacaâbâd nâhiyesinin Pozar karyesinden dokuz Bulgar geçende odun kat‘ etmek üzre balkana gitdikleri sırada Rum eşkıyâsı tarafından kaldırılmışlarsa da ahîren salıverildikleri ve Rum Patrikhânesine tahvîl-i mensûbiyyet eylemeleri-çün şakîler tarafından merkûm

[*] Boşluk belgenin orijinalinde mevcuttur.

Bulgarlara teklîfât ve tefhîmâtda bulunularak haklarında başka bir mu‘âmele vukû‘a gelmediği bildirilmekle berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur.

Vâlî
Ra’ûf

BOA. Y. MTV. 279/17

42

SELE ULAHLARINDAN BEŞ KİŞİNİN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN SOYULDUĞU

Sele Ulahlarından ve Karavide taifesinden beş kişinin şeceşte'ye tuz götürürken Karaferye'nin Kıstanya mevkiinde Rumca ve Arnavutça konuşan silahlı yedi kişi tarafından soyuldukları.

12 Ekim 1905

Telgrafnâme
Karaferye
Mahallî numarası:2292

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Sele Ulahlarından ve Karavide tâ’ifesinden kiracı Kosta veled-i Mihal ve Mişo veled-i Kosta ve Golo veled-i Caga(?) ile Lamiro veled-i Nikola ve Nikola Tanaş nâm şahıslar şehr-i hâlin yirmi dokuzuncu Perşembe günü şiceşte'ye [şeçeşte] tuz götürmekdeler iken esnâ-yı râhda Karaferye'nin Kıstanya mevki‘i taraflarında sâ‘at on bir râddelerinde merkûmûn önlerine Rumca ve Arnavudca tekellüm eder ve uzun gra tüfenkleriyle müsellah yedi şahıs çıkup on re’s esterleriyle kepelerini ve ekmeklerini alarak Kozana'nın Çukurlar yaylağı ve İpilli Çeşmesi cihetlerine savuşdukları ve kiracılardan Kosta ve Mişo mütecâsirîn-i merkûmenin arkalarını ta‘kîb etmekde oldukları şimdi edilen ihbârdan anlaşılmağla buradan derhâl bir jandarma müfrezesi o taraflara sevkolunduğu gibi oralardan da berây-ı ta‘kîb ve taharrî bir müfreze sevki zımnında Serfice ve Görice mutasarrıflıklarına ve Kayalar, Kozana, Katrin kâ’im-i makâmlarına telgraf verildiği ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 29 Eylül sene [1]321

Kâ'im-i makâm
Seni

BOA. TFR. 1 SL. 86/8528

43

YUNAN EŞKİYASININ KARAFERYE KAZASI CİVARINDA MUHTELİF MEVKİLERDE YAPTIKLARI KATLİAM VE MEZALİM

Yunan eşkiyasının Karaferye'de Praki çiftliğine tecavüz ederek Ulah Yanaki ile sekbanını yanlarına alarak kaçtıkları; Rum eşkiyasının Draşnice-Pragoz köyleri arasında üç kişiyi katlettikleri; Yuzdovişte köyünde üç haneyi yakıp köy papazının da oğlunun gözünü çıkararak kırk altın ve bir katır aldıktan sonra vaktin gece olmasından yararlanıp kaçmayı başardıkları; bir başka Rum çetesinin de Iskrapar köyü papazını katl ettikleri, ayrıca Graşince değirmeni yakınlarında bir ceset bulunduğu ve değirmen işleticisi Ohrili şerif'in öldürülmüş olduğu.

17 Ekim 1905

Makâm-ı Ser'askerî
Mektûbî Kalemi

Selânik Vilâyeti'nden mevrûd 3 Teşrîn-i Evvel sene [1]321 târîhlü şifreli telgrafnâmenin sûretidir.

Karaferye Kâ'im-i makâmlığı'ndan alınan telgrafnâmede yirmi beş neferi mütecâviz Yunan eşkıyâsı Karaferye'nin Praki çiftliğine gelerek çiftlik mutasarrıfı Haçifo'nun oğlu Yanaki ile sekbânını berâberlerine alarak Kokova cihetlerine savuşdukları ve derhâl merkez kazâdan kuvâ-yı kâfiyye sevk olunmağla berâber civâr kazâlara da i'tâ-yı ma'lûmât olunduğu bildirilmiş ve eşkıyâ-yı merkûmenin şedîden ta'kîb ve tenkîl etdirilmesine ve kaldırılanların sâlimen kurtarılmasına i'tinâ olunması hakkında cevâben mahalline teblîgât icrâ edilmiş olduğu berây-ı ma'lûmât ma'rûzdur. Fermân.

Makâm-ı Ser'askerî
Mektûbî Kalemi

Selânik Vilâyetinden vârid olan 4 Teşrîn-i Evvel sene [1]321 târîhli şifreli telgrafnâmedir.

Zeyl 3 Teşrîn-i Evvel sene [1]321. Karaferye'nin Praki çiftliğinden Rum eşkıyâsının kaldırdığı Ulah cemâ‘atine mensûb Yanaki ile sekbânının icrâ kılınan tazyîkât netîcesi olarak bu kerre salıverildiği ve eşkıyâ-yı merkûmenin ta‘kîbâtına devâm olunmakda idüğü iş‘âr-ı mahallîye atfen berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur. Fermân.

Makâm-ı Ser'askerî
Mektûbî Kalemi

Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyyet-i Celîlesinden mevrûd 4 Teşrîn-i Evvel sene [1]321 târîhlü şifreli telgrafnâmenin sûretidir.

Evvelki gece sâ‘at dörtde Draşnice(?) ve Pragoz(?) karyeleri arasında bir çok silâh sesleri işidilmesi üzerine ma‘iyyet-i mevcûdesiyle hemân hareket ederek Florina caddesi kurbünde biri avcı diğeri kırmızı potur ve ceketli iki maktûl bulunduğu ve yirmi otuz hatve ilerüde Rum eşkıyâsının pusu tuttukları anlaşılan mahalde bir çok gra kovanı ve maktûllerin bulunduğu yerde bir kaç manliher kovanı görüldüğü ve Graşince değirmenlerine karîb bir tarlada bir çok yerinden bıçak ve kurşunla urulmuş bir maktûl daha bulunmuş olduğu ve Loşnit [Loşniçe] müfreze kumandanının ve yine evvelki gece sâ‘at dörtde yüzü mütecâviz Rum eşkıyâsının Yuzdovişte(?) karyesine giderek üç hâneye ateş verdikleri ve karye papasının oğlunun bir gözünü tüfenk dibçiğiyle fırlatdıkları ve kırk altûn ile bir ester aldıkları ve mahall-i vak‘aya Konemlan müfrezesi yetişüp cinâyetin tevessü‘üne meydân verilmemiş ise de gece olmak münâsebetiyle eşirrânın firâra muvaffak olarak Zihlova cihetine savuşdukları anlaşılup ta‘kîblerine devâm edilmekde idüğü ve Nasliç kazâsı karyelerinde bir papası katl ile Fiştar Naya(?) semtlerinde barındıkları haber alınan diğer Rum çetesinin ta‘kîbi içün Horpeşte'den kuvve-i kâfiyye sevk edildiği ve Berbelice(?) nâhiyesine merbût Subtenbice(?) ve Dolince karyeleri arasındaki değirmen müste’ciri Ohrili şerîf'in eşhâs-ı mechûle tarafından silâh ile itlâf edildiği haber verilmesi üzerine mahall-i vak‘aya gidilmiş ise de şerîrlerin elde edilemediği ve mâh-ı hâl-i Rûmî'nin birinci gecesi sâ‘at beşde Nasliç kazâsının Kesriye mıntıkasındaki Horpeşte'ye bir sâ‘at mesâfede bulunan Iskrapar karyesine yirmi kadar Rum eşkıyâsı giderek karye papasını katl ve itlâf eyledikleri ve eşkıyânın ta‘kîb ve tenkîlleri içün müfrezeler çıkarıldığı Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'ndan bildirilmekle arz-ı ma‘lûmât olunur. Fermân.

BOA. Y. MTV. 279/139

44

FLORİNA'NIN AYDOS KÖYÜNE SALDIRAN RUM EŞKİYA ÇETESİNİN SEKİZ EV VE BİR DÜKKANI YAKIP BİR BULGARI ÖLDÜRDÜĞÜ

Florina'nın Aydos köyüne saldıran yirmi-otuz kişilik Rum eşkiya çetesinin sekiz ev ve bir dükkânı yaktıkları, birçok eşya ve zahire ile sekiz büyük baş hayvanın da telef olduğu, yanlarında götürdükleri bir Bulgarı köy yakınlarında katlettikleri.

28 Ekim 1905

Başkitâbet-i Celîleye
Sadâret-i Uzmâya

14 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Florina kazâsına tâbi‘ Aydos karyesine dün gece Rum eşkıyâsı giderek sekiz hâne ile bir dükkânı ihrâk etdikden sonra ahâlî-i karyeden bir Bulgarı berâberlerine alarak firâr etdikleri ve eşkıyâ-yı merkûmenin ta‘kîb ve der-destleriyçün mevâki‘-i müte‘addideden müfrezeler sevkolunduğu kazâ-yı mezkûr kâ’im-i makâmlığının iş‘ârına binâ’en ma‘rûzdur. Fermân.

Telgrafnâme
Florina
Mahallî Numarası: 3448

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Aydos karyesinde Rum eşkıyâsı tarafından ihrâk olunduğu dünki telgrafnâme-i çâkeriyle arzolunan mebânî, beş bâb hâne ile bir dükkân olup bu miyânda eşyâ ve zehâ’irle on üç re’s büyük hayvânın da muhterik olduğu ve diğer üç hâneye ateş verilmiş ise de yalnız kapuları yanup itfâ edilmiş bulunduğu ve yirmi-otuz şerîrden mürekkeb olan çete, ba‘zı eşhâsı taharrî edilmişlerse de bulamayarak yalnız Dine Miçe'yi der-destle Papa İlya'nın kısrağını ve ashâb-ı alâka kahyası Abdullah'ın bârgîriyle çifte tüfengini berâberlerine alup firâr ve merkûm Dine'yi köy kurbünde katletdikleri ve maktûlün cesedi görülüp defn etdirildiği ve müfreze-i askeriyyeler tarafından bu gece Balkamen ve Kesriye'nin Lehova karyelerini abluka edilüp ale's-sabâh taharriyât icrâ kılınacağı ve Aydos karyesinde bu gecelik müfreze

bırakılmış ise de dâ'imî sûretde asker ikâme edilmezse ahâlî-i karyenin köyü terkedecekleri Noska Müdîrliği'nden iş'âr olunduğu ma'rûzdur. Fermân.

15 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Kâ'im-i makâm
Re'fet

BOA. TFR. 1 MN. 77/7644

45

MANASTIR'DA ULAHLARA AİT MABEDİN İNŞASINI DURDURMAK İSTEYEN RUMLARIN ULAH BAŞPAPAZINA SALDIRDIKLARI

Manastır'da Ulahlara ait bir mabedin inşasını durdurmak maksadıyla Rum metropolitinin teşvikiyle, Ulahlara baskı ve saldırılarda bulunan ancak amaçlarına ulaşamayan Rumların, bunun üzerine Ulah başpapazına saldırarak ağır şekilde yaraladıkları ve papazın İtalyan konsolosluğu tercümanının evine sığınarak canını kurtarabildiği.

30 Ekim 1905

Telgrafnâme
Manastır
Mahallî Numarası: 5899
Târîhi: 17 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Rumeli Vilâyât-ı şâhâne Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-ı Sâmîsine

Lütf-i ale'l-âl-i cenâb-ı metbû'-ı müfehhamdan olmak üzre bundan akdem Manastır kasabasında bulunan Ulah cemâ'atine mahsûs olmak üzre bir ma'bed binâ ve inşâsına müsâ'ade buyurulmuş ve Ulahların öteden beru aduvv-i cân ve mâl olan Rumlar asl-ı menba'-ı fesâd olan Rum metropolidinin eser-i teşvîk ve iğrâsı ile mezkûr ma'bedin küşâdını akîm bırakmak husûsunda sarfetdikleri mesâ'î-i denâ'etkârânesinin semeredâr olamadığı görmelerine binâ'en bu bâbdaki ikdâm ve gayretleri Ulahlar ve bâ-husûs Ulah papasları üzerine imâle ile şimdiye kadar ellerinden geldiği derecede gerek Ulahları itlâf ve tahkîr ve gerek papasları darb ve terzîl ile metbû'-ı müfehham ve mu'azzamımız efendi hazretlerinin avâtıf ve inâyât-ı aliyyelerinin netâyic-i mü'essire-i hayret-bahşâsını izâle etmek fikr-i fâsidesiyle dün dahi Başpapasımız Papa Todoni(?) dâ'îleri ma'bedden avdet ederken yirmi kadar Rum hezelesi birdenbire üzerine hücûm ve o aralık o civârda bulunan diğer bir

cemm‘-i gafîr dahi yetişerek fenâ hâlde darb ve tahkîr etdikden başka hâmil olduğu papas şapkasını parça parça etmeleri üzerine eşirrâ-yı merkûmenin zulm ü ta‘addîsinden kurtulmak üzre her nasılsa ellerinden savuşup o civârda bulunan İtalya Konsolatosu tercemânının hânesine ilticâya mecbûr olmuş ve gürûh-ı merkûmenin bu gibi zulm ve ta‘addîleri devâm etdikce Ulahların mâl u cân, ırz u nâmûsları büyük bir tehlike altında kalarak yaşayabilmek imkânı günden güne azalmakda bulunmuş olduğundan lütfen eşirrâ-yı merkûmenin mücâzât-ı şedîde-i kânûniyyeye çarpdırılması ile berâber gerek kemterlerinin ve gerek papaslarımızın te’mîn-i râhatlarıyçün tedâbîr-i sâ’ile-i lâzımenin ittihâzı husûsunda lâzım gelenlere emr ü fermân buyurulmasını meşmûlü'l-âfâk olan adâlet-i mâlâ-nihâye-i cenâb-ı metbû‘u'l-mu‘azzam(?) nâmına istid‘â ve istirhâm eyleriz. Fermân.

	Keresteci	Manastır'ın Ulah cemâ‘ati nâmına
Todor Paula	**Gorgi**	**Kosti Loska**

BOA. TFR. 1 MN. 77/7656

46

RUM EŞKİYASININ LOBTİN KÖYÜNDE BİR BULGARI KATLEDEREK EVİNİ YAĞMALADIKLARI

Lobtin köyüne gelen Rum eşkiyasının bir Bulgar'ın evine girip bütün eşyalarını yağmalayarak götürdükleri ve ev sahibini katlettikleri.

2 Kasım 1905

Telgrafnâme

Florina

Mahallî numarası:4015

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Dün gece Lobtan [Lobtin] karyesine gelen Rum eşkıyâsından altı şahıs Bulgar milletinden Çile'nin hânesi kapusunu kırarak duhûl edüp merkûmu der-dest ve anın vâsıtasıyla Giro ve Zehber nâmında iki birâderi hânelerinden da‘vet etmişler ise de bulunmadıklarından libâs ve yorgan ve yapağı gibi eşyâlarıyla bir bârgîrlerini ahz ve

Çile'yi köy kurbünde katledüp firâr eyledikleri vâki‘ olan ihbâr üzre inde’t-tahkîk anlaşıldığı Suroviç Müdîrliği’nden iş‘âr kılındığından eşirrâ-yı merkûmenin ta‘kîb ve tenkîlleri husûsunda ne vechile hareket olduğu mezkûr müdürliğe mahallî kumandanlığından istifsâr edildiği ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 20 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Florina Kâ’im-i makâmı

Re’fet

BOA. TFR. 1 MN. 77/7678

47

RUM ÇETELERİNİN GREBENE'NİN AVDELA KÖYÜNDE ULAHLARA AİT EVLERİ ATEŞE VERDİKLERİ VE BAZI ULAHLARI KATLETTİKLERİ

Grebene'nin Avdela köyünde Ulahlara ait evlerin Rum çeteleri tarafından yakıldığı, Perivoli'de Ulah papazının kardeşi ve ahalinin ileri gelenlerinden Nikola Apostol'un otuz kişilik bir Rum çetesi tarafından öldürüldüğü, ayrıca Vodine'de Vraçilevova ormanında bir Ulahın katledildiği ve Gevgili'ye bağlı Liverni köyünde de köy muhtarının oğlunun yaralandığının bildirildiği.

10 Kasım 1905

Telgrafnâme-i Sâmî

28 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Ulah Mektebi Müdîri İsteryo Perzik imzâsıyla Grebene merkezinden Bâb-ı Âlî'ye çekilen telgrafnâmede geçen akşam üzeri kasabadan gaybûbetiyle berâber Avdela karyesindeki Ulah ahâlîye â’id hânelerin ihrâk olunduğu beyânıyla taleb-i ma‘delet olunduğu gibi Perbiyovli'de [Perivoli] otuz kişilik bir Rum çetesi tarafından Ulah Papası Konstantiniki'nin birâderi mu‘teberân-ı mahalliyyeden Nikola Apostolin ile Vodine kazâsı dâhilinde vâki‘ ve Vraçilevova(?) ormanında Ulah Hristo Paro'nun katl ve Gevgili kazâsında merbût Liverni(?) mevki‘inde dahi köy muhtarının oğlunun cerhedildiği başkaca haber verildiğinden ve Rum eşkıyâsının Ulah hakkındaki tecâvüzâtı cidden câlib-i dikkat olduğundan mütecâsirlerinin her tarafca ta‘kîb ve der-destiyle haklarında mücâzât-ı şedîde-i kânûniyye icrâsıyla berâber men‘-i

tekerrürü içün de tedâbîr ve ta‘kîbâtın teşdîdi zımnında lâzım gelenlere vesâyâ-yı ekîde îfâsı tavsiye olunur.

BOA. TFR. 1 MN. 78/7757

48

YUNAN EŞKİYASININ ULAHLARA YÖNELİK SALDIRILARINA AİT LİSTE

Yunan eşkiya çetelerinin 1321 senesi Mart'ından Eylül ayı sonuna kadar Serfice, Vodine, Karaferye, Görice, Kayalar, Manastır ve Yenice'nin muhtelif köylerinde Ulahlara yönelik baskınlar düzenledikleri, bu baskınlar esnasında on iki kişinin çeşitli şekillerde katledildiği, üç kişinin yaralandığı ve yirmi kişinin dağa kaldırıldığı; bu konuda hazırlanan listenin Yunan Maslahatgüzarı Mösyö Ralli'ye verilmek üzere gönderildiği.

11 Kasım 1905

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişliği Cânib-i Vâlâsına

Devletlü efendim hazretleri,

Hudûdu geçerek îkâ‘-ı cinâyât etmekde olan Yunan çetelerinin men‘-i teşekkül ve tecâvüzleri hakkında Atina Kabinesi nezdinde ahîren icrâ kılınan teşebbüsât-ı şedîde üzerine Mösyö Ralli'nin cinâyât-ı mezkûreden dolayı beyân-ı hayretle berâber Yunan toprağında Yunan çetelerinin teşekkülüne karşı tedâbîr-i mü’essire ittihâz olunduğu te’mînâtını tekrâr eylediğini ve şu son günlerde Selânik ve Manastır vilâyetleri dâhilinde eşkıyâ-yı merkûme tarafından katlolunan Ulahların esâmîsi ile cinâyâtın mahâll ve tevârîh-i vukû‘u hakkındaki ma‘lûmâtın Hükûmet-i Yunaniyye'ye teblîğ edilmek üzre bir an evvel mufassalan iş‘ârı muktezî idiğünü mutazammın Atina Sefâret-i Seniyyesi Maslahatgüzârlığı'ndan vârid olup Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i cevâbiyye gönderilen iki kıt‘a telgrafnâmenin tercemeleri berây-ı ma‘lûmât leffen irsâl-i savb-ı devletleri kılınmış olmağla îzâhât-ı matlûbeye â’id

ma‘lûmâtın inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-ı senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 14 şa‘bân sene [1]323
Fî 30 Eylül sene [1]321

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Ferîd

Sadâret-i Uzmâya

Fî 18 şa‘bân sene [1]323
Fî 4 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan 30 Eylül sene [1]321 târihli tahrîrât-ı sâmiyye-i fahîmâneleri ve melfûfâtı mütâla‘a-güzâr-ı âcizî oldu. Yunanlı eşkıyânın Gramatik yaylasından kaldırdıkları re’sen ve cevâben takdîm kılınan 5 ve 6 Ağustos sene [1]321 târihli iki kıt‘a telgrafda arz u beyân olunan Ulahların hiç biri itlâf olunmaksızın eşkıyâ tarafından mu’ahharan salıverilmiş oldukları 7 Ağustos sene [1]321 târihli diğer telgrafnâme-i çâkerî ile iş‘âr edilmiş idi. Rumlar tarafından Ulahlar aleyhine vukû‘ bulmuş olan tecâvüzât Romanyalıların i‘zâm etdikleri derecelerde cesîm olmadığı gibi, Rumların inkâr veya istisfâr etdikleri kadar da ehemmiyetsiz olmadığından sene-i hâliye martından eylülü gâyesine kadar Ulahlar aleyhine nerelerde ne gibi tecâvüzât vukû‘ bulduğu 27 Eylül sene [1]321 târihli ve 618 numaralı diğer tahrîrât-ı sâmiyye-i fahîmânelerine cevâben takdîm edilecek arîzada beyân olunacağı muhât-ı ilm-i sâmî-i vekâlet-penâhîleri buyuruldukda. Ol bâbda.

Sadâret-i Uzmâya

Fî 14 Ramazân sene [1]323
Fî 29 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Cevâben takdîm olunan 4 Teşrîn-i Evvel sene [1]321 târihli ve 1118 numaralı arîza-i çâkerîye zeyldir.

Sene-i hâliye bidâyetinden eylülü gâyesine kadar Yunanlı eşkıyânın Ulah tebe‘a-i şâhâneden katl ve cerhetmiş ve dağa kaldırmış oldukları eşhâsın adediyle cinâyâtın mahall ve târih ve sûret-i vukû‘unu hâvî bir cedvel ile Rum(?) eşkıyâsı tarafından yine müddet-i mezkûre zarfında Ulahlar aleyhine vâki‘ olan tecâvüzâtı hâvî diğer bir cedvel leffen huzûr-ı sâmî-i Sadâret-penâhîlerine takdîm kılınmış olmağla. Ol bâbda.

[Bin] üç yüz yirmi bir senesi bidâyetinden şehr-i Eylülü gâyesine değin Rumlar tarafından Ulahlar aleyhine vukû‘ bulmuş olan cerâyim-i siyâsiyye istatistikidir.

Mahall-i Hudûsü	**Müta‘addî**	**Nev‘-i cürm**			**Hulâsa-i Vakâyi‘**	**Târîh-i Vakâyi‘**
		Katl	Cerh	Dağa Kaldırılan		
Serfice	Yüz yirmi kişilik Rum çetesi	2	—	—	Kayalar'ın şa‘bançe(?) yaylağından Yorgi Kosta, Dimitri Nikola; Sûret-i vahşîyânede kurşun ve kamalar ile itlâf edilmişlerdir.	9 Mayıs sene [1]321
"	On beş kişilik Rum çetesi	2	—	—	Kayalar'ın Gramatik kulübelerinden Yorgi ve birâderi Hristo; on altı yerinden cerh sûretiyle katledilmişler. Rumca varaka va‘z.	19 Haziran sene minh
"	Seksen kişilik Rum çetesi	3	—	—	Grebene'nin Avdela karye papası ve mu‘teberândan iki kişi; Avdela ve İzmikis [Smigi] karyeleri arasında katledilmişlerdir.	22 Temmuz sene minh
Karaferye	Rum çetesi	2	—	—	Kayalar'ın şa‘bançe(?) yaylağından Giçe Yano, Mita Kola; yaylak civârında katledilmişlerdir.	7 Mayıs sene minh
"	On altı kişilik Rum çetesi	—	—	2	Uzuncova karyesinden iki Ulah; bi'l-âhire tahliye edilmişlerdir.	16 minh
"	Kasabalı Rum Dimitri	—	1	—	Kasabalı Tolo Hacı Gogo; kasaba dâhilinde münâferet-i milliyye sevkiyle ve revolver ile cerhedilmişdir.	13 Temmuz sene minh
Vodine	Rum çetesi	1	—	—	Govişan çiftliğinden Dimo; Bulgar eşkıyâsına ihbârâtda bulunduğu töhmetiyle katledilmişdir.	14 Nisan sene minh
"	Rum çetesi	—	—	1	Ladova [Vladova] karyeli Gi[y]orgi.	24 Mayıs sene minh
Kayalar	Rum çetesi	—	1	—	Gramatik kulübeleri papasının oğlu Mihal Yanaki.	24 Mayıs sene minh
"	Altmış kişilik Rum çetesi	—	—	15	Gramatik kulübeleri yirmi beş şahs; ormana kömür i‘mâline giderler iken kaldırılmış ve beş sâ‘at sonra tahliye edilmişlerdir.	4 Ağustos sene minh
Görice	Yetmiş kişilik Rum çetesi	—	—	2	Plas kulübelerinden Naşo Nikola, Vangel Gaki; itlâf ve kilisede mevcûd Ulahca kütüb ihrâk edilmişdir.	21 Temmuz sene minh
Manastır	Tırnova karyeli Rum Pando Naki	—	1	—	Manastır'da mukîm Doktor Perikli Bocava; müsâfireten Tırnova karyesinde bulunur iken sokakda cerh edilmişdir.	7 Temmuz sene minh
Yenice	Rum çetesi	2	—	—	Çernareyika karyeli Sığırtmaç Yovan İço, Gono Dorço; karye hâricinde Badaşda nâm mahalde ipler ile bendedilerek baltalar ile katledilmişler ve üzerlerine Rumca varaka va‘z olunmuşdur.	22 Ağustos sene minh
		12	**3**	**20** **17** **3**	Dağa kaldırılanların on yedisi tahliye edilmişdir.	

BOA. TFR. 1. A. 27/2675

49

RUM EŞKİYASININ FLORİNA'NIN NOLYAN-I BÂLÂ KÖYÜNDE BİR DÜĞÜN EVİNİ BASTIĞI

Halkı Müslüman, Bulgar ve Rumlardan oluşan Nolyan-ı Bâlâ köyüne gelen Rum eşkiyasının Bulgarlara ait bir düğün evini basarak ateşe verdikleri; dört kadın ve iki çocuğun yaralandığı, kaçmak isteyen yedi kişinin kurşunla, bir evde saklanan altı kişinin de yanarak öldükleri, biri Rum diğeri Bulgar iki jandarmanın da olay esnasında köyde bulundukları halde hiç bir müdahale ve ihbarda bulunmayıp sabahı bekledikleri.

12 Kasım 1905

Telgrafnâme

Florina

Mahallî Numarası: 4102

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Ahâlîsi İslam ve Bulgar, Rumdan mürekkeb vak‘aya yirmi dakîka kurbiyeti olan Nolyan-ı Bâlâ karyesine bu gece sa‘at beş buçuk raddelerinde mikdârı nâ-ma‘lûm Rum eşkıyâsı gelerek Bulgarlardan Gorgi'nin düğün evini kuşatup ateş[e] verdikleri, derûnundaki kadın-erkek birçok halkdan bir kısmı komşulara ferceyâb-ı firâr olarak tahlîs-i nefse muvaffak olmuşlarsa da bunlardan dört kadın ile iki kız çocuğunun atılan tüfenglerden hafîf sûretde mecrûh oldukları ve firâr etmek isteyen yedi şahıs eşkıyânın eline geçüp kurşunla katledilmiş ve hânede ihtifâ eden bir kız ile davulcu bir İslam ve dört Bulgarın muhterikan vefât etmiş bulundukları ve eşirrâ-yı merkûme, iki kız çocuğunun üzerindeki tezyînât akçelerini alup kendilerini itlâk ve firâr eyledikleri bu sabâh vâki‘ olan ihbâr üzerine mahalline bi'l-azîme icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşılmışdır. Eşkıyâ miyânında teşhîs olunan kimesne bulunup bulunmadığı şimdilik mechûl kalmış ise de, da‘vetsiz olarak geç vakit mezkûr düğüne gelüp eşkıyânın ta‘arruzundan biraz evvel hârice çıkan Rum milletinden mezkûr karyeli bir şahsın delâleti maznûn olmağla taht-ı tevkîfe alındığı ve biri Rum diğeri Bulgar iki jandarma, vak‘a gecesi karyedeki diğer düğün evlerinde tesâdüfen bulunup ahâlî ile birlikde tüfeng sadâlarını istimâ‘ etdikleri hâlde ihbâr-ı vukû‘ât içün sabâha kadar bulundukları yerleri terketmeyerek ihtifâ eyledikleri cihetle taht-ı mes’ûliyyete alınmaları mukarrer bulunduğu ve eşkıyânın cevelângâhı olan mahallerde yeniden

taharriyât ve ta‘kîbât icrâsı zımnında muhtelif cihetlerden müfrezeler tahrîk edildiği ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 30 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Florina Kâ’im-i makâmı
Re’fet

BOA. TFR. 1 A. 27/2674

50

GREBENE RUM METREPOLİDİNİN RUM ÇETELERİNİ ULAHLARA KARŞI KIŞKIRTTIĞI

Grebene Rum metropolidinin Rum eşkiyası ile münâsebette bulunduğu ve Ulahlar aleyhine kışkırtma yaptığı hususunda şikâyetler olduğu; Rum ve Yunan eşkiyalarının son zamanlarda artan zulümleri neticesinde; bir çok Müslümanı, Bulgarı ve Ulah'ı öldürüp, yaralayıp, evlerini ve dükkânlarını yaktıkları; Rum ahaliye en ufak bir baskı yapılmadığı hatta devletin ecnebîlerce Rum taraftarlığı ile suçlandığı ve son sene zarfında ahalisinin Eksarhhâne'ye intikal ettiğini ısrarla ifade eden yüz elliden fazla Bulgar köyüne, Bulgar papas ve daskallarının girmesine izin verilmemesine, nüfusun da Rum olarak kayıtlı bulunmasına rağmen Rumların kendilerine baskı yapıldığını iddia etmelerinin çok büyük bir haksızlık olduğu.

20 Kasım 1905

Başkitâbet-i Celîleden 6 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Rum eşkıyâsının şu günlerde tecâvüzâtda bulunmakda ve Grebene Rum metropolidinin eşkıyâya rehberlik etmekde olduğundan dolayı şikâyet vukû‘ı Bâb-ı Âlî’den hâk-pây-ı âlîye arz kılınmış ve diğer tarafdan Rum ahâlînin hükûmet-i seniyyeye sadâkatleri ma‘lûm olduğu halde bir müddetden berü dûçâr-ı tazyîkât ve şiddet olmakda bulundukları ve mûmâ-ileyh metropolid hakkındaki beyânâtın müftereyâtdan ibâret olduğu beyânıyla ma‘delet-i seniyye-i mülûkâne istid‘â olunmuş olduğundan bu bâbdaki tahkîkât ve ma‘lûmât-ı âsafânelerinin arz ve iş‘âr kılınması emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfine tevfîkan teblîğ olunur. Ol bâbda.

Fî 7 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Başkitâbet-i Celîleye

7 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

C.[Cevâb] 6 Teşrîn-i Sânî sene [1]321 Rum ve Yunan eşkıyâsının son zamanlarda gerek Bulgardan ve gerek Ulahdan mutî‘ köylüler aleyhine icrâ etdikleri cinâyetler hakîkaten pek vahşiyâne ve hûn-rîzânedir. Florina'da Kladerob nâm karyede on altı köylü Bulgarı bağlayup fecî‘ sûretde katl ve Nolyan karyesinde yedi Bulgarı itlâf ve bir müslümân ile dört Bulgarı ihrâk ve dört kadınla iki çocuğu cerh ve Grebene kazâsında Avdela karyesinin Ulah mahallesinde yüz otuz üç hâne ile sekiz dükkanı ihrâk ve birkaç kişiyi katletmişlerdir. Florina kazâsındaki cinâyâtı îkâ‘ eden ve on altı kişiden mürekkeb olan çete sâye-i kudret-vâye-i cenâb-ı pâdişâhîde hayyen ahz u girift olunmuşlardır. Daha müte‘addid cinâyetler îkâ‘ etmişlerse de ehemmiyetleri derece-i sâniyede olduğundan mûceb-i tasdî‘ olmamak üzre arz u tafsîlinden ictinâb olundu. Grebene Rum metropolidinin eşkıyâ ile münâsebette bulunduğu ve Rumları Ulahlar aleyhine teşvîk ve teşcî‘ etdiği Manastır Vilâyeti ile Serfice Mutasarrıflığı'ndan ve cihet-i askeriyyeden mütemâdiyen iş‘âr edilmekde oldukdan başka mûmâ-ileyhin rü’esâ-yı eşkıyâdan birine hatt-ı destiyle yazdığı bir varakada hükûmet-i mahalliyyece elde edilerek taraf-ı çâkerîden müteferri‘âtıyla berâber aynen Bâb-ı Âlî'ye irsâl kılınmış idi. Manastır ve Florina vesâ’ir bir iki mahal metropolidlerinin de teşvîkâtı mütevâtir ve fakat delâ'il-i kânûniyye mefkûddur. Sâye-i ma‘delet-vâye-i cenâb-ı pâdişâhîde Rum tebe‘a-i sâdıkaya me’mûrîn-i hükûmetle asâkir-i şâhâne tarafından hiçbir sûretle zerre kadar tazyîkât vukû‘ bulmayup haklarında pek ziyâde mülâyimâne mu‘âmele edilmekde ve hatta bundan dolayı bi'l-umûm ecnebîlerce cihet-i mülkiyye ve askeriyye Rum tarafdarlığıyla ithâm olunmakdadır. Binâen-aleyh Rum ahâlînin dûçâr-ı tazyîk ü şiddet oldukları iddi‘âsı külliyen muhâlif-i hakîkatdir. Rum ahâlînin sadâkatleri cihetiyle mezheb ve hukûklarının her dürlü tecâvüzâtdan muhâfazasına her tarafca fevka’l-hadd i‘tinâ etdirilmekde olduğu gibi serbestî-i edyân mes’elesi Memâlik-i Mahrûse-i şâhâne'de mine'l-kadîm pek vâsi‘ bir sûretde cereyân etdiği halde son iki sene zarfında patrikhâneden ayrılup Eksarhhâne'ye intikâl etdiklerini musirrâne beyân eden ve ecnebîlerden sahâbet-i mü’essireye nâ’il olan yüz elliden mütecâviz kurâ-yı cesîme sekenesinin tebdîl-i mezheb etmelerine ve kurâ-yı mezkûreye Bulgar papası ve daskallarının ayak basmalarına müsâ‘ade olunmayarak cümlesi patrikhânenin idâresinde ibkâ ve ol sûretle sicill-i nüfûsa kayd u idhâl olundukları ve bu mâdde

üzerine gerek Eksarhhâne ve gerek ecnebîler tarafından şiddetle devâm etmekde olan şikâyât ve ta‘rîzâta cevâb i‘tâsıyla iştigâl edildiği meydânda iken yine Rumların dûçâr-ı tazyîk ü şiddet olduklarından bahisle müsted‘iyâta kıyâm olunması pek büyük bir insafsızlık olacağı ma‘rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 A. 27/2686

51

YUNAN ÇETELERİNİN RUMELİ'DEKİ BULGAR VE ULAHLARA KARŞI YAPTIKLARI SALDIRILARIN SON GÜNLERDE ARTTIĞI

Yunanlıların çeteler oluşturarak Rumeli'deki Bulgar ve Ulahlara yaptıkları baskı ve tecâvüzlerin son zamanlarda çok fazlalaştığı, Avrupa'nın bu olayları bahane ederek müdahale etmesine meydan vermemek için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği.

25 Kasım 1905

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 692

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Bir müddetden beri Yunanlıların Rumeli Vilâyât-ı Selâsesi'ne çete şeklinde eşkıyâ tertîb ve sevki sûretiyle Bulgar ve Ulah ahâlî hakkında devâm eden tecâvüzâtı bu günlerde cidden câlib-i dikkat bir dereceye geldiğinden bi'l-âhire bu yüzden Avrupa'nın müdâhale-i kat‘iyyesine meydân verilmemek üzere îcâb-ı hâlin icrâsı lede'l-arz şu uygunsuzlukların ve mûcib-i şikâyet ahvâlin önünü alacak tedâbîrin ittihâzına sa‘y u i‘tinâ edilmesi zımnında şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfine tevfîkan Yanya ve Manastır vilâyetlerine ve cihet-i askeriyyece de ta‘kîb ve te’dîb-i eşkıyâya i‘tinâ edilmesi hakkında komisyon-ı askerîye teblîgât-ı lâzıme îfâ kılındığı Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i husûsiyye cevâben inbâ ve Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'ne teblîgât icrâ olunmağla taraf-ı devletlerince de ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı

hümâyûn-ı şâhâne iktizâsının îfâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 19 Ramazân sene [1]323
Fî 3 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Ferîd

Selânik, Manastır Vilâyetlerine

12 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Sadâret-i Uzmâ'dan şeref-vârid olup sûreti bâlâya naklolunan 3 Teşrîn-i Sânî sene [1]321 târihli ve 692 numaralı tahrîrât-ı sâmiyyenin mübelliğ olduğu irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı münîfine tevfîkan Yunan çetelerinin Bulgar ve Ulah ahâlî haklarındaki tecâvüzâtını men‘a kâfil olacak tedâbîr-i kaviyyenin ittihâz ve icrâsı husûsunun lâzım gelenlere sûret-i mü’ekkidede emr ve teblîğ buyurulması bâbında.

BOA. TFR. 1 UM. 10/948

52

AYVASIL GÖLÜNDE BULGARLARA SALDIRININ RUM EŞKİYASI TARAFINDAN YAPILDIĞI

Ayvasıl gölünde katledilen ve yaralananların Bulgar olduklarının ve olayın Rum eşkiyası tarafından yapıldığının tesbit edildiği, bir kişinin tutuklandığı.

4 Aralık 1905

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi
Husûsî

Selânik Vilâyeti'nden mevrûd 21 Teşrîn-i Sânî sene [1]321 târîhlü şifreli telgrafnâmedir.

Zeyl 20 Teşrîn-i Sânî sene[1]321. Ayvasıl gölünde cerh ve katl olunan Hırıstiyanların Bulgar oldukları memleketlerinden vukû‘ bulan isti‘lâma alınan

cevâblardan ve cürmün Rum cemâ‘atinden olta(?) müste’ciri Hristo Ligor'un delâletiyle Rum eşkıyâsı tarafından irtikâb olunduğu eldeki delâ’il ve emârâtdan anlaşılmasıyla merkûm Hristo Ligor'un cihet-i adliyece taht-ı tevkîfe alındığı ve eşkıyâ-yı merkûmenin ta‘kîblerinden geru durulmadığı ahîren Lankaza Kâ’im-i makâmlığı'ndan verilen ma‘lûmât üzerine ma‘rûzdur. Fermân.

BOA. Y. MTV. 281/67

53

RUM EŞKİYASININ BULGARLARA RUM PATRİKHÂNESİNE KATILMALARI İÇİN BASKI YAPTIKLARI

Morihova nahiyesine bağlı Beşeşte köyüne gelen otuz altı kişilik bir Rum çetesinin, Papaz Niko'nun evine girerek dinî kitapları gasbettikleri ve ahaliyi evlerinden çıkartarak bir yere toplayıp Rum Patrikhânesine dahil olmaları için tenbihte bulunduklarının bildirildiği.

10 Aralık 1905

Telgrafnâme

Pirlepe

Mahallî Numarası: 4231

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

şehr-i cârînin yirmi üçüncü çarşamba gecesi sa‘at üç râddelerinde otuz altı kişiden mürekkeb bir çete Rum eşkıyâsı Morihova nâhiyesinin Beceşte [Beşeşte] karyesine gelüp karye-i mezkûreli Papas Niko'nun hânesine bi'd-dühûl kütüb-i dîniyyelerini ahz u gasb ile ahâlî-i karyeden bir haylî kesânı hânelerinden çıkarup bir mahalle cem‘ edüp Eksarhhâne'den fekk-i irtibâtla Rum Patrikhânesi'ne tahvîl-i intisâb etmeleri içün tenbîhâtda bulundukları bugün nâhiye-i mezkûr müdîrliğinden vârid olan tahrîrâtda bildirilmiş eşkıyâ-yı merkûmenin bi't-ta‘kîb kahr u tedmîrleri içün müdîriyet-i mezkûreye teblîğ edilmiş olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 27 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Pirlepe Kâ’im-i makâmı

şevket

BOA. TFR. 1 MN. 80/7933

54

GÖMENCE NAHİYESİNDE BULGARLARA KARŞI RUMLARIN YAPTIKLARI İDDİA EDİLEN SALDIRILARIN TAHKİKİ

Gömence nahiyesinde Bulgar ve Rum ahali arasındaki gerilimin arttığı, Gömence'nin Bulgar ahalisi namına muhtar ve azâların verdikleri dilekçede; Bulgarlara karşı gerçekleştirilen saldırıların sorumlusunun Rum Doktor Angelaki olduğu ve köyün eskiden beri kurulan pazarının kapandığının iddia edildiği, çeşitli tarihlerde öldürülen ve yaralanan Bulgarlarla alâkalı olarak ileri sürülen iddialar hakkında tahkikat yapıldığı.

12 Aralık 1905

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Celîl-i Fehâmet-penâhîlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Gömence karyesi Bulgar ahâlîsinin hâl-i tahammül-fersâsını makâm-ı sâmîlerine bundan iki üç mâh akdem arzetmiş idiysek de hâli iyileşeceği yerde daha ziyâde fenâlaşmakdadır. şöyle ki: Bundan bir mâh akdem karyemiz ahâlîsinden Trapko Bojin, Çernare[y]ika karyesi civârında odun toplamağa gitdikde eşhâs-ı mechûle tarafından önden dört ve arkadan iki kama saplamakla katl ve itlâf edilmiş ve na‘ş ancak dört gün sonra bulunmuşdur. Mâh-ı hâlin on ikinci günü karyemiz hâricinde Tu[r]şilova mevki‘inde "Uzun Tarla ya‘ni Dilga niva" nâm bağlarda bir kaç Rum pusu kurarak karyemizden istasyona giden kirâcılarımızı katl ve itlâf tasavvur ve ta‘ammüdünü zihinlerine yerleşmiş ve bi-avnihî te‘âlâ ancak Gono Papa Hristo Kopanof'u ağır ve tehlikeli sûretde cerhetmişlerdir. Mecrûh-ı merkûm, pusu kuran kâtiller miyânında karyemiz Rum cemâ‘atinden İçko Tombe, Andon Cane, Papa Dimitri'nin oğlunu ve pantalonla mülebbes başkalarını da teşhîs etmişdir. İş bu cinâyetlerden dolayı yollar kapanup Gömence'de eski zamandan beri kurula gelen pazar büsbütün kapanmış ve kulları alış veriş kahtlığından büyük bir sefâlet içinde bulunuyoruz. Bütün bu fenâlık karyemizde ikâmet eden tebe‘a-i Yunaniyye'den Tabîb Angelaki'den ileri gelir. Tabîb Angelaki'den pek çok şikâyetler etmiş idiysek de hiç biri nazar-ı dikkate alınmamışdır. Mecrûh-ı merkûm tarafından teşhîs olunup pusuda iştirâk etmiş olan pantalonlu eşhâsdan biri Koço, diğeri Kerasim vesâ’iredir ki bunlar karyemize gelen ve Tabîb Angelaki tarafından i‘âşe ve idâre edilen yabancı ve serseriler olup hiç bir iş ve güçleri yok ve ancak cinâyât îkâ‘ ve tertîbiyle iştigâl ederler. Keyfiyetden makâm-ı sâmî-i cenâb-ı hidîv-i a‘zîmîlerini haberdâr etmekle

berâber ya sâlifü'z-zikr Tabîb Angelaki'nin karyemizden kaldırılması ve yâhûd dört yüz â'ile efrâdından ibâret bulunan kullarına hicret etmek üzre münâsib bir yerin tahsîs ve bu sûretle refâh-ı hâlimizin istihsâli esbâbının istikmâline müsâ'ade-i celîle-i hidîv-i efhamîlerinin bî-dırîğ ve râygân buyurulmasını istid'â ve istirhâm eyleriz. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 20 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Yenice-i Vardar kazâsının Gömence karyesi
umûm Bulgar ahâlîsi nâmına
Muhtar
Gono Trayko

Mühür

A'zâ
Bende
Tano Kostantin Torovla

A'zâ
Bende
Hristo Papamitre

Numara: 187

Yenice Kâ'im-i Makâmlığı Vekâlet-i Cânib-i Âlîsine

İzzetlü efendim hazretleri,

Gömence Bulgar ahâlîsinin tebe'a-i Yunaniyye'den Doktor Angelaki ile ba'zı eşhâs hakkında şikâyeti câmi' olmak üzre Müfettiş-i Umûmîlik Cânib-i Sâmîsine takdîm olunmuş olan arzuhâlin leffiyle zahr-ı arzuhâldeki buyuruldu-ı sâmî-i müfettiş-i efhamîye nazaran tahkîkât icrâsıyla taleb buyurulan îzâhâtın sür'at-i i'tâsını âmir şeref-vârid olan 24 Teşrîn-i Sânî sene [1]321 târîhli ve üç yüz yirmi dört numaralı tahrîrât-ı aliyye-i kerîmâneleri cevâbıdır. Gömence Bulgar muhtarıyla a'zâlarının umûm ahâlî nâmına takdîm kılınmış olan istid'ânın mebde'inde şikâyete zemîn olarak bir mâh mukaddem karyeleri ahâlîsinden hatab getirmek üzre Çernare[yi]ka civârına giden Trapko Bojin'in eşhâs-ı mechûle tarafından ön ve arka taraflarından müte'addid kama saplanmak sûretiyle katlolunup cesedi dört gün sonra bulunmuş olduğu ma'raz-ı şikâyetde der-miyân olunmuş.

Merkûm Trapko Bojin geçen Teşrîn-i Evvel'in on ikinci Çarşamba günü ikinci def'a olarak hânesine odun getirmek üzre Çernare[y]ika meşeliğine gitmiş ise de avdet etmediği ve yalnız merkebi hânesine gelmiş olduğu yolunda gaybûbetinden üç gün sonra akşam vakti akrabâlarından Reste Trayan(?) tarafından hükûmete ihbâr-ı

keyfiyyet edilmiş ve ferdâsı günü ale's-sabâh jandarma ve asâkir-i şahâneden iki kol üzerine tertîb olunup sevkedilen müfrezeler Gömence'ye bir sâ‘at ve Çernare[y]ika'ya iki sâ‘at bu‘d-ı mesâfede ve Çernare[y]ika karşusunda odun kesüp toparlamakda olduğu bir tepede müte‘addid mahallerinden kama saplanup cerh ve katledilmiş olduğu hâlde cesed-i bî-rûhuna tesâdüfle kaldırtdırılup Gömence'ye nakl ve mu‘ayenesi asker tabîbi tarafından icrâ olunarak defn etdirilmiş ve Gömence karyesi Bulgar bekçilerinden İstamo ve Mino Panayota ve Dino İsteko ve Yovan Yani mahall-i maktele doğru çarşamba günü sâ‘at yedi râddelerinde Rum cemâ‘atinden Gömenceli Tanaş Doloş'la, Mino şota ve İçko Tombe ve Andon Cane'nin gitmiş olduklarını bi'l-beyân merkûmûndan Trapko Bojin'in kâtilleri olmak üzre gösterilmişse de haklarında icrâ olunan tahkîkât netîcesinde maznûn-ı merkûmun jandarma efrâdından ve Bulgar milletinden Miço Gorki ve Hasan Süleyman ve daha sâ’ir bir çok kesânla berâber salı günü Gömence İstasyonu'na gidüp avdetlerinde Buymi[t]çe'de beytûtet ve ferdâsı çarşamba günü hareketle sâ‘at yedi râddelerinde Gömence'ye vâsıl olmuş oldukları tahakkuk etmekle merkûmûn bekçilerin bunları maznûn göstermeleri sırf iftirâdan ibâret olduğu anlaşılup ol bâbdaki evrâk-ı tahkîkiyyenin cihet-i adliyyeye tevdî‘ kılınmış olduğu tedkîkât-ı kuyûdiyyeden ve gerek ayruca icrâ edilen tahkîkâtdan anlaşılmışdır.

İkinci şikâyetleri olan şehr-i hâlin on ikinci günü Turşilova hudûdunda Bulgarca Dilganiva ta‘bîr olunur Uzuntarla nâm mahalde Rumlar tarafından pusu kurulup istasyona giden kiracılardan Gono Papa Reste [Hristo] Kopanof'un iki yerinden ağırca cerîhadâr edildiğini ve cârihlerin karyeleri Rum cemâ‘atinden İçko Tombe ve Andon Cane ve Papa Dimitri'nin oğlu ve pantalonlu iki şahsı mecrûh-ı merkûmun teşhîs etmiş olduğu bahsine gelince;

şehr-i hâlin on birinci Cumartesi gecesi sâ‘at on bir buçuk râddelerinde sabâha iki sâ‘at kalarak Gömenceli Bulgar Gono Papa Hristo ve Dimitri Yovan Kiniker ve Tano ve Tano Gono Hacı Gorki ve Mino Gone Çake nâm kirâcılarla birlikde Gömence İstasyonu'na şarap nakletmek üzreler iken Gömence'ye yarım sâ‘at mesâfede vâki‘ Gömence bağları müntehâsında ve Turşilova hudûdunda Uzuntarla nâm mevki‘de pusu kurmuş olan eşhâs-ı mechûle tarafından üzerlerine silâhlar atıldığını ve kendüsüne bir zarar olmaksızın kaçup ma‘lûmat vermek üzre geldiği ve diğer refîklerinin ne olduğunu anlayamadığını mezkûr kirâcılardan sâ‘at yarım râddelerinde dâ’ire-i hükûmete gelen Dakça Nikola tarafından ihbâr-ı vak‘a olunması üzerine hemân vakit fevt edilmeksizin lâzım gelenler bi'l-istishâb her ihtimâle karşu evvel-emirde Bulgarlara karşu serbest tavrını takınan ve şübheli takımdan olan Rum milletinden Gömenceli Papa Dimitri ve İçko Gono Tombe ve Andon Gone Cane ile

tebe‘a-i Yunaniyye'den şübheli eşhâsın hâneleri basılarak taharriyât ve tahkîkât-ı lâzıme bi'l-icrâ bunların bu fi‘l-i cürmü îkâ‘ etdiklerine dâ’ir hiç bir edille ve emâre-i kanûniyye elde edilemediği hâlde mahall-i vukû‘âta gidilmiş idi. Cürmün îkâ‘ olunduğu mahall yol ortasında ufak kıt‘ada yüksekçe bir mahalde üç şahs-ı mechûl tarafından birbirine yakın kurulmuş olan pusudan sekiz on hatve ilerüde yoluna devâm eden kiracılar üzerine kırma çifte tüfenk ve Yunan beylik revolverleriyle ateş edilmiş olduğu âsârı delâletiyle anlaşılmış olduğu gibi mahall-i cürme yüz hatve mesâfede bir tarla içerüsünde topluca bir çalılık yanında iki yerinden mecrûh olduğu hâlde düşüp kalmış olan kirâcılardan Gono Papa Hristo bulunarak alınup Gömence'ye nakledilirken kimin tarafından yaralanmış olduğunu tefrîk edüp edemediği su’âline karşu yalnız baş ve göz işâretiyle kendüsünü cerîhadâr edenleri bilemediğini anlatmış iken hânesine naklolunup celbedilen doktor tarafından mu‘âyene ve müdâvât-ı ibtidâ’iyyesi icrâ etdirildikden bir müddet sonra, zabtolunan ifâdesinde kendüsü yaralandığında yol kenarında ormanlığa girerek saklandığı sırada câribleri pusu mahallinden kalkarak kendü yanlarına takarrüb ve tevakkufla silahları atdıkları mahalli mu‘âyenelerinde sâlifü'l-arz isimleri ta‘dâd olunan Gömenceli Rumlarla iki pantolonluyu teşhîs etdiği yolunda cereyân-ı vak‘ayı tefsîr eylemiş ise de yol kenarında saklanabilecek ormanlık olmadığı gibi velev olsa bile büzülüp saklanan bir şahıs zulmet-i leylde ayakda bulunanları teşhîs edebilmesi mümkün olamayacağından ve kendüsü mahall-i cürme yüz hatve mesâfede bulunmasından ve gâyet karanlık olmak dolayısıyla mütecâsirleri görüp tanıyamadıkları yolunda da arkadaşlarının ifâde eylemeleri ve maznûn-ı merkûmûnun bu cürm-i vâki‘i ikâ‘ etdiklerine dâ’ir de bir ser-rişte elde edilemeyüp fâ‘il-i cürm olanlar mechûl kalmış ise de yine cârihin ifâde-i ahîresi nazar-ı ehemmiyyete alınarak merkûmûn derdestle haklarında icrâ kılınan tahkîkât-ı evveliyye evrâkıyla ma‘an cihet-i adliyyeye teslîm olunmuşlardır.

Mebhûs cinâyetlerden dolayı yollar ve Gömence pazarı kapanup bey‘ ü şirânın kahtından büyük sefâlet içinde bulundukları ve bütün fenâlıklar tebe‘a-i Yunaniyye'den Doktor Angelaki'den mütevellid olduğu ve merkûmûn hakkında pek çok şikâyet etdikleri hâlde nazar-ı dikkate alınamadığı ve pantalonlu eşhâsdan biri Koço diğeri Kiraşim ve sâ’ire olduğu ve bunlar Doktor Angelaki tarafından idâre olunur işsiz serserilerden olup mahzâ cinâyet îkâ‘ ve tertîbiyle iştigâl üzre bulunduklarından keyfiyeti ihbâr ile Doktor Angelaki'nin karyelerinden kaldırılması talebiyle şikâyetleri netîcelendirilmiş.

Pazarın ta‘tîli vukû‘ât-ı mebhûselerden mukaddemdir. Sûret-i zâhirede yollardan emniyetsizlik gösteren ahâlî istedikleri vakit öteye berüye serbestce gidüp gelmekde devâm üzrelerdir. İsimleri tasrîh olunan Yunanîler dâ’imâ taht-ı tarassudda

bulundurulmakda iseler de haklarında vukû‘a gelen şikâyât-ı mütevâliyyeyi derece-i sübûta îsâl eder, şimdiye değin bir delâ’il-i kânûniyye elde edilememiş ve şikâyâtları hilâf-ı hakîkat olduğu tahakkuk etmişdir. Bulgar eşkıyâsının ve gerek anların âmâl-i mel‘anet-kârânesine hidmet eyleyen müfsidînin tehdîd ve zulm-kârâne hareketlerinden kûrâ-yı sâ’ireden sarf-ı nazar Gömence karyesi ahâlîsinin kısm-ı a‘zamı Bulgarlığa sülûk etmiş ve Rumlar ise pek az mikdârda kalmışdır. Bunları da nâ-çâr bırakarak mesleklerine temâyül etdirebilmeğe çâre-sâz olmak üzre Rumların hükûmetce ve gerek sâ’ir cihetce olsun husûsâtlarını ta‘kîb ve tesviye ile uğraşan ve on üç ve on dört seneden ber[ü] burada ihtiyâr-ı ikâmetle emlâk ve arâzî edinmiş Rum müfsidlerinden olan ve ahvâl ve harekâtı heme-ân nazar-ı tedkîk ve tefahhusdan dûr tutulmayan merkûm Doktor Angelaki'yi Gömence'den kaldırabilmek üzre hilâf-ı hakîkat şikâyâtda buluna geldikleri tebeyyün etmemesi delîl-i kâfîdir. Bu doktor, Bulgarlar tarafından iki def‘a pusuya düşürülüp cerîhadâr edilmiş ve bu sebeble muhâfazasına iki nefer de terfîk olunarak ta‘arruzdan masûniyeti taht-ı te’mîne alınmış ve bir tarafdan da kendüsüne ser-rişte verilmeksizin ahvâli tarassud etdirilmekde bulunmuşdur. Rumlar tarafından vukû‘a getürülen cürm ve cinâyâtda merkûm doktorun belki ma‘lûmâtı tahtında icrâ olunmakda ise de ittihâm edilecek bir delâ’il-i kânûniyye elde edilememekde ve Bulgar ve Rum eşkıyâlarının ta‘kîbât ve taharriyâtında zerre-nümâ kusûr edilmeyüp kahr u tenkîllerine çalışılmakda olduğunun arzına mücâseret kılındı. Ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr ü irâde efendimindir.

Fî 27 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Gömence Nâhiyesi Müdîri
Bende
Mühür

Aded:319

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Gömence'de vukû‘a gelen fenâlıkların müsebbibi tebe‘a-i Yunaniyye’den Doktor Angelaki olduğuna ve daha ba‘zı ifâdeye dâ’ir Gömence Bulgar muhtâr ve a‘zâları tarafından bi't-takdîm tahkîkât-ı lâzıme icrâsı irâdesini mutazammın 22 Teşrîn-i Sânî sene [1]321 târîhlü buyruldu-i sâmî-i cenâb-ı müfettiş-i efhamîleriyle

irsâl buyurulan istid‘ânâme üzerine Gömence Müdîrliği'ne teblîgât-ı mukteziyye icrâ olunmuş idi. Bu kerre müdîriyyet-i mezkûreden cevâben vürûd eden ve hakîkât-ı hâl ber-tafsîl beyân ve hikâye kılınan 27 Teşrîn-i Sânî sene [1]321 târîhlü ve yüz seksen yedi numaralu tahrîrât ol bâbdaki mürsel arzuhâl ile ma‘an ve leffen arz u takdîm kılınmış ve merkûm Angelaki'nin yanında eczâcı sıfatıyla bulunan Peraşim ile Gömence'de sûret-i zâhirde diğer bir refîkiyle müştereken bir kahvehâne tutup fakat işiyle tevaggul etmeyen Yunanlı Apostol'un Gömence'de bekâları mehâzîri ve bu yüzden bir çok sızıldıyı intâc ederek oradan kaldırılmaları lüzûmu bu def‘a da tekrâr vilâyet-i celîleye arz u iş‘ar kılınmış olmağla ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 14 şevvâl sene [1]323 ve
Fî 28 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Yenice Kâ’im-i makâm
Vekîli
Bende
Mühür

BOA. TFR. 1 SL. 90/8978

55

ON BEŞ KİŞİLİK BİR RUM ÇETESİNİN GREBENE'NİN PERİVOLİ KÖYÜNDE BAZI EVLERİ YAKTIKLARI

Grebene kazasına bağlı Perivoli köyüne gelen on beş Rum eşkiyasının Ulahlara ait birkaç evi yaktıkları ve yakmayı düşündükleri diğer bir evi de, Rum metropolidinin köye geldiğinde kaldığı eve bitişik olmasından dolayı, yakmaktan vazgeçtikleri.

13 Aralık 1905

Telgrafnâme
Manastır
Mahallî Numarası: 51315

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

şehr-i hâl-i Rûmînin on altıncı çarşamba günü sa‘at on iki râddelerinde Grebene kazâsının Provel [Perivoli] karyesine giden on beş Rum şakîsinden bir kısmı köyün etrâfındaki nükâtı tutarak köy derûnuna giren yedi nefer şakîden bir bir defter çıkarup

ibtidâ Ulah Papas Papa Dimitri ile Ulah tarafdârânından Niko Yani ve Ponayotu Perziko ve Taşola Rizo'nun hânelerini su'âl ve tahkîk eyledikden sonra **evvelâ;** Niko Yani ile birâderlerinin müşterek olan üç bâb hânelerine bi'd-dühûl bulmuş oldukları ufak tefek eşyâyı ahz ile ateş[e] verdikden sonra civâr hânelere sirâyet etmemek içün köylülerle berâber kendileri de çalışdıkları, **sâniyen;** yine bu sûretle Papa Dimitri'nin ve müte'âkiben Panayot Perziko'nun hânesini ihrâk eyledikleri ve Taşola Rizo'nun hânesini de yakmağa teşebbüs etmişler ise de mezkûr hâneye muttasıl olup Grebene metropolidi köye geldikçe müsâfir edilen Yorgo'nun hânesine sirâyeti melhûz olmasından nâşî köylünün ricâsı üzerine terkederek gecenin sa'at yedisinde Avdela karyesi cihetine savuşdukları ve cümlesinin Yunan'ın efzûn askeri elbisesini lâbis ve gra tüfenglerini hâmil olup komiteden bulunduklarına alâmet olmak üzere boyunlarında birer çanta bulunduğu gibi köye girenlerin yabancı ve hâricde kalanların rü'esâ-yı eşkıyâdan Kno[r]içe'nin Kanço(?) karyesinden Kapudan Yapo nâm-ı diğeri Toma Dimitri ve Grebene kazâsında Radoşince [Radoşinişte] karyeli şakî-i şehîr Loka veled-i Yorgi ve Provel [Perivoli] karyeli şolu Hamara ile Yorgi Yani Hokarana ve Teste [Diste] karyeli Goru Vangel, Yani Kostantin Kaldam ve Espihov [Spihova] karyeli Nokino Rimandı ve Lavda karyeli Kosta Boşo ve Mavranos karyeli Naşo Yorgaki olup kendilerini tanıtmamak içün Kesriye'[ye] girmedikleri tahkîkât-ı vâkı'adan anlaşıldığı ve muhterik hânelerin kıymet-i hakîkiyyeleri hakkındaki tahkîkâtın başkaca icrâ etdirilmekde idüğü Grebene Kâ'im-i makâmlığı'ndan bildirildiği ve mütecâsirlerin der-destlerine şedîden devam ve ihtimâm olunması hakkında mahalline tebligât-ı mü'ekkide-i cevâbiyye îfâ kılındığı Serfice Mutasarrıflığı'ndan izbâr kılınmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 30 Teşrîn-i Sânî sene [1]321

Vekil-i Vâli
Defterdâr
Zihni

BOA. TFR. 1 MN. 80/7968

56

LANKAZA'YA BAĞLI KELPE'DE RUMLAR TARAFINDAN DÖRT BULGARIN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Lankaza'nın Kelpe köyüne gelen Rum eşkiyasının Hristo Ligor isimli Rum'un yardımıyla dört Bulgar ameleyi katledip ikisini de yaraladıkları.

14 Aralık 1905

Telgrafnâme

Lankaza

Mahallî Numarası: 1811

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

C. [Cevâb] 29 Teşrîn-i Sânî sene [1]321 Kelpe'ye gelen eşkıyâ ile Hristo Ligor kapu hâricinde bir müdded Rumca mükâleme etdikden sonra ameleyi nezdine birer birer celbederek Rum olan dâmadı Dine ile Blafçalı Kostantin'i ta‘arruzdan muhâfaza eylediği ve Bulgar olan altı ameleden dördünün katline ve ikisinin mecrûhiyetine sebebiyet verdiği icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşılmağla cürme iştirâk mâddesinden dolayı merkûmun taht-ı tevkîfe alındığı ve ikmâl-i tahkîkât dahi mecrûhlar hakkında intizâr olunan kat‘î raporların ahzına mütevakkıf bulunduğu müdde‘î-i umûmî mu‘âvinliği îfâdesiyle ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 1 Kânûn-ı Evvel sene [1]321

Lankaza Kâ’im-i makâmı

Rıfat

BOA. TFR. 1 SL. 91/9003

57

ULAH MEKTEPLERİNİN RUMLAR TARAFINDAN TAŞLANDIĞI

Dominik mıntıkasında Yani ve Çayhisar köylerinde oturan Ulahların mekteblerinin Rumlar tarafından taşlandığı ve Ulah halkın aşağılandığı.

25 Aralık 1905

Makâm-ı Ser‘askerî

Mektûbî Kalemi

Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyet-i Celîlesinden mevrûd 12 Kânûn-ı Evvel sene [1]321 târîhlü tahrîrâtın sûretidir.

Dominik mıntıkasında Ulah "Yani" ve Çayhisar karyelerinde kısmen Ulah bulunmağla Rumlar tarafından mekteblerini taşlamakda ve Ulahları tahkîr etmek gibi mu‘âmeleye ictisâr olunmakda olduğu Alasonya Kumandanlığı'ndan bildirilmekle her iki mevkı‘e otuzar mevcûdlu müfrezeler ikâmesi ve emniyetin be-heme-hâl istihsâli

cevâben yazıldığı Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanlığı'ndan vârid olan şifreli telgrafnâmede iş‘âr olunmağla arz-ı ma‘lûmât olunur. Ol bâbda.

BOA. Y. MTV. 282/33

58

YUNAN EŞKİYASININ KARAFERYE'YE BAĞLI İSPORLİTA ÇİFTLİĞİNDE ULAHLARA SALDIRMASI

Karaferye'ye bağlı İsporlita çiftliğinde oturan Ulahlardan dört şahsın silahlı on beş Yunan eşkiyası tarafından saldırıya uğradıkları ve bunlardan üçünün katledilip birinin yaralı olarak firar ettiği, eşkiyanın Katrin cihetine kaçtığı, oradan da Yunanistan'a geçebileceklerinin tahmin edildiği.

7 Ocak 1906

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî numarası:2901

Müsta‘celdir

Rumeli Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Karaferye'ye tâbi‘ İsporlita Çiftliği'nin Gulamto kulübesinde sâkin Ulah tâ’ifesinden Nikola ve pederi Hristo Gake Kâhyâ ve birâderi Yorgi ve akrabâsından Yanaki Paşole nâm dört şahıs dün akşam sâ‘at bir râddelerinde mezkûr kulübede oturmakdalar iken müsellah on beş nefer Yunan eşkıyâsı gelerek dördünün de kollarını bağladıktan sonra oraya bir sâ‘at mesâfede bulunan ormana götürüp gecenin sâ‘at altısında Hristo Gake ve oğlu Yorgi ve Yanaki Paşole'yi bıçakla başlarından katl ve Nikola'yı dahi başından ve kolundan cerheyledikleri ve Nikola'nın her nasılsa firâra muvaffak olarak buraya bi'l-vürûd ihbâr-ı keyfiyyet eylediği şimdi jandarma bölük kumandanlığından verilen jurnalde gösterilmekle hemân o taraflara kuvve-i lâzımenin sevki lüzûmu mevki‘ kumandanlığına teblîğ ve hasbe'l-civâriyye oraca da tedâbîr-i ta‘kîbiyye icrâsı zımnında Katrin Kâ’im-i makâmlığı'na bâ-telgraf iş‘âr edilmiş ve cihet-i adliyyeye de mâ‘lûmât verilmiş olmağla. Fermân.

Fî 15 Kânûn-ı Evvel sene [1]321

Karaferye Kâ'im-i makâmı
Seni

Karaferye Kâ'im-i makâmlığı
Tahrîrât Kalemi
Aded: 104

Hulâsa: *İsporlita vak'a-i cinâ'iyyesini îkâ' eden Yunan eşkıyâsı hakkında ta'kîbât ve tahkîkâta devâm edilmekde idüğüne dâ'ir re'sen*

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Fî 16 Kânûn-ı Evvel sene [1]321 târîhli telgrafnâme-i çâkerânemle ma'rûz İsporlita vak'a-i cinâ'iyyesini îkâ' etmiş olan Yunan eşkıyâsı vak'a gecesi maktûllerin kulübesine gelerek bir şey sezdirmeksizin orada yiyüp içdikden ve dost sıfatıyla konuşdukdan sonra kendilerine yol göstermek üzre merkûmûnu bi'l-iğfâl kulübelerinden çıkarmış ve yolda bağlayarak ma'rûz ormana kadar götürüp orada cerh ve katl eylemiş oldukları anlaşıldığı ve ta'kîbât ve tahkîkâta devâm edilmekde bulunduğu, ta'kîbde bulunan jandarma bölük kumandanından mevrûd varakada gösterilmekle berây-ı ma'lûmât arzolunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 6 Zi'l-ka'de sene [1]323 ve
Fî 16 Kânûn-ı Evvel sene [1]321

Karaferye Kâ'im-i makâmı
Bende
Seni Abdülgani bin Nuri

Telgrafnâme
Karaferye
Mahallî numarası:2977

Huzûr-i Sâmî-i Müfettiş-i Umûmîliğine

İsporlita vak'a-i cinâ'iyyesini îkâ' eden Yunan eşkıyâsının ta'kîb ve tenkîlleri zımnında sevkedildiği evvelce arzolunan müfreze ile jandarma bölük kumandanı ve

polis me’mûru bu kerre avdet ederek şimdiye kadar icrâ eyledikleri taharriyât ve ta‘kîbâtda eşkıyâ-yı merkûmenin Katrin cihetlerine savuşdukları anlaşıldığı ve oradan Yunanistan'a gitmeleri melhûz idüğü bildirilmekle oralarca da ta‘kîblerine devâm edilmek üzre be-tekrâr Katrin Kâ’im-i makâmlığına bâ-telgraf iş‘âr-ı mâdde edilmiş ve Müfettiş-i Umûmîlik Cânib-i Sâmîsine de arz-ı ma‘lûmât olunmuş olmağla ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 25 Kânûn-ı Evvel sene [1]321
Karaferye Kâ’im-i makâmı

Seni

BOA. TFR. 1 SL. 92/9186

59

HORPEŞTE'NİN EZEREÇ KÖYÜNE GELEN YUNAN EŞKİYASININ YAKTIĞI SAMANLIKLARDA BİR KİŞİNİN ÖLDÜĞÜ

Horpeşte nahiyesinin Ezereç köyüne gelen çok sayıda Yunan eşkiyasının bir kaç samanlığı yaktığı ve samanlıklardan birinde bulunan bir kişinin yandığı, Nestram'da bulunan Osmanlı müfrezesinin olay mahalline yetişmesi üzerine eşkiyanın Nasliç kazasına doğru kaçtığı.

15 Ocak 1906

Telgrafnâme
Görice
Mahallî Numarası: 15310

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Dünkü gün hayli Yunan eşkıyâsının Horpeşte nâhiyesine tâbi‘ Ezereç karyesine gidüp sabah sâ‘at birde bir kaç samanhâne ihrâk eyledikleri ve samanhânelerin birinde hüviyeti mechûl şahsın dahi muhterik olduğu ve üç sâ‘at mesâfedeki Nestram müfrezesinin yetişmesi üzerine eşkıyânın Nasliç kazâsına doğru firâr eyledikleri ve Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanlığı'yla Nasliç Kâ’im-i makâmlığı'na i‘tâ-yı ma‘lûmât olmağla berâber bizzât mahall-i vak‘aya azîmet olunduğu Kesriye Kâ’im-i makâmlığı'ndan bâ-telgraf iş‘âr edilmekle arzolunur. Fermân.

Fî 2 Kânûn-ı Sânî sene [1]321

Görice Mutasarrıfı
Feyyaz

BOA. TFR. 1 MN. 83/8254

60

RUM VE ULAHLAR ARASINDAKİ GERGİNLİĞE MANASTIR RUM METROPOLİDİNİN SEBEP OLDUĞU, METROPOLİTİN İDARESİN-DEKİ MANASTIR RUM HASTANESİ'NDE RUM EŞKİYASININ TEDAVİ EDİLDİĞİ

Manastır Rum metropolidinin ırkçı fikirlere sahip olduğu için Bulgar ve Ulahların düşmanlığını kazandığı, Magarova karyesinde Rumların Ulahlarla münasebette bulunmamalarını; hatta selâm bile vermemelerini tenbih ettiği, Rum kilisesi tarafınan afaroz edilmiş olan papazların Rum olmayan ahali tarafından tanınmaya devam edilmesi üzerine, halka da afaroza uğramış muamelesi yapıldığı, bütün bunların büyük olaylara neden olabileceği için metropolidin görevine devam etmesinin sakıncalı olduğu, aynı metropolitin idaresi altında bulunan hastahanede yaralı Rum eşkiyasının ücretsiz olarak tedavi edildikleri ve bütün masrafların hastane tarafından karşılandığı hakkında hastanede çalışan bir kadınının yazdığı mektubun mahkemeye gönderildiği.

18 Ocak 1906

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 799

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Manastır'da sâkin Tabîb Poçera ve vâlidesi üzerine endâht edilen kurşunlardan mûmâ-ileyh mecrûh olup fâ‘illeri der-dest edilmiş ise de Manastır Rum metropolidinin bu husûsda eser-i teşvîkâtı mahsûs olduğuna ve kendisinin hissiyât-ı kavmiyyeye şiddetle mağlûbiyeti ve vesâyâ ve ihtârât-ı vâkı‘ayı ısgâ etmemesi hasebiyle Ulah ve Bulgarların adâvetini kazanarak büyük bir hâdiseye sebeb vereceği melhûz olmasına binâ’en buralara mahall kalmamak üzre mûmâ-ileyh metropolidin oradan kaldırılması hem kendisi hem de Rum cemâ‘ati hakkında hayırlı olacağı ve mûmâ-ileyh metropolidin Magarova karyesinde Rumların Ulahlarla münâsebâtda bulunmamaları hattâ selâm bile vermemelerini tenbîh eylediği i‘tirâfâtıyla sâbit olup bu gûne ahvâl ile ahâlî beyninde husûl-i husûmete bâ‘is olması cihetiyle orada bekâsı maslahaten gayr-i câ’iz ve mahzûrâtı müstelzim bulunduğu Manastır Vilâyeti'nden iş‘âr kılınması üzerine sebkeden teblîğe cevâben Adliye ve Mezâhib Nezâret-i Celîlesi'nden gelen tezkirede mûmâ-ileyh metropolidin Tabîb Poçera'nın keyfiyyet-i katlinden külliyen bî-haber olup bu bâbdaki isnâdâtın her gûne delâ’ilden ârî bulunduğu tahakkuk eylediği ve mukaddemâ Patrikhânece sıfat-ı rûhâniyyeleri alınarak aforos edilen papasları Magarova karyesi ahâlîsinden ba‘zısı o sıfatla tanıyup kendileriyle birlikde icrâ-yı âyînde devâm eylemelerinden dolayı aynı mu‘âmeleye müstahak olduklarından bunları kendi dükkanlarına kabûl etmek istemeyen karye-i mezkûre ahâlîsine hükûmet-i mahalliyyece tazyîkât icrâ edilmiş ise de ahâlînin efrâd-ı merkûme ile ihtilâtdan tevakkî eylemeleri aforos mu‘âmelesinin netîcesi olduğu ve bunun içün hükûmetçe tazyîkât icrâsı serbestî-i edyâna mugâyir ahvâlden bulunduğu metropolid tarafından taraf-ı devletlerine ve vilâyete beyân ve îzâh edilmesi üzerine taraf-ı devletlerinden hükûmet-i mahalliyyenin müdâhalesi men‘ edilmiş olduğu Rum Patrikliği'nden bâ-takrîr bildirildiği iş‘âr kılınmış olmağla sûret-i iş‘âra ve mahallince cereyân eden mu‘âmeleye nazaran îcâb-ı hâlin îfâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 4 Zi'l-ka‘de sene [1]323 ve
Fî 17 Kânûn-ı Evvel sene [1]321

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Ferîd

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 451

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan 21 Kânûn-ı Evvel sene [1]321 târîh ve bin beş yüz seksen üç numaralı tahrîrât-ı aliyye-i âsafâneleriyle irsâl buyurulan emirnâme-i sâmî-i Sadâret-penâhî mutâla‘a-güzâr-ı çâkerî olarak leffen takdîm ve i‘âde kılındı. Zât-ı sâmî-i fahîmânelerince dahi tahattur buyurulduğu vechile Doktor Poçera'nın cerholunduğu günden iki gün mukaddem birâderi eczâcı Taşko tarafından da Rumlar üzerine silâh endâht edildiği vâki‘ ve aforoz işlerine hükûmetçe müdâhale vukû‘u yolundaki iddi‘â tekzîbe de hâcet görülmeyen bir kizb-i sarîhdir. Rum metropolidinin ahvâl ve harekât-ı muzırrası evvel ve âhir arzedilmiş olduğuna göre tekrâra lüzûm görülemediği ve fakat ma‘rûzât-ı sâbıkaya ilâveten mûmâ-ileyhin kendi nezâret ve idâresi tahtında bulunan Rum hastahânesinde merzâya hıdmet eden bir kadın tarafından Atina'ya yazılup der-dest ve mahkemeye tevdî‘ olunan mektûbun tercümesi sûreti leffen takdîm kılındığı ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrîndir.

Fî 22 Zi'l-ka‘de sene [1]323 ve
Fî 4 Kânûn-ı Sânî sene [1]321

Bende
Manastır Vâlîsi
Ebû Bekir Hâzım

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi

Manastır Rum Hastahânesi

Manastır fî 10 Teşrîn-i Sânî sene [1]905

Sevgili Aşina, Eleni ve Adanetya(?),

Manastır'dan size gönderdiğim mektûbun vâsıl olmuş olduğundan emînim. Ânifü'z-zikr mektûbda hastahânenin hâl-i hâzırını yazıyor idim. Belki inanılmaz. Fakat şurası muhakkakdır ki hastahâne Rumluğun merkezidir. Her pazartesi günü yetmişden yüze kadar reçetelerin muhtevî olduğu mu‘âlecât meccânen veriliyor. Tabîb-i dâhilî fakîr Rum tarafdârânını meccânen mu‘âyene eder. Hastahânede muhtelif müsâdemâtda mecrûh kalmış olan Yunan eşkıyâsı tedâvî olunmuş ve el-yevm tedâvî olunmakda bulunmuşlardır. Millet uğruna vefât edenlerin cenâze masrafları hastahâne sandığından tesviye olunmakdadır. Kasabada bir müddet ikâmet ve ahvâli güzelce tedkîk etmek isteyenler tebdîlen köylü kıyafetiyle hastahâneye geliyorlar. Gûyâ hasta sıfatıyla geliyorlar. İki-üç gün kaldıkdan sonra memleket elbisesini giyerler ve mu‘allim ve tabîb sıfatıyla memleket ve civârını geşt ü güzâr

ederler. Ben geldiğimde onlardan dört kişi buldum. şimdi diğerleri intizâr olunuyor. Ta‘bîr-i esahh ile insâniyet nâmından ziyâde millet nâmına iştigâl ediyorlar ve bu keyfiyet beni ziyâdesiyle memnûn eder. Çünki ben dahi bir şeye mukayyed olabilirim. Fakat korkarım. Ölümden korkmam, çünki bir gün öleceğimi bilirim. Ölümümle Makedonya'nın bir kısmı kurtulmuş olsaydı (Kodzos) gibi ölüme doğru şitâb eder idim. Lâkin ölümümle bir gûnâ tebeddül vukû‘ bulmayacağını bilirim. Rum metropolidi ve mütevellîleri ile doktorların bana olan ciddî nasihatlarına rağmen Atina'ya gelmeye karâr verdim. Pederim evde kalmaklığımı istiyor ise de ben durmayacağım. Ben gelinceye kadar şehâdetnâmeyi muhâfaza ediniz. Bed-baht (Mü’ennese râci‘dir) buradan hareket etdiği sırada Barba Yani ve Barba Gorki ile bütün hastahâne adamlarını vedâ‘ etmişdir. Düşmanlarımız hastahâne aleyhinde iseler de hükûmet asker vâsıtasıyla muhafaza eder. Polikisni'den mektûb beklerim. Kendisine sonra yazarım.

BOA. TFR. 1 A. 28/2785

KRUŞOVA RUM CEMAATİNDEN ALTI KİŞİNİN ULAHLARA SALDIRDIĞI

Kruşova Rum cemaatinden altı kişinin yanlarında çalıştırdıkları Arnavudlarla beraber Ulahlara saldırdıklarının bildirildiği; fakat yapılan tahkikatta tecâvüz eden altı kişinin yanında Arnavud bulunmadığının ve Arnavudların hiç bir surette Ulahlara saldırmadıklarının, ancak Kruşova'da Ulah ve Rum toplumları arasındaki nefretten dolayı iki toplumun birbirlerine karşı saldırılarda bulunduklarının anlaşıldığı.

23 şubat 1906

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 519

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Kruşova Rum cemâ‘atinden Lazor Marko ve rüfekâsı Borako, Vanço, Bograf, Kosti, Bajdavella ile birâderi Yorgi ve Petro Kalişer ve Yenda nâmlarındaki eşhâsın nezdlerinde kavâs nâmıyla istihdâm eylemekde oldukları bir takım Arnavudlarla ta‘arruzâtda bulunduklarından ve hattâ geçen Kânûn-ı Sânî'nin sekizinci günü Ulah cemâ‘atinden ba‘zılarına hücûm etmişler ise de, devriyenin yetişmesi üzerine îkâ‘-ı meferrete muvaffak olamadıklarından bahsile merkûmun haklarında mu‘âmele-i kânûniyye îfâsı istid‘âsına dâ’ir Kruşova Ulah cemâ‘ati nâmına huzûr-ı âlî-i âsafânelerine takdîm edilüp irsâl buyurulan telgrafnâme, şikâyet olunan Rumlarla hıdmetlerinde bulundurdukları eşhâsın ahvâli tahkîk etdirilerek harekât-ı gayr-i lâyıkaları vâki‘ ise kânûn dâ’iresinde cezâlandırılmaları zımnında merkez kâ’im-i makâmlığına bi't-tevdî‘ yazılan der-kenârda târih-i mezkûrda Ulah cemâ‘atinden Hristo Foti ile Gorço Gorgi'yi şetm ve tahkîr etmekle maznûnun-aleyh olan Kruşova'nın Rum ahâlîsinden Vanço Jogo ve Teka Borako ve Gorgi Bajdevella ve Kosti Matako ve Petre Papa Koço ve Andonaki Berende haklarında tahkîkât-ı lâzıme icrâ olunarak evrâkının cihet-i adliyyeye gönderildiği ve merkûmûn nezdlerinde kavâs nâmıyla Arnavudlar bulunmadığı gibi Arnavudlar tarafından Ulahlara bir gûne ta‘arrûzât ve tecâvüzât dahi vâki‘ olmadığı ve fakat bir müddetden beri Kruşova Rum ve Ulah cemâ‘atleri miyânında cârî olan münâferetden dolayı her iki tarafın yekdiğeri aleyhinde bu gibi ta‘arruzlar vâki‘ olmakda ise de, hükûmetce haklarında seyyânen mu‘âmele-i kânûniyye îfâ olunmakda idüğü ifâde kılınmış olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Zilhicce sene [1]323 ve
Fî 9 şubat sene [1]321

Bende
Manastır Vâlîsi
Ebû Bekir Hâzım

BOA. TFR. 1 MN. 85/8497

62

KARAFERYE'DE AYAMARİN ÇİFTLİĞİ'Nİ BASAN RUM EŞKİYASININ BİR BULGARI ÖLDÜREREK KAÇTIKLARI

Karaferye'nin Ayamarin çiftliğine gelen Rum eşkiyasının çiftlik yarıcılarından bir Bulgarı öldürdükleri ve iki Bulgarın evine girmek

istedikleri ancak diğer Bulgarların ateş açması üzerine olay mahallinden kaçtıkları, Rum eşkiyasından birinin çatışma esnasında öldüğünün anlaşıldığı.

10 Mart 1906

Telgrafnâme
Karaferye
Mahallî Numarası: 3484

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Dün gece sâ‘at beş buçuk râddelerinde adedi mechûl Rum eşkıyâsının Karaferye'nin Ayamarin Çiftliği'ne girerek çiftlik yarıcılarından ve Bulgar halkından otuz yaşlarında Taşo veled-i Yovan Pepo'yu katl ve diğer iki kişinin hâne kapularını şikest ile sâhiblerini taharrî eyledikleri ve bu vak‘a üzerine uyanan ahâlîden bir kaçı silâh atmasıyla bunların savuşdukları ve diğer tarafdan oraya civâr olan Menoşpita(?) ve Pançeste çiftliklerinden aynı zamanda silâhlar atıldığı ve Kopanova müfrezesinin oralara azîmet eylediği ve eşkıyâdan birinin ale's-sabâh maktûl düşmüş olarak görüldüğü ihbâr edilmiş ve Bulgar eşkıyâsı rü’esâsından Loka Kapudan'ın gece Menoşpita(?) ve Pançeste(?) çiftliklerine gidecekleri Ağustos müdîrine ihbâr olunduğundan müdîr-i mûmâ-ileyh ile müfreze-i askeriyye zâbiti dün akşam o taraflara berây-ı ta‘kîb çıkdıkları nâhiyeden şimdi gelen telgrafda gösterilmişdir. Maktûllerin mu‘âyenesi zımnında me’mûrîn-i adliyyeye ma‘lûmât verildiği gibi hakîkât-i hâlin mahallinde tahkîki zımnında mevki‘ kumandanıyla şimdi mahall-i vukû‘âta hareket olunmağla netîce-i tahkîkiyyenin ayrıca arzı mukarrer bulunduğu ma‘rûzdur.

Fî 25 şubat sene [1]321

Karaferye Kâ’im-i makâmı
Seni

BOA. TFR. 1 SL. 98/9784

63

RUM EŞKİYASININ KESRİYE'NİN MOYANİÇ KÖYÜNDE YANGIN ÇIKARDIĞI

Rum eşkiyası tarafından Kesriye'nin Moyaniç köyü civarında yangın çıkartıldığı, yakın bölgelerdeki jandarma müfrezelerinin müdahelelesiyle Rum eşkiyasının başka zarar vermesinin önlendiği, yangında altı Bulgar hânesinin yandığı.

10 Mart 1906

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Selânik'de Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîri Hayri Paşa hazretlerinden mevrûd fî 25 şubat sene [1]321 târîhlü şifreli telgrafnâmenin sûretidir.

Evvelki gece sâ‘at altı râddelerinde Kesriye'nin Moyaniç(?) karyesi semtinde harîk-i devâmî görülmesi üzerine derhâl Kesriye ve Horpeşte ve Kilisura'dan müfrezeler ihrâc edildiği ve mahall-i vak‘aya daha evvel yetişen Zagoric müfrezesiyle nefs-i Kumaniç karyesinde bulunan birkaç jandarmanın gayretiyle Rum eşkıyâsının daha başkaca zarar îrâslarına mahal bırakılmadığı ve esnâ-yı harîkde altı Bulgar hânesi yanup nüfûsca zâyi‘ât olmadığı ve hazelenin ta‘kîbâtına devâm edilmekde idüğü Kesriye Kumandanlığı'nın iş‘ârından anlaşıldığı ve berây-ı ta‘kîb Nasliç'den dahi müfrezeler çıkarıldığı Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanlığı'ndan bildirilmekle arz-ı ma‘lûmat olunur. Fermân.

BOA. Y. MTV. 284/58

64

KESENDİRE'DE BULGARLARI KATLEDENLERİN RUM ÇETESİ MENSUBU OLDUKLARI

Kesendire civarında yedi Bulgar'ı öldürenlerin Yunanistanlı ve yerli Rumlardan teşkil olunmuş bir çete olduğunun anlaşıldığı; Kesendire'nin Zograf köyünde iki çobanın katledildiği ve birinin de yaralandığı, yine beş Bulgar'ın ölümü ve ikisinin de yaralandığı olayların sorumlusunun Rum çetesinin olduğunun ortaya çıktığı.

1 Nisan 1906

Kesendire Kâ’im-i Makâmlığı'ndan

Fî 4 şubat sene [1]321

C.[Cevâb] 1 şubat sene [1]321. Yedi Bulgarı katledenlerin Yunanlı ve yerliden mürekkeb ve Yunan Makedonya Komitesi'ne mensûb sekiz kişilik bir çete olup vak‘ayı müte‘âkib kazânın birer tarafına tebdîl-i kıyâfetle dağıldıkları ve çetenin Yunanlı Andre ve Haymara kazâsı halkından İspro(?) nâmında iki şerîr tarafından idâre olunduğu ve cânîler miyânında üç kişinin Bulgar komitesi mensûbîninden olduğu gerek merkezde icrâ kılınan tahkîkât-ı hafiyyeden ve gerekse sûret-i mahsûsada köylerden celbolunup sözlerine i‘timâd olunan ba‘zı mu‘temed ve mu‘teber adamların tamâmiyle biri birine tevâfuk eden ifâdât-ı hafiyyelerinden lâyıkıyla tezâhür etmiş ise de cinâyetin sûret-i vukû‘u ve teferru‘âtından ve çetenin ahvâl-i umûmiyyesine dâ’ir bugün akşama kadar elde edilen ma‘lûmâtın sıhhati vech üzre hâk-pây-ı sâmîlerine arz kılınması istihsâl-i ma‘lûmât ve işrâk-ı hafâyâ zımnında îcâb eden köylere hafiyyen gönderilüp avdetlerine intizâr olunan iki kişinin de bi'z-zarûre vürûduna mütevakkıf görünmüşdür. Arz-ı cevâb husûsunda vâki‘ olan te’ahhur ve tasavvur tahkîkât-ı amîka bi'l-icrâ hakîkat-ı hâle kesb-i vukûfdan sonra ber-vech-i sıhhat arz-ı hakîkat etmek vücûb-ı kat‘îsinin lüzûmundan neş’et etmiş ma‘a-mâ-fîh tafsîlât-ı mukteziyyenin arz u takdîmine iki üç gün daha merhamet ve müsâ‘ade buyurulması husûsunun bi'z-zarûre istirhâmına mücâseret kılınmıştır. Fermân.

Numara: 5

Edirne ve Selânik Adliye Müfettişliği Cânib-i Sâmîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Kesendire'ye tâbi‘ şika [Sikya] şibh-i Cezîresinin hadd-i intihâsında ve yirmi üç sâ‘at bu‘d mesâfede vâki‘ Zograf metûhı kışlâk müste’ciri Avram Kahyâ'nın iki çobanın katli ve birinin cerhinden dolayı bundan bir hafta mukaddem mevki‘-i cürme azîmet olunarak bu gece sâ‘at iki râddesinde merkeze avdet olunmuştur. Evvelce berây-ı mütâla‘a takdîm-i huzûr-ı sâmîleri kılınarak fî 16 Mart sene [1]322 târîh ve otuz sekiz numaralı irâde-nâme-i atûfîleriyle irsâl buyurulan ve beş Bulgarın katli ve ikisinin cerhine müte‘allik olan cürm-i cinâ’îden dolayı bu kerre de azîmet ve avdet-i çâkerî esnâsında da son derece sarf olunan mesâ‘î netîcesi olarak sâye-i tâc-dâr-ı a‘zamî ve enzâr-ı sâmîye-i dâverîleri semere-i bâhiresiyle fi‘l-i katl-i mezkûru îkâ‘ eden Rum çetesinin vukû‘âtdan üç gün mukaddem mütevâliyen üç gün ve üç gece Ligorpat metûhı Knomosı Ananya(?) tarafından bi'l-ihfâ fi‘l-i mezkûrun vukû‘una sebebiyet verildiği ve Nikit[a] karyesi bekçisi Trandafil'in mezkûr çete ile birlikde bulunduğu istihsâl kılınan ihbârât-ı müte‘addide ve merkûm Ananya'nın ikrâr-ı

mes'ûlüyle derece-i sübûta îsâl edilmiş ve tutulan zabıt varakasıyla bir kıt'a istintâknâme bugün dâ'ire-i istintâka tevdî' kılınmağla ahîren tezâhür eden delâ'il ve ihbârât-ı cedîdeye binâ'en ve irâde-i kerîmânelerine imtisâlen tahkîkât-ı mezkûrun nihâyet on güne kadar karâr-ı kat'îyye rabt edilmesi esbâbı da ayruca taraf-ı çâkerîden edilen ikdâmât-ı mütevâliye üzerine istikmâl kılınmış olduğu ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 6 safer sene [1]324 ve
Fî 18 Mart sene [1]322

Kesendire Kazâsı
Müdde'î-i Umûmî Mu'âvini
Bende
Osman Nuri

BOA. TFR. 1 SL. 101/10006

RUMELİ VİLAYÂT-I SELÂSESİ'NDE BULGAR VE ULAHLARA YUNAN ÇETELERİNİN YAPTIĞI KATLİAM VE TEHDİTLER

Rumeli Vilâyât-ı Selâsesi'ndeki Bulgarlara karşı Yunan çetelerinin yaptığı mezâlimden bahseden "Kırmızı Kitap" adlı risaleyi konu edinen Novye Vremya Gazetesi'nde çıkan bir makalede; Yunan çetelerinin sadece 1904-1905 senelerinde binden fazla Bulgarı katl ve yaraladıkları; katl olunan bir Bulgar'ın üzerinde çıkan "Makedonyalı Yunanlılar Müdafaa Cemiyeti"nin tehdit mektubunda; Poyarsak(?) köyü ahalisinin Bulgar Eksarhlığı'nı red ile Rum Ortodoks Kilisesi'ne döndüklerini beyan etmezler ise köyden rehin alınan on kişinin kafalarının kesileceği gibi köyde tek ferd kalmayıncaya kadar herkesin katledileceği tehdidinde bulunulduğu; bir başka tehdit mektubunda da; bütün Ulah mekteplerinin kapatılarak Ulah dilindeki okul kitaplarının yakılması için Veri(?) kazâsı kocabaşısına emir verilerek aksi takdirde cümle Ulahların öldürüleceğinin yazıldığı; Atina gazetelerinin birinde de Vilâyât-ı Selâse'deki Bulgarların tümü yok edilinceye kadar mücadelenin devam etmesi gerektiğinin ilan olunduğu haberi alındığından Düvel-i Muazzama memurları tarafından Yunanlıların tasavvurlarını boşa çıkaracak surette hareket olunmasının gerektiği.

2 Nisan 1906

Bâb-ı Âlî
Nezâret-i Umûr-ı Hâriciyye
Tercüme odası

Hâriciye Nezâretine 2 Nisan sene [1]906 târîhiyle Petersburg Sefâret-i Seniyyesi'nden vârid olan 137 numaralu tahrîrâtın tercümesidir.

Rumeli Vilâyât-ı Selâse-i şâhânesi'nde mütemekkin Bulgarlar aleyhine Yunan çeteleri tarafından icrâ edilen harekâta dâ'ir "Kırmızı Kitab" nâmı altında neşr olunan bir risâleden bâhis olarak "Novye Vremya" gazetesinin 1 Nisan sene [1]906 târîhli nüshasında münderic makâle-i mahsûsa leffen takdîm kılındı. Emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Melfûf makâle-i mahsûsanın tercümesidir.

"Vilâyât-ı Selâse-i şâhâne'de Rumlar"

Vilâyât-ı Selâsede mütemekkin Bulgarlardan bin dokuz yüz dört ve bin dokuz yüz beş seneleri esnâsında maktûl ve mecrûh olanların cedvelini hâvî elimize gâyet mühim bir risâle geçdi. "Hitâm-ı sâl-ı hûnîn" nâmı tahtında bulunan risâle-i mezkûrede gösterilen maktûl ve mecrûhların mikdârı pek kesretlidir. şu iki sene zarfında yirminci sahîfeden yetmiş sekizinci sahîfeye kadar ta‘dâd olunan maktûl ve mecrûhların adedi bin otuz dokuza bâliğ olup her bir maktûlün ismiyle hangi ayda ve ne günü katl olunduğu gösterilmişdir. Kırmızı Kitab Bulgar maktûlîninin tezâyüdünü Yunan propogandasının tevsî‘-i dâ‘ire-i fa‘âliyet etmiş olmasına atf etmektedir. Eser-i mezkûrda fevka'l-âde nazar-ı dikkatimizi câlib bir takım evrâk mündericdir. Ez-cümle katl olunan Bulgar köylülerinden birinin üzerinde "Makedonyalı Yunanîler Cem‘iyet-i Müdâfa‘ası"nın âtîdeki ihtâr-nâme-i umûmîsi zuhûr etmişdir. şöyle ki; "Ey Poyarsak(?) karyesi sekenesi, eğer kırk sekiz sâ‘at zarfında Vodansk piskoposunun nezdine giderek Bulgar Eksarhlığını red ve Rum Ortadoks kilisesine avdet eylediğinizi tahrîren beyân etmeyecek olur iseniz karyenizden rehin-makâmında almış olduğum on kişinin başlarını derhâl kesdireceğim gibi Yunanistan'dan vürûd eden yüz nefer arkadaşlarım ile karyenize gelüp ferd-i vâhid kalmayıncaya kadar cümlenizi katl ve itlâf eyleyeceğim."

Çete re'îsi "Kostas Akritus" tarafından mümzî bulunan diğer bir varakada dahi bi'l-cümle Ulah mekteblerinin seddi ve Ulah lisânıyla muharrer bulunan bütün mekteb

kitâblarının ihrâkı Ulahlarla meskûn bulunan "Veri(?)" kazâsı kocabaşısına emrolunmuş ve aksi takdîrde cümlesinin katledileceği bildirilmişdir. Havâdis-i mezkûrenin kâffesi emniyet-i kâmilemiz olan bir menba‘dan tereşşuh etmese idi bu derece mûcib-i dehşet olmazdı. Atina gazetelerinden birinde dahi şu satırlar mutâla‘a-güzârımız olmuşdur. "Gelecek ilkbaharda Bulgarlara karşu tertîb-i mücâdelât edilmeli. Vilâyât-ı Selâsedeki Bulgarların kâffesi tenkîl edilinceye kadar bu mücâdelâta devâm olunmalıdır. Bu keyfiyet haysiyetimize ta‘alluk eden bir mes‘eledir. Bunlar hep Yunan kavminin hissiyât-ı insâniyyeden ne derece mahrûm bulunduğunu isbât eden ahvâldendir. Yunan vatan-perverânının geçen sene ilk isyânlarının sene-i devriyyesine müsâdif olan Mart'ın yirmi beşinci günü "Poprini şani(?)" de îkâ‘-i kıtâl etmek sûretiyle i‘lân-ı şâd-mânî etdiklerini düşündükçe dehşet içinde kalmamak kâbil değildir. Vilâyât-ı Selâse-i şâhânede düşman bir kavim tarafından böyle bir harâbiyete sebebiyet verilmesi Avrupa mâliye delegelerinin me’mûriyetinden bir netîce hâsıl olamadığını isbâta kâfîdir. İlkbahar mütekarribü'l-hulûldur. Düvel-i mu‘azzama me’mûrları tarafından Yunanîlerin tasavvûrâtını tamâmen akîm bırakacak sûretde hareket olunması muktezîdir.

BOA. Y. A. HUS. 501/199

66

PİRLEPE'NİN URLA KÖYÜNÜ BASAN RUM EŞKİYASININ İKİ BULGARI ÖLDÜRDÜĞÜ

Ahalisi Bulgar olan Pirlepe'nin Urla köyüne baskın yapan Rum eşkiya çetesinin iki kişiyi katledip bir kişiyi de yanlarında götürdükleri, ayrıca çok sayıda hayvanı da gasbettikleri.

3 Nisan 1906

Telgrafnâme
Pirlepe
Mahallî Numarası: 315

Selânik'de Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Mütekaddim 18 Mart sene [1]322 târih ve yirmi beş numaralı telgrafnâme-i çâkerî ile hüviyet ve mikdârları mechûl bulunduğu arzolunan bir çete Rum eşkıyâsının kırk-elli kişiden ibâret olduğu ve yüz ve elbiseleri siyâh olup Urla karyesine gitdikleri ve karye-i mezbûreli İstoyan ile Naydo'yu köy hâricinde gra tüfengiyle katl u itlâf etdikleri ve köylüleri hânelerine götürmek üzre köy kenârında bulmuş oldukları elli yaşlarında Çanişte[li] Kola'yı da berâberlerine alup götürdükleri şimdi jandarma dâ'iresinden verilen müzekkirede bildirilmiş ve ta'kîblerine her tarafda müfrezeler sevkedilmiş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 20 Mart sene [1]322

Pirlepe Kâ'im-i makâmı
şevket

Telgrafnâme
Manastır
Mahallî Numarası: 3353

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Mart'ın on sekizinci gecesi Pirlepe kazâsına tâbi' ve ahâlîsi Bulgar olan Urla karyesine gelen bir çete Rum eşkıyâsının ahâlî-i karyeden iki kişiyi katl ve beş bârgîr gasbeyledikleri gibi, köy kenârında buldukları Çanişte karyeli bir Hıristiyanı da alup götürdükleri haber alınmasıyla ta'kîbâta müsâra'at edilmiş idüğü Pirlepe Kâ'im-i makâmlığı'nın iş'ârı üzerine ma'rûzdur. Fermân.

Fî 21 Mart sene [1]322

Manastır Vâlîsi
Hâzım

BOA. TFR. 1 MN. 36/3556

67

KARAFERYE'YE TABİ BULGAR KÖYLERİNDE RUM EŞKİYA ÇETELERİNİN MEZÂLİMDE BULUNDUKLARI

Ağustos nahiyesi Rum cemaatinden yüz kişiyle silahlı Rum eşkiyalarının Vodine'ye bağlı Golişani köyü kilisesinde Rumca ayin yapıp, halkı Rum olmaları için tehdit ettikleri, köye giren eşkiyanın üç Bulgarın evini hayvan ve erzâklarıyla beraber yakıp, iki kişiyi katl ve bir kişiyi yaraladıkları; Karaferye'nin Gornokopanova köyüne gelen Rum eşkiyasının pazara gitmekte olan beş kişiyi yakalayarak bundan böyle

Karaferye yerine Ağustos nahiyesi pazarında dükkânı bulunan Rumlardan alışveriş etmeleri için tehdit ettikten sonra üçünü bırakıp ikisini katlettikleri; Rum eşkiyasının Karaferye'nin Marena köyünden iki kişinin evini yakıp bir kişiyi de öldürdükleri; Menoşpita köyünden bir kişinin katl ve iki kişinin yaralandığı; Kopanova köyünden de iki kişinin katledildiği, Rum eşkiyasının yakalanıp cezalandırılması; ayrıca eşkiyaya yardımcı olan Rum köylerine karşı da tedbir alınması hususunda Bulgar ahalinin isteklerine dâir dilekçe.

6 Nisan 1906

Rumeli Vilâyât-ı şahânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Zîrde vâzi'u'l-imzâ kulları felâket-dîde umûm kurâmız ahâlîsi nâmına Makâm-ı Celîl-i Hidiv-i Efhamîlerine arz-ı keyfiyyete mücâseret eyleriz, şöyle ki:

1- Vodine kazâsına tâbî Golişani karyesi: (25 asker, 1 mülâzım)

Geçen bin üç yüz yirmi bir senesi Mart ve Nisan ayları esnâsında birkaç defada Vodine kazâsına tâbi' Ağustos nâhiyesi Rum cemâ'ati tarafından tertîb edilen Rum eşkıyâ çetesi nısfü'l-leylde karyemizi ihâta etmişdi. Geçen Teşrîn-i Sânî'nin on dokuzuncu günü gündüz Ağustos karyesi Rum cemâ'atinden takrîben yüz kişi müsellah olan Rum eşkıyâ çetesiyle ma'an karyemize bi'l-vürûd karyemizde ârâm-sâz olan asâkir-i şâhâne ve iki nizâmiye mülâzımının huzûrunda karyemizin kilisesinde Rumca icrâ-yı âyîn etdikleri gibi Rum millî şarkılar[ı] söyleyerek ve alenen Rum olmak üzre karyemiz ahâlîsine icrâ-yı tehdîdât eylediler. Geçen şubat mâhının yirmi üçüncü günü leylen Rum eşkıyâ çetesi bi'd-duhûl karyemiz ahâlîsinden Gorgi Livtak ve Papa Vangeliçe ve Gorgi Yovan'ın evlerini ma'a hayvânât ve zehâyir ve müştemilât-ı sâ'ire ihrâkun bi'n-nâr etdikleri gibi, Estoyan Sarı Göllü'yü(?) katl ve Done Mitre'yi tehlikeli sûretde cerheylediler. Mâh-ı hâlin yirmi birinci günü de Rum eşkıyâ çetesi gündüz Karaferye kazâsına tâbi' Turkovhor nâm Rum karyesi kurbünde yolda karyemiz ahâlîsinden Gorgi Livtak nâm şahsı katl u itlâf eyledi.

2- Karaferye kazâsına tâbi' Gorno Kopanova karyesi: (15 asker var)

Geçen Eylül'ün on üçüncü günü Rum eşkıyâ çetesi karyemiz ahâlîsinden Mitçe Kola, Kolyo Papa Kriste, Gorgi Atanas, Vangel Riste ve Dimitroş Biyo nâmûn eşhâsı karyemiz ahâlîsinden daha on nefer rüfekâsıyla berâber Karaferye bazarına gitmekde iken Rupan nâm Rum karyesi sınurunda Kotimaraka nâm mevki'de der-dest ü bend ederek yanlarına tevkîf ve rüfekâlarına Karaferye bazarında alışveriş edeceklerine

bundan böyle Ağustos bazarında âmirleri bulunan dükkâncılar ve tüccârândan alış-veriş etmelerine tenbîh etdikden sonra salıvermişler ve tevkîf etdikleri sâlifü'l-arz köylüleri yirmi gün kadar bir müddet yanlarında alıkoydukdan sonra Gorgi Atanas, Vangel Riste ve Dimitroş Biyo'yu salıverdiler ve Mitçe Kola ile Kolyo Papa Kriste'yi katl u itlâf eylemişlerdir. Geçen Kânûn-ı Sânî'nin on beşinci günü leylen Rum eşkıyâ çetesi karyemize bi'd-duhûl Ustoyo Arabacı'nın evlerindeki eşyâ vesâ'ireyi yağma ve gasbetdikden sonra karye ortasında hora teşkîl edüp mezkûr horada karyemiz ahâlîsini ve ihtiyârlarını oynamak üzre icbâr eylediler. Geçen şubat mâhının on ikinci günü leylen Rum eşkıyâ çetesi yine karyemize bi'd-duhûl sâlifü'z-zikr Ustoyo Arabacı'yı dağlara kaldırup katl u itlâf eylediler.

3- Karaferye kazâsının Marena karyesi: (10 asker var)

Geçen şubat mâhının yirmisinde leylen Rum eşkıyâ çetesi karyemize bi'l-vürûd karyemizi ihâta ile berâber karyemiz ahâlîsinden Done Lina ve Tarpiçe Limoştef nâm kesânın evlerini ihrâka tasaddî ve Taşe Vanopyo'yu da katl u itlâf eylediler.

4- Karaferye kazâsına merbût Yançişte karyesi: (Jandarma var)

Geçen şubat'ın yirmisinde geceleyin Rum eşkıyâ çetesi karyemize yakın bulunan Marena karyesinde icrâ-yı ta'addiyât etmekde bulundukları bir sırada Kopanova karyesinde ârâm-sâz olan asâkir-i şâhâne mülâzımları Fu'ad Efendi'nin kumandasında olduğu hâlde karyemizi muhâsara ederek Aleksi Kola ve Tarayo Naçef ve Vano Naçef nâmûn köylüleri der-dest ü bend ile tüfeng dibçikleriyle şedîden darb ve bu vechile Bulgar eşkıyâsının nerede bulunduğunu söylemek üzre tazyîk eylediler ki merkûmûnun âsâr-ı darbdan vücûdlarında el-ân mor alâ'imi mevcûddur.

5- Karaferye kazâsına merbût Menoşpita(?) karyesi: (25 kişilik asker var)

Geçen şubat mâhının yirmisinde karyemiz[e] pek yakîn bulunan Marena karyesinde Rum eşkıyâ çetesi icrâ-yı mezâlim etmekde iken mezkûr gecede Ağustos'da ârâm-sâz olan asâkir-i şâhâne bir yüzbaşının taht-ı kumandasında bulunduğu hâlde karyemizi muhâsara ve ferdâsı günü bir kaç evde icrâ-yı taharriyât eylediler. Mâh-ı hâlin yirmi birinci günü karyemiz ahâlîsinden Done Parpej ve Pasko Petre ve Kile Keşo esnâ-yı râhda Turkovhor nâm Rum karyesi yanında Rum eşkıyâ çetesi tarafından birincisi katl u itlâf edilmiş ve diğer ikisi tehlikeli sûretde cerhedilmişdir.

6- Karaferye kazâsına tâbi' Kopanova-i Zîr karyesi: (Asker yok)

Mâh-ı hâlin yirmi birinci günü karye-i mezkûr ahâlîsinden Tarpiçe Papa Yovanla Gorgi Tarpiçe nâmûn kesân esnâ-yı râhda Turkovhor nâm Rum karyesi civârında Rum eşkıyâ çetesi tarafından katl u itlâf edilmişdir.

Lütfen ve merhameten;

Evvelen: Sâlifü'l-arz cinâyât fâ‘illeriyle mu‘âvin ve müşâriklerinin ve yatak ve kulağuzlarının meydâna çıkarılarak cezâ-yı sezâlarına çarpdırılması. **Sâniyen:** Geçen şubat'ın yirminci günü Monapit [Menoşpita] ve Yançişte karyesiyle olduğu gibi asâkir-i şâhâne ile zâbıtânına her ne sûretle olursa olsun Rum eşkıyâlarına müzâheret etmemeleri zımnında kendilerine icrâ-yı tenbîhât olunması zîrâ Monospit [Menoşpita] ve Yançişte karyesi Rum eşkıyâsının icrâ-yı mezâlim etdiği ve ihrâkun bi'n-nâr etmek istediği Marana karyesine yarım sâ‘at bu‘d ve mesâfede bulunduğuna bakılırsa asâkir-i şâhânenin civâr kurâdan olan mezkûr Monospit [Menoşpita] ve Yançişte karyesini muhâsara ve icrâ-yı taharriyât etmeleri Rum eşkıyâlarına icrâ-yı mezâlim için meydân verilmek fikriyle olduğu ahâlîce telakkî edilmekdedir. **Sâlisen:** Rum eşkıyâlarının cevelângâhı ve dâ’imî ikâmetgâhı olan Ağustos karyesiyle Karaferye manastırlarından Dobra Manastırı'nın taht-ı muhâfazaya alınması. Ve **râbi‘an:** Karyemiz Rum karyeleriyle ihâta olunmuş ve mezkûr Rum karyeleri ahâlîsinin müsellah bulunmuş ve kullarına olan ta‘assublarının güneş gibi âşikâr olmağla berây-ı muhâfaza kefâlet-i kaviyyeye rabtedilmek şartıyla her bir karye için kullarına yedişer sekiz tüfengin i‘tâsı esbâbının istikmâline müsâ‘ade-i celîle-i cenâb-ı hidîv-i efhamîlerinin bî-dirîğ ve râygân buyurulmasını istid‘â ve istirhâm eyleriz. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Mart sene [1]321

Vodine kazâsına tâbi‘ Golişani karyesi umûm ahâlîsi nâmına **Golişan çiftliği muhtarı**	Karaferye kazâsının Menoşpita karyesi umûm ahâlîsi nâmına **Menoşpita çiftliği muhtarı**
Karaferye kazâsına tâbi‘ Kopanova-i Bâlâ karyesi umûm ahâlîsi nâmına **Kopanova-i Bâlâ çiftliği muhtarı**	Karaferye kazâsına merbût İmerana(?) ya‘nî İmarin karyesi umûm ahâlîsi nâmına **İmarin(?) çiftliği muhtarı**
Karaferye kazâsına merbût Yançişte karyesi umûm ahâlîsi nâmına **Yançişte çiftliği muhtarı**	Vodine kazâsının Prangaya karyesi ahâlîsi nâmına **Mühür**

Vodine kazâsının
Vişiçe(?) karyesi umûm
ahâlîsi nâmına
Mühür

Karaferye kazâsının Loviştе karyesi
umûm ahâlîsi nâmına
Muhtar Hristo Taşo
Mühür

Karaferye'nin Vişiçe(?)
karyesi umûm
ahâlîsi nâmına
Mühür

Karaferye kazâsının Siroyhor karyesi
umûm ahâlîsi nâmına
Mühür
Çiftlik-i Siroyhor Muhtar-ı Evveli

Fî 25 Mart sene [1]322

BOA. TFR. 1 SL. 101/10053

RUM EŞKİYASININ KESENDİRE'DE FİDYE TOPLAYIP ULAHLARA AİT SÜRÜLERİ TAKİBE HAZIRLANDIKLARI

Rum eşkiyasının Kesendire kazası halkı ile ruhbanından fidye topladıkları ve Ulah kâhyaların sürülerini takibe hazırlandıkları; eşkiyaya karşı önemli noktalardaki inzibat kuvvetlerinin arttırılması, ayrıca çobanlarının hüviyetlerinin tahkik edilmesinin yerinde olacağı.

27 Nisan 1906

14 Avril 1906

Palur karyesi ahâlîsinden Antonis Lambro ve Vavdos karyesinden Miços Kalabukas ve Poli[g]rozlu Yorgaki nâm Rum eşkıyâsı sinîn-i vefîreden beri Kesendire kazâsı ahâlîsi ile metûhlardaki ruhbandan fidye-i necât almakda oldukları gibi bu kerre de Vardar cihetlerine geçerek Kesendire'den memleketleri olan Livadyâ ve sâireye gitmekde olan Ulah kahyâlarının sürülerini ta‘kîb etmeğe hazırlanıyorlar.

Eşkıyâ-yı merkûme herhalde Ulah çobanları kıyâfetine girmişlerdir. Sürülerin geçmesi mu‘tâd olan nukâtda mevcûd olan kuvvetin tezyîdi ile oralarda çobanlık etmekde olanların hüviyetlerinin tahkîk edilmesi münâsib olacağı ma‘rûzdur.

Me’âlinden(?) bahsle taharriyât ve ta‘kibât-ı serî‘aya i‘tinâ ile merkûmların ahz u giriftlerine dâ’ir Kesendire Kâ’im-i makâmlığına telgraf.

Fî 14 Nisan sene [1]322

Müsta‘cel

BOA. TFR. 1 SL. 103/10288

69

POLEŞTE KÖYÜNDEN ÜÇ KİŞİNİN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Bulgar eksarhhanesine mensup Poleşte köyü muhtarı, bekçisi ve köy halkından bir Bulgarın, Rum eşkiyasının saldırısına maruz kalarak öldürüldükleri ve bir bekçinin de hafif yaralandığı.

1 Mayıs 1906

Telgrafnâme
Kesriye
Mahallî Numarası : 1096

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Dün akşam sâ‘at üç raddelerinde Poleşte(?) karyesi muhtarı Yorgi ile Bekçi Vasil ve ahâlîden Petre nâm eşhâsın eşkıyâ tarafından bıçakla cerh ve telef edildikleri ve diğer bekçi ile Mita'nın cüz’îce cerhedildiği mürâca‘at eden iki kadının ifâdesinden anlaşılmış, berây-ı tahkîkât mahalline azîmet edildiği şimdi Kilisura Müdîrliği'nden bildirilmiş ve karye-i mezkûre ahâlîsinin Eksarhhâne'ye mensûb olduklarına nazaran mütecâsirlerinin Rum eşkıyâsı olacağı melhûz olup tahkîkât ve keşfiyât icrâsı içün buradan da me’mûrîn-i â’idesi i‘zâm kılınmak üzere bulunduğundan hâsıl olacak hakîkat-i hâlin ba‘dehu arzolunacağı ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 18 Nisan sene [1]322

Kesriye Kâ’im-i makâmı Vekili

Nâ’ib
şâkir Zihni

BOA. TFR. 1 MN. 122/12195

70

YENİCE KAZASI GOLO KÖYÜNDEN DÖRT BULGARIN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ, ÜÇ ULAH'IN DA KAYIP OLDUĞU

Rum eşkiya reisi Kavondoros'a bağlı eşkiyanın, Yenice kazasına bağlı Golo köyünden dört Bulgarı Yenice pazarından köylerine dönerken katlettikleri, aynı köyden iki, Karaferye'nin Yeniköy'ünden de bir Ulahın kayıp olduğu, katledilen Bulgarların üzerinde Kavondoros imzasıyla Bulgarlara yönelik bir tehdit mektubu bulunduğu.

12 Mayıs 1906

Telgrafnâme
Yenice
Mahallî Numarası: 663

Selânik'de Rumeli Vilâyât-i şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Perşembe günü Yenice pazarından karyelerine avdet eden Golo karyeli Bulgar milletinden Yorgi ve Yoristo Vasil veled-i Tarayo ve Metre veled-i Bojin ve Rota veled-i Sendo'nun Vireş karyesi ormanında Rum eşkıyâsı tarafından dutulup katledildikleri gibi, karye-i mezkûreden ve Ulah milletinden Toşa veled-i Dine ve Yanaki veled-i Nikola ve Karaferye'nin Yeniköyü'nden diğer birisi ki cem‘an üç neferin dahi ortadan gâ’ib oldukları haber verilmesiyle tahkîkât ve ta‘kîbât-ı şedîde icrâsıyçün bir müfreze-i askeriyye ile jandarma yüzbaşısı çıkarılmış olduğundan istihsâl kılınacak netîcesinin ayrıca arzolunacağı ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 22 Nisan sene [1]322

Yenice Kâ’im-i makâmı
Nâ’ibi
Tâhir

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Fî 22 Nisan sene [1]322 târihlü telgrafnâme-i âcizânemle arzolunan Golo vukû‘ât-ı cinâ’iyyesi mütecâsirleri mikdâr[ı] ta‘ayyün edi[le]meyen Rum eşkıyâsı olduğu ve bu çete re’îsi dahi Kapudan Kavondoros'un taht-ı riyâsetinde bulunduğu maktûllerin üzerinde Rûmiyyü'l-ibâre bırağılmış olan bir varaka me’âlinden nümâyân olarak mezkûr varakanın tercüme etdirilen bir sûreti leffen takdîm-i pîşgâh-ı efhamîleri kılınmış ve ta‘kîbâta şiddetle devâm edilmekde ise de eşkıyâ-yı merkûmeden şimdiye kadar bir ser-rîşte alınamamasına göre şakîlerin göle girmiş olacakları şübhesiz bulunmuş olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 18 Rebî‘ü'l-evvel sene [1]324 ve
Fî 29 Nisan sene [1]322

Yenice Kâ’im-i makâmı
Bende
Mühür

Sûret-i Tercüme

Söyledik tekrâr ale't-tekrâr söylüyoruz. Eğer aklınızı değişdirmezseniz böyle terbiye gerek geç, gerek çabuk acımaksızın başınıza gelecek edebsiz ve kokmuş Bulgarların yalan va‘adlerle sizi hangi yere çekdiklerini hâlâ anlayamadınız mı? Ne yapmak lâzım olduğunu vakit var iken düşününüz. Daha fenâsına dûçâr olmayasınız.

Kapudan
Kavondoros

BOA. TFR. 1 SL. 105/10468

71

GEVGİLİ'DE ULAH BEKÇİNİN RUM PAPAZI VE YANDAŞLARI TARAFINDAN AĞIR ŞEKİLDE DÖVÜLDÜĞÜ

Gevgili'de Oşani köyü bekçisi Ulah milletinden Kriste Payo'nun, Rum Papazı Hristo ve diğer birçok Rum tarafından daha önce bir Rum çetesini ihbar ettiği için ağır şekilde dövülerek yaralandığı.

16 Mayıs 1906

Kazâ: Gevgili

Karye: Oşani
Müsted‘înin İsmi: Karye bekçisi Ulah milletinden Kriste Payo
İstid‘â Kalemi Kayd Numarası: 56
Hulâsa-ı Müsted‘iyyât

Paskalya'nın üçüncü günü Rum Papası Hristo ile Oşani karyeli diğer bir çok Rumlar tarafından müsted‘î Kriste Payo şedîden darbolunmuşdur. Merkûm altı ay mukaddem bir Rum çetesinin vücûdunu hükûmete ihbâr etmiş olduğundan Rumlar kendisine adâvet hâsıl etmişlerdir. Dâribler yalnız bir gece Gevgili habshânesinde tevkîf edilüp ferdâsı günü tahliye edilmişlerdir.

Dâribler hakkında cereyân eden tahkîkât ve mu‘âmelât-ı kânûniyyenin zeylen ve muvazzahan beyânı zımnında mazrûfen Gevgili Kâ’im-i makâmlığına.

Fî 1 Mayıs sene [1]322

Müfettiş-i Umûmî
İmza

Müdde‘î-i Umûmî Mu‘âvinliği Me’mûriyet-i Vâlâsına

Fî 3 minh

Madrûb Oşan[i]li Kriste Payo hakkındaki tabîb raporu cerîhasının beş günde kat‘iyyen iltiyâm-pezîr olduğuna dâ’ir olup kendisini darbeden maznûnlardan Oşan[i]li Rum Papası Hristo ve Rum Bakkal İto ve Estoyo Çoylak ve Kristo Baço ve Metre Reste ve Dimo Moço haklarında fî 27 Nisan sene [1]322 târihinde icrâ kılınan muhâkeme-i örfiyyede Bakkal İto'nun merkûmu darbetdiği usûlen sâbit olduğundan bir hafta habs cezâsıyla masârıf-ı muhâkemeye mahkûm edildiği ve diğer maznûnlar hakkında darb fi‘line cür’et etdiklerine dâ’ir bir gûne delîl-i kânûnî mevcûd olmadığından berâ’etlerine karâr verildiği kayden ma‘rûzdur.

Fî 3 Mayıs sene [1]322

Gevgili Kazâsı Bidâyet Mahkemesi
Müdde‘î-i Umûmî Mu‘avinliği
Nuri

Mazrûfen huzûr-ı sâmî-i cenâb-ı müfettiş-i efhamîye arz u takdîm olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 3 Mayıs sene [1]322

Gevgili Kâ’im-i makâmı
Bende
Re’fet Saib

BOA. TFR. 1 SL. 106/10531

72

BAZI HIRİSTİYAN DİN ADAMLARI VE NÜFUZ SAHİPLERİNİN RUM-ULAH KAVGASINI KÖRÜKLEDİĞİ

Din adamları ve bazı nüfuz sahiplerinin telkinleri neticesinde Ulahlar ile Rumlar arasında ortaya çıkan düşmanlığın Rumların Ulahlara baskı yapmasına sebep olduğu hatta Rumların Ulahlara hiç bir şey satmayarak alış veriş etmediklerinin görülmesi üzerine bu durumla doğrudan ilgisi görülen Grebene Metropolit Vekili Atanaş Efendi'nin vilâyet merkezine alınmasının Rum baskılarında azalma temin ettiği, tatbik edilen bu muamelenin diğer ileri gelenler hakkında da uygulanmasının iyi sonuçlar vereceği.

23 Mayıs 1906

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Grebene'den Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanı Ferîk Hüsni Paşa Hazretleri'nden mevrûd 8 Mayıs sene [1]322 târîhli şifreli telgrafnâmenin sûretidir

Me’mûrîn-i rûhâniyyenin ve daha ba‘zı ashâb-ı nüfûzun ilkâ‘ât ve tezvîrâtı netîcesi olarak beynlerinde mevcûd münâferet ve zıddiyet dolayısıyla şimdiye kadar Grebene'de mütemekkin Ulahlara Rumlar tarafından hiç bir şey satılmamakda hattâ etmek dahi verilmemekde iken muharrik-i mefsedet ve şekâvet olan Grebene Metropolid Vekîli Atanaş Efendi'nin vilâyet merkezine i‘zâm edilmesi ve ittihâz olunan tedâbîrin kendüleri içün muzırr netîceler tevlîd edeceğini derk eylemeleri hasebiyle bugün kurulan hafta pazarında Rumların Ulahlara mümâşât ile te’sîs-i münâsebet arzusunda oldukları alışveriş etdikleri dahi görülmüş ve metropolid vekîli hakkında tatbîk olunan şu sûret mu‘âmelenin en ziyâde sâhib-i nüfûz olan Koşidi ve Yorgi Boşo haklarında dahi tatbîki hâlinde daha iyi bir semere iktitâf etmek dahi mütehakkık olduğunun Müşîriyet-i Celîleye arz olunduğu ma‘lûm-ı hidîvâneleri buyurulmak üzre ma‘rûzdur. Fermân.

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Me’mûrîn-i rûhâniyyenin ve daha ba‘zı ashâb-ı nüfûzun ilkâ‘ât ve tezvirâtı netîcesi olarak Grebene'de mütemekkin Ulahlara Rumlar tarafından hiç bir şey satılmamakda hattâ etmek [ekmek] dahi verilmemekde olduğu halde Grebene metropolid vekîlinin merkez-i vilâyete i‘zâm edilmesinden ve bu bâbda ittihâz olunan tedâbîr-i sâ’ireden dolayı ahîren kurulan hafta pazarında Rumların Ulahlarla alışveriş etdikleri görüldüğüne ve ol bâbda ba‘zı ifâdeye dâ‘ir Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanlığı'ndan mevrûd telgrafnâmenin sûreti leffen arz u takdîm kılınmış ve Bâb-ı Âlî'ye ma‘lûmât i‘tâ edilmiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir

Fî 29 Rebî‘ü'l-evvel sene [1]324 ve
Fî 10 Mayıs sene [1]322

Ser‘asker
Bende
Rızâ

BOA. Y. MTV. 286/179

73

SELÂNİK'İN YAYLACI ÇİFTLİĞİ'NİN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN BASILARAK BİR EVİN BOMBALANDIĞI VE İKİ ÇOCUĞUN YARALANDIĞI

Selânik'in Yaylacı Çiftliğine gelen on beş kadar Rum eşkiyasının bir Bulgarın evini bombaladığı, bu esnada iki çocuğun yaralandığı, ayrıca aynı çiftlikten bir Bulgarın da samanlığının benzin dökülerek yakıldığı.

16 Haziran 1906

Selânik
Merkez Kâ’im-i makâmlığı
Tahrîrât Kalemi
Aded: 381

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Dün gece sâ‘at dört buçuk râddelerinde Yaylacı Çiftliği cihetinden ba‘zı silâh sadâları işidilmesi üzerine mikdâr-ı kâfî asâkir-i şâhâne ile derhâl mezkûr çiftliğe bi'l-azîme icrâ kılınan tahkîkât ve taharriyâtda çiftlik-i mezkûrun cenûb cihetinden gelmiş olan on beş kadar Rum eşkıyâsı tarafından Bojin Melo nâmında Bulgar bir şahsın bomba vâsıtasıyla hânesi tahrîb edildiği sırada merkûmun on iki yaşında bulunan kızının sağ kulağı üzerinden ve sekiz yaşında bulunan bir erkek çocuğunun

sağ elinin üzeri ile sağ ayağının altından hafîfce cerîhadâr olduğu ve mezkûr çiftlikden Andon Papa Kostandi'nin samanlığının dahi petrol dökülerek ihrâk edildiği anlaşılmış ve eşkıyâ tarafından atılan elli kadar boş gra tüfengi ile "*Zito Kapudan Keşiş*" ibâresini hâvî bir şapka bulunduğu şimdi Menteşe Müdîrliği'nden vârid olan tahrîrâtda iş‘âr olunmuş ve eşkıyâ-yı merkûmenin zâhire ihrâc ve der-desti zımnında müdîriyyet-i merkûmeye vesâyâ-yı lâzıme icrâ kılınmış ve cihet-i adliyyeye dahi ma‘lûmât verilmiş olmağla berây-ı ma‘lûmât arz-ı keyfiyyete mücâseret kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 3 Haziran sene [1]322

Mühür

BOA. TFR. 1 SL. 110/10902

74

KARACAÂBÂD'IN TRESTE KÖYÜNDE ULAH ÇOBANLARIN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN KATLEDİLMESİ

Karacaâbad kazâsı Treste köyü Obalı ormanındaki mandırada oturan yedi Ulah çobandan üçünün Rum eşkiyası tarafından bıçakla katledildiğinin bildirildiği.

5 Temmuz 1906

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî numarası: 1221

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Karacaâbâd kazâsının Treste karyesine on dakîka mesâfede Obalı nâm ormanda kâ‘in mandırada Boşice Ulah İşteryo Kahyâ ve Çoban Mitoş ve Dimo ve Mitoş ve Kosta ve Gorki ve diğer İşteryo ismindeki çobanlar oturmakdalar iken Rum eşkıyâsı üzerlerine gelerek merkûmûndan Vodineli İşteryo ve Yenice'nin Yaroviçe [Yavarniça] karyeli İco(?) ile Kayalar kazâsının Gramatik karyeli Mitoş(?) bıçaklarıyla zebh ve katleyledikleri şimdi polis dâ’iresine mürâca‘at eden Vodine'nin Cedîd mahalleli Ulah

milletinden Derzi Hüseyin Bey'in çobanı Rosta(?) veled-i Apostol'un ifâdesine atfen polis komiserliğinden verilen jurnalde bildirilmiş olmağla ta‘kîbât-ı mütekâbile icrâsı zımnında mevki‘ kumandanlığıyla Karacaâbâd ve Pirlepe, Florina ve Tikveş kâ’im-i makâmlarına iş‘âr kılındığı ve netâyici başkaca arzedileceği ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 22 Haziran sene [1]322

Vodine Kâ’im-i makâmı
Ra’ûf

BOA. TFR. 1 SL. 112/11121

75

RUM EŞKİYASININ KAYMAKÇALAN'DA ÜÇ BULGAR ÇOBANI KATLETTİKLERİ

Manastır'a tabi Kaymakçalan'da Kocabey mandıralarında Terzi Hasan Bey'in üç Bulgar çobanının yüz kadar Rum eşkiyası tarafından elleri bağlanarak balta ile katledildiği, diğer çobanların ise kaçarak canlarını kurtardıkları.

6 Temmuz 1906

Telgrafnâme
Vodine
Mahallî Numarası: 1230

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Bu gece sâ‘at dörtde Kaymakçalan'da Koca Bey mandıralarında Derzi Hasan [Hüseyin] Bey'in üç çobanı yüz kadar Rum eşkıyâsı tarafından katledildiği mevsûken istihbâr edilmiş ve mahall-i mezkûra derhâl bir müfreze sevkedilmiş ise de ta‘kîbât-ı ciddiyyede bulunulması lüzûmunun Manastır müfrezelerine de emr ve iş‘ârı ve şekâvetin şu günlerde tevsî‘-i dâ’ire etmekde olmasına nazaran erbâb-ı şekâvetin şu civârda yegâne tahassungâhı olan kazâmız balkanlarının münâsib yerlerinde ikâme edilmek üzre mikdâr-ı kâfî asker i‘zâmı müsterhamdır. Fermân.

Fî 22 Haziran sene [1]322

Karacaâbâd Kâ'im-i makâmı
Mehmed Hamid

Telgrafnâme
Vodine
Mahallî Numarası: 1239

Manastır'da Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

22 Haziran sene [1]322 târihli telgrafnâme-i âcizîye zeyldir. Kaymakçalan'da Derzi Hüseyin Bey Mandırası'nda vukû' bulan cinâyet üzerine mahall-i vukû'âta derhâl sevkedilen müfreze ile kuvve-i zâbıtadan şimdi alınan raporda maktûl çobanların Bulgar milletinden Esteryo ve Resto ve Mitre nâm şahslardan ibâret olup Rum eşkıyâsı tarafından elleri arkalarına bağlanarak balta ile katledildiği ve orada bulunan sâ'ir çobanların ise firâr ile tahlîs-i câna muvaffak olabildikleri ve icrâ edilen taharriyât ve ta'kîbât netîcesinde eşkıyâdan eser görülemeyüp bunların Tehova ve Koçana balkanlarına doğru hareket etdikleri me'mûl idiği beyân olmuş ve merkezde ise henüz bir telgrafhâne bulunamadığı cihetle mezkûr balkanlara civâr olan müfrezelere vakt u zamânıyla ma'lûmât-ı mukteziyye-i müsta'cele verilemediği tabî'î bulunmuş ve cihet-i adliyyece ayrıca tahkîkât-ı mukteziyye icrâsına müsâra'at edilmiş olmağla keyfiyet berây-ı ma'lûmât arzolunur. Fermân.

Fî 23 Haziran sene [1]322

Karacaâbâd Kâ'im-i makâmı
Mehmed Hamid

BOA. TFR. 1 SL. 112/11129

76

GEVGİLİ KAZASINDA ULAHLARIN YUNAN EŞKİYASININ SALDIRISINA UĞRADIKLARI, RUM PAPAZ VE METROPOLİDLERİNİN DE ULAHLARA KARŞI RUMLARI KIŞKIRTTIĞI

Ormanda kereste imal eden Gevgili'nin Huma köyü Ulahlarından altı kişiden beşinin, Yunan eşkiyasının saldırısı sırasında öldürüldükleri, ayrıca ormandan köylerine dönmekte olan yedi Ulah çobanın da katledildiği; Görice ve başka yerlerde Rum papazlarının Ulahlara karşı tahrik hareketlerinde bulunduğu, Grebene ve Manastır metropolitlerinin

eski yerlerine dönmeleri halinde emniyetin bozulacağından, bu metropolitlerin dönüşüne izin verilmememesi.

7 Temmuz 1906

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
1044

Gevgili kazâsının Huma karyesinde sâkin Ulah cemâ'atinden karye-i mezkûre balkanında ker[e]ste i'mâliyle meşgûl olan altı kişiye Yunan eşkıyâsı ta'arruz ederek beşini katl ve birini cerh eyledikleri gibi mezkûr balkandan hayvanlarına kereste tahmîl ile köylerine gitmek üzre hareket etmiş olan yedi nefer Ulah çocuğunu [çobanını] da kezâlik katl ve itlâf eyledikleri iş'ârât-ı mahalliyyeden müstebân olarak eşkıyâ-yı merkûmenin ta'kîb ve tenkîlleri zımnında müte'addid müfrezelerin tertîb ve sevki hakkında îcâb edenlere icrâ-yı teblîgât olunduğu Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişliği'nden bâ-telgrafnâme iş'âr kılınmışdır. Dün bâ-tezkire-i husûsiyye-i senâverî arz-ı hâk-pây-ı âlî kılındığı vechile Rumeli'ye ferceyâb-ı duhûl olan Yunan eşkıyâsının akvâm-ı mahalliyyeye ve bi'l-hâssa Ulah cemâ'atine karşı icrâ etmekde olduğu mezâlim ve ta'addiyâtın bu derece imtidâd ve iştidâdı Görice'de vesâ'ir mahallerde bulunan Ulahlara Rum papasları tarafından icrâ edilen tehyîcât ve tenfîrâtın netâyic-i tabî'iyyesi cümlesinden olup şu hâlde bu misillü tahrîkâtda pek ilerüye varmış olan Grebene ve Manastır metropolidleri eski mahallerine avdet edecek olurlar ise silk-i sâbıklarında devâm etmek sûretiyle mahall-i sükûn ve emniyet-i ahvâl ve vakâyi'in tezâyüd ve tevâlîsine sebeb vereceklerinden ana mahall kalmamak içün mûmâ-ileyhimânın avdetlerine hükûmet-i seniyyece müsâ'ade i'tâsı bi't-tab' kâbil olamayacağının bi'l-vâsıta şifâhen ve ekîden patrik efendiye teblîğ ve tefhîmi Adliye ve Mezâhib Nezâret-i Celîlesi'ne bâ-tezkire-i senâverî iş'âr olunmuşdur. Efendim.

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene [1]324 ve
Fî 24 Haziran sene [1]322

Sadr-ı a'zam
Ferîd

BOA. Y. A. HUS. 504/59

77

MANASTIR'A BAĞLI KÖYLERDEN ON DÖRT BULGARIN ÖLDÜRÜLMESİNİN RUM KOMİTELERİ TARAFINDAN KARARLAŞTIRILDIĞI

Manastır'a bağlı köylerden, aralarında öğretmen ve papazların da bulunduğu, on dört Bulgarın Rum komiteleri tarafından öldürülmelerine karar verildiğinin yakalanan bir Rum eşkiyasının üzerinden çıkan mektuptan anlaşıldığı, bu kişilerin koruma altına alınmasının gerektiği.

21 Temmuz 1906

Sadâret-i Uzmâya

29 Cumâde'l-ûlâ sene [1]324
8 Temmuz sene [1]322

Ahîran tenkîl olunan Rum eşkıyâsı üzerinde tutulup sûret-i mütercemesi leffen takdîm kılınan bir varaka-i fesâdiyyeye nazaran Manastır vilâyetine merbût kurâ sekenesinden on dört Bulgarın Rum komiteleri tarafından katl u itlâfları tasmîm edildiği anlaşılmış ve eşhâs-ı merkûmenin te'mîn-i mahfûziyyetlerine ve tahaffuz içün kendilerine de sûret-i hafiyye ve münâsibede ma'lûmât i'tâsına müsâra'at olunması husûslarının me'mûrîn-i mahalliyyeye teblîği vilâyet-i müşârün-ileyhâya iş'âr kılınmış olduğu berây-ı ma'lûmât arzolunur. Ol bâbda.

Sevgili mektûbunuzu aldım. Yazdığınız şeylerden teşekkür ederim. Korşite(?)'ye gideceğinizde bütün köyleri bilmekde olan ve Virniki karyesinden Kapudan Laki'yi celbedüp berâberinizde bulundurmalısınız. Eğer çok kişi iseniz o civârlarda geldiğinizi anlatmadan Kostic karyesine ta'arruz ile yalnız şu eşhâsı katletmekliğiniz lâzımdır. Çünki o karyede her dâ'im komiteler mevcûddurlar.(1) Altmış beş yaşında bulunan Papa Tarpo'yu katl ve hânesini dahi ihrâk etmelisiniz. Merkûmun hânesinde gizli depolar vardır.

(2) Papa Tarpo'nun dâmâdı Sodraki.(2) Bulgar mu'allimi Nikola Kalonofski. (4) Yovani Palça. (5) Andarea ve Kostantin Karçakof. (6) Deleon Markofski. (7) Dimitri ve Kosta Birofski. (8) Asanas ve Kostapula Aço. (9) Petro Kiço. (10) Gaki Kendan ve Birofski'nin hânelerini ihrâk etmelisiniz.

Bu bâbda gâyet mahremiyet lâzımdır çünki ekseriyâ şâyi‘ olur. Bereonica(?) karyesinde dahi (1) Papa Hristo. (2) Penco Dimitri. (3) Panayoti Koço (4) Petro Zambani nâm eşhâsı katletmelisiniz. Bu eşhâsı katledeceğinizde size adamlar göndereceğim, silâhlarını hazırlamış olmalısınız. Statica(?) karyesinde papası, Pozdeviş karyesinde papası ve Gorgi Çolak, Çarnovişta karyesinde Stavros'u Naum Bakrakof ve Naum İliya'yı katletmelisiniz.

İmzâsız

BOA. TFR. 1 A. 31/3002

78

VODİNE'NİN ULAHLARLA MESKÛN PATOCİN KÖYÜNDE ON HANE İLE RUMLARA AİT YAVORYAN ÇİFTLİĞİ'NİN RUM EŞKİYASINCA YAKILDIĞI

Vodine'nin Ostrova nahiyesine bağlı ve Ulahlarla meskûn Batocin karyesine saldıran Rum eşkiya çetesinin on haneyi yaktıkları; ayrıca Yavoryan çiftliğindeki, sahipleri Rum olan hanelerin de, yanlarında Bulgarları çalıştırdıkları ve Bulgar eşkiyasına yemek verdikleri için, cezalandırmak maksadıyla yakıldığı.

17 Ağustos 1906

Telgrafnâme
Vodine
Mahallî Numarası: 2083

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Bu gece sâ‘at dörtde bir çete Rum eşkıyâsı Ostrova nâhiyesine merbût ve Ulahlarla meskûn Batocin karyesine ta‘arruz ederek on hâne ihrâk etdiklerinden merkez nâhiyeden derhâl bir müfreze sevkolunduğu ve mecrûh ile telefâta dâ’ir alınacak ma‘lûmât bildirileceği nâhiye müdîrliği vekâletinden iş‘âr ve jandarma bölük kumandanlığından verilen jurnalde gece sâ‘at bir buçuk râddelerinde bir çete Rum eşkıyâsı merkez kazâya merbût ve beş-altı kulübe, iki odalı bir kuleden ibâret olup Vodine'de sâkin Rum milletinden Noskalı Vasil ve Vodineli Rum milletinden Hristo

Doli ve Hristo Litro'nun taht-ı tasarrufunda bulunan ve Rumlarla meskûn olan Yavoryan çiftliğine giderek mezkûr kulübeler ile kuleyi ve mevcûd zahîreyi ihrâk ve Subaşı Nezîr ile yarıcısı Vangel Kolo ve Sığırtmaç Taşo ve Bağçevancı Pando'nun hidmetkârı Petre'yi der-destle Fetiçe karyesi istikâmetine firâr eyledikleri ve mu'ahharan Nezîr'i tahliye etdiklerinde çiftlik sâhibleri Bulgar eşkıyâsına etmek verdiklerinden çiftliği ihrâk etdiklerini beyân eyledikleri izbâr olunmağla mevki' kumandanlığıyla bi'l-müzâkere umûm müfrezeler tahrîk olunduğu gibi Pirlepe, Florina, Kayalar, Karaferye, Karacaâbâd, Yenice kâ'im-i makâmlıklarıyla Ağustos Müdîrliği'ne i'tâ-yı ma'lûmât olunmağla berâber mahallerinde icrâ-yı keşfiyyâtla mikdâr-ı zâyi'ât ve telefâtı mübeyyin birer kıt'a cedvel ve zabt varakası tanzîm olunmak üzerine polis komiseri ile jandarma mülâzımı Batocin karyesine i'zâm eyledikleri gibi bi'z-zât mezkûr Yavoryan çiftliğine azîmet olunduğu ve Yavoryan çiftliğine ta'arruz eden eşkıyâ Rumca olarak Bulgar eşkıyâsına etmek verdiklerinden çiftliği yakdıklarını beyân etmişlerse de çiftlik sâhibleri cümlesi Rum olduklarından eşkıyâ-yı merkûmenin Bulgar olması melhûz olduğundan bu cihetin dahi ta'mîk olunmakda bulunduğu ve netîce-i tahkîkât ve ta'kîbâtın ayrıca arzolunacağı ma'rûzdur. Fermân.

Fî 27 Temmuz sene [1]322
Vodine Kâ'im-i makâmı
Ra'ûf

Numara: 4386

Huzûr-ı Âlî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Vodine kazâsında jandarma tensîkâtına me'mûr zâbit tarafından iş'âr olunan âtiyyü'z-zikr vukû'ât hakkında nazar-ı dikkât-i fahîmânelerini celbeylerim.

Siyâh elbise giymiş ve gra tüfengleriyle müsellah Rum haydudları Temmuz-ı Rûmî'nin yirmi altısıyla yirmi yedisi beynindeki gecede sâ'at üç râddelerinde kazâ-yı mezkûrda kâ'in Javoriyan [Yavoryan] çiftliğine gitmişler ve Vodineli Vangel ve Guguva karyeli Petre nâm Bulgarları ve Nace nâmında bir Ulahı kaldırmışlardır. Çiftliği teşkîl eden hâneleri yakdıkdan sonra üç kişiyi taht-ı esâretde tutdukları hâlde Fetiçe taraflarına gitdiler. Ebniye-i mezkûreden mâ'adâ on bin kıyye kadar kömür ve iki bin kıyye kadar saman ve birçok zehâ'ir ihrâk edildi.

Bu harekât-ı şekâvetkârânenin sebebi, mezkûr çiftlik müte'ahhidlerinden bulunan Tole Kiro nâm Rum, çiftlik işlerinde Bulgar ve Ulah amele istihdâm etdiğinden ahz-ı intikâma isnâd olunur. Ta'zîmât-ı fâ'ika-i çâkerânemin ….. Selânik'den fî 4/17 Ağustos sene 1906.

Birinci Ferîk
Decorcis

BOA. TFR. 1 SL. 116/11530

79

RUM EŞKİYASININ GÖRİCE'NİN EZEREÇ KÖYÜNÜN BULGAR AHALİSİNİ RUMLAŞTIRMAK İÇİN, EPİSKOPOSUN DA YARDIMIYLA BÜYÜK MEZÂLİM YAPTIKLARI

Nüfusu Bulgar olan Görice'ye bağlı Horpeşte nahiyesinin Ezereç köyü ahalisini Rumlaştırmak için baskın ve tecavüze başvuran Rum eşkiyasının bu köyde daha önce sekiz kişiyi katlettiği ve bir çok ev ve samanlığı yaktığı gibi hayvan ve malları da gasbettikleri, son saldırıda köy muhtarını yaralayıp, birini yakarak diğerini de parçalayarak iki çocuğu öldürdükleri, bir çok hayvanı da çalarak Langa ve İsfoko Rum köylerine götürdükleri, bu olay esnasında bölgenin güvenliği için görevli müfrezenin yarısının Kesriye Episkoposunun maiyetine verilmesinden dolayı eşkiyaya müdahale edilemediği, Episkoposun gezdiği bölgelerde yeterli askerî kuvvet varken yeniden asker istemesinin sebebinin Ezereç köyünde yapılacak mezâlime fırsat vermek için olduğu, bu sebeblerden Episkoposun hareketlerinin dikkatle izlenmesi gerektiği, Yunan eşkiyasının tecavüzlerinin engellenmesi için hududun Manastır Vilayeti'ne bağlı kısmının dört askerî mıntıkaya ayrılarak, bunların Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na bağlanması gerektiği.

31 Ağustos 1906

Telgrafnâme
Görice
Mahallî Numarası: 4890

Müfettiş-i Umûmîlik Me'mûriyet-i Celîlesine

Dünkü gün ahşam üzeri sâ'at on bir râddelerinde külliyetli bir Rum çetesi Horpeşte nâhiyesinin Ezereç karyesinde bir kaç hâneye ateş verdikleri ve karye-i mezbûreye en yakîn bulunan Dislab müfrezesi yetişüp müsâdemeye başladığı haber alınmağla Horpeşte ve Kesriye'den kuvvetli birer müfreze sevketdirildiği ve istihsâl olunacak netîcenin başkaca bildirileceği Kesriye Kâ'im-i makâmlığı'ndan izbâr olunmuş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 3 Haziran sene [1]322

Görice Mutasarrıfı
Feyyaz

Telgrafnâme-i Sâmî-i Sadâret-penâhî
Fî 5 Haziran sene [1]322, Sa‘at 2.50, şeb

Horpeşte nâhiyesinin Ezereç karyesine yüzü mütecâviz Rum eşkıyâsı gelerek karye muhtarını cerh ve iki kişiyi katl ve üç samanlık ihrâk ve sekiz yüz elli koyun ile iki üç çift sığır gasbetdikleri ve eşkıyâdan biri maktûl bulunup mütebâkîsi hayvânâtla berâber firâr etdikleri Manastır Vilâyetine bâ-telgraf bildirilmiş ve Romanya ile Yunanistan beyninde münâsebâtın ahîren münkatı‘ olmasından dolayı bu kabîl eşkıyâ tecâvüzâtının tezâyüd ve tekessürüne meydân verilmemesi lâzımeden bulunarak vilâyet-i müşârûn-ileyhâya da bu yolda teblîgât icrâ edilmiş olmağla taraf-ı devletlerinden dahi îcâb edenlere serî‘an vesâyâ îfâsı.

Telgrafnâme
Horpeşte
Mahallî numarası: 132

Selânik'de Rumeli Vilâyât-ı şâhâne Müfettiş-i Umûmîliğine

Mağdûrları Bulgar unsuruna mensûb bulunduğumuz cihetle Yunan eşkıyâsı ahâlîmizi cebren Rumlaşdırmak emel ve maksâdıyla ara sıra karyelerimize hücûm ile katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ve hâneler ihrâkıyla köylerimizi mahv ve muzmahill etmekde ve Oşince karyesinde ise hayli hâneler ihrâk etdiklerinden ve Ezereç karyesinde de mukaddemâ sekiz kişiyi katl ve geçen günlerde yedi-sekiz yaşlarında iki ma‘sûmu der-destle birini gözümüz karşısında gazla ihrâk ve diğerini pek hâ’inâne ve fecî‘âne bir sûretde parça parça etdikden sonra üç hâne ihrâk ederek karyenin kâffe-i hayvânâtını gasbla Rum köyleri bulunan Langa ve İsfoko(?) karyelerine aşırdıkları ve bi'l-âhire gasbedilen otuz beş adet sığır ve sekiz yüz altmış altı aded küçük hayvânâtı on beş kadarı Langa karyesinde zuhûr ederek diğerleri aşırılup ihtifâ edildiği ve işbu zulm ü hakâretden ahâlîmiz ihâfe edüp ekserîsi köylerini terkle Horpeşte vesâ’ir kurâya hicret etmekde ve ol vechile mâllarımız dahi mu‘attal kalarak bundan nâşî Hazîne-i Celîle'ye de hasâr-ı küllî vâki‘ olmakda ve bâ-husûs Bulgar unsuruna mensûb bulunduğumuz hasebiyle hiç bir vakit Rumluğu kabûl edemiyeceğimizden eşkıyâ-i merkûme cümlemizi katl u itlâf edecekleri bedîhî ve nümâyân bulunmuş olduğundan lutfen ve hâl-i pür-melâlimize merhameten gadrden vikâye

buyurulmaklığımız ile cümlemizin ve hele etfâlimizin katl u itlâfından rehâ ve tahlîs buyurmaları merhamet ve adâletinize ilticâ'en istirhâm eyleriz. Fermân.

Fî 6 Haziran sene [1]322

Muhtar-ı Karye-i Ezereç
Damo Dimitri
Vali(?) karye muhtarı kulları

Huzûr-ı Âlî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Haziran'ın 2/15'inci günü bir Yunan çetesi tarafından Kesriye kazâsına tâbi‘ Ezereç karyesinde îkâ‘ olunan mezâlim ve ta‘addiyât ma‘lûm-ı sâmî-i efhamîleri bulunduklarına şübhe yokdur. Kesriye kazâsında jandarma tensîkâtına me'mûr zâbit tarafından mahallinde tahkîkât icrâ kılınmış olmağla arzu buyurulur ise Mîralay Mösyö Albera'dan bunların tafsîlâtına dâ'ir îzâhât alınmak mümkindir. Lâkin bu vukû‘ât vesîlesiyle bütün Kesriye kazâsına â'id bir mes'ele hakkında nazar-ı dikkat-i fahîmânelerini celbetmek cümle-i vezâ'if-i âcizânemden addeylerim. Yunan çetelerinin ta‘addiyâtından ahâlîyi muhâfaza içün Ezereç karyesinden bir sâ‘at mesâfede kâ'in Deslab nâm mevki‘de takrîben yüz kişiden mürekkeb bir müfreze-i askeriyye vardır.

Müfreze-i mezkûre vukû‘ât gününde tüfeng sadâlarını işitmiş ve köyün muhterik olduğunu görmüş iken ferdâsı günü eşkıyâ firâr etdikden sonra oraya gitdi.

Askerin esnâ-yı müsâdemede mahall-i vukû‘âta gitmemesinin sebebi eşkıyâ ile müsâdeme etmek kuvvetini hâ'iz olmadığından neş'et etdiği müfreze-i mezkûre tarafından ifâde olundu. İstidlâl-i vâkı‘a göre müfreze-i mezkûrenin nısfı etrâf köylere dolaşmak niyetinde bulunmuş olan Kesriye episkoposunun ma‘iyetine verilmiş idi. Hâlbuki metropolidin geşt ü güzâr eylediği mevâki‘de ale'l-âde ma‘iyetine almakda olduğu kuvvet derece-i kifâyede iken bu kerre külliyetli askerin verilmesi hakkında vukû‘ bulan taleb ve iltimâs müfreze-i askeriyyeyi taklîl ile Yunan çetesi tarafından Ezereç karyesinde mezâlim-i vahşiyyânenin îkâ‘ına meydân vermek efkârına mebnî bulunduğu hükûmet me'mûrları ve Kesriye ahâlîsi tarafından zannolunur. Episkoposun ma‘iyyetine terfîk olunmak üzre müfreze-i askeriyyenin taklîlinden tevellüd eden mes'ûliyet kime râci‘ olduğunun tahkîki lâzımdır zannederim. Bi'l-cümle devâ'ir-i hükûmetin icrâ'âtını hükümsüz bir hâle îsâl eden ve hükûmet-i rûhâniyyesini kabûl etmeyen ahâlî beyninde münâferet ve dehşet ilkâ eden mûmâ-ileyh metropolidin harekâtı nazar-ı tedkîk ve ehemmiyete alınmak ve başka mahallerde taraf-ı âlî-i fahîmânelerinden kemâl-i muvaffakiyyetle ittihâz buyurulan ve

ta‘addiyâta uğrayan ahâlînin memnûniyetini ve intizâm ve adâlet tarafdârlarının tecesssüsünü da‘vet etmiş olan icrâ‘ât-ı aliyye-i âsafânelerine mutâbık tedâbîri ittihâz buyurmak zamânı geldiğini zannederim.

Emniyyet-i umûmiyyenin muhâfazası maksadıyla jandarma dâ’iresinden aldığım ma‘lûmâtı arz u iş‘âr eder ve Ezereç karyesi vukû‘âtına ve bundan tevellüd eden netâyice atf-ı nazar-ı ehemmiyyet buyurulması niyâzına ictisâr eylerim.

Ta‘zîmât-ı fâ’ika-i âcizanemin (...) Selânik'den

Fî 17/30 Haziran sene 1906

İmzâ
Birinci Ferîk
(**Decorcis**)

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi

Yunan eşkıyâsının hudûddan men‘-i tecâvüzü ve tasaddî edenlerin serî‘an ve şedîden ta‘kîb ve tenkîli mâddesi hudûd-ı Yunaniyye'nin Manastır Vilâyetine merbût olan aksâmının Meçova(?) kazâsı dahi dâhil olduğu hâlde ikinci derece dört mıntıkaya bi't-tefrîk Manastır mıntıkasınca ta‘kîb-i eşkıyâda fi‘len isbât-ı ehliyyet ve şecâ‘at eden zâbitândan Sadeddin Efendi'nin Birinci Kesriye ve Erkân-ı Harbiyye kolağalarından İsmail Hakkı Efendi'nin İkinci Alasonya ve Enver Efendi'nin Üçüncü Grebene ve Ali Fethi Efendi'nin Dördüncü Meçova mıntıkaları kumandanlıklarına ta‘yîni ile mezkûr mıntıkalarda bulunan kuvâ-yı askeriyyenin bunların idâresine tevdî‘i ve işbu ikinci derece mıntıkaların da Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na rabtı husûslarına mütevakkıf bulunduğundan tertîbât-ı muharrerenin bilâ-ifâte-i vakt tatbîkiyle ta‘kîbâta müsâra‘at olunması hakkında Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişliği'yle Manastır Mıntıkası Kumandanlığı arasında cereyân eden müzâkerât netîcesinden bahsile âcilen îfâ-yı muktezâsına dâ’ir şeref-vârid olan fî 6 Haziran sene [1]322 târih ve altı yüz elli sekiz numaralu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyyet-i Celîlesi'yle cereyân eden muhâberâtda Selânik mıntıkasına me’mûr olduğu hâlde geçende şam Mekteb-i Harbiyye-i şâhânesi'ne ta‘yîn kılınan İsmail Hakkı Efendi'nin mıntıkadan infikâkı câ’iz olamayacağı gibi, mûmâ-ileyhin hudûd-ı Yunaniyye'ye de i‘zâmı gayr-i mümkin ve Enver Efendi'nin de el-yevm me’mûr bulunduğu havâlînin te’mîn-i inzibâtı içün yine Manastır Mıntıkasında ibkâsı muktezî olmasına mebnî mûmâ-ileyhimânın yerine diğer münâsiblerinin intihâb ve ta‘yîni ve ahîren Orta Mekteb-i Harbiyye-i şâhânesi'ne

me’mûr buyurulan Fethi Efendi'nin de me’mûriyyet-i mezkûreden afvıyla hudûd-ı Yunaniyye mıntıkasına icrâ-yı me’mûriyyeti lüzûmu izbâr kılınmış ve mukaddemâ şeref-sudûr u sünûh buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfine tevfîkan Vilâyât-ı Selâse-i şâhâne Dâ’iresi bir takım ta‘kîb-i eşkıyâ mıntıkalarına bi't-taksîm buralardaki tedâbîr-i tenkîliyye tanzîm edilmek üzre mıntıkalara Erkân-ı Harbiyye zâbitânından müfettişler ta‘yîn kılınarak ol vakitden beri zâbitân-ı mûmâ-ileyhim vâsıtasıyla ta‘kîbât ve tenkîlâtın mütemâdiyen teftîşiyle bir hâl-i fa‘âliyyete îsâl ve ifrâğı emrinde her vakit teblîgâtdan ve vesâyâ icrâsından hâlî kalınmıyarak ta‘kîbât ve tenkîlât bir inzibât ve teftîş-i dâ’imî altına alınmış olduğuna binâ’en tûl müdded havâlî-i mezkûrede istihdâm edilerek ahvâl-i mahalliyyeye vukûf hâsıl etmiş ve ta‘kîb-i eşkıyâ umûrunda meleke ve mümârese peydâ eylemiş olmaları hasebiyle kendilerinden pek ziyâde istifâde olunmakda bulunan zâbitânın kemâ-kân ta‘kîb ve tenkîl-i eşkıyâ hıdmetlerinde istihdâmlar[ı] idâme-i âsâyiş ve inzibât nokta-i nazarından ehemm ü elzem bulunduğu gibi ahîren hudûd-ı Yunaniyye'de Yunan eşkıyâsının tezyîd-i fa‘âliyyet etmesi hasebiyle oralarda teşdîd-i tedâbir ile mugâyir-i marzî-i âlî ahvâle meydân verilmemek üzere o cihet mıntıkalarının Erkân-ı Harbiyye zâbitânı ma‘rifetiyle tanzîm-i ahvâli de maslahaten muktezî bulunmuş olduğundan müşîriyyet-i müşârün-ileyhânın iş‘ârı vechile İsmail Hakkı ve Enver Efendilerin me’mûriyet-i hâliyyeleri olan Selânik ve Manastır mıntıkalarında ibkâ’en istihdâmları ve Sadeddin ve Ali Fethi efendilerin hudûd-ı Yunaniyye'nin mezkûr Kesriye ve Meçova mıntıkalarına icrâ-yı me’mûriyyetleri ve hudûd-ı mezkûrenin diğer Alasonya ve Grebene mıntıkalarına da Manastır mıntıkası kumandanıyla bi'l-muhâbere Üçüncü Oryu-yı Hümâyûn'da bulunan Erkân-ı Harbiyye zâbitânından münâsiblerinin bilâ-ifâte-i vakt intihâb ve ta‘yîniyle bir an evvel işe mübâşeret etdirilmeleri emrinde müşîriyyet-i müşârün-ileyhâya me’zûniyet i‘tâsı ve hudûd-ı Yunaniyye'deki işbu mıntıkaların Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na rabtına gelince; komisyon-ı askerî karârıyla mukaddemâ bi'l-istîzân şeref-müte’allık buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî mantûk-ı âlîsince zâten hudûd-ı Yunaniyye menâtıkı Manastır mıntıkasının husûsî mıntıkalarından olmasına mebnî işbu husûsî mıntıkaların mukarrerât-ı evveliyye misillü kemâkân Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na idâme-i irtibâtı ve İsmail Hakkı ve Fethi efendilerin Mekâtib-i Harbiyye-i şâhânece me’mûr kılındıkları vezâ’ife Erkân-ı Harbiyye zâbitânından diğer münâsiblerinin ta‘yîni her vakit mümkin idiğine binâ’en mûmâ-ileyhimânın yerlerine âhar nünâsiblerinin ta‘yîni mâddesinin umûm Mekâtib-i Askeriyye-i şâhâne Nezâret-i Celîlesi'ne teblîği husûslarına dâ’ir arz u takdîm kılınan tezkire-i ma‘rûza-i çâkerî manzûr-ı âlî buyurularak mûcebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulmuş ve nezâret-i müşârün-ileyhâya teblîğ-i keyfiyyet edilmiş olduğu tezkire-i mezkûre zîrine Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülükâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden

şeref-muharrer fî 8 Ağustos sene [1]322 târihli hâmişde beyân ve izbâr buyurulmuş ve mantûk-ı münîfinin infâzı zımnında îcâb edenlere teblîğât-ı lâzıme îfâ edilmiş olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 7 Receb sene [1]324 ve
Fî 13 Ağustos sene [1]322

Ser‘asker
Rıza

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 367

Rumeli Vilâyâtı Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Yunan eşkıyâsının hudûddan men‘-i tecâvüzlerinin te’mîni ve ferceyâb-ı duhûl olacakların serî‘ ve mü’essir bir sûretde ta‘kîb ve tedmîri içün hudûdun Manastır Vilâyeti'ne merbût aksâmının dört mıntıkaya bi't-tefrîk her mıntıkaya ta‘yîn olunacak zâbitân esâmîsiyle bunların Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na rabtı ve mezkûr dört mıntıkanın bilâ-ifâte-i vakt teşkîli ve zubbât-ı mûmâ-ileyhimin me’mûr olacakları mahallere i‘zâmıyla ta‘kîbâta müsâra‘at edilmesi lüzûmuna dâ’ir 6 Haziran sene [1]322 târihli telgrafnâme-i devletleri üzerine bi'l-muhâbere taraf-ı vâlâ-yı Ser‘askerî'den alınan 13 Ağustos sene [1]322 târihli ve 1708 numaralı tezkire-i cevâbiyyenin sûreti leffen savb-ı vâlâlarına gönderilmiş olduğu beyânıyla şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 11 Receb sene [1]324
Fî 17 Ağustos sene [1]322

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Ferîd

BOA. TFR. 1 KV. 163/16225

80

DRAMA RUM METROPOLİDİNİN BULGARLARA KARŞI YAPILAN SALDIRILARDA ARNAVUTLARI KULLANDIĞI

Drama Rum Metropolidinin başkanlığında kurulan fesad cemiyeti tarafından dörder lira maaş karşılığı tutulan serseri Arnavudların, Pürsıçan nahiyesinin bazı köylerinde ve Kavala kasabasında Bulgarların yaralanıp öldürülmesinde kullanıldığının anlaşıldığı.

6 Eylül 1906

Drama Sancağı Mutasarrıflığı
Tahrîrât Kalemi
Aded: 521 ***Mahremâne***

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

şu aralık merkez kazâsıyla Pürsıçan nâhiyesinin ba‘zı köylerinde ve Kavala kasabasında arasıra cerh ve katledilen Bulgarların ekseriyâ fâ‘illeri hâl-i mechû-liyyetde kalmasından dolayı mütecâsirlerinin zâhire ihrâc ve der-desti hakkında germiyetle ta‘mîk-i tahkîkâta devâm olunmakda idi.

Drama Rum metropolidinin riyâseti tahtında bir cem‘iyyet-i fesâdiyye teşekkül ederek harekât-ı fesâdiyyeye sâ‘î bulundukları ve bu hey’et-i fesâdiyyenin tasavvurât ve makâsıdı bir takım vukû‘ât-ı cinâ’iyye îkâ‘ından ibâret bulunduğu ba‘zı ahvâl ve harekâtın delâletiyle zâten mahsûs bulunmuş olmasından tezyîd-i tebessurât ve teşdîd-i takayyüdât emrinde kemâliyle sarf-ı mesâ‘î edilmesi me’mûrîn-i â’idesine ehemmiyetle tavsiye edilmişidi.

Jandarma Taburu Kumandanlığı'yla Polis Komiserliği'nden bu kerre müştereken verilen jurnalde hey’et-i müteşekkile-i fesâdiyyenin Bulgarlar aleyhinde tasavvur eyledikleri vukû‘ât-ı cinâ’iyyeyi îkâ‘ içün nîk ü bedi tefrîkden âciz bir takım serserî Arnavudları dörder lira ma‘âş ile itmâ‘ ve teslîh ve tedârik edebildikleri yerli ve yabancı Rum hazelesine teşrîk ile ef‘âl-i mel‘anetkârânelerini icrâya âlet ve vâsıta ittihâz eyledikleri istidlâ‘ kılınmasıyla taharriyât ve tahkîkâta bi't-tevessül hıdmet-i cinâ’iyyelerine kayd u kabûl eyledikleri şimdilik dört nefer Arnavudun der-destine ve kendilerine Drama Metropolidhânesi kilise papaslarından Nemisto Fili'nin emr ve delâletiyle verilen gra tüfenkleriyle revolver ve fişenk ve kamaların zâhire ihrâcına muvaffakıyet hâsıl olduğu ve inde'l-isticvâb ikrâr ve i‘tirâf eyledikleri müşevvik ve müteşebbislerinin celb ve tahkîkâtıyla uğraşılmakda olup ikmâlinde evrâkıyla cihet-i adliyyeye tevdî‘ olunacağı beyân kılınmış olduğundan netîce-i tahkîkâtın başkaca arzolunacağı tabi‘î bulunmuş ise de Rumların Bulgarlar aleyhinde irtikâb etdikleri ve

etmek istedikleri vukû‘ât-ı cinâ’iyyenin mahâll-i sâ’irede de bu misillü ahlâkı bozuk Arnavudlara îkâ‘ etdirmeleri mahsûs bulunduğundan îcâb eden takayyüdâtda bulunmak üzre rehîn-i tasvîb buyurulduğu takdîrde keyfiyetin îcâb edenlere emr ü irâde buyurulması menût-ı re’y-i âlî-i fahîmâneleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 8 Receb sene [1]324 ve
Fî 15 Ağustos sene [1]322

Drama Mutasarrıfı
Bende
Mehmed Ziya

Vilâyât-ı Selâse-i şâhâneye

24 Ağustos sene [1]322

Müsta‘cel ve mahremâne

Rum erbâb-ı fesâdının Bulgarlar aleyhinde îkâ‘-ı cinâyât içün cem‘iyetler teşkîl ederek dörder lira ma‘âş mukâbilinde itmâ‘ ve celbeyledikleri bir takım câhil ve serserî Arnavudlar tasmîmât-ı cinâ’iyyelerine âlet ittihâz etmeğe başladıkları ba‘zı vukû‘ât hakkında cereyân eden tahkîkât-ı adliyye netâyicinden anlaşılmış ve bu gibi hâlâtın vukû‘ ve devâmındaki mehâzîr ve mazarrâtın derecesi îzâhdan müstağnî bulunmuş olduğundan Rum ve Bulgar cemâ‘atleri arasında âsâr-ı adâvet ve ta‘addî meşhûd olan mahallerde Arnavudluk ahâlîsinden ahvâli dâ‘î-i şübhe olacak kesânın taht-ı tarassuda aldırılarak o misillü mefâside iştirâk edememelerine dikkat olunmasının îcâb edenlere emr ve teblîğ buyurulması bâbında.

BOA. TFR. 1 UM. 14/1384

81

MANASTIR'A BAĞLI KÖYLERDE RUMLARIN ULAHLARA KARŞI SALDIRILARDA BULUNDUKLARI

Manastır'da Muri[c]hova dağlarında Ulah köylerini tehdit eden iki Rum çetesinin dolaştığı, Vodine civarındaki Podişine köyünde muhafızların Rumların teşvikiyle kaldırılmasından sonra Rum çetelerinin tecâvüzlerinin arttığı; Goma köyündeki Papa Hristo'nun bu çetelerle münasebeti bilindiği halde kanunî hiç bir işlemin yapılmadığı; Vodine'de

bir yüzbaşının teşvikiyle Doleş köyündeki bekçi ve elinde silah tezkiresi bulunanların silahlarının toplanmasıyla Rum eşkiya ve çetesinin oraya hücumlarının kolaylaştırıldığı; Makrikus'ta Rum jandarmaların gözü önünde dört Ulahın Rum çetesinin saldırısına uğradığı; Ulah mektebi muallimi Kocaman Efendi'nin Ulah işlerinden el çekmesi için Yunan konsolosu tarafından tehdit edildiği; Rumlar tarafından sürekli olarak tehdit edilen Ulahların Bulgarlar ile ittifak etmek zorunda kaldıkları, Yunan konsolosların teşvikiyle hareket eden Rum metropolidlerin kendilerine muhalif olan Ulah ve Bulgar unsurlarını ortadan kaldırmak için her türlü yola başvurdukları, Rumlar ve Bulgarlar arasındaki mücadelede Ulahların bir tarafa meyletmelerinin engellenmesi gerektiği.

7 Eylül 1906

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişliği Cânib-i Vâlâsına

Devletlü efendim hazretleri,

Manastır'da Muri[c]hova dağlarında altmışar kişiden mürekkeb iki çete dolaşmakda ve oralardaki Ulah kurâsını tehdîd etmekde olduğu gibi Vodine civârında Podişine(?) karyesindeki Ulahlar dahi eşkıyânın tazyîkâtından bî-zâr kalup karye-i mezkûrede bulunan muhâfızların Rumların tesvîlâtına binâ'en kaldırıldığı yâhûd kaldırılmasına karâr verildiği ve Goma(?) karyesinde bulunan Papa Hristo'nun delâletiyle Podişine(?)'ye bir takım eşkıyâ çeteleri celb ve Ulahlar hakkında ta'addiyât icrâ edilmek istenildiği ve merkûm Papa Hristo'nun eşkıyâ ile münâsebeti tahakkuk etmiş olduğu hâlde hakkında bir mu'âmele-i kânûniyye icrâ edilmediği ve Molovişte [Malovişte]'de Ulahlar ile Bulgarlar beyninde münâza'un-fîh olan kilisede üç seneden beri Bulgarlar icrâ-yı âyîn etmekde olduğu cihetle, kilise onlara bırakılarak Ulahların hukûku muhâfaza olunmadığı Vodine'de bulunan bir yüzbaşının ısrâr ve delâleti üzerine Doleş(?) karyesindeki bekçilerin ve silâh tezkiresini hâmil eşhâs-ı sâ'irenin silâhları alınup Rum çetelerinin oraya hücûmu teshîl edildiği ve Karaferye'de Makrikus'da [Makrus] bir Rum jandarma hâzır olduğu hâlde dört Ulah'ın üzerine bir Rum çetesi tarafından ateş edildiği ve bir kaç refîkiyle birlikde taht-ı tevkîfe alınmış olan Berât Ulah Mektebi Mu'allimi Kocaman Efendi ile rüfekâsının mahkeme-i

temyîz karârıyla sebîlleri ihlâ edilmesinden müte'essir olan Yunan konsolosu ba'dezîn Ulah işlerinden el çekmeyecek olurlar ise mûmâ-ileyhimin telef etdirileceğini beyân eylemiş olduğu ve mûmâ-ileyh konsolosun mülhakâtı dolaşmakda bulunduğu ve Bulgarlarla Ulahlar beyninde iddi'â edildiği vechile bir ittihâd olup ancak Rumların her tarafda Ulahlara tecâvüz ve bunları Patrikhâne'ye intisâba ve kendilerine iltihâka icbâr etmeleri Ulahların bi'z-zarûre Rumlara karşı olan nefretlerini tezyîd edüp Bulgarların bu münâfereti emellerine muvâfık sûretde telakkî ve tefsîr etmekde oldukları ve Karaferye kazâsı dâhilinde Ulahlardan Bulgarlarla ittifâk ve eşkıyâya iltihâk etmiş hiç kimse olmadığı ahîren tevdî' edilen ba'zı evrâk ile i'tâ olunan tafsîlâtdan anlaşılmışdır. Egerçi Ulahların hulûs-ı niyyetine ve ba'zı cinâyât ve vekâyi'in sûret-i cereyânı hakkında verilen ma'lûmâtın sûret-i mutlakada umûmuna i'timâd câ'iz değil ise de Yunan konsoloslarının teşvîkâtına teba'iyyet eden Rum metropolidlerinin ta'kîb etdikleri maksad kendilerine muhâlif olan Bulgar ve Ulah unsurlarını ortadan kaldırmakdan ibâret ve bu maksada vusûl içün her dürlü tazyîkât ve tecâvüzâtı tervîc eyledikleri ma'lûm olmasına ve Ulahların zahîr-i taharrîsi emrindeki ıztırârına nazaran bi'l-âhire Bulgar çetelerinin bunlardan bi'l-istifâde tevsî'-i mefsedet ve şekâvet etmelerine meydân verilmemek içün Hükûmet-i Seniyye'ce tedâbîr-i mâni'a ittihâzı lâzımeden olup bi'l-âhire bir rekâbet-i milliyyenin tevlîd edebileceği âmâl-i mütezâdde netîcesi olarak Bulgarlar veya Rumlara karşı Hükûmet-i Seniyyece bir müzâheret-i fi'liyye ve tabî'iyyeye istinâd edilmemiş olsa bile muhâfaza-i bî-tarafî ile hâricen menâfi'-i ma'neviyye te'mîn ve ta'rîzât-ı muhtelife men' olunmuş olacağından Vilâyât-ı Selâse-i şâhane'nin istikmâl-i sükûnu maksadıyla bu bâbda taraf-ı devletlerinden evvel ve âhir icrâ olunan vesâyânın sûret-i münâsibede te'kîd ve ta'kîbi ile berâber mevâdd-ı mebhûs-ı anhâ hakkında tahkîkât-ı mükemmele bi'l-icrâ alınacak ma'lûmât-ı mevsûkaya göre îcâb eden tedâbîrin dahi başkaca îfâ ve inbâsı ve gerek Rum ve gerek Bulgar çetelerinin her tarafça ta'kîbât ve tenkîlâtına bir kat daha germî verilerek eşkıyânın kesr-i cür'etleri ve el-yevm hâl-i bî-tarafî ve tedâfü'îde bulunan Hıristiyanların ta'addiyâtdan muhâfazasına bi'l-i'tinâ bir tarafın tecâvüzâtına karşı kendilerini müdâfa'a edebilmek içün diğer tarafa temâyül ve iltihâk etmelerine meydân verilmemesi esbâbının istikmâli hasâfet-i devletlerinden muntazır bulunduğu ve Yanya Vilâyeti'ne dahi ayrıca vesâyâ icrâ kılındığı beyânıyla şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 18 Receb sene 1324
Fî 24 Ağustos sene [1]322

Sadr-ı a'zam
Mehmed Ferîd

BOA. TFR. 1 A. 32/3103

82

TESELYA'DA ÇALIşAN OSMANLI TEBEASINA VE EKSARHLIĞA MENSUP BULGARLARA YUNAN MAKAMLARINCA YAPILAN BASKILAR

Teselya'da çalışan Osmanlı tebeasından olan gayr-ı müslim Manastır ve Selânik ahalisine, Yunan kavmine mensup olduklarına dair Metropolithâne'den belge göstermedikçe Yunanistan'da ikâmetlerine müsaade edilmeyeceğine dair polis idaresi ve Yunan komitelerince ihtar ve tehdidde bulunulduğu ve memleketlerine geri dönmeye zorlandıkları; Ekserhhâne'ye mensup kişilerin Teselya'da komite ve zabıtadan gördükleri baskı hakkında Yunan krallığınca hemen tedbir alınmazsa karışıklığın Bulgaristan ve Rumeli'de de etkisinin hissedileceği; Golos civarında öldürülen Bulgarların katillerinin açığa çıkarılmasının gerektiği, Teselya'da Eksarhlığa mensup Bulgarlara yapılan baskıların maksadının Yunan Patrikhânesi'ne bağlanmalarını sağlamak olduğu, bu durumun Bulgaristan ve Rumeli'nde yaşayan Rumlar için iyi netice vermeyeceği.

19 Ekim 1906

Atina Sefâret-i Seniyyesine Golos şehbenderliği'nden 2 Teşrîn-i Evvel sene [1]322 târîh ve 89 numara ile vârid olan tahrîrâtın sûretidir.

Manastır ve Selânik Vilâyât-ı şâhânesi ahâlîsinden Teselya'da meşgûl-i kesb ü kâr olan tebe‘a-i Osmâniyyenin Yunan kavminden olduklarını mübeyyin mahalleri metropolidhânelerinden şehâdetnâme istihsâl etmedikçe Yunanistan'da ikâmetlerine müsâ‘ade olunmayacağı ihtâr ve tehdîdiyle memleketlerine avdete Yunanîlik komiteleri ve polis idâreleri taraflarından icbâr edilmekde ve hattâ kendileri de Yenişehir'deki komite ve polis idâresinden gördükleri böyle bir mecbûriyet üzerine işlerini yüzü üstüne terkle bilâ-ihtiyâr vatanlarına avdet etmekde olduklarını Kesriye'de Galişte karyeli Barko Nikola, Yorgi Andrea, İsteryo Pando Yovandi, Yorgi Dinelakoni ve Ergiro Hristo Aiyen Kançılarya'da pasaport almakda oldukları sırada âcizlerine beyân etmişlerdir. Bir tarafdan Yunanistan'da bulunan ve Rumeli vilâyetlerinden olan tebe‘a-i şâhâneyi hükûmet-i mahalliyye kendi maksad-ı mahsûsuna celb gayretiyle sırran ve alenen tazyîk etmesi ve diğer tarafdan vilâyât-ı mezbûrede bulunan metropolidlerin mahalleri Hıristiyan ahâlîsi beyninde efkâr-ı Yunaniyyeyi neşr ü ta‘mîm mücâhedâtında bulunmaları bi'l-âhire nüfûz-ı hükûmet-i seniyyeye mûceb-i sû‘-i te’sîr olacağından bu hallere karşu tedâbîr-i lâzıme ittihâzı zarûrî bulunduğu muhât-ı ilm-i âlî-i sa‘âdetleri buyuruldukda ol bâbda.

Bâb-ı Âlî
Nezâret-i Umûr-ı Hâriciyye
Tercüme Odası

Hâriciye Nezâretine 19 Teşrîn-i Evvel sene [1]906 târîhiyle Atina Sefâret-i Seniyyesi maslahat-güzârından vârid olan 342 numaralı tahrîrâtın tercümesidir.

şehr-i hâlin on altısı târîhli ve üç yüz kırk bir numaralı telgrafnâme-i âcizâneme zeyldir.

Üç Bulgarın keyfiyet-i katli ve (Golos şehbenderimizin sûreti melfûf tahrîrâtda iş‘âr olunduğu üzre) eksarha mensûb kesânın Teselya'da komitelerle zâbıtadan gördükleri tazyîkât hakkında Hâriciye nâzırının nazar-ı dikkatini celb ile berâber şâyed hükûmet-i kıraliyyece âcilen tedâbîr-i lâzımeye tevessül olunmayacak olursa bu mukaddime-i iğtişâşın Bulgaristan ile Rumeli-i şâhânede te’sîrâtı görülücek derecede tevessü‘ edeceğini ityân ve ale'l-husûs maktûl Bulgarların kâtillerinin zâhire ihrâcı lüzûmunda ısrâr eyledim. Mösyö "Skozi(?)" cürm-i vâki‘den aslâ ma‘lûmâtı olmadığı gibi tebe‘a-i şâhâneden bulunan Bulgarların şu son zamanlarda Yenişehir'le Golos'da dûçâr olmuş oldukları i‘tisâfâtdan dahi haberdâr olmadığı ve hatta Bulgarlara karşı vukû‘a gelen tahrîkâtdan dolayı pek ziyâde müte‘accib görünerek Yunanlılarda fikr-i intikâmın mevcûd olmadığını söylemiş ve ma‘a-mâ-fîh mes’eleyi etrâfıyla bi't-tedkîk tedâbîr-i lâzımeye tevessül edeceğini ve cinâyetin vukû‘undan nâşî beyân-ı te’essüfle cânîler tevkîf olunur olunmaz cihet-i adliyyece haklarında mücâzât-ı şedîde tertîb ve icrâ kılınacağını bendenize sûret-i kat‘iyyede va‘d eylemişdir.

Tebe‘a-i Osmâniyyeden olan Bulgarların keyfiyet-i katline dâ’ir taraf-ı âcizânemden mufassal bir rapor göndermesini Yenişehir başşehbenderimize tavsiye etmiş olduğumdan bu rapora dest-res olur olmaz hükûmet-i kıraliyye nezdinde tecdîd-i teşebbüsâtla mütecâsîrinin zâhire ihrâcını musırrâne taleb eyleyeceğim. şurasının da ilâveten arzını lâzımeden addeylerim ki Teselya'da Eksarhlığa mensûb Bulgarlara vukû‘ bulan ta‘arruzâtdan maksad Teselya'ya gelen Bulgar amelesini Patrikhânenin idâre-i rûhâniyyesine rücû‘ etdirmekden ibâret olup Yunan komitelerinin icrâ-yı telkînât husûsunda ittihâz etdikleri şu yeni usûl Bulgaristan ile Rumeli Vilâyât-ı şâhânesinde sâkin Rumlar içün bir takım netâyic-i müte’essifeyi intâc edebilir. Diğer tarafdan zann-ı âcizânemce bu keyfiyet Bulgaristan vukû‘ât-ı ahîresine mukâbil ahz-i sâra bir mukaddime olup her hâlde me’mûrînin, komitelerin tahrîkâtına iştirâkleri bu zann ve tahmîni takviye eylemektedir. Taraf-ı âcizânemden vukû‘ bulan ihtârât üzerine Teotoki(?) kabinetosunun komitelerin işbu tahrîkât-ı

muzırrasını hemân ref‘ ü izâle içün tedâbîr-i hakîmâneye tevessül eyleyeceği ümîdindeyim. Emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Bâb-ı Alî
Dâ’ire-i Sadâret
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
1770

Tırnova civârında katl olunan Manastır ahâlîsinden üç Bulgarın keyfiyet-i katlinden dolayı Yunan Hâriciye nâzırına vuku‘bulan teblîgât üzerine nâzır-ı mûmâileyhin ifâdâtını ve bu bâbda Yenişehir şehbenderliği'nden taleb olunan raporun vürûdunda Yunan hükûmeti nezdinde tecdîd-i teşebbüsât olunacağını mutazammın Atina Sefâret-i Seniyyesi Maslahatgüzarlığı'nın tahrîrâtı melfûfuyla ve Hâriciye Nezâret-i Celîlesinin ol bâbdaki tezkîresiyle beraber arz u takdîm kılındı. Efendim.

Fî 25 Ramazan sene [1]324
Fî 29 Teşrîn-i Evvel sene [1]322

Sadr-ı a‘zâm
Ferîd

BOA. Y. A. HUS. 507/60

83

KARAFERYE'NİN DOLYANİ KÖYÜNDEN DÖRT ULAHIN RUMLAR TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Karaferye kazasındaki Rum metropolidinin teşvikinden ve askerî müfrezenin kaldırılmasından dolayı Dolyani köyünden dört Ulahın Kokarcık mevkiinde Rum eşkiyası tarafından katledilmesi üzerine Rum metropolidi için tahkikat yapılması, askeri müfrezenin tekrar yerleştirilmesi ve cemaatin Rumların baskılarından muhafaza edilmesi konularında Ulahların istekleri.

9 Kasım 1906

Selânik Vilâyet-i Celîlesine

27 Teşrîn-i Evvel sene [1]322

Karaferye kazâsına tâbi‘ Dol[y]an[i] karyesi sekenesinden ma‘lûmü'l-esâmî dört Ulahın geçende Karaferye kasabasına azîmet etmekde oldukları sırada Kokarcık nâm mevki‘de Rum eşkıyâsı tarafından katledilmiş olmaları kazâ-i mezkûr Rum metropolidinin teşvîkâtından ve mevki‘-i mezkûrda evvelce ikâme edilmiş olan müfreze-i askeriyyenin mu’ahharen kaldırılmış olmasından münba‘is olduğundan ve mûmâ-ileyh metropolidin münâferet-i milliyye sâ’ikasıyla Rum eşirrâsı aleyhlerine tahrîkden hâlî kalmadığından bahsile muktezâ-yı ma‘deletin îfâsı ve mevki‘-i mezkûra kemâ-kân müfreze ikâmesiyle muhâfazaları istid‘âsına dâ’ir karye-i mezkûre Ulah cemâ‘atinden çend imzâ ile i‘tâ olunan arzuhâl leffen takdîm kılınmış olmağla metropolid hakkında tahkîkât-ı lâzımenin icrâ ve kuvve-i kâfiyye ikâmesiyle Rum eşkıyâsının ta‘addiyâtından muhâfazaları esbâbının te’mîn etdirilmesi husûslarına himem-i aliyye-i dâver-i ekremîleri şâyân buyurulmak bâbında.

BOA. TFR. 1 SL. 125/12445

84

SİROZ SANCAĞINA BAĞLI KARACAKÖY'DE RUM EŞKİYASININ BULGARLARA SALDIRISI

Siroz sancağına bağlı Karacaköy'de Rum eşkiyasının Bulgarlar üzerine baskın yapıp on iki kişiyi katlederek kadın ve çocuk olmak üzere yedi kişiyi yaraladıkları ve altı hâneyi de tahrip edip yaktıktan sonra ormana kaçtıkları; bu olay üzerine Almanya büyükelçisinin hariciye nazırı ile yaptığı görüşmede Rum eşkiyasına hükümetin çok müsamahakâr davrandığını iddia ettiğini, Osmanlı Hükümeti'nin gerek Bulgar gerek Rum eşkiyasına karşı gereken bütün tedbirleri aldığı.

13 Kasım 1906

Bâb-ı Âlî

Dâ’ire-i Sadâret

Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn

1778

Siroz Sancağı dâhilinde Karacaköy'e Rum eşkıyâsı tarafından leylen bi't-ta‘arruz Bulgarlardan on iki kişiyi katl ve ikisi kadın ve beşi çocuk olmak üzre yedi şahsı cerh ve altı hâneyi bomba ile tahrîb ve ihrâk ettikden sonra köyün altındaki ormana doğru firâr ettikleri ve ta‘kîb ve tenkîlleri içün müte‘addid müfrezeler sevk edildiği ve Siroz

Yunan Konsolos Vekîli Mösyö Haçados'un(?), eşkıyâ tertîbât ve tecâvüzâtında zî-medhal olduğu Selânik Vilâyetinden ve müfettiş paşa hazretleri tarafından iş‘âr kılındığı gibi Almanya sefîrinin bugün Hâriciye Nâzırı Paşa Hazretlerini ziyâretle bu vak‘adan bi'l-bahs hükûmet-i seniyyece Rum eşkıyâsı hakkında müsâmahakârâne davranılmakda olduğunu der-miyân ettiği anlaşılup kendisine bu bâbda nâzır-ı müşârûn-ileyh cânibinden ve ba‘dehû taraf-ı senâverîden îzâhât ve ma‘lûmât-ı lâzıme î‘tasıyla hükûmet-i seniyyenin gerek Rum gerek Bulgar eşkıyâsının ta‘kîbât ve tenkîlâtında zerre kadar müsâmaha etmeyüp her ne yapmak lâzım ve mümkin ise tamâmen yapmakta olduğu te‘mîn edildiği misillü îcâb edenlere bu yolda tefhîmât ve te‘mînât-ı münâsibe icrâ ve i‘tâsı zımnında bâ-telgrafnâme Bulgaristan Komiserliğine ve merkûm konsolos vekîlinin oradan kaldırılması içün Hâriciye Nezâret-i Celîlesine ve eşkıyânın ta‘kîbât ve tenkîlâtına bir kat daha gayret ve müsâra‘at ve vak‘a-i mezkûre fâ‘illerinin der-desti ve hüviyetlerinin tebyîni ile ahâlî-i İslâmiyye ve asâkir-i şâhâneye isnâdât vukû‘una meydan verilmemesine de bi'l-hâssa i‘tinâ ve dikkat edilmesi hakkında müfettiş-i müşârûn-ileyh ile Selânik Vilâyetine ve ale'l- ıtlâk eşkıyâ tecâvüzâtına meydan vermeyecek tedâbir ve takayyüdâtın ittihâzına ihtimâm edilmesine dâ’ir Kosova ve Manastır vilâyetlerine vesâyâ-yı ekîde îfâ kılındığının atebe-i ulyâ-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîye arzı mütemannâdır. Efendim.

Fî 26 Ramazan sene [1]324
Fî 31 Teşrîn-i Evvel sene [1]322

Sadr-ı a‘zam
Ferîd

BOA. Y. A. HUS 507/67

85

KATRİN, KARAFERYE VE GREBENE KAZALARINA TABİ KÖYLERDE ULAHLARA YUNAN EŞKİYASI TARAFINDAN TECÂVÜZLERDE BULUNULDUĞU

Katrin kazasına bağlı Konduriotsi köyünde 17 yaşındaki bir kız ile bir delikanlının Rum eşkiyası tarafından dağa kaldırıldığı, Karaferye kazasında Ulah rahiplerinden Atanas Efendi'nin dört Rum tarafından katledildiği, Grebene kazası Avdela karyesindeki Ulah Papa Riza'nın hanesinin Yunan eşkiyasından Kapudan Luka ve yirmi kadar adamı

tarafından yakıldığı, bu hadiseyi gören Papa Riza'nın çiftçisi Tanas'ın ise hükûmete karşı bu şahıslar hakkında malumat vermekten çekindiği.

26 Kasım 1906

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 513

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Selânik Vilâyeti dâhilinde Katrin kazâsına tâbi‘ Kondoriste [Konduriotsi] karyesinde on yedi yaşında bir kız ile Ulah Kosti Çelere'nin oğlu bir Rum çetesi tarafından kaldırılarak nerede bulundukları ma‘lûm olmadığı ve Karaferye kazâsında Ulah râhiblerinden olup refâkatinde diğer bir râhib ile bir de adamı bulunan Atanas Efendi'nin kâtilleri kilise havlusunda saklandıkları hâlde bunların ve Dolyani karyeli dört Ulah'ın kâtillerinin der-dest edilememesi Karaferye Rum metropolidinin harekât-ı fesâdkârânesinden ve hükûmet-i mahalliyyece iltizâm-ı müsâra‘at olunmamasından ileri geldiği ve Gevgili kazâsına tâbi‘ Oşani karyesi civârında Soğuksu mahallinde Ulah Dimitri Yorgi'nin yine Rum eşkıyâsı tarafından katl olunduğu ve Serfice Sancağı dâhilinde Grebene kazâsına mülhak Avdela karyesine iki sâ‘at mesâfede bulunan Ulah râhibi Papa Riza'nın hânesi Rum eşkıyâsı tarafından ihrâk ve kendisinin perîşân bir hâle dûçâr edildiği ve kendi bekçileri tarafından muhâfaza edilmekde olduğu cihetle Rum eşkıyâsının ta‘arruzâtından şimdiye kadar masûn kalan Görice kazâsına tâbi‘ Blaçi karyesi bekçilerinin adeden fazla olduğundan bahisle bir çoğunun açığa çıkarılması Rum tarafdârları tarafından taleb edileceği istihbâr olunduğu ifâde kılındığından tahkîkât-ı lâzıme icrâsıyla muktezâsının îfâ ve keyfiyetin inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 9 şevvâl sene [1]324
Fî 12 Teşrîn-i Sânî sene [1]322

Sadr-ı a‘zam
Mühür

1- Katrin kazâsına tâbi‘ Kondorinçe [Konduriotsi] karyesinde on yedi yaşında bir kız ile Ulah Kosti Çelere'nin oğlu bir Rum çetesi tarafından kaldırılarak nerede bulundukları ma‘lûm olmadığı.

Teşrîn-i Evvel'in otuzuncu gecesi zikrolunan Kondorinçe [Konduriotsi] çiftliğine dokuz şakî giderek mezkûr çiftliğin kışlak müste'ciri Kosti Çelere'nin kerîmesi ile birâderi Mişo'nun dağa kaldırıldığı ve kerîmesi içün yüz lira fidye-i necât taleb edildiği ve eşkıyânın ta'kîbi içün kuvvetli müfrezeler sevk olunduğu târih-i mezkûrda Katrin Kâ'im-i makâmlığı'ndan vâki' olan iş'ârdan anlaşılmış ve müfrezeler tarafından icrâ edilen ta'kîbât ve tazyîkât üzerine kızın 18 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihinde sâlimen ve bilâ-fidye-i necât tahlîsi esbâbı istikmâl edilmiş idi. Mişon el-yevm eşkıyâ nezdinde ise de merkûmun dahi tahlîsi ve eşkıyânın ahz u girifti içün mahallince ta'kîbâta devâm edilmektedir.

2- Karaferye kazâsında Ulah râhiblerinden olup refâkatinde diğer bir râhib ile bir de adamı bulunan Atanas Efendi'nin kâtilleri kilise havlusunda saklandıkları hâlde bunların ve Dolyani karyeli dört Ulahın kâtillerinin der-dest edilememesi Karaferye Rum metropolidinin harekât-ı fesâdkârânesinden ve hükûmet-i mahalliyyece iltizâm-ı müsâra'at olunamamasından ileri geldiği.

Merkûm Papa Tanas, Teşrîn-i Sânî'nin beşinci günü icrâ-yı âyîn içün kiliseye gitmekde iken esnâ-yı râhda ve Rumlara mahsûs kilisenin civârından mürûru sırada bir köşenin arkasında müterakkıb-ı fırsat olan dört Rum tarafından katledilmiş ve merkûm papasın refâkâtinde bulunan Kavas Hasan dahi bu esnâda boynundan mecrûh olmuş idi. Akîb-i vak'ada hükûmet-i mahalliyyece icrâsına müsâra'at edilen tahkîkât ve taharriyât üzerine kâtillerden ikisi der-dest edildiği gibi, vak'adan iki gün sonra diğer ikisi de ahz u girift olunarak haklarında ta'kîbât-ı kânûniyyenin icrâsı içün cihet-i adliyyeye teslîm edilmişlerdir. Maktûl papas aleyhine Karaferye metropolidinin teşvîkâtda bulunduğu ifâde olunduğundan tahkîkât-ı lâzımenin icrâsı 13 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târîhli şifre telgrafnâme-i sâmî-i sadâret-penâhîde emr ü iş'âr buyrulması üzerine kazâ-i mezkûr kâ'im-i makâmlığıyla lede'l-muhâbere Ulah papasının katlinde Rum metropolidinin teşvîkâtını isbât u ihsâs etdirecek bir gûne delîl ve emâre ve Ulahlar tarafından da öyle bir iddi'â vâki' olmadığı anlaşılmış ve 15 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihli telgrafla ma'lûmât-ı cevâbiyye arzedilmişdir. Dolyani karyeli dört Ulahın katli mâddesine gelince; bunların Rumlar tarafından katl olunmayup Serfice sancağına tâbi' Kayalar kazâsı ahâlîsinden Mecnûn nâm şakî ile avanesi tarafından itlâf edildikleri tahkîkât-ı vâkı'adan müstebân olmağla her tarafdan kuvve-i askeriyye ve zâbitânın sevkiyle taharriyât ve ta'kîbât-ı şedîdenin icrâ ve şakî-i merkûm ile avenesinin behemehâl ahz u girift olunması îcâb eden mahallere 11 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihinde ekîden ihtâr olunmuş ve şakî-i merkûnun avanesinden Ahdobalı İdris nâmında biri Kozana kazâsında ahz u girift olunduğu gibi diğerlerinin dahi ta'kîbâtına mahallerince kemâl-i ehemmiyyetle devâm edilmekde bulunmuşdur.

3- Gevgili kazâsına tâbi‘ Oşani karyesi civârında Soğuksu mahallinde Ulah Dimitri Yorgi'nin yine Rum eşkıyâsı tarafından katlolunduğu.

Merkûm Ulah Dimitri Rum eşkıyâsı tarafından katlolunmayup geçen Teşrîn-i Sânî'nin birinci günü hatab kat‘etmek üzre Ustoyo nâmında bir refîki ile berâber ormana gitdiği sırada yine karye-i mezkûre Ulahlarından Kara Tano'nun oğlu ile diğer bir refîki tarafından katledilmiş ve Ustoyo darbolundukdan sonra salıverilmişdir. Dimitri'nin katli Rum tarafdârı olmasından münba‘is idiği Gevgili Kâ’im-i makâmlığı'nın iş‘ârından müstebân olmuş ve mütecâsirlerin ta‘kîb ve taharrîlerine mahallince devâm edilmekde bulunmuşdur.

4- Grebene kazâsına mülhak Avdela karyesine iki sâ‘at mesâfede bulunan Ulah râhibi Papa Riza'nın hânesi Rum eşkıyâsı tarafından ihrâk edilmişdir.

5 Nisan sene [1]322 târihinde hudûs etmiş olan işbu cinâyetin Yunan eşkıyâsından Kapudan Luka ile yirmi kadar avenesi tarafından îkâ‘ edildiğini merkûm Papa Riza'nın çiftçisi Tanas re’yü'l-ayn müşâhede ve ba‘zı kesâna hikâye eylemiş ise de hükûmete karşı mütecâsirler hakkında i‘tâ-yı ma‘lûmâtdan ihtirâz eylediği ol vakit Grebene Kâ’im-i makâmlığı'ndan alınan telgrafda bildirilmişdir.

12 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târîh, 513 numaralı tahrîrât-ı sâmiyye-i Sadâret-penâhî'de beyân buyurulan vakâyi‘ ile cereyân eden mu‘âmelât.

Kazâsı	Müte‘addî	Müte‘addiyyü 'n-aleyh	Nev‘-i Cürm				Meşrûhât	Târîh-i Vakâyi‘
			Katl	Cerh	Dağa Kaldırılan	Cürm-i Sâ’ire		
Katrin	Dokuz Rum şakîsi	Kondorinçe [Konduriotsi] çiftli-ğinde Kosta'nın kerîmesi Vantine, oğlu Mişo			1		Mezbûre Vantine bi'l-âhire tahliye edilmiş birâderi Mişo için de yüz lira fidye taleb edilmekde bulunmuşdur. Merkûmun da tahliyesi için ta‘kîbât icrâ edilmekdedir.	30 Teşrîn-i Evvel sene [1]322
Karafery e	Kayalar kazâlı şakî Mecnûn ve rüfekâsı	Doylan[i] karyeli Yani Çiço, Aleksi ve birâderi Ustoyo, Kostantin Gaço	4				Karaferye'ye gelirlerken Lozice-i Bâlâ hudûdunda katledilmişler ve fâ‘illerden Ahdoba karyeli İdris der-dest edilmiş, diğerleri de şiddetle ta‘kîb olunmakdadır.	18 minh
Karafery e	Karaferyeli Yorgi, Katrinli Nikola, Toma, Yanko, Mihal	Ulah Papası Tanaş ve Kavâs Hasan	1	1			Berây-ı âyîn kiliseye giderken Ayaandon Rum kilisesi civârında katledilmiş. Kavâs da boynundan cerîhadâr olmuş mütecâsirler der-dest ve tahkîkât icrâ olunmakdadır.	5 Teşrîn-i Sânî sene minh
Gevgili	Oşan[ı] karyeli Ulah Tano'nun firârî oğlu ve refîki	Karye-i mezkûreli Ulah Mitre, Ustoyo	1			Darb	Hatab kat‘ı içün ormana giderlerken Ustoyo'yu darb ve Mitre'yi Rum tarafdârı olmasından katl ile firâr etmişlerdir.	1 minh
Grebene	Kapudan Luka ve avanesi	Avdela karyeli Tavil Çipara ve Papa Rizo				ihrâk ve itlâf	Karyeye iki sâ‘at mesâfede Biga nâm balkandaki yüz lira kıymetinde çiftçihâne ve samanhânesi ve ahûru ihrâk ve iki öküzü itlâf edilmişdir.	6 Nisan sene minh

BOA. TFR. 1 A. 32/3177

86

KARAFERYE VE KATRİN'DE RUM EŞKİYASININ ULAHLARA AİT ÇİFTLİKLERİ BASTIĞI

Karaferye ve Katrin kazaları civarında bulunan Ulahlara ait İnekastro [Neokastro] ve Kranos çiftliklerinin sadece ırkî ve dinî nefretten dolayı Rum eşkiyası tarafından basılarak, zahirenin yakılıp hayvanların öldürüldüğü, eşkiyanın çiftlikte çalışanları da tehdid ederek uzaklaştırmaya çalıştığı, eşkiyayı bu işler için teşvik eden bazı kişilerin de çevredeki çiftlik sahiplerini Ulah çiftliklerine saldırmak için kışkırttıkları.

26 Kasım 1906

Makâm-ı Celîl-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir

Selânik Vilâyeti dâhilinde Karaferye ve Katrin kazâları civârında mutasarrıf olduğum İnekastro [Neokastro] ve Kranos(?) nâm çiftliklerimi basup zahîre ve hayvânâtımı ihrâk ve itlâf ile dört bin lira kadar çâkerlerini mutazarrır etmiş olan Rum eşkıyâsını teşvîk ve tergîb eden eşhâs-ı ma‘lûme ile Katrinli Gorki Çam ve Hristo Vasil Kahyâ ve oğulları Yanaki ve Vasil'in Katrin Mustantıklığınca men‘-i muhâkemelerine karar verilerek tahlîye-i sebîlleri icrâ kılınmış ise de bu bâbdaki muhâkememiz Selânik Mahkeme-i Fevka'l-âdesinde der-dest-i rü’yet bulunmuş olup ancak merkûmûn ile bir takım hem-pâları çâkerlerine münâferet-i milliyye ve mezhebiyye dolayısıyla garazen îkâ‘ eyledikleri bunca zarar u ziyândan mâ‘adâ bu kerre de Karaferye kazâsına tâbi‘ İnekastro [Neokastro] çiftliğindeki sekbânlarımı tard u teb‘îd ve yarıcılarımı terk-i hidmetle arabacılık ve kirâcılık eylemeleri zımnında iğfâl ve çiftlik subaşısını dahi tehdîd ve tohum zer‘inden ve işinden men‘ eylediklerini ve mezkûr çiftlik komşusu Haydar Ağa'dan arâzime hem-hudûd olarak ba‘zı kesân taraflarından mübâya‘a olunan bir takım arâzî vesîlesiyle çâkerlerini külliyyen mahv u perîşân eylemek niyet-i fâsidânesiyle bunların eser-i teşvîki olarak bâyi‘-i merkûmûn taraflarından fuzûlen arâzime tecâvüz ve zabt edildiğini istihbâr eyledim. Hâl şu ki bu hâl külliyyen gadrimi mûcib olmağla berâber merkûm Hristo Vasil Kahyâ ve rüfekâsının asl evvelki mes’ele-i cinâ’iyyede medhal-dâr ve müşevvik bulundukları halde te’sîr-i nüfûs ve erbâb-ı tagallübeden olup her nasılsa cezâ-dîde olmamalarından dolayı şımarmış ve bu sûretle de çâkerlerini külliyyen mahv u perîşân etmeyi tasavvur ve tasmîm etmiş olduklarından bir eser-i münâferet dolayısıyla mağdûren hedef olduğum bunca zarar u ziyândan mâ‘adâ külliyyen mahv u perîşâniyyetime rızâ-yı bârî

ve adâlet-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî kâ'il ve râzı olamayacağı der-kâr ve zât-ı sâmî-i vezîr-i a'zamîleri ise rûz u şeb isticlâb-ı da'vât-ı hazret-i pâdişâh-ı efhamî ile meşgûl olup bi'l-vücûh tecvîz buyurmayacakları bedîdâr olduğundan ilerüde daha ziyâde zarar u ziyânıma ve bi'l-vesîle vâridât-ı Hazine-i Celîlenin dahi ziyâ'ına meydân verilmemek üzre ahvâl-i ma'rûza-i kemterânemin hemân tahkîkıyle men'ini ve müsebbiblerinden zarar u ziyânımın tazmîniyle dûçâr-ı mücâzât edilmeleri esbâbının istikmâl buyurulmasını merhamet ve adâlet-i müslime-i cenâb-ı hîdîv-i a'zamîlerine dehâletle mazhar-ı inâyet-i celîle-i fehâmet-penâhîleri buyurulmaklığımı arz ve istid'âya ictisâr eylerim. Ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr ü fermân ve lütf ü ihsân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 29 Teşrîn-i Evvel sene [1]322

Selânik'de mütemekkin ve Ulah cemâ'atinden	Florina kasabası ahâlîsinden Kranos çiftliği Mutasarrıfı
Hristo Zega	**Taşuli**

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 511

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Karaferye ve Katrin kazâları civârında mutasarrıf olduğu İnekastro [Neokastro] ve Kranos(?) çiftliklerini basarak zahîresini ihrâk ve hayvânâtını itlâf eylemiş olan Rum eşkıyâsını teşvîk eyleyen ve Selânik Mahkeme-i Fevkâ'l-âdesinde muhâkemeleri der-dest-i ru'yet bulunan eşhâs-ı ma'lûme ile Katrinli Gorki ve Hristo Vasil Kahyâ oğulları ve rüfekâsının bu kerre İnekastro [Neokastro] çiftliğindeki sekbânlarını tard u teb'îd ve yarıcılarını iğfâl ve subaşısını tehdîd eylediklerinden ve bunların teşvîkiyle mücâvir arâzî sâhibleri tarafından da çiftliğe tecâvüz edildiğinden bahsle istid'â-yı ma'deleti hâvî Hristo imzâsıyla verilen arzuhâl leffen savb-ı devletlerine gönderilmekle bi't-tahkîk îcâbının icrâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 9 şevval sene [1]324

Fî 12 Teşrîn-i Sânî sene [1]322

Sadr-ı a‘zam

Mehmed Ferîd

BOA. TFR. 1 SL. 130/12949

87

KATRİN'DE RUM EŞKİYASININ DUVARLARA BİLDİRİ ASARAK ULAHÇA KONUŞMANIN YASAKLANDIĞI YOLUNDA TEHDİTTE BULUNDUKLARI

Katrin'de iki otel duvarına asılan ve Yunan eşkiya reisi Mihal Matapes imzasını taşıyan bildirilerde Ulahça konuşmanın yasak olduğu ve konuşanların idam edileceğinin belirtildiği, ayrıca Ulahlardan Meclis-i İdare Azası Naki Barbayani'nin dükkanına atılan aynı imzalı kağıtta da yirmi gün içerisinde Rum olmadığı takdirde öldürüleceği yolunda tehditte bulunulduğu, yapılan incelemelerde kağıtların Yunanistan'dan gizlice getirildiğinin anlaşıldığı.

17 Aralık 1906

Katrin Kâ’im-i makâmlığı'ndan

4 Kânûn-ı Evvel sene [1]322, şeb:12

Bugün ale's-sabâh çarşuda iki otel duvârına ta‘lîk edilmiş Rûmiyyü'l-ibâre bir varaka görülerek ahz ve terceme edildikde; "*Ey Rumlar uyanınız* !" mührünü ve Makedonya Rumlarına mahsûs müdâfa‘a ser-levhasıyla zîrinde el yazısıyla muharrer "*Ulahca tekellüm etmek i‘dâm cezâsıyla memnû‘dur*" ibâresini ve re’îs-i eşkıyâ Mihal Matapes(?) imzâsını muhtevî olduğu anlaşılmış ve Ulahlardan meclis-i idâre a‘zâsı Naki Barbayani'nin gece dükkânı içine atılup bugün mûmâ-ileyh tarafından verilen ve aynı mühür ve imzâyı şâmil olan tehdîdnâmede yirmi güne kadar Rum olmadığı takdîrde katlolunacağı beyân edilmişdir. İşbu evrâkın istihbârât-ı mahsûsaya binâ’en 15 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihli şifre telgrafnâme-i çâkerânemle arzedildiği vechile Yunanistan'dan vesâ’it-i hafiyye ile idhâl edilmiş matbû‘ kağıdlardan olduğu ve burada Rum komitelerinin âmâline hıdmet eden kesân tarafından ta‘lîk edildiği şübhesiz görülüyorsa da bu bâbda henüz kat‘î bir delîl ve emâreye dest-res olunamamışdır. Kasaba ahâlîsinin bir kısmı Ulahca tekellüm etdikleri ve içlerinde Ulah da bulunduğu cihetle kendilerine bir gûne tecâvüz vukû‘una meydân verilmemek üzre cihet-i askeriyye ile bi'l-müzâkere takviye-i inzibâta â’id tedâbîr ittihâz edilmiş ve

mütecâsirlerin zâhire ihrâcı zımnında tahkîkât-ı hafiyyeye ibtidâr kılınmış olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 SL. 129/12832

88

SELÂNİK'TE TERZİ ESNÂF KETHÜDASI OLAN ULAH KOSTANTİN'İN KOMİTE ÜYESİ BİR YUNANLI TARAFINDAN YARALANDIĞI

Yunan tebeasından ve Rum komitesi üyelerinden Yorgala Atanaş'ın, Selânik'de Dellallar Çarşısı'nda terzilik eden Ulah milletinden Kruşovalı Kostantin veled-i Dimitri'yi Ayabat Mahallesi'nde başına topuzla vurarak yaraladığı.

10 Ocak 1907

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 614

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Selânik'de, Kruşova terzi esnâfı nâmıyla yâd olunan esnâfın kethüdâsı kendi hânesi önünde leylen bir çok Rumlar tarafından cerhedilerek cârihlerin henüz der-dest olunamadığı ifâde kılınmağla serî‘an bi't-tahkîk iktizâsının îfâ ve netîcesinin inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 17 Zi'l-ka‘de sene [1]324
Fî 20 Kânûn-ı Evvel sene [1]322

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Ferîd

Selânik Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 491

Hulâsa: *Selânik'de Kruşova terzi esnâf kethüdâsı Ulah Kuruşovalı Kostantin Dimitri'nin keyfiyet-i cerhi hakkında icrâ kılınan tahkîkâta dâ'ir.*

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

24 Kânûn-ı Evvel sene [1]322 târihli ve bin dokuz yüz doksan üç numaralı tezkire-i aliyye-i dâver-i efhamîleri cevâbıdır. şehr-i hâl-i Rûmînin on üçüncü Cum'a gecesi sa'at bir râddelerinde Selânik'de Dellâllar çarşısında terzilik etmekde olan elli yaşlarında tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ulah milletinden Kruşovalı Kostantin veled-i Dimitri Yano, Ayabat mahallesinde müste'ciren sâkin bulunduğu hânesine gitmekde iken hâne kapusunun önünde bir şahs-ı mechûl tarafından topuza müşâbih bir şey ile başına urularak cerh olunduğu polisce haber alınması üzerine derhâl tahkîkât ve taharriyâta teşebbüsle mecrûhun ta'rîf etdiği eşkâle mutâbık mazanne-i sû' takımından Selânik'de mukîm kendisine Velosbitci nâmını veren yirmi beş yaşlarında Yunan tebe'asından Yorgala Atanaş der-dest olunarak mecrûh-ı merkûma irâ'e olundukda kendisine topuzla urup cerheden şahsa ziyâdesiyle benziyor ise de mutlak cârih-i merkûmun olduğuna hükmedemeyeceğini ve fi'l-i cerh münâferet-i milliyyeden ileri geldiğini ve ba'zı Rumlar tarafından tedârik edilen şahs-ı mechûl tarafından darb ve cerhetdirildiğini söylediği ve merkûm Yorgala hem ta'rîf edilen eşkâle müşâbih ve hem de Rum komitesi mensûbîninden olduğu polisce ma'lûm olmasıyla merkûm hakkındaki tahkîkât ta'mîk edilerek vak'a zamânı olan sa'at yarımdan bir buçuğa kadar nerelerde bulunduğu hakkında olunan su'âle merkûm leyle-i mezkûrda on ikiden sa'at bir buçuğa kadar Çelebibakkal civârında Kapalacı Bâkire Vangilida'nın hânesinde bulunup sa'at bir buçukda mezkûr hâneden çıkarak doğruca Ayatanaş mahallesinde Rum Daskalı Hristo Karidis'in hânesine gitdiğini, sa'at üçe kadar orada oturduğunu beyân eylediği hâlde mezbûre Vangilida o gece kendisi hânede olmadığından küçük hemşîresi Mariya'dan sorulmasını ve Mariya ise merkûm Yorgala sa'at yarım karârlarında hânelerine gelüp ancak on dakîka bir çâr-yek kadar oturup gitdiğini ifâde etdiği ve Daskal Hristo Karidis kendisi sa'at birle bir buçuk arasında avdetinde Yorgala'yı hânesinde bulduğunu söylediği ve mecrûh Kostantin'in hânesi ve urulduğu mahall Yorgala'nın Vangilida'nın hânesinden çıkup gitdiğinden bahseylediği

Hristo Karidis'in hânesi civârında ve mecrûhun cârih şu tarafa doğru firâr etdi dediği tarafda ve karîb bir mahalde bulunması cihetleriyle merkûm Yorgala'nın dârib ve cârih olduğuna polisce yakîn hâsıl olarak bi't-tevkîf 17 Kânûn-ı Evvel sene [1]322 târihinde merkez müdde'î-i umûmî mu'âvinliğine evrâkıyla ma'an tevdî' ve teslîm olunduğu polis müdîriyyetinden ifâde olunmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 25 Zi'l-ka'de sene [1]324 ve
Fî 28 Kânûn-ı Evvel sene [1]322

Selânik Vâlîsi
Bende
Ra'ûf

BOA. TFR. 1 A. 32/3190

89

BULGAR MİHALOŞ'UN, EVİNDE UZUN SÜRELERLE ULAHLAR KALDIĞI İÇİN, MENLİK RUM METROPOLİDİNİN TEŞVİKİYLE ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Siroz'un Baraklıcum'a köyüne yortu dolayısıyla gelmiş olan Menlik Rum metropolidinin, köyün sakinlerinden Bulgar Mihaloş'un evinde Ulahların uzun sürelerle kalmakta olduğunu öğrenmesinden sonra, Mihaloş'un öldürülmesi için Rumları kışkırttığı ve bu işi yapacak olanı ödüllendireceğini vaat ettiği, bu olaydan kısa bir süre sonra Mihaloş'un evinin önünde iki Rum tarafından öldürüldüğü; bu cinâyete sebep olan metropolitin bununla yetinmeyerek bütün Bulgarların Rum cemaatine dahil olmaları gerektiği, aksi şekilde davrananların ticaret yapmalarının engellenerek, hatta Bulgarlıkta direnenlerin Mihaloş gibi ölümle cezalandırılacakları şeklinde tehdidde bulunduğu, bu tehdidden korkan bazı Bulgarların işlerini terkeder gizlenmeye, bazılarının da mezheplerini değiştirmeye başladıkları.

2 şubat 1907

Selânik'de Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Ma'rûz-ı kullarıdır,

şehr-i hâl-i Rumî'nin dördüncü perşembe günü yortular olmak münâsebetiyle karyemizde mutavattın Rum cemâ‘atine icrâ-yı âyîn etmek bahânesiyle Menlik ve tevâbi‘i Rum metropolidi efendi karyemize gelerek muvâsalatından bir hafta sonra berâberinde Roçka veled-i Noşka ve Dolyanlı'nın dâmâdı Kalamarcı Nikolaki olduğu hâlde sokak arasında gezmekdeler iken Bulgar cemâ‘atinden Mihaloş veled-i Margrit muvakkaten hânesinde beytûtet etmekde bulunan Ulah daskallarından İstefan'la bunlara tesâdüf ederek metropolid-i mûmâ-ileyh yanında bulunan adamlara bunlar kimlerdir diye su’âl edüp biri Ulah daskalı birisi de Bulgar Mihaloş'dur ve daskal da merkûmun hânesinde beytûtet etmekde olduğunu söylemeleriyle gazab ve hiddetle bu günlerde merkûm Mihaloş'u katl u telef edecek eşhâsa tarafından yüz lira-i Osmânî ihdâ edeceğini va‘d etmiş ve beş gün sonra merkûm Mihaloş ile Gramatik Hristo birlikde çarşudan hânelerine gitmekde oldukları bir sırada akşam üzeri sâ‘at dokuz râddelerinde Hristo'nun hânesi önüne kadar gelerek tebdîl-i kıyâfetle iki şahsın önlerine çıkdıklarını müşâhede eden Hristo refîki Mihaloş'a hitâben "*Arkadaş kendini muhâfaza et yohsa bu adamlar bizi telef edecekler*" demesi üzerine Hristo hânesine dühûl etmekde iken Rum eşkıyâ kıyâfetli olan iki şahıs tertîb etdikleri plan mûcebince derhâl merkûm Mihaloş'un üzerine on el kadar silâh endâht etmişler ise de, biri isâbet edüp itlâf edemediklerini ve mukâbeleten hâne derûnundan Hristo'nun bunlara silâh isti‘mâl etdiğini müşâhede etmeleriyle hâmil oldukları kama ve bıçaklarını bi't-teşhîr merkûm Mihaloş'u müte‘addid yerlerinden cerh ve katl ile mütecâsir-i merkûmûndan biri kepesini mahall-i mezkûrda terkedüp her ikisi ferce-yâb-ı firâr olmuşlardır. Kâtiller Nasto Papa Noşka ile Dimitre Boşko'dur. Mûmâ-ileyh metropolid efendi buna da kanâ‘at hâsıl edemeyüp esnâ-yı tahrîr-i cedîd-i nüfûsda Bulgar cemâ‘ati miyânında tahrîr edilen kesânın Rum cemâ‘atine geçmelerini kemâl-i şiddetle emr vermişdir. Ve bu emri kabûl etmeyen olursa ticâretlerinden men‘ edilmeleri ve ticâretlerinde ve Bulgar cemâ‘ati miyânında bulunacaklarsa kâffesini maktûl ve Mihaloş gibi alenen katl u itlâf etdireceğini söylemiş. Bunun üzerine tazyîk edilen karyemizden ve Terzi esnâfından Yovan Dimitre ve Gorgi Yani ve Hristo Yani ve oğulları Boğdan ve Yovan ve Bakkal Kara Angeli ve oğulları Terzi Kostantin ve Gorgi ve Terzi Sotir Kostantin işbu emri adem-i kabûl ile bi'z-zarûr dükkân ve işlerini terkle hânelerinde gizlenmekde yalnız Yovan Gorgi nüfûsunu tebdîl etdirdiği gibi, Malço Yani ve daha bir takımları icrâ-yı âyîn etmek üzre hânelerine gitmemesi içün Bulgar re’îs-i rûhânîsine tenbîhât icrâ etmişlerdir. Merkûm Mihaloş'un defninden bir gün sonra da dâmâdı Rum milletinden Kunduracı Gorgi'yi metropolid efendi nezdine celbedüp Mihaloş'un oğlu Koço'nun nüfûsunu tebdîl etdirmek ve hânelerinde beytûtet eden Ulah Daskalı İstefan'ı tardetmek şâyed emri icrâ edilmezse Mihaloş'un umûm â’ilesini telef etdireceğini söylemiş ve iki gün sonra da mahall-i ikâmeti olan Menlik'e avdet

etmişdir. Maktûlün defni esnâsında mezârlık etrâfında Rum milletinden Dimitre Boşko'nun oğlu ismi mechûl bir şahsın hafiyyen dolaşmakda ve bunun da bir sû'-i fikr üzerine dolaşdığını müşâhede eden ve orada hâzır bulunan papas vesâ'irenin müşâhedâtını hissetmekle derhâl firâr etmişdir. Sâye-i şâhânede Hükûmet-i Seniyye tarafından bu bâbda lâzım gelen tahkîkât ve muktezî mu'âmele îfâ edilmiş ise de, bunların harekât-ı nâ-becâları bu yolda devâm ederse ticâretimize mâni' olacakları şöyle dursun çoluk çocuğumuzun ihâfeden sokağa çıkamayacağı gibi cümlemizin hayâtı dahi tehlikede bulunacağı âşikâr bulunduğundan hayâtımızın, ticâretimizin i'âdesi her neye mütevakkıf ise icrâ-yı îcâbı esbâbının istikmâline bezl-i himmet ve inâyet hazret-i müfettiş-i a'zamîlerinin sezâvâr-ı âtıfet buyrulmasını ma'delet-i hazret-i pâdişâhî nâmına cümleten istirhâm eyleriz. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 20 Kânûn-ı Sânî sene [1]322

Ahâlîden	A'zâ	Siroz kazâsına tâbi'
Filib veled-i Atanas	**Gorgi Domitre**	Baraklıcum'a karyesi umûm Bulgar cemâ'ati nâmına muhtar
		Bende
		Tanas Naço

Siroz Sancağı

Tahrîrât Kalemi

Rapor.

Mâh-ı hâl-i Rûmî'nin on ikinci Cum'a günü Siroz'un Baraklıcum'a ahâlîsinden elli yaşlarında Bulgar milletinden Mihaloş veled-i Margrit mechûl kesân tarafından katledildiği Baraklıcum'a karagol kumandanı tarafından bâ-jurnal bildirilmiş olmağla Siroz Jandarma Bölüğü Kumandanı fütüvvetlü İbrahim Namık Efendi'nin emriyle âcizleri mahall-i vâkı'a adliye me'mûrlarıyla bi'l-azîme maktûl-i merkûm hakkında icrâ edilen tahkîkâtda cum'a günü hânesinden kuşluk yemeğini yedikden sonra çarşuya gidüp iki-üç sa'at mürûr etdikden sonra sa'at dokuz raddelerinde Alipaşa Çiftliği Gramatiği Hristo ile birlikde konuşarak gelir iken Hristo'nun kapusu önüne gelir gelmez on hatve ileride Keşiş İlya'nın hânesi tarafından çıkan sokakdan bir uzun boylu, boz kepe ile sarılı ve refîki tıknaz boylu kahverenkli bir kepe ile sarılı olduğu hâlde maktûl-i merkûm Mihaloş bunları görünce aman bizi bunlar yediler diyerek geriye kaçmağa yüz gösterüp uzun boylu olan mechûl kesân maktûlün arkasına koşup Hristo kapusundan içeriye girüp mechûl diğer refîki tıknaz boylu kamasını çeküp

Hristo'nun üzerine hücûm ederek Hristo kapusunu kapayınca revolverini çeküp Hristo'nun üzerine iki üç def‘a endâht edüp birisi Hristo'nun burnuna yakîn geçüp isâbet etmiyerek birisi kapuya isâbet etdiği ve Hristo dahi hâmil olduğu revolveriyle mechûl kesânın üzerine içeriden iki def‘a endâhtla İşteryo Pardeli'nin kapusunun yanında duvara isâbet etdiğini ve maktûl Mihaloş'un arkasında koşan uzun boylu mechûl Rum tarafdârı kesân tarafından sağ omuzu üzerine bir kama ve göğsünden iki sağ eline de bir ve yine sağ kolunun etli kısmında bir ve başında bir ve sol memesi altında bir kurşun ki altı yerinden kama ve kurşun ile katl u itlâf edildiği doktor efendi tarafından edilen mu‘âyeneden anlaşılmış ise merkûm düştüğünü ve mezkûr silâhlar endâht edildiğini maktûlün hânesi daha ileride on dönüm mikdârı olup familyası Mariya ve on beş yaşlarında mahdûmu Nikola haber alınca koşup maktûl-i merkûm karye-i mezkûreli şirugancı Nikola Velko'nun kapusu önünde sokakda yüzü üzeri olduğu hâlde henüz vefât etmeyüp ve tekellüm etmeğe dahi iktidârı olmadığından kaldırup hânesine götürüldüğü ve kimse dahi mu‘âvenet etmeyerek ve o civârda bulunmayup familyası Mariya ile Nikola alup hânesine götürdüğünde bir sa‘at kadar tahmînen yaşadıkdan sonra vefât etdiği ve Nikola Velko'nun sokak kapuları açık olduğu hâlde kapunun sokak tarafında eşik yanında maktûlün mütecâsirlerinden lâbis kepeleri ile bir fesi kaldığı(?) ve mezkûr kepeler ve fes adliye me’mûrları tarafından istirdâd edilmiş ise de maktûlün konuşduğu Hristo'dan keyfiyet su‘âl olundukda öteden beri maktûl ile husûsî olarak konuşmakda olup ve çarşudan birlikde gelir iken bu mechûl iki nefer kesân tarafından katledildiğini ve kendileri kepeler ile sarılı olduğundan kim olduklarını tanımayup bilmediğini beyân ve ifâde eyledi. Ve maktûl Mihaloş'un familyası Mariya ve kerîmeleri Lenko ve Vaşilike ve mahdûmu Nikola'dan vâkı‘a su‘âl olundukda, pederi öteden beri Bulgar olup ve şimdiki hâlde üç aydan beri hânelerine Ulah daskallarını aldıkları içün bütün bütün Rumlar ile yeniden bir husûmet-i şahsiyye peydâ edüp ve Rum cemâ‘ati tarafından pederleri katl u itlâf edildiğini ancak kimin tarafından katledildiğini bilmeyüp görmediklerini ve başka kimseden şübheleri olmadığını beyân ve ifâde eylediler ve maktûlün düşdüğü sokakda karye-i mezkûreli Nikola Velko'nun ve Kunduracı Yanaki Kaçavak ve Kassâb Dimo ve İşteryo Paradele hâneleri olup ve pencereleri maktûlün düşdüğü mevki‘e tamâmen görüp mütecâsirleri de görmek kâbil idüğünden müstantık efendi tarafından her ne kadar isticvâb edildiyse de görmeyüp bilmediklerini ifâde eylediler ve maktûl Mihaloş ise Rum tarafdârı ve cemâ‘ati tarafından katledilüp ancak mütecâsirlerin de mechûl kalmadığı edilen tahkîkâtda anlaşılmış olmağla işbu tahkîkâtı hâvî rapor-ı âcizî bi't-tanzîm takdîm ve i‘tâ kılınır. Ol bâbda.

Aslına mutâbıkdır.

Mutasarrıf-ı Livâ-yı Siroz

BOA. TFR. 1 SL. 132/13153

90

ULAHLARIN KENDİ DİLLERİYLE AYİN VE EĞİTİM YAPMALARININ RUMLAR TARAFINDAN ENGELLENDİĞİ

Ulahların kilise ve okullarında kendi dilleriyle ayin ve eğitim yapmalarının Rumlar tarafından engellendiği ve Rumların bu hususta Rum ruhanî reislerinden de destek ve teşvik gördükleri; Patrikhâne'nin daha önce Ulahların kendi dilleriyle ayin ve eğitim yapmalarına itiraz etmediği halde şimdi bu karara uygun biçimde davranmadığı, ayrıca Yanya'da olduğu şekilde Ulah ileri gelenlerinin katl ve idamı gibi tecavüzlere kesinlikle meydan verilmemesi gerektiği.

4 şubat 1907

Telgrafnâme-i sâmî

22 Kânûn-ı Sânî sene [1]322

Ulah unsuruna mensûb ahâlînin kilise ve mekteblerinde kendi lisânlarıyla icrâ-yı âyin ve tedrîsat eylemelerine Rumlar tarafından mümâna‘at ve haklarında tazyîkât ve ta‘addiyât vukû‘undan şikâyet edilmekde olup bu gibi ahvâle sebebiyet verilmemesi içün ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı mülûkâne teblîgât îfâ olunmağla berâber diğer cihetden Rum rü’esâ-yı rûhâniyyesinin hilâf-gîrâne mu‘âmelât ve teşvîkâtına dâ’ir ihbârât ve mürâca‘ât ber-devâm bulunduğuna ve on beş sene kadar evvel Kâmil Paşa hazretlerinin makâm-ı Sadâretde ve Cevdet Paşa merhûmun Mezâhib Nezâretinde bulundukları sırada müteveffâ Patrik Desyopisyos(?) Efendi'nin bi'l-müzâkere Ulahların kendi lisanlarıyla icrâ-yı âyin ve tedrîsât etmelerine Patrikhânece müsâ‘ade irâesi zımnında i’tilâf ve karâr hâsıl olmuş ve Patrikhâneye dün icrâ olunan vesâyâ üzerine dahi mürâca‘at vukû‘unda îcâbına bakılacağı cevâbı alınmış olup ma‘a-hâzâ ahvâl-i hâzıra sırasında Rum rü’esâ-yı rûhâniyyesinin ve tarafdârlarının hilâf-ı karâr mu‘âmeleye devâm ile tezyîd-i esbâb-ı münâferete kalkışmalarına ve ahîren Yanya'da dahi vukû‘ bulduğu vechile Ulah mu‘teberânının katl ve i‘dâmı sûretinde tecâvüzâtın tevâlîsine hükûmetce nazar-ı bî-kaydî ile bakılamayacağına binâ’en bu bâbda tedâbîr ve teşebbüsât-ı lâzımenin ittihâz ve icrâsına devâm ve i‘tinâ ile hilâf-ı marzî harekât tehaddüsüne meydân verilmemesi

Selânik, Manastır, Kosova ve Yanya vilâyetlerine yazılmağla taraf-ı devletlerinden dahi âna göre îfâ-yı muktezâsı tavsiye olunur.

BOA. TFR. 1 A. 33/3207

91

BULGARLIK İDDİASINDA BULUNAN EĞRİDERE KÖYÜ AHALİSİNDEN ANGEL NİKOLA'NIN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN İŞKENCE İLE ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Genelde Bulgarlık iddiasında bulunan Siroz'un Zihne kazasına bağlı Eğridere köyü ahalisinden yedi kişinin, ayinlerini Bulgarca yapabilmek için izin almak maksadıyla merkez kazaya geldikleri ve köye geri dönüşlerinde bir Rum eşkiya çetesi tarafından pusuya düşürülerek, Kilise Mütevellisi Angel Nikola'nın kurşunla öldürüldüğü, ayrıca vücudunda işkence izlerine rastlandığı.

13 şubat 1907

Siroz Sancağı
Tahrîrât Kalemi
Aded: 251

Hulâsa: *şilnoz karyesine beş dakîka mesâfede Eğridere karyesi ahâlîsinden ba'zılarına isti'mâl-i silâh eden Rum eşkıyâsı hakkında icrâ kılınan tahkîkâta dâ'ir.*

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Zihne Kazâsı Kâ'im-i makâmlığı'ndan doğruca huzûr-ı sâmî-i fehâmet-penâhîlerine arz u iş'âr kılındığı vechile şilnoz karyesine beş dakîka mesâfede Eğridere karyesi ahâlîsinden Bulgarlık dâ'iyesinde bulunan Papa İşteryo ve Papa Hristo ile a'zâdan Angel veled-i Velço ve Andon Pasko ve ahâlîden Atanaş Dimitri ve Bekçi Pasko ve Kilise Mütevellîsi Angel Nikola nâm kesânın üzerlerine silâh atan ve bunlardan Mütevellî Angel'in vefâtına sebebiyet veren Rum eşkıyâsı hakkında icrâ kılınan tahkîkâta nazaran Siroz'un beri yaka Karacaköy vak'a-i cinâ'iyyesinde zî-medhal bulunan Safafça karyesi papasıyla Hemendoslu Metroş ve Pravişte kazâsının Nikşan karyesinden olup, geçende Nigrita habshânesinden firâr eden

Atanaş'ın berâber oldukları ve bu çete miyânında Klebuşte karyesi Rum ahâlîsinden de ba‘zıları bulunup sebeb-i cinâyetin Eğridere ahâlîsinin Bulgarlık dâ‘iyesine düşmesinden ve kilisede Bulgarca icrâ-yı âyîn etmek istemelerinden münbâ‘is bulunduğu anlaşıldığına ve mütecâsirler hakkında şiddetle icrâ-yı tahkîkât ve ta‘kîbât edilmekde olduğuna dâ’ir kazâ-i mezkûr jandarma takımları kumandanı tarafından gönderilüp Livâ Jandarma Taburu Kumandanlığı'ndan tevdî‘ kılınan rapor sûreti leffen huzûr-ı sâmî-i fehâmet-penâhîlerine arz u takdîm kılınmış olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 29 Zi'l-hicce sene [1]324 ve
Fî 30 Kânûn-ı Sânî sene [1]322

Siroz Mutasarrıfı
Bende
Reşid

Siroz Sancağı
Tahrîrât Kalemi

Rapor Sûretidir.

23 Kânûn-ı Sânî sene [1]322 târîhli telgrafnâme-i âciziyle arz kılınan cinâyet hakkındaki netîce-i tahkîkât ber-vech-i zîr arz kılınır.

Zihne kazâsının Eğridere karyesi ahâlîsinden ve Bulgar dâ‘iyesinde bulunan Papa İşteryo ile Papa Hristo ve a‘zâdan Angel veled-i Velço ve Andon Pasko ve ileri gelir ahâlîlerinden Atanaş Dimitri ve Bekçi Pasko Nikola ve Kilise Mütevellîsi Angel Niko karyelerindeki bulunan kilisede Bulgarca icrâ-yı âyîn etmek üzre müsâ‘ade aramak içün merkez-i kazâya gelüp Kânûn-ı Sânî'nin yirmi üçüncü Salı günü sa‘at yedi râddelerinde merkez-i kazâdan cümlesi birlikde karyelerine gitmek üzere hareket edüp esnâ-yı râhda ve sırf Rum bulunan şilnoz(?) karyesine beş dakîka kadar mesâfede tahmînen on kadar Rum eşkıyâsı tarafından tertîb edilen pusulardan endâht edilen silâhlardan merkûmûndan Kilise Mütevellîsi Angel Niko'nun sol memesi altından ve sağ böğründen kurşun isâbet edüp katledilmiş ve maktûl-i merkûmun ağzı içine bir bıçak urulup damağı parçalanmış ve bir dişi dahi çıkmış ve sol kulağı kesilüp alınmış olduğu görülmüşdür. İcrâ kılınan tahkîkâtda bu eşkıyâlar on kişi kadar olup hîn-i firârlarında şilnoz(?) karyesinin hâricinde bulunan kilise yanına kadar gitmiş oldukları görülmüşdür. Fakat karyeye dühûl edüp etmedikleri görülmemişdir. şilnoz(?) karyesi a‘zâlarından ve köy ahâlîsinden su’âl ve tahkîk olundukda hiç bir kimseyi görmediklerini ve silâh sadâsı dahi işitmediklerini ve böyle bir mâddeden dahi ma‘lûmâtları olmadıklarını ifâde ve ısrâr etmişlerdir. Hafiyyen icrâ kılınan

tedkîkâtda bunların Rum eşkıyâsı oldukları ve içlerinde Siroz kazâsının beri yaka Karacaköy vâkı‘a-i cinâ’iyyesinde zî-medhal bulunan Safafça karyesi papasıyla Hemandos karyeli Metroş ve Pravişte kazâsının Nikşan karyeli olup da Nigrita habshânesinden firâr eden Atanaş mevcûd olduğu ve Zihne kazâsının Klebuşte karyesi Rum ahâlîsinden dahi bu çetede adam mevcûd olduğu haber alınmışdır. Ve şiddetle tahkîkât icrâ edilmekde olup bir haber-i sahh alındıkda başka arz kılınacakdır. Ve sebeb-i cinâyet Eğridere karyesi ahâlîsinin umûmiyetle Bulgarlık dâ‘iyesinde oldukları ve kilisede Bulgarca icrâ-yı âyîn etmek üzre merkez-i kazâya gelüp müsâ‘ade talebinde bulunduklarından ileri geldiği ve zâten mevcûd bulunan münâferet-i mezhebiyyeden tevellüd bulunduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Aslına mutâbıkdır

Mutasarrıf-ı Livâ-yı Siroz

BOA. TFR. 1 SL. 134/13312

92

KARAFERYE'DE ULAH PAPAZININ RUMLAR TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Karaferye'de Ulah papazının Rum kilisesinden atılan kurşunla öldürüldüğü, şahitlerin ifadelerine göre canilerin daha önce Karaferye muhtarı dahil birçok kişiyi öldürenler olduğunun tesbit olunduğu; Yunan çetelerinin Kesriye taraflarında Müslümanların üzerine saldırdıkları, Grebene Yunan İhtilal Komitesi'nin Ulahlar aleyhinde bazı faaliyetlerde bulunduğu, Rum çetelerinin Teselya'dan mühimmat ve erzak istedikleri; Ulahlar için bir mektep yapılmasından dolayı, Florina'nın Balkamen köyünde Manastır Yunan konsolosunun teşviki ile,bir çete teşkil olunduğu.

13 şubat 1907

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 533

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Karaferye Ulah Papası Atanaş Ayos Antonyus nâmındaki Rum kilisesi havlusundan atılan kurşunlardan telef olup şuhûdun ifâdâtına nazaran cânîlerin Kostaki Paknadella ve Yorgi Çifa ve Dosisdi Çifa ile pederi Karaferye Ulah Muhtarı Nikola Papa İsterkiyo'yu geçen haziranda katleden Kostaki Hacı Muçıyolu ve Selya karyesinde îkâ' edilen harîkde zî-medhal olan eşhâsdan birinin oğlu Maluta ve geçenlerde Korkacık'da(?) katledilen Dolyanlı dört Ulahın kâtillerinden biri bulunan Kola Barboros nâmlarındaki eşhâs olduğu ve Teşrîn-i Evvel'in on ikinci günü otuz ve yirmi kişiden mürekkeb iki Yunan çetesinin hudûdu geçerek Kesriye cihetlerine gittikdikleri ve dört gün sonra elli kişilik diğer bir Yunan çetesinin altı Müslümân üzerine hücûm ederek netîce-i mudârebede iki müslümân ile dört şakînin telef ve birçoğunun mecrûh oldukları ve Grebene Yunan İhtilâl Komitesi'nin Ulahlar aleyhine teşebbüsât-ı cedîdede bulundukları ve Yunan eşkıyâsının bu sene Teselya'ya azîmetden sarf-ı nazarla oradan mühimmât ve efrâd taleb eyledikleri ve Manastır Yunan konsolosu'nun teşvîkiyle Florina'nın Balkamen karyesinde İlya Kola Pinan'ın kumandasında bir çete teşkîli karye-i mezbûrede Rum ihtilâlcileri tarafından mukaddemâ seddedilen mektebin küşâdı esbâbından ileri geldiği beyânıyla, eşkıyâ-yı mezkûre hakkında ta'kîbât-ı şedîde ve kânûniyye îfâsıyla âsâyişin takrîri ve mezkûr mektebin küşâdına me'zûniyet i'tâsı ifâde edilmiş olmağla cânîler hakkında tahkîkât-ı mukteziyye icrâsı ve eşkıyânın men'-i ta'addiyâtı zımnında lâzım gelenlere teblîgât-ı serî'a îfâsıyla netîcesinin inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 15 şevvâl sene [1]324
Fî 18 Teşrîn-i Sânî sene [1]322

Sadr-ı a'zam
Mehmed Ferid

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 702

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Hâme-pîrây-ı ta'zîm olan 25 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târîh ve umûm altı yüz altmış dört numaralı tahrîrât-ı aliyye-i âsafâneleriyle teblîğ buyurulan emirnâme-i sâmî-i Sadâret-penâhi'de Teşrîn-i Evvel'in on ikinci günü otuz ve yirmi kişiden

mürekkeb iki Yunan çetesinin hudûdu geçerek Kesriye cihetlerine gitdikleri ve dört gün sonra elli yedi kişilik diğer bir Yunan çetesinin altı müslümân üzerine hücûm ederek netîce-i mudârebede iki müslümân ile dört şakînin telef ve birçoğunun mecrûh oldukları ve Grebene Yunan İhtilâl Komitesi'nin Ulahlar aleyhine teşebbüsât-ı cedîdede bulundukları ve Yunan eşkıyâsının bu sene Teselya'ya azîmetden sarf-ı nazarla oradan mühimmât ve efrâd taleb eyledikleri ve Manastır Yunan konsolosunun teşvîkiyle Florina'nın Balkamen karyesinde İlya Kola Pinan'ın kumandasında bir çete teşkîli karye-i mezbûrede Rum ihtilâlcileri tarafından mukaddemâ seddedilen mektebin küşâdı esbâbından ileri geldiği beyânıyla eşkıyâ-yı merkûme hakkında ta'kîbât-ı şedîde ve kânûniyye îfâsıyla âsâyişin takrîri ve mezkûr mektebin küşâdına me'zûniyet i'tâsı ifâde olunduğundan cânîler hakkında tahkîkât-ı mukteziyye icrâsı ve eşkıyânın men'-i ta'addiyâtı emr ü irâde buyurulması üzerine Serfice, Görice mutasarrıflıklarıyla Florina Kâ'im-i makâmlığına teblîgât-ı lâzıme icrâ kılınmış idi. Serfice Mutasarrıflığı'ndan gelen tahrîrât-ı cevâbiyyede Grebene kazâsında bir Yunan çetesiyle altı müslümân arasında katl ve cerhi intâc eder mudârabe vukû' bulmadığı ve Kesriye tarafına geçen çetelerin Grebene cihetlerinden mürûrları muhtemel ise de şimdiye kadar bu yolda hissiyât ve istihbârât olmadığı ve tahkîkât ve ta'kîbatdan gerü durulmamakda olduğu cihetle haber alındığı anda eşkıyânın kahr ve tenkîllerine müsâra'at ve i'tinâ edileceği ve Ulahlar hakkında şimdilik tecâvüzât vukû' bulmamakda idüğü iş'âr ve Görice Mutasarrıflığı'ndan alınan cevâbnâmede Kesriye kazâsı dâhilinde de öyle elli yedi kişilik bir Yunan çetesinin altı müslümân üzerine hücûm ile mukâtele vukû'una dâ'ir bir kayd u ma'lûmâta dest-res olunamadığı izbâr ve Florina Kâ'im-i makâmlığı'ndan cevâben vârid olan tahrîrâtda Balkamen karyesinde kâ'in Ulah mektebinin küşâdından beri ne eşkıyâ ve ne de ahâlî-i karyenin ta'arruzu üzerine seddedilmeyüp el-ân küşâde bulunduğu Noska'dan mahalline i'zâm edilen polis me'mûrunun icrâ etdiği tahkîkâtdan anlaşıldığı inbâ kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 29 Zi'l-hicce sene [1]324 ve
Fî 30 Kânûn-ı Sânî sene [1]322

Bende
Manastır Vâlîsi Vekîli
Ferîk

BOA. TFR. 1 A. 33/3241 **Mühür**

93

MANASTIR'DA DÜĞÜNDEN DÖNEN BULGARLARA RUM EŞKİYASININ TECAVÜZÜ

Manastır'da düğün merasiminden dönmekte olan Bulgarların yolunu kesen Rum eşkiyasının iki kişiyi bıçakla ve diğerlerini de taşlarla yaraladıkları.

16 şubat 1907

Telgrafnâme
Manastır
Mahallî numarası: 57563

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Bu gece sâ‘at bir râddelerinde Manastır'ın Blaçeşme(?) mahallesi ahâlîsinden ve Bulgar cemâ‘atinden Mile İstoyçe ve Semerci Toma Yorgi ve Ligor Nagra ile zevcesi Velika Reste ve Marice ve Papa Trayçe mahalleli Ane Taşko, Mackar mahallesinde mukîm Kunduracı Mito'nun hânesine gelin götürerek âdet-i kadîmeleri vechile gelinin Blaçeşme(?) mahallesindeki hânesine avdet etmekdeler iken Gazhâne civârında önlerine çıkan Mackar Mahallesi ahâlîsinden ve Rum cemâ‘atinden Berber Eku Vepepi(?), Papa Ligor ve Aşçı Mişe ve Kito(?) Yovan ve Taşko ve Balıkçı İstavra nâm kesân tarafından Velika Reste ile Mile İstoyçe'nin kama ile cerh ve diğerlerinin taş, tokatla darbedildikleri ve mütecâsirlerin der-destle cihet-i adliyyeye teslîm olundukları ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 23 Teşrîn-i Evvel sene [1]322

Merkez Kâ’im-i makâmı
Hakkı

Telgrafnâme
Manastır
Mahallî numarası: 75831

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Geçen teşrîn-i evvelde Manastır'da düğün cemiyetinden gelmekde olan ba‘zı Bulgarların önlerine çıkup darba ve Velika nâmında bir kadını cerh ve katle ictisâr eden Rum erbâb-ı fesâdından üçünün bu kerre muhtefî olduğu hânede der-dest ve cihet-i adliyyeye teslîm edildiği polis müdîriyeti ifâdesiyle ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 3 şubat sene [1]322

Manastır Vâlîsi

Hıfzı

BOA. TFR. 1 MN. 116/11580

94

KOZANA KASABASINDA ASAYİŞİN TEMİNİ İÇİN GECE DÜKKANLARIN ERKEN KAPATILMASI KARARINDAN VAZGEÇİLDİĞİ

Kozana kasabasında bir Bulgar papazı ile iki Ulah'ın Rum eşkiyası tarafından yaralanmaları üzerine, pek kalabalık bir halde bulunan çarşıda suçluları yakalamanın güçlüğü göz önüne alınarak ve geçici olarak, geceleyin dükkânların kapanması yolunda alınan karardan, esnafın mağdur edilmesinin uygun olmayacağı düşüncesiyle vazgeçildiği.

2 Mart 1907

11 şubat sene [1]322
2104

Serfice Mutasarrıflığına

Kozana kazâsı merkezinde kunduracılıkla meşgûl olan esnâfın akşam sâ‘at birde dükkânlarını kapamağa ve gece çalışmamağa hükûmetçe mecbûr tutulduğu mürâca‘at-ı vâkı‘adan anlaşılmışdır. Herkesi işinden ve medâr-ı ma‘îşetden men‘ etmek câ’iz olamayacağından esbâb-ı men‘in îfasıyla berâber esnâf-ı merkûmenin dükkânlarında istedikleri sâ‘ate kadar çalışmalarına müsâ‘ade etdirilmesi tavsiye olunur.

Telgrafnâme
Serfice
Mahallî numarası: 15649

Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

C.[cevâb] 11 şubat sene [1]322 Kozana kasabası derûnunda bir Bulgar papasıyla iki Ulah’ın Rum eşirrâsı tarafından birbirini müte‘âkib cerh edilmesinden ve geceleyin pek galabalık bir hâlde bulunan çarşuda mütecâsirlerin zâhire ihrâcında müşkilâta tesâdüf edilmekle berâber mechûl kalmasından dolayı te’mîn-i asâyiş içün bir tedbîr-i

muvakkat olmak üzre bir müddetçik dükkânların sâ‘at birde kapadılmasına tevessül edilmiş ise de fukarâ-yı esnâfın zarar-dîde olması muvâfık-ı ma‘delet görülemeyerek hey’et-i ihtiyâriyye’nin te’mînâtıyla daha on beş gün evvel bi'l-umûm dükkânların serbest bırakıldığı Kozana Kâ’im-i makâmlığı'ndan bildirildiği ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 17 şubat sene [1]322

Serfice Mutasarrıfı
Celal

BOA. TFR. 1 MN. 117/11672

95

KAVALA'DA BİR BULGARI ÖLDÜREN İKİ RUM'UN YUNAN KONSOLOSLUĞU'NDA SAKLANDIĞI

Kavala'nın Karaorman mevkiinde bahçıvanlık yapan bir Bulgarı öldüren iki Rum gencinin Kavala Yunan konsolosluğunda saklandığının anlaşıldığı, Kavala Yunan konsolosunun Bulgarlar aleyhine girişilen faaliyetlere iştirak ettiği, Rumların silahlandırılması, firarları ve her türlü hareketlerinde yardımcı olduğunun öğrenildiği, bu durumun diğer ülkelerin konsolosları tarafından da kabul edildiği, Rumlar ve Bulgarlar arasında millî nefret ve düşmanlık bulunduğu için konsolosun bu tavrının hükümeti zor duruma düşüreceği.

11 Nisan 1907

Telgrafnâme
Kavala
Mahallî Numarası: 259

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Nasliç kazâsı ahâlîsinden Kavala'nın Karaorman mevki‘inde tuğla ve bahçıvanlık etmekde olan Bulgar milletinden Panayot Taşo münâferet-i milliyye dolayısıyla bugün sâ‘at dört râddelerinde Reji idâresi sokağında iki Rum delikanlısı tarafından bıçakla cerh ve katledilerek firâr eyledikleri ve fâ‘illeri hakkında tahkîkât ve taharriyâta devâm olunduğu berây-ı ma‘lûmât arzolunur. Fermân.

Fî 27 Mart [1]323

Kavala Kâ’im-i makâmı

Sırrı

Drama Sancağı Mutasarrıflığı
Tahrîrât Kalemi
Aded: 17

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Kavala'da katledilen Bulgar Panayot'un kâtilleri iki Rum delikanlısıyla Dramalı Haci Yorgi oğlu İlya'nın cârihlerinden Vodineli Petro veled-i Karago İstoyan'ın Kavala Yunan Konsoloshânesi'nde muhtefî oldukları Kavala Kâ’im-i makâmlığı'nın iş‘ârı üzerine fî 27 Mart sene [1]323 târihli şifre telgrafnâme-i çâkeriyle arzolunmuş idi. Bu husûs hakkında Kâ’im-i makâm-ı mûmâ-ileyhden alınan tahrîrâtda cârih-i merkûm Petro veled-i Karago İstoyan mezkûr cerhin yevm-i vukû‘undan bir kaç gün evvel Kavala'daki ikâmetgâhından gaybûbet ve ba‘de'l-vak‘a geçen çarşamba günü Kavala'ya gelerek doğruca Yunan Konsoloshânesi'ne ilticâ eylediği gibi, merkûm Bulgar Panayot'u cerh ve katleden iki Rum delikanlısının dahi mezkûr konsolatoya girüp saklandıkları kat‘iyyen tahakkuk etmiş olmasına ve geçenlerde Rumlar tarafından icrâ kılınan karnaval lu‘biyâtında merkûm Petro Karago'nun taht-ı riyâsetinde ve cümlesi Yunan efzûn elbisesini lâbis olarak on beş-yirmi kadar Rum delikanlısının sokaklarda dolaşdıkdan sonra Millet bahçesinde ictimâ‘ ederek Yunan konsolosu tarafından kendilerine bir ziyâfet verildiği dahi mevsûken istihbâr kılınmasına ve evvel u âhir Kavala'da Bulgarlar aleyhine îkâ‘ olunan cerâ’im-i ci-nâ’iyyenin mürettib ve fâ‘illerinin tedârik ve teslîhi ve esbâb-ı ihfâ ve firârlarının tehiyye ve istihzârı husûsât ve müteferri‘âtında Yunan konsolosunun delâlet ve bi'l-fi‘l mu‘âveneti Müslim ve gayr-i Müslim bi'l-umûm ahâlî beyninde dahi tevâtüren sâbit ve teşvîkât ve ilkâ‘ât-ı mefsedet-cûyânesi ma‘rûzât-ı müte‘addide ile mü’eyyed olup inde'l-îcâb konsolos-ı mûmâ-ileyhin bu bâbdaki hâl ve hareketi Kavala'da bulunan jandarma tensîk me’mûru ile diğer düvel-i ecnebiyye konsolos me’mûrlarından sûret-i mahremânede istîzâh ve isti‘lâm olunduğu hâlde onların dahi taht-ı tasdîk ve i‘tirâfında olduğu bedîhî olup gerçi bir aralık münâferet-i milliyye ilcâ’âtıyla Rumların Bulgarlar ve Bulgarların Rumlar aleyhindeki husûmet ve adâvet-i kavmiyyeleri milel ve akvâm-ı sâ’irece ve ale'l-husûs nezd-i Hükûmet-i Seniyye'de mütehakkık olup tarafeynden ve ehâd-ı nâsdan birinin diğeri aleyhindeki mu‘âvenet ve teşvîkâtı nazar-ı kânûnda tahakkuk etmedikce bir şey denilememek tabî‘î ve vukû‘ât-ı mütecâsirînin

tahkîk ve der-desti me'mûrîn-i hükûmete â'id vezâifden olduğu emr-i celî ise de ahden hâ'iz-i imtiyâz olan konsolos ve konsoloshânenin bizzat veyâ bi'l-vâsıta icrâ ve ihfâ edeceği bu gibi vakâyi'-i erbâb-ı cürm ü cinâyâtın ta'kîb ve taharriyât ve der-destinde ve husûsen inzibâtın te'mîni emrinde me'mûrîn-i hükûmetin dûçâr olacağı müşkilât meydânda olduğuna ve bu bâbda konsolos ve konsoloshâne hakkında ve vazîfe-i tarassudiyyeden başka bir mu'âmele-i icrâ'iyyede bulunamamak zarûrî idüğüne ve ahvâl-i vakâyi'-i elîmenin devâm ve tevâlîsi beyne'l-ahâlî hâsıl eyliyeceği sû'-i te'sîr bedîhî bulunduğuna mebnî konsolos-ı mûmâ-ileyhin buradan tebdîli mümkin değilse bile âsâyiş-i mahalliyyeyi muhill olan ahvâl ve harekât-ı mefsedetkârîden tevakkî ve mücânebet eylemesi esbâbının istikmâli lüzûmu izbâr edilmişdir. Bu bâbda şeref-vârid olan fî 18 Mart sene [1]323 târihli ve doksan bir numaralı emir-nâme-i âlî-i fahîmânelerinde emr ü iş'âr buyrulduğu üzre mûmâ-ileyh konsolosla şerîk-i mel'aneti olan Drama metropolidinin teşvîkât ve tertîbât-ı şekâvet-kârâneleri hakkında mâddeten delâ'il ve emârât-ı kânûniyye elde edilmesine çalışılmakda ise de, iş'âr-ı mahallî vechile mûmâ-ileyhimâ konsolos ile metropolidin ahvâl ve harekât-ı mefsedet-cûyânelerinden ferâgat ve tashîh-i meslek etmeleri zımmında kendilerine ihtârât ve tenbihât-ı mü'essire îfâsı husûsunun lâzım gelenlere emr ü irâde buyurulması menût-ı re'y-i sâmî-i fahîmâneleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 27 Safer sene [1]325 ve
Fî 28 Mart sene [1]323

Drama Mutararrıfı
Bende
Mehmed Ziya

BOA. TFR. 1 SL. 140/13940

96

BİR RUM ÇETESİNİN İSTREPNE KÖYÜNDE KOMİTENİN SIRLARINI AÇIKLADIKLARINDAN ŞÜPHELENDİKLERİ ALTI RUM'U ÖLDÜRDÜKLERİ

Ahalisi Patrikhâneye bağlı olan Florina kazasının İstrepne köyüne gelen kalabalık bir Rum çetesinin komitenin sırlarını açıkladıklarından şüphelendikleri dördü kadın altı Rum'u katlederek kaçtıkları.

28 Nisan 1907

Telgrafnâme
Manastır
Mahallî Numarası: 7360

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Poloka ve diğer iki kişi riyâsetlerinde seksen kişilik bir Rum çetesi akşam Florina kazâsına tâbi‘ ve ahâlîsi Patrikhâne'ye mensûb olan İstrepne karyesine gelerek Rumlardan komitenin esrârını ifşâda şübhe etdikleri iki erkek ile dört kadını katl ile firâr etdikleri haber alınması üzerine ta‘kîblerine müsâra‘at edildiği mahallî kâ’im-i makâmlığı'nın iş‘ârı üzerine ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 15 Nisan sene [1]323

Vâlî
Hıfzı

BOA. TFR. 1 MN. 122/12139

DEDEAĞAÇ, GÜMÜLCÜNE VE İSKEÇE'DE RUMLARIN BULGARLARA SALDIRILARDA BULUNDUĞU

Dedeağaç ve Gümülcine sancakları ile özellikle İskeçe kazâsında Rumların Bulgarlara saldırdıklarının, ayrıca eşkiya hareketlerinin devam ettiğinin haber alındığı; Rumların bu hareketlerine izin verilmeyerek eşkiyanın takip ve yakalanmasına itina gösterilmesi gerektiği.

8 Mayıs 1907

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Bâb-ı Âlî'den vârid olan tezkire-i sâmiyyede Dedeağaç ve Gümülcine sancakları husûsan İskeçe kazâsı dâhilinde ba‘zı Rumların Bulgarlara ta‘arruzâtda bulunmakda ve eşkıyâ vukû‘âtı da tevâlî etmekde olduğu haber alınup hemân devre çıkarak îcâb eden tedâbîrin ittihâzıyla Rumların men‘-i cür’eti ve sunûf-ı ahâlînin yekdiğeri aleyhinde tecâvüzâtda bulunmalarına meydân verilmemesi ve eşkıyânın ta‘kîbât ve tenkîlâtına da i‘tinâ edilmesi zımnında Dedeağaç ve Gümülcine mutasarrıflarına vesâyâ-yı lâzıme icrâ olunduğundan îcâb eden me’mûrîn-i askeriyyeye de ona göre teblîgât-ı serî‘a ve mü’essire îfâsı izbâr olunmuş ve sûret-i iş‘âr-ı sâmiyyeden bahisle

elviye-i mezkûre mutasarrıflarıyla serî‘an bi'l-muhâbere cihet-i askeriyyece de lâzım gelen tedâbîr ve tekayyüdâtın hemân icrâsı husûsunun îcâb edenlere sûret-i mü’essirede teblîği hakkında bâ-telgrafnâme-i âcizî İkinci Ordu-yı Hümâyûn Kumandanlığına vesâyâ-yı mukteziyye îfâsı der-dest bulunmuş olduğunun arzına ibtidâr kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 25 Rebî‘ü'l-evvel sene [1]325 ve
Fî 25 Nisan sene [1]323

Ser‘asker
Bende
Rıza

BOA. Y. MTV. 297/130

98

GÖRİCE'NİN KİLİSURA NAHİYESİNDEKİ ULAHLARIN RUM EŞKİYASININ MEZÂLİM VE BASKISINA MARUZ KALDIKLARI

Görice'nin Kilisura nahiyesinde Rum komitelerinin Mezâlim ve baskılarından dolayı Ulah halkın muhtelif yerlere hicret ettiği, geride kalanların ise çocuklarını Rum mektebine vermeye mecbur bırakıldıkları ve isimleri bir liste halinde sunulan Rum eşkiyası hakkında gerekli işlemin yapılarak Ulahların Rumlara ezdirilmemesi hususunda yeni tedbirler alınması.

11 Mayıs 1907

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 51

Rumeli Vilâyâtı Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

23 Mart sene [1]323 târihli telgrafnâme-i devletlerine cevâbdır. Kilisura'daki Ulahların Rum komitelerinin mezâlim ve ta‘addiyâtı yüzünden mahall-i sâ’ireye nakl

ve hicrete ve orada kalanların çocuklarını kendi mekteblerinden alarak Rum mektebine vermeye mecbûr oldukları ve öteden beri Ayosnikola kilisesinde münâvebeten icrâ-yı âyîn etmekde iseler de, karîben bu haklarının dahi zâyi‘ olacağı beyân ve sûreti melfûf defterde muharrerü'l-esâmî komite â‘zâsı haklarında mu‘âmele-i kânûniyye icrâsıyla Ulahların muhâfaza-i hukûk ve te’mîn-i huzûr ve istirâhatları ifâde ve iltimâs edilmiş olmağla tahkîkât-ı lâzıme icrâ etdirilerek mu‘âmele-i lâzımenin îfâ ve netîcesinin inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 24 Safer sene [1]325
Fî 25 Mart sene [1]323

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Ferîd

Numara: 70

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Telgrafnâme-i sâmî-i cenâb-ı Sadâret-penâhî'yi tezyîlen şeref-tastîr ve irsâl buyurulup resîde-i dest-i ta‘zîm ve tefhîm olan 23 Mart sene [1]323 târihli ve yüz kırk üç numaralı emirnâme-i âlî-i fahîmânelerinde emr ü irâde buyurulduğu vechile Kilisura nâhiyesindeki Ulahların Rumlar tarafından bir gûnâ tecâvüzâta hedef olamamalarına ve haklarında ta‘arruzât ve tehdîdât vukû‘u tebeyyün ederse mütecâsirleri hakkında mu‘âmele-i mukteziyyenin îfâsına dikkat olunması Kesriye Kâ’im-i makâmlığına ekîden teblîğ edilmiş idi. Cevâben alınan tahrîrâtda nâhiye-i mezkûrede bulunan Ulah ahâlîsine hiç bir tarafdan mâddeten tecâvüzât ve tehdîdât vukû‘ bulmayup sâye-i âsâyiş-vâye-i hazret-i tâcdâr-ı a‘zamîde nâhiyenin inzibât ve âsâyişi ber-kemâl olduğu ve evvelce vilâyet-i celîleden aynı sûretde ve doğruca kazâya icrâ buyurulan teblîğâta cevâben hakîkat-i hâli mutazammın yazılan şifreli telgrafnâmenin bir sûreti gönderildiği izbâr olunmuş ve bir nüshası leffen takdîm olunan mezkûr sûretin mütâla‘asından Rumlar tarafından Ulahlar aleyhinde açıkdan açığa ta‘arruzât ve tehdîdât olmayup ancak teşvîkât eseri olarak Ulah mekâtibi talebesinin mevcûdu tenâkus etdiği müstefâd olmuşdur. Emr ü irâde-i celîle-i hidîv-i efhamîleri vechile Rumların Ulahlara îsâl-i zarar ve iz‘âc edememelerine ve ta‘addî vukû‘u hâlinde mütecâsirleri hakkında ta‘kîbât îfâ etdirilmesine mezîd-i dikkat ve i‘tinâ olunmak tabî‘î ise de Rum rü’esâ-yı rûhâniyyesi Ulah lisânı üzre icrâ-yı âyîn eden papasları ve Ulah mekâtibine çocuklarını gönderen evliyâ-yı etfâli aforos ile tehdîd ve ihâfe etmekde olup ba‘zıları hakkında da aforosu kuvveden fi‘le izhâr

eylediklerinden ba‘zı evliyâ-yı etfâlin sevk-i diyânet ile ve aforos havfından çocuklarını Ulah mekâtibinden almağa mecbûr olmakda oldukları tahkîkâtdan müstebân olup Rumların ma‘neviyât ve rûhâniyâta müstenid olan böyle mu‘âmelelerinin te’sîrâtından Ulah mekâtibini vikâyeye bir çâre ve tarîk bulunamamakda olduğundan berây-ı ma‘lûmât bu cihetin de arzına ictisâr olundu. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Rebî‘ü'l-evvel sene [1]325 ve
Fî 28 Nisan sene [1]323

Görice Mutasarrıfı
Bende
Abdülhamid b. Alaeddin

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi

Sûret.

1- Kilisura karyesi kurbunda vâki‘ Ayamarya Manastırı'nın başrâhibi bütün eşkıyânın vesâ’ir komite â‘zâsının yatakcısıdır.
2- Kilisura karyesindeki Rum mektebinin müdîri Yorgi veled-i Kotakando Yunan Cem‘iyyet-i İhtilâliyyesi'nin re’îs-i mahallîsi ve eşkıyâ ile vâki‘ şifreli muhâberenin kâtibidir.
3- Nikolaki veled-i Taşo Lepisendo, Selânik'de Yunan bankalarının birinde müstahdem sıfatıyla ikide birde Kilisura'da zuhûr eder. Vazîfesi eşkıyâ ile muhâbereyi tahrîr etmekdir.
4- Aristotel veled-i Yanko Çogo, komitenin kâtibidir.
5- Kilisura'nın tabîblerinden Doktor Arkiropol el-ân Selânik'de bulunarak Kilisura'nın komitesi vazifesindedir.

6- Yorgi veled-i Nikola Piça	*Bunların cümlesi komite paralarının sandık emînleridir. Gerçi karyenin eşrâfından iseler de Ulahlara karşı harekât-ı cinâyetkârâne îkâ‘ etdirmekden aslâ el çekmezler.*
7- Kiko veled-i Nikola Piça	
8- Yoga veled-i Pako Moco Papa	
9- Kostantin veled-i İstefan Voçe	
10- Aleksi veled-i Nikola Dimço	

11- Kota Mitra	*Eşhâsın bu takımı müsellah derûn-ı karyede bî-pervâ gezinmek ve Ulahların üzerine fırsat düşdükçe derûn-ı karyede îkâ‘-ı cinâyât etmeğe müheyyâ ve münhemik bulunmakdadırlar.*
12- Petro veled-i Kota Mitra	
13- Yovan veled-i Nikola Kora	
14- Yorgi veled-i Todor şava	
15- Yanaki veled-i Todor Paço	
16- Kota veled-i Simo Roka	
17- Mito veled-i Kosta İstanka	
18- Yorgi veled-i Dola Hamara	
19- Mito veled-i Vasil Draştila	
20- Bakkal Petro Faşo	
21- Mito veled-i Petronesa	
22- Saki veled-i Kiko Kotadini	
23- Yuvançe veled-i Yogo Nego	
24- Petro Kiraça	
25- Kozma veled-i Toşo Rafe	

BOA. TFR. 1 A. 34/3348

99

FLORİNA CİVARINDA BULGAR KÖYLERİNİ BASAN RUM EŞKİYASININ KADIN VE ÇOCUKLARI KATLETTİKLERİ

Simo adındaki eşkiyanın kumandasındaki Rum çetesinin Bulgar Kalnik-i Bâlâ köyünü basarak üç hâne ve bir anbarı yaktıkları, olay esnasında küçük bir Bulgar kızı ile bir kadının öldüğü, bir kadının da yaralandığı ve eşkiyanın takibine başlandığı.

14 Mayıs 1907

Telgrafnâme
Florina
Mahallî numarası: 1008

Müfettiş-i Umûmîlik Me’mûriyet-i Celîlesine

Gece, Simo kumandasında bir çete Rum eşkıyâsının K[l]abaşniçe [Klabaşnitse] ormanında muhtefî olduğu haber alınmasıyla îcâb eden müfrezeler sevk edilmekde iken sâ‘at beş râddelerinde eşkıyâ-yı merkûmenin Bulgar Karîk-i Bâlâ [Kalnik-i Bâlâ] karyesine giderek silâh patladığı işidilmesi üzerine müfrezeler doğruca karye-i mezkûreye yetişmiş, eşkıyânın üç hâne, bir anbar yakabilerek firâr etdiği ve atılan silâhlardan bir kadının mecrûh ve bir küçük kızın maktûl olduğu ve eşkıyânın ta‘kîb edilmekde bulunduğu süvârî zâbitinin jurnali üzerine iş‘âr kılınmışdır. Mevki‘ kumandanı ile bi'l-müzâkere diğer bir müfreze sevkedildiği gibi civâr mıntıkalara da ma‘lûmât verilmiş olduğu arz olunur. Fermân.

Fî 30 Nisan sene [1]323

Kâ’im-i makâm

Tahsin

Telgrafnâme
Florina
Mahallî numarası: 1037

Rumeli Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Zeyl 30 Nisan sene [1]323. Rum eşkıyâsı tarafından dûçâr-ı ta‘arruz olan Kalnik-i Bâlâ karyesinde daha bir kadının maktûl bulunduğu jandarma bölük kumandanlığından ve eşkıyânın Manastır merkez kazâsına merbût Gradşeniçe karyesine firâr etdiği mevki‘ kumandanlığından bildirilmiş ve ta‘kîblerine şiddet gösterilmesi kumandanlığına yazılmışdır. Eşkıyâ miyânında bulunduğu tahkîk edilen Manastır'ın Obisrine karyeli Lobe nâm şahsı Kalnikli birisi delâletiyle müfreze tarafından karyesinde der-dest ve tevkîf edilmiş, Kleştine-i Zîr karyeli Espase, karyesinde bulunamadığından şiddetle taharrîsine devâm olunmakda bulunmuşdur. Eşkıyâ arasında Kaladrob ve Klabaşniçe karyeleri ahâlîsinden ba‘zıları bulunduğu ifâde kılındığından tahkîk ve ta‘kîblerine tevessül edildiği arz olunur. Fermân.

Fî 1 Mayıs sene [1]323

Florina Kâ’im-i makâmı

Tahsin

BOA. TFR. 1 MN. 124/12314

100

YUNAN EŞKİYASININ SINIR TECAVÜZÜ İLE BULGAR VE ULAH KÖYLERİNİ TEHDİD EDİP YAKMA GİRİŞİMİNDE BULUNDUKLARI

Üç Yunan çetesinin köy yakmak üzere Yunan sınırından içeri girdikleri; Eksarhhaneye mensup köyleri tehdid edip yakmaktan geri kalmayan Yunan eşkiyasının, son zamanlarda Grebene'de Ulah ve Kesriye'de Bulgar köylerini baskı altında tuttukları.

15 Mayıs 1907

Telgrafnâme-i sâmî

Fî 1 Mayıs sene [1]323

Ba‘zı kurâyı ihrâk etmek üzre üç Yunan çetesinin hudûd-ı Yunaniyyeyi tecâvüzle Memâlik-i şâhâne'ye girdikleri Manastır'dan alınan ma‘lûmâta binâ’en ifâde ve taraf-ı ser-askerî'ye de teblîğ-i mâdde edilmekle sıhhati hâlinde bir gûne tecâvüzâtda bulunmalarına meydân verilmeyerek serî‘an tenkîlleri esbâbının istikmâli ve netîcesinin inbâsı.

2 Mayıs sene [1]323

194

Sadâret-i Uzmâya

C.[Cevâb] 1 Mayıs sene [1]323. Evvelden mevcûd olan ve eyyâm-ı ahîrede tecâvüz eden Yunan eşkıyâsı Eksarhhâne'ye mensûb köyleri tehdîd ve vakit buldukça ihrâka tasaddîden hâlî kalmamakda ve bir iki haftadan beri Grebene'de Ulah ve Kesriye'de Bulgar köylerini daha ziyâde tazyîk ve tehdîd etmektedir. Köylerin muhâfazasına ve eşkıyânın şedîden ta‘kîb ve tenkîllerine müsâra‘at ve i‘tinâ edilmesi me’mûrîn-i mülkiyye ve askeriyyeye te’’kîd olunmakda ise de Selânik, Manastır mıntıkalarında ve ale'l-husûs Kesriye kazâsında kuvve-i askeriyye sülüs derecesine tenezzül ederek vezâ’if-i ta‘kîbiyyenin îfâsı pek ziyâde kesb-i müşkilât etdiğinden bir an evvel kuvvetin ikmâline çâre bulunarak vakâyi‘-i mü’essifenin men‘-i zuhûru esbâbının istihsâli tekrâr ma‘rûzdur.

BOA. TFR. 1 A. 34/3316

101

PAZARDAN DÖNEN İKİ HIRISTİYAN'A RUMLAR TARAFINDAN SİLAHLI SALDIRIDA BULUNULDUĞU

Lankaza'nın Zarova köyünde oturan iki Hrıstiyan'ın cuma pazarından dönmekte oldukları bir sırada, dinî ve millî nefretlerinden dolayı, Rumların silahlı saldırısına maruz kalması üzerine birinin ölüp diğerininde ağır şekilde yaralandığı.

20 Mayıs 1907

Telgrafnâme
Siroz
Mahallî numarası: 5669

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Lankaza'nın Zarova karyesi ahâlîsinden Todori ile Yovan nâm kesândan birinin evvelki gün Bayraklı cuma pazarından karyelerine gitmekdeler iken Rum eşkıyâsı tarafından atılan silâhlardan mecrûh olduğu Jandarma Kumandanlığı'ndan mu‘tî jurnalde ifâde kılınmış ve bu bâbda diğer gûnâ îzâhât verilmediğinden keyfiyetin bi'l-etrâf tahkîki mezkûr kumandanlığa teblîğ olunmağla berâber Fırka-i Hümâyûn Kumandanlığı'na da ma‘lûmât i‘tâ edilmiş olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 6 Mayıs sene [1]323
Siroz Mutasarrıfı
Reşid

Telgrafnâme
Lankaza
Mahallî numarası: 314

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

5 Mayıs sene [1]323 telgrafnâme-i çâkerâneme ilâvedir. şehr-i hâlin beşinci günü Zarova karyesi ahâlîsinden Bulgar Bodrum Velik(?) ile refîki Yovan Siroz'un cuma pazarından avdet etmekde oldukl arı sırada Lahna [Layna] karyesine yarım sâ‘at mesâfede Değirmendere nâm mahalde pusudan endâht olunan yirmi kadar silâhdan Bodrum'un maktûl ve Yovan'ın sağ omuzundan ağır sûretle mecrûh ve râkib olduğu bârgîrin sol ayağından pârelendiği ve fi‘l-i katl ve cerhin münâferet-i milliyye ve mezhebiyye dolayısıyla o civârda dolaşan Kükçet Mite'nin(?) oğlu Ustoyo(?) ve Turti Bozir oğlu Velik(?) nam şakîlerin çeteleri tarafından îkâ‘ edildiği ve merkûmânın kemâl-i germî ile ta‘kîb ve taharrî olunmakda idüğü bölük kumandanlığı jurnali üzerine ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 7 Mayıs sene [1]323

Lankaza Kâ'im-i makâmı

Rıfat

BOA. TFR. 1 SL. 144/14342

102

RUM EŞKİYASI TARAFINDAN REHİN ALINAN KİŞİLERİN SERBEST BIRAKILMALARI İÇİN RUM OLDUKLARINI KABUL ETMELERİNİN İSTENDİĞİ

Karacaabad kazâsına bağlı İzborçka [İzborişte] köyünü kuşatan Rum eşkiyasının bazı köylüleri yakalayarak esir aldıkları, esirlerin serbest bırakılmaları için metropolit ve Patrikhâneye müracaat edenlere ise, esirlerin ancak Rum patrikhânesine tâbi ve Rum olduklarını kabul ettikleri takdirde serbest kalabileceklerinin söylendiği.

28 Mayıs 1907

Telgrafnâme
Vodine
Mahallî numarası: 836

Gâyet mühim ve müsta'celdir

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Seksen kişiyi mütecâviz Rum eşkıyâsının merkezden üç buçuk sâ'at mesâfede ve balkanda kâ'in olan İzborçka [İzborişte] karyesini muhâsara edüp karye hâricinde bulunan ba'zı köylüleri der-dest ve tevkîf eyledikleri ve eşirrânın el'ân orada bulunduğu şimdi haber alınmağla derhâl elde olan on beş kişi ile mahall-i mezkûre hareket edildiği ve ma'amâfîh otuz kişiden ibâret olan kuvve-i mevcûde ile muvaffakiyet ümîdi olmadığı ma'rûzdur. Fermân

Fî 2 Mayıs sene [1]323

Karacaâbâd Kâ'im-i makâmı

Hamid

6 Mayıs sene [1]323
505

Müsta'celdir

Florina Kâ'im-i makâmlığına

Karacaâbâd kazâsına tâbi‘ İzborçko [İzborişte] karyesinden Rum eşkıyâsının kaldırdığı altı şahsın eşkıyâ tarafından tahliyesi karye-i mezkûre ahâlîsinin Patrikhâneye intisâb etdiklerine dâ’ir Rum metropolidi tarafından bir tahrîrât istihsâliyle eşkıyâya ibrâz etmelerine mütevakkıf olduğu ve aksi takdîrde eşhâs-ı merkûmenin katledileceği ve karye-i mezkûre Florina Rum metropolidinin zîr-i idâre-i rûhâniyyesinde bulunduğu anlaşılmışdır. Bu hâl metropolid efendinin işde zî-medhal olduğunu göstermekde ve kaldırılan eşhâs tahliye edilmez veya hayâtlarına sû-i kasd vukû‘ bulursa mûmâ-ileyh metropolidin mes’ûliyeti tabi‘î görülmekde olduğundan ve son telgrafda karye-i mezkûreden kaldırılan eşhâsın salıverilmesi hakkında metropolid efendi tarafından Rumca bir tahrîrât yazdırılarak eşkıyâya gönderilmek üzre İzborçko [İzborişte] karyesi muhtarına irsâl etdirilmesi ve netîcesinin bildirilmesi ve eşhâs-ı merkûmenin tahlîslerine delâlet ve hidmet etmesi mûcib-i memnûniyyet olacağının ve şâyed bu bâbda te‘allül ile tahlîse gayret etmezse hakkında pek şiddetli sûretde mu‘âmele icrâsı mukarrer idüğünün nâm-ı senâveriye olarak metropolid efendiye teblîği ehemmiyetle matlûbdur.

Selânik
22 Mayıs 1907

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîsi Devletlü
Hüseyin Hilmi Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Selânik'de huzûr-ı devletlerine gelmekliğim zımnında almış olduğum emr-i telgrafî üzerine bugün ya‘ni 22 Mayıs târîhinde evâmir-i âsafânelerine imtisâlen Selânik'e gelüp huzûr-ı devletlerine kabûl olunmak şerefine mazhar oldum.

şifâhen arz eylediğim vechile Seorçoko(?) karyesi mes’elesi hakkında burada tahrîren dahi ma‘lûmât arzına mücâseret eylerim. Seorçoko(?) karyesi ahâlîsinden bir kaç kişi bir gün Sbeska [Sobosko]'daki ikâmetgâh-ı çâkerâneme gelüp kendilerinin Metropolidhâneye geldiklerinden ve ma‘amâfîh kaldırmış oldukları köylüleri tahliye eylemeleri lüzûmundan bahisle çeteye hitâben bir mektûb vermekliğimi teklîf eylediler.

Bendeniz merkûm köylülere hitâben "kiliseye karşı olan vazîfem ile hükûmet-i seniyyeye olan sıdk-ı ubûdiyyetim eşkıyâ ile muhâberâta girişmekliğime müsâ‘id değildir" cevâbını verdim. "Eğer köylülerinizi kurtarmak arzûsunda iseniz, tedâbîr-i lâzımeye tevessül buyurması zımnında hükûmet-i seniyyeye mürâca‘ât ediniz" dedim.

İmzâ
Mutî‘ bendeleri
Papa Kostantin

Karacaâbâd kazâsına tâbi‘ Sbeska [Sobosko] karyesinden Yunan eşkıyâsı tarafından kaldırılan altı şahsın ahvâli daha gayr-i ma‘lûmdur. Mezkûr çete o gün beş merkeb ile altmış koyun dahi gasbeylemişdir. Çete, karye ahâlîsinden çoluk çocuk, kadın erkek 120 kişiye akşama kadar ormanda tevkîf etmiş sonra güneşin gurûbu üzerine içlerinden altısını tevkîf ve mütebâkîsini salıvermiş ve Cumartesi 5/18 Mayıs târîhine kadar Vodine Rum papasından karye ahâlîsinin Patrikhâneye mensûbiyetlerine dâ’ir bir haber-i kat‘îye dest-res olamazlarsa mezkûr altı şahsı katledeceklerini de makâm-ı tehdîdde beyân etmişlerdir.

Altı çorbacının böyle dağa kaldırılması hakkında Sbeska [Sobosko] köylüleri hemşehrilerini tahlîsi zımnında her türlü çâreye tevessül etmişlerdir. Bu maksad üzerine köylü, dört çorbacıyı Sbeska [Sobosko] Rum Papası Kostanti[n] şerbetci nezdine göndermişlerdir. Merkûm da köylülere ifâdât-ı âtiyede bulunmuşdur: "Sizin işinizi halletmek pek kolaydır. Bunun içün bana ve kâ’im-i makâma, Patrikhâneye intisâb etmek arzûsunda bulunduğunuza dâ’ir bir arzuhâl gönderirseniz o vakit hemşehrileriniz de derhâl tahliye edilir." Bu sözler üzerine Papas Kostantin, bu mes’eleyi kâ’im-i makâm ile müzâkere edeceğini va‘ad ile köylüleri başından savmıştır.

Köylüler Ba‘dûd(?) karyesi Rum papasına dahi mürâca‘at etmişlerdir. Merkûm da: "Rum olunuz, esirleri hemân salıverirler" diye kendilerinin de mu‘âvenetde bulunacağını va‘ad etmişdir.

Hükûmet, bi't-tahkîk Sbeska [Sobosko] Papası Kostantin'e ve Ba‘dud(?) Papası Miho'ya mürâca‘at eden köylülerin isimlerini kolayca öğrenerek onlardan daha ziyâde ma‘lûmât ahz edebilir.

Bir kaç köylü de karye idâre meclisi a‘zâsından ve sâhib-i nüfûz Rum çorbacılarından Zilhovalı Kostantin Miladkof'a dahi mürâca‘at etmişlerdir. Merkûm da mârrü'z-zikr papasların verdiği cevâbı vermiş ve "bu gibi tehlikelere ma‘rûz olmamak ister iseniz Rum olunuz" demişdir. Sbeska [Sobosko] köylüleri kâ’im-i makâma dahi müraca‘âtla yevm-i vak‘ada eşkıyâ miyânında tanımış oldukları civâr köyler Rum şakîlerinin isimlerini ta‘dâd etmişlerdir. Kâ’im-i makâm, bu ifâdâtı

ciddiyetle telakkî etmemiş ve eşkıyâ-yı merkûme hakkında hiç bir teşebbüsât ve tedâbîre tevessül etmemişdir.

Karyeyi muhâfaza içün serî‘an bir müfreze-i askeriyye sevki elzemdir. Zîrâ istihbârâtına nazaran Rumlar karyeye yeniden hücûm içün hazırlıklarda bulunuyorlarmış. Rum eşkıyâlarının tekrâr bir hücûmu halinde hem müdâfa‘a-i nefs edebilmek ve hem de askere ihbâr-ı vak‘a etmek üzre ba‘zı köylülerin nizâmı dâ’iresinde silâh taşımaları dahi muvâfıkdır.

Selânik Fî 15/28 Mayıs sene 1907

BOA. TFR. 1 SL. 148/14733

103

KARAFERYE'DE RUMLARIN İKİ ULAHIN ÜZERİNE SİLAHLA ATEŞ EDİP BİRİNİ KATLETTİKLERİ

Karaferye'de odun pazarından geçmekte olan Ulah milletinden iki kişinin üzerine Rum eşkiyası tarafından silahla ateş edildiği ve birinin ölüp diğerinin yaralandığı.

28 Mayıs 1907

Telgrafnâme
Karaferye
Mahallî numarası: 992

Gayet müsta‘celdir

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Bugün sâ‘at on buçuk kararlarında Ulah milletinden Dimitri Palikarya refîki millet-i merkûmeden Hristo Goşe(?) ile birlikde dâhil-i kasabada vâki‘ odun pazarından geçmekde iken atılan iki el silâhdan merkûmânın arkalarından mecrûh oldukları ve işidilen silâh sadâları üzerine dükkânı önüne çıkan Rum mezhebine mensûb yoğurdçu Kostaki'nin sağ bileğinden revolverle ve sağ ayağından kama ile cerh olunduğu haber alınması üzerine derhâl yetişilerek mahall-i vak‘ada icrâ olunan tahkîkâtda Rum milletinden Hancı Bakkal Dimitri Çanaka'nın hanının kapusundan çıkan yirmi beş yaşlarında yüzleri kısmen mendil ile mestûr iki şahs-ı mechûl

tarafından endâht olunan saçma ile memlû' tüfengle merkûm Dimitri'nin ve refîkinin dahi revolverle cerh edildiği ve mütecâsirlerin Bostan Kilisesi mahallesinden bağçelere doğru firâr eyledikleri ve Kostaki'nin merkûmân Ulah Dimitri ile refîki tarafından cerh edildiği anlaşılarak ta'kîbleri içün müfreze çıkartdırıldığı gibi merkûm hancı ile oralarda bulunan eşhâs-ı sâ'ire der-dest edilerek tahkîkâta devâm olunmakda olduğu ve mecrûhlardan Hristo Goşe(?) aldığı cerîhadan müte'essiren ve müte'âkiben vefât eyleyüp diğerlerinin cerîhası hafîf idüğü ve me'mûrîn-i â'idesi ma'rifetiyle ve kemâl-i germî ile îfâ olunmakda olan tahkîkât ve taharriyâtın iktirân edeceği netîcenin başkaca bildirileceği ma'rûzdur. Fermân.

Fî 14 Mayıs sene [1]323

Karaferye Kâ'im-i makâmı Vekîli
Kemal

Telgrafnâme
Karaferye
Fî 15 Mayıs sene [1]323
Mahallî numarası: 609

Rumeli Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Akşamın sâ'at on buçuğunda çarşu ortasında Rumlar tarafından Hristo Bıçakçı itlâf ve Dimitri Palikarya tehlikeli sûrette yaralanmışdır. Bu bâbda ma'delet-i dâverânelerini istirhâm eyleriz.

Ulah cemâ'atinden
Dalamitre

BOA. TFR. 1. SL. 145/14440

104

DAHA ÖNCE PAPASÇAYIRI ULAHLARINA SALDIRMIŞ OLAN RUM EŞKİYASININ NEVREKOP BULGAR KÖYLERİNDEN BİRİNE SALDIRABİLECEĞİ

Daha önce Papasçayırı Ulahlarına tecavüz eden Rum çetesinin şimdi de Nevrekop'un Bulgar köylerinden birine saldırabilecekleri ihtimali olduğundan gerekli askerî tedbirlerin alınması.

29 Mayıs 1907

Nevrekop Kâ'im-i Makamlığı'ndan

16 Mayıs sene [1]323

Mâh-ı hâlin on beşinci Salı gecesi sâ'at iki râddelerinde Nevrekop'un Misbulişte [Missulişte] karyesi hudûdunda Sevilentaş nâm mevki'de Bulgarca lisânına âşinâ bir İslâm tarafından Martini tüfengleriyle müsellah dört Rum eşkıyâsına tesâdüfle kendüsünden tütün istedikleri ve kendülerinden Bulgarlara ma'lûmât vermemelerini tenbîh edüp Papaseğeri [Papasçayırı] tarafına doğru gitdikleri ve eşkıyâ-yı merkûme Rumca tekellüm eyledikleri muhbir tarafından haber veriliyor. Gerçi Rum eşkıyâsının bu tarafa geçmeleri istib'âd olunur ise de eşkıyâ-yı merkûmenin geçenlerde kulübelerine gelmiş olan ve Patrikhâneye mensûb Papasçayırı Ulahlarına ta'arruz edüp Menlik cihetine geçmeleri veyâhûd Nevrekop Bulgar kurâsından birine ta'arruz etmeleri melhûz olmasına nazaran her ihtimâle karşu cihet-i askeriyyeye ma'lûmât verilerek tedâbîr ittihâz edilmiş ve Menlik Kâ'im-i makâmlığına da yazılmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 SL. 145/14452

105

DRAMA, SİROZ, ZİHNE VE DEMİRHİSAR'DA MİLLÎ HUSÛMETLERİ DOLAYISIYLA RUM VE BULGARLARIN BİRBİRLERİNE KARŞI SALDIRILARDA BULUNDUKLARI

1907 senesinin Mart, Nisan ve Mayıs aylarında Drama, Siroz, Zihne ve Demirhisar kazalarında Rum ve Bulgarların millî düşmanlıklarından ötürü birbirlerine karşı yaptıkları saldırılarda her iki taraftan da bir çok kişinin öldüğü ve yaralandığı; ayrıca değişik sebeplerden dolayı meydana gelmiş olayların da çetelerin üzerine atılarak kapatılmak istendiği.

13 Haziran 1907

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemi

Aded: 216

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Siroz kazâsı dâhilinde bir buçuk aydan beri vukû‘ bulan cinâyâta dâ’ir tevdî‘ olunan varakanın sûret-i mütercemesi leffen savb-ı devletlerine irsâl kılınmağla mündericâtına göre bi't-tahkîk îcâbının serî‘an icrâ ve inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 29 Rebî‘ü'l-âhir sene [1]325
Fî 29 Mayıs sene [1]323

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Ferîd

29 Mayıs sene [1]323 târîh ve 216 numaralı tahrîrât-ı sâmiyye melfûfudur.
Kuyûd-ı resmiyye

8 Nisan sene [1]323 Volak [Urlak] karyeli Çoban Hristo Nikolof Kiyoçef kulübesinde bulunur iken iki şahıs tarafından kurşunla bacağının sekiz mahallinden cerhedilmişdir. Ertesi günü Jandarma şerif berâberinde birkaç asker olduğu hâlde mütecâsirleri ta‘kîb edeceği yerde merkûm Hristo ile birâderi Dimitri ve uşâkları Nikola Petrof'u tevkîf etmişlerdir.	Drama'nın Urlak karyesinden Hristo kulübesinde şahs-ı mechûl tarafından katledilmeyüp Bulgar eşkıyâsına kılağuzluk etmekde iken bir Pürsıçan'ın Kuruçay mevki‘inde rehberlik etdiği diğer dört şakî ile müfreze-i askeriyyenin pususuna uğramış ve merkûm mecrûhen der-dest edilmişdir. Eşkıyâ firâr eylemişlerdir.
13 minh: Ravna karyesi Bulgar Papas Stefan Atnaşof, karyesi hâricinde iki Yunan şakîsi tarafından katledilmiş olduğu hâlde kâtiller der-dest edilmemişdir.	Siroz'un Ravna karyesi papası merkûm İstoyo'nun kâtili mechûl kalmış olduğundan bi't-tab‘ ta‘kîbât icrâ edilememişdir.
14 [minh]: Makriyevo karyeli Bulgar Mito Dimitraşkov bir Yunan şakîsi tarafından katlolunmuş ve kâtili elde edilmemişdir.	Zihne kazâsının İskorçova karyesinden merkûm Mito'nun fâ‘ili henüz mechûldür.

15 [minh]: Elbesrat [Ahsarat] karyesinden Rumluk dâ‘iyesinde bulunanlardan biri Bulgar Metroş Çavuş'u katletmiş iken me’mûrîn-i hükûmet tarafından der-desti zımnında hiç bir teşebbüsde bulunulmamışdır.	Yine Zihne kazâsının Ahsarat karyesinden merkûm Metroş, karyelisi Rum Gogo ve refîkleri tarafından katledilmiş ve fâ‘illerden biri der-dest olunup diğerleri hakkında da ta‘kîbât icrâ edilmekdedir.
17 [minh]: Erkek, kadın ve çocukdan mürekkeb yirmi beş Bulgar, Siroz'un pazarından avdet etmekdeler iken bir Rum eşkıyâ çetesi Subaşı köyü kurbünde üzerlerine hücûm ederek erkeklerden beşini telef ve bir kız ile bir kadını cerhetmişlerdir. Asâkir-i şâhâne çeteyi çekilüp gittikden bir sâ‘at sonra ta‘kîbe koyulmuş ise de eşkıyâ civârda bulunan ve Rumluk iddi‘âsında olan köylere dağılmışlardır. Me’mûrîn-i mahalliyye, bu vak‘adan haberdâr olmuş iken gerek mezkûr karyelerde taharriyât icrâsı ve gerek şakîlere yataklık eden köylülere mücâzât tertîbi yolunda hiç bir tedbîrde bulunmamışdır.	Siroz'un Ravna karyesinden kırk kadar Bulgar, karyelerine avdet etmekdeler iken Kuruçeşme nâm mahalde Edremidli Istrati'nin kumandasındaki on beş kişilik bir Rum çetesinin pususuna uğramışlar ve içlerinden (beş kişi değil) dört erkek katl (ve biri kız çocuğu değil) ve bir erkek ile bir kadın cerhedilmişdir. Vak‘anın ihbârı üzerine derhâl me’mûrîn-i mahalliyye ve cihet-i askeriyyece tedâbîr-i lâzime ittihâz ve ta‘kîbât-ı şedîde icrâ edilerek mütecâsirlerden bir kişi meyyiten ve yedi kişi hayyen Tiyoliyan karyesinde der-dest edilmişdir.
27 minh: Bir Rum eşkıyâ çetesi Plevina [Plevne] karyesi ahâlîsinden otuz kişinin üzerine hücûm ederek Fanic oğlu Dimitri'yi telef ve pederini cerhetmiş iken mütecâsirler ta‘kîb olunmamışdır.	Drama'nın Plevina karyesinden Dimitri Kono isminde bir Bulgar Çeltik karyesi civârında gra kurşunuyla katledilmiş ve fâ‘il mechûl kalmışdır. Ne pederinin cerhine, ne de otuz kişi üzerine hücûm edilmesine dâ’ir ma‘lûmât-ı resmiyye mevcûd değildir.
15 Mayıs sene [1]323. Vilkova karyesi ahâlîsinden olup çok zamândan beri Siroz'da südcülük eden Bulgar Pavla Velof bıçakla katledilmişdir. Fi‘l-i katl kasabanın merkeziyle Kamaniça mahallesi arasında büyük câddede îkâ‘ edilmiş ve maktûlün cesedi sabâhleyin mektebe giden bir çocuk tarafından görülmüşdür. Kâtil der-dest edilmemişdir.	Siroz kasabasında südcü Kalkandelenli Bulgar merkûm Pavla, mandırasına giderken katledilmişdir. Zevcesi tarafından Südcü Rum Naşo ve Vasil'den iştibâh olunduğu beyân olunmuşdur. Ta‘kîbât-ı kânûniyye icrâ edilmekdedir.

6 minh: Baraklıcum‘a karyesi Bulgar mektebi müdîri, odasına avdetinde henüz içeri girmiş olduğu bir sırada dışarıdan üzerine birkaç el tüfeng atılmışdır. Gerçi merkûm urulmamış ise de kurşunlardan biri başı hizâsından geçerek pencerenin karşısındaki duvarı delüp komşunun odası tahtaları üzerine düşmüşdür. Diğer kurşunlar hâricdeki duvara saplanmışdır. Müdîr-i merkûm keyfiyeti derhâl polis me’mûruna ihbâr etmiş ise de polis me’mûru ihbâr ve şikâyeti yalnız istimâ‘ ile iktifâ edüp sû’-i kasdın mütecâsirlerini ta‘kîb içün hiç bir teşebbüsde bulunmamışdır. Ertesi günü müdîr kurşunlardan ikisini bularak polis me’mûruna götürmüş ve Rum komitelerine mensûb Apostol Cancı'nın karşıdaki hânesi damı kendi odası hizâsından yüksek bulunduğu ve mezkûr damdaki kiremidlerin yerlerinin oynamış olması keyfiyeti cânîlerin o dam üzerinden tüfeng atdıklarını irâ’e eylemekde olduğunu söylemiş ise de polis me’mûru bu ifâdâta ehemmiyet vermeyerek hiç bir taharrî ve ta‘kîbde bulunmamışdır.	Siroz'da Baraklıcum‘a karyesi Bulgar mektebi daskalı üzerine silâh atılmış ve bir zarar tahaddüs etmemişdir. Fâ‘ili mechûl kalmışdır.
Baraklıcum‘a karyeli Kostadin Nikolof nâmında bir ihtiyâr Bulgar üzerine tüfeng ile ateş etmiş olan Rumlar der-dest olunarak Siroz'a i‘zâm edilmiş oldukları hâlde oraya muvâsalatlarının sebîlleri tahliye kılınmışdır. Rumlar içün bir teşvîk hükmüne geçen bu keyfiyet üzerine merkûmûn, Bulgar Lazar Stuef üzerine de silâh atmışlardır. Fakat kurşun Lazar'ı hafîf bir sûretde cerhetmişdir.	Mayıs'ın on dokuzunda merkûm Kostantin üzerine Baraklıcum‘a karyeli Rum Toma ve Corci tarafından bir el silâh atılmış ise de bir zarar tahaddüs etmemişdir. Mütecâsirler der-dest olunmuşlar.

12 Mayıs sene [1]323. Baraklıcum‘a karyesi Bulgar Cemâ‘ati Re’îsi Papas Dimitri ile Papas İstoyan Bulgar kilisesinde bir kaç kadın dahi bulduğu hâlde akşam du‘âsı etmekdeler iken Yunan eşkıyâsı üniformasını lâbis ve gra tüfengiyle müsellah on beş kişiden mürekkeb bir Rum çetesi kilisenin havlusuna girerek kiliseye duhûllerine muhâlefet eden Arnavud kavası sekiz tüfeng kurşunuyla telef etdikden sonra kilisenin içerisine girüp Papas Dimitri'yi kürsü üzerinde katletmişlerdir. Gerçi Papas İstoyan'ın üzerine de ateş etmişler ise de merkûm firâra muvaffak olmuşdur. Eşkıyâ bu cinâyâtı irtikâbdan sonra rahatca çekilüp gitmiş ve polis komiseri ile jandarmalar gûyâ o sırada Baraklıcum‘a'da bulunamadıklarından dolayı me’mûrîn-i hükûmet eşkıyâyı çekilüp gitdiklerinden ancak bir sa‘at sonra ta‘kîbe koyulmuşdur.	Baraklıcum‘a karyesi Bulgar Papası Dimitri, Kavas Arnavud Mehmed ile giderken Rum eşirrâsı tarafından katledilmişlerdir.
18 minh: İrni(?) karyesi Bulgar muhtarı Rum komiteleri adamları tarafından katledilmiş olduğu hâlde me’mûrîn-i mahalliyye bu işden dolayı hiç kimseyi tevkîf etmemiş ve hiç bir yerde taharriyât icrâ eylememişdir.	İneköy(?) karyeli merkûm muhtar Yovan tarlasında katledilmiş, fâ‘illeri mechûl kalmışdır.
Kassâb esnâfından Bulgar Yorgif Siroz kasabası dâhilinde en işlek câddelerden birinde kâ’in dükkânı önünde beklemekde olan on dört yaşındaki oğlu, babasının bir cism-i câmid gibi yere düşdüğünü görmüş ve kâtili tanımışdır.	Nisan'ın dokuzunda Sirozlu Kassâb Petre kasaba dâhilinde dükkânına giderken Sirozlu Rum Taki tarafından katledilmiş ve fâ‘ili der-dest olunmuşdur.

Dokuzuncu Nizâmiye
Fırkası Kumandanlığı

Rumeli-i şâhâne Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Zîb-efzâ-yı dest-i ta‘zîm ve tefhîm olan fî 29 Mayıs sene [1]323 târih ve iki yüz seksen dokuz numara ile muvaşşah emirnâme-i sâmî-i düstûrîleri arîza-i cevâbiyyesidir.

Bu havâlî Rumlarının son zamanlarda aldıkları etvâr-ı fetretkârâne dolayısıyle Rum ve Bulgar unsurlarının en ziyâde muhteliten meskûn bulunduğu Siroz ve Zihne ve Demirhisar havâlîsinde hâdisât-ı cinâ’iyyenin tevâlî ve iştidâdı vâki‘ olup hâdisât-ı mezkûreye kazâlar me’mûrîninin sûret-i iddi‘â vechile âsâr-ı lâ-kaydî gösterdikleri tasdîk olunamamağla berâber adâvet ve agrâz-ı şahsiyye ve münâza‘ât-ı âdiyyeden ve münâferet-i milliyyeden mütevellid olan bu kabîl cinâyâtın keşf ü tahkîki içün mahalline azîmet eden me’mûrînin pek za‘îf ve âdî esbâb ve vesâ’ile ve ba‘zen dahi fâ‘illeri hakkında hiç bir ser-rîşteye dest-res olunamamak bahânesiyle ta‘mîk-i tahkîkât külfetini ihtiyâr etmeyerek en sehîl bir tarîk olan vak‘ayı eşkıyâya atf ve isnâd etmek sûretiyle işin içinden çekildikleri ve tedkîkât ve taharriyâtda lâyıkı vechile gayret ve i‘tinâ etmedikleri gayr-i kâbil-i inkâr hakâyıkdandır. Rum ve Bulgar eşirrâsının anarşi tarzında îkâ‘ eyledikleri bir çok cinâyât-ı münferideyi çetelerden ziyâde köylü ba‘zı hazeleye icrâ etdirerek bi'l-âhire tahkîke giden me’mûrîni iğfâl ve ta‘kîbât-ı adliyyeyi işgâl ve beyhûde yere cünûd-ı mülûkâneyi işgâl içün vak‘ayı eşkıyâ üzerine ma‘tûf kılacak sûretde dâ’imâ bir çetenin vürûduna dâ’ir delâ’il ve emârât beyânına çalışdıkları müte‘addid ve muhtelif vakâyi‘ ve ahvâl ile rehîn-i mertebe-i bedâhet olduğu hâlde me’mûrîn-i hükûmetce buraları nazar-ı dikkate alınacak ve esbâb ve vesâ’il-i kat‘iyye taharrî olunacak yerde mefkûd olduğuna kanâ‘atle ve böylece sathî bir hükümle işin içinden çekilmeleri kâ’inâtın her noktasında eksik olmayan cinâyât-ı mümâsile fâ‘illerinin tezâhürüne mâni‘ bulunmağla berâber memleket âsâyişini muhtel göstermek mahzûrunu ve bu da devletce müşkilâtı câlib olduğundan işbu me’mûrînin kemâ-yelîk îfâ-yı vazîfeye cidd ü i‘tinâ eylemeleri zımnında îcâb edenlere evâmir-i mü’essire i‘tâsı münâsib gibi düşünüldüğü ve ta‘biye-i ahîre ile Demirhisar, Siroz, Zihne ve Drama mıntıkalarını takviye ve mevâki‘-i sâ’ireye müfrezeler tertîb ve ta‘biye edilerek cihet-i askeriyyece ber-sâbık bilâ-tefrîk-i anâsır ve mezheb bir kat daha ta‘kîbâta germî-i tâmm verilmiş ve mevâki‘-i lâzıme kumandanlıklarına te’kîden vesâyâ-yı münâsibe dahi i‘tâ edilmiş olduğu muhât-ı ilm-i sâmî-i fehâmet-penâhîleri buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 2 Cemâziye'l-evvel sene [1]325 ve
Fî 31 Mayıs sene [1]323

Yâverân-ı Hazret-i şehriyârîden
Dokuzuncu Nizâmiye Fırkası Kumandanı
Müşîr
Bende
Said b. İbrahim Edhem

Mart sene [1]323, Nisan [1]323, Mayıs [1]323 ayları zarfında Siroz sancağının merkez, Zihne ve Demirhisar kazâlarında Bulgar ve Rumların yekdiğeri aleyhine îkâ‘ eyledikleri cinâyât.			
	Siroz kazâsı	**Maktûl**	**Mecrûh**
6 Mart	Baraklıcum‘a karyeli Tenekeci Rum İlya, karyelisi Bulgar Yorgi'yi kama ile katletmişdir. Fâ‘ili de bi'l-âhire katledilmişdir.	1	—
24 minh	Baraklıcum‘a karyeli merkûm maktûl Yorgi'nin birâderi Bulgar Hristo rüfekâsıyla ve ahz-ı sâr kasdıyla mezkûr Tenekeci İlya'yı katl ve nişâne olarak kulağını kesüp almışlardır.	1	—
7 Nisan	Karlıköy karyeli Bulgar İstoyan tarlasında çift sürerken mechûl bir Rum tarafından kurşunla cerhedilmişdir.	—	1
9 minh	Sirozlu Bulgar Kassab Petre kasaba dâhilinde dükkânına giderken Sirozlu Rum Taki Dimitri tarafından katledilmişdir. Fa‘il der-dest olunmuşdur.	1	—
14 minh	Ravna karyeli Bulgar Papas İstoyo kurşunla katledilmişdir. Fâ‘ili mechûldür.	1	—
18 minh	Edremitli Istrati'nin riyâsetinde on kişilik bir Rum çetesi, karyelerine avdet etmekde olan Dranova karyeli kırk kadar Bulgara Kuruçeşme nâm mahalde pusu kurmuşlar ve atdıkları kurşunlardan dört erkek maktûl ve bir erkek ile bir kadın mecrûh olmuşlardır. Mütecâsirlerden Tapolyan karyesinde bir kişi meyyiten ve yedi kişi hayyen der-dest edilmişlerdir.	4	2
2 Mayıs minh	Delihasanlı Mahallesi'nde Rum İsteryo Bulgar eşkıyâsı tarafından katl ve kendi hânesiyle birâderinin hânesi ihrâk edilmişdir.	1	—
7 minh	Nigrita karyeli Rum Dimitri cerhedilmişdir. Fâ‘ili mechûldür.	—	1

12 minh	Baraklıcum‘a karyeli Rum Taşko ve Kıbtî Velo Porsuk karyesine girerlerken iki Bulgar şakîsi tarafından kurşunla katledilmişlerdir.	2	—
13 minh	Baraklıcum‘a karyeli Bulgar Papas Dimitri, Kavas Arnavud Mehmed ile giderken karye Rum eşirrâsı tarafından katledilmişlerdir.	1	—
15 minh	Siroz'da Südcü Kalkandelenli Bulgar Pavli [Pavla], mandırasına giderken Südcü Rum Naşo ve Vasil tarafından katledilmişdir.	1	—
19 minh	Ortaköy karyesi Bulgar Muhtarı Yovan tarlasında çift sürerken Rum komitecileri tarafından katledilmişdir.	1	—
23 minh	Ortaköy karyesi Rum Kıbtîlerinden Kolo ve oğlu İlya diğer refîkleri ile Merhale çiftliğinden odun kesüp avdet ederlerken Simon nâm mahalde Bulgar eşkıyâsı tarafından kurşunla katledilmişler ve refîklerinden bir şahıs da mecrûh düşmüşdür.	2	1
	[Yekûn]	**16**	**5**

İcmâl

Siroz kazâsı	**Maktûl**	**Mecrûh**
Rumlar tarafından Bulgarlar aleyhine	10	3
Bulgarlar tarafından Rumlar aleyhine	6	2
Yekûn	**16**	**5**

Siroz, Zihne, Demirhisar kazâları	**Maktûl**	**Mecrûh**
Rumlar tarafından Bulgarlar aleyhine	15	6
Bulgarlar tarafından Rumlar aleyhine	12	3
Yekûn-ı Umûmî	**27**	**9**

Der-dest olunan eşhâs	**Meyyiten**	**Hayyen**
Rum	2	9
Bulgar	3	5

[Yekûn]	**5**	**14**

	Zihne kazâsı	**Maktûl**	**Mecrûh**
6 Mart	Ahsarat karyeli Bulgar Hristo Gorgi, Mandil karyesi civârında kama ile katledilmişdir. Fâ‘ili mechûldür.	1	—
16 minh	Ahsarat karyeli Bulgar Çoban Gotsa Giryako, Ispança çiftliği civârında koyun ra‘y ederken karyelisi Rum Hristo tarafından kama ile cerhedilmişdir.	—	1
21 minh	Eğridere karyeli Rum Koço Bojika, rüfekâsıyla bağına giderken karyelisi Bulgar Angel tarafından cerhedilmişdir. Fâ‘il-i merkûm 10 Nisan sene [1]323 târihinde vukû‘ bulan bir müsâdemede meyyiten der-dest edilmişdir.	—	1
28 minh	Karlıkova [Kırlıkova] karyeli Bulgar Pavli, karyesi civârında karyelisi Rum Yovan tarafından bıçakla cerhedilmişdir.	—	1
10 Nisan minh	Eğridere karyeli Rum Vasil manliher kurşunuyla Bulgar eşkıyâsı tarafından katledilmişdir. şakîlerden ikisi meyyiten istîsâl edilmişdir. Eşkıyâyı hânesinde ihfâ eden komşusu Angel ile mu‘în olan Dimitri de der-dest edilmişdir. Maktûlün geçen sene hânesi de ihrâk edilmişdi.	1	—
13 minh	Ahsarat karyeli Bulgar Metroş, karyelisi Rum Gogo ve rüfekâsı tarafından kahvehânede kurşunla katledilmişdir. Fâ‘illerden biri der-dest edilmişdir.	1	—
16 minh	İskarçova karyeli Bulgar Mita Dimitri tarlasında bulunurken mechûl bir Rum tarafından kurşunla katledilmişdir.	1	—
28 minh	Kesriye kazâlı Değirmenci Bulgar Mino Rum komitecileri tarafından kama ile katledilmişdir.	1	—
29 minh	Karlıkova karyeli Rum İsteryo, Gorgi, Nolço, Gorgi Dobroyol balkanda Bulgar eşkıyâsı tarafından kurşun ve kamalarla sûret-i fecî‘ada katledilmişlerdir. Karlıkova karyeli Petre, Kosta, Ulah İsteryo maznûnen der-dest edilmişlerdir.	4	—
3 Mayıs minh	İskarçova karyeli Bulgar Ligor Mita gâ’ib olan esterlerini taharrîye giderken Mandil ve Ahsarat karyeleri arasında Rum komitecileri tarafından katledilmişdir.	1	—
21 minh	Ahsarat karyeli Rum Yovan Todor, karyesi civârında hayvân ra‘y ederken Bulgar eşkıyâsı tarafından katledilmişdir.	1	—
	[Yekûn]	**11**	**3**

İcmâl

Zihne kazâsı	Maktûl	Mecrûh
Rumlar tarafından Bulgarlar aleyhine	5	2
Bulgarlar tarafından Rumlar aleyhine	6	1
Yekûn	**11**	**3**

	Demirhisar kazâsı	Maktûl	Mecrûh
20 Mayıs minh	Kırşova karyeli Bulgar Kota Atanaş, hânesi havlisinde koyunlarına bakarken komşusu Rum Barutcu Dimitri tarafından cerhedilmişdir. Fâ'il der-dest olmuşdur.	—	1

Demirhisar	Maktûl	Mecrûh
Rumlar tarafından Bulgarlar aleyhine	—	1

BOA. TFR. 1 A. 34/3382

106

BİR RUM ÇETESİNİN OŞTEME KÖYÜNDE EKSARHHÂNE'YE MENSUP DÖRT KİŞİYİ KATLEDİP ÜÇ KİŞİYİ DE YARALADIĞI

Altmış kişilik bir Rum çetesinin, Kesriye'ye bağlı Oşteme köyüne saldırarak Bulgar Eksarhhânesine mensup dört kişiyi öldürüp üç kişiyi de yaralamaları üzerine sevkolunan müfrezenin eşkiyadan üç kişiyi ölü olarak ele geçirdiği, diğer eşkiyanın ise olay yerinden kaçtığı.

18 Haziran 1907

Manastır Vilâyeti

Mektûbî Kalemi

Aded: 373

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Geçen pazar günü sa‘at on râddelerinde Kapudan Varda kumandasında altmış kişilik bir Rum çetesi Kesriye kazâsının Konemlan nâhiyesine muzâf Oşteme karyesine ta‘arruz ederek Eksarhhâne'ye mensûb zükûrdan dört şahsı katl ve iki erkek ile bir kadını cerhetdiklerini gece sa‘at bir buçuk râddelerinde haber alan Berzenice müfreze-i askeriyyesi mezkûr karyeye yetişerek vukû‘ bulan müsâdemede eşkıyâdan üçü meyyiten istîsâl edilüp diğerlerinin Florina'nın Armençka karyesi balkanlarına firâr etdikleri ve asâkir-i şâhâneden iki nefer şehîd olduğu Kesriye'de bulunan Görice mutasarrıfı tarafından bâ-telgrafnâme bildirilmiş ve eşkıyâ-yı merkûmenin ta‘kîbi içün Florina Kâ’im-i makâmlığına teblîgât-ı lâzıme icrâ kılınmış olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 7 Cümâde'l-ûlâ sene [1]325 ve

Fî 5 Haziran sene [1]323

Manastır Vâlîsi

Bende

Hıfzı

BOA. TFR. 1 MN. 128/12765

107

SELÂNİK YUNAN KONSOLOSUNUN EMRİNDE HAREKET EDEN BİR RUM ÇETESİNİN ÇEŞİTLİ CİNAYETLER İŞLEDİĞİ VE ZORLA PARA TOPLADIĞI

Lankaza kazasının İstefanya köyü hududunda kaybolan orman baş korucusu Mehmed Ali ile Gaydihor köyü yakınlarında kaybolan iki kişinin, Selânik Yunan konsolosunun emir ve kumandasında hareket eden beş kişilik bir Rum çetesi tarafından katledildiği, bu çetenin bazı yerlerde komite adına para topladığı, ancak çetenin konsolosun emri dışında giriştikleri cinayetlerden dolayı maaşlarının kesildiği ve kendilerini takip etmek için başka bir eşkiya çetesinin gönderildiğinin anlaşıldığı.

23 Haziran 1907

Siroz Sancağı

Tahrîrât Kalemi

Çayağzı Nâhiyesi Müdîrliği'nin fî 10 Haziran sene [1]323 târihli tahrîrâtı sûretidir.

Bir ay mukaddem Lankaza kazâsının Orman Ser-korucusu Mehmed Ali'nin kazâ-i mezkûr dâhilinde İstefanya karyesi hudûdunda gâ'ib olup el-yevm hayât ve memâtından ve eşyâ ve hayvânından bir nişâne bulunamadığı gibi Gaydihor karyesinde dahi gaybûbet etdikleri fî 14 Mayıs sene [1]323 târîhli ve 19 numaralı arîza-i çâkerânemle ma'rûz Debre kazâlı Taşo ve refîki Simon haklarında hafî ve celî taharriyât ve tahkîkât icrâsından geri durulmadığından bu kerre ni'amü't-tesâdüf sâdık bir muhbir elde edilmesiyle ma'lûmâtına mürâca'at olundukda Selânik Yunan konsolosunun emr ü kumandasında hareket eden eşkıyâdan beş neferlik bir çetenin sâlifü'l-arz İstefanya karyesi ahâlîsinden ismi mechûl bir şahıs ile berâber İstefanya cihetlerinde gâ'ib Mehmed Ali'ye tesâdüf etmeleriyle merkûm İstefanyalı şahsın kendisini hükûmete ihbâr edeceğini mülâhaza etmesiyle buna bina'en merkûm kolcuyu katl ve cesediyle hayvân ve eslihasını imhâ etdikleri ve onu müte'âkib Üçova balkanından bi'l-mürûr Gaydihor karyesine geldikleri ve orada merkûmân Taşo ve Simon'u ikâmetgâhından alarak katl u itlâf ve cesedlerini ihfâ eyledikleri gibi Zihne kazâsına geçdikleri ve işbu beş şakîden birisi ma'denlerdeki Varvara karyesinden otuz yaşlarında, uzun boylu, kaviyyü'l-bünye Mina isminde ve birisi ismi mechûl kısa boylu, tıknazca vücûdlu İzok karyeli olup bunun geçen sene Aynaroz'da Kotulmuş manastırında bekçilik etdiği ve eşkıyânın en ziyâde merkez tanıdıkları mahall Kesendire'nin ma'denler cihetindeki kurâ-yı Hıristiyâniyye olduğu ve erbâb-ı fesâdın ufak kıt'ada matbû' varakalar ile nüfûs başına mâhiye ikişer guruş komite sandığına para toplamakda bulundukları ve bu sırada da ba'zı mühim tedârikde oldukları ve cem'iyyet-i fesâdiyyenin âmâli ihtilâl-cûyâneleri ma'denler cihetinde takviye buldukça buralara dahi te'sîrât-ı azîmeden bir an hâlî kalmadığı ve mârrü'l-arz maktûl Korucu Mehmed Ali ile Taşo ve Simon'un keyfiyyet-i katline dâ'ir cem'iyyet-i fesâdiyye tarafından î'tâ-yı re'y olunmaksızın hod-be-hod cinâyât-ı mezkûreyi îkâ' etdiklerinden nâşî konsolos tarafından işbu çetenin ma'âşları kat' ve kendilerini ta'kîb etmek üzere diğer bir çete sevkedildiği ve ma'denlerde Erse karyesinde Komite Veznedârı Vaşil Gorgi Papa nâmında birisi olduğu ihbâr ve beyân olunmağla buraca tahkîkât ve ta'kîbât-ı lâzımede bulunmakda ise de, ma'denler cihetine â'id ihbârâtın mahalline emr u iş'ârı merhûn-ı irâde-i celîle-i dâver-i efhamîleridir. Ol bâbda.

BOA. TFR. 1 SL. 148/14800

108

KATRİN KASABASI MECLİS-İ İDÂRESİ'NİN ULAH AZÂSI NAKİ'NİN RUMLUĞU KABUL İÇİN TEHDİD EDİLDİĞİ

Katrin kasabası Meclis-i İdâresi'nin Ulah azâsı Naki'nin Rumluğu kabul etmediği takdirde başına bir kötülük geleceği şeklinde tehdid edildikten bir süre sonra kardeşi Yani Nikola'nın, Katrin Piskoposu Paztinova Efendi'nin emri ile Rum eşkiyası tarafından kaçırıldığı, bölgede Rum nüfusun çok olmasından istifade eden piskoposun bölücü faaliyetlerde bulunduğu, Matapas çetesi için köylerden para toplattığı, eşkiyanın faaliyetleri ile ilgili kendisine haber getiren köylüler hakkında da bilgi vermekten kaçındığı.

1 Temmuz 1907

Telgrafnâme
Katrin
Mahallî Numarası: 845

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Katrin kasabası halkından ve Ulah cemâ‘atinden seyyâr terzîlik ile meşgûl Yani Nikola Barbabanik Braze(?) karyesinde bulunduğu sırada Rum eşkıyâsı tarafından esîr edildiği ve hayât ve memâtından ma‘lûmât alınamadığı şimdi ihbâr edilmiş olmağla ta‘kîbât ve taharriyâta müsâra‘at edildiğinden netîceden arz-ı ma‘lûmât edileceği ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 1 Mayıs sene [1]323

Katrin Kâ’im-i makâmı
Adil

Katrin Kâ’im-i makâmlığı'ndan

18 Haziran sene [1]323

Rum eşkıyâsı tarafından esîr edildiği 1 Haziran sene [1]323 târihli telgrafnâme-i çâkeriyle arzolunan Yani Nikola hakkında hafî ve celî icrâ edilen tahkîkâtdan merkûmun birâderi meclis-i idâre Ulah a‘zâsı Naki'yi Rumlaşdırmağa icbâr içün Katrin Piskoposu Paztinova Efendi'nin emri üzerine Rum eşirrâsı tarafından tevkîf edildiği ve fakat henüz ber-hayât olduğu anlaşılmışdır. On beş gün mukaddem Doktor Jani Selânik'de bulunan a‘zâ-yı mûmâ-ileyhi nezdine celb ve Rum olmayacak olursa

karîben bir musîbete uğrayacağını piskoposun ifâdesine atfen kendisine tebliğ eylemiş ve mûmâ-ileyhin mümâşât ve temâyülü üzerine Yunan Konsoloshânesi ma‘rifetiyle şakîlere teblîgât icrâsı va‘d edilmişdir. Ve yine aynı târîhde piskoposun vâsıta-i muhâberesi olduğu tahkîk edilen Fani nâmında bir madrabaz da Selânik'de esîrin diğer birâderini tehdîden aynı ifâde[de] bulunmuşdur. Burada ahâlînin ekseriyeti Rum olmasına ve bir kısmının sevk-i milliyyetle efkâr-ı Yunaniyye ile perverde bulunmasına binâ’en menvî-i zamîrini icrâya müsâ‘id bir cevelângâh olan piskopos meclis-i rûhânî a‘zâsı sıfatıyla başına topladığı müteneffizânın mu‘âvenetiyle ahâlîye tohm-ı nifâk ve fesâd ekmekdedir. Bir de bu havâlîye me’mûr edilen Matapas çetesi efrâdı ma‘âşâtına karşılık olarak köylerden tahsîl edilen mebâliğin mûmâ-ileyhin vesâtatıyla tevzî‘ edilmekde olduğu hakkındaki istihbârât-ı sâbıka-i abîdânem ahîren Serfice Mutasarrıflığınca da ayniyle istitlâ‘ olunarak alınan tahrîrâtda Alasonya Metropolidliği'nce ma‘âşât-ı mezkûre içün buraya mu‘âvenetde bulunmakda ve noksanı bura piskoposu tarafından ikmâl edilmekde olduğu bildirilmişdir. Piskopos-ı mûmâ-ileyhle mukaddemce vâki‘ olan bir mülâkâtda kazâ dâhilinden mürûr ve Karaferye vesâ’ir mahallerde icrâ-yı habâset eden çetelerden köylüler dâ’imâ kendisine ma‘lûmât vermekde ise de bunları dinlemediği hakkındaki ifâdesine karşı bu gibilerin hükûmet-i mahalliyyeye mürâca‘at etmeleri içün kendilerine tefhîmât-ı mukteziyye icrâ edilmek üzere kimler olduğunun bildirilmesi cevâbında bulunulması üzerine isimlerini bilmediği ve kendilerini tanımadığı gibi mütenâkıs sözler söylemesi de ahvâl-i ma‘rûzayı te’yîd eylemekdedir. Hulâsa, esîrin tahlîsi bura piskoposunun re’y ve tensîbiyle olduğuna kanâ‘at-bahş olmakda ise de esîre bir sû’-i kasd edilmemek üzre şimdilik kendisinden resmen bir şey su’âl edilmemiş ve ma‘a-mâ-fîh tahkîkâta devâm edilmekde bulunduğundan evrâkın cihet-i adliyyeye der-dest-i tevdî‘ bulunmuş olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 SL. 149/14840

109

KESRİYE'DE RUM EŞKİYASI TARAFINDAN ÜÇ BULGAR KADININ ÖLDÜRÜLÜP İKİ TANESİNİN DE YARALANDIĞI

Kesriye'nin Zupanişta köyü civarında tarlalarından dönmekte olan Bulgar milletinden üç kadının öldürüldüğü, iki kadının da yaralandığı, olayı gerçekleştiren Rum eşkiyasının takibi ve yakalanması için bir müfreze sevkedildiği.

3 Temmuz 1907

Telgrafnâme
Görice
Mahallî Numarası: 4219

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Dün sâ‘at on râddelerinde karyeleri sınurundaki tarlalarından köylerine avdet eden Zupanişta karyeli bir takım Bulgar kadınlarından Dimo Viço ve kerîmesi Sofya ve Tarpo Viço'nun köye yirmi dakîka mesâfede vâki‘ çeşme yanında pusu kuran ve mikdârı anlaşılamayan Rum eşkıyâsı tarafından katl ve Dimo Viço'nun kerîmesi Paşo ile Naşo'nun gelini Paşo'nun cerhedildiği haber verilmesi üzerine ta‘kîbleri zımnında mahall-i mezkûra bir müfreze sevkedildiği ve keşfiyât ve tahkîkât-ı lâzımeye de mübâderet olunduğu Kesrîye Kâ’im-i makâmlığı'nın telgrafnâmesine binâ’en arzolunur. Fermân.

Fî 19 Haziran sene [1]323

Mutasarrıf
Alaeddin

Manastır Vilâyeti
Jandarma Kumandanlığı
Aded: 779

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Kesriye Jandarma Bölüğü Kumandanlığı'ndan alınan bir telgrafnâmede şehr-i hâl-i Rûmînin on sekizinci Pazartesi günü akşam sâ‘at on bir buçukda Kesriye'nin üç çehâr-yek sa‘at şarkında ve merkez karagolu mıntıkası dâhilindeki Zupanişde [Zupanişta] karyesi cihetlerinde bir kaç silâh sadâsı işidilmesi üzerine derhâl karye-i mezkûreye doğru şitâb edildikde karyenin medhalinde ve yol üzerinde Bulgar milletinden üç kadının maktûl ve iki kadının mecrûh olarak yatdığı görülmüş ve li-ecli't-tahkîk adliye ve sıhhiye me’mûrlarıyla bölük kumandanı mahall-i vak‘aya azîmet eyledikleri bildirilmiş olmağla muhât-ı ilm-i sâmî-i dâverîleri buyrulmak bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 20 Haziran sene [1]323

Manastır Jandarma Alay Kumandanı
Erkân-ı Harb Mîralayı
Bende
Mehmed Halid b. Arif

BOA. TFR. 1 MN. 130/12991

110

RUM EŞKİYA ÇETESİNİN KORU YENİKÖY AHALİSİNDEN BİR BULGAR'IN EVİNE SALDIRDIĞI

Büyük bir Rum çetesinin Koru Yeniköy Bulgarlarından İstavri'yi öldürmek ve evini yakmak maksadıyla saldırması üzerine çıkan çatışmada evde bulunan iki kişinin öldüğü, eşkiyadan da yaralı ve ölülerin bulunduğu; Vardar rüzgârından dolayı silah seslerinin yakın yerlerden duyulamamasından ötürü eşkiyayı takip için müfreze çıkarılmasının gecikmiş olduğu.

6 Temmuz 1907

Telgrafnâme
Selânik
Mahallî numarası: 20610

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Dünkü cum‘a gecesi sâ‘at üç buçuk râddelerinde Koru Yeniköy ahâlîsinden ve Bulgar milletinden İstavri'nin, Üçhanlar'daki hânesine büyük bir Rum çetesi gidüp merkûmu katl ve hânesini ihrâka tasaddî etmişlerse de hânenin müte‘addid mazgallarından vukû‘ bulan şiddetli müdâfa‘a üzerine merkûma bir zarar gelmeyüp yalnız atılan silâhlardan İstavri'nin bekçisi Vasil ile on sekiz yaşlarında Sagar Temaç Kriste'nin(?) maktûl oldukları ve mahallinde görülen kan izlerine göre eşkıyâdan dahi birkaç mecrûh veya maktûl olması melhûz bulunduğu ve Üçhanlar, mevki‘i müfreze-i askeriyye bulunan Gradabor [Gradubor] karyesine yakın ise de leyle-i mezkûrede esen Vardar rüzgârının şiddetine mebnî karye-i mezkûrede hiç kimse silâh sesleri işitmediğinden müfrezece eşkıyânın derhâl ta‘kîbine müsâra‘at olunamamış ise de vukû‘âtın ihbârından sonra kemâl-i germî ile emr-i ta‘kîbe mübâşeret olunduğu ve netîce-i ta‘kîbât ve tahkîkâtın ayruca arz ve iş‘ârı tabi‘î bulunduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 23 Haziran sene [1]323

Selânik Merkez Kâ'im-i makâmı

Sırrı

BOA. TFR. 1 SL. 149/14900

111

KLOS ÇİFTLİĞİNİ BASAN YUNAN EŞKİYASININ BİR BULGARI YARALAYIP HAYVANLARI ÖLDÜRDÜKLERİ

Yunan eşkiyasının Klos çiftliğine baskın yaparak Klebuşte köylü Bulgarlardan birini yaralayıp bir çift büyük baş hayvanı da öldürdükleri.

6 Temmuz 1907

Telgrafnâme
Zilhova
Mahallî numarası: 1125

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

şehr-i hâl-i Rûmî'nin yirmi ikinci gecesi sâ'at üç buçuk râddelerinde Klos(?) çiftliğinde beytûtet eden Klebuşte karyeli yirmi kadar Bulgar amele uğruna on beş el silâh atılarak merkûm amelelerden Atnaş Panideli nâm şahsın mecrûh ve orada bulunan bir çift hayvanın mürd olduğu istihbâr olunması üzerine icrâ kılınan tahkîkâtda vak'a-i mezkûrenin Rum eşkıyâsı tarafından îkâ' edildiği anlaşılarak delâ'il-i kânûniyye mevcûdiyyetine binâ'en maznûniyeti tahakkuk eden fesedenin Porna karyeli Abacı Gorki oğlu Vangel ile Lazar Vangel oğlu Ligor ve Hristo Banika nâm şahısların der-dest ve taht-ı tevkîfe alındığı ma'rûzdur. Fermân.

23 Haziran sene [1]323

Kâ'im-i makâm nâmına
Nâ'ib
Hasan Remzi

BOA. TFR. 1 SL. 149/14897

112

RUM EŞKİYASININ SİROZ'DA BAZI BULGARLARI RUMLAŞTIRMAYA ÇALIŞTIKLARI

Siroz kazasına bağlı Karlıköy ahalisinden ve Bulgar cemaatinden Angeli ve arkadaşlarının Bozdağı'na kar almak için çıkarken Rum eşkiyası tarafından yollarının kesildiği, Rum olmaları için tehdid edildikleri ve Angeli'nin dövüldüğü, ayrıca Rum metropolidinden Rum olduklarına dâir pusula almadıkça kar almak için Bozdağı'na çıkmamalarının istendiği.

8 Temmuz 1907

Telgrafnâme

Siroz

Mahallî Numarası: 11058

Müfettiş-i Umûmîlik Cânib-i Sâmîsine

şehr-i hâl-i Rûmî'nin yirmi ikinci Cum‘a günü Siroz kazâsına merbût Karlıköy ahâlîsinden Bulgar cemâ‘atine mensûb Papa Trandafil'in(?) oğlu Angeli'nin yedi refîkiyle berâber kar almak üzre Bozdağı'na çıkarlarken Galiçekapusu denilen mahalde siyâh elbiseli, gra tüfengleriyle müsellah on bir kişiden mürekkeb bir çete Rum eşkıyâsı tarafından merkûm Angeli'nin darb ve Rum olmaları içün bir iki sa‘at tazyîk edildikden sonra ba‘demâ Rum metropolidinden pusula almadıkça kar almak üzre Bozdağı'na çıkmamaları tenbîh edilerek salıverdiklerini, avdetlerinde karye-i mezkûre muhtarına ifâde etmişlerse de derhâl jandarma karagoluna ma‘lûmât verilmemiş ve karcıların iki gün kar almak üzre çıkmamalarından vâki‘ olan şübhe ve icrâ kılınan tahkîkât üzerine müfreze-i askeriyye ile taharriyât-ı lâzıme icrâ kılınmış ise de eşkıyâya dâ’ir bir emâreye dest-res olunamamış bulunduğu Jandarma Kumandanlığı'ndan ifâde kılınmış ve Fırka-i Hümâyûn Kumandanlığı'na da i‘tâ-yı ma‘lûmât edilmiş olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 25 Haziran sene [1]323

Siroz Mutasarrıfı
Reşid

BOA. TFR. 1 SL. 150/14916

113

KESRİYE'DE RUM EŞKİYASININ YAKTIĞI HANELERİN YENİDEN YAPTIRILMASI İÇİN PARA GÖNDERİLMESİ

Kesriye kazasına bağlı Lugrada köyünde yirmi iki, Osniçani köyünde dokuz, İştariçani köyünde de bir hanenin Rum eşkiyası tarafından yakıldığı, sefalet ve zorluklar içinde kalan ailelerin Horpeşte merkezine iltica ettikleri, bu ailelerin evlerini yeniden inşa etmeye kudret ve kuvvetleri olmadığından dolayı sel felaketzedeleri için ayrılan fondan alınacak paraların, evlerin yeniden yapımında kullanılmak üzere Kesriye Kaymakamlığı'na gönderilmesi.

8 Temmuz 1907

25 Haziran sene [1]323

Müsta'cel

Manastır Vilâyet-i Aliyyesine

Geçen Mayıs mâhı zarfında Rum eşkıyâsı tarafından Lugrad[a] karyesinde yirmi iki ve Osniçani karyesine merbût Mankele ve Marçişte mahallelerinde dokuz â'ilenin hâneleriyle eşyâ-yı beytiyye ve emvâl-i mevcûdeleri ihrâk edilmiş ve açıkda ve hâl-i sefâletde kalan mezkûr â'ileler Horpeşte merkezine ilticâ ederek taraf-ı âlîlerinden gösterilen lüzûm üzerine seylâb-zedegân i'ânesinden beş bin guruşun sarfıyla ikdârlarına teşebbüs olunmuş ve eşkıyânın tecâvüzât-ı cedîdesinden muhâfazaları zımnında mezkûr karyelere birer müfreze-i askeriyye ikâme edilmiş idiyse de muhterik olan meskenlerini inşâ veya muvakkaten barınabilecek sûretde ta'mîr etmeğe kat'iyyen muktedir olmadıkları ve bu sebeble karyelerine avdet edemiyerek el-yevm Horpeşte hanlarında sürünüp sefîl oldukları tahkîkât-ı vâkı'adan müstebân olmuşdur. Eşkıyâ tarafından ihrâk olunan mesâkinin hükûmetce ta'mîri kâbil olamayacağı geçen gün teblîğ olunmuş ise de nüfûs-ı mezkûrenin bulundukları hâl-i sefâlet-iştimâlin câlib-i dikkat bir derecede olduğu anlaşıldığına ve bunların sâye-i merâhim-vâye-i cenâb-ı pâdişâhîde istihsâl-i esbâb-ı istirâhatlerine müsâra'at, ma'deleten ve hikmeten muktezî göründüğüne ve muhterik hânelerin taşları mahallerinde mevcûd olduğu gibi civâr ormanlardan meccânen kereste kat'ı sûretiyle iktizâ eden ahşâbın tedâriki de mümkin olacağına ve bu hesâba göre muhterik hânelerin biner guruş derecesinde sarfiyât ile inşâ ve ta'mîr edilmesi me'mûl idüğüne mebnî seylâb-zedegân içün tahsîs olunup bu uğurda tamâmen sarfı îcâb etmeyeceği tedkîkât-ı vâkı'adan nümâyân olan akçadan şimdilik otuz bir bin guruşun bi't-tefrîk

Kesriye Kâ'im-i makâmlığına irsâli ve kâ'im-i makâmın riyâseti altında zevât-ı münâsibeden teşkîl olunacak komisyon ma'rifetiyle mezkûr otuz bir hânenin bir ân evvel inşâsı ve otuz bin guruşun tamâmen kâfî olamayacağı tahakkuk ederse üst tarafının sûret-i tesviyesi ba'dehû teblîğ edilmek üzre daha kaç guruşa lüzûm-ı kat'î olacağının izbârı ve mezkûr â'ilelerin Horpeşte'de imtidâd-ı ikâmetleri, iştidâd-ı sefâletlerine ve te'sîrât-ı gayr-ı marziyye husûsuna bâdî olacağından kendilerinin bir ân evvel karyelerine i'âdeleriyle hânelerinin ber-minvâl-i meşrûh inşâ ve ta'mîrine müsâra'at ve dikkat edilmesinin telgrafla mahalline emr ü iş'ârı himem-i aliyye-i mehâmdânîlerinden temennî olunur. Efendim.

Kesriye Kazâsı Dâhilinde Rum Eşkıyâsı Tarafından İhrâk Olunan Hâneler.

Mayıs'ın on dokuzuncu gecesi yüz kadar Yunan eşkıyâsı İstaricani [İştariçani] karyesini ihrâka tasaddî etmişler ise de müfrezenin vaktinde yetişmesinden yanlız karye kenârında 1 aded hâne ile bir kaç koyun ihrâkına muvaffak olabilmişlerdir.

Mayıs'ın yirmi birinci gecesi Yunan eşkıyâsı Lugrad[a] karyesine tecâvüz ile 15 aded hâne ile 1 aded samanhâne ihrâk etmişlerdir.

Mayıs'ın yirmi üçüncü gecesi Yunan eşkıyâsı Osniçani karyesine ta'arruz ederek 6 aded hâne ve bu karyeye merbût Mankele mahallesinden 2 aded ve Marçişte mahallesinden 1 aded ki cem'an 9 aded hâne ihrâk eylemişlerdir.

Yine aynı gece be-tekrâr Lugrad[a] karyesine de Yunan eşkıyâsı tecâvüz ederek 7 aded hâne ihrâk eylemişlerdir.

Muhterik Hâneler

	Aded
Lugrad[a] karyesi	22
Osniçani karyesi Mankele ve Marçişte mahalleleri	9
Yekûn	**31**
[İştariçani] İstaricani karyesi	1
[Yekûn]	**[32]**

Lugrad[a] Karyesinde Yunan Eşkıyâsı Tarafından İhrâk Olunan On Beş Hâne Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.

Hâne -1		
	Todor Tanaş	*Yenice'de*

zevcesi Vabo	
oğlu Vasil	"
kerîmesi Fila	
karındaşı Yani	"
Yani'nin zevcesi Petra	
Dine Tanaş	
Petre	
Dine	
İlo	
Resto	
Kela	
Mariya	
Koti	"
Sono	
Minka	
Tano	
Raço	

Hâne -2	
Sido Vasil	
oğlu Paskal	*Dedeağaç'da*
diğeri Nikola	"
Siro zevcesi Vasila	
Paskal zevcesi Ferşine	
Nikola zevcesi Mitra	
Nikola oğlu Yani	
Paskal oğlu Andrea	
Paskal kızı Minka	

Hâne -3	
Sido Paskal	*Yenice'de*
zevcesi Mariya	
kızı Minka	
kızı Line	
oğlu Filo	"

oğlu Pavlo	
Anastas Yani	*Edirne'de*
vâlidesi Vabo	
kızı Raço	
kızı Mato	
karındaşının zevcesi	
oğlu Tanas	
şomo Andon	*Behlişta'da*
vâlidesi Dimo	
kızı Sono	
Dine Vasil	*Tırhala'da*
vâlidesi Tana	*Bir buçuk seneden beri Horpeşte'de iskân etmişlerdir.*
zevcesi Mariya	
oğlu Yorgi	
kızı Nayo	
diğer Kelo	
karındaşı İsteryo	

Hâne -4	
Dine Foti	*İskeçe'de*
vâlidesi Tano	
zevcesi Sidro	
oğlu Andon	

Hâne -5	
İsteryo Yani	*Prespe'de*
oğlu Tanas	"
oğlu Kiryazo	"
oğlu Dimitri	
zevcesi Raça	
kızı Vayo	
kızı Dinka	

Hâne -6	
Nikola Kiryazo	*Behlişta'da*
zevcesi Gora	
kızı Taye	
kızı Mariya	
kızı Jota	
oğlu Yorgi	
oğlu Resto	
karındaşı zevcesi Vasila	
karındaşı oğlu Kiryazo	*Behlişta'da*
diğeri Dono	″
diğeri Tanas	
diğeri Yane	
diğeri Sotir	
kızı Raço	
diğeri Vayo	
vâlidesi Gora	

Hâne -7	
Petre Andon	
zevcesi Vasila	
oğlu Nikola	*Filibe'de*
oğlu Apostol	″
oğlu Vangel	*Tekveni'de*
Nikola zevcesi Mariya	
oğlu Yovan	
Petre kızı Kiraço	

Hâne -8	
İsteryo Foti	*Kesriye'de*
vâlidesi Roço	
kızı Çono	
müteveffâ oğlunun zevcesi Mariya	
oğlu Mitre	*Bir sene, buçuk sene mukaddem*
zevcesi Kiraço	
karındaşı Done	*Horpeşte'de iskân etmişlerdir.*

Hâne -9	
Mitre Nikola	*Tekveni'de*
vâlidesi Niço	
zevcesi İsterya	
oğlu Filo	
diğeri Reste	
diğeri Paskal	
kızı Çono	
karındaşı Sido	*Kesriye'de*

Hâne -10	
Filo Yani	*Labaniçe'de*
zevcesi Mata	
oğlu Tanas	″
oğlu Ligor	″
oğlu Pavlo	″
Tanas zevcesi Kira	
kızı Sidra	
kızı Dinka	
Filo kızı Lena	
Filo kızı Kiraço	
Argir Tanas	*Behlişta'da*
vâlidesi Risa	
zevcesi Doça	
oğlu Vasil	

Hâne -11	
Tanas Paskal	*Grebene'de*
zevcesi Liçe	″
oğlu Nikola	″

zevcesi Vayo	〃
kızı Dinka	〃
kızı Kiraço	〃
Hâne -12	
Vasil Kiryazo	
zevcesi Kiraço	

Hâne -13	
Yorgi şomo	*Yenice'de*
vâlidesi Sono	
zevcesi Vasila	
kızı Gora	
Hristo Yorgi	*Tekveni'de*
zevcesi Mariya	*Zelin'de*

Hâne -14	
Hristo Kosta	*Tekveni'de*
karındaşı Petre	〃
vâlide Leçe	
Hristo zevcesi Velika	

Hâne -15	
Dine Nikola	*Zerveni'de*
vâlidesi Tana	*Bir seneden beri Horpeşte'de iskân etmişlerdir.*
zevcesi Mariya	
kızı Kiraçe	
karındaşı Panayot	*Amerika'da*
Vasil Dine	*Tırhala'da*
zevcesi Nayo	
oğlu Paskal	
kızı Sidro	
diğeri Pagno	

Lugrad[a] Karyesinde Mu'ahharan İhrâk Olunan Yedi Hânenin Mikdâr-ı Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.

Hâne -1	
Koti Paskal	*Behlişta'da*
zevcesi Mata	
oğlu Vangel	〃
oğlu Kiryazo	〃
oğlu Ziso	〃
Koti birâderi Nikola	*Filibe'de*
zevcesi Niçe	
oğlu Done	
diğeri Dine	
kerîmesi Merina	
Koti birâderi Tanas	*Behlişta'da*
vâlidesi Kale	*Bir sene*
zevcesi Mata	
birâderi Yorgi	*mukaddem Horpeşte'de iskân etmişlerdir.*
zevcesi Tomaiya	
birâderi İsteryo	
zevcesi Minka	
Koti'nin amuca- zâdesi Yorgi Ziyo	*Behlişta'da*
vâlidesi Soma	
hemşîresi Kira	

Hâne -2	
Todor Yorgi	*Gömence'de*
vâlidesi Fara	
zevcesi Kira	

oğlu Mitra	

kerîmesi Naska	

Hâne -3	
Dine Koti	*fevt*
zevcesi Mariya	

Hâne -7
Vakfa â'id boş hâne

Hâne -4	
Petre Kiryazo	*Zupanişta'da*
vâlidesi Mitra	
zevcesi Mila	
oğlu Hristo	
kerîmesi Mariya	
karındaşı Mino	*Filibe'de*
zevcesi Fota	
Bir sene mukaddem Horpeşte'de iskân etmişlerdir	

Hâne -5	
Nikola Petre	*Tekveni'de*
zevcesi Raça	
hemşîresi Sona	
kerîmesi Liçe	
oğlu Nasa	

Hâne -6	
İsteryo Paskal	
vâlidesi Tarina	
kerîmesi Sofa	
amuca-zâdesi Koti Andon	
vâlidesi Tikone	

Osniçani Karyesinde İhrâk Olunan Altı Hâne Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.

Hâne -1	
Todor Kostantin	*Filibe'de*
zevcesi Mariya	
oğlu Kiro	
kerîmesi Tarpa	
diğeri Sona	
karındaşının zevcesi Sona	
İki sene mukaddem Horpeşte'de sâkin olmuşlardır.	

Hâne -2	
Yorgi Dimitri	*Filibe'de*
vâlidesi Vayo	
zevcesi Elena	
kerîmesi Leksa	
oğlu Hriste	
diğeri Yani	
diğeri Niçe	

Hâne -3	
Nikola Yani	*Filibe'de*
zevcesi Yano	
yeğeni Tanas	
zevcesi Respo	
kerîmesi Minka	
diğeri Raço	
diğeri Vasila	
oğlu Todor	
vâlidesi Tarpa	
amucası kızı Sidra	
Dokuz aydan beri Horpeşte'de iskân etmişlerdir.	

Hâne -4	
İsteryo Hristo	*Filibe'de*
zevcesi Lekzo	
kerîmesi Foto	
birâderi Hristo	
zevcesi Raço	
Vak'adan iki ay mukaddem Horpeşte'de iskân etdikleri	

Hâne -5	
Tanas Vizi	
zevcesi Yagni	
kerîmesi Aura	
oğlu Dimitri	*Demirhisar'da*
zevcesi Pagno	
kerîmesi Aura	
oğlu Kostantin	
oğlu Paskal	
zevcesi Agori	
Koti Tıyo	
zevcesi Pagno	
oğlu Nikola	
diğeri İlya	
diğeri Vasil	
kerîmesi Raço	
Vak'adan dokuz ay mukaddem Horpeşte'de iskân etdikleri	

Hâne -6	
Nikola Ramço	*Filibe'de*
zevcesi İsterya	
vâlidesi Despo	
kerîmesi Niyo	
diğeri Lekso	
diğeri Raço	
diğeri Liçe	

Vak‘adan üç mâh mukaddem Horpeşte'de iskân etmişlerdir.

Mankele Karyesinde İhrâk Olunan İki Hâne Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.

Hâne -1	
Paskal Petro	
zevcesi Mariya	
karındaşının oğlu Lamro	
Vak'adan bir mâh mukaddem Horpeşte'de iskân etdikleri	

Hâne -2	
Taşo Dimitri	*Rodos'da*
zevcesi Vayo	
Taşo'nun birâderinin oğlu Arkir	*Filibe'de*
zevcesi Roça	
müteveffâ Andon'un zevcesi Mino	
kerîmesi Aura	

Marçişte Karyesinde İhrâk Olunan Bir Hâne Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.

Hâne -1	
Dine Manol	*Amerika'da*
zevcesi Vayo	
oğlu Vasil	
kerîmesi Liçe	

diğeri Lenko	
karındaşı Tanas	
zevcesi Gora	
oğlu Nikola	
vâlidesi Niçe	

BOA. TFR. 1 MN. 139/13869

114

USTRUMCA'DA MEZHEB ANLAŞMAZLIĞINDAN DOLAYI RUMLARIN BULGARLAR ÜZERİNE SİLAHLI SALDIRISI

Ustrumca'nın Papa Mihal mahallesinden üç Bulgar'ın mezhep anlaşmazlığından dolayı üç Rum'un silahlı tecâvüzüne maruz kalarak yaralandıkları, olay yerine gelen jandarma ve polisin iki Rum'u yakalayıp kaçan diğer birini aramakta olduğu.

8 Temmuz 1907

Telgrafnâme
Ustrumca
Mahallî numarası: 1905

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Gece sâ‘at bir râddelerinde kasabanın Papa Mihal mahallesinden ve Bulgar cemâ‘atinden Dülger Espaso Yanoş ve Terzi Nikoli Eftim Malin ve Goçe Panda nâm şahıslar hânelerine gitmekdeler iken Rum cemâ‘atinden Çuhacı Take, ve Koleşka Koloy ve jandarma süvârîliğinden muhrec Petre nâm şahıslar Rum kilisesi yanında önlerine çıkarak hâmil bulundukları revolverlerini merkûmûn üzerine endâhtla Espaso'yu başından ve Goçe'yi başıyla omuzlarından ve Terzi Nikoli[yi] sağ ayağından cerh eyledikleri ve silâh sesleri üzerine derhâl jandarma ve polisler yetişerek cârîhlerden Petre ile çuhacı Take der-dest olunup firâr eden Kolo dahi taharrî edilmekde olduğu ve vak‘anın münâferet-i mezhebiyyeden münba‘is olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 25 Haziran sene [1]323

Kâ’im-i makâm
Ahmed Faik

BOA. TFR. 1 SL. 150/14921

115

GÖRİCE'NİN GRATÇE KÖYÜNDE KATLİÂM YAPARAK FİRAR EDEN RUM ÇETESİNİN TAKİBİNE DEVAM EDİLDİĞİ

Rum eşkiyasının Görice'nin Gratçe köyüne giderek Bulgar ahaliden yedi kişiyi vahşi bir şekilde katlettiği, kaçmakta olan bir Müslümanı şehid edip diğerini yaraladığı; olaylar üzerine gelen askeri müfrezenin takib sonucu dört eşkiyayı ölü olarak ele geçirdiği, eşkiyanın kalan kısmının takibine devam edildiği.

18 Temmuz 1907

Telgrafnâme
Görice
Mahallî Numarası: 4771

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Dün sabâh sâ‘at dokuzda Rum eşkıyâsı Gratçe karyesine giderek Bulgar ahâlîsinden yedi kişiyi der-destle sûret-i vahşiyânede katl u itlâf eyledikleri ve esnâ-yı firârlarında Tahsîldâr Ali Efendi'yi şehîd ve Garleti karyesinden berâberinde bulunan bir Müslümânı dahi cerheyledikleri haber alınması üzerine ta‘kîb ve tenkîlleri içün Nestram'dan hareket eden müfreze-i askeriyyenin mahall-i mezkûra yetişerek Garleti ahâlî-i İslâmiyyesiyle müsâdeme eden şakîlerden dört kişiyi meyyiten der-dest eylediği ve ormanlıkdan bi'l-istifâde firâra muvaffak olan eşkıyânın müfrezeler tarafından şiddetle ta‘kîb edilmekde olduğu Nestram Müdîrliği'nin iş‘ârından anlaşıldığı ve Horpeşte ve Langa'dan birer müfreze çıkarılup icrâsı der-dest bulunan tahkîkât-ı mukteziyye ve ta‘kîbât-ı vâkı‘a netîcesinin başkaca bildirileceği Kesriye Kâ’im-i makâmlığı'ndan iş‘âr olunmağla arzolunur. Fermân.

Fî 5 Temmuz sene [1]323

Mutasarrıf
Alaeddin

BOA. TFR. 1 MN. 132/13175

116

BULGAR ÇOBANLARIN RUM EŞKİYASININ SALDIRISINA UĞRAMASI

Karacaâbad kazâsına bağlı Pozar köyü Paçeşte mevkiinde üç Bulgar çobanın Rum eşkiyasının saldırısına uğrayarak ağır yaralandıkları ve üç yüz koyunlarının çalındığı.

18 Temmuz 1907

Telgrafnâme
Vodine
Mahallî numarası: 2090
Fî 5 Temmuz sene [1]323

Müsta‘celdir

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Dünkü salı günü sâ‘at dokuzda Sbeska [Sobosko] 'nın dört sâ‘at şimâl-i Garbîsinde ve balkanda kâ’in Pozar karyesinin iki sâ‘at ilerüde bulunan Paçeşte(?) nâm mahalde koyunlarını ra’y etmekde bulunan karye-i mezkûreli Bulgar milletinden

Nikola Metre ve Reste Tarayo ve Tarayo Devline nâm çobanların Rum eşkıyâsı tarafından dûçâr-ı ta‘arruz olarak ikisinin hafif ve birinin ağır sûretde cerh edildikleri ve mecrûhlara â’id üç yüz koyunun aşırıldığı bugün sabahleyin haber alınmağla Morohova [Morihova] cihetine firâr eden eşirrânın ta‘kîbine derhâl bir müfreze sevk olunduğu ve bu bâbda ittihâz-ı tedâbîr içün Vodine Mevki‘ Kumandanlığıyla berây-ı müzâkere hareket edildiği ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 4 Temmuz sene [1]323

Karacaâbâd Kâ’im-i makâmı
Hamdi

BOA. TFR. 1 SL. 151/15027

117

RUM EŞKİYASININ NASLİÇ'TE ÜÇ BULGARI KATLETTİĞİ

Nasliç'in Zigovişte köyü ormanlarında kömür imal eden Bulgar cemaatinden üç kişinin Rum Raşkıya çetesi tarafından mezhep anlaşmazlığından dolayı katledildikleri.

29 Temmuz 1907

Telgrafnâme
Nasliç
Mahallî Numarası: 5102

Üsküb'de Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Nasliç'in Zigovişte karyesi ormanında kömür i‘mâl eden Görice'nin Behlişta nâhiyesi mülhakâtından Novosel karyeli olup Bulgar cemâ‘atine mensûb Yani ile iki refîkinin dün ahşam mezkûr ormanda maktûlen bulundukları şimdi gelen karye-i mezkûr bekçisi tarafından haber verilmiş ve kömürcülerin Bulgar olmalarına ve o cihetde bir Rum eşkıyâsının görüldüğüne nazaran ihtilâfât-ı mezhebiyyeden dolayı Rum eşkıyâsı tarafından itlâf edilmiş olmaları şübhesiz bulunmuş olmağla tahkîkât ve ta‘kîbâta müsâra‘at edildiği berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 15 Temmuz sene [1]323

Kâ’im-i makâm
Ali

Telgrafnâme
Nasliç
Mahallî Numarası: 5130

Müsta'celdir

Müfettiş-i Celîleye

Dünkü telgrafnâme-i çâkerâneme zeyldir.

Zigovişte ormanlarındaki Bulgar kömürcülerin Kesriyeli Yani İlya Feporan ile Nikola Pandoli nâm şakîlerin idâreleri altındaki Rum eşkıyâsı Raşkıya çetesi tarafından balta ile katlolundukları mahall-i maktelde Rûmiyyü'l-ibâre bırakılan tezkireler mündericâtından ve tahkîkât-ı vâkı'adan anlaşılmış ve eşkıyânın ta'kîbâtına devâm edilmekde bulunulmuş olduğu ma'rûzdur.

Fî 16 Temmuz sene [1]323

Kâ'im-i makâm
Ali

BOA. TFR. 1 MN. 134/13309

118

IRAKLI ÇİFTLİĞİ'NE HÜCUM EDEN RUM EŞKİYASININ BİR BEKÇİYİ ÖLDÜRÜP DÖRT BULGARI DA YARALADIĞI

Lankaza'daki Iraklı çiftliğinde tamiratla meşgul olan Bulgar işçilerle bekçi üzerine yedi-sekiz kişilik bir Rum çetesinin hücum ederek bekçiyi öldürdükleri ve dört Bulgarı yaraladıkları, eşkiyanın çiftlikteki hizmetkârların yardımıyla Bulgarlara karşı duydukları milli nefretten dolayı bu saldırıyı gerçekleştirdikleri.

14 Ağustos 1907

Telgrafnâme
Lankaza
Mahallî Numarası: 1064

Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

Iraklı çiftliğinde samanhâne inşâsıyla meşgûl bulunan Zarova karyeli dört Bulgar amele ile bir Arnavud, saman harmanında yatmakdalar iken üzerlerine eşhâs-ı

mechûle tarafından endâht olunan silâhlardan bekçinin maktûl ve dört Bulgarın mecrûh düşdükleri haber verilmekle mikdâr-ı kâfî jandarma efrâdıyla mahall-i cürme azîmet olunduğu ve netîcesinin başkaca arzolunacağı ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 1 Ağustos sene [1]323

Lankaza Kâ’im-i makâmı
Mehmed Rıfat

Telgrafnâme
Lankaza
Mahallî Numarası: 1076

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

1 Ağustos sene [1]323. Telgrafnâme-i çâkerîye zeyldir.

Iraklı çiftliğinde ta‘mîrâtla meşgûl bulunan Zarovalı Bulgar amele, Bekçi Fazlı ile harmanda uyumakdalar iken yedi-sekiz kişilik bir Rum çetesi gelerek bekçi-i merkûmu başından balta, göğsünden kurşunla katl ve def‘aten atılan silâhlardan Mitre İstoyan, Todori Metri, Mitre Yorgi, Todori nâm şahısların cerhedildiği ve mahall-i cürmde bulunan kovanlardan eşirrânın, gra tüfengleriyle müsellah bulundukları ve münâferet-i milliyye sâ’ikasıyla ve Rum bulunan çiftlik hıdmetkârlarının delâletiyle cürmü îkâ‘ eyledikleri ve maktûl bekçi müsellah bulunduğundan uykudan uyanınca müdâfa‘a etmesin korkusuyla katlolunduğu ve bi'l-âhire merkez kazâsının Layna ve Ayvanlı ve Bağlıca karyeleri cihetine firâr eyledikleri anlaşılmış olmağla hıdmetkârlar hakkındaki tahkîkât ta‘mîk olunarak hakîkat-i hâlin zâhire ihrâcına ve firâr eden çetenin ta‘kîbi içün tertîb olunan müfrezeler ile der-destlerine çalışılmakda olduğundan karşılıklı ta‘kîbât içün Ayvanlı Karakolu'na evâmir-i lâzımenin i‘tâsına müsâ‘ade buyurulması ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 1 Ağustos sene [1]323

Lankaza Kâ’im-i makâmı
Mehmed Rıfat

BOA. TFR. 1 SL. 154/15327

119

RUM EŞKİYANIN YENİCE KAZASINA BAĞLI BULGAR GOLO KÖYÜNDE MEZALİM YAPTIĞI

Yenice kazasına bağlı Golo adlı Bulgar köyünü basan Rum eşkiyasının biri çocuk olmak üzre üç kişiyi öldürüp iki kişiyi de yaraladıkları, köyden kaçan eşkiyanın takibi için müfreze sevk olunduğu.

22 Ağustos 1907

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî numarası: 2533

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Bugün sâ‘at on râddelerinde Yenice kazâsının Bulgar ahâlî ile meskûn Golo Çiftliği tarafında silâh sadâsı işidilmesiyle mahalline hareketle icrâ edilen tahkîkâtda yirmi kişilik bir çeteden evvelâ sekiz kişi Golo karyesi ahâlîsinden Petri Kıriste nâm kimseyi bağlayup hânesi arkasına çıkardıkdan sonra miyânelerinde Rumca konuşarak salıverildikleri mu’aharen Vasil Dina'nın gelini Kmano Marya’yı sol kolundan ve göbeğinden sol tarafından urarak yaraladıkları ve Esteryano nâmında dul bir kadının oğlu ile [bu]nun nezdinde hidmetkâr on sekiz yaşlarında Yorgi Dimitri'yi beyninden urarak telef eyledikleri ve Trabçe Yuvan'ı sağ ayağının diz kapağı altından cüz’îce cerh eyledikleri ve karye ahâlîsinden Sotir veled-i Dina, Dimitri veled-i Yuvan'ın karyede mevcûd olmadıkları mıntıka kumandanlığından mu‘tî Karaferye'nin Siroyhor müfreze zâbitinin jurnalinde gösterilmiş ve bu tarafdan hemân berây-ı ta‘kîb müfreze sevk olunmuş olmağla Yenice Kâ’im-i makâmlığı'na keyfiyet telgrafla iş'âr edildiği berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur.

Fî 9 Ağustos sene [1]323

Karaferye Kâim-i makâmı

Seni

BOA. TFR. 1 SL. 155/15416

120

ZİHNE KAZASININ KLEBUŞTE VE SİROZ'UN LAGOS KÖYLERİNDE RUM EŞKİYASINCA BULGARLARIN KATLEDİLDİĞİ

Zihne kazâsı Klebuşte köyünden olup, Rum eşkiyası tarafından saldırıya uğrayan on bir Bulgar'dan altısının bilinmeyen kişilerce öldürüldüğü, dördünün kaçmayı başardığı ve birisinin de yaralı olduğu; yine Siroz kazâsı Lagos köyünde saldırıya uğrayan iki Bulgardan birinin katledildiği; bu tür olaylar ile ilgili gözaltına alınan Rumların tahliye olmalarının eşkiyanın cesaretini arttırdığı ve olayların tırmanma gösterdiği; Rum eşkiyasının merkezlerinden biri durumuna gelen şilor köyü ile nüfusu otuz üç binden fazla olan Zihne kazasında ek askerî tedbirler alınması gerektiği.

28 Ekim 1907

Telgrafnâme

Siroz

Mahallî numarası: 20673

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

şehr-i hâlin onuncu Çarşamba günü Zihne kazâsının Klebuşte karyesi ahâlîsinden Bulgar cemâ‘atine mensûb on bir çiftçi karye-i mezkûre ile şiltos [şilor] karyesi arasında Papas Çakılı nâm mahalde yatmakdalar iken eşhâs-ı mechûle tarafından altısı katl ve birinin cerhedildiği ve dördünün firâren tahlîs-i nefs eylediği ve dün gece sâ‘at dört râddelerinde Siroz kazâsına merbût Lagos karyesi ahâlîsinden Bulgar Yorgi Atnaş(?) ile Kostantin Atnaş(?) tarlada uyumakdalar iken iki şahs-ı mechûl tarafından dûçâr-ı ta‘arruz olarak merkûm Gorki'nin katlolunduğu jandarma kumandanlığından ifâde olunmuş ve keşfiyyât ve tahkîkât-ı lâzımenin icrâsıyla mütecâsirlerin zâhire ihrâcı zımnında cihet-i adliyyeye ve mezkûr kumandanlığa îfâ-yı vesâyâ ve fırka kumandanlığına da ma‘lûmât i‘tâ kılınmış ve Zihne'ye â‘id vukû‘ât hakkında mahallî kâ’im-i makâmlığından henüz bir iş‘âr olmadığından keyfiyet başkaca sorulmuş olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 11 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Siroz Mutasarrıfı

Reşid

Telgrafnâme
Zilhova
Mahallî numarası: 2629

Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

C.[Cevâb] 14 Teşrîn-i Evvel sene [1]323 Klebuşte karyesinden bi'z-zât tahkîkât-ı lâzıme icrâ kılındı. Karyenin Bulgar hey'et-i ihtiyâriyyesinin zabtedilen ifâdelerinde iki aydan berü bu havâlîde hiçbir cinâyet vukû‘ bulmayup kendüleri iş ve güçleriyle meşgûl bulunmakda iken cemâ‘atleri mensûbîninden Yorgi Prasko(?) nâm Bulgarın keyfiyet-i katlinden dolayı ba‘zı kesânın şehâdetleriyle mevkûf bulunan karyeleri ahâlîsinden üç Rum müfsidiyle Dovişta'lı Teodoş'un ifâdât ve ihbârâtına ve ba‘zı emârâta binâ'en bir Bulgarın katli ve eşkıyâya mu‘âvenet fi‘linden nâşî mahkemeye sevkedilen şiltoz [şilor] ve Anastaş[y]a karyeleri Rum fesedesinin ahîren tahliyelerini müte‘âkib eşirrâ-yı mezkûrenin cür'etleri artarak yine îkâ‘-i cinâyâta mübâderet ve vak‘a-i ahîreyi ihdâs eyledikleri ve binâ'en-aleyh merkûmûn mevkûf iken hiçbir hâdise zuhûr etmeyerek tahliyelerinden üç gün sonra cinâyât-ı mezkûrenin hudûsu teşvîkât ve delâletlerini ve kendülerinin ne takım eşirrâdan bulunduklarını irâ'e eder ahvâlden olduğu cihetle kat‘iyyen merkûmûndan şübhe etdikleri ve ifâdât ve şehâdetleri müsmir olamadığı bahânesiyle işbu vakâyi‘e dâ‘ir az çok ma‘lûmât-dâr olan köylülerin beyânât ve ihbârâtdan imtinâ‘ etmekde bulundukları der-miyân edilmiş ise de ba‘zı esbâb ve usûl-i kânûniyyeye mebnî bir iki müfsidin pençe-i kânûndan tahlîs-i girîbân etmelerinden nâşî ye's ve nevmîdîye düşmek lâzım gelmeyüp hükûmetçe o gibiler hakkında da'imî tahkîkât ve tarassudât icrâ edilmekde bulunduğundan bu def‘a kurtulmuş olsalar bile er geç yakayı ele verecekleri ve herkesin ma‘lûmât ve meşhûdâtını alâ-vechi's-sıhha ityân eylemesi menâfi‘-i umûmiyye iktizâsından bulunduğu lisân-ı münâsible îzâh edilerek tahkîkât ve tedkîkat îfâ ve lâzım gelen mahallerde taharriyât icrâsıyla vak‘a-i ahîrede yedi Rum'un birer sûretle maznûniyetleri anlaşılmağla beşi der-dest edilmiş ve Siroz'a firâr eden ikisinin der-destleri cânib-ı âlî-i livâya arz u iş‘âr kılınmış ve her iki vak‘anın ta‘mîk-i tahkîkâtı zımnında civâr bulunan Rahova ve şiltoz [şilor] karyelerine müntehî-i azîmet bulunmuşdur. Bu havâlî merkez-i mefsedetinden biri olan şiltoz [şilor] karyesi Rum fesedesinin cür'etlerini artdırmış olmaları hasebiyle daha ba‘zı mugâyir-i rızâ-yı âlî ahvâle meydan kalmamak üzre orada bir müfreze-i askeriyye ile bir iki nefer jandarma bulundurulması ve Rum fesedesinin bu kazâya mürûrlarını teshîl eden Nahyanos [Hayanos] göl civârında birkaç noktanın tutulması muvâfık-ı hâl u maslahat olacağı ve muhât-ı ilm-i sâmî-i fahîmâneleri buyurulduğu üzre otuz üç binden fazla nüfûsu olan bu kazâ jandarması diğer kazâlara nisbetle kalîl olduğundan başka her kazâda bir

jandarma yüzbaşı ve iki mülâzım bulunduğu halde bu kazânın yalnız bir jandarma zâbiti ile idâresi jandarma vezâ'ifinin matlûb vechile tamâmî-i îfâsına gayr-ı kâfî olduğu makâm-ı âlî-i mutasarrıfîye arz u iş'âr edilmiş ve mütecâsirlerin zâhire ihrâcı husûsunda çâkerlerince geceli ve gündüzlü ta'kîbât ve tahkîkât-ı mûşikâfâne îfâ edilmekde bulunmuş olmağla bu ve emsâli cerâ'im-i azîmede fâ'illerin akîb-i vak'ada mechûl kaldığına bakmayarak tedkîkât-ı amîka icrâsı zımnında me'mûrîn-i adliyyeye dahi evâmir-i mukteziyyenin i'tâ buyurulması mütevakkıf-ı emr ü irâde-i fahîmâneleridir. Fermân.

Fî 15 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Zihne Kâ'im-i makâmı

Halil Rıfat

BOA. TFR. 1 SL. 163/16240

121

FLORİNA'NIN BUF KÖYÜNDEN DÖRT BULGARIN RAKOVA ORMANINDA RUM EŞKİYASI TARAFINDAN KATLEDİLDİKLERİ

Florina'nın Buf köyünden olup Manastırda'ki Rakova ormanına odun kesmek için giden dört Bulgarın Rum eşkiyası tarafından öldürüldükleri, ölülerin üzerine çete reisi A. Falamboras imzalı, Bulgarlardan, Ortodoks kilisesinin lanetinden kurtulmaları için mezhep değiştirmelerini isteyen, iki varak mektup bıraktıkları.

31 Ekim 1907

Telgrafnâme

Florina

Mahallî Numarası: 7324

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Buf karyesi Bulgar ahâlîsinden Gorgi ile daha üç refîki bu gün hatab kesmek üzere gitdikleri Manastır'ın Rakova karyesi sınırındaki balkanda Rum eşkıyâsı tarafından cerh ve katledilmiş ve eşkıyânın merkez-i cevelânları sayılan mezkûr Rakova semtiyle firâr eylemiş olduğu bekçilerin ifâdelerine atfen jandarma

dâ'iresinden verilen jurnalde gösterilmiş ve Florina'dan çıkarılan müfrezelerle ta'kîblerine müsâra'at kılınmış idüğü ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Florina Kâ'im-i makâmı
Tahsin

Florina Kazâsı Kâ'im-i makâmlığı
Tahrîrât Kalemi
Aded: 343

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

4 Teşrîn-i Evvel sene [1]323 târihli telgrafname-i çâkerî ile arzedildiği vechile Rakova ormanında beş Buflu Bulgarı katleden Rum eşkıyâsının maktûller üzerinde terkeyledikleri iki kıt'a mektûb manzûr-ı âlî-i âsafâneleri buyurulmak üzre leffen arz u takdîm kılınmış olmağla. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 24 Ramazân sene [1]325 ve
Fî 18 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Florina Kâ'im-i makâmı
Bende
Hasan Tahsin b. İbrahim

Buf Karyesi Râhiblerine, A'zâsına, Muhtarlarına, Mu'allimlerine, Mu'teberânına ve Ahâlî-i Sâ'iresine

Karındaşlar!

şimdiye kadar dört sene geçmiş iken henüz aklınız başınıza gelmedi mi? Size hürriyet verecekler deyu ba'zı eşhâs tarafından îkâ' edilen tesvîlâta inandınız. Hâlbuki eşhâs-ı merkûme sizi re'âyâ gibi başkaların ellerine teslîm edeceklerdir. Sizi iğfâl etdiler de bunca asırlardan beri âbâ vü ecdâdınızın sâlik oldukları dîni terketdiniz. Diğer birâderinizle gavgalaşmak içün tohm-ı fesâd ilkâ etdiler. Akrabâ ve ehibbânız bulunan bir köyden diğer köye serbestçe gitmek içün cesâretinizi selbetdiler. Büyük kolaylıkla sizi katlederler. Zîrâ bunlar karâbet cihetinden size merbût değildirler. Paralarınızı, çocuklarınızı alırlar. Zevcelerinizin, kızlarınızın nâmûsunu hetkederler ve bu hareketleri içün kimseden mes'ûl olmazlar.

Karındaşlar!

Artık vakit geldi, peşîmân olunuz. Ortodoks kilisesinin la‘neti üzerinize ve çocuklarınıza vârid olmamak içün mezkûr kilisenin âğûşuna avdet ediniz.

Âbâ vü ecdâdınızın kemikleri mezârlardan çıkup etdiğiniz büyük kabâhat içün size cezâ vereceklerinden korkmaz mısınız?

Karındaşlar!

Korkuyu üzerinizden atınız. Mukaddemâ bulunduğunuz hâle avdet ediniz. Köyünüzün hâl-i hâzır üzre kalmasını ârzû eden beş-on kişi kendi menfa‘atleri içün bu iddi‘âda bulunurlar. Zîrâ bunlar alnınızın teriyle kazanmağa muvaffak olduğunuz paraları elinizden alırlar. Pek â‘lâ yerler ve içerler ve emlâk dahi satın alırlar. Hâlbuki kendinize bir çift çarık almağa yâhûd çocuklarınızı örtmek içün bir yorgan iştirâya muktedir olup olmadığınıza şübhem vardır.

Yukarıda söylediğim şeyleri her hâlde aklınıza koyunuz ve icrâ ediniz. Köyünüzde bulunan asâkir-i şâhâne hâlen ve istikbâlen sizi muhâfazaya muktedirdir.

Sizi birâderâne der-âğûş ederim. Cenâb-ı Hakk size ilhâm versin ve tarîk-i müstakîmi irâ’e etsin.

Çete Re’îsi
Flamburas
1907

İki varakadan biri Rumca hurûfât ve Rumca ibâre ve diğeri Rumca hurûfât ve ibâresi Bulgarcadır. İkisinin mündericâtı birdir.

BOA. TFR. 1 MN. 144/14375

122

BİR RUM ÇETESİNİN BULGARLARLA MESKUN AYDOS KARYESİNE HÜCUM EDEREK ALTI KİŞİYİ ÖLDÜRÜP ÜÇ KİŞİYİ DE YARALADIKLARI

Florina'ya bağlı Noska nahiyesinin nüfusu Bulgar olan yüz elli hanelik Aydos köyüne bombalarla hücum eden yüz kişiyi aşkın bir Rum çetesinin on altı evi yaktıkları, altı kişiyi öldürüp üç kişiyi yaraladıkları, Zelenic müfrezesinin olay yerine gelmesi üzerine eşkiyanın Vici ormanına doğru kaçtığı.

3 Kasım 1907

Telgrafnâme
Florina
Mahallî Numarası: 7502

Aceledir

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Gece sâ‘at iki râddelerinde yüzden mütecâviz bir Rum çetesi Noska nâhiyesinin Bulgarla meskûn yüz elli hânelik Aydos karyesine bi'd-duhûl bombalarla hânelere ateş verdikleri sırada ya‘nî sâ‘at üç râddelerinde on beş kişilik Zelenic müfrezesi vâkı‘aya yetişerek eşkıyâ ile yarım sa‘at kadar müsâdeme eylemeleri üzerine eşirrânın Radoş balkanı semtiyle firârları ta‘cîl eyledikleri ve atılan bomba ve silâhlardan on altı hâne muhterik ve üç erkek ve üç kadın maktûl ve üç erkek mecrûh olduğu ve akîb-i vak‘ada Suroviç'den, merkezden müfrezeler tahrîk edildiği gibi kurbiyet hasebiyle Kesriye ile de bi'l-muhâbere oradan dahi üç müfreze hareket etdirildiği ve eşkıyânın izlerinin Suroviç kumandanı ve Noska müdîri ve zâbitleri tarafından Vici balkanına doğru ta‘kîb edilmekde bulunduğu ve müfrezelerin Vardas kumandasında bulunan eşirrâya temâs eylemelerinin me’mûl idüğü arzolunur. Fermân.

Fî 21 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Kâ’im-i makâm
Tahsin

BOA. TFR. 1 MN. 148/14799

123

KESRİYELİ İKİ BULGARIN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ

Kesriye'nin Çuka köyü ahalisinden ve Bulgar milletinden iki kişinin ziraatle meşgul oldukları sırada, dokuz Rum eşkiyası tarafından kurşunla katledildikleri, eşkiyanın takibi için Nestram askeri müfrezesinin görevlendirildiği.

12 Kasım 1907

Telgrafnâme

Kesriye

Mahallî Numarası: 9317

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

şehr-i hâlin yirmi dokuzuncu pazartesi günü sâ‘at on bir buçuk râddelerinde Çuka karyesi ahâlîsinden ve Bulgar milletinden Kiro ile Bayso zirâ‘atla meşgûl iken dokuz nefer Rum eşkıyâsı tarafından kurşunla katledildikleri ve akîb-i vak‘ada nâhiye müdîrinin Nestram müfreze-i askeriyyesini bi'l-istishâb eşkıyâ-yı merkûmenin ta‘kîbine müsâra‘at eylediği iş‘ârât-ı vâkı‘adan anlaşılmağla buraca da ta‘kîbât ve tedâbîr-i lâzımeye tevessül olunduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 30 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Kesriye Kâ’im-i makâmı

şevket

BOA. TFR. 1 MN. 146/14551

DEVLETE BAĞLILIKLARI BİLİNEN ULAH CEMAATİNİN ZARAR GÖRMEMESİ VE RUM SALDIRILARINDAN KORUNMASI

Ulahların Rumeli vilâyetlerinde azınlıkta oldukları, ancak her zaman saltanata ve devlete bağlı kaldıklarından bu cemaatin zarar görmemesinin Osmanlı Devleti'nin menfaatine olacağı; Rum fesat komitesi tarafından öldürülmek istenen Ulah cemaatı ileri gelenlerinden Hacı Gogo'nun korunması, ayrıca Rumların Ulahlara karşı katliâma varan mezâlim uygulamalarına rağmen Rum ileri gelenlerinden kimsenin cezalandırılmadığı, bu durumun Rumları cesaretlendirdiği, en azından bir kaç Rum ileri geleninin bölgeden uzaklaştırılmasının asayişin sağlanmasında etkili olabileceği.

11 Aralık 1907

Selânik Vilâyeti

Mektûbî Kalemi

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Me'mûriyet-i Celîlesine yazılan fî 1 Teşrîn-i Evvel sene [1]323 târîhli ve dört yüz doksan numaralı tezkirenin sûretidir.

Karaferye'den teb'îden Ropçoz'a gönderilmiş olan Karaferye Ulah cemâ'ati mu'teberânından Hacı Gogo'ya sû-i kasd etmek üzre Rum mefsedet komitesi tarafından Ropçoz'a birtakım eşirrâ gönderilmiş olduğu Karaferye'den Dalamitre(?) imzâsıyla merkûm Hacı Gogo'ya keşîde olunup bir sûreti telgrafhâneden tevdî' edilen telgrafnâmede beyân edilmekte olmasına mebnî Ropçoz'a bu kabîl eşirrâ azîmet eylemesine ve merkûm Hacı Gogo'nun dûçâr-ı ta'arruz olmasına meydân ve imkân bırakılmaması emrinde tedâbîr-i mukteziyye ittihâzı husûsu Drama Mutasarrıflığı'na teblîğ edilmişdir. Rumlarla Ulahlar arasındaki münâferet-i mezhebiyyenin idâmesine icrâ-yı teşvîkât ve te'sîrât eyleyen ser-âmedândan olan merkûm Hacı Gogo'nun Karaferye'den teb'îdi temîn-i sükûn ve izâle-i âsâr-ı mefsedet ve cinâyet husûs[un]da bir tedbîr-i musîb ve mü'essir olduğu derkâr ise de yalnız Ulah mu'teberânından birinin teb'îdiyle iktifâ olunması Rum müfsidlerinin ma'lûm olan harekât ve teşebbüsât-ı küstâhânelerinin izdiyâdına bâ'is olabileceği ve esâsen Karaferye'deki Ulah cemâ'ati Rumlara nisbeten ekall-i kalîl olup dâ'imâ Rum mefsedet komitesinin ta'arruzâtına dûçâr olmakda bulunduğu ve Rumların Ulahlar aleyhindeki ta'arruzât-ı mütevâliyyesi ma'lûm olduğu gibi ez-cümle bugün Karaferye Kâ'im-i makâmlığı'ndan alınan tahrîrâtda dahi Karaferye'nin Ulah ahâlîsinden Manol Nako(?) ile refîki Nego'nun Kokova'dan Karaferye'ye kömür nakl eylemekdeler iken yolda biraz geriye kalan Nego'nun dere içinde gâ'ib olup hayvanının başıboş bulunduğu bildirilmiş ve bu cinâyetin de Rumlar tarafından îkâ' edilmiş olduğu şübheden vâreste bulunmuştur. Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi'ndeki Ulah Cemâ'ati Rumlara ve Bulgarlara nisbeten kalîl olmakla berâber civâr hükûmetlerin menâfi'-i saltanat-ı seniyyeye mugâyir âmâl-i siyâsiyyesine âlet olmakdan müberrâ bulundukları ve diğer akvâm-ı gayr-i müslimenin cümlesinden ziyâde zât-ı şevket-simât-ı hazret-i pâdişâhîye ve hükûmet-i seniyyelerine ibrâz-ı sadâkat ve merbûtiyet eylemekde oldukları cihetle Ulahların diğer akvâm taraflarından dûçâr-ı mezâlim ve ta'addiyât olmalarına meydân verilmemesi hükûmet-i seniyyenin menâfi'-i âliyyesi mukteziyâtından olmasına ve Karaferye'de Ulah mu'teberânının en ileri gelenlerinden olan Hacı Gogo'nun teb'îd edilmesi Rum mefsedet komitesince sâde-dilâna karşı kendi eser-i muvaffakiyetleri sûretinde gösterileceği ve bu sûret Rumların Ulahlar aleyhindeki ta'addiyâtını teşvîk ve tezyîd eyleyebileceği melhûz bulunmasına ve Karaferye'de münâferet-i mezhebiyye cinâyâtını Hacı Gogo derecesinde ve belki de daha ziyâde teşvîk ve tertîb eden

müte‘addid Rum mu‘teberânı bulunduğu nezd-i sâmî-i dâverîlerinde dahi gayr-i hafî idüğüne binâ’en izâle-i münâferet ve tarafeyn içün idâme-i râhat ve emniyet emrinde ittihâz buyurulan bu tedbîr-i idârînin bir kat daha mü’essir olmasını te’mînen Hacı Gogo gibi Rum mu‘teberânı ileri gelen müşevviklerinden bir iki kişinin dahi diğer bir mahalle teb‘îdiyle Rumların tezâyüd eden cesâret-i mefsedet-kârîlerinin kesri muvâfık-ı mütâla‘a kılınmakda ise de îfâ-yı muktezâsı menût-ı re’y-i sâmî-i âsafâneleridir. Ol bâbda.

Selânik Vilâyeti

Devletlü, inâyetlü efendim hazretleri,

Romanya ile aralarında Bulgaristan'ın mevcûdiyeti hasebiyle oraya irtibâtları mümkün olamamasından dolayı hükûmât-ı mütecâvirenin menâfi‘-i saltanat-ı seniyyeye mugâyir âmâl-i siyâsiyyesine âlet olmakdan müberrâ bulunan ve diğer akvâm-ı gayr-i müslimenin cümlesinden ziyâde zât-ı şevket-simât-ı hazret-i pâdişâhîye ve hükûmet-i seniyyelerine ibrâz-ı sadâkat ve merbûtiyet eylemekde olan Ulahların diğer akvâm taraflarından dûçâr-ı mezâlim ve ta‘addiyât olmalarına meydân verilmemesi hükûmet-i seniyyenin menâfi‘-i siyâsiyyesi mukteziyâtından olduğu halde geçen seneden bu âna kadar zükûr ve inâs Ulah cemâ‘atinden yüzden mütecâvizi Rum eşkıyâ ve eşirrâsı tarafından birer sûretle katledilmiş ve bu fecâyi‘ ve vakâyi‘ meydânda dururken Rumlardan bir ferd hakkında idâreten bir mu‘âmele edilmediği halde yalnız Karaferye kazâsında ahîren sekiz Rumun itlâfı üzerine her ne esbâba mebnî ise Karaferye İdare Meclisi a‘zâsından ve Ulah cemâ‘atinin mu‘teberânından Hacı Gogo'nun teb‘îdine müfettiş Paşa Hazretlerinden bâ-tezkire lüzûm gösterilmiş ve her ne kadar bir gûne hüküm ve kânûna müstenid olmayan böyle bir mu‘âmeleyi reddetmek dâ’ire-i salâhiyet dâhilinde ise de me’mûrîn-i ecânibe karşu işi başka sûretle anlatarak kıyl-u-kâle sebebiyet vermesine meydân bırakılmamak üzre bi'z-zarûre tervîc-i iş‘âr cihetine gidilmiştir. Ma‘a-mâ-fîh iki gün sonra kâ’ide-i adâlet ve müsâvât muhâfaza edilmek içün merkûm Hacı Gogo hakkında idâreten yapılan tedbîrin münâferet-i mezhebiyye cinâyâtının tertîbi mes’elesinde pek ziyâde ileri giden Rumlardan iki kişi hakkında da bu mu'âmelenin tatbîki lâzım geleceği cihetle bu cihetin ihtârına mecbûriyet hâsıl olarak ma‘a'l-kerâhe Karaferye Rum erbâb-ı fesâdından iki kişinin teb‘îdine müfettiş-i müşârun-ileyh hazretleri muvâfakat eylemiş ise de vilâyetin teklîf ve ihtâr-ı vâki‘inden igbirâr besledikleri istidlâl kılınmıştır. Bu bâbda yazılan tezkire-i cevâbiyye sûreti leffen arz u takdîm kılındı.

Yenice eşrâfından ve Gazi Evrenos sülâlesinden Emin Bey'in Yenice hükûmet dâ’iresi ittihâz olunan hânesi havlusundaki iki oda mîr-i mûmâ-ileyhin muvâfakati

istihsâl edilmeksizin üç bin beş yüz seksen dört guruş sarfıyla hapishâne hâline ifrâğ ve mahbûsîn oraya nakledildiği ve mezkûr hâne ile müştemilâtını ta‘mîre sâhib-i mülkün mecbûriyeti der-kâr olduğu ve mu‘âmele-i vâkı‘a muhıkk idüğü beyânıyla masârif-i ta‘mîriyyenin hükûmet konağı içün verile gelen bedel-i îcârdan sarfıyla erbâb-ı istihkâkın tesviye-i matlûbu zımnında iktizâ edenlere me’zûniyet i‘tâsı hakkında da ahîren müfettiş-i müşârûn-ileyh hazretlerinden münderecâtı câlib-i hayret bir tezkire alınarak hâlbuki böyle îcâr ve istîcâr gibi mesâ’il-i hukûkiyyede nazar-ı kânûnda hükûmetin eşhâsdan hiç bir farkı olmadığı bedîhî bulunmuş ve marzî-i âlîye bi'l-külliye muhâlif olan iş‘âr-ı vâki‘in is‘âfında vilâyetçe izhâr-ı ma‘zeret ve serd-i muhâlefet edilmişdir. Ol bâbdaki muhâbereyi câmi‘ olan tezkire sûreti de matviyyen takdîm-i pîşgâh-ı sâmî-i âsafâneleri kılındı. Husûsât-ı ma‘rûzadan dolayı zâten hakk-ı çâkerânemde beslediği buğz ve adâveti müştedd olarak mes’elenin esâsını tarz-ı âhara ifrâğ ile doğrudan doğruya veyâ bi'l-vâsıta hilâf-ı hakîkat ma‘rûzât ve şikâyâtda bulunması ihtimâline mebnî keyfiyet ma‘lûm-ı âlî buyurulmak üzre arz-ı hakâ’ik-i ahvâle mücâseret eylerim. Kimse ile uğraşmağı istemez isem de [Atîullâhe ve atîurrasûle ve üli'l-emri minküm] emr-i celîliyle diyâneten ve hîn-i tevellüdümden bu âna kadar nân ve ni‘met-i velîni‘met bahtıyla perverde olmuş çâker-i şâkirü'l-ihsân-ı hazret-i pâdişâhî idâdından bulunduğum cihetle hamiyyeten ve sadâkaten hazret-i mukaddese-i hazret-i hilâfet-penâhîye dokunan ve menâfi‘-i saltanat-ı seniyyelerine münâfî bulunan ahvâle karşu sabır ve tahammül mümkün olamadığından nâşî bu misillü kimseler ile aralıkda uğraşmağa mecbûriyet hâsıl oluyor. Ma‘a-mâ-fîh [vemen yettakillâhe yec‘al lehû mahracen ve yerzukuhû min haysu lâ yahtesib] tebşîr-i celîliyle mütesellî olmakda bulunduğumun arzına mübâşeret ederim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Teşrîn-i Sânî sene [1]323

Selânik Vâlîsi
Bende
Mehmed Ra’ûf şerîf

BOA. Y. PRK. UM. 80/97

125

USTRUMCA'DA RUM EŞKİYASI ALEYHİNDE İHBARDA BULUNAN BİR RUM'UN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Ustrumca'nın Makriyof köyü ahalisinden ve Rum cemaatinden Pese'nin süngü ve bıçakla öldürülmüş olarak bulunduğu, adı geçen kişinin

Rum eşkiyası aleyhinde ihbarda bulunmasından dolayı öldürülmüş olduğunun anlaşıldığı.

14 Ocak 1908

Telgrafnâme
Ustrumca
Mahallî Numarası: 5282

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Ustrumca'nın Makriyof karyesi ahâlîsinden ve Rum cemâ'atinden Pese veled-i İzlatan'ın karye-i mezbûre kenarındaki mezârlıkda maktûlen cesedi görüldüğü dünkü gün hükûmete ihbâr olunması üzerine müdde'î-i umûmî mu'âviniyle jandarma zâbiti ve belediye tabîbi mahalline azîmetle icrâ eyledikleri tahkîkâtda maktûl-i merkûmun elleri urganla bağlı olduğu hâlde süngü ve bıçakla vücûdunun bir çok yerlerinden cerholunarak itlâf edildiği görülmüş ve kâtillerin hüviyetleri anlaşılamamış ise de cesedin geçen Ağustos zarfında mezkûr karye derûnunda bi'l-müsâdeme katledilen Rum çetesinden Panda'nın mezârı üstüne yatırılmış olmasına nazaran merkûmun Rum eşkıyâsı aleyhinde ihbârâtda bulunmasından dolayı katl u itlâf edildiği istidlâl kılınmakda bulunmuş olduğu ve tahkîkât ve taharriyâta devâm olunduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Kânûn-ı Sânî sene [1]323

Ustrumca Kâ'im-i makâmı
Ahmed Fâik

BOA. TFR. 1 SL. 171/17001

126

ALASONYA KAZASININ YUNAN SINIRINA YAKIN BÖLGESİNDE ULAHLARA YAPILAN KATLİAM

Nasliç kazası Dunçko köyü ahalisinden Ortodoks mezhebine mensup Arnavut Ulahlara Alasonya kazâsının Yunan sınırı yakınlarında, Yunan askeri elbiseleri giymiş silahlı kişilerce baskın yapılarak biri kadın beş kişinin katledildiği.

18 Mart 1908

Bâb-Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemi

Manastır Vilâyeti'nden gelen şifre telgrafnâme

Nasliç kazâsının Dunçko karyesi ahâlîsinden Ortodoks mezhebine mensûb Arnavud Ulahların Alasonya kazâsında Ustrunga(?) karagolunun yarım sâ‘at kadar ilerisinde ve Yunan arâzîsine yirmi metre kadar mesâfede sâkin oldukları kulübelere Gra ve Manliher tüfenkleriyle müsellah ve Yunan askerî elbisesini lâbis on kişi şubat‘ın yirmi dokuzuncu günü gelüp merkûm Ulahların dört erkek ve bir kadını katl ile Yunanistan'a firâr eyledikleri ve bu cinâyetin gûyâ merkûm Ulahların bir Ulah çetesini mezkûr kulübelerde i‘âşe ile anlara yataklık ettikleri Yunan komitesiyle askeri tarafından istihbâr edilmesinden dolayı îkâ‘ edildiği ve hattâ maktûllerin biri kable'l-vefât kendisini Yunan askerî çavuşu cerh etdiğini ifâde eylediği tahkîkâta atfen Serfice Mutasarrıflığı'ndan bildirilmiş idüğü ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 5 Mart sene [1]324

Vâlî

Hıfzı

BOA. Y. A. HUS. 519/51

127

MANASTIR'IN DRAGOş KARYESİNDE RUM PATRİKHÂNESİ'NE KATILMAMAKTA DİRENEN BULGARLARIN EVLERİ İLE BERABER YAKILDIKLARI

Ahalisi önceden Eksarhhaneye bağlı iken 1893 yılından sonra Patrikhâneye intikal eden Manastır'ın Dragoş karyesinde, Patrikhâne'ye geçmemekte direnen beş hane halkının, evleri ile beraber yakılarak imha edildikleri, yapılan tahkikat sonucu bu cinayetleri Yunan eşkiyasından Kapudan Yorgi Kostantin Kamilakis ve çetesinin işlediği anlaşılmış olup, suçluların ele geçirildiği.

21 Mart 1908

Müsta‘cel

Manastır Vilâyet-i Âliyyesine

3 Kânûn-ı Evvel sene [1]323

C. [Cevâb] 2 Kânûn-ı Sânî sene [1]323

Dragoş karyesi öteden beri Eksarhhâne'ye mensûb iken üç yüz on dokuz senesinden sonra Patrikhâne'ye intikâl etdiğini beyân eden köylerden bulunduğu cihetle sekene-i karye içinde Bulgarlıkda sebât ederek Rumluğa meyletmemiş olan eşhâs ve hânelerini Rum eşkıyâsının bu sûretle ihrâk etmiş olmaları ihtimâlden ba‘îd olamayacağı gibi karyenin Patrikhâne'ye intikâline sebebiyet vermiş olmalarından dolayı beş hâne halkının Bulgar eşkıyâsı tarafından bu sûretle imhâ edilmiş olmaları da dâhil-i ihtimâlât-ı kaviyye olduğundan gerek tahkîkât-ı adliyyenin ve gerek tahkîkât-ı askeriyyenin her iki nokta-i nazardan ta‘mîk ve teşdîdine ve hakîkat-ı hâlin bir sa‘at evvel mevki‘-i sübût ve yakînen îsâline pek ziyâde i‘tinâ etdirilmesi ve istînâf müdde‘î-i umûmîsinin be-tekrâr karye-i mezkûreye i‘zâmıyla ta‘mîk-i tedkîkât olmasını ve bidâyet müdde‘î-i umûmîsiyle jandarma yüzbaşısının avdetlerinde î‘tâ etdikleri jurnal sûretinin serî‘an irsâl buyurulması ve karye hey’et-i ihtiyâriyyesinin merkez-i vilâyetce isticvâblarından hâsıl olan netîcenin de bildirilmesi ve hey’et-i ihtiyâriyyenin târih-i vak‘aya kadar hangi tarafa mütemâyil oldukları anlaşılırsa cinâyetin de Rum ve Bulgar çetelerinin hangisi tarafından îkâ‘ edilmiş olduğuna mühimce bir emmâre istihsâl edilmiş olacağından hey’et-i merkûmenin cihet-i temâyülü hakkında da tahkîkât-ı mû-şikâfâne îfâsı ehemmiyetle temennî ve istihsâl olunacak netâyicden pey-der-pey ma‘lûmâta intizâr olunur. Ol bâbda.

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi

Cihet-i Adliyyeden Verilen 29 Kânûn-ı Evvel Sene [1]323 Târihli Raporun Sûreti.

şehr-i hâl-i Rûmî'nin yirmi altıncı Çarşamba günü sâ‘at on bir buçuk râddelerinde Manastır'ın cenûbunda ve üç sa‘at mesâfede ahâlîsi Patrikhâne'ye mensûb Dragoş karyesine adedi mechûl Bulgar eşkıyâsı ta‘arruz ederek sâhibleriyle ma‘an beş hânenin ihrâk ve bir kadının dahi maktûlen bulunduğu Barişan ve Negoçan karakollarının iş‘ârına atfen jandarma dâ’iresi'nin 27 Kânûn-ı Evvel sene [1]323 târih ve beş yüz on iki numaralı jurnalinde bildirilmekle derhâl ferdâsı cum‘a günü ale's-sabâh müstantıklardan Emin ve belediye tabîblerinden Avramaki ve kâtiblerden Hacı Hasan efendileri bi'l-istishâb terfîk edilen iki jandarma süvârîsiyle karye-i mezkûreye gelindi ve karye-i mezbûrede jandarma mülâzımlarından Naim Efendi dahi hâzır bulunmağla birleşilerek celbedilen karye muhtarı Sotir veled-i Yorgi ve hey’et-i ihtiyâriyyeden Nedelko Yovan ve Tase Yovançe ve Vasil Reste ve karye râhibi İstoyan veled-i Reste mevcûd oldukları hâlde muhterik hânenin bir kısmında yanmakda olduğu bildirilen maktûlenin nezdine gelindikde üzeri kebe ile örtülmüş bir

na‘ş görülmekle mezkûr kebe kaldırılarak tahmînen kırk yaşlarında bir kadın olduğu ve lede't-tahkîk berây-ı ticâret Amerika'da bulunan Reste Tale'nin zevcesi Karane veledet-i(?) Nedelko idüğü haber verilmekle ve mezbûrenin vücûdunun müte‘addid yerlerinde kurşun ve âlet-i kâtı‘adan mütehassıl müte‘addid yaralar müşâhede kılınmağla meşhûdâtını ve tanzîm edeceği raporunu bî-garazâne ve vicdân-ı sahîh üzerine beyân ve i‘tâ edeceğine dâ’ir Doktor Avramaki Efendi'nin usûlü dâ’iresinde tahlîfi icrâ kılındıkdan sonra mu‘âyenesine ibtidâr edildikde mezbûrenin ön tarafdan ve karaciğer noktasından bir kurşun dühûl ile arkadan sağ kalça kemiğinden çıkdığı ve cerîhanın manzarasından manliher kurşunu olduğu ve zahrının sekizinci bel kemiği sol cihetinden diğer bir cerîha-i kâtı‘a-i nâfize ve sağ küreği hizâsından diğer cerîha-i kâtı‘a-i nâfize ile sol küreğinde cerîha-i kâtı‘a-i gayr-ı nâfize olarak görülen üç cerîhanın dahi süngü yarası olduğu ve curûh-ı mezbûreden müte’essiren vefât eylediği ve raporunun dahi der-dest-i tanzîm bulunduğu tabîb-i mûmâ-ileyh tarafından bildirilmekle defnine ruhsat verildi.

Hâne-i mezbûre lede'l-keşf üç odalı fevkânî ve ittisâlinde bir bâb değirmen olduğu hâlde kâmilen yandığı ve enkâz arasında muhterik bir takım insan cesetleri de görülmekle ve lede't-tahkîk maktûle-i mezbûrenin ka’in birâderi tahminen altmış beş yaşlarında Temelko Tale'nin hânesi olduğu haber verilmekle merkûmdan sûret-i vak‘a soruldukda yevm-i mezbûr yortu olmak münâsebetiyle ikindi üzeri yalnız olarak karyelerine üç dakîka mesâfede olan kiliseye gidüp gurûb zamânına kadar kaldıkdan sonra kandilleri yakmağla meşgûl olduğu sırada bir takım tüfeng sadâları işitmekle derhâl dışarıya çıkup baktığında askerî avcı elbisesini lâbis ve müsellah onu mütecâviz eşhâsın kendi hânesini ihrâk ve bir tarafdan dahi içeriye doğru silâh isti‘mâl etmekde olduklarını görülmekle vukû‘-ı havfından be-tekrâr kilise derûnuna girerek kapuyı kapayup sabâha kadar kaldığını ve silâh sadâları gece sa‘at bire kadar devâm edüp ondan sonra işidilmediğini ve kendisi ale's-sabâh yine karyesine gelemeyüp Lahce karyesine İstoyo veled-i Kota'nın hânesine gitdiğini ve el-yevm vürûdunda hânesinin derûnunda birâderi elli sekiz yaşında Bojin Tale ve merkûmun zevcesi Velika binti Papa İstoyan ve kerîmesi iki yaşlarında Dafine ve diğer kerîmesi yirmi yaşlarında Mare ve Dafine'nin mahdûmu yedi yaşlarında Dimitri ve diğer mahdûmu dört yaşlarında Gorgi ve bir yaşında Aleko ve Amerika'da bulunan oğlu Velya'nın zevcesi otuz yaşlarında Restane ve hâfîdi on bir yaşlarında Trayçe ve diğer hâfîdi üç yaşlarında Panda ile berâber kâmilen muhterik ve Amerika'da bulunan birâderi Reste Tale'nin zevcesi Karane'nin dahi müte‘addid yerlerden mecrûhen maktûl bulunduğunu gördüğünü ve ma‘a-mâ-fîh hafîdlerinden dokuz yaşlarında Lazor'un kurtulmuş ise de ne sûretle kurtulduğunu henüz görüp anlayamadığını ifâde

ve lede's-su'âl kilisede bulunduğu gece kendisinden başka kimse olmadığını ve mütecâsirlerin kimler olduğunu görüp tanıyamamış ise de tahmînlerine nazaran şimdiye kadar Amerika'da zannetdikleri karyeleri halkından Dimitri veled-i Nikola ile rüfekâ-yı mechûlesi olacağını ve zîrâ vak'adan üç gün evvel kilisede bulundukları bir sırada merkûm askerî avcı elbisesi kıyâfetiyle gelerek, "*Siz ne Bulgar ve ne de Rum olacaksınız*" dedikden sonra karyeleri halkından Tole Bojin ile Lazondan ve Körşe Naumçe'yi katl ve Hriste Anastas'ı cerh ile savuşup gitdiğini ve lede'l-istîzâh merkûm bir kişi olduğu hâlde müsellah olduğu, havflarından bir gûne mümâna'at ve der-destine teşebbüs edemediklerini ve merkûmun el-ân nerede ve hangi karyede tahassun etmekde olduğunu dahi bilmediğini ve merkûmu öteden beri Rum zannetmekde olduklarını beyân ve ifâde eyledi.

Diğer muhterik olduğu beyân kılınan hâneler dahi birer birer keşf ve mu'âyene olundukda bunlardan kırk sekiz yaşlarında Reste Tale'nin karye-i mezbûrenin cenûb-ı garbîsinde vâki' fevkânî üç odalı hânesiyle samanhâne ve anbârlığı ve hâne derûnunda merkûm Reste Tale ile kırk sekiz yaşlarında zevcesi Anna veledet-i Taso ve birâderi Boşe'nin zevcesi kırk sekiz yaşlarında İzvezde binti Papa Yovan ve merkûm Reste'nin mahdûmu on iki yaşlarında Dime ve diğer mahdûmu bir yaşında Angele ve biri yedi ve diğeri beş yaşlarında kerîmeleri Sofya ile Zoya'nın ve karye-i mezbûrenin ortasında kâ'in kırk yaşlarında Gorgi Avram'ın kezâlik fevkânî iki odalı hânesi ile derûnunda kendisi ve otuz beş yaşlarında zevcesi Suro Bojin ve altmış yaşlarında vâlidesi Kato veledet-i Alekso ve ahırında iki re's öküzünün ve yine karye-i mezbûrenin şark-i cenûbîsinde bulunan elli yaşlarında İstefo İlya Rado'nun kezâ fevkânî üç odalı hânesi ile derûnunda merkûm İstefo ve elli yaşlarında zevcesi Minko Kota ve on yaşlarında oğlu Pando'nun ve yine karyenin vasatında ve Gorgi Avram'ın hânesinin bir sokak aşırısında el-yevm Manastır'da bulunan Nikola Naumçe'nin fevkânî üç odalı hânesinin samanlığıyla berâber kâmilen muhterik olduğu görülmüş ve merkûm Nikola'nın hânesinden gayrı hânelerin birer odalarında ve enkâz aralarında ber-minvâl-i beyân zikredilen eşhâsın mu'âyeneleri gayr-ı kâbil bir hâlde cesedleri görülmekle onların da definlerine ruhsat verildikden sonra merkûmûndan Reste Tase [Tale] 'nin veresesinden mevcûd olan üveği birâderi Yovan Angele bi'l-celb sûret-i hâl kendisinden soruldukda yevm-i mezbûrda ikindi üzeri hânesinde bulunmakda iken bir takım silâh sadâları işitmekle vukû'-ı havfından hânesi kapusunu kapayup bir tarafa çıkmadığını ve ancak sabâhleyin çıkdığında üveği birâderi merkûm Reste ile zevcesi ve Amerika'da bulunan birâderi Boşe'nin zevcesi ve iki oğulları ve iki kızın hâne ve müştemilâtıyla berâber muhterik olduğunu gördüğünü bu mütecâsirlerin kimler olduğunu ve ne sebebden dolayı yakdıklarını bilmediğini ve fakat oradan buradan

mesmû‘âtına nazaran geçen pazar günü kilisede bir kaç kişiyi katletdiği istihbâr kılınan ve kendilerince Amerika'da olduğu zannedilen Dimitri Nikola olacağı hikâye ve lede's-su’âl muhterik-i merkûm Reste Tase [Tale] 'nin kendisinden başka veresesi olmadığını ve kâtil denilen Dimitri Nikola'nın kiliseye geldiği gün kendisi bulunmadığından şahsen görmemiş olduğunu ifâde eyledi.

Gorgi Avram'ın evlâdlığı olduğu haber verilen yirmi yaşlarında Angele Ustoyan'dan keyfiyet soruldukda kendisi vak‘a günü kuşluk zamânında Bitoşe karyesine gidüp ertesi günü kilisede iken babalığı Gorgi Avram'ın hânesiyle muhterik olduğunu haber almakla derhâl gelüp o sûretle müşâhede eylemiş ise de fâ‘illerinin kimler olduğunu ve ne esbâba mebnî yakdıklarını bilmediğini beyân ve lede'l-istîzâh beş gün evvel kilisedeki vukû‘âtdan haberi olmayup ancak hatırlamadığı ba‘zı kimselerden işitmiş olduğunu ve karyeleri halkından Dimitri Nikola'yı iki seneden beri görmediğini söyledi.

Ve İstefo İlya Rado'nun altmış beş yaşlarında Reste İlya Rado dahi bi'l-celb sûret-i mâdde kendisinden istisfâr olundukda yevm-i vak‘ada hânesinde iken komşusu Reste Tase [Tale] 'nin hânesinden dört beş el silâh sadâsı işitmekle çıkup bakdığında mezkûr hânenin yanmakda olduğunu ve orada avcı asker elbiseli gençden teşhîs edemediği sekiz-on şahsın müsellah bulunmakda olduğunu görmekle kendisine de havf târî olarak hânesine kapanup bir tarafa sabâha kadar çıkmadığını ve ferdâsı günü gerek merkûm Reste'nin ve gerek birâderi İstefo İlya'nın ve karyeleri halkından diğer Temelko Tale ile Gorgi Avram'ın ma‘a â’ile ve Nikola Naumçe'nin dahi ancak bir bâb hânesinin muhterik olduğunu gördüğünü ve mütecâsirlerin kim olduğunu bilmediği gibi esbâbını dahi anlayamadığını ifâde ve lede's-su’âl Reste'nin hânesinde gördüğü eşhâs miyânında karyeleri halkından Dimitri Nikola'nın mevcûd olup olmadığının farkında olmadığını ve merkûmun bir kaç gün evvel karyeleri kilisesinde îkâ‘-ı cinâyâtda bulunduğunu işitmiş ise de kendisini görmemiş olduğunu tisyâr eyledi.

Merkûm İstefo İlya'nın oğlu Lazor'un zevcesi Resta Nabuşe dahi getirdilerek kendisinden istîzâh-ı mâdde olundukda vak‘a günü sa‘at tahmînen on bir buçuk râddelerinde üç haftalık çocuğu kucağında olduğu hâlde hâne hâricinde hayvânlara ot ve saman vermekle meşgûl bulunduğu bir sırada elbiseleri asker elbisesine müşâbih gençden, bıyıklı, müsellah yedi-sekiz şahıs gelerek içeriye dühûl ve ba‘dehû bir gürültü hâsıl oldukdan sonra hâneyi ateşlemekde olduğunu görmesiyle ber-takrîb savuşup komşuları Angele'nin hânesine kaçdığını ve önce orada kalup ferdâsı günü mezkûr hânenin ka’in-pederi İstefo ve ka’in-vâlidesi Minko ve ka’in-birâderi Pando ile berâber muhterik olmuş olduğunu gördüğünü ve lede's-su’âl esbâbını bilmediği

gibi beyân etdiği vechile gelen eşhâs asker elbiseli gençden bir takım müsellah adamlar olup kendisi vukû‘-ı havfından böyle dikkat ve teşhîs edememiş olduğu içün eşkâllerini ta‘rîfden âciz bulunduğunu ifâde ve lede's-su’âl kendisi esâsen Voloşine karyeli olduğu içün Dimitri Nikola'nın kim ve nereli olduğunu bilmediğini ve bir kaç gün evvelki kilise hâdisesini işitmiş ise de kendisi bulunmadığı içün vak‘anın dahi sûret-i îkâ‘ından ve mütecâsirlerinden ma‘lûmâtı olmadığını ve zevci Lazor bir sene akdem berây-ı ticâret Amerika'ya gidüp el-ân da orada olduğunu ifâde eyledi.

Temelko Tale'nin hafîdi olup esnâ-yı vak‘ada bi't-takrîb kurtulup kaçabildiği haber verilen yedi-sekiz yaşlarında Lazo veled-i Velyan dahi buldurularak sûret-i hâl kendisine söyletdirildikde o gün akşama yakîn hânelerinde uyumakda iken bir aralık bir gürültü feryâd işitmekle uyandığında â’ileleri miyânında müsellah bir kaç şahsın ona buna hücûm etmekde olduğunu ve onların dahi her biri aman diye ağlamakda olduğu bir sırada bir aralık teyzesi Dafine kendisini kucağına alarak dışarı çıkarup nerdibândan aşağı indirmiş ise de mezbûre orada düşüp kalmağla kendisi dahi yavaş yavaş kaçup vâlidesinin amucası İstefo İlya hânesine ilticâ eylediğini ve ondan sonra ne olduğunu bilmediğini ve gelen müsellah eşhâsın gördüğü adamlardan olmadığı içün bilmediğini ve hâneye geldiklerinde ne söyleşdiklerini dahi işidüp anlamadığını ifâde ve her gûnâ mükerreren vâki‘ olan su’âllere başka bir şey bilmemekde olduğu cevâbında bulundu.

Karye Muhtarı Sotir Gorgi ile a‘zâ Tase Yovançe ve Nedelko Yovan dahi ale'l-infirâd isticvâb olunduklarında bunlardan Muhtar Sotir vak‘a günü kendisi hey’et-i ihtiyâriyye ile berâber beş gün akdem Dimitri Nikola tarafından kilisede îkâ‘ edilen katlin isticvâbı zımnında Manastır'da bulunup ferdâsı gün avdetlerinde keyfiyet-i ihrâkı tesâdüf etdiği Jandarma Onbaşısı Murtaza'dan işitdiğini ve tahkîkâtına nazaran Rum unsurundan olan karye halkını Bulgarlaştırmak vesîlesiyle mezkûr ihrâk ve itlâfın yine merkûm Dimitri Nikola tarafından rüfekâ-yı mechûlesiyle îkâ‘ edilmiş olduğunu ve her ne kadar merkûmu işbu vak‘ada teşhîs eden yoksa da beş gün evvel kilisedeki mezkûr cinâyâtı aynı sebebden merkûm Dimitri Nikola icrâ etmiş olduğu içün bu vak‘anın dahi ânın tarafından vukû‘a getirilmiş olacağını ve hattâ karye halkından yirmi beş-otuz yaşlarında Vasil Hristo ile elli-altmış yaşlarında İstefo İlya şano'nun dahi eşkıyâ-yı merkûmûn tarafından alınup berâberlerinde götürdüklerini vereselerinden işitdiğini ve fakat şakî-yi merkûmûnun kimler olduğunu teşhîs edemediklerini söylediklerini ve ne içün alup götürdüklerini bilmediklerini ve merkûmân el-ân avdet etmemiş olduklarını ifâde ve lede's-su’âl şakî-yi merkûm Dimitri Nikola berây-ı ticâret iki sene akdem Amerika'ya gidüp avdetinden ise ma‘lûmâtları olmadığını ve kendileri merkûmu Rum tanımakda olup mu’ahharan

Bulgar âmâline hıdmet etmesi esbâbını dahi bilmediğini ve kendisi kilise hâdisesinde karyede jandarma ve tahsîldârla berâber tahsîlât ile meşgûl olup kilisede bulunmadığı içün kendisini görmemiş olduğunu beyân ve lede'l-istîzâh sâ'ir hâneleri ve başka kesânı ihrâk etmeyüp de ma'lûmü'l-esâmî eşhâs ve hânelerine ta'arruz etmelerinin dahi hikmetini bilmediğini der-miyân eyledi.

A'zâ Tase Yovançe dahi Muhtar Sotir'in ifâdesi vechile berây-ı isticvâb Manastır'da bulunup vak'ayı avdetlerinde görüp işitdiği ve mütecâsirler hakkında hiç bir kimse tarafından ma'lûmât alamamış ise de zan ve tahmînlerine nazaran üç-dört gün evvelki pazar günü kilisede bir kaç eşhâsı Bulgar etmek maksadıyla alenen katl u itlâf eden ve karyeleri halkından olup iki sene evvel Amerika'ya azîmetle avdet etmiş olan ve kendilerince Rum bilinen Dimitri Nikola olacağını ve çünki kilise vak'asında kendisi hâzır bulunup gerek akîb-i vak'ada ve gerek bu kerreki müstantık huzûrunda vâki' olan isticvâbında dahi ber-tafsîl anlatdığı üzre merkûm Dimitri Nikola mezkûr pazar günü müsellahan kiliseye gelüp "*Niçin Bulgar olmuyorsunuz* !" dedikden sonra kilisede karyeleri halkından Tole Bojin ile Lazondan, Körçe Naumçe ve Hriste Körçe'nin katl u itlâf ile savuşduğunu re'yü'l-ayn gördüğünü beyân ve lede's-su'âl merkûmu ârız olan havfından ve merkûmun müsellah bulunmasından cürmün vukû'unu men' ve kendisini der-dest edememiş olduklarını tizkâr eyledi.

Diğer A'zâ Nedelko Yovan dahi berây-ı isticvâb Manastır'da bulunduğundan bahsile vak'ayı avdetinde görüp işitmiş olduğunu ve mütecâsirler kimler olduğunu bilmediğini ve mesmû'âtına nazaran geçen pazar günü kiliseye gelüp bir kaç kişiye Bulgar olmamalarından nâşî katl u itlâf eylediğini söyleyen ve iki seneden beri Amerika'da zannedilen Dimitri Nikola ile avenesi olacağını söyledi.

Eşkıyâ-yı merkûme tarafından götürüldüğü haber verilen Vasil Hristo'nun anası Besire nâm hâtûn celb ile oğlunun nerede olduğu ve kimler tarafından ne sûretle ve ne esbâba mebnî götürüldüğü soruldukda, alup götürenleri kendisi görmeyüp ancak ihrâkın vukû'u günü yortu münâsebetiyle komşularını berây-ı ziyâret öğleden sonra hânelerinden çıkup bir daha avdet etmediğini ve el-yevm nerede olduğunu bilmediğini ve merkûm Vasil Hristo'nun zevcesi Lenka dahi aynı ifâdeyi tekrârla hiç bir şeyden ma'lûmâtları olmadığını söyledi.

İstefo İlya'nın kerîmesi Sofko dahi bi'l-celb pederi hakkında aynı su'âl kendisine îrâd olundukda, kendisi hânesinde çocuğu ile meşgûl bulunduğu sırada ikindiden sonra kapudan ba'zı eşhâsın çağırması üzerine çıkup gitmiş ise de bir dahi avdet etmediğini ve nereye gitdiğini ve çağıranların kimler olduğunu bilmediğini beyân ve

celbedilen mezbûrenin zevci Angele Tase dahi yevm-i mezbûrda koyunlarıyla berâber kırda bulunup avdetinde zevcesi mezbûre Sofko merkûm İstefo İlya hakkında kendisini de aynı ifâdede bulunduğu ve kendisinin hiç bir şeyden ma‘lûmâtı olmadığını söyledi.

Karye Papası İstoyan'dan dahi sûret-i vak‘a soruldukda, yevm-i mezbûrda sa‘at on biri geçdiği sıralarda hânesinde mütâla‘a ile meşgûl olduğu bir sırada kerîmesi nezdine gelerek karye dâhilinde bir takım silâhlar atılmakda olduğunu haber vermekle kendisi dahi derhâl dışarıya çıkup bakdığında asker kıyâfetinde boz elbiseli müsellah beş-altı kişinin köyün kenârından ve Temelko Tale'nin hânesi cihetlerinden tüfeng atarak karyenin şark cihetine ve ya‘ni İstefo ve Reste ve Gorgi ve Nikola'nın hâneleri cihetlerine doğru geçmekde olduklarını ve bir tarafdan dahi Temelko Tale'nin hânesi yanmakda olduğunu görmesiyle eşkıyâ olduklarını anlıyarak vukû‘-ı havfından hâneye kapanup çıkmamış olduğunu ve gece sa‘at iki râddelerinde Negoçan karakol kumandanı olan onbaşı ma‘iyyet-i efrâdı ile vürûd edüp bir kaç hânenin muhterik olduğunu onlardan ol vakit haber alabilmiş ve ferdâsı günü kendisi dahi çıkup köyü gezüp dolaşdığında ma‘lûmü'l-esâmî eşhâs ile hânelerinin muhterik ve Karane veledet-i Nedelko'nun dahi mecrûhen maktûl düşdüğünü gördüğünü ve mütecâsirlerinin kimler olduğunu teşhîs edemediği cihetle bilmiyorsa da ancak geçen pazar günü kilisede icrâ-yı âyîn etmekdeler iken sabâhleyin sa‘at üç-dört raddelerinde karyeleri halkından avcı askeri elbisesiyle mülebbes ve müsellah Dimitri Nikola bi'l-vürûd "*Niçün Bulgar olmuyorsunuz* !" diyerek hâmil olduğu manliher tüfengi kurşunuyla Tole Bojin ve Lazondan ve Körşe Naumçe'yi ve Hristo Anastas'ı cerhile savuşup gitdiğini ve hâlbuki kendileri merkûmu Rum tanıdıkları gibi iki sene akdem de berây-ı ticâret Amerika'ya gitmiş olduğundan el-ân da orada zannedüp avdetinden ma‘lûmâtları olmadığını ve fi'l-vâki‘ merkûmun bir iki ay evvel avdetle Florina cihetlerine çıkdığı mesmû‘ları olup ve fakat köylerine gelmediği içün kendilerince hâsıl olan şübhe üzerine merkûmun pederi Nikola'dan kendisinin vürûd edüp etmediğini ve karyelerine gelmemesinin esbâbını sorduklarında henüz gelmediğini ve avdetinde bi't-tab‘ karyelerine geleceğini ve aksi bir maksadla gelüp de etrâfda gezdiğini zannetmemekde olduğunu söylediğini ve hâlbuki merkûmun mesmû‘âtları vechile avdet ve ânifü'l-beyân kiliseye dahi girüp mezkûr cinâyâtı îkâ‘ etmiş olduğunu ve işbu ihrâk ve itlâf husûsunun dahi merkûm Dimitri Nikola ile avenesi tarafından îkâ‘ edilmiş olacağını ve ihtimâl el-yevm de Buf ve Kalnik cihetlerinde gezüp dolaşmakda olduğunu ifâde ve beyân eyledi.

Bu sırada Doktor Avramaki Efendi muhterik olanlardan İstefo İlya Rado'nun cesedinin bir dereceye kadar mu‘âyenesinin mümkin görülmekde olduğunu beyân

eylemekle cesed-i mezkûr meydâna çıkartdırılarak etrâfıyla mu‘âyene edildikde merkûmun boğaz ve karın etleri kavrulmuş ise de boğazının sol çenesi altında bıçak yarası ile yanmış kan pıhtıları görülmesine nazaran âlet-i kâtı‘a ile cerh ve katledildikden sonra hânesi derûrunda muhterik olmuş olması dahi vârid-i hâtır bulunduğunu ve diğerlerinin dahi bu minvâl üzere icrâ edilmiş olacağına yakîn hâsıl edildiğini beyân eyledim.

Karane bint-i Nedelko'nun sûret-i cerh ve katline ve Lazor Velyan nâm çocuğun ifâde ve îzâhına nazaran muhterik olanların kable'l-ihrâk cerh ve katledilmiş olmaları hakkındaki doktor efendinin mütâla‘ası te’eyyüd etmekde ve sûret-i cereyân-ı tahkîkâta nazaran dahi vak‘a-i mü’ellime-i mezbûrenin münâferet-i milliyye dolayısıyla beş gün evvelki pazar günü kilisede îkâ‘-ı cinâyetle de el-yevm hâl-i şekâvetde bulunduğu istidlâl kılınan Dimitri Nikola ve avenesi tarafından îkâ‘ edilmiş olduğu anlaşılmakda ve şimdilik şâyân-ı tahkîk başka bir cihet görülememekde olmağla tahkîkât-ı vâkı‘ayı mutazammın işbu zabıt varakası hâzırûna bi'l-kırâ’e mündericâtı berâberen taht-ı tasdîk ve imzâya aldırıldı.

Cerh ve Katl edildikden Sonra İhrâk

Olunan Kesân

İsmi	Sinni
Reste Tase [Tale]	48
zevcesi Anna	45
oğlu Dime	12
oğlu Angele	1
kızı Sofya	7
kızı Poya	5
birâderinin zevcesi İzvezda	40
İstefo İlyara	50
zevcesi Minka	45
oğlu Pando	10
Gorgi Avram	40
vâlidesi Kato	60
zevcesi Modo	35

Katl

İsmi	Sinni
Karana kadın	40

Muhterik

İsmi	Sinni
Bojin Tale	—
zevcesi Velika	58
kerîmesi Dafine	32
kerîmesi Marov	27
Dafina'nın oğlu Dimitri	7
Dafina'nın oğlu Gorgi	4
Dafina'nın oğlu Alekso	1
Restana kadın	30
oğlu Trayçee	11
oğlu Pando	3

Gâ’ib

İsmi	Sinni
Vasil Hristo	30
İstefo İlyas Dağa kaldırılmış	–

*	**Kadın**	**Erkek**	**Çocuk**	**Yekûn**
Cerh ve katl edildikden sonra ihrâk olunan kesân	5	3	5	13
Muhterik	4	1	5	10
Katl	1	0	0	1
Gâ'ib	0	2	0	2
Yekûn	**10**	**6**	**10**	**26**

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 28

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Dragoş cinâyet-i azîmesini îkâ‘ eden Yunan eşkıyâsından Kapudan Yorgi Kostantin Kamilakis ile üç nefer avenesinin hayyen der-destleri emrinde gayretleri meşhûd olmasına mebnî birer kıt‘a nişân-ı zîşân ile taltîfleri 29 Kânûn-ı Sânî sene [1]323 târih ve bin iki yüz yetmiş altı numaralı arîza-i çâkerî ile arzolunan Mülâzım-ı Evvel şevki ve Mülâzım-ı Sânî Musa ve Kazım efendilerin tesrîrleri esbâbının istikmâli bu kerre Florina Kâ'im-i makâmlığı'ndan te'kîden iş‘âr olunmağla îfâ-yı muktezâsı husûsuna müsâ‘ade-i celîle-i dâver-i efhamîleri şâyân buyrulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 17 Safer sene [1]32[6] ve
Fî 8 Mart sene [1]324

Manastır Vâlîsi
Bende
Hıfzı

* Bu tabloda bulunan rakamlar orijinal belgede da¤›n›k olarak bulunmaktad›r.

BOA. TFR. 1 MN. 121/12084

128

MEZHEP AYRILIĞI YÜZÜNDEN İKİ BULGAR'IN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Mezhep anlaşmazlığından ötürü iki Bulgarı öldüren Kaptan Kurakas çetesine mensup Rum eşkiyasının takip edildiği, bu gibi olaylara meydan verilmemesi için suçluların hemen yakalanması, içlerinden birisinin bile kaçmasına izin verilmemesi.

12 Nisan 1908

Makâm-ı Ser‘askerî
Mektûbî Kalemi

Rumeli-i şarkî'de kâ’in Kavaklı karyesi ahâlîsinden yirmi dokuz kişinin hatt-ı imtiyâzı esnâ-yı mürûrlarında der-dest olunarak ale'l-usûl hükûmet-i mahalliyyeye teslîm edildiği.

Eşkıyâ tarafından Glancoz(?) mer‘âsından dağa kaldırılmış olan Çelko'nun fidye-i necât ahzıyla salıverildiği ve ma‘a-mâ-fîh merkûmun câlib-i iştibâh görülen ahvâline mebnî iktizâsının icrâsı vilâyete yazıldığı İkinci Ordu-yı Hümâyun Kumandanlığı'ndan Köprülü mıntıkasında vâki‘ Urufça karyesinin asâkir-i şâhâne müfrezeleri tarafından ablukası esnâsında tertîb edilen pusuya tesâdüf eden eşirrâdan re’îs-i eşkıyâ olması melhûz bulunan yabancı bir şahsın meyyiten der-dest edildiği ve rüfekâsının tâ‘kib ve tenkîlleri esbâbına tevessül olunduğu.

Ormanda ihtitâb ederler iken Malisyalı(?) iki şahıs tarafından dağa kaldırılan Deçan(?) Manastırı hademesinden üç kişinin sâlimen tahlîs ve bu gibi ahvâl-i gayr-i marziyyenin men-i tekerrürü vesâ’ilinin istikmâli Ferîk şemsi Paşa'ya teblîğ kılındığı.

Arnavud eşkıyâsından Çercis'in rüfekâ-yı mefsedetinden Kıbtî Anastaş'ın bu kerre silâhsız olduğu halde der-dest olunduğu Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyeti Vekâletinden.

Karaferyeli iki Bulgarı münâferet-i mezhebiyye sâ’ikasıyla katle ictisâr eden esb-süvâr üç Rum şakîsinin sevk ve ihrâc olunan müfrezeler tarafından ta‘kîb edilmekde bulunduğu ve maktûllerden birinin üzerine konulan varakadan

mütecâsirînin Kapudan Kurakas(?) çetesine mensûb olduğu anlaşıldığı Selânik Vilâyeti'nden gelen telgrafnâmelerde izbâr kılınmış ve irâdât-ı mübelliga ve ta‘lîmât-ı seniyye mukteziyât-ı âliyyesine tevfîkan hâdisât-ı ma‘rûza mütecâsirîninin kemâl-i şiddet ve fa‘âliyetle ta‘kîb ve tenkîllerine müsâra‘at olunarak içlerinden bir ferdinin bile firârına ve bu gibi ahvâl-i gayr-i marziyyenin tekerrürüne meydân verilmeksizin be-heme-hâl der-dest ve istîsâlleri vesâ’il-i kaviyyesinin istikmâli ve Malisya'ya(?) götürülen üç şahsın da sâlimen ve seri‘an tahlîsi zımnında iktizâ-yı hâlin îfâsı lüzûmunun îcâb edenlere teblîği ve Bâb-ı Âlîye ma‘lûmât i‘tâsı der-dest bulunmuş olduğunun arzına ibtidâr kılındı. Ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l emrindir.

Fî 10 Rebî‘ü'l-evvel sene [1]326
Fî 29 Mart sene [1]324

Ser‘asker
Bende
Rıza

BOA. Y. MTV. 308/63

SELÂNİK'TE RUM KOMİTESİNİN EMELLERİNE KARŞI GELEN RUM ATANAŞ NİKOLA'NIN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Selânik'te Dirmil ahalisinden ve Rum cemaatinden Atanaş Nikola'nın, Rum komitesi emellerine karşı hareketlerde bulunmasından dolayı aynı köyün muhtarı ile ihtiyar heyeti azâsının teşvikiyle Andon Tanaş tarafından katledildiği.

17 Mayıs 1908

Telgrafnâme
Selânik
Mahallî Numarası: 10407

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

1 Mayıs sene [1]324 târîhlü telgrafnâme-i çâkerîye ilâvedir.

Dirmil ahâlîsinden ve Rum cemâ‘atinden maktûl Atanaş Nikola'nın Rum komitesi âmâline muhâlif harekâtda bulunmasından dolayı karye-i mezkûre muhtarı Dimitri Karamoşaka ile hey’et-i ihtiyâriyye a‘zâsından Vasil Libaho'nun eser-i

teşvîkiyle karye-i mezkûreli Andon Tanaş Beruşa tarafından katlolunduğu ve merkûmûnun der-dest olunarak cihet-i adliyyeye teslîm kılındıkları berây-ı ma‘lûmât arzolunur. Fermân.

Fî 4 Mayıs sene [1]324

Selânik Merkez Kâ’im-i makâmı

Sırrı

BOA. TFR. 1 SL. 183/18267

130

İKİ YÜZ KİŞİLİK RUM ÇETESİNİN GÖRİCE'NİN KOSTİC KÖYÜNE TAARRUZLA BULGAR AHALİYİ KATLEDEREK KÖYÜ YAKTIKLARI

Görice'nin Behlişta nahiyesine bağlı Kostic köyüne taarruz eden iki yüz kişilik Rum çetesinin ikisi kadın olmak üzere altı Bulgar'ı katlettikleri ve üç Bulgar'ı da yaraladıkları ayrıca köyde on bir hâne, bir dükkan, yirmi samanlığı yaktıkları.

29 Mayıs 1908

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret
Âmedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
828

Evvelki gece iki yüz kişilik bir Rum çetesi Görice sancağına merbût Behşine [Behlişta] nâhiyesi muzâfâtından Bulgar ahâlî ile meskûn Kostic karyesine ta‘arruz ederek ve dört tarafdan köylere ateş verilerek on bir hâne ile bir dükkân ve yirmi dört bâb samanlık ihrâk ve dördü erkek ve ikisi kadın olmak üzre altı nüfûs katl ve üç nüfûs cerh eyledikleri ve civârda bulunan jandarma ve askerî müfrezeleri ta‘kîbe şitâb etmişler ise de kuvvetlerinin cüz‘iyyetinden dolayı eşkıyânın tenkîli mümkün olamayarak yalnız bir maktûl terk etdikleri hâlde firâr etmiş oldukları mahallinden bildirilmesi üzerine civâr kazâlara i‘tâ-yı ma‘lûmât ve icrâ-yı ta‘kîbât olunduğunu mutazammın Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettişliği'nden vârid olan telgrafnâme leffen arz u takdîm kılınmış ve eşkıyâ-yı merkûmenin kısm-ı a‘zamı yerliden olmasına nazaran icrâ-yı tahkîkât ve ta‘kîbât olunması lüzûmu cevâben müfettişliğe yazılmışdır. Efendim.

Fî 27 Rebî‘ü'l-âhir sene [1]326

Fî 15 Mayıs sene [1]324

Sadr-ı a‘zam
Ferîd

BOA. Y. A. HUS. 521/150

131

ZİHNE'NİN KIRLIKOVA KÖYÜNDE BEŞ BULGAR ÇOBANIN RUM ÇETESİ TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ VE CESETLERİNİN PARÇALANDIĞI

Siroz'un Zihne kazasının Marlukovo [Kırlıkova] köyü ahalisinden on Bulgar çobanın hayvanlarını Bozdağ eteğindeki çayırlara götürdükleri sırada onbeş-yirmi Rumdan oluşan bir çetenin saldırısına uğradığı, dördü çocuk beş kişinin katledilip bir kişinin yaralandığı, katledilen çobanların cesetlerinin vahşice parçalandığı; ayrıca Rum İhtilâl Komitesi'nin Siroz kazasının kuzeyindeki Bulgar köylerine saldırı hazırlıkları içinde olduğunun tespit edildiği.

6 Haziran 1908

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Vilâyât-ı Mümtâze ve
Muhtâre Kalemi
Aded: 165

Rumeli Vilâyât-ı Selâse-i şâhânesi Müfettişliği Cânib-i Vâlâsına

Devletlü efendim hazretleri,

Marlukovo [Kırlıkova] karyesi ahâlîsinden on nefer Bulgar çobanın Bozdağ eteğindeki mer‘âda bulundukları sırada on beş-yirmi Rumdan mürekkeb bir çete tarafından vahşiyâne bir sûretde beşinin telef ve birinin cerholunduğuna ve Siroz dâhilinde bulunan Rum komitesinin Bulgar sâkin olan kurâya çeteler sevkiyle ta‘arruz niyetinde bulunduğuna dâ’ir ihbârnâmenin sûret-i mütercemesi leffen savb-ı devletlerine irsâl kılınmağla tahkîkât-ı lâzıme icrâsıyla rivâyât-ı vâkı‘a mukârin-i sıhhat olduğu takdîrde mütecâsirlerin ahz ve istîsâliyle haklarında terettüb eden mücâzât-ı kânûniyyenin icrâ ve sükûn ve âsâyiş-i mahalliyyenin muhâfaza ve idâmesine i‘tinâ ve dikkat olunmak üzre îcâb edenlere vesâyâ-yı ekîde îfâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm olundu. Efendim.

Fî Gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 1326 ve
Fî 18 Mayıs sene 1324

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Ferîd

şehr-i hâlin dördüncü günü Zihne kazâsı muzâfâtından Kırlıkova karyesi ahâlîsinden ve Bulgarlık dâ‘iyesinde bulunanlardan sekiz-on şahıs Bozdağı'nın Hraçne çayırlarında hayvân ra‘y etmekdeler iken bir Rum çetesi tarafından dûçâr-ı ta‘arruz olarak içlerinden on üç-on dört yaşlarında bulunan dört çocukla elli beş yaşlarında bir şahıs ki cem‘an beş katl ve Pavla nâmında biri cerhedilmiş ve mütecâsirler cinâyeti îkâ‘ı müte‘âkib Siroz'un Devişne karyesi cihetine firâr eylemişlerdir.

İcrâ edilen tahkîkâta nazaran fâ‘illerin; mecrûh Pavla'yı evvelce de cerhederek şekâvete sülûk eyliyen karye-i mezbûreli Rum cemâ‘atinden Kosta Hristo ve Yovan Nikola ve rüfekâsı olduğu ve merkûm Kosta'nın birâderi Dimitri'nin delâletiyle îkâ‘ edildiği anlaşılarak maznûn Dimitri der-dest ve cihet-i adliyyeye tevdî‘ olunmuşdur. Fermân.

Fî 24 Mayıs sene[1]324

Fî 24 Mayıs sene [1]324

Sadâret-i Uzmâya

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan 18 Mayıs sene [1]324 târihli ve 165 numaralı tahrîrât-ı sâmiyye-i Sadâret-penâh[î]lerine arîza-i cevâbiyyedir.

şehr-i hâlin dördüncü günü Zihne kazâsına tâbi‘ Kırlıkova karyesi halkından ve Bulgarlık iddi‘âsında bulunanlardan sekiz-on şahıs Bozdağı civârındaki çayırlarda hayvân ra‘y etmekdeler iken bir Rum çetesinin ta‘arruzuna dûçâr olarak içlerinden on üç-on dört yaşlarında bulunan dört çocukla elli beş yaşlarında bir şahsı itlâf ve diğer birini cerh ile firâr eyledikleri evvelce mahallinden iş‘âr olunduğu gibi icrâ kılınan tahkîkâta nazaran mütecâsirlerin mecrûh Pavla'yı evvelce de cerhederek şekâvete sülûk eyliyen yine Kırlıkova ahâlîsinden ve Rum milletinden Kosta Hristo ve Yovan Nikola ile rüfekâsı olduğu ve şu cinâyetin merkûm Kosta'nın birâderi Dimitri'nin delâletiyle îkâ‘ edildiği anlaşılarak merkûm Dimitri der-dest ve cihet-i adliyyeye teslîm edilmiş ve diğerlerinin de taharrî ve ta‘kîblerine devâm etdirilmekde bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i sâmî-i fahîmâneleri buyruldukda.

24 Mayıs sene [1]324

Siroz Mutasarrıflığı Cânib-i Behiyyesine

Mayısın dördüncü günü Kırlıkovalı çobanlar hakkında Rum eşkıyâsı tarafından vukû'a gelen ta'arruzdan bâhis ve ba'zı ihbârâtı hâvî varaka sûret-i mütercemesinin gönderildiğine dâ'ir şeref-vârid olan 18 Mayıs sene[1]324 târihli tahrîrât-ı sâmiyye-i Sadâret-penâhînin sûreti bâlâya nakl ve mezkûr varaka ve müterceme sûreti de leffedilmekle ta'kîbât-ı câriyyenin teşdîdiyle mütecâsirlerin tamâmen ve serî'an der-destleri ve inzibâtca takviye-i tedâbîr edilmesi tavsiye olunur.

Bâb-ı Âlî
Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ
Vilâyât-i Mümtâze ve
Muhtâre Kalemi

İhbârnâmenin Sûret-i Mütercemesidir.

Marlukovo [Kırlıkova] karyesi ahâlîsinden on nefer Bulgar çoban, öküzlerini Bozdağ eteğindeki mer'âya götürdükleri sırada on beş-yirmi Rumdan mürekkeb bir çete üzerlerine hücûm ederek içlerinden beşini telef ve birini cerhetdikden sonra firâr etmişlerdir. Maktûlîn [ve] mecrûhdan üçü on-on iki ve biri on beş-on altı ve diğeri de altmış yaşlarındadır. Bî-çârelerin cesedleri vahşiyâne bir sûretde parça parça edilmişdir. Siroz'daki Rum İhtilâl Komitesi kazâ-yı mezkûrun şimâlinde kâ'in Bulgar köylerine çeteleri ma'rifetiyle bir ta'arruz icrâ etmek niyetinde bulunuyormuş. Hattâ Bulgar çobanların katli keyfiyeti bu bâbdaki planın bir mukaddimesi imiş. Kurâ-yı mezkûrenin muhâfazasına â'id tedâbîr-i mü'essirenin iktizâ eden me'mûrîn tarafından ittihâzı esbâbının istikmâli lüzûm-ı âcil tahtındadır.

BOA. TFR. 1 SL. 185/18477

132

RUM EŞKİYASININ LESKOFÇA KÖYÜNE SALDIRARAK ÇOK SAYIDA EV İLE SAMANLIK YAKIP HAYVAN VE İNSANLARI KATLETTİKLERİ

Florina'nın Leskofça köyüne taarruz eden Rum eşkiyasının; 10 hâne, 22 samanlık yakıp çok miktarda inek, merkep ve domuz öldürdükleri gibi bir kişiyi katledip iki kişiyi de yaraladıkları ve haberleşmeyi önlemek için Florina-Noska telgraf hattını kestikleri.

22 Haziran 1908

Telgrafnâme
Florina
Mahallî numarası: 1710

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Sabahki telgrafnâme-i çâkerîye lâhikadır. Leskofça karyesine ta‘arruz eden Rum eşkıyâsının on hâne ve yirmi iki samanlık ihrâk ve otuz re’s inek ve merkeb ve canavar itlâf ve bir erkek katl ve iki kadın cerh ve ihbârât ve istihbârâtı men‘ ile ta‘kîbâtı işkâl maksadıyla Florina-Noska telgraf hattını kat‘ etdiği ve Baniçe Müfreze-i Askeriyyesi'nin eşkıyânın firârından yarım sâ‘at sonra karyeye yetişdiği tahkîkat ve keşfiyât-ı vâkı‘adan anlaşılmış olmağla ve ta‘kîb içün müte‘addid müfrezeler çıkarılmış olmağla ma‘rûzdur.

Fî 9 Haziran sene [1]324

Kâ’im-i makâm
Satlı(?)

BOA. TFR. 1 MN. 171/17004

133

SİROZ'UN NİGRİTA NAHİYESİ MÜDÜRÜ MİNA ZOGRAF EFENDİ'NİN EVİNE RUM EŞKİYASI TARAFINDAN SİLAHLI SALDIRIDA BULUNULDUĞU

Siroz'daki Nigrita Nahiyesi Müdürü Mina Zograf Efendi'nin evine iki yüz silah ve üç bomba ile yapılan saldırı sonucu karısının yaralandığı, baldızının da öldüğü, bu saldırıyı Mina Zograf Efendi'nin sadâkatinden memnun olmayan Rum eşkiyasının gerçekleştirdiğinin anlaşıldığı.

14 Temmuz 1908

Telgrafnâme
Siroz
Mahallî Numarası: 12391

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Bu gece sâ‘at üç râddelerinde Nigrita Nâhiyesi Müdîri Mina Zograf Efendi'nin ikâmetgâhına civârındaki hânelerden iki yüz kadar silâhla üç bomba atılarak yarım sa‘at devâm eden yaylım ateş netîcesinde zevcesinin ağır sûretde mecrûh ve baldızı

yirmi üç yaşlarında Tasude'nin maktûl düşdüğü, şimdi mûmâ-ileyhden vârid olan tahrîrâtdan anlaşılmasıyla tahkîkât ve taharriyât-ı lâzımenin icrâsı zımnında me'mûrîn-i â'idesi mahalline i'zâm kılındığı gibi fırka kumandanlığına da teblîğât-ı mukteziyye îfâ olunmuş ve işbu hâdise-i cinâ'iyye Mina Efendi'nin hıdemât-ı sâdıkânesinden memnûn olmayan Rum eşirrâsı tarafından îkâ' edildiği kaviyyen ma'lûm bulunmuş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Temmuz sene [1]324

Siroz Mutasarrıfı
Reşid

BOA. TFR. 1 SL. 191/19040

134

MANASTIR'IN BULGAR KÖYLERİNDEN RİBARÇA'YA SALDIRAN RUM EŞKİYANIN OTUZ KİŞİYİ KATLETTİKLERİ

Manastır'da halkı Bulgar olan Ribarça karyesine gece taarruz eden Rum eşkiyasının otuz kişiyi katledip, birçok evi yaktıkları; bu işi yapan Rum eşkiyalarının taarruzdan önce ve sonra civardaki Rum köylerinden yardım aldıklarının anlaşıldığı.

20 Temmuz 1908

Telgrafnâme
Manastır
Mahalî Numarası: 20824

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Merkeze merbût ve sekenesi Bulgar cemâ'atine mensûb bulunan Ribarça karyesine bu gece sa'at üç buçuk râddelerinde bir çete Rum eşkıyâsı ta'arruz ederek bir çok hâneler ihrâk ve karye-i mezkûre ashâb-ı alâkasından Manastırlı Ahmed

Efendi'nin kulübesinde ikâmet etmekde bulunmuş olan Bayram Kahya'nın zevcesi Gülüşâh Hâtûnla ahâlî-i karyeden erkek-kadın olmak üzre otuza karîb nüfûsu katl ve firâr eyledikleri ve ta‘kîbât ve tahkîkâta tevessül olunduğu ma‘rûzdur. Fermân

Fî 6 Temmuz sene [1]324

Merkez Kâ’im-i makâmı

Hakkı

şifre Telgrafnâme-i Sâmî

Mahallî Numarası: 1882,

C. [Cevâb] 6 Temmuz sene [1]324.

Rum eşkıyâsının otuz kadar nüfûsu katl ve birçok hâneleri ihrâk eylemek derecesinde azîm bir hâdise-i cinâ’iyye îkâ‘ına fırsat bulmaları bâ-husûs şu sırada pek ziyâde sû’-i te’sîrâta sebebiyet verdiği süferâdan ba‘zılarının ifâdâtından anlaşıldığından mütecâsirlerin behemehâl der-destleri zımnında teblîgât ve teşebbüsât-ı lâzımenin îfâ ve netîcesinden ma‘lûmât i‘tâsı muntazardır.

Fî 7 Temmuz sene [1]324

7 Temmuz sene [1]324

Manastır Vilâyet-i Aliyyesine

Müsta‘cel

Ribarça karyesindeki cinâyet-i fâhişeyi icrâ eden Rum eşkıyâsının karye-i mezkûreye azîmetle firârları esnâda civârdaki Rum köylerinde kalması ve Rum köylülerden kendilerine mu‘âvenet edenler bulunması melhûz olduğundan bu cihetin dahi jandarma zâbitânı ve me’mûrîn-i hükûmet ma‘rifetleriyle serî‘an tahkîk etdirilerek eşkıyânın hangi köylere uğrayup mu‘âvenet gördükleri anlaşılırsa o köylerin mu‘teberânı taht-ı tevkîfe alınarak isimlerinin iş‘ârı mütemennâdır. Efendim.

BOA. TFR. 1 MN. 174/17315

135

TIRHALA'DA BİR ULAH TÜCCARININ YUNAN ASKERLERİ TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

Kranyalı Tagi Gözela adlı Ulah tüccarın Yunanistan'a giderken hudud civarındaki Yunan askeri tarafından, Ulah taraftarı olduğu gerekçesiyle dövüldüğü, oradan Malakas köyüne götürülerek işkence edildiği ve daha sonra Tırhala'da hapsedildiği ve işkence ile öldürüldüğü.

9 Aralık 1908

Telgrafnâme

Grebene

Mahallî Numarası: 4045

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Geçen Teşrîn-i Evvel'in gâyesinde Kranyalı Tagi Gözela nâmında Ulah cemâ‘atinden bir kirâcı Yunanistan'a giderken hudûd civârında Yunan efzûn askeri tarafından der-destle Ulah tarafdârı olduğu bahânesiyle karagollarında tevkîf ve şiddetli darbetdiklerini ve sonra Malakas karyesine götürerek orada da işkence edüp ba‘dehu Tırhala['ya] nakl ve habshâneye ilkâ ile envâ‘-ı eziyet ve işkence ile hayâtına hâtime çekildiği Kranya muhtarı tarafından gelen bir mektûba atfen jandarma kumandanlığından bâ-jurnal bildirilmiş olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 26 Teşrîn-i Sânî sene [1]324

Grebene Kâ’im-i makâmı
Lütfi

BOA. TFR. 1 MN. 182/18132

136

MANASTIR'DA HALKININ BÜYÜK ÇOŞUNLUŞU BULGAR OLAN DİHOVA KÖYÜ AHALİSİ TARAFINDAN YAPTIRILAN MEKTEBİN RUM TARAFTARLARIN ZORBALIŞIYLA KAPATILDIĞI

Manastır'da, halkının büyük çoğunluğu Bulgar olan Dihova köyü ahalisinin para ve malzeme yardımı ile inşa edilen mektep ve ona bağlı iki hânenin azınlıkta bulunan Rum taraftarların beş talebesine tahsis edilmesi üzerine Eksarhhâne mensubu olan elli kadar Bulgar çocuğunun eğitim ve öğretimden mahrum bırakılmış olduğu, daha sonra Bulgar mektebi olarak kullanılmaya başlanan hânelerden birinin ise Rumların itirazı ve zorbalığıyla kapılarına kilit vurulduğu; Eksarhhâne'ce yapılan şikayet üzerine Manastır Vilayet Meclisi İdaresince alınan kararla adı

geçen mekteb, kilise, kabristan ve diğer akaratın Meclis-i Mebusan'ın açılışına kadar Rum taraftarların elinde kalmasının kararlaştırılmasıyla Eksarhhâne mensubu Bulgarların mezheplerinin gereğini yerine getiremeyip, haklarına taarruz edilmekte olduğunu ifade eden Bulgar Eksarhlığı'nın dilekçesi üzerine tahkikat yapılması gerektiği.

20 Aralık 1908

Eksarhhâne-i Millet-i Bulgar

Aded: 1728

Huzûr-ı Sâmî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Ma‘rûz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki,

Manastır Vilâyeti dâhilinde Dihova karyesinde kâ’in olup bi'l-cümle karye ahâlîsinin çalışması ve i‘anât-ı nakdiyyesiyle vücûda getirilen mekteb ve ona merbût iki bâb hâne ekalliyetde bulunan Rum tarafdârların yalnız beş nefer talebesine hasr edilmiş ve ekseriyeti teşkîl eden eksarhhâne mensûbînin[in] kırk elli Bulgar talebesi ta‘lîm ve terbiyeden mahrûm kalmış olduğundan mezkûr iki hâneden biri Bulgar mektebi ittihâz edilerek ta‘yîn olunan Bulgar mu‘allimi derslerine mübâşeret eylemiş ise de şu hâlden memnûn olmayan Rum tarafdârların ma‘iyyetlerinde iki müsellah Türk olduğu hâlde cebren ve bi gayr-i hakkın Bulgar mektebine duhûlüyle kapu ve pencerelerini mıhlamışlar ve dört nefer jandarma ile tahte'l-hıfz Manastır'a getürüldüğü ve ba‘de'l- istintâk sebîli tahliye edilmiş ise de karye-i mezkûredeki kilise ve mekteb ve onlara merbût akârâtı Rum tarafdârlarına a‘id bulunduğuna ve oraya gidüp mekteb küşâd etmemesine dâ’ir ihtârât ve tenbîhât icrâ edildiği ve eksarhhâneye mensûb karye ahâlîsi mektebe eşedd-i ihtiyâcları bulunduğundan ve küşâdı hakkında hiç bir mahzû[r] bulunmadığı[nı] görmelerinden mekteb-i mezkûru yeniden küşâd etmişler ve fakat tedrîsâta mübâşeret olundukda Rum tarafdârların i‘tirâzât ve iftirâları üzerine karye-i mezkûre Bulgar ahâlîsinden Georgi veled-i Damçe ve Hristo veled-i Naumce ve Dilyan veled-i Tase nâm kimesneleri polis ma‘rifetiyle Manastır'a i‘zâm edilerek ba‘de'l-istintâk tahliye-i sebîlleri icrâ kılınmış ise de bu esnâda Rum tarafdârları mekteb ittihâz edilmiş olan mezkûr hâneyi yine seddederek eksarhhâne mensûbîni gerek mekteb ve gerek kadîm mezârlarından keff-i yed etmek üzre vukû‘ bulan ihtârât ve tehdîdât üzerine karye-i mezkûre eksarhhâne mensûbîni ve mahallî Bulgar metropolidhânesi tarafından hükûmet-i mahalliyyeye şikâyet olunmuş ve mes’ele vilâyet meclis-i idâresine rü’yet olunarak Meclis-i Meb‘ûsânın in‘ikâdına değin ta‘lîk olunması ve o vakte kadar mezkûr Dihova karyesindeki kilise ve mekteb

ve kabristân ve akârât-ı sâ'ire Rum tarafdârların yedinde kalması taht-ı karâra alındığı mahallinden Eksarhhâneye vürûd eden evrâkda ifâde ve beyân olunmağla karar-ı mezkûr mûcibince Eksarhhâne mensûbîni kendi malları bulunan kilise ve mekteb ve akârâtındaki hukûk-ı tasarrufiyyeden mahrûm edilmeleri ve icrâ-yı ayîn ve defn-i emvât vesâ'ir ferâ'iz-i mezhebiyyelerinin îfâsında rızâları hilâfında olarak kendi papasları varken Rum papaslarına mürâca'at eylemeleri hürriyet-i mezhebiyyelerine adetâ cebr ve ta'arruz icrâ olunduğundan hükûmet-i mahalliyyenin bu gi[b]i mu'âmelât ve karârı alenî ve aşikâr bir sûretde Rum tarafdârlarını iltizâm ve Rum Patrikhânesi mefâsidine hidmet etmek demek olacağından bu ise Kânûn-ı Esâsîyle i'lân olunan adâlet ve müsavât ve hürriyet-i mezhebiyye ve serbestî-i tedrîs esâslarına külliyen muhâlif bulunduğunun arz u beyânıyla ekseriyeti teşkîl eden eksarhhâne mensûbîni kilise ve mekteb ve kabristan-ı mezkûrda olan hakk-ı tasarruflarından mahrûm edilmeyüp bu bâbdaki hakk-ı tasarruflarını taleb ve istid'a etdiklerinde de haklarında ta'kîbât icrâ edilmemesi husûsunun lütfen vilâyet-i müşârûn-ileyhâya emr ü iş'âr buyurulması istirhâm olunur. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 16 Zi'l-ka'de sene [1]326 ve
Fî 27 Teşrîn-i Sânî sene [1]324
Vekîl-i Eksarh-ı Bulgar
Mühür

Dâhiliye Mektûbî Kalemi
Târîh: 7 Kânûn-ı Evvel sene [1]324

Rumeli Vilâyâtı Müfettiş-i Umûmîliği Vekâlet-i Aliyyesine

Manastır Vilâyeti dâhilinde Dihova karyesinde sâkin Bulgarlara â'id olmak üzre bir hânede açılmış olan mekteb Rumların teşvîkâtıyla sedd olunduğundan bahs ile icrâ-yı îcâbı istid'a olunmağla bu bâbda icrâ olunacak tahkîkât netîcesine ve vilâyetce olan ma'lûmâta nazaran îcâb-ı hâlin icrâ ve inbâsı husûsuna himem-i aliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında.

BOA. DH. İD. 124-1/71

137

RUM ÇETELERİNİN KARACAABAT'IN POZAR KÖYÜNÜ BASARAK ON ÜÇ BULGARI ÖLDÜRÜP EVLERİNİ YAKTIKLARI

Rum eşkiyasının Karacaabâd kazasının Pozar köyü karakolunu basarak bir jandarmayı katledip birini yaraladıkları, aynı çetenin biri kadın on üç Bulgarı öldürdükleri ve yirmi iki haneyi de yaktıkları, Treste köyüne saldıran Bulgar eşkiyasının ise üçü kadın dört kişiyi öldürüp iki kişiyi yaraladıkları, Rum mektebi ve beş evi yaktıkları, Demirhisar ve Petriç'de katledilen Ulah ve Bulgarların katillerinin henüz tesbit edilemediği.

(1908)

Dersa'âdet Bulgaristan Emâreti Ajan Diplomatiği S. Keşof Efendiye

Bura hükûmeti, ber-vech-i âtî arzolunan vekâyi' hakkında telgrafla ma'lûmât almış olduğundan arzına ictisâr eylerim.

Haziranın ikisinde büyük bir Rum çetesi, Karacaâbâd kazâsına tâbi' Pozar karyesine ta'arruz eylemişdir. Derûnunda iki jandarma mevcûd bulunan karagolu evvel-emirde muhâsara ederek birisini itlâf ve diğerini cerhetmişlerdir. Bunun üzerine çete on üç köylü Bulgarı itlâf eylemişdir ki bunlar arasında bir de kadın vardır. Yirmi iki hâne dahi ihrâk eylemişdir.

Haziranın üçünde kazâ-yı mezkûra tâbi' Tresine [Treste] karyesine bir Bulgar çetesi ta'arruz ederek üç kadın ve bir erkek itlâf ve iki erkeği cerheylemişlerdir. Beş hâne muhterik olmuş ve Rum mektebi de bu miyânda bulunmuşdur.

Haziranın ikisinde üç Rum teröristi Kavala'da bir Bulgarı itlâf eylemişlerdir. Demirhisar'da Haziranın ikisinde eşhâs-ı mechûle tarafından bir Ulah itlâf edilmişdir. Kezâ mâh-ı mezkûrun ikisinde eşhâs-ı mechûle tarafından Petriç'de iki Bulgar itlâf edilmişdir.

Demirhisar ve Petriç'de itlâf edilen Bulgarlar hakkında hükûmet-i mahalliyyeye gelen telgraflarda kâtillerin hâlâ kimler olduğu anlaşılamadığı bildirilmişdir.

İhtirâmât-ı fâ'ikamın kabûlüne müsâ'ade buyurulmasını temennî eylerim.

Selânik Bulgar Tüccâr Vekili

İşbu raporun birer sûreti Hâriciye Nezâretiyle Üsküb, Manastır ve Siroz tüccâr vekillerine de gönderilmişdir.

BOA. TFR. 1 M. 23/2246

138

RUMLARIN RUMELİ VİLAYETİNDE BULGAR AHALİYİ RUM PATRİKHANESİ'NE BAŞLAMA GAYRETLERİ

Rumeli vilâyetlerinde oturan ve Eksarhhaneye mensup Bulgar ahalisine, Patrikhane tarafından Eksarhhaneden ayrılıp Rum Patrikhanesine bağlanmaları için baskılar yapıldığı, genel asayişin korunmasından sorumlu olan asker ve zabıtanın da Rumların tarafını tuttuğu, bu bölgedeki bazı yerleşim birimlerinde Bulgarlara ağır baskılar yapıldığı hakkında Bulgar Eksarhlığı'nın şikayeti.

11 Ocak 1909

Eksarhhâne-i Millet-i Bulgar

Aded: 1878

Huzûr-ı Sâmî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Ma‘rûz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki,

Rumeli vilâyât-ı şâhânede sâkin ve Eksarhhâne'ye mensûb Bulgar ahâlîsi Eksarhhâne'den fekk-i irtibâtla Rum Patrikhânesi'ne intisâb etdirmek Rum Patrikhânesi ve bunun propagandası tarafından gûnâ-gûn ta‘addiyât ve ta‘arruzât icrâ olunageldiği bundan akdem Eksarhhâne tarafından takdîm kılınan müte‘addid tekârîrde arz u beyân olunarak şu ahvâl-i esef-iştimâle bir nihâyet verilmesi i‘lân olunan hürriyyet-i mezhebiyye ve vicdân nâmına istid‘â olunmuş idi. Ahvâl-i mezkûreye bir nihâyet verilecek yerde Bulgarlar aleyhindeki ta‘arruzât ve tecâvüzât günden güne tezâyüd etmekde ve hattâ buna âsâyiş-i umûmînin muhâfazasına me’mûr olan asker ve zâbitân tarafından da Rum tarafdârları iltizâm edilmekde ve Bulgar ahâlîsi mağdûr kalmakda olduğu Eksarhhâne'ye vürûd eden evrâkda gösterilmekdedir. şöyle ki; Manastır Vilâyeti'nin Florina kazâsına muzâf Armenhor karyesine berây-ı muhâfaza giden asker, Rum muhtarıyla birlikde olduğu hâlde Velyan İstoviço nâm Bulgarın mutasarrıf olduğu hânın kapularını şikest ederek mezkûr İstoviçe'nin almak istediği eşyâlarını verilmediği gibi kendisini şedîden darbetmişler ve bundan dolayı askerî kumandanlığına ve vilâyet-i müşârün-ileyhâya vukû‘ bulan şikâyet semeresiz kaldığı gibi, Bulgar muhtarı da kumandanlık-ı mezkûrdan darbolunmuş ve ta‘arruzât-ı mezkûre Rum tarafdârlarını teşvîk etmek kasdıyla îkâ‘ edilmişdir ve yine Rum eşkıyâ rü’esâsından Rakova karyeli Pavla geçen şehr-i Teşrîn-i Sânî'nin yirmi yedinci günü kazâ-yı mezkûr dâhilinde Baç karyesinde beytûtet etdikden sonra şehr-i mezkûrun

yirmi dokuzuncu günü yirmi-otuz kişi müsellah Rum tarafdârlarıyla kazâ-yı mezkûrun Setino karyesi kilisesine girerek icrâ-yı âyîn esnâsında Bulgarca tegannî eden Bulga[r] mu‘allimi tard ve teb‘îd ederek gündüzün hâneden hâneye gidüp Rum Patrikhânesi'ne intisâb etmeleri içün köylüleri icbâr etmişler ve şehr-i mezkûrun otuzuncu günü yirmi-otuz kişi müsellah Rum tarafdârıyla Baç karyesinden Arnabud Cafer kethûdâsıyla askerî kıyâfetiyle diğer bir kaç kişileri terfîk ederek köylülerin üzerine silâh boşaltmışlar ve havf u dehşetde kalan bî-çâre Bulgar ahâlîsi civârda bulunan Asanova karyesine ilticâ etmekle cânlarını kurtarmışlardır ve yine Siroz sancağı dâhilinde bulunan ve Eksarhhâne'ye mensûb olan Kamila-yı Zîr nâm karyedeki Bulgar mu‘allimi hükûmet tarafından mu‘allimlikden men‘ olunmuş ve köy kilisesi yüz hâneden ibâret olan Bulgarlardan alınup dört nefer Rum tarafdârlarına teslîm olunmasıyla mezkûr yüz hâne halkıyla civârda bulunup mezkûr kilisede icrâ-yı âyîn edegelmekde olan Agomahallesi ve Kıztekkesi ve Ada nâm karyelerin Bulgar ahâlîsi icrâ-yı âyîn ve ibâdetden mahrûm edilmiş ve hattâ mezkûr karyelerin mevtâları papassız ve âyîn ve merâsimsiz defnedilmekde bulunmuş ve Eksarhhâne'den fekk-i irtibât etdirmek maksadıyla mezkûr Kamila-yı Zîr karyesinde on nefer asker ikâme etdirilerek gûnâ-gûn tahkîrât ve mezâlim icrâ etdi[r]ilmiş ve Yenimahalle nâm karyeye geçen Eylül'ün yirminci gününde yine köy ahâlîsini Rumlaştırmak maksadıyla bir Rum eşkıyâ çetesi duhûlüyle oradaki Bulgar mu‘allimi havf-ı cândan nâşî mektebe devâm edememekde bulunmuş ve kilisede dâ‘imî sûretde papas bulunamadığından gerek mezkûr Yenimahalle Bulgar ahâlîsi gerek orada icrâ-yı âyîn ve ibâdet eden Karaorman ve Abdullah ve Karmazlı ve Goda mahallesi ve Krakaska nâm Bulgar karyelerin ahâlîsi kilisesiz ve ibâdetsiz bırağılmışdır ve yine Siroz'un Alşan nâm karyede Bulgar mu‘allim ve mu‘allimesi bir kaç def‘a da hükûmet ma‘rifetiyle tard ve teb‘îd etdirilmiş ve Baraklıcum‘a nâhiyesinden sû’-i ahvâl ile müştehîr ba‘zı Rum tarafdârları oraya gidüp Eksarhhâne mensûbînini tehdîd etmek üzre tüfengler endâht etmekde bulunmuşlar ve bundan hükûmet-i mahalliyye haberdâr olduğu hâlde iğmâz-ı ayn etmekle Rum tarafdârlarını teşvîk ve tergîb edilmiş ve Selânik vilâyetinin Yenice-i Vardar kazâsı muzâfatından Kosinova ve Ekyoviçeva(?) ve Apostol nâm karyelerinde Rum propagandası adamları tarafından icrâ kılınan ta‘addiyât ve ta‘arruzâtdan dolayı Bulgar ahâlîsi havf-ı cânlarından nâşi Rum Patrikhânesi'ne intisâb etmişlerdir ve Rum despot vekili berâberlerinde on-on beş nefer müsellah Yenice kasabasından Rum tarafdârları olduğu hâlde mezkûr Ekyoviçeva(?) karyesine bi'l-azîme kilise anahtarlarını cebren alarak derûnunda icrâ-yı âyîn etmiş ve şehr-i Teşrîn-i Sânî'nin yirmi ikinci günü bir Rum tarafdârı mezkûr Apostol karyesindeki Bulgar mektebine giderek dersler okunduğu esnâda Bulgar mu‘allimi tard ve teb‘îd etmek üzre tehdîdâtda bulunmuş ve fakat mekteb çocuklarının feryâd ve figânı üzerine

köy ahâlîsi mektebe şitâb etmekle merkûm Rum tarafdârı savuşup gitmişdir. Rum despotu veyâ adamları tarafından vukû‘ bulan işbu ta‘arruzât ve mezâlimden nâşî, Bulgar re’îs-i rûhânîsi tarafından hükûmet-i mahalliyyeye şikâyet olunmuş ise de semeresi görülmediği gibi, ba‘zen de Rumlara mu‘âvenet edilmekde olduğundan Bulgar ahâlîsi ziyâdece mazlûm ve mağdûr ve i‘lân olunan hürriyyet-i mezhebiyye ve serbestî-i vicdândan büsbütün mahrûm ve me’yûs bulunmuşlardır. Bulgar Ortodoks ahâlîsi hakkında istibdâd zamânında îkâ‘ edilen ta‘arruzât ve tazyîkâtın idâre-i meşrûta zamânında dahi devâm etmesi Bulgarları fevka'l-âde mahzûn ve me’yûs eder ahvâlden bulunmuş ve nezd-i âlî-i âsaf-efhamîlerinde aslâ tecvîz buyurulmayacak mevâddan bulunmağla Bulgarların kilise ve mekteblerine ve idâre-i rûhânîyyelerine vâki‘ olan dahl ü ta‘arruz ve îkâ‘ edilen tazyîkât ve mezâlimin kat‘iyyen men‘iyle hürriyet-i mezhebiyyeye mazhariyetleri zımnında îcâbının icrâ buyurulması kemâl-i ehemmiyyetle müsterhamdır. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 6 Zi'l-hicce sene [1]326 ve
Fî 17 Kânûn-ı Evvel sene [1]324

Bende
Vekîl-i Eksarh-ı Bulgar
Mühür

Bâb-ı Âlî
Dâ’ire-i Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Aded: 462

Rumeli Vilâyât-ı Selâsesi Müfettişliği Vekâlet-i Behiyyesine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Vilâyât-ı Selâse'de sâkin ve Eksarhhâne'ye mensûb Bulgar ahâlîsini Eksarhhâne'den irtibâtlarını fekketdirerek Rum Patrikhânesi'ne intisâb etdirmek üzre mezkûr Patrikhâne tarafından ne dürlü ta‘addiyât ve ta‘arruzât icrâ olunduğunu ve me’mûrîn-i zâbıtanın da Rumları iltizâm etdiklerini ve bunu mü’eyyed zuhûr eden ba‘zı vukû‘âtı hâvî Bulgar Eksarhlığı Vekâleti'nden verilen 6 Zi'l-hicce sene [1]326 târihli takrîr leffen savb-ı atûfîlerine tisyâr kılınmağla münderecâtına nazaran bi't-tahkîk keyfiyetin inbâsına himmet olunması siyâkında şukka-i muhlisî terkîm kılındı.

Fî 18 Zi'l-hicce sene [1]326
Fî 29 Kânûn-ı Evvel sene [1]324

Sadr-ı a‘zam
Mehmed Kâmil

BOA. TFR. 1 MN. 186/18520

139

RESNE'DE RUMLAR TARAFINDAN BULGARLAR ÜZERİNE ATEŞ AÇILDIĞI

Resne'de Meclis-i Mebusan'ın açılış kutlamalarına katıldıktan sonra çarşıdan geçmekte olan Bulgarlara, bir evde toplanan kimliği belirsiz Rumlar tarafından hakaret edilip silahlarla ateş açıldığı.

13 Ocak 1909

31 Kânûn-ı Evvel sene [1]324
1965

Manastır Merkez Kâ’im-i Makâmlığına

Meclis-i Meb‘ûsânın yevm-i küşâdına müsâdif olan Kânûn-ı Evvel'in dördüncü günü Resne kasabasında i‘lân-ı sürûr eden Bulgarların çar[ş]udan mürûrları esnâda bir hâne derûnunda tecemmü‘ eden mechûlü'l-ahvâl Rumlar tarafından tahkîr edildiği gibi içlerinden birinin üzerine de silâh endâht edildiği ifâde olunmuş olduğundan bu bâbda kazâca olan ma‘lûmâtın ve mu‘âmelenin iş‘ârı siyâkında.

BOA. TFR. 1 MN. 183/18269

140

FLORİNA'NIN LAGİN KÖYÜNDE BİR BULGARI DÖVEN RUMLARIN CEZALANDIRILDIĞI

Florina'nın Lagin köyü okuluna gelerek bir Bulgarı döven, biri papazın oğlu olan dört Rum'un, para cezasına çarptırıldığı, Nert köyünde kilisenin kullanılması konusunda Bulgarlar ve Rumlar arasında silahlı çatışma çıktığı, bu köyde bulunan Yunanlı bir öğretmenin uzaklaştırılması gerektiği.

19 Ocak 1909

Florina Kazâsı Kâ'im-i makâmlığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 519

Rumeli Vilâyât-ı Osmâniyyesi Müfettiş-i Umûmîlik Vekâlet-i Celîlesi Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Enmile-pîrây-ı ta'zîm ve tekrîm olan fî 31 Kânûn-ı Evvel sene [1]324 târih ve bin dokuz yüz altmış yedi numaralu emir-nâme-i sâmî-i fahîmânelerinde beyân buyurulan Lagin karyesindeki Rum papasının oğlu Yovan ile diğer mahdûmu Naum'un Nert karyeli Anderya İstoviçe ve İspiro Naumçe ile birlikde mezkûr Lagin karyesi mektebine bi'd-dühûl keyfe-mâ-yeşâ silâh endaht ve karye-i mezkûreli Kosta Yani Pando ve Katrine Nikola ve Nada Kostova'yı darb ve cerhetdikleri iddi'â ve iştikâ olunması üzerine merkûmûn derhâl der-destle cihet-i adliyyeye fî 23 Kânûn-ı Evvel sene [1]324 târihinde tevdî' kılınarak icrâ edilen muhâkemeleri netîcesinde merkûmûndan Yovan ile Naum'un müştekîlerden yalnız Kosta Yani'yi âdiyen darbeyledikleri sâbit olduğundan madrûba â'id olmak üzre birer lira cezâ-yı nakdîyle mahkûmiyetlerine ve silâh endâhtı sâbit olamadığından bu cihetden cümlesinin berâ'etlerine karâr verildiği bi'l-havâle Müdde'î-i Umûmî Mu'âvinliği'nden ifâde kılınmış ve Nert karyesinde münâza'un-fîh kilise içün münâvebe usûlüne adem-i ri'âyetlerinden nâşî her iki cemâ'at yek-diğerine karşu isti'mâl-i silâh eylemişlerse de eser-i cerh gibi bir gûnâ vukû'ât tahaddüs etmediğinden haklarında ta'kîbât-ı kânûniyye yapılamamış ve fakat karye-i mezkûreye hemen bir müfreze-i askeriyye ikâme edilerek bu gibi ahvâl-i gayr-i marziyyenin tekerrürü men' ve ahâlînin huzûr ve istirâhatları te'mîn edildiği jandarma kumandanlığından bildirilmişdir. Karye-i mezkûrede Demosten Petre isminde Yunanlı bir mu'allimin bulunduğu ol vakit istihbâr edilmekle merkûm bi'l-celb isticvâb olundukda kendisi Yanya vilâyetine merbût Delvine kasabası halkından olduğunu ve sinn-i sabâvetinde berây-ı tahsîl Yunanistan'a gidüp bu kerre avdet eylediğini ifâde eylemiş ve buraya vürûdunda Selânik metropolidinden götürdüğü ilm ü haber üzerine Selânik Nüfûs Nezâreti'nden

ahzeylediği fî 27 Eylül sene [1]324 târih ve kırk sekizinci cildin otuz dokuz numaralı mürûr tezkiresinde de mahall-i velâdeti Delvine kasabası gösterilmeyüp (Logon) kasabası muharrer bulunmuş olmasına nazaran ve hüviyeti hakkında hâsıl olan şübhe ve tereddüde binâ'en bi'l-muhâbere merkûmun Delvine kasabalı olmadığı mahallinden bildirilmiş ve 9 ve 20 Kânûn-ı Evvel sene [1]324 târihlerinde bâ-telgraf sebkeden arz u iş'âr-ı çâkerî üzerine bu bâbda Selânik Vilâyet-i Celîlesi'nce ayrıca icrâ kılınup makâm-ı âlî-i vilâyet-penâhîye ahîren iş'âr olunduğu muhâberât-ı câriyyeden anlaşılan tahkîkât netîcesini taraf-ı çâkerîye sür'at-i teblîği husûsu fî 3 Kânûn-ı Sânî sene [1]324 târihinde vilâyet-i celîleye arzolunmuş ve merkûmun Yunanlı olduğu tezâhür ederse teb'îdi cihetine gidileceği tabî'î ve hakîkat-ı hâl bundan ibâret bulunmuş olmağla arz-ı keyfiyyete cür'et olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 26 Zi'l-hicce sene [1]326 ve
Fî 5 Kânûn-ı Sânî sene [1]324

Florina Kâ'im-i makâmı
Bende
Rüstem Fehmi

BOA. TFR. 1 MN. 184/18310

141

KİLİSURA ULAH CEMAATİ REİSİNİN RUM EŞKİYASI TARAFINDAN VURULMASI

Kilisura Ulah cemaati reisinin evine giderken Rum eşkiyasının silahlı saldırısına uğrayarak ağır yaralandığı ve suçlunun yakalanarak tutuklandığı.

22 Ocak 1909

Telgrafnâme

Mahreci: Kesriye

Mahallî numarası: 10908

Huzûr-ı Sâmî-i Müfettiş-i Efhamîye

Dün gece sâ‘at yarım râddelerinde Kilisura Ulah Cemâ‘ati Re’îsi Yorgi Kalabacan hânesine gider iken dar bir sokakda karye-i mezkûre ahâlîsinden ve Rum eşkıyâsı müste’menlerinden Kapudan Andon tarafından revolverle üzerine iki def‘a ateş edildikden sonra revolver namlusu ile başından ve kama ile ağız ve boğazından cerh olunduğu ve cârih-i merkûm bir müddet sonra der-dest olunarak taht-ı tevkîfe alındığı Kilisura Müdîr Vekâleti'nin iş‘ârı üzerine ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 9 Kânûn-ı Sânî sene [1]324

Kesriye Kâ’im-i makâmı nâmına

şevket

BOA. TFR. 1 MN. 184/18395

142

KİLİSURA'DA ULAHLARIN İBADETLERİNİN RUMLAR TARAFINDAN ENGELLENDİĞİ

Kilisura'daki Ayanikola kilisesini Rum ve Ulahların dönüşümlü olarak kullandıkları, ancak Ulahların ayin yapmalarını engellemek isteyen Rum ahalinin tecavüzlerinin devriyeler tarafından önlenmiş olduğu.

25 Ocak 1909

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 835

Rumeli Vilâyât-ı şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Vekâleti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Mukarrer olan usûl-i münâvebeye göre Kânûn-ı Sânî'nin onuncu günü Kilisura'da Ayanikola kilisesinde Ulahların icrâ-yı âyîn eymeleri sırası iken anahtarı Rumlar tarafından ihfâ edilmiş olmasına mebnî diğer bir anahtarla kilise kapısı küşâd edilerek kilise derûnuna Ulahların girdiğini müşâhede eden Rum ahâlîsi bir cemm-i gafîr teşkîliyle tecâvüz ve ta‘arruza teşebbüs etmişlerse de devriye tarafından bir vukû‘ât zuhûruna meydân verilmeksizin dağıdılmış olduğu Kesriye Kâ’im-i makâmlığı'nın iş‘ârı üzerine ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 3 Muharrem sene [1]327 ve
Fî 12 Kânûn-ı Sânî sene [1]324

Manastır Vâlîsi Ferîk
Bende
Hüseyin bin
Fahri Naşid

BOA. TFR. 1 MN. 184/18357

143

ŞOTİ YAYLAŞINDAKİ ULAHLARA AİT KULÜBELERİN RUMLAR TARAFINDAN ATEŞE VERİLDİĞİ

Florina'ya bir saat uzaklıktaki şoti yaylağında bulunan Ulahlara ait kulübelerin Klabaşniçe köyü Rumları tarafından ateşe verildiği, otuz kulübeden yalnız beşinin jandarma tarafından kurtarılabildiği.

6 Mayıs 1909

Telgrafnâme
Mahreci: Manastır
Numarası: 6734

Rumeli Vilâyâtı Müfettiş-i Umûmîliğine

Florina kasabasının bir sâ‘at bu‘d mesâfesinde şoti(?) yaylağında Ulah kahyâlarına â’id tehî kulübelere evvelki gece sâ‘at on iki râddelerinde ateş verildiği görülmesi üzerine sevkolunan jandarmalar ma‘rifetiyle otuz kulübeden yalnız beşi kurtularak mütebâkîsinin muhterik olduğu mahall-i mezkûrede kimseye tesâdüf olunamadığı ve mu’ahharen icrâ kılınan tahkîkata nazaran mütecâsirlerin Klabaşniçe karyesi Rum cemâ‘atinden Naum ve rüfekâsı idüğü Florina Kâ’im-i makâmlığı'ndan bildirilmiş ve mütecâsirlerin der-destleri lüzûmu cevâben izbâr kılınmış olduğu ma‘rûzdur. Fermân.

Fî 23 Nisan sene [1]325

Vâlî
Fahri

BOA. TFR. 1 MN. 189/18857

144

RUMLARIN MANASTIR CİVARINDA EKSARHHANE'YE BAŞLANAN BULGARLARA BASKI YAPTIKLARI

Manastır'ın Dihova köyü halkından ve Bulgar cemaatinden dört kişinin ormanda odun keserken Rum eşkiyasının saldırısına uğradıkları ve ikisinin öldürüldüğü, diğer ikisinin de kaçarak kurtulduğu, Dihova köyü Bulgar ahalisinin bir kısmının daha önce Rum Patrikhânesi'ne tâbi iken sonradan Bulgar Eksarhhanesi'ne dahil olmalarının Rum saldırılarının şiddetlenmesine neden olduğu, Bulgar ileri gelenlerinin ölümle tehdid edilerek, halkın Patrikhâne'ye zorla da olsa dönmelerinin sağlanmasına çalışıldığı, Rum eşkiyasının Dihova köyünde Rum papazı ile görüşme yaptığının tesbit edildiği.

16 Mayıs 1909

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi

Merkez Kâ'im-i makâmının 3 Mayıs sene [1]325 târîh ve yüz yedi numaralı tezkiresinin sûretidir.

şehr-i Mayıs'ın birinci günü sâ'at üç râddelerinde Manastır'ın Dihova karyesi halkından ve Bulgar cemâ'atinden Vangel Tase, Vasil Gorgi, Temelko Lazor, Petre Nikola ormanda hatab kat' etmekde iken Rum komiteleri elbisesini lâbis bir kaç şahıs tarafından üzerlerinden endâht edilen silâhlardan biri merkûmûndan Vangel'in sol eline isâbet etdiği ve diğeri Temelko karyesine doğru firâr edüp diğer ikisinin hayât ve memâtları mechûl olduğu ve berây-ı tahkîk mahalline Mülâzim Naim Efendi'nin azîmet etdiği Jandarma Birinci Bölük Kumandanlığı'ndan bildirilmesiyle telakkî olunan emr-i âlî-i vilâyet-penâhîleri üzerine mezkûr Bölük Kumandanı Yüzbaşı Hakkı Efendi ile birlikde mahall-i vak'aya azîmet kılınmış idi. Gâ'iblerden Vasil Gorgi'nin cesedi mûmâ-ileyh Naim Efendi tarafından balkanda icrâ olunan taharriyâtda kurşunla maktûlen bulunmuş olup mahall-i hâdiseye Bidâyet Müddeî-i Umûmîsi Hamdi Bey dahi gelmekle birlikde icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşıldığına nazaran merkûmûn dört şahıs yevm-i mezkûrda yekdiğerinden ayrı olarak orman içinde odun kesmekde iken birdenbire silâhlar patlamasıyla içlerinden Vasil'in tazallumkârâne bağırdığını işiden Temelko firâra başladığı ve biraz kaçdıkdan sonra silâhların arkası kesilmekle ne olduğunu anlamak içün geriye avdetle Vâsil'in maktûliyetini görünce köye doğru yeniden firâr ederken merkûmun da üzerine müte'addid silâhlar endâht edilmiş ise de isâbet etmediği ve silâhların patladığı mahalden az aşağıda Dihova ahâlî-i

İslâmiyyesinden olup yine odun kesmekde olan Türkmen Receb, Zünnûn, Murtaza ve Arslan, Ramazan dahi firâr ederek hayvânlarını ormanda terk ile köylerine avdet etdikleri anlaşılmışdır. Vak‘anın sûret-i cereyânı bundan ibâret olup gâ’ib olan Petro Nikola'nın taharrîsi içün gönderilen jandarma müfrezesiyle ba‘zı köylüler merkûmu süngü ile maktûlen Brosnik ve Dihova karyeleri sınurları arasında bulup karyeye nakletmiş ve her iki maktûlün ba‘de'l-mu‘âyene Brosnik'den gelen Bulgar papası ma‘rifetiyle defnlerine me’mûrîn-i adliyyece müsâ‘ade olunmuşdur. Vak‘anın esbâb-ı hudûsuna gelince Dihova karyesi ahâlîsi i‘lân-ı hürriyyete değin Rum Patrikhânesi'ne mensûb kalmış iken geçen Ağusto[s] evâsıtında bunlardan elli hâne halkı Bulgar Eksarhhâne'sine kesb-i intihâb etmiş ve Rum Patrikhânesi'ni tanıyanlar on altı hâneden ibâret kalmış olup bu yüzden bi'l-hâssa geçen Kânûn-ı Sânî'den beri gerek kilise ve gerek kabristân münâza‘âtı gitdikçe teşeddüd etmiş ve bi'n-nihâye böyle bir vak‘anın hudûsuna sebebiyet vermişdir. İki aydan beri Rum cemâ‘atinden Papas İstefan, Daskal Vodineli Diyonis, Dimo Simon, Markotase, İstoyan İsteryo taraflarından bir çok Bulgarlara balkanlar yeşillendiği zaman Bulgar mu‘teberânından Muhtar Naste Kriste Kota ve Liyan Gorgi Kota, Reste Naum, Naum Dime, Vançe Kota ve merkûm Temelko Lazor'un katledileceği ve bundan sonra köy ahâlîsinin bi'z-zarûre yine Rum Patrikhânesi'ne kesb-i intihâb eyleyecekleri söylenildiği gibi karye-i mezkûre Bulgarlarına icrâ-yı âyin etmek üzre gelüp gitmekde olan Brosnik Bulgar Papası Vele Petre ile maktûl Vâsil'in birâderi Andon'a dahi bu yolda tehdîdât vâki‘ olduğu ve bir kaç günden beri köylerindeki kilise kapusunda ve Rum Papası İstefan'ın idâre etdiği dükkânda eşhâs-ı mechûle görüldüğü ve Tırnova bekçisi Rum eşkıyâ-yı müte’emminesinden Sotir Gayre'nin gâ’ib olan hayvânını taharrî vesîlesiyle vak‘adan bir gün evvel Dihova'ya gelüp Rum papasıyla uzun müddet mülâkât etdiği ve Rum daskalının merkûmûn Temelko Lazor ve mecrûh Vangel Tase ve maktûl Vasil Gorgi ve Petre Nikola'nın berây-ı ihtitâb köyden çıkacakları sırada Brosnik karyesine azîmet eylediği ve Rum eşkıyâsından Pavla'nın iki hafta mukaddem Rum cemâ‘atinden Dimo Simon'un hânesine geldiği ifâdât-ı mazbûtadan müstebân olduğuna mebnî cinâyât-ı vâkı‘anın Rum Papası İstefan ve Rum Daskalı Diyonis ile merkûmûn Markotasa ve Dimo Simon ve İstoyan İsteryo taraflarından ihtilâfât-ı ma‘rûza sâ’ikasıyla tertîb ve Bulgarlardan bir kaç kişinin berây-ı ihtitâb balkana çıkdıkları merkûm Daskal Diyonis vâsıtasıyla Brosnik'de bulunan Rum eşirrâsına bi'l-ihbâr icrâ etdirildiği kesb-i vuzûh eylemiş olmağla merkûmûn Markotase ve Dimo Simon ve İstoyan İsteryo ile Tırnova Bekçisi Sotir Gayde der-dest olunduğu gibi taharrî olunan Rum papasıyla Daskal Diyonis'in dün ale's-seher Manastır'a firâr etdikleri bi't-tahkîk anlaşılmasıyla vâki‘ olan iş‘âr üzerine merkûmân dahi jandarma dâ’iresince Manastır'da der-dest edilerek cihet-i adliyyeye teslîm olundukları ve gerek

bunlar ve gerek fâ‘iller hakkında tahkîkât ve taharriyâtda devâm edilmekde olup alınacak ma‘lûmâtın arz kılınacağı muhât-ı ilm-i sâmî-i vilâyet-penâhîleri buyuruldukda. Ol bâbda.

BOA. TFR. 1 MN. 190/18923

145

RUMLARIN DAVUD BÂLÎ KÖYÜNDE BULGAR ÖLÜLERİNİN DEFNEDİLMESİNE VE AYİN YAPMALARINA MÜSAADE ETMEDİKLERİ

Rumların Davud Bâlî köyünde Bulgarlarla müşterek kullandıkları kabristana Bulgar ölülerinin defnedilmesine ve ayin yapılmasına izin vermemeleri üzerine mevtalarının ortada kaldığı; ortak kabristana her iki cemaatin de ölülerini gömmesine izin verilmesini isteyen Bulgar köylülerinin dilekçesi.

21 Eylül 1909

Telgrafnâme

Selânik

Mahallî numarası 16424

Târîh: 8 Eylül sene [1]325

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Bir müddetden beri Rumlar köyün müşterek kabristanında Bulgar papası tarafından icrâ-yı âyîn ve defn-i emvât olunmasına mâni‘ olduklarından mevtâmız leş gibi ortada kalmakdadır. Muhill-i kânûn ve insâniyet olan bu hâli Vâlî Dâniş Bey de tasvîb etmektedir. Bunun devâmı ahvâl-i mü’essife intâc edebileceğinden müşterek kabristanda her iki cemâ‘at tarafından defn-i emvâta müsâ‘ade olunmasını adâlet-i kânûniyye nâmına istirhâm eyleriz.

Davud Bâlî karyesinden

Hristo Nikola **İlya Nikola** **Mitre İsteryo**

BOA. DH. MUİ. 14-1/64

146

GEVGİLİ'NİN BUYMİTÇE KÖYÜNDE ULAHLARA AİT KİLİSENİN RUMLAR TARAFINDAN YAKILMASI

Gevgili'nin Boyence [Buymitçe] köyünde Ulah cemaatine ait kilisenin Rumlar tarafından yakıldığı, bazı Rumların birkaç gün önceden kilisenin yakılacağını ifade ettikleri, olayla ilgisi olan kimseler hakkında gerekli takibatın yapılacağı.

16 Kasım 1909

Selânik Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 1354

Dâhiliye Nezâret-i Aliyyesine

Sa‘âdetlü efendim hazretleri,

Teşrîn-i Sânî'nin birinci gecesi Gevgili kazâsına tâbi‘ Boyence [Buymitçe] karyesinde Ulah cemâ‘atine â'id kilisenin muhterik olduğu jandarma devriyesi tarafından görülerek yanındaki mektebe ve başka tarafa sirâyetine meydân verilmeksizin kilise kâmilen muhterik olduğu halde ateşin itfâ edildiği ve tahkîkât ve emârâta nazaran pencereden kundak vaz‘ıyla harîk îkâ‘ olunduğu ve mütecâsirleri kiliseye id‘â-yı cemâ‘at eden Rum cemâ‘atindan olup bir kaç gün evvel kiliseyi ihrâk edeceklerini ifâde eden karye-i mezkûreli Dumo Dani, Niko Faka, Koze şamo, Tranca Koze, Bekçi Mitre, Dimo Delko, Pruşo Taşo, şavra olması maznûn idüğünden haklarında ta‘kîbât-ı kânûniyye îfâ edilmek üzre evrâkının cihet-i adliyyeye tevdî‘ edileceği Gevgili Kâ‘im-i makâmlığı'ndan bildirildiği berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde efendim hazretlerinindir.

Fî 3 Zi'l-ka‘de sene [1]327 ve
Fî 3 Teşrîn-i Sânî sene [1]325

Selânik Vâlîsi
İbrahim Hayrullah

BOA. DH. MUİ 43-1/38

147

TERKOS NAHİYESİNDE BULGARLARA AİT KİLİSEYE RUM PAPAZLARIN MÜDAHALESİ

Terkos nahiyesinde Bulgarlara ait olan kiliseye mahallî Rum papazlarının müdahale ederek kilisenin eşyalarını ve mefruşatını kaydetmeğe başlamaları üzerine Bulgar halkın şikayetiyle jandarma tarafından papazların engellendiği.

25 Ekim 1913

Çatalca Mutasarrıflığı
Tahrîrât Kalemi
Aded: 157

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Beş altı sene mukaddem Terkos nâhiyesi ahâlîsînden Eksarhhâne'ye iltihâk etmiş olan bir kaç â'ile bu kerre Bulgaristan'a hicret etmekde olduklarından ve karye-i mezkûrede vâki‘ olup Rum ahâlî-i Hırıstiyâniyyenin mine'l-kadîm taht-ı idârelerinde bulunan kilisenin mefrûşât ve eşyâsını Eksarhhâne'ye götürmek teşebbüsünde bulunduklarından bahsle men‘i Terkos Metropolidliği'nden bildirilmekde ise de geçen üç yüz yirmi iki senesinde icrâ kılınan tahrîr-i nüfûsda karye-i mezkûrede sırf Bulgar olarak zükûr ve inâs beş yüz iki nüfûs mukayyed olduğu ve bunların tebdîl-i cemâ‘at eylediklerine dâ'ir bir gûnâ kayd olmadığı nüfûs müdîriyetinden ifâde olunduğuna ve ahâlîsi sırf Bulgar olan karye-i mezkûredeki kilise ve eşyâsının Bulgarlara â'idiyeti tabi‘î olacağı mülâhazasına binâ'en bunların men‘ine lüzûm görülmemiş olduğu arz ve bu bâbda diğer sûretle mu‘âmele îfâsı îcâb eder ise emr ü iş‘ârına müsâ‘ade buyurulması istirhâm olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 11 Teşrîn-i Evvel sene [1]329

Çatalca Mutasarrıfı
Mahmud .....

Dahiliye Nezâreti
Târîh: 12 Teşrîn-i Evvel sene [1]329

Çatalca Mutasarrıflığı'na

Terkos'da Bulgarlara â'id olan bir kiliseye mahallî Rum re'îs-i rûhânîsi girerek eşyâ-yı mevcûdeyi yazmağa kıyâm eylemesi üzerine Bulgar ahâlî tarafından vukû' bulan şikâyete binâ'en jandarma tarafından men' ve kilise seddolunmuş ise de kilisenin kapalı kalması sekene-i mahalliyyeyi ibâdetden mahrûm etmekde bulunduğundan açdırılması ve Rum papaslarının men'-i müdâhalesi ricâ olunmağla bi't-tahkîk îcâbının îfâsı bâbında.

BOA. DH. İD. 162-2/15

148

EŞRİKAPI'DAKİ RUM-BULGAR MEZARLIĞINA BULGAR CENAZELERİNİN DEFNEDİLMESİNİN RUMLAR TARAFINDAN ENGELLENDİĞİ

Eskiden beri Rumlarla Bulgarların cenazelerini müşterek defnettikleri Eğrikapı'daki mezarlığa bu defa defnedilmek istenen bir Bulgar için Rumlar tarafından ücret talep edildiğinin ve mezar taşının üzerine Bulgarca yazı yazdırılmayacağının bildirildiği.

5 Haziran 1915

Dâhiliye Nezâreti
Kalem Numarası: 77
23 Mayıs sene [1]331

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Mine'l-kadîm Rumlarla Bulgarların mevtâlarını defneyledikleri Eğrikapu'da kâ'in müşterek kabristâna bu def'a defnedilmek istenilen bir Bulgar içün Rumlar tarafından on lira taleb edildiği ve mezâr taşına Bulgarca yazı yazdırılmayacağı bildirildiği cihetle mümâna'at-ı vâkı'anın ref'i istid'âsını hâvî Bulgar Eksarhlığı'ndan verilen ve merbûtuyla birlikde takdîm edilen takrîr üzerine Mezâhib Müdîriyeti'nden yazılan derkenârda, Rum Patrikhânesi'nce makbere-i mezkûreye defn olunacak Bulgarlar içün, Bulgarca yazılı taşlar konulması men' edilmiş ve Bulgarlar, şişli cihetinde kendilerine bir kabristân te'sîs eylemiş olmasına mebnî bu bâbda Rum Patrikhânesi'ne icrâ edilecek teblîğâta, kabristânın esâsen Rumlara â'idiyetinden ve

el-yevm Bulgarların makbere-i mahsûsası bulunduğundan bahsile cevâb verilmesi melhûz bulunduğu ve ma‘a-mâ-fîh orada Bulgarca taşlar merkûz olduğu cihetle kabristânın mü’essesât-ı müşterekeden addiyle Patrikhâne nezdinde ısrâr edilmek dahi mümkün olduğu dermiyân olmasına nazaran iktizâsının bi'l-yakîn emr ü iş‘ârı menût-ı müsâ‘ade-i sâmiyye-i fahîmâneleridir. Ol bâbda.

BOA. DH. KMS. 32/47

149

DİN DEĞİŞTİRMEK İSTEYEN BAZI RUM KIZLARININ METROPOLİT TARAFINDAN AKIL HASTANELERİNE KAPATILDIĞI

Bazı Rum kızlarının din değiştirerek, Müslümanlarla evlenmek istemeleri üzerine Rum Metropolidi tarafından bir bahane ile Yedikule'deki Rum ve Ermeni hastanelerine sevkedildikleri ve buralarda kendilerine deli muamelesi yapılarak çeşitli işkencelere tabi tutuldukları.

2 Aralık 1917

İstanbul Polis Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
İkinci şu‘besi
Umûmî: 3018
Husûsî: 4869

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

İhtidâ ederek Polis Me’mûru Fahri Efendi ile izdivâc edeceğinden dolayı Rum metropolidi tarafından bir desîse ile Dersa‘âdet Rum Hastahânesi'ne gönderilüp, hastahânece dahi bîmârhânede taht-ı tevkîfe alınarak aç bırakılmak ve suver-i sâ’ire ile işkenceye ma‘rûz kaldığı, Katirine imzâsıyla bâ-posta Samatya merkezine gönderilen arzuhâlde beyân ve şikâyet olunması üzerine, merkez-i mezkûrca icrâ kılınan tahkîkât netîcesinde, mahall-i mezkûrda mezbûre gibi daha bir takım genç kızların İslamlarla peydâ-yı münâsebet eylemelerinden dolayı papasların eser-i teşvîkiyle Patrikhânece taht-ı tevkîfe aldırıldığı ve hâl-i mevkûfiyyetde bulundukları ve bir takım işkence ve mezâlime ma‘rûz kaldıkları anlaşılmağla cümlesi tahlîs olunarak velîlerine teslîm edilmiş ve ol bâbda tanzîm kılınan evrâk-ı tahkîkiyye dahi

müsebbibleri hakkında ta‘kîbât icrâsı zımnında cihet-i adliyyeye tevdî‘ kılınmış ise de Ermeni ve Rum hastahânelerinde daha bu gibi ba‘zı bî-günâh kimselerin mevcûdiyeti melhûz bulunduğundan her iki hastahânede dahi İstînâf Müdde‘î-i Umûmîliği tarafından taharriyât ve tedkîkât icrâsı zımnında Adliye Nezâret-i Celîlesi'ne iş‘ârına müsâ‘ade buyurulması ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 21 Teşrîn-i Sânî sene [1]333

Polis Müdîr-i Umûmîsi
Ahmed

Emniyyet-i Umûmiyye İstitlâ‘ât Müdîriyeti
Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]333
şu‘be: 3

Mahremdir

Hulâsa: *Rum Patrikhânesi tarafından ihtidâ eden kadınlara icrâ edilen mezâlim hakkında.*

Dâhiliye Nâzırı Talat Paşa Hazretlerinden Adliye Nâzırı Halil Bey Efendiye

İhtidâ ederek Polis Me’mûru Fahri Efendi ile izdivâc edeceğinden dolayı Rum metropolidi tarafından bir desîse ile Rum Hastahânesi'ne gönderilüp, mezkûr hastahâne bîmârhânesinde taht-ı tevkîfe alınarak aç bırakılmış ve suver-i sâ’ire ile işkenceye ma‘rûz kaldığı Katirine imzâsıyla bâ-posta Samatya Polis Merkezi'ne gönderilen arzuhâlde beyân ve şikâyet olunması üzerine, mezkûr merkezce icrâ kılınan tahkîkât netîcesinde, mahall-i mezkûrda mezbûre gibi daha bir takım genç kızların İslamlarla peydâ-yı münâsebet eylemelerinden dolayı papasların eser-i teşvîkiyle Patrikhâne'ce taht-ı tevkîfe aldırıldığı ve hâl-i mevkûfiyyetde bulundukları ve bir takım işkence ve mezâlime ma‘rûz kaldıkları anlaşılmağla cümlesi tahlîs olunarak velîlerine teslîm edilmiş ve ol bâbda tanzîm kılınan evrâk-ı tahkîkiyye dahi cihet-i adliyyeye tevdî‘ kılınmış ise de Ermeni ve Rum hastahânelerinde daha bu gibi ba‘zı bî-günâh kimselerin mevcûdiyeti melhûz bulunduğundan her iki hastahânede dahi cihet-i adliyyece taharriyât ve tedkîkât icrâsı lüzûmu Polis Müdîriyyet-i Umûmiyyesi'nden alınan tezkirede beyân kılınmış olduğundan îfâ-yı muktezâsı siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

BOA. DH. EUM. 3. şb. 25/22

150

LÜLEBURGAZ'DA YUNAN ASKERİNİN MÜSLÜMAN VE MUSEVİLERE MEZALİM UYGULADIĞI VE HALKIN GÖÇE BAŞLADIĞI

Lüleburgaz'da Yunan askerlerinin vazifesi demiryolunun muhafazası olduğu halde bölücülük tohumları ekerek kazâ ile civarında bulunan Müslüman ve Musevi halkı tehdit edip haksız yere tutuklamalar yaptıkları, tutuklulara çeşitli suretlerde işkence ve zulüm tatbik ettikleri, Yunan askerinin bu hareketlerinden bıkan Müslüman ve Musevilerden bazılarının mal ve mülklerini bırakarak İstanbul'a göçe başladıkları, bu durum karşısında kaymakamın çaresizlik içinde bulunduğu, hükümetin halkın feci durumuna son vermek için gerekli tedbirleri alması ve vazifesinin önemini idrak eden bir kaymakamın tayin edilmesini isteyen Lüleburgaz eşrafının arzuhali.

24 Mayıs 1919

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Me’mûrîn ve Sicill-i Ahvâl Müdîriyeti

Lüleburgaz eşrâfı tarafından verilen 24 Mayıs sene [1]335 târîhli arzuhâl sûretidir

Devletlü efendim hazretleri,

Bir müddetten beri Lüleburgaz'da bulunmakda olan ve şimdiye kadar ahâlî-i İslâmîyyeye gûnâgûn mezâlim icrâsından hâlî kalmayan Yunan asâkiri son günlerde cür’etlerini Mûsevî ahâlîye de teşmîl ve tatbîk sûretiyle yeniden bir çok mezâlimde bulunmuşlardır ki ma‘rûzâtımızın tamâmiyle hakîkat olduğunu nazargâh-ı âlîlerinde isbât içün Müslim ve Mûsevî ahâlîden dûçâr-ı hakâret ve ma‘rûz-ı felâket olan zavallı insanların ale'l-infirâd esâmîlerini derc ve takdîm ediyoruz. Yunan idâre-i askeriyyesi yalnız demiryol hattının muhâfazası vazîfesiyle mükellef olduğunu unutarak beyne'l-anâsır nifâk u şikâk tohumları ekmekde ve bu sebeble gün geçtikçe ahvâlde vehâmet tezâyüd etmektedir. "Bu tehlikenin o havâlîde mahzâ Yunan asâkirinin mevcûdiyetinden ilerü geldiğini sûret-i mahsûsada kaydederiz." Lüleburgaz ve civârında mütemekkin ahâlî-i İslâmiyyenin can ve malları Yunan asâkiri tarafından dâimâ tehdîd edilmekde ez-ân-cümle ahâlî-i müslîmeden Hasan Ağa oğlu Edhem Efendi, Çavuş oğlu Ali Ağa ve mahdûmu Süleyman Ağa, Tüfengçi Receb Usta, Çolak

Hasan, Marangoz Ahmed ve Mûsevîlerden Nihad ve Arnavud oğlu Yako, Bakkal David, Bakkal Avram efendilerin ve sâ'irenin gûyâ Lüleburgaz'da komite teşkîl ederek âsâyiş-i mahallîyi ihlâl edecekleri bahânesiyle tevkîf ve bu sûretle ifâdâtda bulunmaları içün cebr ve şiddet ve envâ'-ı işkence isti'mâl edilmekde ve mûmâ-ileyhim mevkûf bulundurulmaktadır. Ma'rûz-ı ta'kibât olanlardan şimdiye kadar eşrâfdan Hüsnî Bey-zâde Kemal, Tüfengçi Ali Efendi, şükrü Bey, Vâsıf Bey, Sadullah Bey, Celâl Bey, şevki Efendi ve Mûsevîlerden Moiz Behar Efendi, Morod(?) Efendi de mal ve mülklerini terk ile firâr ederek İstanbul'a gelmişlerdir. Bu sûretle ihtiyâr-ı firâr edenlerin yekûnu her gün artmakda olduğu ve orada salâh-ı hâl müşâhede olunmadıkça me'vâlarımıza avdet imkânını bulamayacağımızı ma'a't-teessüf arzeyleriz. Yunan asâkirinin temâdî etmesi pek muhtemel olan bu taşkınlıklarına nihâyet verilmesi ve ahâlî-i İslâmiyye ve Mûsevîyyenin zulm ü gadrden vikâyesi hükûmet-i seniyyece ehemmiyetle nazar-ı dikkate alınmalıdır. Hükûmet-i mahalliyyenin ve bi'l-hâssa kâ'im-i makâmın bu husûsda gösterdiği acz ü meskenet yüzünden ma'rûz kaldığımız bu fecâyi'e tahammül imkân hâricindedir. Zamânın nezâketini, vazîfesinin derece-i ehemmiyetini gayr-i müdrik olan bu âciz kâ'im-i makâmın hemân tebdîliyle vaz'iyyeti gün geçtikçe kesb-i nezâket eden böyle mühim bir kazâya ehil ve vazife-şinâs bir re'îs-i hükûmetin ta'yîni cihetine gidilmesini memleketin selâmeti ve ümmet-i İslâmiyye ve Mûsevîyyenin halâsı nâmına kemâl-i ehemmiyetle arz u istirhâm eyleriz. Ol bâbda.

Fî Mayıs [1]335

Aslına mutâbıkdır

Mühür

BOA. DH. EUM. AYş. 15/42

151

LÜLEBURGAZ'DA İŞGALCİ YUNANLILARIN YAHUDİ VE MÜSLÜMANLARA UYGULADIĞI MEZALİM

Yunanlıların Lüleburgaz'ı işgaliyle beraber asırlarca birlikte yaşayan topluluklar arasında ayrılık tohumlarının ekilmeye başlandığı, Rum olmayanlara suçlu gözüyle bakıldığı; Lüleburgaz ahalisinden Musevi Yako Oğlu İsak'ın komite üyesi iddiası ile tevkif edildiği yine Bakkal Yako oğlu David'e aynı iddia ile işkence yapılarak, tutuklu bulunanlar aleyhine konuşmaya zorlandığı; Musevî Hamambaşı Vekili Nihat Efendi'nin evine

Yunan askerinin zorla girip arama yaptıkları, hanımını ve misafiri döğdükleri; Cami-i Atik mahallesinden Arabacı Niyazi oğlu Hasan'ı silah ve cephane taşıdığı; Hasanbey mahallesinden Tüfenkçi Hasan Efendi'nin silah tamiratı yaptığı gerekçesiyle tutuklandıkları; Karaağaç köyünden İbrahim oğlu Hasan Ağa ve Hasan Ağa'nın oğlu Ali'nin evlerine gece zorla girilip, mahremiyete ve kadınlara hakaret edildiği.

26 Mayıs 1919

Edirne Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Umûmî: 43740
Husûsî: 866

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Hulâsa: *Lülebergos [Lüleburgaz] hâdise-i ma'lûmesi mürettiblerine dâ'ir.*

Devletlü efendim hazretleri,

10 Mayıs sene [1]335 târîhli ve sekiz yüz kırk beş numaralı arîzaya zeyldir. Lülebergos [Lüleburgaz] Mûsevî cemâ'ati re'îs-i rûhânîsi Behâr Efendi'nin hânesine vâki' olan ta'arruzun şarkî Trakya mes'elesine dâ'ir Sulh-i Umûmî Konferansı'na verilmek üzre Venizelos'a berây-ı îsâl yerli Rum ahâlî tarafından tanzîm edilen istirhâm-nâme-i umûmî ile sâ'ireye Mûsevîlerin de iştirâkı hakkında vâki' olan teklîf ve da'vete mûmâ-ileyhin adem-i icâbetinden dolayı yerli Rumların teşebbüsü üzerine Yunan Müfrezesi Kumandanı Velahopulos ile zâbitânının eser-i tertîbi olduğu ve mütecâsirlerinin de Yunan efrâdı bulunduğu istitlâ'ât-ı hafiyye netîcesiyle de te'eyyüd eylediği polis müdîriyetinden bildirilmekle bu cihetin de Edirne'de bulunan İngiliz Murahhas-ı Askerîliğine teblîğ kılınmış olduğu ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 11 şa'ban sene [1]337 ve
Fî 12 Mayıs sene [1]335

Edirne Vâlîsi
mühür

Dâhiliye Nezâreti
Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Târîh: 19 Mayıs sene [1]335

Nezâret-i Celîleden Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Hulâsa: *Lülebergos Hahambaşısı Behar Efendi'nin hânesine Yunanlıların ta‘arruzu mes’elesi hakkında*

9 Mayıs sene [13]35 târîh ve 45203 numaralı tezkire-i âcizîye zeyldir. Lülebergos [Lüleburgaz] Mûsevî Cemâ‘ati Re’îs-i Rûhânîsi Behar Efendi'nin hânesine Yunanlılar tarafından vâki‘ olan ta‘arruzdan evvel kendisini Rumlar celb ederek ba‘zı tahkîkât ve istîzâhât içün Lülebergos'a dört hükûmet hey’eti geleceği ve "buraları Yunanistan oldu, siz ne vaz‘iyyette kalacaksınız" diye vâki‘ olan su’âline Behar Efendi bu bâbda mâ-fevkinden emr almadığını beyân etmesiyle Rumların bugün yarın hey’etin vürûd edeceğini ihbâr ve îcâbını tesrî‘ etmesi lüzûmunu ihtâr eyledikleri ve bunu müte‘âkib Kırkkilise'den emr almak üzre Behar Efendi araba ile müsâra‘aten bir Rum ile berâber mahall-i mezkûre sevk olunmuş ise de Kırkkilisece de bu işden adem-i ma‘lûmât beyân ve tereddüd edildiği ve onlara Dersa‘âdet'den acele ta‘lîmât almak üzre bir araba oradan da Necur Matran Efendi Lülebergos'a [Lüleburgaz] gönderilmiş olduğu ve müte‘âkiben Matran Efendi ile Behar Efendi Rumlar tarafından tekrâr da‘vet olunarak Behar Efendi'yi â‘ilesi göndermediğinden dâmâdı Mişon Efendi giderek Rumlar tarafından vaz‘iyyet hakkındaki Mûsevîlerin fikri soruldukda Dersa‘âdet'den emir gelmediğinden bu bâbda beyân-ı efkâr ve mütâla‘ât edilmeyeceği beyân olundığı ve Rumların Dersa‘âdet'den istihsâl edilecek emrin tesrî‘i lüzûmunu ifhâm etdikleri ve o gece Behar Efendi'nin hânesi iki sâ‘at sonra basılmış olduğu Lülebergos [Lüleburgaz] Kâ’im-i makâmlığı'ndan bildirilmesi üzerine Edirne'deki İngiliz Murahhas-ı Askerîliğine ma‘lûmât i‘tâ kılındığı ve bu ta‘arruzun şarkî Trakya mes’elesine dâ’ir sulh konferansına verilmek üzre Venizelos'a berây-ı îsâl yerli Rum ahâlî tarafından tanzîm edilen istirhâm-nâme-i umûmî ve sâ’ireye Mûsevîlerin de iştirâki hakkında vâki‘ olan teklîf ve da‘vete mûmâ-ileyh Behar Efendi'nin adem-i icâbetinden dolayı yerli Rumların teşebbüsü üzerine Yunan Müfrezesi Kumandanı Velahopulos ile zâbitanının eser-i tertîbi olduğu ve mütecâsirlerinin de Yunan efrâdı bulunduğu ve istitlâ‘ât-ı hafiyye netîcesiyle de te’eyyüd eylediği polis müdîriyyetinden bildirilmekle bu cihetin de Edirne'de bulunan İngiliz Murahhas-ı Askerîliği'ne teblîğ kılınmış olduğu Edirne Vilâyeti'nden gelen iki kıt‘a tahrîrâtda izbâr kılınmış olmakla ol bâbda.

Lülebergos'un [Lüleburgaz] Mûsevî mahallesinde ikâmet ve çarşuda bakkallık san'atıyla iştigâl eden Yako oğlu elli beş yaşlarında el-yevm mücerred David'in ber-vech-i zîr ifâde-i mazbûtasıdır.

Fî 20 Mayıs sene [1]335

—Seni efrâd-ı Yunaniyye der-dest ederek kumandanlık dâ'iresinde habs etmiş olduğunu söylüyorlar. Seni ne esbâba mebnî habs ettiler ve başından ne gibi vak'a geçmiş ise ber-tafsîl beyân ediniz.

—Cumartesi günü beni der-dest ettiler. Kumandanlık idâresine götürdüler ve salı gecesi isticvâba ibtidârla "sen Osmanlılarla berâber komitelik yapmak üzere toplanmışsınız. Bak burada ne kadar vardır sen de bunlarla berâbersin" demeleri üzerine "hayır efendim ma'lûmâtım yokdur. On üç gündür İstanbul'da idim. Cumartesi akşamı gelmiş idim. Yakim oğlu da berâber idi. Hasta bulunan kızımı berây-ı tedâvî götürmüş idim. Bunun içün komitedir filân ma'lûmâtım yoktur" dedim. "Hiç haberin yok mudur" dediler, "yoktur" dedim. Hahambaşı Vekîli Nihad'ı çağırdılar "David sizinle salı gecesi berâber mi idi" dediler, Nihad Efendi de, "evet salı gecesi bizimle berâberdi" dedi. Bunun ağzından nasıl işitdilerse derhal görmüş olsan tanımayacağım bir şahıs bana tokat urdu, diğer bir odaya nakledildim ve orada biraz sopa ile döğdüler, ayaklarıma urdular. Ya doğru söyle yâhûd seni öldüreceğiz dediler.

—Kumandanlık dâ'iresinde kaç gece kaldın ve Nihad Efendi ile görüştün mü ve kendisini ne halde gördün ?

—Üç gün dört gece kumandanlık dâ'iresinde kaldım. Nihad Efendi ile görüştüm. Kendisini fenâ halde döğmüş olduklarını söyledi.

—Nihad Efendi'ye salı günü bu da sizinle berâber mi diye sormuş olduklarının esbâbı ne imiş, Nihâd Efendi'den öğrenmedin mi ?

—Nihad Efendi'ye sordum. Gûyâ Osmanlılarla birlikte biz Mûsevîler de câmi'e toplanup komite yazmış olduğumuzu sormuşlar ve kendisini pek fenâ bir halde darb etmiş olduklarından benim içün Yunan kumandanı bu David de sizinle o salı gecesi berâber mi idi diye sorduklarında evet demenin esbâbı kendi hayâtının kurtarılması içün olduğunu Nihad Efendi bana söyledi. "Evet bu da berâberdi dememiş" olsa idim, beni öldürecek idiler. korktuğum içün mecbûrî böyle söyledim, dedi.

—Seni aşağı diğer bir odaya naklettikten sonra çok döğdüler mi ve nerelerine urdular? Vücûdunda yara, kırık, bere vesâ'ire var mıdır, söyleyiniz?

—Beni diğer bir odaya kapattıktan sonra askerler içeri girdiler.Ellerinde bulunan silâhın kayışını boynuma taktılar ve silâhı da baldırlarım hizâsına gelmiş şartıyla geçirdiler, ayaklarım tabî‘atıyla yukarı kalktı. Sonra beni bir asker eline aldığı siyâh renkte ağırca bir sopa ile döğmeye başladı.Otuz mu, kırk mı, elli mi ne kadar urduğunu bilemem, otuz kadarını iyiden iyiye hatırlıyorum. Birçok daha urduklarından sonra kendimi gâ‘ib ettim. Bi'l-âhire bıraktılar, bir müddet sonra kalktım ayaklarımı, işte gösteriyorum görülecek halde değildir, simsiyahdır.

—Size başkaca bir şey sormadılar mı ?

—Tekrâr be tekrâr bu komite mes’elesini sordular ve orada bulunan bir çok kişi varmış, bunlar senin için komitedir diyorlar, yalan mı söylüyorlar sen ne içün inkâr ediyorsun, doğru söyle dediler. Ben yine ma‘lûmâtım olmadığını söyledim.

—Kumandanlık dâ’iresinde senin komite olduğuna dâ’ir şâhid olarak gösterdikleri adamlar kimlerden ibârettir, gördün mü?

—Evet efendim, gördüm. Nihad Efendi ve Ali Çavuş'un çocuğu orada idiler ve bunlar benim komiteye dâhil olduğumu söylemiş olacaklar ki bunları gösteriyor idiler ve Yunan kumandanları da orada mevcûd bulunuyor idiler.

—Sizi Türkçe mi isticvâb ediyordular?

—Kendim Rumca biliyorum. Rumca isticvâb edildim.

*—Siz[i] ne zaman tahliye ettiler ve bıraktıkları zaman ne gibi şeyler*i *dışarıya söylememek üzre tenbîh ettilerse doğru olarak söyle.*

—Beni bu sabah tekrâr isticvâb ettiler ve siz komite yazmışsınız, yaptınız mı dediler evet yaptık. Bizim komite dediğimiz şey fukarâ içün toplanır bir karar veririz, buna cemâ‘at ve komite ta‘bîr ederiz dedim. Re‘îsi kimdir dediler. Hahambaşı Vekîli Nihad'dır dedim. Nesim ve Yorgi efendilerden müteşekkil bir de kitâbete bakar bir hey’et vardır diye söyledim. Bu da hakîkattir, fukarâlar içün böyle bir cemâ‘atimiz vardır. Kumandanlık dâ’iresinde darb edildiklerini hâricde söylememekli[ği]mi tenbîh etdiler. Ben de kendilerine ayağım topal gibi yürüyorum, görecekler ve soracaklar dedim ve dışarı çıktım.

—Orada bulunduğunuz müddetce nerede yattınız ve ne yiyüp içtiniz, size bu husûsda nasıl mu‘âmele ettiler, yemek verdiler mi?

—Yemek vesâ’ire hiç bir şey vermediler, her şeyi evden getirttim. Bunlar bir şey vermediler. Yalnız su veriyor idiler.

— *İfâdenizi tasdîk eder misiniz?*

— Ederim efendim.

İmzâ

Fezleke

Komite Lülebergos'da [Lüleburgaz] mevcûd bulunduğu ve kendisi de komiteye dâhil olduğu bahânesiyle Yunan İşgal-i Askerîsi Kumandanlığına celb ve tevkîf ve bunu söylemek içün işkence ile darb ve tazyîk olunan Lülebergos'un [Lüleburgaz] Mûsevî mahallesinde mukîm Bakkal Yako oğlu elli beş yaşında David hakkında icrâ edilen tahkîkât netîcesinde merkûmu cumartesi günü celb ve dört gece orada tevkîf ettikden sonra bu müddet zarfında cebr ve ikrâhla orada mevkûf bulunanlar aleyhinde işhâd ve kendisi de silah kayışı boynuna geçer tarzda yatırılarak bacakları kaldırıldıktan sonra darb edildiği ve nihâyet fukarâya bakmak üzre Mûsevîlerce cemâ‘at ve komite ta‘bîr edilen bir hey’etin mevcûd ve bunun re’îsi Hahambaşı Vekîli Nihad Efendi olduğunu söylemek sâyesinde tahliye edilmiş ve âsâr-ı darb ve cerh bâ-rapor müsbit bulunmuş ve şu tecâvüz vaz‘iyyet-i mahalliyyeyi makâsid-i siyâsiyye uğrunda Yunanîler lehinde te’vîl ve takrîr içün bir tedbîr tutulmuş olduğunu nâtık işbu fezleke bi't-tanzîm takdîm kılındı.

Fî 21 Mayıs sene [1]335

Komiser Mu‘âvini

İmzâ

Edirne
Polis Müdîriyeti
Kısm-ı Adlî Riyâseti
Umûmî : 2727
Husûsî : 234

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

İşgâl târîhinden beri gizlice tutulan tertîbâtla Yunan İşgâl-i Askerîsi tarafından Edirne Vilâyetine tâbi‘ Lülebergos [Lüleburgaz] kasabasında fî 17 Mayıs sene [1]335 târîhinden i‘tibâren fa‘âliyâta girişilmiş ve zarûriyü'l-husûl teşevvüşât üzerine îcâbına mütevessilen kazâ-yı mezkûra hareket eylediğimi telgrafla arz eylemiş idim. Orada üç gün zarfında ittihâz eylediğim tedâbîr ile istishâb etdiğim polis kuvveti ile şimdilik sükûn ve sükûneti i‘âdeye muvaffakiyet hâsıl olmuşdur. Binâ’en-aleyh netâyic-i hâsıla beş fezlekeye rabten makâm-ı vilâyete takdîm olunmuşdur. Hulâsalarını ber-vech-i zîr arzeylerim.

1- Mûsevî Hâhâmbaşı Vekîli Nihâd Efendi'nin geçenlerde arzolunduğu üzere hânesine Yunan efrâd-ı askeriyyesi leylen girmiş ve kendisini taharrî ile berâber zevcesini ve müsâfiri Tekfurdağlı Sipata'yı(?) darb ve cerh eylemişlerdir. Bunun yegâne sebebi Nihâd Efendi'nin Yunan efrâdıyla müttehidü'l-efkâr bulunan yerli Rumlara adem-i mümâşâtı ve tevhîd-i mesâ‘îye muhâlefetidir. Bu şâyân-ı takdîr Nihâd Efendi'nin sebâtı ve sıfat-ı tâbi‘iyyete merbûten sadâkati âmâl-i mefsedet-kârânenin mürevviclerini iğtisâb ve tahrîk etmiş ve müretteb olan ta‘arruz-ı vâki‘i te‘vîl ve mütecâsirleri olan Yunan efrâd-ı askeriyyesine bedel işgâl kumandanı Velahopulos'un(?) bi't-tedârik irâ’e eylediği yerli Rumlardan bir kaç kişiyi reddederek mütecâvizlerini hakîkate muvâfık ve delâ’il-i kânûniyye ile sâbit olan Yunan efrâd-ı askeriyyesi bulunduğunda muhâcce u iddiâ ve kanâ‘atini tebdîl etmemesi üzerine ahz-i sâr ve tervîc-i merâm içün kendisini fî 17 Mayıs sene [1]335 târîhine müsâdif cumartesi günü tutarak habs u tevkîf ve elîm ü şenî‘ işkencelere dûçâr etmekle berâber ahâlî-i İslâmiyye ile komite teşkilâtına girişmek töhmetiyle mevkûf bulundurmaktadır. Mûmâ-ileyhin mazlûmen mevkûfîyetine de kanâ‘at olunmamakda ve zevcesinin hânesine gidilerek mûmâ-ileyhin gayr-ı vâki‘ iken vâki‘ olmuş gibi bir takım beyânât-ı tahrîriyyesini irâ’e ve bu ifâde ve beyânâta mezbûrenin de iştirâkını imzâ ile teklîf edilmekde ve imzâdan imtinâ‘ ve teklîfi reddetmekde sebât-kâr bulunan zevcesinin bir Türk zâbitinden elli lira almakla ve bu pâre te’sîriyle Yunan askerini müte‘arrız göstermekle ithâma ve tehdîde çalışılmakda kusûr edilmiyor. Bunun fâ’ide-bahş olmaması terhîbin tatyîbe incirârını istilzâm etmiş ve nihâyeten kendisine arzuları vechle ifâdeyi imzâ eylediği takdîrde elli lira verileceğini söylemek hîlesi unudulmamışdır.

2- Lülebergos [Lüleburgaz] ahâlîsinden Arnabud oğlu Mûsevî Yako veled-i Îsak komiteye dâhil bulunmak töhmetiyle Yunan kumandanı dâ’iresine götürülmüş ve tazyîk ve tehdîd ile istenilen şekl-i siyâsîde ifâdesi alınarak idâre-i Osmâniyye ile idâre-i Yunaniyye arâsında lâ-kayd görüneceğini te’mîn etdikden sonra bir gecelik mevkûfiyetle serbest bırakılmıştır.

3- Lülebergos'un [Lüleburgaz] Câmi‘-i Atîk mahallesinden Arabacı Niyazi oğlu Hasan şuraya buraya silâh ve cebhâneyi taşıdığından bahsle celb ve Yunan kumandanlığı dâ’iresinde habs olunmuşdur. Tazyîk-i şedîd tahtında dört gün mevkûf bulunduruldukdan sonra kasaba hâricinde silâh atıldığını kendisine söyletdirerek serbest bırakılmışlardır.

4- Lülebergos'un [Lüleburgaz] Hasan Bey mahallesinde mukîm Tüfengci Receb Efendi nâmûslu bir san‘atkâr iken çıkarılacak muhayyel bir sûriş içün silâh

ta‘mîrâtıyla meşgûl bulunduğu töhmetinde bırakılmış ve celb olunarak kumandanlık dâ’iresinde bi't-tevkîf el-yevm tahliye edilmemişdir.

5- Lülebergos'un [Lüleburgaz] Mûsevî mahallesinde mukîm Bakkal Yako oğlu elli beş yaşında David, komiteye dâhil addolunarak kezâlik kumandanlık dâ’iresine celb ve dört gece tevkîf edildikden sonra işkenceler içinde mevkûf bulunanların aleyhinde şehâdete alınarak tahliye edilmişdir. Askerî ve beledî tabîblerinin bi'l-mu‘âyene verdikleri râporda madrûbiyeti gösterilmişdir. Rapor evrâk-ı tahkîkiyye miyânında mahfûzdur.

6- Lülebergos [Lüleburgaz] kasabasına üç sâ‘at mesâfede bulunan Karaağaç karyesinde mukîm ve zirâ‘atle meşgûl İbrahim oğlu Hasan Ağa ve Hasan Ağa'nın oğlu Ali'nin hânelerine leylen ve cebren Yunan askerleri girmişdir. Zarûrât-ı İslâmiyyeden olan tesettüre ve muhadderâta hürmet edilmemişdir. Kadınlar silâhla tehdîd olunmuşdur. Bu sâyede hudûd boylarından hâtıra olarak bu â’ileler evlâdı tarafından getirilüp hânelerinde bulunan bir Rus beylik silâhıyla bir İngiliz mavzeri ve bir av çifte tüfengiyle bir revolver ve bir kamçı gasb olunmuş ve hâneleri hücûm ve ta‘arruz esnâsında karanlıklarda istimdâd içün hânenin üst kat penceresinden bir kaç el silâh atan Ali oğlu Süleyman ve pederi Ali ve Hasan Ağa'nın mahdûmu Bahriye mülâzım-ı evvelliğinden mütekâ‘id İbrahim Edhem kumandanlık dâ’iresine mahfûzen götürülmüş ve işkenceler içinde el-yevm mahkûm-ı ezâ olarak mevkûf tutulmakda bulunmuşlardır.

Netice– Tahkîkâtım esnâsında Der-sa‘âdetden gelen İngiliz, Fransız, Osmanlı ve Yunan hey’et-i muhtelitası bu hakîkatlere göre ihtisâsât ve müşâhedâtını not etdiği gibi mevkûf ve ihtizâr derecesine getirilen madrûb ve mecrûh Hâmâmbaşı Vekîli Nihad ve Hasan Ağa mahdûmu İbrahim Edhem ve Tüfengci Receb ve Çavuş oğlu Ali ve oğlu Süleyman Efendi ve ağaların fecî ve‘ elem-nâk vaz‘-ı hâlleri i‘tibâriyle tahliyeleri hakkında vâki‘ teşebbüslerin ma‘a't–te’essür semere-bahş olamamışdır. Bununla berâber o sırada oraya gelen Edirne İngiliz Askerî Murahhası Mösyö Samo'nun Vekîli Mösyö Lister bi'z-zât mağdûrları mevkûf bulundukları yerde görmüşdür.

Hulâsa: Hayâlden hakîkate çıkarılmak içün uğrunda uğraşılan Trakya Yunan propogandası Lülebergos [Lüleburgaz] ve kurâsı Rum ahâlîsini Yunan işgâl efrâd-ı askeriyyesiyle müştereken pek ziyâde ser-mestîye düşürdüğü ve asırlardan beri kardâş ve vatandâş rûhuyla yaşayan İslâm, Mûsevî ve Rum ahâlî arasında tehlikeli bir uçurum açıldığı ve bu uçurumun başında ser-mestînin yaratdığı cür’etle sadâkat-ı

tâbi‘iyyete münâfî tezâhürler başladığı ve sadâkât-ı tâbi‘iyyetten ayrılmayan ve bî-sûd ve semeresiz mel‘ûn propogandaya kapılmayan İslâm ve Mûsevî ahâlîyi bi-hakkın endişelere düşüren suver-i muhtelife ile tazyîk siyâseti herhangi bir nazarla mütezâhir ve vücûdu isbâtdan müstağni görüldüğünden Yunan âmâl-i milliyyesine gayr-i müsâ‘id görülen vaz‘iyet-i mahalliyyenin selâmeti nâmına teşebbüsât-ı şedîde ve te’sîrât-ı siyâsiyye ile bu hâl-i fecâ‘at iştimâle nihâyet verdirilmesi ve hürriyet-i milliyye ile masûniyet-i şahsiyyenin ta‘arruzdan ve milel-i mütemeddinece her an ve zamân içün lâzımü't-tel‘în bulunan mahbûsiyet-i nâ-meşrû‘ada bırakılan Hâmâmbaşı Vekîli Nihad ve Tüfengci Receb Efendilerle Karaağaçlı Hasan mahdûmu, Bahriye mülâzım-ı evvelliğinden mütekâ‘id İbrahim Edhem ve Çavuş oğlu Ali Ağa ile oğlu Süleyman'ın istikmâl-i tahliyyeleri vücûbu adâlet-i medeniyye nâmına arz olunur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 22 mayıs sene [1]335

Edirne Polis Müdîri

imzâ

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Târîh: 26 Mayıs sene [1]335

Nezâret-i Celîleden Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

***Hulâsa**: Lülebergos'da bulunan Yunanîlerin îkâ‘ ettikleri ta‘arruzât ve tecâvüzât hakkında*

Lülebergos [Lüleburgaz] ahâlîsinden Arnabud oğlu Mûsevî Yako veled-i Îsak komiteye dâhil olmak töhmetiyle Yunan kumandanı dâ’iresine götürülerek tazyîk ve tehdîd ile istenilen şekilde ifâdesi alındıkdan ve idâre-i Osmâniyye ile idâre-i Yunaniyye arasında lâ-kayd görüneceğini te’mîn ettikden sonra bir gece tevkîf edilerek serbest bırakıldığı ve yine Lülebergos'un Cami‘-i Atîk mahallesinden Arabacı Niyazi oğlu Hasan'ın şuraya buraya silâh ve cebhâne taşıdığından bahsle celb ve Yunan kumandanlığı dâ’iresinde dört gün habs ve tazyîk edildikten sonra tahliye edildiği ve yine kasaba-i mezkûrenin Hasan Bey mahallesinde mukîm Tüfengçi Receb Efendi'nin nâmûslu bir san‘atkâr iken muhayyel bir sûriş içün silâh ta‘mîrâtıyla meşgûl bulunduğu töhmetiyle celb olunarak kumandanlık dâ’iresinde bi't-tevkîf el-yevm tahliye olunmadığı ve Mûsevî mahallesinde mukîm Bakkal Yako oğlu elli beş yaşında David'in komiteye dâhil addolunarak kezâlik kumandanlık dâ’iresine celb ve dört gece tevkîf edildikten sonra işkenceler içinde kendisinden mevkûf bulunanlar

aleyhinde cebren şehâdete zabt olunarak tahliye edildiği ve askerî ve beledî tabîblerinin bi'l-mu‘âyene verdikleri raporda madrûbiyeti tahakkuk eylediği ve yine kasaba-i mezkûreye üç sâ‘at mesâfede bulunan Karaağaç karyesinde mukîm ve zirâ‘atla meşgûl İbrahim oğlu Hasan Ağa ve Hasan Ağa'nın oğlu Ali'nin hânelerine leylen ve cebren Yunan askerleri girerek şi‘âr-ı İslâmiyyeden olan tesettüre ve muhadderâta hürmet edilmediği gibi kadınların silâhla tehdîd ve ba‘zı eşyâlarının gasb olunduğu ve hâneleri ta‘arruza ma‘rûz olduğu esnâda karanlıklarda istimdâd içün üst kat pencere[sin]den bir kaç el silâh atan Ali oğlu Süleyman ve pederi Ali ve Hasan Ağa'nın mahdûmu Bahriye mülâzım-ı evvelliğinden mütekâ‘id İbrahim Edhem Efendi'nin kumandanlık dâ’iresine mahfûzan i‘zâm oldukları ve işkenceler içinde el-yevm mahkûm-ı ezâ olarak mevkûf tutulmakda bulundukları mevkûf ve ihtizâr derecesine getirilen madrûb ve mecrûh Hâhâmbaşı Vekîli Nihad ve Hasan Ağa mahdûmu İbrahim Edhem ve Tüfengçi Receb ve Çavuş oğlu Ali ve oğlu Süleyman efendilerin tahliyeleri lüzûmu berây-ı tahkîk mahall-i mezkûra azîmet etmiş olan Edirne Polis Müdîriyeti'nden mürsel raporda beyân ve izbâr kılınmış olmağla iktizâsının îfâsı menût-ı müsâ‘ade-i celîle-i fahîmâneleridir. Ol bâbda.

BOA. DH. EUM. AYş. 4/62

152

YUNANLILARIN KULELİ'DE BİR MUSEVİ AİLESİNİN PARASINA EL KOYDUĞU

Edirne'den Dersaadet'e gelmekte olan bir Musevi ailesinin 1500 lira altın akçesine, Kuleli'de Yunanlılar tarafından el konulduğu ve bu mesele hakkında İtilaf Devletleri Fevkalade Komiserlikleri nezdinde Hariciye Nezaretinin girişimde bulunduğu.

24 Temmuz 1920

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Târîh: 24 Temmuz sene [1]336

Nezâret-i Celîleden Edirne Vilâyeti Vekâletine

Hulâsa:*Yunanlılar tarafından Kuleli'de bin beş yüz lira altûn akçesi ahz ve müsâdere olunan bir Mûsevî â’ilesi hakkında*

Tahrîrât

28 Haziran sene [1]336 târîhli telgrafnâme-i aliyyeleri cevâbıdır. Edirne'den Dersa‘âdet‘de hareket eden bir Mûsevî â’ilesinin üzerinde bulunup Kuleli'deki Yunanlılar tarafından ahz ve müsâdere olunduğu bildirilmiş bin beş yüz lira altûn akçenin i‘âdesi zımnında Düvel-i Mu’telife Fevka'l-ade Komiserlikleri nezdinde teşebbüsât-ı lâzıme icrâsı Hâriciye Nezâret-i Celîlesine iş‘âr kılınmışdı. Bu kere nezâret-i müşârûn-ileyhâdan yazılan tezkire-i cevâbiyyede ahz ve müsâdere olunan meblağ hakkında ma‘lûmât-ı vâzıha i‘tâsı ve ale'l-husûs vak‘anın târîh-i hudûsuyla mevzû‘-ı bahs a’ilenin isim ve şöhretinin bildirilmesi Fransız Fevka'l-ade Komiserliği'nden bâ-takrîr taleb olunduğu izbâr kılınmış olmağla sûret-i iş‘âra nazaran bu bâbda tahkîkât icrâsıyla istihsâl olunacak netîcenin inbâsı mütemennâdır. Ol bâbda.

24. VII. [13]36

BOA. DH. EUM. AYş. 44/31

153

SİLİSTRE'DE RUMLARIN BULGARLAR ÜZERİNE UYGULADIKLARI BASKI VE ZULÜM

Rumlar ile Bulgarlar arasındaki anlaşmazlığın büyük olduğu, Rumların Bulgar metropolitini dövmek için Silistre'deki konağına baskın yaptıkları, daha önceden de Rumlar tarafından yakılan Bulgar mektebinde okuyan çocukların şimdi açıkta kaldıkları ve Rumların Bulgarlara karşı yeni saldırı hazırlıklarında oldukları hakkında Bulgar Atanaş Hristo'nun, Balkapanı tüccarlarından hemşehrisi Radi'ye gönderdiği Bulgarca bir mektubun tercümesi.

(Tarihsiz)

Nefs-i Silistre'de sâkin, tebe‘a-i Devlet-i Aliyye'den Atanaş Hristo nâm kimesne, şa‘bân-ı şerîf'in yirmi dördüncü târihiyle Balkapanı tüccârlarından olup, hemşehrîsi bulunan Radi'ye göndermiş olduğu Bulgar lisânınca bir kıt‘a mektûbun tercemesidir.

Memleketimizde bu def‘a yeniden zuhûr eden vukû‘âtlarımız bu vechile beyân olunur ki; Bulgarlar ile Rumların beynlerinde olan husûsât netîce bulmadıkdan sonra burada olan mekteb açılmasun deyû meclis böyle karâr verdi. Bizim hasımlarımız ve düşmânlarımız olan Rumlar ve Ulahlar sabredemediler ve hükûmetin verdiği karârı

dinlemeyüp altmış kişi ittifâken gece sâ‘at üç karârlarında sopalar ile ve baltalar ile hazırlanup buranın metropolidinin konağını basup ve döğüp ve konağından çıkarup kovmak üzre gitdiler. Sebeb bu ki metropolid burada olan Rum Mekteb Hocası Hacı Papa'yı habsetmiş ki mektebde çocukları okutmamak içün. Bunun üzerine Rumlar Aynaroz papaslarından birisini koydular mektebe çocukları okutsun deyû. Metropolid bunu dahi habsettiğiyçün bundan dolayı metropolidin konağını basmaya gitdiler. Her ne kadar gitdiler ise içeriden konak kapusını açmadılar. Bunlar yalnız konak kapusının önünde bağırup çağırmakda iken hükûmet tarafından haber alınup asker ve zabtiye gönderilüp bunları dağıtdılar. Bu cem‘iyetde bulunanlardan yirmi kişi ayrılup hükûmet konağının havlusuna gidüp, bunların içinden yazıcının karındaşı Nikola, "*kan görmezden vazgeçmeyiz*" deyüp bağırdı. Bunların cemâ‘at başıları Peço ve Meşo Panovi'nin oğulları ve Dibonisaki'nin bacanağı ve Hoca Vangel ve bunlar misillü birkaç kişi daha var. Bu fesâda sebeb bunlardır. Bak bir kerre vilâyetimiz ne hâldedir. İşitdiğimize göre bu keyfiyetlerin tahkîkine me’mûr gelecek imiş, sevinmek ile bekliyoruz. Geçenlerde Rumların yakdığı mektebde yüz on çocuk okur idi. Mekteb yakıldığı târihinden şimdi[ye] kadar çocuklar okuduğu yokdur. Sokaklarda oynadıklarından babaları gelüp bizlere bir takım sitem sözler söylüyorlar ki; çocuklarımız câhil kalacak, bunun bir çâresine bakmıyorsunuz deyû, siz dahi memleketimizde olan rezâletleri, İstanbul'da iktizâ eden mahallere bildirin. Bu işlere bir karâr verilmedikden sonra siz dahi bu tarafa gelmeyin. Çünkü Dibonisaki demiş ki; merâk etdim, iki-üç Bulgar öldürmedikden sonra bu işden vazgeçmem. şimdi Rumlar müzâkere ediyorlar, bizim burada olan kiliselerimizi yıkmak içün. İyi mülâhaza edin bu keyfiyetleri, zîrâ bu Rumlar hükûmeti tanımazlar. Bizler bu tarafda sokaklarda gezmeye korkuyoruz.

BOA. DH. EUM. 3. şb. 27/74

İ N D E K S

Abdullah Mahallesi, Yenimahalle k., Siroz kz. 245

Abdullah Nuri, Florina Kaymakamı 16, 17

Abdullah, Rumlar tarafından bârgir ve tüfengi alınan, Aydos k. 72

Abdülhamid b. Alaeddin, Görice Mutasarrıfı 168, 191, 204

Ada karyesi, Siroz kz. 245

Adil, Katrin Kaymakamı 190

Adliye ve Mezâhib Nezâret-i Celîlesi 97, 122, 259

Ago mahallesi, Kamila-yi Zîr k., Siroz kz. 245

Agori, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Ağustos—; nâhiyesi, Vodine kz. 108, 109, 110

— Müdîriyeti 45, 124

Ahdoba karyesi, Kozana kz. 142, 144

Ahmed Efendi, Manastırlı, evinde kalan misafirleri Rum eşkiyası tarafından katledilen, Ribarça k., Manastır 238

Ahmed Fâik, Ustrumca Kaymakamı 203, 219

Ahmed Rasim, Yanya Vâlisi 11

Ahmed Zâhid, Karaferye Kaymakamı Vekîli 43

Ahmed, İstanbul Polis Müdîr-i Umûmîsi 259

Ahmed, Marangoz, Lüleburgaz'da komite kurdukları gerekçesiyle Yunanlılarca tevkif edilip işkence yapılan 261

Ahsarat karyesi, Zihne kz. 180, 185, 186

Akhisar kazâsı, Saruhan sn. 5

Akpınar karyesi, Selanik 25

Alaeddin, bk. Abdülhamid b. Alaeddin

Alasonya—; kazâsı, Manastır 129, 130, 220

— Kumandanlığı 68, 93

— Metropolidliği 190

Albera, Mîralay 127

Aleko, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223

Aleksi Kola, Rum eşkiyası tarafından dövülen, Yançişte k., Karaferye kz. 109

Aleksi Restorişka veled-i Dericko, Karaferye'nin Pançeste çiftliği ahalisinden, Rum eşkiyasınca oğluyla birlikte kaçırılan 50

Aleksi veled-i Nikola Dimço, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice kz. 169

Aleksi, Ulah tâ'ifesinden, Rum eşkiyalarınca kaçırılan, Grebene kz. 54

Alekso, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 229

Ali Bey, Rum eşkiyasının saldırısı ile yaralanan, Goriçiko [Gorniçova] k. 21

Ali Efendi, Jandarma Mülâzımı, Selanik 25

Ali Efendi, Tahsildâr, Rum eşkiyası tarafından şehid edilen, Garancı k., Görice 204

Ali Fethi Efendi, Erkân-ı Harbiyye Kolağası, Meçova'da eşkiya takibi ile görevli 129, 130

Ali Rıza, Nasliç Kaymakamı 29, 205, 206

Ali, Çavuş oğlu Hasan Ağa'nın oğlu, Karaağaç karyeli, Lülebergos kasabasından, Yunanlılarca tutuklanan ve işkence edilen 261, 268, 269, 270

Alipaşa Çiftliği, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 153

Alşan karyesi, Siroz kz. 245

Amerika 199, 202, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228

Anagoş, Rum eşkiyaya kılavuzluk eden 33

Ananya, Ligorpat metuhunda Rum eşkiyasını gizleyen 104

Anastas Yani, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Anastaş[y]a karyesi, Zihne kz. 210

Andarea Karçakof, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen, Manastır 123

Anderya İstoviçe, Nert karyeli, Lagin karyesi mektebine girip bir kaç kişiyi öldüren, Florina kz., Manastır 248

Andon Cane, Gömenceli, Gono Papa Hristo Kopanof'u yaralayan 85, 87, 88

Andon Papa Kostandi, Rum eşkiyalarınca samanlığı yakılan Bulgar, Selanik 118

Andon Pasko, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Eğridere k., Zihne kz. 156

Andon Tanaş Beruşa, Atanaş Nikola'yı öldüren, Dirmil k., Selanik 232

Andon, Bulgar mu‘teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilenlerden, Dihova k., Manastır 253

Andon, Kapudan, Rum eşkiyasından, Kilisura Ulah Cemâ‘ati Re’îsi Yorgi Kalabacan'ı yaralayan 249

Andon, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Andonaki Berende, Kruşova Rum ahâlisinden 100

Andre, Yunan Makedonya Komitesine mensûb, Bulgarları katleden çete reisi 103

Andrea, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Ane Taşko, Papa Trayçe mahalleli, Bulgar cemaatinden 160

Angel veled-i Velço(Angel Nikola), Bulgar, kilise mütevellisi, üzerine Rumlar tarafından açılan ateş sonucu ölen, Eğridere k., Zihne kz. 156, 185

Angelaki, Doktor, Rum eşkiyasını kışkırtan, Gömence k. 85, 86, 90

Angele Tase, Katliamla ilgili olarak bilgisine başvurulan köylü, Dragoş k., Manastır 227

Angele Ustoyan, Dragoş katliamı için sorgulananlardan 224

Angele,Yunan eşkiyası tarafından cerh ve katl edildikden sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 229

Angeli, Papa Trandafil'in oğlu, Rum eşkiyası tarafından dövülen, Karlıköy k., Siroz kz. 194

Anna veledet-i Taso, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 229

Antonis Lambro, Rum eşkiyasından, Kesendire civarında eşkiyalık eden 112

Apostol Cancı, Rum komitelerine mensup, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 181

Apostol karyesi, Yenice-i Vardar kz. Selanik 245

Apostol, Nasliç'in Zançko karyeli, Rum eşkiyasından 31, 34

Apostol, Petre Andon oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrad[a] k., Manastır 198

Argir Tanas, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Argir(Dine), Aleksi veled-i Dericko'nun oğlu, Rum eşkiyasınca kaçırılan ve katledilen, Pançeste çf., Karaferye kz. 50

Argir, ünlü eşkiya, Rum çetesi tarafından evine silah atılan 60

Aristidi, Kesriyeli, çete reisi muavini 34, 37

Aristotel veled-i Yanko Çogo, Yunan İhtilal Komitesi'nin Kâtibi, Görice 168

Arkir, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankale k., Manastır 202

Arkiropol, Doktor, Yunan İhtilal Komitesi'nde görevli, Kilisura n., Görice s. 168

Armençka karyesi, Florina kz. 67, 68, 187

Armenhor karyesi, Florina kz., Manastır 244

Arnabud Cafer, Baç karyeli, Florina kz., Manastır 244

Arnavud(lar) 16, 31, 63, 83, 100, 132, 133, 182, 184, 206, 220

— ahâlî 133

Arnavud oğlu Yako, Lüleburgaz'da komite kurdukları gerekçesiyle Yunanlılarca tevkif edilip işkence yapılan 261

Arnavudca 69

Arslan, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 252

Asanas Aço, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen Bulgar, Manastır 123

Asanova karyesi, Florina kz. 244

Atanas Efendi, Rum eşkiyası tarafından öldürülen Ulah Papaz, Karaferye kz. 141, 142

Atanaş Dimitri, Üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Eğridere k., Zihne kz. 156

Atanaş Efendi, Grebene Metropolid Vekîli 117

Atanaş Hristo, Bulgar ve Rumların durumlarıyla ilgili olarak mektup yazan, Balkapanı tüccarlarından, Silistre 272

Atanaş Nikola, Rum cemaatinden, Rum emellerine muhalif olduğu için öldürülen, Dirmil k., Selanik 232

Atanaş, Eğridere karyesi ahalisi üzerine ateş açan Rumlardan 156

Atanaş, Karaferye Ulah Papası, Rum kilisesi havlusunden atılan kurşunlardan telef olan 158

Atanaş, Maktül Gone Hristo'nun kardeşi, Gevgili kz. 20

Atanaş, şilor karyesinde Bulgarlara saldıran Rum çetesinden, Nikşan k., Pravişte kz. 157

Atina 31, 98, 99

— gazeteleri 106

— Kabinesi 76

— Sefâret-i Seniyyesi 10, 136

— Sefâret-i Seniyyesi Maslahatgüzârlığı 76, 138

Atnaş Panideli, Klebuşte karyeli, Rum eşkiyasınca yaralanan, Bulgar amele 194

Aura, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankale k., Manastır 202

Aura, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Avdela karyesi, Grebene kz. 53, 54, 55, 56, 58, 75, 78, 81, 91, 141, 143, 144

Avdere balkanı 61

Avram Kahyâ, çobanları Rumlar tarafından öldürülen, Kesendire kz. 103

Avram, Bakkal, Lüleburgaz'da komite kurdukları gerekçesiyle Yunanlılarca tevkif ve işkence edilen 261

Avram, Simsâr nâm Yahûdî 6

Avramaki Efendi, Belediye Tabibi, Manastır 222, 228

Avrupa 82

— mâliye delegeleri 106

Ayaandon(Ayos Antonyus) Rum kilisesi, Karaferye kz. 144, 158

Ayabat mahallesi, Selanik 149

Ayamarin Çiftliği, Karaferye kz. 101

Ayamarya Manastırı, Kilisura n. 168

Ayanikola(Ayas Nikola) kilisesi, Kilisura n. 167, 250

Ayatanaş mahallesi, Selanik 149

Aydos karyesi, Florina kz. 13, 72, 214

Aynaroz 4, 188

— papasları 272

Ayvanlı karyesi, Lankaza kz. 207

Ayvasıl gölü, Selanik 83

Ba‘dud karyesi, Karacaabad kz. 175

Bâb-ı Âlî 22, 75, 80, 81, 117, 166, 231

Baç karyesi, Florina kz. Manastır 244

Badaşda mevki, Çernareyika k., Yenice kz. 78

Bağlıca karyesi, Lankaza kz. 207

Balkamen karyesi, Florina kz. 16, 72, 158, 159

Baniçe Müfreze-i Askeriyyesi 236

Banya karyesi, Horpeşte n. 34

Baraklıcum‘a karyesi, Siroz kz. 152, 181, 182, 184

Barbadina, Vidoloş'da kardeşiyle Yunan eşkiyasına kılavuzluk eden 33

Barişan Karakolu, Manastır 221

Barko Nikola, Bulgar, Teselya’da Yunan zulmünden kaçanlardan 136

Batocin karyesi, Ostrova n., Vodine kz. 124

Bayram Kahya, Eşi Rum eşkiyası tarafından katledilen, Ribarça k., Manastır 238

Bayso, Bulgar milletinden, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Çuka k., Kesriye kz. 215

Beceşte kariyesi, Morihova n. 84

Behar Efendi, Lülebergos Mûsevî cemâ‘ati re’îs-i rûhânîsi, hanesine Yunanlılar tarafından taarruz edilen 262, 263

Behlişta nâhiyesi, Görice 198, 199, 200, 205, 233

Berbelice(?) nâhiyesi, Manastır 71

Bereonica(?) karyesi, Manastır 123

Berzenice müfreze-i askeriyyesi 187

Besire Hatun, Dragoş katliamı ile ilgili olarak bilgisine başvurulan köylü, Manastır 227

Besonye karyesi, Prespe kz., Manastır 61

Beyazkilise, Grebene kz. 39

Biga balkanı, Grebene kz. 144

Birofski, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen, Kostic k., Manastır 123

Bişova karyesi, Nasliç kz. 31, 32, 33, 34, 36, 37

Bitoşe karyesi, Manastır 224

Blaçi—; karyesi, Kozana kz., 37, 45, 46, 141

— Manastırı 31

Blaçeşme(?) mahallesi, Manastır 160

Bodrum Velik(?), Zarova karyesi ahâlîsinden Bulgar, Rum eşkiyalarca öldürülen, Layna k., Lankaza kz. 172

Bogaçko karyesi, Kesriye kz. 33, 37

Bograf, Kruşova Rum cemâ‘atinden 100

Boğdan, Zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 151

Boğdance karyesi, Gevgili kz. 17, 18, 20

Bojin Melo, hânesi tahrip edilen Bulgar, Selanik 118

Bojin Tale, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 226, 228, 229

Bostan Kilisesi mahallesi, Karaferye kz. 177

Boşe, zevcesi Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 224

Boşice Ulah İşteryo Kahyâ, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Vodine kz. 119

Boyence [Buymitçe] karyesi, Gevgili kz. 87, 255

Bozdağı, Siroz kz. 194, 195, 234, 235

Brahne(?) değirmeni, Vodine kz. 29

Bratniçe çiftliği, Karaferye kz. 41, 42

Braze(?) karyesi, Katrin kz. 189

Brosnik karyesi, Manastır 252, 253

Bubeşte karyesi, Kesriye kz. 23, 24

Buf karyesi, Florina kz. 66, 211, 212, 228

Buhin karyesi, Nasliç kz. 32, 33

Bukov[n]ik k., Prespe kz. 61

Bulgar(lar) 9, 13, 14, 15, 23, 28, 29, 31, 35, 37, 38, 43, 46, 47, 60, 61, 67, 68, 72, 79, 79, 81, 82, 83, 88, 89, 90, 92, 97, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 114, 118, 122, 124, 125, 126, 127, 131, 132, 134, 135, 137, 139, 151, 153, 156, 161, 163, 164, 166, 7, 9, 26, 27, 41, 48, 59, 74, 87, 113,

120, 152, 163, 192, 193, 204, 206, 234, 235
— ahâlî 13, 62, 83, 85, 86, 105, 203, 208, 211, 233, 241, 244, 245, 246, 256
— âmâli 60
— cemâ'ati 21, 22, 25, 51, 60, 133, 151, 152, 182, 194, 203, 205, 209, 238, 252
— çeteleri 47, 135, 221, 243
— Eksarhlığı 13, 105, 257, 246, 253
— eşkiyası 34, 45, 78, 89, 101, 109, 124, 140, 179, 183, 184, 185, 186, 221
— kadınları 191
— karyeleri 36, 40, 171, 180, 234, 236, 245
— kilisesi 13, 67, 182
— komiteleri 34, 36, 103
— mektebi 181, 241, 245
— mes'ele-i rûhâniyyesi 9
— metropolidhânesi 241
— metropolidi, Ohri 14
— mezhebi 17, 18, 19, 20
— mu'allimi 241, 244, 245
— papası 24, 81, 162, 179, 253, 254
— re'îs-i rûhânîsi 152, 245
— laştırmak 226
— lık 156, 157, 221, 234, 235
Bulgarca 49, 156, 157, 178, 213, 257
— icrâ-yı âyîn etmek 156, 157
Bulgaristan 137, 217, 256
— Komiserliği 140
Bura karyesi, Grebene kz. 54
Buşkanlı [Buşkani] karyesi, Manastır 41
Büyükdere 11

Cafer Sadık, Polis, Nasliç kz. 35, 36
Cami'-i Atîk mahallesi, Lüleburgaz 269
Cavfaderesi, Gevgili kz. 60
Cedîd mahalle, Vodine kz. 119
Celâl Bey, Lüleburgaz eşrafından 261
Celal, Serfice Mutasarrıfı 53, 55, 65, 162
Cevdet Paşa, Mezâhip Nazırı 154
Cevdet, Vodine Kaymakam Vekîli 44
Cile, İsterebne karyeli şakî 23, 24
Corci, Baraklıcum'a karyeli, Siroz kz. 181

Çanişte karyesi, Pirlepe kz. 107
Çarnovişta karyesi, Manastır 123
Çatalca Mutasarrıflığı 256
Çayağzı nâhiyesi, Lankaza kz. 188
Çayhisar karyesi, Alasonya 93
Çelebibakkal, Selanik 149
Çelko, Eşkiya tarafından Galancoz(?) mer'âsından dağa kaldırılan 231
Çeltik karyesi, Bulgar köyü, Drama sn. 180
Çercis, Arnavud eşkiyasından 231
Çerçeşte karyesi, Nasliç kz. 31, 32, 33
Çernareyika karyesi, Yenice kz. 78, 85, 86, 87
Çile, Bulgar milletinden, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Lobtin karyeli, Florina kz. 74, 75
Çoban Kotoi, Nernerd Çiftliğinden, Yunan askerlerince darbedilen 10
Çoban Mitoş, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Vodine kz. 119
Çolak Hasan, Lüleburgaz'da komite kurdukları gerekçesiyle Yunanlılarca tevkif edilip işkence yapılan 261
Çono, İsteryo Foti kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198
Çono, Mitre Nikola kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Çuhacı Take, Rum cemaatinden, Ustrumca'da Bulgar ahali üzerine ateş açan 203

Çuka karyesi, Kesriye kz. 215

Çukurlar yaylağı, Kozana kz. 69

Dafine, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Manastır 223, 225, 229, 255, 256

Dâhiliye Nezâreti 254, 258, 262

Dakça Nikola, Gömence Bulgar ahalisinden 88

Dalamitre(?), Ropçoz'da Rum zulmü ile ilgili telgraf çeken, Karaferye kz. 177, 216

Damo Dimitri, Ezereç karyesi muhtarı, Horpeşte n. 127

Damo Kahya, Ulah Kosta Vaşil takımı kahyası, Karaferye kz. 40

Dâniş Bey, Selanik Vâlîsi 254

David, Bakkal, Lüleburgaz'da komite kurdukları gerekçesiyle Yunanlılarca tevkif ve işkence edilen 261, 264, 266, 268, 270

Davud Bâlî karyesi, Selanik kz. 25, 26, 27

Debre kazâsı, Manastır 188

Decorcis, Birinci Ferîk 125, 128

Deçan(?) Manastırı 231

Dedeağaç 166, 197

Değirmendere, Layna k., Lankaza kz. 172

Deleon Markofski, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen Bulgar, Manastır 123

Delihasanlı Mahallesi, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 184

Dellâllar çarşısı, Selanik 149

Delo, Boğdence Bulgar halkından 21

Delvine kasabası, Yanya 248

Demirhisar kazası., Siroz sn. 183, 184, 185, 186, 201, 243

Demosten Petre, Yunanlı öğretmen, Florina kz., Manastır 248

Der-sa'âdet 12, 263, 268, 271

Derbend Çiftliği, Dömeke n. 10

Derzi Hüseyin Bey, Rum eşkiyası tarafından çobanları katledilen, Vodine kz. 119, 120

Deslab mevkii, Kesriye kz. 127

Despo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Devişne karyesi, Siroz kz. 234

Dibonisaki, Bulgarlara zulmeden Rumlardan, Silistre 272

Dihova karyesi, Manastır 240, 241, 242, 252, 253

Dilo veled-i İstoyân Karkalaş, Boğdanceli 19

Dilyan veled-i Tase, Bulgar ahalisinden, Dihova karyeli 241

Dime, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 229

Dimitre Boşko, Bulgar Mihaloş'u öldüren Rumlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151, 152

Dimitri, Kimliği belirsiz kişiler tarafından yaralanan, Nigrita k., Siroz kz. 184

Dimitri Karamoşaka, Muhtar, Rum emeline aykırı harekette bulunduğu için Rum cemaatinden Atanaş Nikola'yı öldürttüğü ileri sürülen, Dirmil k., Selanik 232

Dimitri Kono, Fanic oğlu, Drama'nın Plevne karyesinden Bulgar, Rum eşkiyasınca katledilen 180

Dimitri Nikola, Dragoş karyesi katliamını icra eden Yunan eşkiya reisi, Manastır 223, 224, 225, 226, 227, 228

Dimitri Nikola, Rum çetesi tarafından katledilen Ulahlardan, şa'bançe(?) yaylağı, Kayalar kz. 78

Dimitri Palikarya, Rumlar tarafından yaralanan, Karaferye kz. 177

Dimitri Vasendi, Yunan zâbitânından, eşkiya reisi 38, 39

Dimitri veled-i Yuvan, Yenice kazası ahalisinden 208

Dimitri Yorgi, Rum taraftarı olduğu için aynı köyden Kara Tano tarafından öldürülen Ulah, Oşani k., Gevgili kz. 141, 143

Dimitri Yovan Kiniker, Gömenceli Bulgar 87

Dimitri, Barutcu, Rum. Bulgar Kota Atanaş'ı yaralayan, Kırşova k., Demirhisar kz. 186

Dimitri Birofski, evi yakılmak istenen, Manastır, 123

Dimitri, Bulgar eşkiyasına kılavuzluk eden Çoban Hristo Nikolof Kiyoçef'in kardeşi, Dolak k., Drama sn. 179

Dimitri, Çanaka, Karaferye Rumlarından 177

Dimitri, eşkiya çetesinden, Karlıkova k., Zihne kz. 234, 235

Dimitri, Papaz, Yunan eşkiyası tarafından öldürülen, Bulgar cemaati reisi, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 182, 184

Dimitri, Rum Vasil'in ölümüyle ilgili olarak tutuklanan, Eğridere k., Zihne kz. 185

Dimitri, Kasabalı Rum, Bir Ulah'ı yaralayan, Karaferye 78

Dimitri, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Dimitri, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Dimitri, Dafina'nın oğlu, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 229

Dimitroş Biyo, Rum eşkiyası tarafından tutuklanan, Gornokopanova k., Karaferye kz. 109

Dimo Moço, Ulahlara saldırıda bulunan, Gevgili kz. 115

Dimo Simon, Rum, Bulgarları tehdit edenlerden, Dihova k., Manastır 253

Dimo Viço, Rum eşkiyası tarafından katledilen Bulgar 191

Dimo, Bulgar eşkiyasına ihbaratta bulunduğu bahanesiyle itlaf edilen, Govişan çf., Vodine kz. 78

Dimo, Kassâb, Baraklıcum‘a k., Siroz 154

Dimo, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Vodine kz. 119

Dimo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Dine Foti, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Dine Koti, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Dine Manol, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçiste k., Manastır 202

Dine Miçe, Rumların öldürdüğü, Aydos k., Florina kz. 72

Dine Nikola, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Dine Tanaş, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Dine Vasil, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Dine, Reste'nin oğlu, eşkiya tarafından öldürülen, 44

Dine, Nikola oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Dine, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Dinka, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198, 199

Dino İsteko, Gömence karyesi Bulgar bekçilerinden 87

Dino veled-i İstamko, Bulgar, Boğdance karyeli, Rum eşkiyasınca yaralanan 20

Diranova [Drenovo] karyesi, Kesriye kz. 34, 49, 184

Dirmil karyesi, Selanik 232

Diyayandi, Rum eşkiyaya yol gösteren, İspilo [Spihova] k., Manastır 56

Diyonis, Rum daskalı, Dihova k., Manastır 253

Dobra Manastırı, Karaferye kz. 110

Doça, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Dokuzuncu Fırka Kumandanlığı 22

Doleş(?) karyesi, Vodine kz. 134

Dolince karyesi, Berbelice n., Manastır 71

Dolyani karyesi, Karaferye kz., Selanik 42, 138, 141, 142, 144

Dominik mıntıkası 93

Done Lina, Rum çetesi tarafından evi yakılan, Marena k., Karaferye kz. 109

Done Mitre, Rum çetesi tarafından yaralanan, Golişani k., Vodine kz. 108

Done Parpej, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Karaferye kz. 110

Done, İsteryo Foti'nin kardeşi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Done, Nikola oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Dono, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Dosisdi Çifa, Karaferye Ulah Papası Atanaş'ı katleden çete elemanlarından 158

Doyran kazâsı, Selânik 18

Dömeki nâhiyesi, Alasonya kz. 10

Dragoş karyesi, Manastır 221, 230

Drama—; sancağı 132, 163, 164, 179, 180, 183

— Metropolidhânesi 132

— Mutasarrıflığı 216

Draşnice(?) karyesi, Karaferye kz. 71

Dumo Dani, Rum cemâ'atinden, kiliseyi yakmaktan sanık, Buymitçe k., Gevgili kz. 255

Dunçko karyesi, Nasliç kz. 55, 220

Düvel-i—; ecnebiyye konsolos me'mûrları 164

— mu'azzama me'mûrları 106

— Mu'telife Fevka'l-ade Komiserlikleri 271

Ebû Bekir Hazım, Manastır Vâlisi 15, 38, 67, 98, 100, 107

Edirne 197, 262, 263, 264, 266, 269, 271

— Adliye Müfettişliği 103

Edremit 184

Eftem veled-i Anko, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Gevgili kz. 17, 19, 20

Eğridere karyesi, Zihne kz. 155, 156, 157, 185

Eğrikapu 257

Eksarhhâne 14, 48, 81, 82, 84, 113, 187, 221, 241, 244, 245, 246, 256

Eku Vepepi(?), Berber, Bulgar cemaatinden bazı şahıslara saldıran 160

Ekyoviçeva(?) karyesi, Yenice-i Vardar kz. Selanik 245

Elbesrat karyesi, bk. Ahsarat. 180

Elena, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Elşan karyesi, Siroz kz. 245

Emin Bey, Yenice eşrâfından ve Gazi Evrenos sülâlesinden 218

Emin, Müstantık, Manastır 222

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti 266

Enver Efendi [Paşa], Erkân-ı Harbiyye Kolağalarından, Grebene'de eşkiya takibiyle görevli 129

Ergiro Hristo Aiyen, Osmanlı teb'asından Rum, Kesriye kz. 136

Erkân-ı Harbiyye 129, 130

Ermeni Hastahânesi 258, 259

Erse karyesi, Zihne kz. 189

Espase, Rum şaki, Florina kz. 170

Espaso Yanoş, Dülger, Bulgar cemâ'atinden, Rum eşkiyasının açtığı ateş sonucu yaralanan, Ustrumca 203

Espihov [Spihova] karyesi, Grebene kz. 91

Esteryano, oğlu eşkiyalarca öldürülen, Karaferye kz. 208

Esteryo Tul Papa, Ulah, Yunan eşkiyası tarafından kaçırılan, Grebene kz. 53

Esteryo, Bulgar, Rum çetesinin katlettiği çoban 120

Estoyan Sarı Göllü, Rum çetesi tarafından öldürülen, Vodine kz. 108

Estoyo Çoylak, Ulah milletinden Kriste Payo'yu döven, Gevgili kz. 115

Ezereç karyesi, Horpeşte n., Kesriye kz. 31, 35, 37, 95, 126, 127, 128

Fahri Efendi, İstanbul'da Polis Memuru 258, 259

Fahri, Manastır Valisi 250, 251

Fani, Ulahlara Rum olmaları için baskı yapan, Selanik 190

Fara, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Fazlı, Bekçi, Rumlar tarafından öldürülen, Lankaza kz. 207

Ferşine, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Fetiçe karyesi, Vodine kz. 124, 125

Feyyaz, Görice Mutasarrıfı 46, 52, 96, 126

Fila, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Fili [Fila] karyesi, Grebene kz. 30, 31

Filib veled-i Atanas, Rumlardan şikâyet eden karye halkından, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152

Filibe 198, 200, 201, 202

Filipi karyesi, Grebene kz., Serfice l. 55

Filo Yani, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Filo, Mitre Nikola oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Filo, Sido Paskal oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Fiştar Naya(?) semtleri, Selanik 71

Flamburas, Çete Reisi 213

Florina—; kazâsı, Manastır 13, 14, 16, 21, 22, 40, 45, 47, 67, 71, 72, 81, 158, 159, 165, 187, 212, 228, 244, 251

— Kâ'im-i makâmlığı 14, 24, 67, 119, 124, 159, 174, 187, 230, 251

— -Noska telgraf hattı 236

— Kumandanlığı 68

Floro, İtalya Kumpanyası vapuru 12

Fota, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Foto, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Fransız 268

— Fevka'l-ade Komiserliği 271

Fransızca 10

Frenk mahallesi 4

Fu'ad Efendi, Mülâzım 109

Furka karyesi, Doyran kz., Selanik 17, 18

Gabreş deresi, Doyran kz. 18, 20

Gabreş karyesi, Kesriye kz. 28

Gaki Kendan, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen Bulgar, Manastır 123

Gaki, Manastır Ulahlarından 56

Galiçekapusu, Siroz kz. 194

Gardeşt balkanı, Gevgili kz. 59

Garleti karyesi, Görice kz. 204

Gato, Daskal, Rum eşkiyaları tarafından öldürülen, Vodine kz. 48

Gaydihor karyesi, Lankaza kz. 188

gayr-i Müslim 164, 216

Georgi veled-i Damçe, Bulgar, Dihova karyeli, 241

Gevgili—; kazâsı, Selânik 60, 75, 115, 121, 141, 143

— Kâ'im-i makâmlığı 115, 143, 255

— Bidâyet Mahkemesi Müdde'î-i Umûmî Mu'avinliği 116

— habshânesi 115

— Zâbıta Me'mûrluğu 18

Giçe Yano, Rumlar tarafından katledilen, şa'bançe yaylağı, Karaferye kz. 78

Girit 31

Giro, Rum eşkiyası tarafından yakalanmak istenen, Lobtin k., Florina kz. 75

Glancoz(?) mer'âsı, Rumeli-i şarki 231

Goçe Panda, Bulgar cemâ'atinden, Rum eşkiyasının açtığı ateş sonucu yaralanan, Ustrumca 203

Goda Mahallesi, Yenimahalle k., Siroz kz. 245

Gogo, Bulgar Metroş'u öldüren, Ahsarat k., Zihne kz. 180, 186

Golişani karyesi, Vodine kz. 108, 110

Golo karyesi, Yenice kz. 113, 208

Golo veled-i Caga(?), Karavide tâ'ifesinden, eşkiyalarca eşyaları alınan, Karaferye kz. 69

Golos 137

— şehbenderliği 136

Golt sefînesi 3

Goma(?) karyesi, Manastır 134

Gone veled-i Hristo, Bulgar mezhebinden, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Gevgili kz., 17, 19, 20

Gone veled-i Trayko, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Gevgili kz. 17, 19

Gono Dorço, Ulah, Sığırtmaç, Rum çetesi tarafından öldürülen, Çernareyika k., Yenice kz. 78

Gono Papa Hristo Kopanof, Rum eşkiyasınca yaralanan, Gömence k., 85, 87, 88

Gono Trayko, Gömence karyesi Bulgar Muhtarı 86

Gora, Nikola Goryazo zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Gora, Yorgi şoma kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Gora, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçiste k., Manastır 202

Gorço Gorgi, Ulah cemâ'atinden, Rumlar tarafından tahkir edilen, Kruşova kz. 100

Gorençi karyesi, Kesriye kz. 16

Gorgi Atanas, Rum eşkiyaları tarafından tutuklanan, Gornokopanova k., Karaferye kz. 109

Gorgi Avram, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 224, 229

Gorgi Bajdevella, Kruşova Rum ahâlisinden, Ulahları tahkir eden, Manastır 100

Gorgi Bakkal Kara Angel, oğlu Zorla Rum cemaatine girmesi istenen, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151

Gorgi Çolak, Rum eşkiyasınca öldürülmek istenen, Manastır 123

Gorgi Dobroyol, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilenlerden, Karlıkova k., Zihne kz. 186

Gorgi Domitre, Rumlardan şikâyetçi olan karye halkından, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152

Gorgi Hristo, Bulgar, Rum eşkiya çetesinin elinden kurtulan, Kesriye kz. 46

Gorgi Hristo, Burgazlı, Rum cemâ'atinden, eşkiyaya kılavuzluk eden, Davud-Bâlî k. 26

Gorgi Livtak, Rum çetesi tarafından ev ve hayvanları yakılıp, öldürülen, Vodine kz. 108

Gorgi Peçenof, Rum çetesi tarafından katledilen, Florina kz. 41

Gorgi Tarpiçe, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Kopanova-i Zîr k., Karaferye kz. 110

Gorgi Varta, Mülâzim-i Evvel 37

Gorgi Yani, Zorla Rum cemaatine girmesi istenen Bulgar, Baraklıcum‘a k., Siroz 151

Gorgi Yovan, Rum çetesi tarafından ev ve hayvanları yakılan, Vodine kz. 108

Gorgi, Bulgar ahâlisinden, Rum eşkiyası tarafından yaralanan, Buf k., Florina kz. 211

Gorgi, Bulgar papası 13

Gorgi, Bulgar, Rum eşkiya tarafından evi yakılan Nolyan-ı Bâlâ k., Florina kz. 79

Gorgi, Manastır Ulah Cemâ‘atinden, keresteci 74

Gorgi, Rum metropolid tarafından zorla nüfus değiştirilmeye zorlanan Bulgarlardan, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 152

Gorgi, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilenlerden, Kırlıkova k., Zihne kz. 186

Gorgi, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 227, 229

Goriçiko [Gorniçovo] karyesi, Manastır. 21

Gorki, Katrinli, Rum eşkiyayı teşvik edenlerden, Selanik 145, 146

Gorki, Rum çetesi tarafından öldürülen, Ladova [Vladova] k., Vodine kz. 78

Gorki, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Vodine kz. 119

Gorno Kopanova karyesi, Karaferye kz. 109

Goru Vangel, şaki, Grebene kz. 91

Gotsa Giryako, Bulgar, Rum Hristo tarafından koyun otlatırken katledilen, Ahsarat k., Zihne kz. 185

Govişan çiftliği, Vodine kz. 78

Gömence—; karyesi, Yenice kz. 85, 86, 87, 88, 89, 90, 166, 200

— İstasyonu 87

— pazarı 88

Görice kazâsı, Serfice sn. 51, 52, 63, 78, 121, 141, 187, 205, 233

Gradabor [Gradubor] karyesi, Avrethisar kz., Selanik 193

Gradşeniçe karyesi, Manastır kz. 62, 170

Gramatik—; karyesi, Kayalar kz. 44

— kulübeleri 44, 78

— yaylası 77

Gratçe karyesi, Görice 203

Grebene—; kazâsı, Serfice sn. 30, 39, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 65, 75, 78, 81, 91, 116, 117, 121, 129, 130, 141, 143, 159, 171, 199, 240

— Jandarma Kumandanlığı 53, 55

— Kâ’im-i makâmlığı 53, 54, 58, 65, 91, 143

Guguva karyesi, Vodine kz. 125

Gulamto kulübesi, Isporlita Çf., Karaferye kz. 93

Gustom karyesi, Kozana kz., Serfice l. 31

Gülüşâh Hâtûn, Bayram Kahya'nın eşi, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Manastır 238

Hacı Gogo, Karaferye Ulah cemâ‘ati mu‘teberânından, Karaferye'den teb‘îden Ropçoz'a gönderilen 78, 216, 217

Hacı Hasan Efendi, Belediye kâtibi, Manastır 222

Hacı Nikoli Minço oğlu, Rum nüfuzunun kaldırılması hususunda Tırnovi'den gönderilen vekil 8

Hacı Papa, Rum mektebi hocası, Silistre 272

Haci Yorgi oğlu İlya, Vodineli Petro veled-i Karago İstoyan'ın yaraladığı Bulgar, Kavala 163

Haçados(?), Siroz Yunan Konsolos Vekîli 139

Haçifo, Peraki çiftliği mutasarrıfı 70

Hakkı Efendi, Yüzbaşı, Bölük Kumandanı 252

Hakkı, Merkez Kaymakamı, Manastır 62, 160, 238

Halid Efendi, Mülâzim 13

Halil Bey, Adliye Nâzırı 259

Halil Rıfat, Zihne Kaymakamı 211

Hamdi Bey, Bidâyet Müddeî-i Umûmîsi 252

Hamid, bk. Mehmed Hamid

Haml-i Meryem Yortusu 6

Hamursuz Bayramı 12

hâne ihrâk etmek 124, 243, 238

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi 76, 82, 105, 136, 138, 140, 243, 263, 271, 269

Hâriciye Nâzırı 139

Hasan Ağa, İbrahim oğlu, Karaağaç karyeli, Lüleburgaz ks., Yunanlılarca tutuklanan ve işkence edilen 268, 270

Hasan Bey mahallesi, Lülebergos 268

Hasan bin Abdülkerim, Rum eşkiyasının açtığı ateş sonucu ölen, Zehlince k., Florina kz. 21

Hasan Remzi, Nâ'ib, Zilhova 194

Hasan Süleyman, jandarma, Gömence 87

Hasan Tahsin b. İbrahim, bk. Tahsin

Hasan, Kavas, Rumlar tarafından yaralanan Ulah, Karaferye kz. 142, 144

Hasan, Niyazi oğlu, Arabacı, Lülebergos'un Câmi'-i Atîk mahallesinden, Yunanlılarca hapsedilen 268, 270

Havpar, eşkiya kılavuzu, Manastır 33

Haydar Ağa, Rum eşkiyası tarafından çiftliği basılan, Selanik 145

Hayri Paşa, Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîri 102

Hayvalar karyesi, Manastır 34

Hâzım, bk. Ebu Bekir Hazım

Hazîne-i Celîle 127, 146

Hemandos karyesi, Siroz kz. 156, 157

Hıfzı 165, 230

Hıfzı, Manastır Valisi 161, 187, 220

Hırıstiyan(lar) 6, 31, 54, 58, 83, 107, 135

— ahâlîsi 63, 136

Hoca Vangel, Bulgarlara zulmeden Rumlardan, Silistre 272

Horpeşte—; nahiyesi, Kesriye kz. 9, 31, 71, 95, 96, 102, 126, 127, 195, 196, 198, 199, 200, 201, 202, 204

— Müdîrliği 64

Hraçne çayırları, Boz Dağı, Kırlıkova k., Zihne kz. 234

Hriste, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Hristo Anastas(Körçe), Yunan eşkiya reisi Dimitri Nikola tarafından yaralanan, Dragoş k., Manastır 223, 226, 228

Hristo Banika, Rum eşkiyasından, Zilhova 194

Hristo Doli, Yavoryan Çiftliği mutasarrıflarından, Rumlar tarafından çiftliği yakılan, Vodine kz. 124

Hristo Foti, Ulah cemâ'atinden, Rumlar tarafından tahkir edilen, Kruşova k., Manastır 100

Hristo Gake Kâhyâ, Ulah tâ'ifesinden, Yunan eşkiyasınca öldürülen, Karaferye kz. 78, 93

Hristo Gorgi, Bulgar, Kimliği belirsiz kişiler tarafından katledilen, Ahsarat k., Zihne kz. 185

Hristo Gorgi(Gorgief), Rum eşkiya tarafından yaralanan, Davud Bâlî k., Selanik 26, 27

Hristo Kabag, Bulgar cemâ'atinden, Rum eşkiyası tarafından yaralanan, Davud Bâlî k., Selanik 25

Hristo Karidis, Rum Daskalı, Selanik 149, 150

Hristo Kosta, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Hristo Kostantin [Kostondinov], Davud Bâlî karyesi ahâlisinden, Selanik 26, 27

Hristo Ligor, Rum eşkiyaya yardım eden, Lankaza kz. 84, 92

Hristo Litro, Rumlar tarafından çiftliği yakılan, Vodine kz. 124

Hristo Nikola, Davud Bâlî karyesinde yapılan zulmle ilgili dilekçe gönderen 254

Hristo Nikola, Rum eşkiya tarafından yaralanan, Davud Bâlî k., Selanik 26

Hristo Nikolof Kiyoçef, Çoban, Bulgar eşkiyasına kılavuzluk eden Dolak k., Drama sn. 179

Hristo Papamitre, Gömence karyesi azasından 86

Hristo Paro, Ulah, Rum çete tarafından katledilen, Grebene kz. 75

Hristo Taşo, Lovişte karyesi muhtarı, Karaferye kz. 111

Hristo Vasil Kahyâ, Rum eşkiyasını çiftlik sahiplerine karşı saldırıya teşvik eden, Selanik 145, 146

Hristo veled-i İstamko, Rum eşkiyası tarafından yaralanan, Gevgili kz. 17, 20

Hristo veled-i Naumce, Bulgar ahalisinden, Dihova karyeli 241

Hristo Yani, Zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 151

Hristo Yorgi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Hristo, Alipaşa Çiftliği Gramatiği, Baraklıcum‘a k., Siroz 151, 153

Hristo, Bulgar Çobanı Gotsa Giryako'yu öldüren, Ahsarat k., Zihne kz. 185

Hristo, Bulgar, Rum Tenekeci İlya'yı katleden, Baraklıcum‘a k., Siroz 184

Hristo, Rum papası, Ulahlara saldıran, Gevgili kz. 115

Hristo, Ulah tâ’ifesinden, eşkiyalarca kaçırılan, Grebene kz. 54

Hristo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Hristo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Hristo, Zega, Ulah cemaatinden, Selanik 146

Hristos Tomo, Rum eşkiyası ile görüşen, Manastır 33

Hristo [Goşe] Bıçakçı, Rumlar tarafından öldürülen, Karaferye kz. 176, 177

hudûd-ı Yunaniyye 128, 129, 130, 171

— Kumandanlığı 55, 61, 93, 96, 102, 117

Huma karyesi, Gevgili kz. 121

Hükûmet-i Seniyye 135, 152, 164, 175

Hükûmet-i Yunaniyye 37, 76

Hüseyin bin Fahri Naşid, bk. Fahri

Hüsnî Bey-zâde Kemal, Lüleburgaz eşrafından 261

Hüsni Paşa, Ferîk, Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanı, Grebe kz. 116

Iraklı çiftliği, Lankaza kz. 206, 207

Iskrapar karyesi, Kesriye kz. 71

Ispança çiftliği, Ahsarat k., Zihne kz. 185

Istrati, Edremidli, Kuruçeşme mevkiinde pusu kurarak Bulgarları katleden çetenin reisi, Siroz kz. 180, 184

İbrahim Ali Remzi, Polis Komiseri, Nasliç kz. 35, 36

İbrahim Edhem, Hasan Ağa oğlu, Karaağaç karyesinden, Yunanlılarca tutuklanıp işkence edilen 260, 268, 270

İbrahim Hayrullah, Selânik Vâlîsi 255

İbrahim Namık Efendi, Siroz Jandarma Bölüğü Kumandanı 152

İco(?), Yenice'nin Yaroviçe [Yavarniça] karyeli, Rum eşkiyası tarafından katledilen 119

İçko Gono Tombe, Gömenceli, Gono Papa Hristo Kopanof'u yaralayan Rumlardan 85, 87, 88

idâre-i Osmâniyye 267, 269

idâre-i Yunaniyye 267, 269

İdris, Rum şaki Mecnun ile birlikte pek çok insanı öldüren eşkiya, Kayalar kz. 142, 144

İkinci Ordu-yı Hümâyûn Kumandanlığı 166, 231

İlo, Nefvan(?) karyesinden, oğlu Rum eşkiyasınca kaçırılan, Noska n. 17

İlo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

İlya Kola Pinan, çete reisi, Balkamen k., Florina kz. 158, 159

İlya Nikola [Nikolov), Davud Bâlî karyesi ahalisinden, Selanik 26, 254

İlya, Keşiş, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 153

İlya, Rum Kıbtîlerinden, Bulgar eşkiyası tarafından öldürülen, Ortaköy k., Siroz kz. 184

İlya, Tenekeci, Rum, Bulgar Yorgi'yi kama ile katleden, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 184

İlya, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

İmarin(?) [İmerana] karyesi, Karaferye kz. 111

İncekara nehri, Karaferye kz. 42, 43

İnekastro [Neokastro] çiftliği, Selanik 145, 146

İneköy(?) karyesi, Siroz kz. 182

İngiliz Murahhas-ı Askerîliği, Edirne 262, 263

İpilli Çeşmesi, Kozana kz. 69

İrni(?) karyesi, Siroz kz. 182

İsfoko(?), Rum karyesi, Horpeşte n. 127

İskarçova karyesi, Zihne kz. 186

İskeçe 198, 166

İskenderiye 12

İskorçova karyesi, Zihne kz. 180

İslâm(lar)/Müslim ahâli 57, 79, 140, 164, 204, 252, 259, 260, 261, 267, 269

İsmail Ağa, jandarma Yüzbaşısı, Gevgili kz. 17, 18, 20

İsmail Hakkı Efendi, Erkân-ı Harbiyye Kolağalarından 47, 129, 130

İspilo [Spihova] karyeli, Grebene kz. 56, 57

İspiro Naumçe, Bulgar ahaliden, Florina kz. 248

İsporlita vak'a-i cinâ'iyyesi 94, 95

İspro(?), Yunan Makedonya Komitesine mensûb, Bulgarları katleden çete idarecisi, Kesendire kz. 103

İstamo, Gömence karyesi Bulgar bekçilerinden 87

İstanbul 261, 264, 272

İstaricani [İştariçani] karyesi, Kesriye kz. 196, 197

İstavra, Balıkçı, Mackar Mahallesi ahâlîsinden, Bulgarlara saldıran 160

İstavri, Bulgar, Koru Yeni köy ahâlîsinden, Rum çetesi tarafından öldürülmek istenen 193

İstavri, Derbend çiftliği ahâlisinden, Yunanlılarca darbedilen 10

İstefan, Rum Papazı, Bulgarları tehdit edenlerden, Dihova k., Manastır 253

İstefan, Ulah Daskalı, Rum metropolidinin hakaretine maruz kalan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151, 152

İstefanya karyesi, Lankaza kz. 188

İstefo İlya Rado(İstefo İlyara), Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 228, 229

İstefo İlyas(İstefo İlya şano), Yunan eşkiyası tarafından öldürüldüğü sanılan, kayıp, Dragoş k., Manastır 226, 227, 229

İsterya, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

İsterya, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

İsteryo Foti, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

İsteryo Hristo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

İsteryo Karayani, Rum eşkiyanın aradığı Avdela karyeli Ulah 56

İsteryo Pando Yovandi, Osmanlı teb‘asından Rum, Kesriye kz. 136

İsteryo Paskal, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

İsteryo Perzik, Ulah Mektebi Müdîri 75

İsteryo Yani, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

İsteryo, Tul Papa'nın oğlu, Avdela karyeli, Ulah mektebinin mütevelli muavini, Yunan eşkiyasının evine girdiği, ve katlettiği, Manastır 56

İsteryo, Dine Vasil'in kardeşi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

İsteryo, Katil zanlısı olarak tutuklananlardan, Kırlıkova k., Zihne kz. 186

İsteryo, Rum eşkiyaya silah temin eden, Manastır 33

İsteryo, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilen, Delihasanlı m., Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 184, 186

İsteryo, Tanas'ın kardeşi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

İstînâf Müdde‘î-i Umûmîliği 259

İstoyan Atanaş Marko, Patrikhâne mensubu, Rum eşkiyaya kılavuzluk eden, Davud Bâlî k., Selanik 26, 27

İstoyan İsteryo, Rum cemaatinden, Bulgarları tehdit edenlerden, Dihova k., Manastır 253

İstoyan veled-i Reste, Dragoş karyesi râhibi, Manastır 222, 227

İstoyan, Bulgar Kocabaşı, Florina 13

İstoyan, Kimliği bilinmeyen bir Rum tarafından katledilen, Karlıköy k., Siroz 184

İstoyan, Papaz, kilisede dua etmekte iken kiliseyi basan Yunan eşkiyasının saldırısına uğrayıp kurtulan, Baraklıcum‘a k., Siroz 182

İstoyan, Rum eşkiyanın katlettiği Ulah, Pirlepe 107

İstoyko şatko, Bulgar cemaatinden, Rum eşkiyasınca katledilen 60

İstoyo, bk. Stefan Atnoşof

İstrepne karyesi, Florina kz. Manastır 16, 23, 165

İşteryo Pardeli, Rumların saldırısında evine kurşun isabet eden Bulgarlardan, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 153, 154

İşteryo, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Karacaâbâd kz. 119

İşteryo, Vodineli, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Manastır 119

İtalya—; Konsolatosu 74

— Kumpanyası 12

İto, Rum bakkal, Ulahlara saldıran, Gevgili kz. 115

İzborçka [İzborişte] karyesi, Rum eşkiyasının muhasara ettiği karye, Karacaâbâd kz. 173, 174

İzdin 10

İzmikis [Smigi] Ulah karyesi, Grebene kz. 53, 54, 56, 55, 78

İzmir 5

İzok karyesi, Zihne kz. 188

İzvezde binti Papa Yovan, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 229

Jandarma—; Birinci Bölük Kumandanlığı, Manastır 252

— bölük kumandanlığı 124
— dâ'iresi 221
— Kumandanlığı 172, 240, 248
— Taburu Kumandanlığı 132
— takımları 156
— zâbitânı 239
Jani, Doktor, Selanik 190
Jota, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198
Juga Bakkal, Kelişte'de muhbir 33
Jupan mahalli, Serfice sn. 54

Kalabaka 31, 38, 39
Kalamarcı Nikolaki, Ulahlara hakarette bulunan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151
Kale, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200
Kalkandelen, Siroz kz. 180, 184
Kalnik karyesi, Florina kz. 228
Kalnik-i Bâlâ karyesi, Florina kz. 170
Kamaniça mahallesi, Vilkova k., Siroz kz. 180
Kamila-yı Zîr karyesi, Siroz kz. 244, 245
Kanço(?) karyesi, Manastır 91
Kânûn-ı Esâsî 241
Kapudan Kurakas(?) çetesi 231
Kapudan Laki, Rum eşkiyası tarafından yakalanmak istenen Bulgar, Manastır 123
Kara Angeli, Bakkal, Zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151
Kara Livanos, Kapudan, 31
Kara Nikola, eşkiya kılavuzu, Kostançko k., Nasliç kz. 33
Kara şa'ban, Boğdance halkından 20
Kara Tano, Dimitri Yorgi'yi öldüren, Oşani k., Gevgili kz. 143
Karaağaç karyesi, Lüleburgaz ks. 268, 270
Karacaâbâd—; kazâsı, Selânik 62, 68, 119, 174, 175, 243
— Kâ'im-makamlığı 119, 124
— Müdîrliği 62
Karacaköy, Siroz kz. 139, 156, 157
Karaferye—; kazâsı, Selânik 44, 108, 109, 110, 111, 134, 138, 141, 142, 145, 78, 93, 101, 109, 111, 114, 134, 138, 144, 145, 146, 190, 208, 216, 217, 231, 41, 49
— Kâ'im-i makâmlığı 39, 44, 70, 124, 216
— manastırları 110
— metropolidi, 141, 142
Karakaçan Ulahları 62
Karakaska, Siroz kz. 245
Karana,Yunan eşkiyası tarafından cerh ve katl edildikden sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 229
Karane veledet-i Nedelko, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş, Manastır 222, 223, 227, 228
Karaorman Mahallesi, Yenimahalle k., Siroz kz. 245
Karaorman mevki'i, Kavala 163
Karataş, Vodine kz. 45
Karavide tâ'ifesi 69
Karlıkova karyesi, Zihne kz. 185, 186, 235, 234
Karlıköy karyesi, Siroz kz. 184, 194
Karmazlı mahallesi, Siroz kz. 245
Katirine, ihtidâ ederek polis memuruyla evlenmek isteyen ancak Rum metropolid tarafından hastahane bîmârhânesine yatırılan 258, 259
Kato veledet-i Alekso, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 229
Katrin—; Selânik 42, 141, 144, 145, 146, 189, 190
— Kâ'im-i makâmlığı 69, 94, 95, 142, 147

— Mustantıklığı 145

— Piskoposu 190

Katrine Nikola, Rumlar tarafından öldürülen Bulgarlardan, Lagin k., Florina kz., Manastır 248

Kavaklı karyesi, Rumeli-i şarkî 230

Kavala—; Drama sn. 131, 163, 164, 243

— Kâ'im-i makâmlığı 163

— Yunan Konsoloshânesi 163

Kavondoros, Rum çete reisi 114

Kayalar—; kazâsı, Serfice sn. 37, 39, 44, 69, 78, 119, 142, 144

— kaymakamlığı 44, 124

Kayalı karyesi, Grebene kz. 31

Kaymakçalan, Vodine kz. 120

Kâzım, Mülâzım-i Sânî, Manastır 230

Kela, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Kelişte karyesi, Nasliç kz. 31, 32, 33

Kelo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Kelpe, Lankaza kz. 92

Kemal, Karaferye Kaymakamı Vekîli 177

Kerasim, Tabîb Angelaki'nin koruduğu eşkiyalardan, Gömence k. 85, 89

Kesendire—; kazâsı, Selânik 103, 112, 189

— Kaymakamlığı 103, 112

Kesriye—; kazâsı, Manastır 16, 23, 24, 28, 31, 34, 35, 37, 38, 45, 46, 61, 65, 71, 72, 91, 102, 126, 127, 129, 130, 158, 159, 171, 186, 187, 192, 196, 198, 199, 206, 214, 215

— Kâ'im-i makâmlığı 45, 46, 49, 61, 67, 126, 167, 191, 196, 204, 250

— ahâlîsi 128

— episkoposu 128

— Jandarma Bölüğü Kumandanlığı 192

— Kumandanlığı 102

Keşof Efendi, Dersa'âdet Bulgaristan Emâreti Ajan Diplomatiği 242

Kıbtî Anastaş, Arnavud eşkiyası, Çercis'in çetesinden 231

Kıbtî Vangel, Osniçani karyesine gelen Rum çetesinin kaçırdığı şahıs, Kesriye kz. 61

Kıbtî Velo, Rum, köyüne giderken iki Bulgar eşkiyası tarafından katledilen, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 184

Kırbyadis(?) ciheti, Köprüyüz kz. 68

Kırkkilise 263

Kırlıkova karyesi, bk. Karlıkova

Kırmızı Kitab, Yunan çeteleri tarafından icrâ edilen harekâta dâ'ir neşrolunan risale 105

Kırşova karyesi, Demirhisar kz. 186

Kıstanya mevki'i, Karaferye kz. 69

Kıztekkesi karyesi, Siroz kz. 245

Kicebayo, bk. Giçe Yano

Kiko veled-i Nikola Piça, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Kile Keşo, Rum eşkiyası tarafından cerhedilen, Karaferye kz. 110

Kilise 27, 78, 134, 142, 156, 157, 182, 222, 223, 224, 225, 226, 228, 244, 245, 246, 253

— papasları 132

Kilisura—; nahiyesi., Görice 24, 102, 167, 168, 250

— Müdîrliği 113

— pazarı 23

Kira, Tanas zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Kira, Yorgi Ziyo'nun hemşiresi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Kiraçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Kiraço, Filo kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Kiraço, Petre kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Kiro, Bulgar milletinden, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Çuka k., Kesriye kz. 215

Kiro, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Kiryazo, İsteryo Yani oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Kiryazo, Koti Paskal oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Kirye, Rum Daskalı, Grebene kz. 57

Kito(?) Yovan, Manastırlı Rumlardan, Bulgar cemaatinden bazı şahıslara saldıran 160

Klabaşniçe karyesi, Florina kz. 170, 251

Kladerob karyesi, Florina kz. 81, 170

Klebuşte karyesi, Zihne kz. 156, 157, 193, 209, 210

Kleştine-i Zîr karyesi, Manastır 170

Klos(?) çiftliği, Zilhova 193

Kmano Marya, eşkiyalarca yaralanan, Karaferye kz. 208

Koca Bey mandıraları, Kaymakçalan, Vodine kz. 120

Kocaman Efendi, Ulah Mektebi Mualimi, Vodine kz. 134

Koçana Balkanı, Karacaâbâd kz. 120

Koço Bojika, Rum, Bulgar Angel tarafından yaralanan, Egridere k., Zihne kz. 185

Koço, zorla nüfusu değiştirilmek istenenlerden, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152

Koço, Tabîb Angelaki'nin koruduğu eşkiyalardan, Gömence k., Yenice kz. 85, 89

Kokarcık mevkii, Dolyani k., Karaferye kz. 138

Kokova çiftliği, Katrin kz. 42, 70, 216

Kola Barboros, Vorkaçık'da(?) katledilen Dolyanili dört Ulahın kâtillerinden, Karaferye kz. 158

Kola Pine(?), Nefvan(?) karyesinden, oğlu Rum eşkiyasınca kaçırılan 16

Kola, Çanişte[li], Rum eşkiyanın kaçırdığı Ulah 107

Kola, Zagoriç karyeli şakî 23

Koleşka Koloy, Bulgar ahali üzerine ateş açan, Ustrumca 203

Kolo, Firar eden Rum eşkiyası, Ustrumca 203

Kolo, Rum Kıbtîlerinden, Bulgar eşkiyası tarafından öldürülen, Ortaköy k., Siroz kz. 184

Kolyo Papa Kriste, Rum eşkiya tarafından tahkir edilen, Gornokopanova k., Karaferye kz. 109

Konçko karyesi, şeçeşte n. 28

Kondorinçe [Konduriotsi] çiftliği, Katrin kz. 141, 144

Konemlan—; nâhiyesi, Kesriye kz. 49, 68, 187

— Müdîrliği 49

— müfrezesi 71

Konlesko karyesi, Manastır 32

Konstantiniki, Ulah papası, Grebene kz. 75

Kopanova-i Bâlâ/Zîr k., Karaferye kz. 109, 110, 111

Koprana(?) karyesi, Vodine kz. 44

Koraşte(?) karyesi, Manastır 34

Korfu adası 12

Korkacık(?), Karaferye kz. 158

Korşite, Manastır 123

Koru Yeniköy, Selânik 193

Kosinova karyesi, Yenice-i Vardar kz. Selanik 245

Kosova 140, 155

Kosta Birofski, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen Bulgar, Manastır 123

Kosta Boşo, eşkiya, Grebene kz. 91

Kosta Hristo, Pavla adlı şahsı yaralayıp yanındaki beş kişiyi öldüren eşkiyalardan, Karlıkova k., Zihne kz. 234, 235

Kosta veled-i Mihal, Karavide tâ'ifesinden kiracı, eşkiyalarca esterleri ve yiyecekleri alınan, Karaferye kz. 69

Kosta Yani Pando, Rumlar tarafından yaralanan Bulgarlardan, Lagin k., Florina kz. 248

Kosta, Katil zanlısı olarak tutuklananlardan, Karlıkova k., Zihne kz. 186

Kosta, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Karacaâbâd kz. 119

Kosta, Rum eşkiyası tarafından kızı katledilen, Konduriotsi çf., Katrin kz. 144

Kostadin Nikolof, Bulgar, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 181

Kostaki Hacı Muçıyolu, Karaferye Ulah muhtarı Nikola Papa Isterkiyo'yu katleden 158

Kostaki Paknadella, Karaferye Ulah Papası Atanaş'ı katleden çete elemanlarından 158

Kostaki Papa Yerikli, Ulah, Yunan eşkiyası tarafından kaçırılan, Grebene kz. 53

Kostaki, Avdela karyeli, Yunan eşkiyasınca katledilen 56

Kostaki, Yoğurtçu, Rum mezhebine mensûb, Karaferye kz. 177

Kostançko karyesi, şeçeşte n. 32, 33

Kostando, Bulgar eşkiya reîsi, 31, 34

Kostanti Milano,Yunan askerleri tarafından katledilen, Palama k., Tırhala 10

Kostantin Atnaş(?), Bulgar, eşkiyaların saldırıda bulunduğu, Lakos(?) k., Siroz kz. 209

Kostantin Dimitri, Terzi esnâfı kethudâsı, Ulah, Rumlar tarafından yaralanan, Selânik 149, 150, 151

Kostantin Gaço, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Dolyani k., Kayalar kz. 144

Kostantin Karçakof, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen Bulgar, Manastır 123

Kostantin Kondofça, Daskal, Prekopan k., Noska 15

Kostantin Miladkof, Zilhovalı, karye idâre meclis a'zâsından Rum 176

Kostantin veled-i İstefan Voçe, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura n., Görice 169

Kostantin, Üzerine Rum Toma Vicorcu tarafından ateş açılan Bulgar, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 181

Kostantin, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Kostanti[n] şerbetci, Sobosko Rum Papası, Selânik 175

Kostapula Aço, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen Bulgar, Manastır 123

Kostas Akritus, Çete re'îsi 106

Kosti Çelere, oğlu Rum çetesi tarafından dağa kaldırılan Ulah, Konduriotsi k., Katrin kz. 141

Kosti Loska, Manastır Ulah Cemâ'atinden 74

Kosti Matako, Kruşova Rum ahâlisinden, Ulahları tahkir eden, Manastır 100

Kostic karyesi, Görice 123, 233

Kostraç karyesi, Manastır 31, 32, 33

Kota Atanaş, Bulgar, Rum Barutçu Dimitri tarafından yaralanan, Kırşova k., Demirhisar kz. 186

Kota Mitra, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Kota veled-i Simo Roka, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Koti Andon, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Koti Paskal, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Koti Tıyo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Koti, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Koti, Yunanlılarca silahları alınmış, darb ve habs olunan, Tırhala 10

Kotimaraka, Karaferye kz. 109

Kotulmuş manastırı, Aynaroz 188

Kozana—; kazâsı 28, 69, 142, 161, 162

— Kâ'im-i makâmlığı 162

Kozaz, Manastır 31

Koze şamo, Rum, Buymitçe karyesinde kiliseyi yakmaktan sanık, Gevgili kz. 255

Kozma veled-i Toşo Rafe, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Kozma, eşkiya kılavuzu, Manastır 33

Köprüyüz—; kazâsı 55, 68

— Kumandanlığı 54

Körçe Naumçe, Yunan eşkiya çete reisi Dimitri Nikola tarafından öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 226, 228

Kranya, Ulah karyesi, Grebene kz. 54, 239

Kriste Payo, Köy bekçisi, Rumların saldırısına uğrayan, Gevgili kz. 115

Kriste, Bulgar papası, Rum eşkiyasınca kaçırılan, Florina 67

Kristo Baço, Ulahlara saldıran, Gevgili kz. 115

Kruşova 100, 148, 149

Kuleli 271

Kumaniç karyesi, Kesriye kz. 102

kurâ-yı Hıristiyâniyye 189

Kuruçay, Pürsıçan 179

Kuruçeşme mevkisi, Siroz 180, 184

Kuşca karyesi, Kesriye kz. 31

Kutluca, Manastır 33

Labaniçe, Kesriye kz. 199

Ladova [Vladova] karyesi, Vodine kz. 78

Lagin karyesi, Florina kz, Manastır 248

Lagos karyesi, Siroz 209

Lahce karyesi, Manastır 222

Lahna [Layna] karyesi, Selânik 172, 207

Lamiro veled-i Nikola, Karavide tâ'ifesinden eşkiyalarca esterleri ve yiyecekleri alınan, Karaferye 69

Lamro, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankele k., Kesriye kz. 202

Lamya kazâsı, Yunanistan 31, 38

Lanka [Langa], Rum karyesi, Horpeşte n. 31, 32, 34, 35, 127, 204

Lankaza—; kazâsı. 172, 188, 207

— Kâ'im-i makâmlığı 84

Lavda karyesi, Grebene 91

Lazar Stuef, Bulgar, Rumlar tarafından üzerine ateş açılan ve yaralanan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 181

Lazo Trapçef, Rum çetesi tarafından yaralanan, Florina kz. 41

Lazondan, Yunan eşkiyası tarafından katledilen, Dragoş k., Manastır 223, 226

Lazor Marko, Kruşova Rum cemâ'atinden 100

Lazor Velyan, Dragoş katliâmıyla ilgili olarak bilgisine başvurulan, Dragoş k., Manastır 225, 228

Leçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Lehova karyesi, Kesriye kz. 16, 72

Leksa, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Lekso, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Lekzo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Lena, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Lenka, Vasil Hristo'nun zevcesi, katliamla ilgili olarak bilgisine başvurulan köylü, Dragoş k., Manastır 227

Lenko, Rumlar tarafından öldürülen Mihaloş'un kızı, Siroz kz. 153

Lenko, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçişte k., Kesriye kz. 202

Leonid Atanas, Bulgar, Rum eşkiya çetesinin katlettiği, Blaçi k., Kesriye kz. 46

Leskofça karyesi, Rum eşkiyasının taarruzuna uğrayan, Florina kz. 236

Libanice karyesi, Kesriye kz. 28

Libarit karyesi, Yenice kz. 29

Libaso, Nemçe müste'minânından Yahudi 4

Liçe, Nikola Petre kerimesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Liçe, Tanas Paskal zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Liçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçişte k., Kesriye kz. 202

Liçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Ligor Mita, Bulgar, Rum komitecileri tarafından öldürülen, İskarçova k., Zihne kz. 186

Ligor Nagra, Bulgar cemâ'atinden, Blaçeşme(?) mahalleli 160

Ligor, Lazar Vangel oğlu, Klos çiftliğini basan Yunan eşkiyası, Zilhova 194

Ligor, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Line, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

lira-i Osmânî 151

Lister, Edirne İngiliz Askerî Murahhasının Vekili 269

Livadyâ 112

Liverni(?) mevkii, Gevgili kz. 75

Liyan Gorgi Kota, Bulgar ileri gelenlerinden, Rumlar tarafından tehdit edilenlerden, Dihova k., Manastır 253

Lobe, eşkiya yanında bulunan, Obisrine k., Manastır 170

Lobtan [Lobtin] karyesi, Florina kz. 74

Loçeşte karyesi, Manastır 31, 32, 33

Logon kasabası, Selanik 248

Loka Kapudan, Bulgar eşkiyası reisi 101

Loka veled-i Yorgi, şakî, Grebene kz. 91

Lolo Bakkal, Rum eşkiyası ile görüşen, Loşniçe k., Kesriye kz. 33

Loşniçe karyesi, Kesriye kz. 31

Lovişte karyesi, Karaferye 111

Lozice-i Bâlâ, Karaferye 144

Lugrad[a] karyesi, Kesriye kz. 64, 195, 196, 197, 200

Luka, Kapudan, Yunan eşkiyasından, Grebene 143, 144

Lülebergos [Lüleburgaz] 260, 261, 262, 263, 264, 266, 268, 269

— ahâlîsi 267, 269

— Kâ'im-i makâmlığı 263

Lütfi, Grebene Kaymakamı 240

Mackar mahallesi, Manastır 160

Magarova karyesi, Manastır 97

Mahmud, Çatalca Mutasarrıfı 256

Makedonya 99

— komitesi, 31

— yalı Yunanîler Cem'iyet-i Müdâfa'ası 105

Makrikus [Makrus], Karaferye kz. 134

Makriyevo [Makriyof] karyesi, Ustrumca 180, 219

Malakas karyesi, Grebene kz. 239

Malço Yani, Zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 151

Maluta, Ulah papazı öldürmekle suçlanan, Silya [Sile] karyesi 158

Manastır 21, 39, 41, 47, 55, 63, 73, 76, 78, 81, 82, 83, 97, 98, 120, 121, 122, 126, 128, 129, 130, 131, 134, 136, 137, 140, 155, 160, 161, 170, 171, 187, 195, 211, 220, 221, 223, 226, 227, 230, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 252, 253

— Merkez Kâ’im-i Makâmlığı 247

— Mıntıkası Kumandanlığı 68, 71, 129, 130, 131

— Rum Hastahânesi 98

Mandil karyesi, Zihne kz. 185, 186

Mangila karyesi, Kesriye kz. 34, 36, 37

Mankeç, Kesriye kz. 37

Mankele mahallesi, Kesriye kz. 195, 196, 197

Manol Nako(?), Karaferye'nin Ulah ahâlîsinden 216

Marana karyesi, Karaferye kz. 110

Marçişte mahallesi, Kesriye kz. 195, 197, 202

Mare, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223

Marena karyesi, Karaferye kz. 109

Marice, Bulgar cemâ‘atinden, Blaçeşme(?) mahalleli 160

Mariya, Dine Koti zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Mariya, Dine Vasil zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Mariya, Hristo Yorgi zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Mariya, Rumlar tarafından öldürülen Mihaloş'un ailesi, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 153

Mariya, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Mariya, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankele k., Kesriye kz. 202

Mariya, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Markotasa, Rum, Bulgarları tehdit edenlerden, Dihova k., Manastır 253

Marlukovo [Kırlıkova] karyesi bk. Karlıkova k.

Marov, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 229

Mata, Filo Yani zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Mata, Koti Paskal zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Matapas çetesi, Katrin kz. 190

Mato, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Matran Efendi, Yahudi, Lüleburgaz 263

Mavrani [Mavroven] karyesi, Grebene kz. 54

Mavranos karyesi, Grebene kz. 91

Meclis-i Meb‘ûsân 247

— in‘ikâdı 241

Mecnûn, Ulahlardan bir çok nefer ve papaz öldüren Rum eşkiya reisi, Kayalar kz., Serfice sn. 142, 144

Meçovo[n]—; kazâsı, Yanya 128, 129, 130

— kaymakamlığı 39

Mehmed Ali, Orman Ser-korucusu, kaybolup kendisinden haber alınamayan, Lankaza kz. 188, 189

Mehmed Ferîd, Sadrazam 13, 77, 83, 97, 122, 131, 135, 138, 140, 147, 148, 158, 167, 179, 233, 234

Mehmed Halid b. Arif, Manastır Jandarma Alay Kumandanı Erkân-ı Harb Mîralayı 192

Mehmed Hamid, Karacaâbâd Kaymakamı 120, 173, 205

Mehmed Kâmil, İzmir Valisi 6

Mehmed Kâmil, Sadrazam 154, 246

Mehmed Ra'ûf şerîf, Selânik Vâlîsi 68, 150, 218

Mehmed Rıfat, Lankaza Kaymakamı 173, 207

Mehmed Ziya, Drama Mutasarrıfı 132, 164

Mehmed, Arnavud Kavas, Rum eşkiyası tarafından öldürülen, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 182, 184

Mekâtib-i Askeriyye-i şâhâne Nezâret-i Celîlesi 130

Mekâtib-i Harbiyye-i şâhâne 130

Memâlik-i Osmâniyye 31, 81, 171

Menlik kazası, Selânik 151, 152, 178

Menoşpita—; karyesi, Karaferye kz. 109, 110

— çiftliği, Karaferye kz. 101

Menteşe Müdîrliği 118

Merhale çiftliği, Ortaköy k., Siroz 184

Merina, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Meşo Panovi, Bulgarlara zulmeden Rumlardan, Silistre 272

Metre Reste, Ulahlara saldıranlardan, Gevgili kz. 115

Metre veled-i Bojin, Rum eşkiyası tarafından katledilen Bulgar, Yenice kz. 113

metropolid 37, 117, 138, 139, 151, 152, 164, 272

Metroş, Bulgar, Rum Gogo ve arkadaşları tarafından katledilen, Ahsarat k., Zihne kz. 180, 186

Metroş, Hemendoslu, Rum eşkiyasından, Bulgarlara saldıranlardan, Safafca k., Siroz kz. 156, 157

Mezâhib—; Nezâreti 154

— Müdîriyeti 257

Miço Gorki, Bulgar milletinden, jandarma, Gömence 87

Miços Kalabukas, Rum eşkiyasından, Kesendire kz. 112

Mihal Matapes(?), Rum eşkiya reisi, Katrin kz. 147

Mihal Yanaki, Gramatik kulübeleri papazının oğlu, Rum çetesi tarafından öldürülen, Kayalar kz. 78

Mihal Yani, Ulah, Rumlar tarafından yaralanan 44, 45

Mihal, Giridli, çete reisi 34

Mihal, Ulah Papas Tanaş ve Kavâs Hasan'ı öldürenlerden, Katrin kz. 144

Mihal, Ulah tâ'ifesinden, eşkiyalarca kaçırılan 54

Mihaloş veled-i Margrit, Rumlar tarafından katledilen Bulgar, Baraklıcum'a k., Siroz 151, 152, 153, 154

Miho, Badud(?) Papası 175

Miho, Bakkal, eşkiya kılavuzu, Kostançako'da 33

Mila, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Mile İstoyçe, Bulgar, Mackar mahalleli Rumlar tarafından yaralanan, Manastır 160

Millet bahçesi, Kavala 163

Mina Zograf Efendi, Eşkiyanın evine ateş açması neticesinde zevcesi yaralanan ve oğlu ölen, Nigrita n., Siroz 237

Mina, Eşkiya, Varvara k., Zihne kz. 188

Minka, İsteryo zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Minka, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Minka, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Minko(Minka) Kota, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 225, 229

Mino Gone Çake, Gömenceli Bulgar 87

Mino Panayota, Gömence karyesi Bulgar bekçilerinden 87

Mino şota, Rum cemâ‘atinden, Gömence k. 87

Mino, Değirmenci, Bulgar, Rum komitecileri tarafından katledilen, Kesriye kz. 186

Mino, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Mino, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankele k., Kesriye kz. 202

Misomişte [Misbulişte] karyesi, Nevrekop 178

Mişe, Aşçı, Bulgar cemaatinden bazı şahıslara saldıran 160

Mişo veled-i Kosta, Rum eşkiyalarınca saldırıya uğrayan 69

Mişo, Rum eşkiyası tarafından dağa kaldırılan, Kondorinçe [Konduriotsi] çf., Katrin kz. 142, 144

Mişon Efendi, Lülebergos Mûsevî cemâ‘ati re’îs-i rûhânîsi Behar Efendi'nin damadı 263

Mişyani, Kostraç karyesi bekçisi 33

Mita Dimitri, Bulgar, tarlasında meçhul bir Rum tarafından öldürülen, İskarçova k., Zihne kz. 186

Mita Kola, Rumlar tarafından katledilen, şa‘bançe yaylağı, Karaferye kz. 39, 78

Mita, Poleşte karyesinden, eşkiyaca yaralanan 113

Mitçe Kola, Rum eşkiya tarafından tahkir edilen, Gornokopanova k., Karaferye kz. 109

Mito Dimitraşkov, Bulgar, bir Yunanlı tarafından katledilen, Makriyev k., Zihne kz 180

Mito İstamko, Bulgar mezhebinden, kiracı, Boğdance k. 20

Mito veled-i Kosta İstanka, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Mito veled-i Petronesa, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Mito veled-i Vasil Draştila, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Mito, Kunduracı, düğün dönüşü saldırıya uğrayan, Manastır 160

Mito, Bulgar cemaatinden, Rum eşkiyasınca yaralanan 60

Mitoş(Mitre), Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Vodine 119, 120

Mitra, Nikola zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Mitra, Todor Yorgi oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Mitre İsteryo, Rum zulmü ile ilgili telgraf çeken, Davud Bâlî k., Selânik 254

Mitre İstoyan, Rum eşkiyası tarafından yaralanan Bulgar, Lankaza kz. 207

Mitre Nikola, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Mitre Yorgi, Rum eşkiyası tarafından yaralanan Bulgar, Lankaza kz. 207

Mitre, Bekçi, Buymitçe karyesinde kiliseyi yakmaktan sanık 255

Mitre, Ulah Tano tarafından katledilen, Oşan[i] k., Gevgili kz. 144

Mitre, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Mitro, Ulah tâ’ifesinden, eşkiyalarca kaçırılan 54

Modo,Yunan eşkiyası tarafından cerh ve katl edildikden sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 229

Moin karyesi, Gevgili kz. 59

Moiz Behar Efendi, bkz. Behar Efendi

Mokrani karyesi, Kesriye kz. 23

Molas—; karyesi, Nasliç kz. 32, 33

— deresi 31

Molovişte, Vodine kz. 134

Morod(?) Efendi, Rum zulmünden kaçan, Lüleburgaz 261

Moyaniç(?)—; karyesi, Kesriye kz. 102

— nâhiyesi, Manastır 84

— dağları, Manastır 134

Murtaza, Jandarma Onbaşısı 226

Murtaza, Müslüman halktan, Rum komitelerinin saldırısına uğrayanlardan, Dihova k., Manastır 252

Musa, Mülâzım-i Sânî 230

Mûsevî(ler) 11, 260, 262, 263, 264, 266, 268, 269, 270, 271

Mustafa Efendi, jandarma Yüzbaşısı, Grebene kz. 56

Mustafa Nâ'ilî, Rumları şikâyet eden, Akhisar kz. 5

Mustafa, Selânik Yunan konsolosu hakkında şikayette bulunan 4

Müslümân 158, 159, 204

Nace, Rum eşkiyanın kaldırdığı Ulah, Vodine kz. 125

Naço Yorgi, Rum cemâ'atinden, Rum eşkiyası tarafından yaralanan 25

Nada Kostova, Rumlar tarafından yaralanan Bulgarlardan, Lagin k., Florina kz., Manastır 248

Nefvan(?) karyesi, Noska 16

Nahyanos [Hayanos] göl 210

Naim Efendi, Jandarma Mülazımı 222, 252

Naki, Meclis-i İdâre Ulah A'zâsı, zorla Rumlaştırılmak istenen, Katrin kz. 147, 190

Nako İksarho, Manastırlı Ulah, eşi ve annesi Rumlar tarafından dövülen 56

Nako, Ulah Tul Papa'nın oğlu, Rumlar tarafından aranan, Manastır 56

Nanço, Bulgar, Rumlar tarafından dövülen, Florina kz. 13

Napolyon, para birimi 32

Nasa, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Naska, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Nasliç—; kazası 16, 30, 31, 34, 36, 37, 64, 71, 96, 102, 163, 205, 220

— Hükûmeti 38

— Kâ'im-i makâmlığı 37, 38, 96

Naste Kriste Kota, Muhtar, Bulgar mu'teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilen, Dihova k., Manastır 253

Nasto Papa Noşk, Bulgar Mihaloş'u öldüren Rumlardan, Baraklıcum'a, Siroz 151

Naşo Nikola, Plas kulübelerinden, Rum çetesi tarafından itlaf edilen, Görice 51, 78

Naşo Yorgaki, eşkiya 91

Naşo, ailesi Rum eşkiyasının açtığı ateş sonucu öldürülen 21

Naşo, Rum, Bulgar Pavla'nin katili, Kalkandelen, Siroz kz. 180, 184

Naum Bakrakof, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan Bulgar, Manastır 123

Naum Dime, Bulgar ileri gelenlerinden, Rumlar tarafından tehdit edilen, Dihova k., Manastır 253

Naum İliya, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan Bulgar, Manastır 123

Naum, Lagin karyesi mektebine girip bir kaç kişiyi yaralayan Rumlardan, Lagin k., Florina kz. 248

Naum, Rum, Ulah kahyalarının kulübelerini ateşe verenlerden, Florina kz. 251

Naydo, Rum eşkiyanın katlettiği Ulah, Pirlepe 107

Nayo, Dine Vasil kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Nayo, Vasil Dine zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Necur Matran Efendi, bkz. Matran Efendi

Nedelko Yovan, İhtiyar heyetinden, Dragoş k., Manastır 222, 226, 227

Nego, Karaferye'nin Ulah ahâlîsinden, Rumlar tarafından öldürülen 216

Negoçan Karakolu, Manastır 221, 227

Nemisto Fili, Drama Metropolidhânesi kilise papaslarından 132

Nert karyesi, Florina kz., Manastır 248

Nesim Efendi, Gevgili Belediye Tabîbi 18, 19

Nesim, Lüleburgaz Musevî komitesi kâtibi 265

Nestram—; nahiyesi., Görice kz. 204, 215

— Müdîrliği 204

— müfrezesi 96

Neşon, Livadyalı Rum çetesi kumandanı 60

Nevrekop 178

— Kâ'im-i Makamlığı 178

Nezîr, Yavoryan çiftliği subaşısı, Vodine kz. 124

Nezird(?) Çiftliği, Dömeke n. 10

Niçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Niçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçişte k., Kesriye kz. 202

Niçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Niço, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Nigrita—; nâhiyesi, Siroz 237

— habshânesi 156, 157

Nihad Efendi, Hahambaşı Vekîli, Yunan askerlerince yaralanan, Lüleburgaz 264, 265, 266, 268, 269, 270

Nikit[a] karyesi, Kesendire kz. 104

Niko Faka, Rum cemâ'atinden, kilise yakmaktan sanık, Buymitçe k. 255

Niko Yani, Rum eşkiyası tarafından evi yakılan, Grebene kz. 91

Niko, Papas, Rum eşkiyası tarafından kitapları yakılan, Pirlepe 84

Nikola Apostol, Ulah papası Konstantiniki'nin biraderi 75

Nikola Dimitri, Rum Komitesi mensubu, Yunanlı 30, 35, 36, 37, 38

Nikola Kalonofski, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen Bulgar mu'allimi 123

Nikola Kiryazo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Nikola Metre, Rum eşkiyası tarafından yaralanan, Karacaâbâd kz. 204

Nikola Nane, Kahveci, Zagoriç karyeli, Rum eşkiyasınca katledilen 23

Nikola Naumçe, Yunan eşkiyasının evini yaktığı köylü, Dragoş k., Manastır 223, 224, 227

Nikola Pandoli, Rum eşkiyası, Nasliç kz. 206

Nikola Papa İsterkiyo, Rum eşkiyası tarafından katledilen Karaferye Ulah muhtarı 158

Nikola Petre, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Nikola Petrof, Jandarma tarafından tevkif edilen, Dolak k., Drama sn. 179

Nikola Ramço, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Nikola Tacit, Ulah Mekâtibinin Müfettiş Mu'âvini 58

Nikola Tanaş, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Karaferye kz. 69

Nikola Yani, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Nikola, Bulgarlara zulmeden Rumlardan, Silistre 272

Nikola, Kassâb, İzmir'de bir Fransızı öldüren 6

Nikola, Katliamla ilgili olarak bilgisine başvurulan, Dragoş k., Manastır 228

Nikola, Koti biraderi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Nikola, Petre Andon oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Nikola, Rumlar tarafından öldürülen Mihaloş'un oğlu, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 153

Nikola, Sido Vasil oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz 197

Nikola, Tanas Paskal oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Nikola, Ulah Papas Tanaş ve Kavâs Hasan'ı öldürenlerden, Katrin kz. 144

Nikola, Ulah tâ’ifesinden, Yunan eşkiyasınca yaralanan, Karaferye kz. 93, 94

Nikola, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçişte k., Kesriye kz. 202

Nikola, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Nikolaki veled-i Taşo Lepisendo, Eşkiya ile muhaberatı temin eden, Selanik 168

Nikoli Eftim Malin, Terzi, Bulgar cemâ‘atinden, Rum eşkiyasının açtığı ateş sonucu yaralanan, Ustrumca 203

Nikşan karyesi, Pravişte kz. 156, 157

Niyo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Nokino Rimandı, eşkiya, Grebene kz. 91

Nolço, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilenlerden, Karlıkova k., Zihne kz. 186

Nolyan-ı Bâlâ karyesi 79, 81

Noska nâhiyesi, Florina kz. 15, 16, 73, 141, 159, 214

Novosel karyesi, Görice kz. 205

Novye Vremya gazetesi 105

Nuri, Gevgili Kazâsı Bidâyet Mahkemesi Müdde‘î-i Umûmî Mu‘avini 116

Obalı ormanı, Karacaâbâd kz. 119

Obisrine karyesi, Manastır 170

Odra dağı, Manastır 31, 5

Ohri 14

Orta Mekteb-i Harbiyye-i şâhânesi 129

Ortaköy karyesi, Siroz kz. 184

Ortodoks kilisesi 213

Osman Nuri, Kesendire Kazâsı Müdde‘î-i Umûmî Mu‘âvini 104

Osmanlı(lar) 264, 268

Osniçani karyesi, Kesriye kz. 195, 196, 197, 201

Ostrova—; nâhiyesi 124

— müfrezesi 44

Oşan[i] karyesi, Gevgili kz. 115, 141, 143, 144

Oşince karyesi, Horpeşte n. 49, 126

Oşpe[n]cani karyesi, Kesriye kz. 61

Oşteme karyesi, Konemlan n., Kesriye kz. 187

Paçeşte(?) mahalli, Karacaâbâd kz. 204

Pagno, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Pagno, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Palama karyesi, Dömeke n. 10

Palodraha(?) karyesi, Lamya kz. Yunanistan 31

Palukastro karyesi, Alasonya kz. 31

Palur karyesi, Kesendire kz. 112

Panayot Perziko, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Grebene kz. 91

Panayot Taşo, Nasliç kazası ahalisinden, Rumlar tarafından öldürülen, Kavala 163

Panayot, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Panayoti Koço, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan Bulgar, Manastır 123

Pançeste çiftliği, Karaferye kz. 49, 50, 101

Panda, Rum çete mensubu, maktûl, Makriyof k., Ustrumca 219

Panda, Restana'nın oğlu, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 229

Pando Naki, Rum, Manastır'da Mukim Doktor Perikli Bocava'yı yaralayan, Tırnova k., Manastır 78

Pando, Bulgar, Rum eşkiya çetesinin katlettiği, Kesriye kz. 46

Pando, İstefo İlyara'nın oğlu, Yunan eşkiyası tarafından cerh ve katl edildikden sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 223, 225, 229

Panol, şişman, şakî muhbiri, Buhin k., Nasliç kz. 33

Papa Dimitri, oğlu Gono Papa Hristo Kopanof'u yaralayan Rumlardan 85, 87, 88

Papa Dimitri, Ulah papas, Rum çetesi tarafından evi yakılan, Grebene kz. 91

Papa Hristo, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan Bulgar, Manastır 123

Papa Hristo, Rum, Ulahlar aleyhine eşkiya çetelerini toplayan, Podişine k., Vodine kz. 134

Papa Hristo, Üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Eğridere k., Zihne kz. 156

Papa İlya, Rum eşkiya tarafından atı çalınan, Florina kz. 72

Papa İsteryo, Yunan eşkiyasına kılavuzluk eden, Vidoloş 33

Papa İstoyan, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223

Papa İşteryo, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Eğridere k., Zihne kz. 156

Papa Kostantin, Sobosko Rum papazı 175

Papa Ligor, Mackar Mahallesi ahâlîsinden, Bulgar cemâ'atinden olan bazı şahıslara saldıran, Manastır kz. 160

Papa Mihal mahallesi, Ustrumca 203

Papa Nikola, Rum eşkılarınca katledilen, Noska n. 15, 16

Papa Riza, Ulah Papazı, Evi Rum eşkiyası tarafından yakılıp kendisi perişan bir hale düşürülen, Avdela k., Grebene kz. 141, 143

Papa Tanas(Tanaş), Rum eşkiyaları evinde barındıran, Nasliç kz. 33

Papa Tanas(Tanaş), Rum eşkiyası tarafından öldürülen Ulah Papaz, Karaferye kz. 142, 144

Papa Tarpo, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan Bulgar, Manastır 123

Papa Todoni, Başpapas, Rumlar tarafından saldırıya uğrayan 74

Papa Todor, Rum eşkiyasınca silahı alınan, Noska n. 17

Papa Toma, Rum eşkiyasının saldırısından kaçan, Kesriye kz. 23, 24

Papa Trandafil, Bulgar cemâ'atinden, Karlıköy, Siroz kz. 194

Papa Vangeliçe, Rum çetesi tarafından ev ve hayvanları yakılan, Vodine kz. 108

Papa Yerikli, Ulahlığı şiddetle himâye eden, eşkiya saldırısına uğrayan 53, 56

Papa Yorgi, Bulgar papası, Kesriye kz. 49

Papas Çakılı mahalli, Zihne kz. 209

Papas İstefan, Bulgar ahaliye baskı yapan, Dihova k., Manastır 253

Papasçayırı, Nevrekop 178

Paskal Petro, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankele k., Kesriye kz. 202

Paskal, Loçeşte karyesinde eşkiyaya yardım eden 33

Paskal, Mitre Nikola oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Paskal, Sido Vasil oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Paskal, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Paskalya 11, 115

Pasko Petre, Rum eşkiyası tarafından cerhedilen, Karaferye kz. 110

Pasko, Bekçi, Üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Bulgarlık iddiasında bulunan, Eğridere k., Zihne kz. 156

Paşo, Viço'nun kerimesi, Rum eşkiyası tarafından yaralanan 191

Patrik Desyopisyos(?) Efendi, müteveffâ 154

Patrikhâne 7, 9, 27, 50, 63, 66, 81, 97, 134, 137, 155, 165, 174, 175, 178, 221, 246, 257, 258, 259

Pavla, Rum çetesi tarafından yaralanan, Kırlıkova k., Zihne kz. 234, 235

Pavla, Rum eşkiya reislerinden, Rakova k., Florina kz. 244, 253

Pavli [Pavla] Velof, Sütçü, Bulgar, iki Rum tarafından öldürülen, Kalkandelen, Siroz kz. 180, 184

Pavli, Bulgar, Rum Yovan tarafından yaralanan, Karlıkova k., Zihne kz. 185

Pavlo, Filo Yani oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Pavlo, Sido Paskal oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Paztinova Efendi, Katrin Piskoposu, Ulahları Rumlaştırmak için eşkiyaya emir veren, Katrin kz.190

Peço, Bulgarlara zulmeden Rumlardan, Silistre 272

Peleska karyesi, Kesriye kz. 31, 34

Penco Dimitri, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan Bulgar, Manastır 123

Pepla karyesi, Prespe kz., Manastır 61

Perbiyovli [Perivoli] karyesi, Grebene kz. 75

Perikli Bocava, Doktor, Rum Pando Naki tarafından yaralanan, Tırnova k., Manastır 78

Pese veled-i İzlatan, Rum cemaatinden, Rum çetesi aleyhine ihbaratta bulunduğu gerekçesiyle çete tarafından öldürülen, Makriyof k., Ustrumca 219

Peselçko karyesi, Kesriye kz. 33, 35

Petersburg Sefâreti 105

Petra, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Petre Andon, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Petre kızı Kiraço, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Petre Kiryazo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Petre(Petro) Nikola, Bulgar cemaatinden, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayanlardan, Dihova k., Manastır 252, 253

Petre Papa Koço, Kruşova Rum ahâlisinden, Ulahları tahkir eden, Manastır 100

Petre, Bulgar ahali üzerine ateş açan 203

Petre, Hristo Kosta'nın kardeşi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Petre, Kasap, Rum Taki Dimitri tarafından öldürülen, Siroz kz. 182, 184

Petre, Katil zanlısı olarak tutuklananlardan, Kırlıkova k., Zihne kz. 186

Petre, Poleşte karyesinden, eşkiyaca yaralanan 112

Petre, Rum eşkiyalarınca kaçırılan Bulgar, Vodine kz. 124, 125

Petre, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Petri Kıriste, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Karaferye kz. 208

Petriç kazası. 243

Petro Efendi, Behlişta papası, Görice Rum Metropolit Vekili 63

Petro Faşo, Bakkal, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Petro Kalişer, Kruşova Rum cemâ‘atinden, Manastır 100

Petro Kiço, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen Bulgar 123

Petro Kiraça, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Petro veled-i Karago İstoyan, Vodineli, Bulgar milletinden Dramalı Hacı Yorgi oğlu İlya'yı yaralayan, Kavala 163

Petro veled-i Kota Mitra, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Pirlepe—; kazâsı 107

— Kâ'im-i makâmlığı 63, 107, 119, 124

Plas—; karyesi, Görice 51

— kulübeleri 51, 52, 78

Plevina [Plevne] karyesi, Drama sn. 180

Poçera, Doktor, Rumlar tarafından katledilen, Manastır 97, 98

Podişine(?) karyesi, Vodine kz. 134

Poleşte(?) karyesi, Kesriye kz. 112

polis 132, 149, 181

Polis Müdîriyyet-i Umûmiyyesi 259

Poloka, Rum çete reisi, İsteveniye k., Florina kz., Manastır 165

Poprini şani(?), Yunan isyanının ilk günü olan 25 Mart 106

Porsuk karyesi, Siroz kz. 184

Poya,Yunan eşkiyası tarafından cerh ve katl edildikden sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 229

Poyarsak(?) karyesi 105

Pozar karyesi, Karacaâbâd kz. 62, 68, 204, 243

Pozdeviş karyesi, Manastır 123

Pragoz(?), karyesi, Karaferye kz. 71

Praki çiftliği, Karaferye kz. 70

Prangaya karyesi, Vodine kz. 111

Pravişte kazâsı, Selânik 156, 157

Prekopan [Prekopana] karyesi, Florina kz. 15, 16

Prespe kazası., Manastır 198

Prodan Kostantinof, Davud Bâlî karyeli, Rum eşkiyasınca katledilen 26, 27

Protestan 5

Protoker İstoyan Kola, Drenova karyesi bekçisi, Kesriye kz. 49

Provel [Perivoli] karyesi, Grebene kz. 55, 56, 91

Pruşo Taşo, Rum cemâ'atinden, kilise yakmaktan sanık, Gevgili kz. 255

Pürsıçan nâhiyesi, Drama sn. 131

Ra'ûf, bk. Mehmed Rauf

Ra'ûf, Vodine Kaymakamı 48, 63, 119, 124

Raça, İsteryo Yani zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Raça, Nikola Petre zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Raça, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Raço, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Radi, Kendisine Bulgar ve Rumların durumu ile ilgili Bulgarca bir mektup gönderilen 272

Radoş balkanı, Florina kz. 214

Radoşince [Radoşinişte] karyesi, Grebene kz. 91

Râhim(?), Yunanlıların Yahudilere yaptığı zulümle ilgili ihbarda bulunan 12

Rahova karyesi, Zihne kz. 210

Rakova—; karyesi, Florina kz., Manastır 211, 212, 244

— ormanı, 212

Ralli, Yunan Maslahâtgüzârı 76

Ramazan, Rum komitelerinin saldırısına uğrayanlardan, Dihova k., Manastır 252

Raşkıya çetesi, Rum eşkiya çetesi, Nasliç kz. 206

Ravna karyesi, Siroz kz. 179, 180, 184

Re'fet Saib, Gevgili Kaymakamı 116

Re'fet, Florina Kaymakamı 66, 73, 75, 80

Receb Usta, Tüfengçi, Lüleburgaz'da komite kurdukları gerekçesiyle Yunanlılarca tevkif edilip işkence yapılan 261, 268, 269, 270

Receb, Türkmen, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 252

Resne kasabası, Manastır 247

Respo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Resta Nabuşe, Dragoş karyesindeki vahşetle ilgili olarak bilgisine başvurulan 225

Restane, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 229

Reste İlya Rado, Yunan eşkiyası tarafından yapılan vahşet için sorgusu yapılan, Dragoş k. Manastır 224, 225

Reste Naum, Bulgar mu'teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilenlerden, Dihova k., Manastır 253

Reste Tale, Dragoş karyesinde evi yakılan ve eşi yanarak ölen Amerika'da ikamet eden tüccar 222, 223

Reste Tarayo, Rum eşkiyası tarafından yaralanan ve koyunları çalınan, Bulgar 204

Reste Tase [Tale],Yunan eşkiyası tarafından cerh ve katl edildikden sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 223, 224, 227, 229

Reste Trayan(?), Gömence Bulgar ahalisinden 87

Reste, Eşkiya tarafından öldürülen, Vodine kz. 44

Reste, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Resto Nikola, Bulgar cemâ'atinden, Rum eşkiyası tarafından yaralanan, Davûd Bâlî k. 25

Resto, Bulgar milletinden, Moin karyesi ahâlisinden, Rum eşkiyasınca katledilen, Gevgili kz. 59

Resto, Bulgar, Rum çetesinin katlettiği çoban, Kaymakçalan, Manastır 120

Resto, Nikola Kiryazo oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Resto, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Reşid, Siroz Mutasarrıfı 156, 172, 195, 209, 237

Rıfat, Lankaza Kaymakamı 92, 173

Rızâ, Ser'asker 22, 117, 130, 166, 231

Ribarça karyesi, Manastır 238, 239

Risa, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Rizo, Papaz, Kapudan Luka tarafından maddî zarara uğratılanlardan, Avdela k., Grebene kz. 144

Roça, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankale k., Kesriye kz. 202

Roçka veled-i Noşka, Rum metrepolidinin maiyyetinden ve Ulahlara hakarette bulunanlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151

Roço, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Rodos 202

Romanya 126, 217

— lılar 77

Ropçoz 216

Rosta(?) veled-i Apostol, Vodine'nin Cedîd mahalleli Ulah milletinden Derzi Hüseyin Bey'in çobanı 119

Rota veled-i Sendo, Rum eşkiyası tarafından katledilen Bulgar 113

Rum(lar) 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 24, 35, 37, 40, 41, 46, 48, 51, 56, 57, 60, 63, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 85, 87, 88, 89, 92, 93, 97, 98, 99, 100, 105, 108, 115, 116, 117, 124, 125, 132, 133, 134, 135, 140, 141, 142, 143, 147, 148, 149, 152, 153, 218

— cemâ'ati 25, 26, 27, 84, 85, 87, 97, 100, 108, 151, 153, 160, 203, 219, 232, 234, 251, 253, 255

— çetesi 24, 29, 37, 40, 41, 45, 47, 52, 59, 60, 61, 66, 71, 75, 78, 103, 115, 126, 134, 135, 141, 165, 180, 182, 184, 187, 193, 207, 214, 219, 221, 233, 234, 235, 243

— Daskalı 149, 253

— despot 9, 245

— eşkiyası 15, 16, 17, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 59, 62, 67, 68, 70, 71, 72, 74, 76, 77, 79, 80, 81, 84, 89, 91, 101, 102, 107, 108, 109, 110, 112, 113, 114, 118, 119, 120, 122, 124, 125, 126, 138, 139, 141, 143, 144, 195

— hastahânesi 98, 258, 259

— İhtilâl Komitesi 236

— ihtilâlcileri 158, 159

— jandarma 134

— Kıbtîleri 184

— kilisesi 11, 105, 158, 203

— komiteleri 34, 36, 54, 122, 147, 149, 167, 181, 182, 184, 186, 216, 232, 234, 252

— köyleri 28, 35, 36, 37, 109, 110, 127, 239

— mektebi 167, 168, 243

— metropolidi 13, 16, 54, 56, 57, 58, 63, 73, 80, 81, 91, 97, 98, 99, 134, 138, 142, 151, 164, 174, 194, 258, 259

— mezhebi 7, 177

— papası 121, 175, 241, 248, 253, 257

— Patrikhânesi 9, 14, 16, 68, 84, 241, 244, 245, 246, 253, 257, 259

— Patrikliği 97

— propagandası 245

— ların yakdığı mekteb 272

— laşdırmak 126, 190, 245

— luk dâ'iyesinde bulunmak 180, 221

Rumca 20, 56, 62, 69, 78, 92, 108, 124, 174, 178, 208, 213, 213, 265

Rumeli 121, 130, 136, 167, 179, 230, 244

— Müfettiş-i Umûmîliği 14, 17, 25, 44, 49, 53, 54, 73, 76, 85, 90, 92, 93, 94, 101, 112, 113, 114, 121, 126, 129, 131, 134, 137, 151, 155, 163, 167, 170, 173, 177, 182, 203, 208, 212, 216, 233, 234, 237, 242, 246, 248, 250, 251,

— Vilâyât-ı şâhânesi 13, 26, 38, 43, 46, 51, 65, 82, 97, 105, 141, 146, 148, 149, 158, 216

Rumilaci karyesi, Nasliç kz. 16

Rupan karyesi, Rum karyesi 109

Rüstem Fehmi, Florina Kaymakamı 249

Sadâret 9, 52, 72, 77, 83, 98, 122, 126, 129, 142, 144, 145, 167, 171, 235, 240, 244, 257,

Sadeddin Efendi, eşkiya takibinde bulunan zâbitândan 129, 130

Sadr-ı a'zam 141, 179, 234

Sadullah Bey, Lüleburgaz eşrafından, Yunan baskısı yüzünden İstanbul'a giden 261

Safafça karyesi, Zihne kz. 156, 157

Sagar Temaç Kriste, Rum eşkiyalarınca öldürülen, Koru Yeniköyü, Selanik 193

Said b. İbrahim Edhem, Dokuzuncu Nizâmiye Fırkası Kumandanı 183

Saki veled-i Kiko Kotadini, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Samarine karyesi, Grebene kz., Serfice l. 54, 55, 56

Samatya 258

— Polis Merkezi 259

Samo, Edirne İngiliz Askerî Murahhası 269

Sarıhanlar nâhiyesi, Kozana kz. 28

Saruhan sancağı 5

Satlı(?), Florina Kaymakamı 236

Sbeska [Sobosko] karyesi, Karacaâbâd kz. 174, 175, 176

Sehova karyesi, Gevgili kz. 60

Selânik 3, 4, 23, 26, 27, 29, 38, 47, 64, 68, 70, 76, 83, 102, 107, 125, 126, 129, 136, 138, 139, 140, 141, 145, 148, 149, 150, 151, 155, 168, 171, 174, 176, 188, 190, 231, 232, 243, 245, 249

— Adliye Müfettişliği 103

— Mahkeme-i Fevka'l-âdesi 145, 146

— Merkez Kâ'im-i makâmlığı 27

— metropolidi 248

— Nüfûs Nezâreti 248

Selçe karyesi, Kesriye kz. 34

Sele karyesi, Karaferye kz. 69

Selya karyesi, Karaferye kz. 158

Sençe karyesi, Manastır 31

Seni Abdülgani bin Nuri, Karaferye Kaymakamı 42, 45, 50, 51, 69, 94, 95, 101

Seorçoko(?) karyesi, Karacaâbâd kz. 174

Serfice 78, 141, 142

— Mutasarrıflığı 38, 53, 54, 58, 69, 81, 91, 159, 161, 190, 220

Setino karyesi, Florina kz., Manastır 244

Sevilentaş mevkii, Nevrekop kz. 178

Sırrı, Kavala Kaymakamı 163

Sırrı, Selânik Merkez Kaymakamı 193, 232

Sido Paskal, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Sido Vasil, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Sido, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Sidra, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Sidra, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Sidro, Dine Foti zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Sidro, Vasil Dine kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Silistre 272

Simo, Rum çete reisi, Klabaşniçe [Klabaşnitse] k. 170

Simon mevkii, Ortaköy k., Siroz 184

Simon, Katil zanlısı, Debre sn. 188, 189

Sipata, Tekfurdağlı, Yunanlılarca darb ve cerh edilen 267

Siroyhor—; karyesi, Karaferye kz. 111, 208

— çiftliği, Karaferye kz. 111

Siroz—; sancağı 139, 152, 154, 156, 157, 172, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 194, 209, 210, 234, 236, 237, 243, 244, 245

— Mutasarrıflığı 235

Sodraki, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen, Manastır 123

Sofa, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Sofko, İstefo İlya'nın kızı, katliamlailgili olarak bilgisine başvurulan köylü, Dragoş k., Manastır 227

Sofya, Rum eşkiyası tarafından katledilen Bulgar 191

Sofya,Yunan eşkiyası tarafından cerh ve katl edildikden sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır, 223, 229

Soğuksu mahalli, Oşani k., Gevgili kz. 141, 143

Soma, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Sona, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Sona, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Sono, şomo Andon kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Sono, Yorgi şomo validesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Sono, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Sotir Gayde, Rum eşkiyasından, Tırnova, Manastır 253

Sotir Godcamanhof, Rum çetesi tarafından katledilen, Srebreno k., Florina kz. 41

Sotir Hristof, Davud Bâlî karyesi ahalisinden, Selanik 26, 27

Sotir Kostantin, Terzi, Zorla Rum cemaatine girmesi istenen Bulgar, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 151

Sotir veled-i Dina, Yenice kazası ahalisinden 208

Sotir veled-i Yorgi, Muhtar, Dragoş k., Manastır 222, 226

Sotir, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Srebreno, Bulgar karyesi, Florina kz. 40

Statica(?) karyesi, Manastır 123

Stavros, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan Bulgar, Manastır 123

Stefan Atnaşof(İstoyo), Ravna karyesi Bulgar Papazı, iki Yunan tarafından katledilen, Siroz kz. 179, 184

Subaşı köyü, Zihne kz. 180

Subtenbice(?) karyesi, Karaferye kz. 71

Sulh-i Umûmî Konferansı 262

Suro Bojin, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223

Suroviç, Manastır 21, 75, 214

Süleyman Sırrı, Jandarma Yüzbaşısı, Nasliç kz. 35, 36

Süleyman, Çavuş oğlu Ali Ağa'nın oğlu, Yunanlılarca tutuklanıp işkence edilen, Lüleburgaz 261, 268, 270, 269

şa‘bançe yaylağı, Kayalar kz. 39, 78

şâkir Zihni, Nâ’ib, Kesriye Kaymakamı Vekîli 113

şam Mekteb-i Harbiyye-i şâhânesi 129

şargani karyesi, Grebene kz. 55

şarkî Trakya mes’elesi 262, 263

şavra, Rum cemâ‘atinden, Buymitçe karyesinde kiliseyi yakmaktan sanık 255

şemsi Paşa, Ferîk 231

şerîf, Ohrili, değirmenci, kimliği belirsiz kişilerce katledilen 71

şerif, Jandarma 179

şevket, Kesriye Kaymakamı 215, 250

şevket, Pirlepe Kaymakamı 84, 107

şevki Efendi, Lüleburgaz eşrafından, Yunan baskısından İstanbul'a kaçan 261

şevki, Mülâzim-i Evvel, Dragoş cinayetini işleyen eşkiyayı sağ olarak yakalayan 230

şiceste [şeçeşte] nâhiyesi, Serfice l. 28, 29, 31, 32, 69

şika [Sikya] şibh-i Cezîresi, Kesendire kz. 103

şiltos, şiltoz [şilor] karyesi, Zihne kz. 155, 156, 157, 209, 210

şişan Manastırı 31, 32

şişli 257

şolu Hamara, şakî 91

şomo Andon, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

şoti(?) yaylağı, Florina kz. 251

şükrü Bey, Lüleburgaz eşrafından, Yunan baskısından İstanbul'a kaçan 261

Tagi Gözela, Yunan askerleri tarafından kötü muameleye tabi tutulan, Grebene kz. 239

Tâhir, Yenice Kaymakamı Nâ'ibi 114

Tahsin [Uzel], Florina, Gevgili ve Kesriye kaymakamlıklarında bulunan 23, 24, 59, 60, 64, 170, 212, 214

Taki Dimitri, Bulgar Kasap Petre'yi öldüren, Baraklıcum'a k., Siroz 182, 184

Talat Paşa, Dâhiliye Nâzırı 259

Tana, Dine Nikola validesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Tana, Dine Vasil validesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Tanas Naço, Rumlardan şikâyet eden karye muhtarı, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152

Tanas Paskal, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Tanas Vizi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Tanas, Anastas Yani oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Tanas, Filo Yani oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Tanas, Koti biraderi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Tanas, Ulah Papazı Riza'nın Rumlar tarafından öldürülüşünü gören, Avdela k., Grebene kz. 143

Tanas, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçişte k., Kesriye kz. 202

Tanas, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Tanaş Doloş, Gömence Rumlarından 87

Tanaş Mitro, Tuz karyeli, Grebene'de yakalanan şüpheli şahıs 56

Tanaş, Bişova karyesinden 36

Tano Gono Hacı Gorki, Gömenceli Bulgar, Rumların saldırısına uğrayan 87

Tano Kostantin Torovla, Gömence karyesi azasından 86

Tano, Dine Foti validesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Tano, Ulah Mitre ve Ustoyo'yu katleden, Oşan[i] k., Gevgili kz. 144

Tano, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Tapolyan karyesi, Siroz kz. 184

Tarayo Devline, Rum eşkiyası tarafından yaralanan ve koyunları çalınan, Bulgar milletinden 204

Tarayo Naçef, Rum eşkiyası tarafından dövülen, Yançişte k., Karaferye kz. 109

Tarina, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Tarpa, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Tarpiçe Limoştef, Rum çetesi tarafından evi yakılan, Marena k., Karaferye kz. 109

Tarpiçe Papa Yovan, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Kopanova-i Zîr k., Karaferye kz. 110

Tarpo Viço, Rum eşkiya tarafından öldürülen, Kesriye kz. 191

Tasa Lazot, Rum çetesi tarafından yaralanan 41

Tase Yovançe, İhtiyar heyetinden, Dragoş k., Manastır 222, 226

Tasude, Nigrita nahiyesi müdürünün oğlu, eşkiya tarafından öldürülen, Siroz kz. 237

Taşe Vanopyo, Rum çetesi tarafından katledilen, Marena k., karaferye kz. 109

Taşko, eczacı 98

Taşko, Mackar Mahallesi ahâlîsinden, Bulgar cemaatinden olan bazı şahıslara saldıran 160

Taşko, Rum, köyüne giderken iki Bulgar eşkiyası tarafından katledilen, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 184

Taşo Dimitri, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankele k., Kesriye kz. 202

Taşo veled-i Yovan Pepo, Bulgar, Rum eşkiyasınca katledilen 101

Taşo, Katil zanlısı, Debre sn. 188, 189

Taşo, Sığırtmaç, Rumlar tarafından kaçırılan, Yavoryan çf., Vodine kz. 124

Taşola Rizo, Ulah tarafdârânından 91

Taşuli, Florina kasabası ahâlîsinden, Kranos çiftliği Mutasarrıfı 146

Tavil Çipara, Kapudan Luka tarafından maddî zarara uğratılanlardan, Avdela k., Grebene kz. 144

Taye, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

tebe‘a-i—; Devlet-i Aliyye 5

— Yunaniyye 85, 88

Tehovo—; karyesi, Vodine kz. 48

— Balkanı 120

Teka Borako, Kruşova Rum ahâlisinden, Ulahlara saldırmaktan sanık 100

Tekveni 198, 199, 200

Temelko Lazor, Bulgar cemaatinden, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayanlardan, Dihova k., Manastır 252, 253

Temelko Tale, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 222, 224, 225, 227

Teodoş, Klebuşte karyesinde bir Bulgar'ı öldürmekten sanık, Dovişta'lı 210

Teotoki(?) kabinetosu 137

Terkos 256

— Metropolidliği 256

Teselya 136, 137, 158, 159

Teste [Diste] karyesi, Grebene kz. 91

Tırhala sancağı 10, 39, 198, 199, 239

Tırnova karyesi, Kesriye kz. 49, 78, 137, 253

Tırnovi Sancağı 7

Tikone, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Tikveş kâ’im-i makâmlığı 119

Tiyoliyan karyesi, Siroz kz. 180

Todor Kostantin, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Todor Paula, Manastır Ulah Cemâ‘atinden 74

Todor Tanaş, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Todor Yorgi,, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Todor, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Todori Metri, Rum eşkiyası tarafından yaralanan Bulgar, Lankaza kz. 207

Todori Valano, Selânik Yunan konsolosu 3

Todori, Lankaza'nın Zarova karyesi ahâlîsinden, Rumların saldırısına uğrayan 172

Todori, Rum eşkiyası tarafından yaralanan Bulgar, Lankaza kz. 207

Tole Kiro, Rum, çiftlik müte‘ahhidlerinden, 125

Toma, Rum, Baraklıcum‘a'lı Kostantin'e silah çeken 181

Toma Dimitri (Kapudan Yapo), Perivoli karyesinde bazı evleri ateşe veren, Grebene kz. 91

Toma Yorgi, Semerci, Bulgar cemâ‘atinden, Blaçeşme(?) mahalleli 160

Toma, Oşpe[n]cani karyesine gelen Rum çetesinin katlettiği şahıs 61

Toma, Ulah Papas Tanaş ve Kavâs Hasan'ı öldürenlerden, Katrin kz. 144

Tomaiya, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Manastır 200

Tor [Tuz] karyesi, Grebene kz. 56, 58

Toşa veled-i Dine, Rum eşkiya tarafından kaçırılan, Ulah, Kesriye kz. 113

Toşo, Berber, Rum eşkiya tarafından tehdid edilen, Avdela k. 56

Trabçe Yuvan, Rum eşkiyalarınca yaralanan, Karaferye kz. 208

Trakya 269

Tranca Koze, Rum cemâ'atinden, Buymitçe karyesinde kiliseyi yakmaktan sanık 255

Trandafil, Nikita karyesi bekçisi, Rum çetesiyle birlikte olan 104

Trapko Bojin, Gömence karyesi Bulgar ahâlîsinden, eşkiyalarca öldürülen 85, 86, 87

Trayçe, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223, 229

Trayko, Boğdance Bulgar halkından 21

Tresine [Treste] karyesi, Karacaâbâd kz. 159, 243

Tripçe İstefan, Zehlince(?) karyesi ahâlîsinden ve Bulgar cemâ'atinden 21, 22

Tul Papa, Ulah, Yunan eşkiyası tarafından kaçırılan ve katledilen, Grebene kz. 53, 56

Turkovhor karyesi, Karaferye 108, 110

Tu[r]şilova karyesi, Yenice kz. 85

Türk 241

— zâbiti 267

Türkçe 9, 265

Ulah(lar) 9, 33, 40, 42, 44, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 63, 65, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 83, 91, 93, 97, 100, 106, 113, 115, 116, 117, 119, 121, 124, 125, 134, 135, 138, 141, 142, 143, 144, 147, 148, 149, 154, 155, 158, 159, 162, 167, 16

— cemâ'ati 70, 73, 100, 121, 138, 189, 216, 217, 239, 249, 255

— çetesi 220

— çobanları 112

— daskalları 151, 152, 153

— kahyâları 112, 251

— karyesi 29, 55, 56, 57, 65

— lisânı 51, 52, 56, 106

— mektebi 56, 63, 106, 159

— metropolidi 57

— Papası 73, 142, 144, 158

— râhibi 141, 142, 143

Ulahca 78, 147, 148

Urla karyesi, Bulgar karyesi, Pirlepe kz. 107

Urlak karyesi, Drama sn. 179

Urufça karyesi, Köprülü mıntıkasında 231

Ustoyo Arabacı, Rum çetesi tarafından öldürülen, Karaferye kz. 109

Ustoyo(?), Bulgar milletinden bazı şahıslara saldırıda bulunan çeteden, Lankaza kz. 173

Ustoyo, Rum taraftarı olduğu bahanesiyle dövülen Ulah, Gevgili kz. 143, 144

Ustrumca 18, 20, 219

Ustrunga(?) karagolu, Alasonya kz. 220

Uzuncova karyesi, Karaferye kz. 78

Uzuntarla mevkii, Bulgarca Dilganiva 85, 87

Üçova balkanı 188

Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyet-i Celîlesi 21, 22, 67, 68, 71, 93, 129, 130, 231

Üsküb 16, 205, 243

Vabo, Anastas Yani validesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Vabo, Todor Tanaş zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Vançe Kota, Bulgar mu'teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilen, Dihova k., Manastır 253

Vançe Jogo, Kruşova Rum ahâlisinden, Ulahları tahkir eden, Manastır 100

Vangel Gaki, Plas kulübelerinden, Rum çetesi tarafından itlaf edilen, Görice 51, 78

Vangel Kolo, Rum eşkiyalarınca kaçırılan, Vodine kz. 124, 125

Vangel Riste, Rum eşkiyaları tarafından tutuklanan, Gornokopanova k., Karaferye kz. 109

Vangel Tase, Bulgar cemaatinden, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 252, 253

Vangel, Koti Paskal oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Vangel, Petre Andon oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Vangel, Vodineli, Rum eşkiyanın kaçırdığı Bulgar 125

Vangilida, Bir Ulah'ı öldürmekle suçlanan Yorgala adlı Yunan'ın olay esnasında bulunduğunu söylediği hanenin sahibi, Çelebibakkal, Selanik 149, 150

Vano Naçef, Rum eşkiyası tarafından dövülen, Yançişte k., Karaferye kz 109

Vantine, Kosta'nın kızı, Rum eşkiyası tarafından dağa kaldırılan, Kondorinçe [Konduriotsi] çf., Katrin kz. 144

Vardar 112

Vardas, çete reisi 214

Varka mahalli, Serfice sn. 31

Varvara karyesi, Zihne kz. 188

Vâsıf Bey, Lüleburgaz eşrafından, Yunan baskısından İstanbul'a kaçan 261

Vasil Bozin, Rum eşkiyası tarafından kaçırılan, Armençka k., Florina kz. 68

Vasil Dimitri, Bulgar, Rum eşkiya çetesinin katlettiği, Blaçi k. 46

Vasil Dina, Eşkiyalarca gelini yaralanan, Karaferye kz. 208

Vasil Dine, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Vasil Gorgi, Bulgar cemaatinden, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayanlardan, Dihova k., Manastır 252, 253

Vasil Hristo, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 226, 227, 229

Vasil Kini, eşkiya kılavuzu, Kostançko 33

Vasil Kiryazo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Vasil Libaho, İhtiyar heyeti azasından, Dirmil k., Selanik 232

Vasil Reste, İhtiyar heyetinden, Dragoş k., Manastır 222

Vasil Yovan, Bulgar, Rum eşkiya çetesinin elinden kurtulan 46

Vasil, Argir Tanaş oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Vasil, Bubeşteli şakî 23

Vasil, Eşkıyalarca öldürülen 193

Vasil, Kilisuralı, Kesriye'de Rum eşkiyasına yakalanan 24

Vasil, Noskalı, Yavoryançiftliği mutasarrıflarından, Rumlar tarafından çiftliği yakılan, Vodine kz. 124

Vasil, Poleşte karyesi bekçisi 112

Vasil, Rum eşkiyasını çiftlik sahiplerine karşı saldırıya teşvik eden, Selânik 145

Vasil, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilen, Eğridere k., Zihne kz. 185

Vasil, Sütçü, Rum, Kalkandelenli Bulgar Pavli'yi katleden, Siroz kz. 184

Vasil, Todor Tanaş oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Vasil, Ulah tâ'ifesinden, eşkiyalarca kaçırılan 54

Vasil, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçişte k., Kesriye kz. 202

Vasil, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Vasila, Siroz zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Vasila, Yorgi şomo zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Vasila, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Vasila, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Vaşil Gorgi Papa, Komite Veznedârı, Erse k., Zihne kz. 189

Vaşilike, Rumlar tarafından öldürülen Mihaloş'un kızı 153

Vavdos karyesi, Kesendire kz. 112

Vayo, İsteryo Yani kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Vayo, Tanas Paskal zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Vayo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Mankele k., Kesriye kz. 202

Vayo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçişte k., Kesriye kz. 202

Vayo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Veceste çiftliği, Vodine kz. 50

Velahopulos, Yunan Müfrezesi Kumandanı 262, 263, 267

Vele Petre, Rumlar tarafından tehdit edilen Bulgar papazı, Berüsinek k., Manastır 253

Velemeş [Velimişt] kapusu 30

Velik(?),Turti Bozir oğlu, Bulgar milletinden bazı şahıslara saldırıda bulunan çeteden 173

Velika Reste, Bulgar cemâ'atinden, Blaçeşme(?) mahalleli, Rumlar tarafından yaralanan, Manastır 160

Velika, Rum eşkiyası tarafından yaralanan 161

Velika, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Velika, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 229

Velya, zevcesi Rum eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223

Velyan İstoviço, Bulgar olduğu için zulüm gören, Erminehor (?) k., Florina kz., Manastır 244

Venizelos, Yunanistan Başvekili 262, 263

Veri(?) kazâsı 106

Veşetran karyesi, Florina kz. 14

Vici balkanı, Florina kz. 214

Vidoloş karyesi, Nasliç kz. 32, 33

Vilkova karyesi, Siroz kz. 180

Vira, Rum eşkiyaya yol gösteren, İspilo [Spihova] k., Manastır 56

Vireş [Vireh] karyesi, Yenice kz. 113

Virniki karyesi, Manastır 123

Viroştan [Viroşan] karyesi, Nasliç kz. 30, 34, 35

Virotekçeste, karyesi, Nasliç kz. 31

Vişiçe(?) karyesi, Vodine kz. 111

Vodine—; kazâsı 29, 50, 75, 78, 108, 110, 111, 119, 124, 125, 134, 163

— Kâ'im-i makâmlığı 29, 45, 50, 51, 68

Volak [Urlak] karyesi, Drama sn. 179

Voloşine karyesi, Manastır 225

Vraçilevova(?) ormanı, Vodine kz. 75

Vraga [Draga], Yunan çetesi kumandanı, 56, 57

Vravonişta karyesi, Grebene kz. 56, 57

Yagni, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Yahûdî(ler), 4, 6, 12

Yako veled-i Îsak, Lülebergos ahâlîsinden, Yunanlıların tazyik ve tehdidle istedikleri yönde ifade vermeye zorladıkları 267, 269

Yakova karyesi, Kesriye kz. 24

Yan, Ulah tâ'ifesinden, eşkiyalarca kaçırılan 54

Yanaki Kaçavak, Kunduracı, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 154

Yanaki Paşole, Ulah tâ'ifesinden, Yunan eşkiyasınca öldürülen, Karaferye kz. 93, 94

Yanaki veled-i Nikola, Ulah, Rum eşkiya tarafından kaybedilen 114

Yanaki veled-i Todor Paço, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Yanaki, Gramatik karyesi papasının oğlu 44, 45

Yanaki, Peraki çiftliği mutasarrıfı Haçifo'nun oğlu, Yunan eşkiyasınca kaçırılan 70

Yanaki, Rum eşkiyasını çiftlik sahiplerine karşı saldırıya teşvik eden, Katrin kz. 145

Yançişte karyesi, Karaferye kz. 109, 110, 111

Yane, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Yani Çiço, Rum şaki Mecnun tarafından katledilen, Doylan[i] k., Kayalar kz. 144

Yani Efendi, Polis çavuşu 65

Yani İlya Feporan, Rum eşkiyası, Kesriye kz. 206

Yani karyesi, Dominik mıntıkası 93

Yani Kostantin Kaldam, Perivoli karyesinde bazı evleri ateşe veren, Grebene kz. 91

Yani Nikola Barbabanik, Ulah cemaatinden, Rum eşkiyası tarafından esir edilen ve hayat-mematından haber alınamayan, Katrin kz. 189, 190

Yani, Kömürcü, Rum eşkiya tarafından katledilen, Nasliç kz. 205

Yani, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 197

Yani, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Yanko, Ulah Papas Tanaş ve Kavâs Hasan'ı öldürenlerden, Katrin kz. 144

Yano, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Yanya 4, 10, 39, 82, 135, 155, 248

Yavoryan çiftliği, Vodine kz. 124, 125

Yaylacı Çiftliği 118

Yenda, Kruşova Rum cemâ'atinden, Ulahlara tahrikte bulunan 100

Yenice-i Vardar kazası, Selanik 245

Yenice—; kazası, 29, 78, 113, 197, 199, 208, 218, 245

— Kâ'im-makamlığı 86, 124

Yeniköy, Karaferye kz. 114

Yenimahalle karyesi, Siroz kz. 245

Yenişehir 28, 136, 137

— şehbenderliği 138

Yoca(?) balkanı 56

Yoga veled-i Pako Moco Papa, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Yorgaki, Poli[g]rozlu Rum eşkiyası, Kesendire civarında eşkiyalık eden 112

Yorgala Atanaş, Kruşovalı Ulah bir esnafı öldürmekle suçlanan, Selanik 149, 150

Yorgi, Rumlar tarafından katledilen Ulah, Gramatik kulübelerinden, Kayalar kz. 78

Yorgi Andrea, Osmanlı teb‘asından Rum, Kesriye kz. 136

Yorgi Atnaş(?), Siroz kazâsına merbût Lagos karyesi ahâlîsinden, Bulgar, eşkiyalarca katlolunan 209

Yorgi, Bulgar, Tenekeci Rum İlya tarafından katledilen, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 184

Yorgi Çifa, Karaferye Ulah Papası Atanaş'ı katleden çete elemanlarından 158

Yorgi Çondos Varda, kapudan, Rum çete reisi 31, 34, 187

Yorgi Dimitri, eşkiyalarca öldürülen, Karaferye kz. 208

Yorgi Dimitri, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Osniçani k., Kesriye kz. 201

Yorgi Dinelakoni, Osmanlı teb‘asından Rum, Kesriye kz. 136

Yorgi İsteryo, Zagoriç'de mukîm, Rum eşkiyasınca katledilen 23

Yorgi Kalabacan, Kilisura Ulah Cemâ‘ati Re’îsi, Rum eşkiyası tarafından yaralanan 249

Yorgi Kosta, Rum çetesi tarafından katledilen Ulahlardan, şa‘bançe yaylağı, Kayalar kz. 78

Yorgi Kostantin Kamilakis, Kapudan, Dragoş katliamını gerçekleştirenlerden, Manastır 230

Yorgi Prasko(?), Bulgar, Rum eşkiyalarınca öldürülen 210

Yorgi şomo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 199

Yorgi veled-i Dola Hamara, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Yorgi veled-i Kotakando, Rum Mektebi Müdürü, Kilisura k., Görice 168

Yorgi veled-i Nikola Piça, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Yorgi veled-i Todor şava, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Yorgi Yani Hokarana, şakî 91

Yorgi Ziyo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Yorgi, Dine Vasil oğlu, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Yorgi, Kayalı karyesi bekçisi 30

Yorgi, Koti Paskal'ın biraderi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Yorgi, Kruşova Rum cemâ‘atinden 100

Yorgi, Lüleburgaz Musevi komitesi katibi 265

Yorgi, Muhtar 33

Yorgi, Poleşte karyesi muhtarı 112

Yorgi, Rum eşkiyası tarafından katledilen Bulgar 113

Yorgi, Ulah Papas Tanaş ve Kavâs Hasan'ı öldürenlerden, Karaferye kz. 144

Yorgi, Ulah tâ’ifesinden, Yunan eşkiyasınca öldürülen, Karaferye kz. 93, 94

Yorgi, Yeniköy karyeli, derdest edilen 22

Yorgif, Bulgar, Rumlar tarafından öldürülen, Siroz kz. 182

Yoristo Vasil veled-i Tarayo, Rum eşkiyası tarafından katledilen Bulgar 113

Yovan Angele, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 224

Yovan Dimitre, Zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgar, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 151

Yovan Gorgi, Zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgar, Baraklıcum‘a k., Siroz kz. 151

Yovan Hristo, Bulgar, Rum eşkiya çetesinin katlettiği 46

Yovan İço, Ulah, Sığırtmaç, Rum çetesi tarafından öldürülen, Çernareyika k., Yenice kz. 78

Yovan Kosta, Vernova karyesi bekçisi 49

Yovan Nikola, Pavla adlı şahsı yaralayıp yanındaki beş kişiyi öldüren eşkiyalardan, Karlıkova k., Zihne kz. 234, 235

Yovan Piko, eşkiyaca kaçırılıp ertesi gün serbest bırakılan 62

Yovan Todor, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilen, Ahsarat k., Zihne kz. 186

Yovan veled-i Nikola Kora, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Yovan Yani, Gömence karyesi Bulgar bekçilerinden 87

Yovan, Bubeşteli şakî 23

Yovan, Bulgar Muhtar, Rum komiteciler tarafından öldürülen, Ortaköy k., Siroz kz. 182, 184

Yovan, Lagin karyesi mektebine girip bir kaç kişiyi yaralayan Rumlardan, Papazın oğlu, Lagin k., Florina kz. 248

Yovan, Rum eşkiyası tarafından yaralanan, Zarova k., Lankaza kz. 172

Yovan, Rum, Bulgar Pavli'yi yaralayan, Karlıkova k., Zihne kz. 185

Yovan, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 198

Yovan, Zarova karyesi ahâlîsinden Bulgar, eşkiyalarca yaralanan 172

Yovani Palça, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen, Manastır 123

Yunan(lılar) 3, 4, 12, 56, 76, 82, 89, 91, 103, 106, 136, 137, 149, 220, 248, 249, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 271,

— adaları 4

— âmâl-i milliyyesi 56, 269

— askeri 65, 163, 239, 267, 260, 261, 268, 269, 270

— bankaları 168

— Cem‘iyyet-i İhtilâliyyesi 168

— çetesi 56, 57, 76, 83, 105, 127, 128, 158, 159, 171,

— devleti 6, 9

— eşkiyası 3, 27, 30, 32, 37, 38, 39, 42, 43, 51, 53, 55, 58, 64, 70, 77, 81, 93, 94, 95, 99, 121, 126, 128, 129, 130, 143, 158, 159, 171, 175, 179, 180, 182, 196, 197, 230,

— Hâriciye Nezâreti 10

— hükûmeti 3, 138

— ihtilal komitesi, 158, 159

— İşgal-i Askerîsi Kumandanlığı 266

— komiteleri 57, 65, 137, 220

— Konsoloshânesi 163, 190

— konsolosu 134, 158, 159, 163, 164, 188

— kumandanlığı 268, 270

— Makedonya Komitesi 103

— propogandası 105, 269

— zâbitânı 37, 38, 39

Yunanistan 95, 106, 126, 136, 147 220, 239, 248, 263

Yuvançe veled-i Yogo Nego, Yunan İhtilal Komitesi'nin sandık emini, Kilisura k., Görice 169

Yuzdovişte(?) karyesi, Karaferye kz. 71

Zagoriç karyesi, Kesriye kz. 23

— müfrezesi 102

Zalva karyesi, Nasliç kz. 54

Zançko karyesi, Nasliç kz. 32, 33, 34, 35

Zarova karyesi, Lankaza kz. 172, 206, 207

Zehber, Rum eşkiyası tarafından yakalanmak istenen, Lobtin k., Florina kz. 75

Zehlince(?) karyesi 21, 22

Zelenic, Florina kz. 13, 41, 214

Zelin 199

Zerveni 199

Zigovişte karyesi, Nasliç kz. 32, 33, 36, 205, 206

Zihlova ciheti 71

Zihne—; kazâsı 156, 157, 180, 183, 184, 185, 186, 188, 209, 234, 235

— Kâ'im-i makâmlığı 155

Zihni 91

Ziso Dimo, şakî 16

Ziso, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Lugrada k., Kesriye kz. 200

Zişi şonta(?), Rum eşkiyasının elinden sağ olarak kurtulabilen 28

Zorayit, İşkatozlu, Yunanlı kaptan, Selanik 3

Zoya, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 223

Zupanişde [Zupanişta] karyesi, Kesriye kz. 191, 192, 200

Zünnûn, Rum komitelerinin saldırısına uğrayanlardan, Dihova k., Manastır 252

II. BÖLÜM
BELGELERİN FOTOKOPİLERİ